

● **GYAKORLATI KÉZIKÖNYV
ÜGYINTÉZŐK SZÁMÁRA
A 2007. ÉVI HÁGAI
GYERMEKTARTÁSI
EGYEZMÉNYHEZ**

**GYAKORLATI KÉZIKÖNYV ÜGYINTÉZŐK SZÁMÁRA
A 2007. ÉVI HÁGAI GYERMEKTARTÁSI EGYEZMÉNYHEZ**

Kiadta

**A Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia
állandó hivatala**

Churchillplein 6b

2517 JW Hága

Hollandia

Telefon: +31 70 363 3303

Fax: +31 70 360 4867

E-mail: secretariat@hcch.net

Honlap: www.hcch.net

© Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia 2013

Minden jog fenntartva. A szerzői jog tulajdonosának írásbeli engedélye nélkül e kiadvány semmilyen részlete nem sokszorosítható, nem tárolható adatfeldolgozó rendszerben, illetve semmilyen formában és eszközzel – ideértve a fénymásolást és a hangfelvételt – nem vihető át.

„A 2007-es gyermekvédelmi egyezményre vonatkozó gyakorlati kézikönyv” című dokumentumnak az Európai Unió valamennyi hivatalos nyelvén, valamint arabul történő szerkesztése, fordítása (az angol és a francia nyelvek kivételével) és terjesztése az Európai Unió Jogérvényesülési Főigazgatóságának nagylelkű segítségével vált lehetővé.

E kiadvány hivatalos változatai a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia honlapján (<www.hcch.net>) angol és francia nyelven olvashatók. A dokumentum szövegének egyéb nyelvi változatait a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia állandó hivatala nem ellenőrizte.

ISBN 978-92-79-56698-1

Hágában nyomtatva

Tartalomjegyzék

Bevezetés	12
A. Mire terjed ki a kézikönyv, és mire nem terjed ki?	12
B. A kézikönyv felépítése	13
C. A kézikönyv használata	14
D. Egyéb információforrások	14
E. Néhány jótanács zárásként	15
1. fejezet – Az egyezmény szerinti megkeresések és kérelmek típusainak áttekintése	16
I. Az egyezmény szerinti kérelmek és megkeresések típusainak ismertetése	17
A. Az egyezmény szerinti kérelmek áttekintése	17
B. Különleges intézkedések iránti megkeresések	22
II. A kérelem típusának meghatározása	23
2. fejezet – Fogalmak magyarázata	31
A. A fejezet célja	31
B. A kézikönyvben használt fogalmak	31
3. fejezet – Általános alkalmazási kérdések	46
1. rész – Az egyezmény alkalmazási köre	46
I. A fejezet célja	46
II. Az egyezmény alkalmazási köre	46
A. Általános tudnivalók	46
B. Az alkalmazhatóság alapesete – tartási kötelezettségek	47
C. Az egyezmény alkalmazhatóságára irányadó más tényezők	52
2. rész – Az egyezmény szerinti összes kérelem és a különleges intézkedések iránti megkeresések közös vonatkozásai	55
I. Nyelv	55
A. A kérelem és a dokumentumok nyelve	55
B. A kommunikáció nyelve	56
C. Kivételek a fordítási kötelezettség alól	56
D. Miként működik ez a gyakorlatban?	56
E. Dokumentumokkal kapcsolatos egyéb követelmények	57
II. Személyes adatok és bizalmas információk védelme	58
III. Az eljárásokhoz való tényleges hozzáférés és jogi segítségnyújtás	59
A. Áttekintés	59
B. Az ingyenes jogi segítségnyújtás biztosításának követelménye	62
IV. A központi hatóságok egyedi feladatai	70
V. A többi hágai egyezmény	72
4. fejezet – Az elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kimenő kérelmek feldolgozása (a 10. cikk (1) bekezdésének a) pontja és a 10. cikk (2) bekezdésének a) pontja)	74
I. Áttekintés és általános elvek	74
A. Milyen esetekben alkalmazandó ez a kérelem típus?	75
B. Példaeset	76
C. Ki kérheti az elismerést, illetve az elismerést és végrehajtást?	76
D. Az elismerés és a végrehajtás megtámadása	77
II. A kérelmek feldolgozási és elintézési eljárása	77
A. Az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelmek elintézésének lépései	78
B. Az eljárás – lépésről lépésre	79
III. A kérelemhez szükséges iratok elkészítése	83
A. Általános tudnivalók	83
B. A(z) elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelem tartalma	84

IV.	Elismerés és végrehajtás – egyéb megfontolások.....	89
A.	Tartási kötelezettségről szóló megállapodások.....	89
B.	Házastársi tartás	91
C.	A családi tartásdíjak egyéb formái	92
V.	Egyéb kérdések.....	92
A.	A kérelmezett/alperes tartózkodási helye.....	92
B.	Elismerés és végrehajtás – a megkeresett állam fenntartásainak hatása....	93
VI.	További anyagok	94
A.	Gyakorlati tanács.....	94
B.	Ötletek és eszközök	94
C.	Kapcsolódó formanyomtatványok	95
D.	Az egyezmény vonatkozó cikkei.....	95
E.	A kézikönyv kapcsolódó szakaszai.....	95
VII.	Ellenőrző lista az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelmekhez	96
VIII.	Gyakran ismételt kérdések.....	96
5.	fejezet – Az elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti bejövő kérelmek feldolgozása.....	99
I.	Áttekintés és általános elvek	99
A.	Általános elvek	99
B.	Az eljárások áttekintése.....	100
C.	Milyen esetekben alkalmazandó ez a kérelem típus?	102
D.	Példaeset	102
E.	Ki nyújthat be kérelmet?	103
II.	Az elismerési és végrehajtási folyamat összefoglalása	103
III.	Eljárások	105
A.	A bejövő iratok központi hatóság általi előzetes ellenőrzése	105
B.	A hatáskörrel rendelkező hatóság általi végrehajthatóvá nyilvánítás vagy nyilvántartásba vétel	110
C.	Elismerés és végrehajtás – a kérelem eredménye	115
D.	Kapcsolattartás a megkereső állammal.....	117
IV.	Egyéb vonatkozások elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kérelmek esetén.....	117
A.	A kötelezettek elismerés iránti kérelmei.....	117
B.	Alternatív eljárás elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kérelmek esetén (a 24. cikk).....	120
C.	Tartási kötelezettségről szóló megállapodások.....	123
V.	Elismerés és végrehajtás – egyéb kérdések	124
A.	Jogi segítségnyújtás.....	124
B.	Végrehajtással kapcsolatos kérdések.....	124
C.	Releváns kivételek és fenntartások	125
VI.	További anyagok	126
A.	Gyakorlati tanács.....	126
B.	Ötletek és eszközök	126
C.	Kapcsolódó formanyomtatványok	126
D.	Az egyezmény vonatkozó cikkei.....	126
E.	A kézikönyv kapcsolódó szakaszai.....	126
VII.	Ellenőrző lista az elismerés és végrehajtás iránti kérelmekhez.....	127
VIII.	Gyakran ismételt kérdések.....	128
6.	fejezet - A megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kimenő kérelmek előkészítése (a 10. cikk (1) bekezdésének b) pontja)	130
I.	Áttekintés	130
A.	Milyen esetekben alkalmazandó ez a kérelem típus?	130
B.	Példaeset	131
C.	Ki kérheti a tartási határozat végrehajtását?	131

D.	Általános tudnivalók az elismerés nélküli végrehajtásról	131
II.	A kérelmek feldolgozási és elintézési eljárása	132
A.	Eljárások	132
B.	A végrehajtás iránti kimenő kérelmek elkészítése	134
C.	Kivételek az általános eljárások alól	137
III.	További anyagok	138
A.	Gyakorlati tanács.....	138
B.	Kapcsolódó formanyomtatványok	138
C.	Az egyezmény vonatkozó cikkei.....	138
D.	A kézikönyv kapcsolódó szakaszai.....	138
IV.	Ellenőrző lista a megkeresett állam határozatának végrehajtása iránti kimenő kérelemhez.....	139
V.	Gyakran ismételt kérdések.....	139
7.	fejezet – A megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti bejövő kérelmek feldolgozása	141
I.	A megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti bejövő kérelmek áttekintése	141
A.	Mikor használatos ez a kérelemtípus?.....	141
B.	Példaeset	142
C.	Jelentős eltérés –az állam saját határozatának végrehajtására irányuló kérelmek	142
II.	Végrehajtás iránti kérelmek feldolgozása	143
A.	Folyamatábra	143
B.	A bejövő iratok ellenőrzése	145
III.	További anyagok	147
A.	Gyakorlati tanács.....	147
B.	Kapcsolódó formanyomtatványok	147
C.	Vonatkozó cikkek.....	148
D.	A kézikönyv kapcsolódó szakaszai.....	148
IV.	Ellenőrző lista a végrehajtás iránti bejövő megkeresésekhez.....	148
V.	Gyakran ismételt kérdések.....	148
8.	fejezet – A tartási határozat meghozatala iránti kimenő kérelmek.....	149
I.	Áttekintés	149
A.	Milyen esetekben alkalmazandó ez a kérelemtípus?	149
B.	Példaeset	150
C.	Ki kérheti tartási határozat meghozatalát?.....	150
D.	A határozat meghozatalának kezdeményezésekor figyelembe veendő néhány tényező.....	151
E.	Különleges körülmények: határozat meghozatala iránti kérelem, ha az új határozatra egy fenntartás (a 20. cikk (4) bekezdése) miatt van szükség.....	152
F.	Különleges körülmények: határozat meghozatala iránti kérelem, ha az új határozatra amiatt van szükség, mert az elismerés vagy elismerés és végrehajtás nem lehetséges.....	153
II.	A kérelem kitöltési és továbbítási eljárásai.....	154
A.	Áttekintés	154
B.	Előzetes lépések	155
C.	Az iratcsomag elkészítése a határozathozatal iránti kimenő kérelemhez...	157
III.	További anyagok	161
A.	Gyakorlati tanács.....	161
B.	Kapcsolódó formanyomtatványok	162
C.	Az egyezmény vonatkozó cikkei.....	162
D.	A kézikönyv kapcsolódó szakaszai.....	162
IV.	Ellenőrző lista a határozathozatal iránti kimenő kérelmekhez	162
V.	Gyakran ismételt kérdések.....	163

9. fejezet – A tartási határozat meghozatala iránti bejövő kérelmek.....	166
I. Áttekintés	166
A. Milyen esetekben alkalmazandó ez a kérelemtípus?	166
B. Példaeset	167
C. Ki kérheti tartási határozat meghozatalát?	167
D. Tartási kötelezettséget megállapító határozat hozatala olyan esetben, ha a meglévő határozatot nem lehet elismerni.....	167
II. A tartási határozat meghozatala iránti bejövő kérelmek intézése	168
A. Általános tudnivalók	168
B. Folyamatábra	169
C. A határozathozatali folyamat egyes lépései	170
III. További anyagok	176
A. Gyakorlati tanács.....	176
B. Kapcsolódó formanyomtatványok	176
C. Az egyezmény vonatkozó cikkei.....	176
D. A kézikönyv kapcsolódó szakaszai.....	177
IV. Ellenőrző lista – határozathozatal iránti bejövő kérelmek	177
V. Gyakran ismételt kérdések.....	177
10. fejezet – A tartási határozatok végrehajtása.....	180
I. Áttekintés	180
A. A határozatok egyezmény szerinti végrehajtása.....	180
II. Az egyezmény szerinti végrehajtási eljárások	181
A. Általános tudnivalók	181
B. Gyors végrehajtás.....	182
C. Végrehajtási intézkedések	183
D. Kifizetések	185
E. Végrehajtással kapcsolatos kérdések.....	186
III. További anyagok	190
A. Gyakorlati tanács.....	190
B. Az egyezmény vonatkozó cikkei.....	191
C. A kézikönyv kapcsolódó szakaszai.....	191
IV. Gyakran ismételt kérdések.....	191
11. fejezet – Határozat módosítása iránti kérelmek (10. cikk (1) bekezdés e) és f) pont és 10. cikk (2) bekezdés b)és c) pont)	192
I. Áttekintés – tartási határozatok módosítása	192
A. Általános tudnivalók.....	192
B. Hol nyújtható be módosítás iránti közvetlen kérelem vagy módosítás iránti kérelem, és helye van-e az egyezmény szerinti kérelemnek?	194
II. Példák	195
A. 1. példa A kötelezett távozott az eredeti eljárás helye szerinti államból, a jogosult nem	196
B. 2. példa A jogosult távozott az eredeti eljárás helye szerinti államból, a kötelezett nem	201
C. 3. példa: a kötelezett és a jogosult is elköltözött az eredeti eljárás helye szerinti államból, és különböző államban van a tartózkodási helyük.....	205
D. 4. példa: mindkét fél távozott az eredeti eljárás helye szerinti államból, és jelenlegi tartózkodási helyük ugyanabban az államban van	209
E. Bevált gyakorlat módosítás iránti kérelmek esetében	210
III. További anyagok	211
A. Az egyezmény vonatkozó cikkei.....	211
B. A kézikönyv kapcsolódó szakaszai.....	211

12. fejezet – Módosítási eljárások – kimenő és bejövő kérelmek.....	212
I. rész – Módosítás iránti kimenő kérelmek eljárásai	212
I. Áttekintés	212
A. A központi hatóság szerepe.....	212
B. Az eljárás folyamatábrája	213
C. Az eljárások kifejtése	215
II. A szükséges iratok összegyűjtése	217
A. Általános tudnivalók.....	217
B. A (határozat módosítása iránti) kérelem formanyomtatványának kitöltése	218
C. A további iratok kitöltése	218
III. Ellenőrző lista a módosítás iránti kimenő kérelmekhez.....	221
II. rész – A módosítás iránti bejövő kérelmekre irányadó eljárások.....	221
I. Áttekintés	221
II. Eljárások	221
III. Ellenőrző lista a módosítás iránti bejövő kérelmekhez	224
III. rész – A módosítás iránti bejövő és kimenő kérelmek közös vonatkozásai	224
I. További anyagok	224
A. Gyakorlati tanács valamennyi módosítás iránti kérelem vagy megkeresés vonatkozásában.....	224
B. Kapcsolódó formanyomtatványok	225
C. Az egyezmény vonatkozó cikkei.....	225
D. A kézikönyv kapcsolódó szakaszai.....	225
II. Gyakran ismételt kérdések.....	226
13. fejezet – A különleges intézkedések iránti kimenő megkeresések elintézése.....	229
I. Áttekintés - Különleges intézkedések iránti megkeresések	229
A. Milyen esetekben kerül sor ilyen megkeresésre?.....	229
B. Példaeset	230
C. Ki nyújthat be kérelmet?	231
D. Folyamatábra	231
II. Eljárások	233
A. A megkeresés hátterének vizsgálata	233
B. Ha a megkeresés az egyezmény szerinti tervezett kérelemhez kapcsolódik (7. cikk (1) bekezdés)	233
C. Ha a megkeresés a megkereső államban folyó, nemzetközi elemmel rendelkező ügghöz kapcsolódik (7. cikk (2) bekezdés).....	234
D. Hiánytalanok-e az iratok?	235
E. Megküldés a megkeresett államnak.....	236
III. Egyéb kérdések	236
A. Költségek	236
B. Személyes adatok védelme	237
IV. További anyagok	237
A. Gyakorlati tanács.....	237
B. Kapcsolódó formanyomtatványok	238
C. Az egyezmény vonatkozó cikkei.....	238
D. A kézikönyv kapcsolódó szakaszai.....	238
V. Ellenőrző lista a különleges intézkedések iránti kimenő megkeresésekhez.....	238
VI. Gyakran ismételt kérdések.....	239
14. fejezet – Különleges intézkedések iránti bejövő megkeresések feldolgozása	240
I. Áttekintés – Különleges intézkedések iránti megkeresések.....	240
A. Milyen esetekben alkalmazandó ez a megkeresés?.....	240
B. Példaeset	241
C. Ki küldhet megkeresést?.....	241
D. Folyamatábra	241

II.	Eljárások	243
A.	A megkeresés beérkezésének visszaigazolása	243
B.	Az egyezmény szerinti kérelemről van-e szó?.....	243
C.	Ha a különleges intézkedések iránti megkeresés az egyezmény szerinti tervezett kérelemhez kapcsolódik (7. cikk (1) bekezdés)	243
D.	Ha a megkeresés a megkereső államban folyó, nemzetközi elemmel rendelkező ügghöz kapcsolódik (7. cikk (2) bekezdés).....	245
E.	Állapotjelentés küldése a megkereső államnak	245
III.	Egyéb kérdések	246
A.	Költségek	246
IV.	További anyagok	246
A.	Gyakorlati tanács.....	246
B.	Kapcsolódó formanyomtatványok	247
C.	Az egyezmény vonatkozó cikkei.....	247
D.	A kézikönyv kapcsolódó szakaszai.....	247
V.	Ellenőrző lista a különleges intézkedések iránti bejövő megkeresésekhez	248
VI.	Gyakran ismételt kérdések.....	248
15.	fejezet – A formanyomtatványok kitöltése.....	249
I.	Az összes kérelemhez szükséges kötelező formanyomtatványok kitöltése	249
A.	Adattovábbítási formanyomtatvány	249
B.	Elismervény	252
II.	Az ajánlott formanyomtatványok kitöltési útmutatója.....	253
A.	Az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelemhez ajánlott formanyomtatvány	254
B.	A megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kérelem ajánlott formanyomtatványa.....	259
C.	A tartási kötelezettséget elrendelő határozat meghozatala iránti kérelemhez ajánlott formanyomtatvány.....	263
D.	Határozat módosítása iránti kérelemhez ajánlott formanyomtatvány	268
III.	További formanyomtatványok kitöltési útmutatója.....	272
A.	A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány	272
B.	Megfelelő értesítést igazoló dokumentum.....	274
C.	A határozat végrehajthatóságát megállapító okirat.....	275
D.	A határozat összefoglalása	275
E.	Hátralékszámítás	275
F.	A kiigazítás módját kifejtő dokumentum	276
G.	Az állami szerv által nyújtott ellátások vagy a szerv eljárási jogosultsága igazolása.....	276
H.	Jelentés a kérelem állapotáról	276
IV.	Ellenőrző lista – az egyezmény szerinti kimenő kérelmekhez csatolandó dokumentáció	277
A.	Elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kérelem	278
B.	A megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kérelem.....	280
C.	Határozat hozatala iránti kérelem	281
D.	Határozat módosítása iránti kérelmek.....	282
V.	Az elismerés és végrehajtás iránti közvetlen kérelem formanyomtatványának kitöltése.....	283
Függelék	– A határozat elismerésének és a végrehajtásának alapjai	284
16.	fejezet – A hatáskörrel rendelkező hatóságokhoz intézett közvetlen kérelmek	287
I.	Bevezetés	287
A.	Példaeset	288
B.	Hogyan működik mindez az egyezmény szerint?.....	288
II.	Az elismerés és végrehajtás iránti közvetlen kérelmek	288
A.	Az elismerés és végrehajtás iránti kimenő közvetlen kérelmek	288
B.	Az elismerés és végrehajtás iránti bejövő közvetlen kérelmek	290

III. A határozat hozatala és módosítása iránti közvetlen kérelmek.....	292
IV. További anyagok	292
A. Gyakorlati tanács.....	292
B. Kapcsolódó formanyomtatványok	293
C. Vonatkozó cikkek.....	293
V. Gyakran ismételt kérdések.....	293

Ábrák táblázata

1. ábra:	A kérelmek táblázata.....	18
2. ábra:	Meglévő tartási határozat esetében lehetséges kérelmek	24
3. ábra:	Végrehajtható határozat hiánya esetében lehetséges kérelmek	25
4. ábra:	A jogosult módosítás iránti kérelmei.....	27
5. ábra:	A kötelezett módosítás iránti kérelmei	29
6. ábra:	Különleges intézkedések iránti megkeresések.....	30
7. ábra:	Annak meghatározása, hogy valamely kérelem az egyezmény alkalmazási körébe tartozik-e	51
8. ábra:	Jogi segítségnyújtás: a jogosultak gyermektartási tárgyú kérelmei	63
9. ábra:	Jogi segítségnyújtás: a jogosultak nem gyermektartási tárgyú kérelmei	65
10. ábra:	Jogi segítségnyújtás: a kötelezettek kérelmei.....	67
11. ábra:	Jogi segítségnyújtás: a gyermek anyagi helyzetét felmérő vizsgálat.....	69
12. ábra:	Elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kimenő kérelem elintézésének lépései.....	79
13. ábra:	Elismerés és végrehajtás esetében szükséges iratok	83
14. ábra:	Az elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti bejövő kérelmeket bemutató ábra (központi hatóság).....	104
15. ábra:	Az elismerés és végrehajtás iránti kérelem tartalma.....	107
16. ábra:	A hatáskörrel rendelkező hatóság intézkedései az elismerés vagy az elismerés és végrehajtás iránti kérelmek intézése során (23. cikk).....	111
17. ábra:	Az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelmek alternatív eljárásának áttekintése	121
18. ábra:	Végrehajtás iránti kimenő kérelmekhez kapcsolódó eljárások	133
19. ábra:	A végrehajtás iránti kérelem elintézési eljárásának áttekintése	144
20. ábra:	Formanyomtatványok és iratok listája	145
21. ábra:	A határozathozatal iránti kérelem intézési eljárásának áttekintése	154
22. ábra:	Előzetes lépések a kérelem intézési eljárása során	155
23. ábra:	A határozathozatal iránti kérelem elkészítése	158
24. ábra:	A határozathozatal iránti kérelemhez csatolandó iratok táblázata.....	160
25. ábra:	A határozathozatali folyamat áttekintése	169
26. ábra:	Határozathozatal iránti kérelem előzetes vizsgálati szempontjai.....	171
27. ábra:	Az egyezmény végrehajtási tárgyú rendelkezéseinek áttekintése	182
28. ábra:	Módosítás iránti kérelmek, ha a jogosult tartózkodási helye az eredeti eljárás helye szerinti államban van	197
29. ábra:	Módosítás iránti kérelmek, ha a kötelezett tartózkodási helye az eredeti eljárás helye szerinti államban van.....	202
30. ábra:	Módosítás iránti kérelem, ha mindkét fél távozott az eredeti eljárás helye szerinti államból és különböző államokban élnek	206
31. ábra:	Módosítás iránti kérelem, amennyiben mindkét fél távozott az eredeti eljárás helye szerinti államból és ugyanabban az államban tartózkodnak.....	210
32. ábra:	A módosítás iránti kérelem kitöltési és továbbítási eljárása	214

33. ábra:	A módosítás iránti kérelemhez szükséges iratok	218
34. ábra:	A módosítás iránti bejövő kérelmek elintézési lépéseinek áttekintése	222
35. ábra:	Folyamatábra – különleges intézkedések iránti kimenő megkeresések feldolgozása	232
36. ábra:	Folyamatábra – különleges intézkedések iránti megkeresések feldolgozása	242
37. ábra:	A 10. cikk szerinti kérelmek táblázata	252
38. ábra:	A határozat hozatala iránti kérelemhez csatolandó iratok táblázata	267
39. ábra:	Az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kimenő kérelemhez csatolandó iratok	279
40. ábra:	A végrehajtás iránti kérelemhez csatolandó iratok.....	280
41. ábra:	A határozat hozatala iránti kérelemhez csatolandó iratok	281
42. ábra:	A módosítás iránti kérelemhez csatolandó iratok.....	283
43. ábra:	Jogi segítségnyújtás – a hatáskörrel rendelkező hatósághoz intézett közvetlen kérelmek	290

Bevezetés

1. *A gyermektartásdíj és a családi tartásdíjak egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló, 2007. november 23-i hágai egyezmény fontos előrelépés a tartásdíjak költséghatékony, hozzáférhető és egyszerűsített nemzetközi rendszerének kialakítása felé.*
2. A nemzetközi vonatkozású tartási tárgyú határozatok meghozatalában és végrehajtásában központi szerepet töltenek be az ügyeket intéző, a kérelmeket kezdeményező és feldolgozó, és a tartási határozatok eredményes végrehajtása érdekében más államokkal együttműködő ügyintézők. A gyermekek és a családok segítése iránti elhivatottságuk és elkötelezettségük biztosítja az egyezmény hatékony alkalmazását.
3. A kézikönyv ezeknek az ügyintézőknek szól. A kézikönyv azért íródott, hogy az ügyintézőket minden jogrendszerben és attól függetlenül segítse, hogy összetett információs technológiai rendszerekkel rendelkező és ügyek százait kezelő nagyobb államban, vagy csak néhány ilyen tárgyú ügyben eljáró kisebb államban tevékenykednek-e. A kézikönyv a nemzetközi ügyek kezelése során felmerülő problémákat, valamint a nemzetközi ügyek kezelésével összefüggő eljárásokat vizsgálja.

A. Mire terjed ki a kézikönyv, és mire nem terjed ki?

4. A kézikönyv célja, hogy segítse az ügyintézőket az ügyeknek az egyezmény alapján történő tényleges elintézésében. Fontos azonban, hogy a kézikönyv nem tekinthető az egyezményhez kapcsolódó, ügyvédeknek, bírásoknak, döntéshozóknak vagy bíróságoknak szóló jogi útmutatónak. Tekintettel arra, hogy a kézikönyv csak az egyezmény hatálya alá tartozó ügyek nemzetközi vonatkozásait tárgyaló útmutató, nem terjed ki a nemzetközi ügyek elintézésének minden aspektusára. Nemzetközi ügyekben továbbra is alkalmazni kell belföldi eljárásokat, például végrehajtási eljárásokat.
5. Az egyezmény négy évnyi tárgyalás eredményeként, több mint 70 állam részvételével jött létre. A tárgyalások során számtalan, az egyezmény szövegezéséhez információt biztosító és azt formáló kérdés felmerült, amelyekben végül megállapodás született. Az egyezmény átfogó magyarázó jelentése az egyezmény rendelkezéseinek igen részletes magyarázatát, valamint a tárgyalások történetét is tartalmazza.¹ A magyarázó jelentés az egyezmény egyes rendelkezéseinek jogalapját és megfelelő értelmezését ismerteti.
6. A kézikönyv ezzel szemben az egyezmény szerinti eljárások praktikus és alkalmazásorientált magyarázatot tartalmaz, illetve azt tárgyalja, hogy az egyezmény hatálya alá tartozó ügyek valójában hogyan működnek a gyakorlatban. Akinek szüksége van az egyezmény jogi értelmezésére, annak a magyarázó jelentést, illetve az egyezmény értelmezése tekintetében az idők során kialakult ítélkezési gyakorlatot célszerű tanulmányoznia.

¹ A. Borrás és J. Degeling: Explanatory Report — *Convention on the International Recovery of Child Support and Other Forms of Family Maintenance* (Magyarázó jelentés a gyermektartásdíj és a családi tartásdíjak egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló egyezményhez), elérhető a Hágai Konferencia weboldalán (www.hcch.net) a „Child Support / Maintenance Section” menüpont alatt.

7. Emellett az egyezmény működését szükségképpen kiegészítik a tartási ügyek intézésének belföldi gyakorlatai, mivel az állam részéről történő továbbítást követően a tartási ügyek a másik állam belföldi ügyterhének részét fogják képezni, és az intézésük az adott állam belföldi gyakorlata szerint történik. Az egyezmény alapvetően az államok közötti kapcsolattartással, az ügyek és információk közöttük történő áramlásával foglalkozik.

8. A kézikönyv ennek megfelelően nem ad válaszokat, illetve útmutatást a nemzetközi ügyek során felmerülő valamennyi kérdéshez. Az egyes államok saját belső gyakorlata és jogszabályai határozzák meg például azt, hogy milyen dokumentumokat kell használni az egyezmény alapján benyújtott kérelmekkel kapcsolatos értesítésekhez, illetve a tartási tárgyú határozatok formai előírásait. A kézikönyv az ügyintézők számára lehet ugyan az egyezmény gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos elsődleges információforrás, mindig figyelembe kell venni az egyes államok belső gyakorlatát és jogát is.

B. A kézikönyv felépítése

9. A kézikönyv nem azért készült, hogy azt az első betűtől az utolsóig elolvassák!

10. Ennek megfelelően a kézikönyv különböző részekre oszlik, amelyek az egyezmény alapján előterjeszhető kérelmek és megkeresések egy-egy típusát tárgyalják. Mivel minden megkeresés vagy kérelem két államot érint – a küldő államot (az ún. megkereső államot) és a fogadó államot (az ún. megkeresett államot) – a kérelem vagy megkeresés két végpontja szerint önálló fejezetek kerültek kialakításra. A „Kimenő” kérelmekkel foglalkozó fejezet foglalkozik a megkereső állam által használt eljárásokkal, és a „Bejövő” címet viselő fejezet a megkeresett állam által használtakkal.

11. Az egyes fejezetek egyrészt adott kérelem típust tárgyalják (bemutatják azt, hogy mikor alkalmazható, és néhány példaesetet is tartalmaznak), továbbá folyamatábrák és minden lépésre kiterjedő folyamatleírások segítségével mutatják be a megkeresés vagy kérelem elintézésének módját. Az egyes fejezetek végén további anyagokra való hivatkozások és gyakran ismételt kérdések (GYIK) is találhatóak.

12. Bizonyos kérdések minden kérelem és megkeresés esetén felmerülnek; ezeket nem ismétli meg a kézikönyv fejezetenként, hanem külön, az első részhez tartozó 1–3. fejezetben tárgyalja. Ezek a fejezetek röviden ismertetik a kérelmek és megkeresések lehetséges típusait, majd a részletes magyarázatot tartalmazó megfelelő fejezethez irányítják az olvasót.

13. A bevezető fejezetek továbbá áttekintik az egyezmény hatályát is – vagyis azt, hogy a tartási kötelezettségek mely típusaira terjed ki az egyezmény hatálya, és melyekre nem –, valamint magyarázatokat tartalmaznak az egyezmény hatálya kiterjesztésének és szűkítésének lehetőségeiről. Végül általános kérdésekre, például a személyes adatok védelmének és az eljárásokhoz való tényleges hozzáférés biztosításának jelentőségére, valamint az egyezmény alapján benyújtott kérelmekkel összefüggő jogi segítségnyújtásra térnek ki.

14. A 2. fejezet a kézikönyvben leggyakrabban előforduló kifejezések magyarázatát tartalmazza. E definíciók nem jogi meghatározások. Az egyezmény maga is meghatároz számos, benne használt kifejezést, és úgy rendelkezik, hogy „az egyezmény értelmezésében tekintetbe kell venni nemzetközi jellegét és egységes alkalmazása elősegítésének szükségességét”.²

² Az 53. cikk.

15. A 2. fejezetben található magyarázatok célja, hogy segítséget nyújtsanak az ügyintézőknek az egyezmény nyelvezetének és céljának megértéséhez, különösen azokon a területeken, ahol a használt fogalmak vagy szavak tartalma nagymértékben eltérhet a belső jogban vagy joggyakorlatban használt értelemtől. Az egyes fejezetek szövege hivatkozik ezekre a magyarázatokra az ügyintézők támogatása érdekében, akiknek az egyezmény rendelkezéseit kell követniük.

16. Végezetül a kézikönyv 15. fejezetében szerepel az egyezmény szerinti kérelmek és megkeresések ajánlott formanyomtatványának kitöltési útmutatója.

C. A kézikönyv használata

17. Ha Ön nem ismeri, milyen ügyek tartoznak az egyezmény hatálya alá, először olvassa el az 1. fejezetet (A 2007. évi egyezmény szerinti megkeresések és kérelmek típusainak áttekintése), amely az egyezmény alapján elérhető különböző megkereséseket és kérelmeket részletezi, és a kézikönyv megfelelő részéhez irányítja Önt.

18. Ezután olvassa el a 3. fejezetet, ahol meggyőződhet arról, hogy az adott tartási ügy az egyezmény hatálya alá tartozik-e. Ha nem, a kézikönyv, illetve az egyezmény szerinti eljárások nem alkalmazandók. Ha az ügy az egyezmény hatálya tartozik, olvassa el az adott kérelemtípushoz tartozó fejezetet, és az ott ismertetett, kimenő vagy bejövő eljárás szerint járjon el.

D. Egyéb információforrások

19. A 2007. évi egyezmény szövegével kapcsolatos legátfogóbb információforrás a fent hivatkozott magyarázó jelentés. Ha olyan kérdése van az egyezménnyel kapcsolatban, amelyre a kézikönyvben nem talál választ, nézze meg az egyezmény vonatkozó cikkét, majd pedig a magyarázó jelentés megfelelő szakaszát. Látni fogja, hogy számos, a kézikönyvben nem tárgyalt technikai jellegű kérdésre a magyarázó jelentés ad választ. A magyarázó jelentés mellett jelentős számú, az egyezmény elfogadásához vezető tárgyalások során hivatkozott és felhasznált előzetes dokumentum és jelentés is rendelkezésre áll, amelyek háttér- és technikai információkat tartalmaznak. Mindezek a jelentések elérhetők a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia weboldalán (hcch.net) a „Child Support/Maintenance Section” menüpont alatt.

20. A más államok tartási ügyekkel kapcsolatos belső jogszabályaival és joggyakorlatával kapcsolatos kérdések a szerződő állam által a Hágai Konferencia Állandó Irodájához benyújtott országprofil (országokra vonatkozó információk) tanulmányozásával megválaszolhatók. Az országprofil a végrehajtási intézkedésekkel, a tartási határozatok meghozatalának alapjával, a módosításokra vonatkozó korlátozásokkal, illetve azzal kapcsolatos információkat tartalmaz, hogy a kérelmek esetében általában közigazgatási vagy bírósági eljárásokat alkalmaznak-e. Az országprofil továbbá elérhetőségi adatokat, illetve az adott államnak az egyezmény szerinti kérelmekre vonatkozó speciális előírásait is tartalmazza. Az egyes államok weboldalai, illetve hasonló információforrások is megtalálhatók az országprofilban. Az országprofilok a Hágai Konferencia weboldalán is megtalálhatóak.³

³ Bár egyes államok dönthetnek úgy, hogy nem használják az országokra vonatkozó információkat tartalmazó formanyomtatványt, az 57. cikk előírja, hogy minden szerződő állam köteles megadni a formanyomtatvány szerinti információkat az Állandó Irodának. Ezek az információk szintén elérhetők lesznek a Hágai Konferencia weboldalán (www.hcch.net) a „Child Support/Maintenance Section” menüpont alatt.

21. Végezetül az ügyintézőknek természetesen tanulmányozniuk kell saját nemzeti gyakorlatukat és eljárásjogi anyagaikat, és szükség szerint a jogi értelmezési kérdéseket megfelelő jogi források, így jogi kézikönyvek vagy saját államuk jogászai igénybevételével kell tisztázniuk. Mivel számos állam már jelentős tapasztalattal bír a nemzetközi tartási ügyek kezelésében, komoly szakértelem áll rendelkezésre az ilyen ügyek vizsgálatában segítséget igénylő ügyintézők támogatásához.

E. Néhány jó tanács zárásként

22. Az egyezmény alapján előterjesztett kérelmek feldolgozása során azt fogja tapasztalni, hogy a jogalkotó az eljárások leegyszerűsítésére, a kérelmek és megkeresések elintézésének felgyorsítására, hatékony végrehajtási eszközök biztosítására, valamint az ügyben érintett két állam közötti rendszeres kommunikáció fenntartására törekedett. Ezek valójában az egyezmény legfontosabb célkitűzései, és ezeket az egyezmény 1. cikke is tükrözi. Ha az egyezmény megfelelő érvényre juttatása eredményeként a fenti célok teljesülhetnek, az egyértelműen és tartósan a gyermekek és a családok javát fogja szolgálni világszerte. A célok eléréséhez kemény munkára és komoly erőfeszítésekre van szükség az ügyeket intéző és kezelő ügyintézők részéről, és remélhetőleg ez a kézikönyv hasznos eszköz lesz majd ehhez.

1. fejezet

Az egyezmény szerinti megkeresések és kérelmek típusainak áttekintése

23. Ez a fejezet az egyezmény alapján a **központi hatóságokon** keresztül benyújtható kérelmek és megkeresések típusait mutatja be. Ezt a fejezetet 3. fejezettel együttesen kell olvasni, amely az egyezmény hatályával, illetve annak egyes konkrét esetekben való alkalmazásával kapcsolatban nyújt alapvető információkat.

24. A fejezet az egyezmény alapján benyújtható kérelmek és megkeresések áttekintésével kezdődik. Ezután néhány folyamatábrán mutatja be, hogy az egyezmény alapján melyik kérelem vagy megkeresés helyénvaló.

25. Felhívjuk a figyelmét arra, hogy ez a fejezet kizárólag az egyes kérelem- és megkereséstípusok általános áttekintését tartalmazza. A kérelmek és megkeresések egyes típusaira vonatkozóan az adott típust tárgyaló önálló fejezetekben található részletesebb információk. Ezért az ebben a fejezetben foglalt példák és folyamatábrák szükségszerűen a kérelmek és megkeresések legáltalánosabb alkalmazására korlátozódnak, és nem írják le az egyes kérelmeket és megkereséseket olyan részletességgel, mint a kézikönyv önálló fejezetei.

26. A kérelem vagy megkeresés típusának azonosítása után a 3. fejezet segítségével határozhatja meg, hogy az adott kérelem vagy megkeresés az egyezmény hatálya alá tartozik-e, majd a kézikönyv olvasását azzal a fejezettel folytassa, amelyik az adott kérelem vagy megkeresés típusát tárgyalja. A 2. fejezet a kézikönyvben használt legfontosabb fogalmak magyarázatát tartalmazza.

A **központi hatóság** az a hatóság, amelyet a szerződő állam kijelöl az egyezmény szerinti közigazgatási együttműködési és segítségnyújtási feladatok ellátására. Ezeket a kötelezettségeket az egyezmény II. és III. fejezete szabályozza.

I. Az egyezmény szerinti kérelmek és megkeresések típusainak ismertetése

27. Ez a rész egy alapszintű áttekintést tartalmaz az egyezmény alapján elérhető és a központi hatóságokon keresztül benyújtható különböző **kérelmekről** (elismerés, elismerés és végrehajtás/végrehajthatóvá nyilvánítás, végrehajtás, határozathozatal és módosítás) és **megkeresésekről (különleges intézkedések iránti megkeresések)**, valamint arról, hogy azok mikor alkalmazhatók. A fejezet a kérelem vagy megkeresés benyújthatóságát befolyásoló tényezőket is felvázolja.

Javaslat: Gyakran tapasztalja majd, hogy a kézikönyv megkülönböztet **közvetlen megkereséseket és kérelmeket**. Kérelemnek minősül az egyezmény alapján egy központi hatóságon keresztül indított eljárás; ilyen például az elismerés és végrehajthatás iránti kérelem. A közvetlen megkeresés olyan eljárás, amelyet közvetlenül valamely hatáskörrel rendelkező hatóságnál indítanak; közvetlen megkeresés például az egyezmény alapján házastársi tartás megállapítása iránt benyújtott megkeresés, ha a megkeresett állam az egyezmény alkalmazhatóságát az adott kérelemtípusra nem terjesztette ki. Vegye azonban figyelembe, hogy az egyezmény 7. cikke szerinti **különleges intézkedések iránti megkeresések** kivételt képeznek a fenti szabály alól. E megkeresések elintézése valamely központi hatóságon keresztül történik. Lásd a 13. fejezetet.

A. Az egyezmény szerinti kérelmek áttekintése

28. Az egyezmény és a rendelet alapján a központi hatóságokon keresztül benyújtható kérelmek típusait az egyezmény 10. cikke állapítja meg. Ezeket a kérelmeket az egyes személyek (bizonyos esetekben állami szervek) az alábbi helyzetekben nyújthatják be:

Helyzet	Az egyezmény alapján benyújtható kérelem típusa
A kérelmező a megkeresett államban kibocsátott tartási határozattal rendelkezik, és annak végrehajtását kéri az adott államban	Végrehajtás iránti kérelem
A kérelmező egy szerződő állam által kibocsátott tartási határozattal rendelkezik, és a határozat elismerését vagy végrehajtását szeretné kérni egy másik államban	Elismerés, elismerés és végrehajtás/végrehajthatóvá nyilvánítás iránti kérelem
A kérelmező tartási határozattal még nem rendelkezik, a kérelmezett/alperes tartózkodási helye pedig egy másik szerződő államban található	Tartási határozat hozatala iránti kérelem

A kérelmező tartási határozattal rendelkezik, de új határozatra van szükség, mert a meglévő határozat elismertetése vagy végrehajtása nehézségekbe ütközik egy másik szerződő államban	Tartási határozat hozatala iránti kérelem
A kérelmező tartási határozattal rendelkezik egy másik szerződő államban, de szeretné azt módosítani, és a kérelmezett/alperes (a másik fél) tartózkodási helye egy másik szerződő államban található	Módosítás iránti kérelem

1. ábra: A kérelmek táblázata

29. Ahogyan az a fenti 1. ábrán is látható, az egyezmény négy általános kérelmetípust ismer. E tágabb kategóriákon belül is többféle eredmény kérhető. A négy általános típus a következő:

- a megkeresett államban hozott vagy elismert tartási határozat végrehajtása iránti kérelem;
- meglévő tartási határozat elismerése, elismerése és végrehajtása iránti kérelem;
- tartási határozat meghozatala iránti kérelem, beleértve szükség esetén a származás megállapítását is;
- meglévő tartási határozat módosítása iránti kérelem.

30. A jogosultak a fenti kérelmetípusok bármelyikét előterjeszthetik, valamint a 10. cikk (2) bekezdésében meghatározottak szerint egyes kérelmeket a kötelezettek is benyújthatnak.

1. **Meglévő tartási határozat elismerése, vagy elismerése és végrehajtása iránti kérelem**

31. Ez a kérelem akkor alkalmazandó, ha a kérelmező már rendelkezik **tartási határozattal**, és azt egy, a tartózkodási helye szerinti államtól eltérő államban szeretné elismertetni, illetve elismertetni és végrehajtatni. Az elismerési és végrehajtási eljárás lehetőségével a kérelmezőnek nem kell a megkeresett államnál új határozat hozatalát kérnie a tartás érvényesítéséhez. Az elismerési és végrehajtási eljárással ehelyett lehetővé válik a meglévő határozat végrehajtása a másik államban úgy, mintha a határozat eredetileg is ebben a másik államban született volna. Követelmény, hogy mindkét állam az egyezmény szerződő állama legyen, és a határozat meghozatalára szerződő államban kerüljön sor.

*A **tartási határozat** egyrészt megállapítja a kötelezett tartás nyújtására vonatkozó kötelezettségét, de magában foglalhatja az indexálással történő automatikus kiigazítást, a tartásdíj-hátralék, visszamenőleges tartásdíj vagy kamat fizetésére irányuló kötelezettséget, valamint a költségek vagy kiadások meghatározását is.*

a) **Milyen esetekben alkalmazandó ez a kérelmetípus?**

32. A kérelmező a legtöbbször a határozat elismerését és végrehajtását kéri a tartásdíjfizetések behajtása, és ehhez szükség esetén végrehajtási eljárás kezdeményezése érdekében. Előfordulhat, hogy a kérelmező csak elismerést kér. Ilyen eset például az, ha a kötelezett esetlegesen azért kéri a külföldi határozatnak pusztán az elismerését, hogy elérje egy más határozat alapján történő kifizetések felfüggesztését vagy korlátozását, illetve a jogosult esetlegesen azért kérelmez csak elismerést olyankor, ha nem kívánja a másik állam segítségét igénybe venni a határozat végrehajtásához.

b) Példa

33. „D” tartózkodási helye „A” országban található, és rendelkezik egy, az „A” ország által kibocsátott határozattal, amely a volt férjét tartás fizetésére kötelezi három közös gyermekük után. „D” volt házastársa „B” országban él. „D” szeretné elérni a tartási határozat végrehajtását. „A” és „B” ország egyaránt az egyezmény **szerződő állama**.

Szerződő államnak azok az államok minősülnek, amelyekre az egyezmény kötelező, mivel lefolytatták az egyezményben előírt megerősítési, elfogadási vagy jóváhagyási eljárást.

34. „A” ország központi hatósága a határozat **elismerése és végrehajtása** iránti kérelmet továbbít „B” országnak. „B” ország központi hatósága a határozatot megküldi végrehajtás céljából történő nyilvántartásba vételre vagy végrehajthatóvá nyilvánításra egy hatáskörrel rendelkező hatóságnak. A volt férj ezt követően értesítést kap a határozat elismeréséről, és lehetősége lesz a határozat elismerésének vitatására. A határozat elismerését követően, ha a volt férj nem fizeti a tartást önként, „B” ország hatáskörrel rendelkező hatósága megteszi a határozat végrehajtása érdekében szükséges intézkedéseket, a behajtott összegeket pedig átutalja „A” országnak.⁴

Az egyezmény vonatkozó cikke: 10. cikk (1) bekezdés a) pont, illetve 10. cikk (2) bekezdés a) pont

Lásd az elismerés és végrehajtás iránti kimenő kérelmekről szóló 4. fejezetet, és az elismerés és végrehajtás iránti bejövő kérelmekről szóló 5. fejezetet

2. A megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kérelem

35. Ez a legkevésbé összetett kérelem az egyezmény szerinti kérelemtípusok közül. A kérelem arra irányul, hogy a szerződő állam hajtsa végre a saját határozatát vagy egy általa már elismert határozatot, és nyújtson segítséget a tartásdíjösszegek jogosultnak történő átutalásában.

Valamely állam hatáskörrel rendelkező hatóságának az a hatóság minősül, amely az adott állam jogszabályai alapján köteles vagy jogosult az egyezményben meghatározott konkrét feladatok ellátására. Hatáskörrel rendelkező hatóság lehet bíróság, közigazgatási szerv, gyermektartás behajtása körében eljáró szerv vagy bármely más olyan kormányzati szerv, amely az egyezménnyel összefüggésben valamely feladatot lát el.

36. A fentebb ismertetett elismerési és végrehajtási kérelem, illetve e között a kérelem között az a különbség, hogy az utóbbinál a végrehajtandó határozatot az az állam hozta, illetve már elismerte az az állam, amely a határozatot végre fogja hajtani (a megkeresett állam). Így a határozat végrehajthatóságához nincs szükség annak elismerésére.⁵

⁴ A központi, illetve a hatáskörrel rendelkező hatóság az egyezmény alapján köteles „elősegíteni” a végrehajtást, valamint a követelés behajtását és az összegek átutalását. Az ennek keretében tett intézkedések államonként eltérőek lehetnek. A tartási határozatok végrehajtásával kapcsolatban lásd a 10. fejezetet.

⁵ A 4. fejezetben foglaltaknak megfelelően ahhoz, hogy a határozatot a megkeresett állam elismerje és végrehajtsa, elengedhetetlen, hogy az eredeti határozat meghozatalára egy szerződő államban kerüljön sor (lásd az egyezmény magyarázó jelentésének 240. pontját.) Ha a határozatot nem valamely szerződő államban hozták, a végrehajtás iránti kérelem akkor nyújtható be, ha a megkeresett állam más nemzetközi szerződés vagy a belső joga alapján a határozatot már elismerte. Egyéb esetben új határozat hozatala iránti kérelmet kell benyújtani.

a) Milyen esetekben alkalmazandó ez a kérelemtípus?

37. Ez a kérelemtípus abban az esetben használatos, ha a kérelmező tartási határozatát az az állam bocsátotta ki, amelyben a kérelmezett/alperes tartózkodási helye található, illetve ahol a kérelmezett/alperes vagyontárgyakkal vagy jövedelemmel rendelkezik, vagy a határozatot ez az állam elismerte. A kérelmező ettől az államtól kérheti az ott hozott vagy elismert határozat végrehajtását. A kérelmezőnek nem kell a határozatot kibocsátó államhoz fordulnia a kérelemmel. Ehelyett a kérelmező tartózkodási helye szerinti állam központi hatósága továbbítja a végrehajtási kérelmet a megkeresett államnak. Mindkét államnak az egyezmény szerződő államának kell lennie.

b) Példa

38. „F” tartózkodási helye „A” országban található, és rendelkezik a gyermeke apjának tartózkodási helye szerinti „B” ország által hozott tartási határozattal. „F” szeretné a tartási határozat végrehajtását kérni „B” országtól. „A” és „B” ország egyaránt az egyezmény szerződő állama.

A megkereső állam az az állam, ahol a kérelmező tartózkodási helye található, és ahol az egyezmény szerinti kérelmeket, illetve megkereséseket kezdeményezik.

39. „F” az egyezmény alapján „A” ország központi hatóságához fordulhat, és kérheti, hogy a nevében végrehajtási kérelmet továbbítson „B” ország felé. „F”-nek nem kell a határozat elismerését kérelmeznie, mivel azt „B” ország bocsátotta ki. A benyújtott kérelmet „B” ország központi hatósága feldolgozza, majd végrehajtás céljából eljuttatja azt „B” ország hatáskörrel rendelkező hatóságának. Ha a kötelezett nem fizeti önként a tartásdíjat, a hatáskörrel rendelkező hatóság a belső jog szerint rendelkezésre álló eszközöket alkalmazhatja a határozat végrehajtása érdekében.

A megkeresett állam az az állam, amelyhez beérkezik a kérelem vagy a megkeresés, és amelyet a kérelem vagy megkeresés feldolgozására kérnek. Ez az állam többnyire a kérelmezett/alperes tartózkodási helye szerinti állam.

Az egyezmény vonatkozó cikke: 10. cikk (1) bekezdés b) pont

Lásd a végrehajtás iránti kimenő kérelmekről szóló 6. fejezetet, és a végrehajtás iránti bejövő kérelmekről szóló 7. fejezetet

3. Határozat hozatala iránti kérelem

40. E kérelemtípus a kérelmezőt, a gyermekeit vagy más személyeket megillető tartást megállapító határozat kérelmezésére használható.⁶ A kérelmező az eljárás keretében a tartózkodási helye szerinti állam központi hatóságához fordul, és arra kéri, hogy a nevében – szükség esetén a származás megállapítására is kiterjedő – határozat meghozatala iránti kérelmet továbbítson a kötelezett tartózkodási helye szerinti állam központi hatóságához.⁷ Mindkét államnak az egyezmény szerződő államának kell lennie.

⁶ A határozathozatal iránti kérelem „más személyekre” nézve csak akkor nyújtható be, ha az egyezmény hatályát erre a személyi körre is kiterjesztették. Lásd a hatállyal kapcsolatos elemzést a 3. fejezetben.

⁷ A 10. cikk (3) bekezdése előírja, hogy a kérelem intézése a megkeresett állam joga szerint történik, beleértve az adott állam joghatósági szabályait is. Lásd a magyarázó jelentés 248. pontját.)

a) Milyen esetekben alkalmazandó ez a kérelemtípus?

41. Ez a kérelemtípus akkor alkalmazandó, ha nincs tartási határozat, vagy ha a kérelmező rendelkezik ugyan ilyen határozattal, de az valamilyen okból nem elismerhető vagy végrehajtható a kötelezett tartózkodási helye vagy a végrehajtás helye szerinti államban.

b) Példa

42. „G” tartózkodási helye „A” országban található, és van egy négyéves gyermeke. A gyermek apjával sosem élt házasságban, és az apaság hivatalosan nem került megállapításra. A gyermek apja azóta már „B” országba költözött. „G” szeretné elérni, hogy az apa tartásdíjat kezdjen fizetni a gyermek után. „A” és „B” ország egyaránt az egyezmény szerződő állama.

43. Az egyezmény alapján „A” ország központi hatósága a gyermek javára **tartási határozat hozatala** iránti kérelmet továbbít „B” ország központi hatóságához. „B” ország központi hatósága megteszi a határozat meghozatalának kezdeményezéséhez szükséges lépéseket, többnyire úgy, hogy a kérelmet benyújtja egy hatáskörrel rendelkező hatósághoz. „B” ország hatáskörrel rendelkező hatósága elősegíti a származás megállapítását. Ez megállapítható apasági vizsgálattal, és az anya, illetve a gyermek vizsgálatban való részvétele érdekében az anyával közvetlenül, illetve a központi hatóságon keresztül történik a kapcsolatfelvétel. Bizonyos országokban a leszármazás bírói határozattal, illetve a szülő elismerő nyilatkozatával is megállapítható. Ha „B” országban megszületett a tartási határozat, „B” ország illetékes/hatáskörrel rendelkező hatósága gondoskodik szükség esetén annak végrehajtásáról, és a tartásdíjösszegeket az anya minden további kérelem nélkül megkapja „A” országban.⁸

Az egyezmény vonatkozó cikke: 10. cikk (1) bekezdés c) és d) pont

Lásd a határozathozatal iránti kimenő kérelmekről szóló 8. fejezetet, és a határozathozatal iránti bejövő kérelmekről szóló 9. fejezetet

4. Meglévő határozat módosítása iránti kérelem

44. Ez a kérelemtípus akkor alkalmazandó, ha van tartási határozat, de azt a felek egyike módosítani kívánja.

a) Milyen esetekben alkalmazandó ez a kérelemtípus?

45. Módosítás iránti kérelem olyan esetekben nyújtható be, ha a jogosult vagy a gyermekek szükségletei, illetve a kötelezett tartásdíj-fizetési képessége megváltozott. A kérelmező (a kötelezett vagy a jogosult) az eljárás keretében a tartózkodási helye szerinti ország központi hatóságához fordul, és arra kéri, hogy a nevében módosítási kérelmet továbbítson a kötelezett tartózkodási helye szerinti (vagy a módosítás helye szerinti) államba. Ha a megkeresett állam jogszabályai ezt lehetővé teszik, a határozat módosítására vagy új határozat meghozatalára kerül sor.⁹ Előfordulhat, hogy a módosított határozat újbóli elismerésére is szükség lesz, ha azt a végrehajtás helye szerinti államtól eltérő államban hozták.

⁸ Lásd a magyarázó jelentés 108. pontját az „elősegít” szó alkalmazásával kapcsolatban.

⁹ Lásd a 10. cikk (3) bekezdését. A kérelem intézése a megkeresett állam joga szerint történik, beleértve a joghatósági szabályokat is.

46. Az egyezmény nem szabályoz minden olyan helyzetet, amelyben egy nemzetközi tartási ügyben érintett személy egy meglévő határozat módosítását kívánja. Sok helyzetben nem kerül sor az egyezmény 10. cikke szerinti kérelem benyújtására, hanem a kérelmező közvetlenül a saját tartózkodási helye vagy a határozathozatal helye szerinti állam hatáskörrel rendelkező hatóságához nyújt be módosítás iránti közvetlen kérelmet. Az egyezmény azonban biztosít mechanizmusokat a kérelem továbbítására arra az esetre is, ha egy adott személy úgy dönt, hogy egy adott tagállamban nyújtja be a kérelmet, illetve köteles egy adott szerződő államban benyújtani a kérelmet ahhoz, hogy az eljárás lefolytatására egy másik szerződő államban kerüljön sor.¹⁰

b) Példa

47. „H” rendelkezik egy, az „A” ország által kibocsátott tartási határozattal, amely a volt férjét tartás fizetésére kötelezi két közös gyermekük után. A volt férj „B” országba költözött, és a határozatot ott hajtják végre. „H” a tartásdíj megemelését szeretné arra tekintettel, hogy a volt férj jövedelme a határozathozatal óta eltelt időben növekedett.

48. Ha „H” az egyezmény alapján módosítási kérelmet nyújt be, „A” ország központi hatósága továbbítja **a meglévő határozat módosítása** iránti kérelmet „B” ország központi hatóságának. A volt férj értesítést kap erről, az ügyet „B” országban tárgyalják, és a módosított határozatot annak meghozatalát követően végre lehet hajtani „B” országban.

Az egyezmény vonatkozó cikke: 10. cikk (1) bekezdés e) és f) pont, illetve 10. cikk (2) bekezdés b) és c) pont

Lásd a határozat módosítása iránti kérelmekről szóló 11. fejezetet és a módosítási eljárásokról szóló 12. fejezetet.

B. Különleges intézkedések iránti megkeresések

49. Az egyezmény alapján elérhető négy kérelemtípus mellett az egyezmény további olyan megkereséseket is szabályoz, amelyekkel a központi hatósághoz lehet fordulni olyankor, ha a kérelmező még nem nyújtott be kérelmet. Ezek az ún. „különleges intézkedések iránti megkeresések”. Az ilyen megkeresések esetén a megkeresett állam a saját mérlegelési jogkörében dönti el, hogy nyújt-e segítséget, és a megkeresett állam határoz a válaszként alkalmazott intézkedések köréről is.

50. A 7. cikk összesen hat olyan lehetséges megkereséstípusról rendelkezik, amelyeket egy adott központi hatóságon keresztül egy másik központi hatósághoz lehet intézni. Különleges intézkedések iránti megkeresések a következő célokból kezdeményezhetők:

1. segítségnyújtás kérése a kötelezett vagy a jogosult tartózkodási helyének meghatározásához;
2. segítségnyújtás a kötelezett vagy a jogosult jövedelmével és anyagi körülményeivel kapcsolatos információk beszerzéséhez, ideértve a vagyontárgyakkal kapcsolatos információkat;
3. az okirati vagy egyéb bizonyítékok beszerzésének elősegítése;
4. segítségnyújtás a származás megállapításához;

¹⁰ Lásd a 11. és 12. fejezetet. Az egyezmény tartalmaz olyan korlátozásokat, amelyek befolyásolhatják a kötelezett azon lehetőségét, hogy egy meglévő határozatot sikeresen módosítsa, különösen abban az esetben, ha a jogosult tartózkodási helye a határozat meghozatala szerinti államban található.

5. ideiglenes intézkedés kezdeményezése vagy elősegítése egy előterjesztett, de még el nem bíralt tartási kérelemmel összefüggésben;
6. az okiratok kézbesítésének elősegítése.

a) Milyen esetekben kerül sor különleges intézkedések iránti megkeresésekre?

51. Különleges intézkedések iránti megkeresésre akkor kerülhet sor, ha a kérelmezőnek korlátozott mértékű segítségre van szüksége az egyezmény szerinti elismerés, elismerés és végrehajtás, végrehajtás, továbbá határozathozatal vagy módosítás iránti kérelem benyújtásához. A fentiek szerinti segítség annak eldöntéséhez is kérhető, hogy érdemes-e benyújtani a kérelmet, illetve igényelhető segítség nemzetközi elemmel rendelkező belföldi tartási eljárások során is.

b) Példa

52. „J” két gyermek édesanyja, és „A” országban él. „J” már elvált a gyermekek apjától, és rendelkezik egy, az apát tartásdíj fizetésére kötelező határozattal. „J” úgy véli, hogy az apa „B” vagy „C” országban él, mert mindkét helyen élnek rokonai. A határozatot végre kívánja hajtatni, de nem tudja, melyik államnál terjessze elő a kérelmet.

53. Az egyezmény alapján „A” ország központi hatósága megkeresheti „B” és „C” ország központi hatóságát azzal, hogy nyújtson segítséget az apa tartózkodási helyének meghatározásához. Ebben az esetben különleges intézkedések iránti megkeresésre kerül sor, melyben jelzik, hogy „J” elismerés és végrehajtás iránti kérelmet kíván benyújtani, ha kiderül az apa (a kérelmezett/alperes) tartózkodási helye. „B” vagy „C” ország központi hatósága jelzi, hogy a kérelmezett/alperes tartózkodási helye az adott államban található-e, hogy ezt követően „A” ország a megfelelő központi hatóságnak továbbíthassa a csomagot.

Az egyezmény vonatkozó cikke: 7. cikk

Lásd a különleges intézkedések iránti kimenő megkeresésekről szóló 13. fejezetet, a különleges intézkedések iránti bejövő megkeresésekről szóló 14. fejezetet és a 3. fejezet 2. részének a többi hágai egyezményről szóló V. szakaszát.

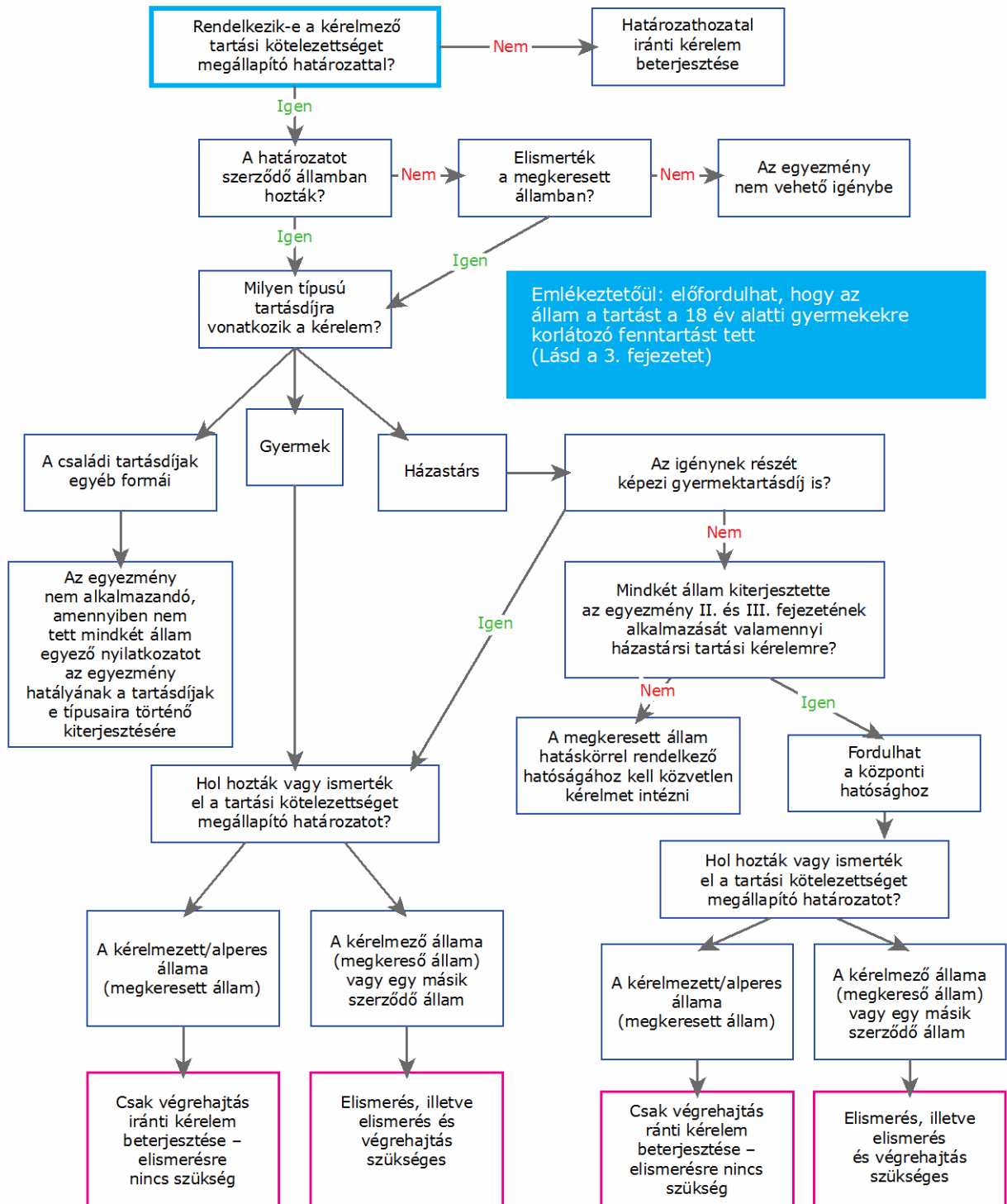
II. A kérelem típusának meghatározása

54. Viszonylag egyszerű annak meghatározása, hogy egy adott helyzetben milyen típusú kérelem a megfelelő. Az alábbi folyamatábra-sorozat a különféle lehetőségeket szemlélteti.

55. Kérjük szem előtt tartani, hogy az e szakaszban adott tájékoztatás szükségszerűen igen általános jellegű. Az államok fenntartások és nyilatkozatok használatával pontosíthatják az egyezmény adott államban érvényesülő alkalmazási körét. Egy adott állam például fenntartást tehet az egyezmény alkalmazásának a 18 év alatti gyermekekre korlátozására. Ez befolyásolja azt, hogy egy adott állam miként kezeli a 18 év feletti gyermekekre vonatkozó elismerés vagy elismerés és végrehajtás iránti kérelmeket. Ezzel részletesen a 3. fejezet foglalkozik.

1. Amennyiben már van érvényes határozat

MEGLÉVŐ TARTÁSI HATÁROZAT ESETÉBEN LEHETSÉGES KÉRELMEK (Az egyezmény 10. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja, illetve 10. cikke (2) bekezdésének a) pontja)

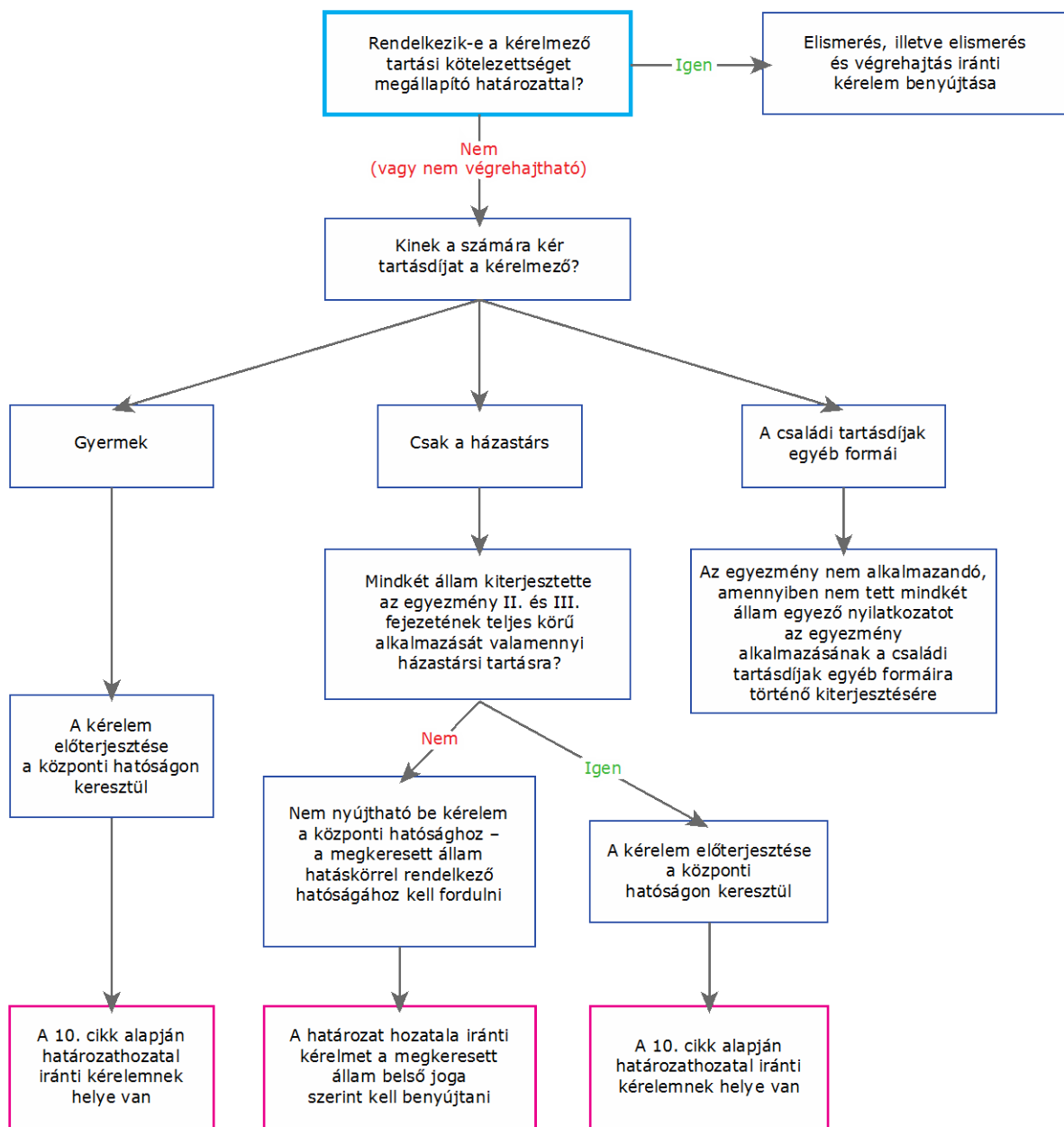

2. ábra: Meglévő tartási határozat esetében lehetséges kérelmek

2. Amennyiben nincs határozat, vagy az nem végrehajtható

56. A következő folyamatábra szemlélteti azokat az eshetőségeket, amikor tartási határozat még nincs vagy az nem ismerhető el vagy hajtható végre, esetlegesen éppen az egyezmény alapján tett fenntartás miatt.

VÉGREHAJTHATÓ HATÁROZAT HIÁNYA ESETÉBEN LEHETSÉGES KÉRELMEK (Az egyezmény 10. cikke (1) bekezdésének c) és d) pontja)

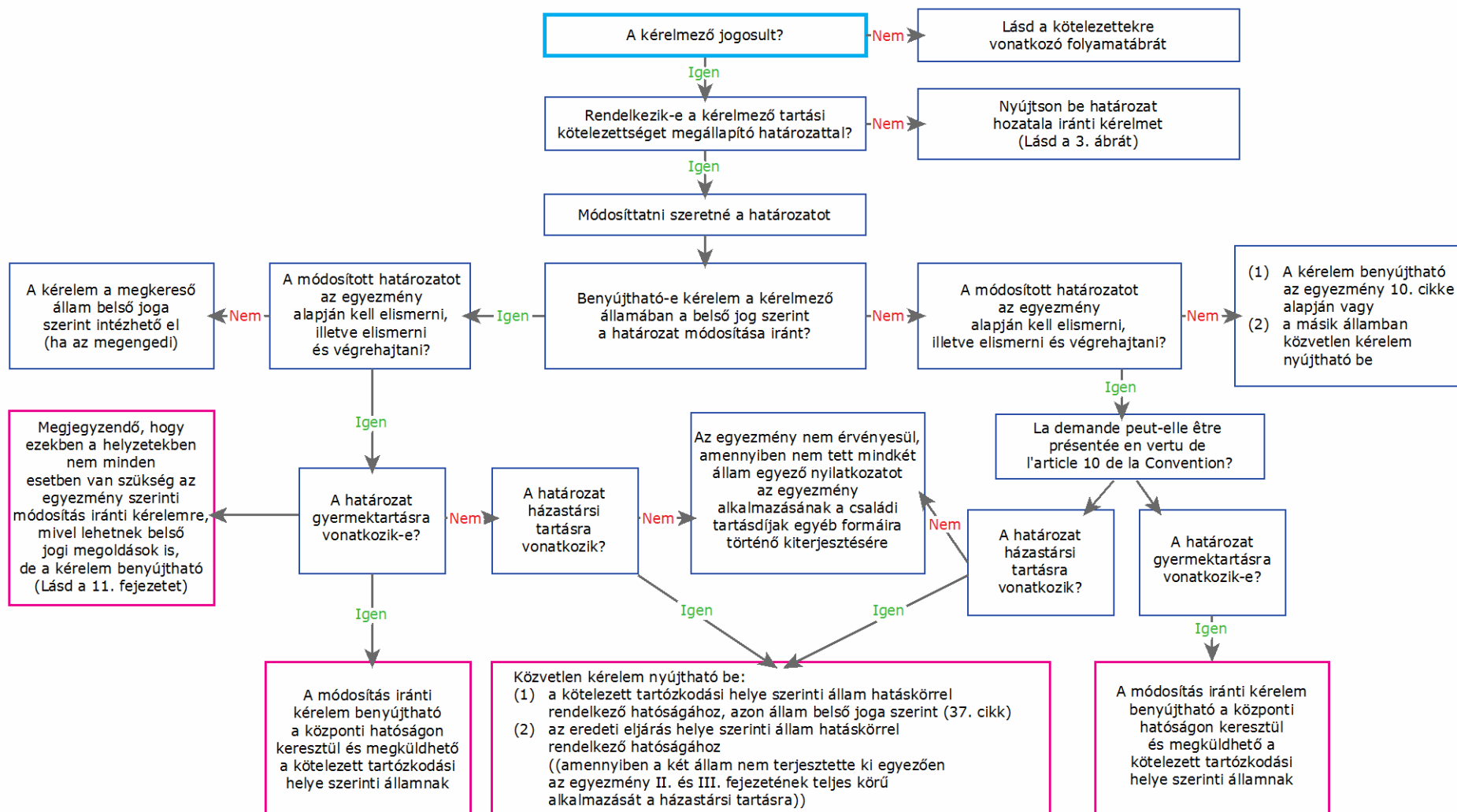
3. ábra: Végrehajtható határozat hiánya esetében lehetséges kérelmek

3. Amennyiben a kérelmező a határozatot módosíttatni kívánja

57. Időnként előfordul, hogy a kérelmező a határozatot módosíttatni szeretné azt biztosítandó, hogy az megfeleljen a felek vagy a gyermek megváltozott körülményeinek. Az eljárás némiképp eltérő lesz attól függően, hogy a módosítást a kötelezett vagy a jogosult kezdeményezi-e.

58. A következő oldalon található folyamatábra azt az eljárást mutatja be, amikor a módosítást a jogosult kívánja kezdeményezni.

A JOGOSULT MÓDOSÍTÁS IRÁNTI KÉRELMEI
(Az egyezmény 10. cikke (1) bekezdésének e) és f) pontja)

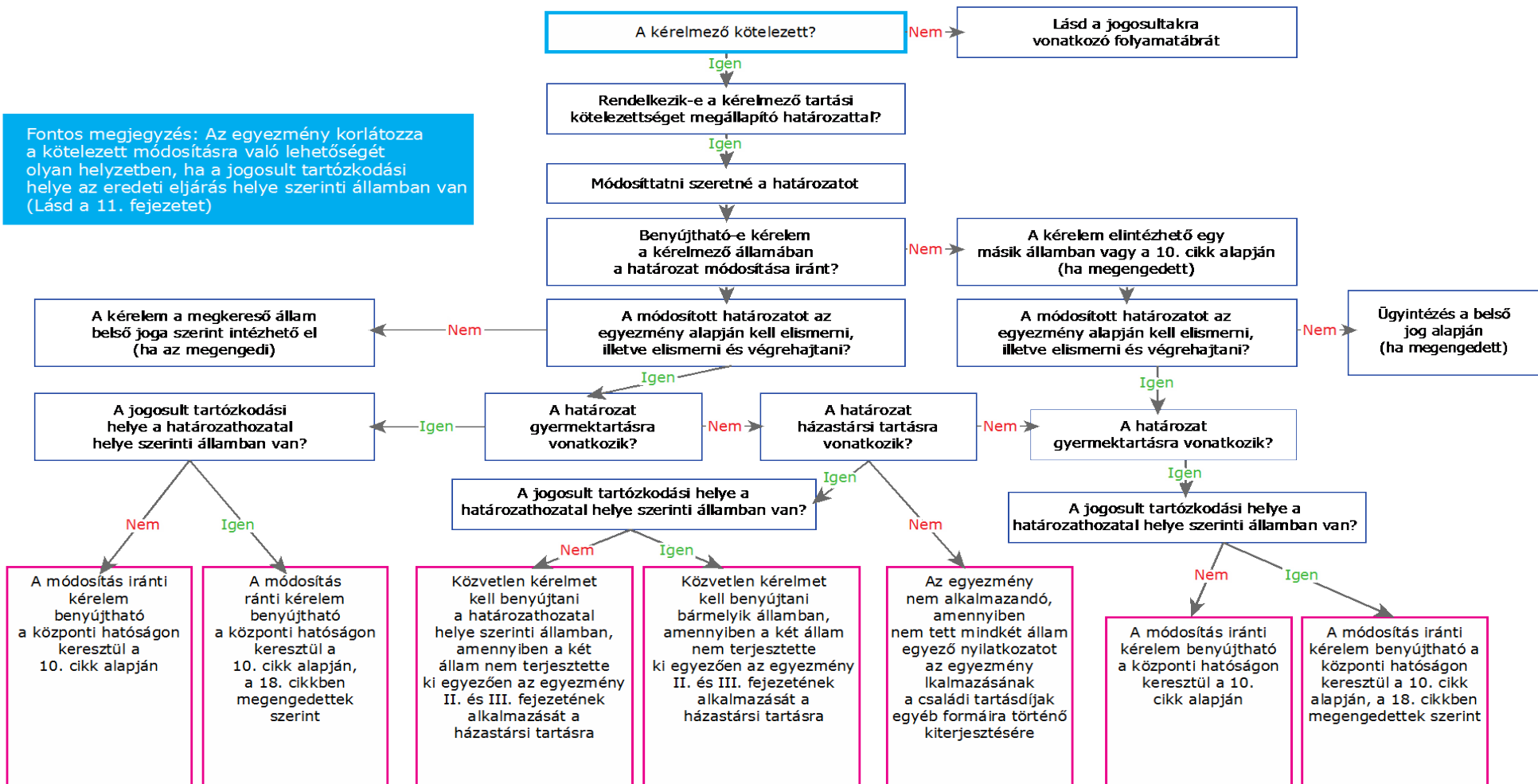

4. ábra: A jogosult módosítás iránti kérelmei

59. A következő oldalon található folyamatábra azt az eljárást mutatja be, amikor a módosítást a kötelezett kívánja kezdeményezni. A kérelemben eltérések figyelhetők meg, mivel a módosítás iránti kérelmet elsősorban abban az államban kell tárgyalni, ahol a határozatot hozták, ha a jogosult tartózkodási helye ebben az államban van.

A KÖTELEZETT MÓDOSÍTÁS IRÁNTI KÉRELMEI (Az egyezmény 10. cikke (2) bekezdésének b) és c) pontja)

Fontos megjegyzés: Az egyezmény korlátozza a kötelezett módosításra való lehetőségét olyan helyzetben, ha a jogosult tartózkodási helye az eredeti eljárás helye szerinti államban van (Lásd a 11. fejezetet)

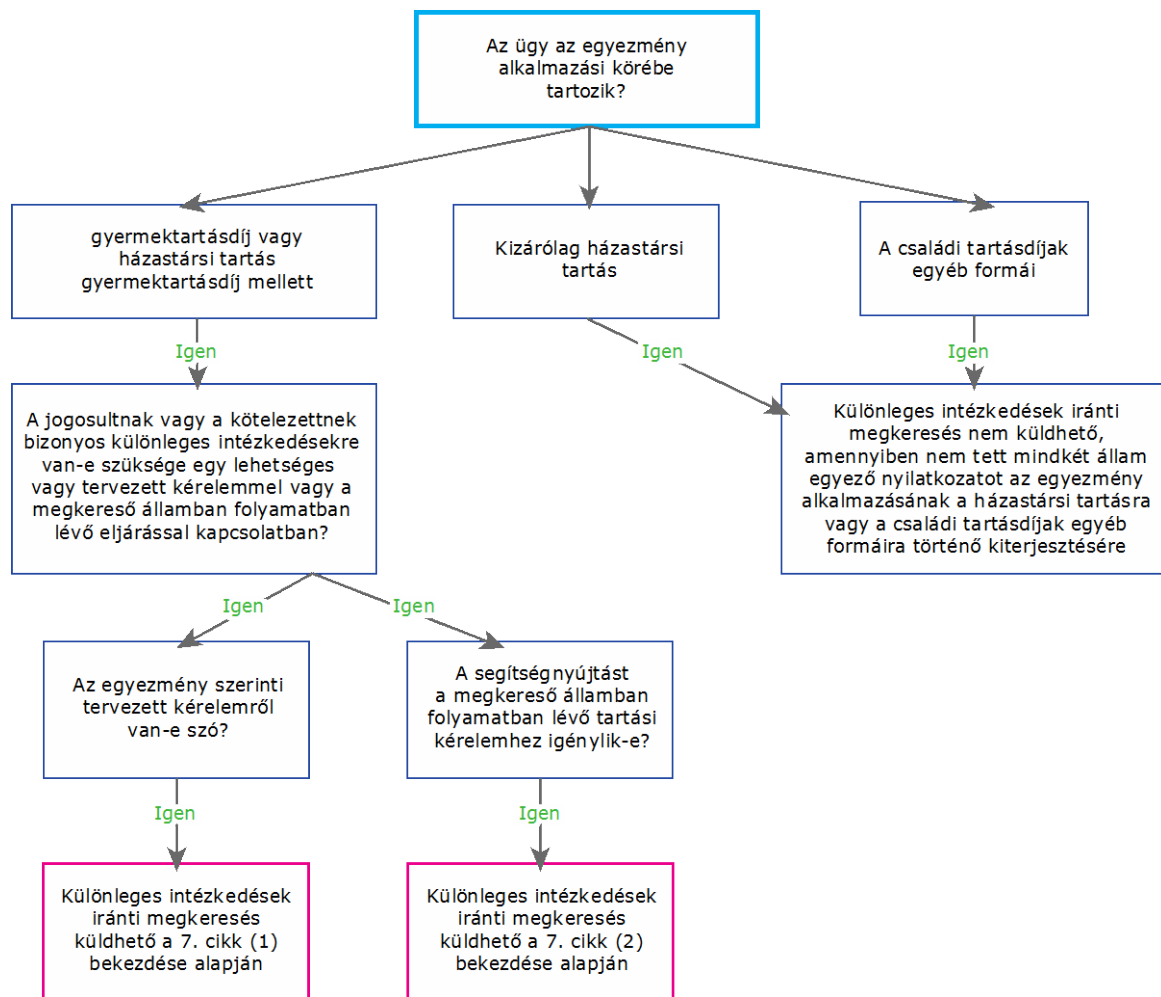

5. ábra: A kötelezett módosítás iránti kérelmei

4. Amikor a kérelmező segítségre szorul

60. Bizonyos esetekben a kérelmezőnek segítségre lesz szüksége a központi hatóság részéről, mielőtt az egyezmény szerinti kérelmet beterjeszthetné. Az egyezmény szerinti kérelem elindítása előtt további adatokra, iratokra vagy a származás bizonyítékára lehet szükség. Az egyezmény belföldi tartási ügyben lehetővé teszi a kérelmező számára a központi hatósághoz címzett, segítségre vonatkozó különleges intézkedések iránti megkereséseket is, amennyiben a belföldi tartási ügynek nemzetközi eleme is van. Ezek a megkeresések a 7. cikk hatálya alá tartoznak. Az alábbi folyamatábra szemlélteti az ilyen megkeresések folyamatát.¹¹

KÜLÖNLEGES INTÉZKEDÉSEK IRÁNTI MEGKERESÉSEK (Az egyezmény 7. cikkének (1) és (2) bekezdése).

6. ábra: Különleges intézkedések iránti megkeresések

¹¹ Amennyiben mindkét állam részes fele a polgári és kereskedelmi ügyekben keletkezett bírósági és bíróságon kívüli iratok külföldön történő kézbesítéséről szóló, 1965. november 15-i egyezménynek (az 1965. évi kézbesítési egyezmény), valamint a polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön történő bizonyításfelvételtől szóló, 1970. március 18-i egyezménynek (az 1970. évi bizonyításfelvételi egyezmény), kérjük, olvassa el a 3. fejezet 2. részének a többi hágai egyezményről szóló V. szakaszát.

2. fejezet

Fogalmak magyarázata

A. A fejezet célja

61. Az egyezményben használt szakkifejezések tartalma négy évnyi tárgyalás és megbeszélés eredményeként alakult ki. Az egyezményben alkalmazott kifejezések egy részét maga az egyezmény határozza meg. Sok más kifejezésre azonban nem szerepel meghatározás, így azok jelentése azon állam belső jogától függhet, ahol a tartási eljárást lefolytatják.

62. Ilyen, külön meghatározás nélküli fogalom például a „végrehajtás”. A kifejezést folyamatosan használja az egyezmény, de a szerkesztők úgy érezték, hogy nincs szükség külön fogalom meghatározásra, mivel annak tartalmával kapcsolatban általános egyetértés van a tartási kötelezettségeket előíró államok között, illetve azért, mert az egyezmény egyik mögöttes elve az, hogy az egyezmény szövege tágan, illetve szabadon értelmezendő.¹²

63. Így a gyakorlatban a határozat végrehajtásáért felelős, hatáskörrel rendelkező hatóság fogja eldönteni, hogy egy adott cselekmény végrehajtásnak minősül-e. Megjegyzendő azonban, hogy az egyezmény utal arra, hogy bizonyos intézkedések megtehetőek egy határozat végrehajtása érdekében, így útmutatást ad arra nézve is, hogy általában milyen cselekmények tekinthetők végrehajtásnak. A „házastárs” kifejezés jelentését (annak eldöntésével kapcsolatban, hogy a tartás házastársi tartásnak minősül-e) hasonlóképpen a hatáskörrel rendelkező hatóság (határozathozatal esetén a határozatot hozó, elismerési és végrehajtás iránti kérelem esetén pedig az elismerés iránti kérelmet elbíráló szerv) határozza meg.

64. Ez a fejezet nem ad jogi vagy kötelező meghatározásokat az egyezményben használt fogalmakra, hanem szöszedetet, illetve magyarázatot tartalmaz a kézikönyvben alkalmazott kifejezésekre, és azok jelentését **az egyezmény szerinti operatív eljárások szempontjából** fejt ki azért, hogy azok is jobban tudják követni az eljárásokat, akik kevésbé ismerik a nemzetközi tartási ügyek sajátosságait. Mindenesetre ha bármilyen kétség merül fel az egyezményben használt valamely konkrét szó vagy kifejezés jogi tartalmával kapcsolatban, a magyarázó jelentés, illetve más nemzetközi, illetve belső jogforrások alapján kell meghatározni azt.

B. A kézikönyvben használt fogalmak

Csatlakozás

65. A csatlakozás az egyik olyan eljárás, amely révén egy állam az egyezmény szerződő államává válhat.¹³ Az egyezmény 60. cikke szabályozza az egyezmény hatálybalépésének időpontját (a második megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezésétől számított három hónap) és azt is, hogy az egy adott szerződő állam tekintetében mikortól hatályos. A Hágai Konferencia weboldala feltünteti, hogy az egyes államok mikortól tekintendők az egyezmény szerződő államának.

Lásd az egyezmény 58. és 60. cikkét.

¹² Lásd a magyarázó jelentés 60–65. pontjában olvasható elemzést.

¹³ Lásd a magyarázó jelentés 690. pontját.

Közigazgatási hatóság

66. Bizonyos országokban a tartási ügyekben egy gyermektartási hivatal vagy hasonló név alatt működő, a kormányzat által kifejezetten a tartási határozatok beszerzésével, végrehajtásával és módosításával kapcsolatos ügyek elbírálása céljából létrehozott közigazgatási hatóság jár el.¹⁴

67. A 19. cikk (3) bekezdése szerint a „közigazgatási hatóság” olyan állami szerv, amelynek határozatai megfelelnek a cikkben foglalt két feltételnek. Követelmény egyrészt, hogy a határozatok ellen fellebbezéssel lehessen élni vagy lehetőség legyen azok bírósági felülvizsgálatára az adott államban, továbbá azoknak hasonló érvénnyel és hatállyal kell rendelkezniük, mint a bíróságok által ugyanilyen tárgykörben hozott határozatok.

Lásd az egyezmény 19. cikkének (1) és (3) bekezdését.

Megjelenés

68. Ez a fogalom egy adott személynek valamilyen meghallgatáson való megjelenésére vagy jelenlétére utal. Az adott állam jogszabályaitól és eljárási szabályaitól függően egy személy vagy fél megjelenése a meghallgatáson való személyes megjelenést, illetve telefonos vagy elektronikus úton történő részvételt jelenthet. Az eljárásban egy adott személy ügyvéden vagy más képviselőn keresztül is „megjelenhet” úgy, hogy a képviselő vesz részt és tesz nyilatkozatokat a képviselt személy helyett. Annak, hogy a fél megjelent-e egy határozathozatal iránti eljárásban, az egyezmény alkalmazásában annak meghatározása szempontjából van jelentősége, hogy az elismerés iránti vagy az elismerés és végrehajtás iránti kérelemhez szükséges-e csatolni a határozatról való megfelelő értesítésről szóló dokumentumot.

Lásd az egyezmény 25. és 29. cikkét.

Lásd még: megfelelő értesítést igazoló dokumentum

Részletesen lásd a kézikönyv 4. és 5. fejezetében.

Kérelmező

69. A kézikönyv alkalmazásában a kérelmező az a személy vagy kormányzati hatóság („állami szerv”), aki vagy amely valamely 10. cikk szerinti (tehát elismerési, elismerési és végrehajtási, végrehajtási, határozathozatali vagy módosítási) kérelemmel fordul egy központi hatósághoz.

70. Az egyezmény bizonyos rendelkezéseinek alkalmazásában kérelmezőnek minősülhet az a személy vagy fél is, aki vagy amely fellebbezést nyújt be a bírósági eljárásban. A 23. cikk (6) bekezdésében a kérelmező például az a személy, aki a végrehajthatóvá nyilvánítást, illetve a határozat végrehajtása céljából a nyilvántartásba vételt kéri.

71. A kérelmező lehet a jogosult, a kötelezett, vagy a gyermek jogi képviselője is. Bizonyos kérelmek alkalmazásában a jogosult állami szerv is lehet.

Lásd az egyezmény 7., 10., 36. és 37. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 1. és 3. fejezetében.

¹⁴ Lásd a magyarázó jelentés 432. pontját.

Kérelmek és megkeresések

72. A kézikönyv és az egyezmény is megkülönbözteti a „kérelmeket” és a „megkereséseket”. A kérelem kifejezés a központi hatóságokhoz a 10. cikk alapján benyújtott kérelmekre utal. E cikk alkalmazásában a kérelem elismerésre, elismerésre és végrehajtásra, végrehajtásra, határozathozatalra vagy módosításra irányulhat.

73. A közvetlen kérelmeket nem a központi hatóságokon keresztül terjesztik elő. A közvetlen kérelem olyan kérelem, amelyet magánszemély nyújt be közvetlenül egy hatáskörrel rendelkező hatósághoz (pl. bírósághoz, közigazgatási hatósághoz). Ezek a 10. cikkben meghatározott körön kívüli kérelmek. Közvetlenül a hatáskörrel rendelkező hatósághoz kell fordulni például akkor, ha az elismerendő határozat kizárólag házastársi tartásra vonatkozik.

74. A különleges intézkedések iránti megkeresésekről rendelkező 7. cikk kivételt képez a fenti általános megkülönböztetés alól. Annak ellenére, hogy a különleges intézkedések a 10. cikk hatályán kívül esnek, az ilyen intézkedésekre irányuló megkereséseket mégis egy központi hatóság nyújtja be egy másik központi hatóságnak.

Lásd az egyezmény 7., 10. és 37. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 1. és 3. fejezetében.

Közokirat

Lásd: tartási kötelezettségről szóló megállapodás

Központi hatóság

75. A központi hatóság az a hatóság, amelyet a szerződő állam kijelöl az egyezmény szerinti közigazgatási együttműködési és segítségnyújtási feladatok ellátására. Ezeket a kötelezettségeket az egyezmény II. és III. fejezete szabályozza.¹⁵

76. Szövetségi államok, illetve autonóm területi egységekkel rendelkező államok esetén előfordulhat, hogy egynél több központi hatóság van.¹⁶ A központi hatóság feladata a kérelmek más államoknak történő továbbítása, illetve általában a beérkező kérelemmennyiség kezelése, a kérelmek feldolgozása. A központi hatóság több feladatát az államának joga által megengedett mértékben elláthatják a központi hatóság felügyelete alatt álló állami szervek, például a gyermektartási hivatal is.

Lásd az egyezmény 4., 5., 6. 7. és 8. cikkét.

Hatáskörrel rendelkező hatóság

77. Az adott államban hatáskörrel rendelkező hatóságnak az az állami szerv vagy személy minősül, amely vagy aki az adott állam jogszabályai alapján köteles vagy jogosult az egyezményben meghatározott konkrét feladatok ellátására. Hatáskörrel rendelkező hatóságnak minősülhet bíróság, közigazgatási szerv, gyermektartás behajtása körében eljáró szerv vagy bármely más olyan kormányzati szerv, amely az egyezménnyel összefüggésben különböző feladatokat lát el. Egyes államokban előfordulhat, hogy a központi hatóság egyben hatáskörrel rendelkező hatóság is az egyezmény szerinti összes kötelezettség vagy azok egy része tekintetében.

Lásd az egyezmény 6. cikkét.

¹⁵ Lásd a magyarázó jelentés 85. pontját.

¹⁶ Lásd a magyarázó jelentés 89. pontját.

Szerződő állam

78. A szerződő állam olyan állam, amelyre az egyezmény kötelező erővel rendelkezik abból adódóan, hogy lefolytatta az 58. cikkben meghatározott megerősítési, elfogadási vagy jóváhagyási eljárást.

79. Az „állam” kifejezést gyakran használja a kézikönyv. Ez általában szuverén államra vagy országra, és nem egy állam részegységére vagy területi egységére – így tartományára vagy az Amerikai Egyesült Államokon belül annak valamely szövetségi államára – utal. Előfordulnak azonban olyan helyzetek, amikor az állam fogalma területi egységet is jelöl. Ezekről a 46. cikk rendelkezik. Értelmezhető például egy adott államnak a határozatot hozó hatáskörrel rendelkező hatóságára való hivatkozás úgy is, hogy az egy adott területi egység bíróságára vagy közigazgatási hatóságára utal.¹⁷

Lásd az egyezmény 46. és 58. cikkét.

Egyezmény

80. Az „egyezmény” kifejezés a kézikönyv alkalmazásában a *gyermektartás és a családi tartások egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról* szóló, 2007. november 23-i hágai egyezményt jelenti.

Országokra vonatkozó információk (országprofil)

81. Az egyezmény 57. cikke úgy rendelkezik, hogy a szerződő államnak a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia Állandó Hivatala rendelkezésére kell bocsátania bizonyos információkat az egyezmény szabályainak érvényre juttatása érdekében alkalmazott jogszabályairól, eljárásairól és intézkedéseiről, így többek között kötelesek leírni, hogy az állam hogyan fogja elintézni a tartási határozatok meghozatalával, elismerésével és végrehajtásával kapcsolatos kérélmeket.¹⁸

82. A szerződő államok a Hágai Konferencia által ajánlott és közzétett országprofilok keretében is biztosíthatják ezeket az információkat. Az országprofil tartalmazza az adott államban alkalmazott dokumentumokat, illetve a kérélmekre vonatkozó helyi követelményeket is.

83. Az országprofil alkalmazása nem kötelező, de az azt mellőző országok is kötelesek megadni az 57. cikk szerinti adatokat a Hágai Konferencia Állandó Irodájának.

84. Az országprofilok és a szerződő állam által az 57. cikk alapján szolgáltatott információk elérhetők a Hágai Konferencia weboldalán (www.hcch.net) a „Child Support/Maintenance Section” menüpont alatt.

Lásd az egyezmény 57. cikkét.

Jogosult

85. A jogosult a 3. cikkben foglalt fogalom meghatározás szerint olyan egyén, aki tartásra jogosult, vagy tartási igényt érvényesít. A jogosult lehet szülő, házastárs, gyermek, nevelőszülő vagy más, a gyermeket gondozó rokon vagy személy. Egyes államokban ezt a személyt a tartás címzettjének, hitelezőnek, gondviselőnek vagy felügyeleti joggal rendelkező szülőnek is nevezhetik. A jogosult lehet az a személy, aki első alkalommal támaszt tartási igényt (pl. határozathozatal iránti kérelem keretében), vagy az, akit egy meglévő határozat alapján már megillet tartás.¹⁹

¹⁷ Lásd a magyarázó jelentés 637. pontját.

¹⁸ Lásd a magyarázó jelentés 683. pontját.

¹⁹ Lásd a magyarázó jelentés 66. pontját.

86. Ha a szerződő állam kiterjeszti az egyezmény hatályát a családi tartás egyéb formáira is, ideértve a segítségre szoruló személyeknek nyújtott tartást, a jogosult bármely olyan személy lehet, akit az adott típusú családi tartás megillet.

87. A 36. cikk értelmében az egyezmény bizonyos szakaszainak alkalmazásában a jogosult állami szerv is lehet. Az állami szerv kizárólag elismerés, elismerés és végrehajtás, végrehajtás vagy új tartási határozat hozatala iránti kérelem alkalmazásában lehet jogosult, és csak abban az esetben, ha a meglévő határozat elismerését a 20. cikk (4) bekezdésében meghatározott okból elutasították.

Lásd az egyezmény 3., 10. és 36. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 3. fejezetében.

Kötelezett

88. A kötelezett a 3. cikkben foglalt fogalommeghatározás szerint olyan egyén, akit tartásra köteleztek, vagy akivel szemben a tartási igényt érvényesítik. A kötelezett lehet szülő, házastárs vagy bárki más, akit a határozat meghozatalának helyén érvényes jogszabályok értelmében tartásdíj fizetésének kötelezettsége terhel. Egyes államokban ezt a személyt tartásdíj-fizetőnek, adósnak, nem gondviselő vagy különélő szülőnek nevezik. Állami szerv (pl. szociális szolgáltató szervezet) nem lehet kötelezett.

89. Ha a szerződő állam kiterjeszti az egyezmény hatályát a családi tartás egyéb formáira is, a kötelezett olyan személy is lehet, akit ilyen családi tartás fizetésére köteleztek, vagy vele szemben tartási igényt érvényesítenek.

Lásd az egyezmény 3. és 10. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 3. fejezetében.

Határozat

90. Az egyezmény a határozat fogalmát az elismerés és végrehajtás és a végrehajtás iránti kérelmek, továbbá a hatáskörrel rendelkező hatóságokhoz intézhető megkeresések egy része alkalmazásában határozza meg.

91. A határozat egyrészt megállapítja a kötelezett tartás nyújtására vonatkozó kötelezettségét, de magában foglalhatja az indexálással történő automatikus kiigazítást, a tartásdíj-hátralék, visszamenőleges tartásdíj vagy kamat fizetésére irányuló kötelezettséget, valamint a költségek vagy kiadások meghatározását.²⁰

92. Így például a határozat kifejezés jelentése magában foglalja mindazokat a határozattípusokat, amelyeket a bíróságok rendszerint ítélet vagy végzés formájában hoznak meg. A közigazgatási hatóságok határozatait is kifejezetten ide sorolja az egyezmény, amennyiben azok megfelelnek a 19. cikk (3) bekezdésében foglalt feltételeknek. Tehát egy gyermektartási hivatal közigazgatási kereteken belüli megállapításai szintén az egyezmény hatálya alá tartoznak, ha teljesítik a hivatkozott feltételeket.

Lásd az egyezmény 3. és 19. cikkét.

²⁰ Lásd a magyarázó jelentés 434-437. pontját.

Nyilatkozat

93. Nyilatkozat alatt egy, valamely szerződő állam által az egyezmény bizonyos cikkeivel vagy követelményeivel összefüggésben kibocsátott hivatalos nyilatkozat értendő. A nyilatkozatokat a 63. cikk szabályozza. Az állam nyilatkozhat például úgy, hogy az egyezményt – a 2. cikk (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően – egészében alkalmazni kell a házastársi tartásra is. A nyilatkozatokat az állam az egyezménybe való belépéskor, illetve azt követően bármikor megteheti. Lehetőség van a nyilatkozat módosítására is. Az egyes államok országprofilja tartalmazza az adott állam nyilatkozatait, illetve a nyilatkozatok elérhetőek a Hágai Konferencia weboldalán is (www.hcch.net) a „Child Support/Maintenance Section” menüpont alatt.

Lásd az egyezmény 63. cikkét.

Végrehajthatóvá nyilvánítás

94. A végrehajthatóvá nyilvánítás egy olyan, bizonyos államokban alkalmazható mechanizmus, amelynek célja annak biztosítása, hogy a külföldi határozat a belső jogban foglalt keretek között ugyanolyan joghatással bírjon, mint az adott államban hozott határozatok. A végrehajthatóvá nyilvánítást meg kell különböztetni a határozat végrehajthatóságát megállapító dokumentumtól; az utóbbi egy olyan dokumentum, amely rögzíti, hogy a határozat az eredeti eljárás helye szerinti államban végrehajtható. A dokumentum egyike az elismerési és végrehajtási kérelemhez csatolandó dokumentumoknak.

Lásd az egyezmény 23. cikkének (2) bekezdését és 25. cikke (1) bekezdésének b) pontját.

Részletesen lásd a kézikönyv 4. és 5. fejezetében.

Határozat hozatala

95. Ez a fogalom a tartási határozat beszerzésének folyamatát jelenti olyan esetekben, amikor nem létezik még ilyen határozat, vagy a létező határozat elismerése vagy végrehajtása valamilyen okból nem lehetséges. A határozathozatal kiterjedhet a származás megállapítására is, ha erre szükség van a tartási határozat meghozatalához.

Lásd az egyezmény 10. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 8. és 9. fejezetében.

Származás megállapítása

96. A származás megállapítása annak megállapítása, hogy a tartási kötelezettség szempontjából ki tekintendő a gyermek szülőjének biológiai vagy jogi értelemben. Az egyezmény alapján gyakran kéri a származás megállapítását tartási határozat hozatalára irányuló kérelemmel összefüggésben, ugyanakkor a származás megállapítása a 7. cikk szerinti különleges intézkedés iránti megkeresés tárgya is lehet.²¹ Bár a származás megállapítható genetikai vizsgálattal, de előfordulhat az is, hogy az jogszabályi rendelkezés folytán, valamilyen vélelem (például házasság fennállása vagy a felek életközössége a gyermek születése előtt) vagy a szülő elismerő nyilatkozata alapján tekintendő úgy, hogy a gyermek a szülőtől származik.

Lásd az egyezmény 7. és 10. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 8. és 9. fejezetében.

²¹ Lásd a magyarázó jelentés 174. pontját.

Hivatalbóli vizsgálat

97. A hivatalbóli vizsgálat egy, a hatáskörrel rendelkező hatóság saját kezdeményezésére lefolytatható vizsgálat elismerési vagy elismerési és végrehajtási eljárásokban. A hivatalbóli vizsgálatról a 23. cikk (4) bekezdése és a 24. cikk (4) bekezdése rendelkezik.²² Egyik fél sem tehet észrevételt a vizsgálat során.

98. A 23. cikk alapján lefolytatott hivatalos vizsgálat kiterjedhet arra is, hogy a végrehajtásra történő nyilvántartásba vétel vagy a végrehajthatóvá nyilvánítás nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen-e a felhívott állam közrendjével, kivéve ha a megkeresett állam úgy nyilatkozott, hogy a 24. cikk szerinti eljárást kívánja alkalmazni.

99. Ha a 24. cikk szerinti alternatív eljárást alkalmazzák, a hivatalos vizsgálat kismértékben eltér a fentitől, mivel a hatáskörrel rendelkező hatóság további jogalapokat is figyelembe vehet.

Az eljárás teljes leírásához lásd az 5. fejezetet.

Lásd az egyezmény 12. cikkének (8) bekezdését, 23. cikkének (4) bekezdését és 24. cikkének (4) bekezdését

Részletesen lásd a kézikönyv 4. és 5. fejezetében.

Letiltás

100. A letiltás arra a lehetőségre utal, hogy a végrehajtásért felelős hatóság lefoglalhat bizonyos, egyébként a kötelezettnek fizetendő összegeket. A letiltási értesítés vagy végzés alapján az a személy vagy szervezet, amely egy adott összeget a kötelezettnek teljesített volna, köteles azt a végrehajtásért felelős hatóságnak, de a tartásra jogosult javára kifizetni. Bizonyos országokban a letiltás más néven, például lefoglalás vagy elkobzás néven ismert.

Lásd az egyezmény 34. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 10. fejezetében.

A szokásos tartózkodási hely

101. A „szokásos tartózkodási hely” fogalmát az egyezmény nem határozza meg.²³ A kifejezést az egyezmény több cikke is használja egy adott határozat elismerhetőségével vagy végrehajthatóságával összefüggésben. Az egyes esetek tényállása alapján lehet eldönteni, hogy az ügyben érintett személy szokásos tartózkodási helye az adott államban található-e. A szokásos tartózkodási hely megállapítása különböző tények, például az alapján dől el, hol van az illető tényleges tartózkodási helye, hol van az elsődleges (vagy fő) tartózkodási helye, vagy hol dolgozik, illetve jár iskolába. Pusztán az, hogy egy adott államban fizikailag jelen van, nem elegendő annak megállapításához, hogy a szokásos tartózkodási helye abban az államban van.

Lásd az egyezmény 20. cikke (1) bekezdésének a) pontját.

Részletesen lásd a kézikönyv 5. fejezetében.

²² Lásd a magyarázó jelentés 500. pontját.

²³ Lásd a magyarázó jelentés 63. és 444. pontját.

Joghatóság

102. Az elismerő vagy az elismerő és a végrehajtást elrendelő határozat elleni kifogás vagy fellebbezés során előfordulhat, hogy a kérelmezett/alperes arra hivatkozik, hogy az elismerés és végrehajtás 20. cikk szerinti alapjai szerinti feltételek nem teljesülnek. Az elismerés és végrehajtás alapjai, illetve a joghatóságra való hivatkozás ebben az összefüggésben azokra a kapcsolatokra utalnak, amelyeknek a felek és a határozatot hozó szerv székhelye szerinti állam között fenn kell állniuk. Előfordulhat például, hogy egy bíróság joghatósággal rendelkezik a tartási határozat meghozatalára akkor, ha mindkét szülő tartózkodási helye a bíróság székhelye szerinti államban található. Az ezen az alapon hozott határozat tehát elismerhető és végrehajtható.

Lásd az egyezmény 20. és 21. cikkét.

Hitelesítés

103. A hitelesítés ebben az összefüggésben bizonyos formális jogi eljárásokra utal. A hitelesítés joghatása, hogy igazolja az okiraton szereplő aláírás, az aláíró jogköre, illetve adott esetben az okiraton szereplő pecsét vagy bélyegző valódiságát. A hitelesítés független a kapcsolódó okirat (a hitelesített okirat) tartalmától. *A 41. cikk szerint az egyezmény szerinti eljárásokkal összefüggésben hitelesítés vagy más hasonló alakiség, így apostille használata sem követelhető.*²⁴

Lásd az egyezmény 41. cikkét.

Zálogjog

104. A zálogjog egy adott személy vagyontárgyán fennálló, valamely jogot vagy igényt biztosító jog. Bizonyos államokban zálogjog terhelheti a tartásdíj fizetésére kötelezett személy vagyonát, beleértve annak ingatlanát és járműveit is. A vagyontárgyak értékesítése esetén a tartásdíjhátralék a befolyt vételár terhére érvényesíthető.

Lásd az egyezmény 34. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 10. fejezetében.

Tartás

105. A „tartás” fogalma kiterjed a gyermeket, a házastársat vagy élettársat megillető tartásdíjra, továbbá a gyermek, a házastárs vagy élettárs ellátásával kapcsolatos költségekre is. Az egyezmény értelmében az államok a tartási kötelezettséget a családi kapcsolatok más formáiból eredő tartásdíj-fizetési kötelezettségekre is kiterjeszthetik.

106. A tartást a kötelezett nyújtja a jogosult részére. A tartás a határozathozatal helye szerinti állam jogszabályaitól függően magában foglalhat rendszeres kifizetéseket, egyösszegű kifizetést és egyéb dologi juttatásokat is.²⁵

Lásd az egyezmény 2. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 3. fejezetében.

²⁴ Lásd a magyarázó jelentés 614. pontját.

²⁵ Lásd a magyarázó jelentés 65. pontját.

Tartási kötelezettségről szóló megállapodás

107. A 30. cikk úgy rendelkezik, hogy a tartási kötelezettségről szóló megállapodás akkor ismerhető el és hajtható végre, ha határozatként végrehajtható abban az államban, ahol hozták, és a 10. cikk szerinti elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kérelmek alkalmazásában a határozat fogalma magában foglalja a tartási kötelezettségről szóló megállapodásokat is.²⁶

108. A 3. cikk meghatározása szerint a „tartási kötelezettségről szóló megállapodás” a tartásdíjak kifizetésével kapcsolatos olyan írásbeli megállapodás, amelyet a hatáskörrel rendelkező hatóság felülvizsgálhat és módosíthat, és amelyet

- az alaki követelményeknek megfelelően a hatáskörrel rendelkező hatóság közokiratként kiállított vagy nyilvántartásba vett, vagy
- a hatáskörrel rendelkező hatóság hitelesített, nyilvántartásba vett vagy hatáskörrel rendelkező hatósággal kötöttek, illetve annál iktattak.

109. A meghatározás így kiterjed az egyes államokban használt közokiratokra, illetve a más országokban alkalmazott magánokirati formában elfogadott megállapodásokra is. Ha például a tartási kötelezettségről szóló megállapodás a szülők közt házassági bontóperben vagy közvetítői eljárás eredményeként jön létre, az egyezmény alkalmazásában akkor tekinthető tartási kötelezettségről szóló megállapodásnak, illetve akkor végrehajtható, ha a megállapodás megfelel a vonatkozó feltételeknek.

110. Az állam fenntarthatja magának a jogot arra, hogy ne ismerje el a tartási kötelezettségről szóló megállapodásokat.

Lásd az egyezmény 3. és 30. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 4. és 5. fejezetében.

Tartási határozat

Lásd: határozat

Anyagi helyzetet felmérő vizsgálat

111. Bizonyos helyzetekben az egyezmény lehetővé teszi az államok számára, hogy anyagi helyzetet felmérő vizsgálat alapján állapítsák meg, hogy a kérelmező az egyezmény szerinti eljárás alkalmazásában jogosult-e jogi segítségnyújtásra, és hogy ahhoz költségmentesen juthat-e a kérelmező vagy a fél. Az anyagi helyzetet felmérő vizsgálat a kérelmező jövedelmét és vagyonát, vagy egyéb olyan pénzügyi körülményeit vizsgálja, amelyek befolyásolják a kérelmező jogi segítségnyújtás finanszírozására való képességét.

112. Bizonyos kérelmek esetén megengedett a gyermek anyagi helyzetét felmérő vizsgálat 16. cikk szerinti alkalmazása; a vizsgálat során a gyermek és nem a szülők anyagi helyzetét és pénzügyi körülményeit értékelik, és bizonyos államokban ezt figyelembe veszik annak eldöntésekor, hogy biztosítható-e költségmentes jogi segítségnyújtás.

Lásd az egyezmény 16. és 17. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 3. fejezetében.

²⁶ Lásd a magyarázó jelentés 554. pontját.

Megalapozottság vizsgálata

113. Bizonyos helyzetekben az egyezmény lehetővé teszi az állam számára, hogy az egyezmény szerinti eljárás során a kérelmezőnek biztosított költségmentes jogi segítségnyújtást a kérelem megalapozottságától tegye függővé. A megalapozottság vizsgálata általában a kérelem érdemét és sikerének valószínűségét vizsgálja, figyelembe véve a kérelem jogalapját képező kérdéseket és azt, hogy a tényállás alapján a sikeres kimenetel mennyire valószínű. A vizsgálatot alkalmazó államon múlik, hogy a megalapozottsági vizsgálat során pontosan milyen kérdéseket vizsgál.

Lásd az egyezmény 15. cikkének (2) bekezdését, illetve 17. cikkének a) pontját.

Részletesen lásd a kézikönyv 3. fejezetében.

Határozat módosítása

114. A „módosítás” egy már elfogadott tartási határozat megváltoztatásának folyamatára utal. Bizonyos államokban változtatás iránti kérelem vagy határozat megváltoztatása iránti kérelem néven ismert. A módosítás érintheti a tartásdíj összegét, a kifizetés gyakoriságát vagy a tartási határozat bármely egyéb rendelkezését. Az egyezmény szóhasználatában a módosítás kiterjed az új határozat elfogadására is abban az esetben, ha a megkeresett állam belső joga nem rendelkezik külföldi határozat módosítása iránti eljárással, hanem a módosítást kizárólag új határozat elfogadása formájában teszi lehetővé.²⁷ A módosítás iránti kérelmet a jogosult és a kötelezett is előterjesztheti, előbbi a 10. cikk (1) bekezdésének e) vagy f) pontja, utóbbi pedig a 10. cikk (2) bekezdésének b) vagy c) pontja alapján.

Lásd az egyezmény 10. és 18. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 11. fejezetében.

Állandó Iroda / Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia

115. A Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia (a továbbiakban: Hágai Konferencia) egy nemzetközi kormányközi szervezet, melynek feladatai közé tartozik különféle többoldalú jogi aktusok kidolgozása és ezekkel kapcsolatban különböző szolgáltatások nyújtása, továbbá a nemzetközi bírósági és közigazgatási együttműködés elősegítése a magánjog és ezen belül is a család- és gyermekvédelem, a polgári eljárásjog és a kereskedelmi jog területén.

116. Az Állandó Iroda a Hágai Konferencia Titkársága, melynek feladata a szervezet napi működési feladatainak ellátása.

117. Az egyezmény értelmében a szerződő államok kötelesek az 57. cikk szerinti információkat közölni az Állandó Irodával azzal kapcsolatban, hogy az egyezmény szerinti követelményeknek az adott állam hogyan fog megfelelni. Az Állandó Iroda maga is gyűjt különböző adatokat, így többek között az egyezmény alkalmazásával kapcsolatos statisztikákat, illetve a vonatkozó ítélkezési gyakorlattal összefüggő információkat.

Lásd az egyezmény 54. és 57. cikkét.

²⁷ Lásd a magyarázó jelentés 264. pontját.

Személyes adat/személyes információ

118. Személyes adatok alatt az egy adott személlyel kapcsolatban az egyezmény szerinti eljárások során gyűjtött, felhasznált és továbbított személyes információk értendők. Személyes adatok egyebek mellett a személyazonosítást szolgáló adatok, mint például a születési idő, az érintett címe, jövedelme, a munkaviszonyával kapcsolatos adatok, valamint a nemzeti vagy állami azonosítók, mint például a társadalombiztosítási azonosító szám, egyéni egészségügyi azonosító szám és más hasonló, kizárólag az adott személyre vonatkozó számok.²⁸

119. Az egyezmény szerint személyes adatokat csak azokra a célokra lehet felhasználni, amelyekre azokat gyűjtötték vagy továbbították, és az adatok bizalmasságát meg kell őrizni az információt kezelő állam jogszabályainak megfelelően. A személyes adatok, illetve információk felfedése nem lehetséges akkor, ha az egy adott személy egészségét, biztonságát vagy szabadságát veszélyeztethetné.²⁹

Lásd az egyezmény 38., 39. és 40. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 3. fejezetében.

A tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló jegyzőkönyv

120. A tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2007. november 23-i hágai jegyzőkönyv egy nemzetközi jogi okmány, amely az alkalmazandó jogra vonatkozó általános szabályokkal egészíti ki a gyermektartás és a családi tartások egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló, 2007. november 23-i hágai egyezményt. Az egyezményben részes államok közül egyesek a jegyzőkönyv aláíró felei is lehetnek, így tartási ügyekben a jegyzőkönyv rendelkezéseit is alkalmazzák.

Részletesen lásd a kézikönyv 8., 9. és 12. fejezetében.

Ideiglenes intézkedések

121. Az ún. ideiglenes intézkedésekről az egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének i) pontja, illetve 7. cikke rendelkezik. Az ideiglenes intézkedés valamely államban kezdeményezett olyan eljárás, amelynek célja a tartási kérelem eredményének biztosítása. Ideiglenes intézkedés kérhető például a vagyontárgyak feletti rendelkezési jog gyakorlásának vagy annak megakadályozására, hogy a kötelezett a tartási eljárás alóli kibúvás céljából elhagyja az adott állam területét.³⁰

Lásd az egyezmény 6. és 7. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 13. és 14. fejezetében.

²⁸ Lásd a magyarázó jelentés 605. pontját.

²⁹ Lásd a magyarázó jelentés 608. pontját.

³⁰ Lásd a magyarázó jelentés 176. pontját.

Állami szerv

122. Az „állami szerv” kifejezést az egyezmény két különböző szövegösszefüggésben használja.

123. A 36. cikk alapján az állami szerv olyan kormányzati hatóság, amely bizonyos korlátozott esetekben jogosultként tartási kérelmet terjeszthet elő. Állami szerv a 10. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott esetekben nyújthat be határozat elismerése, elismerése és végrehajtása, illetve végrehajtása iránti kérelmet. Az állami szerv határozathozatal iránti kérelmet is előterjeszthet abban az esetben, ha a meglévő határozat a 20. cikk (4) bekezdésben meghatározott okokból nem ismerhető el.³¹

124. Kérelem benyújtására az állami szerv akkor jogosult, ha a tartásra jogosult személy helyett jár el, vagy ha a tartás helyett nyújtott ellátások után visszatérítésre jogosult.

125. A 6. cikk (3) bekezdése is hivatkozik állami szervekre, e rendelkezés esetén az állami szervek olyan szervezetet takarnak, amelyek az adott állam joga alapján elláthatják a központi hatóság feladatait. Az ilyen feladatokat ellátó állami szerv az adott állam hatáskörrel rendelkező hatóságainak felügyelete alatt kell állnia, és a Hágai Konferencia Állandó Irodájával közölni kell, hogy az állami szerv milyen mértékben vesz részt az egyezmény szerinti ügyek intézésében.

Lásd az egyezmény 6. cikkének (3) bekezdését és 36. cikkét.

Megerősítés (ratifikáció)

126. A megerősítés az egyik olyan módszer, amelynek révén egy állam az egyezmény szerződő felévé válhat. Az egyezmény 60. cikke szabályozza az egyezmény hatálybalépésének időpontját (a második megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezésétől számított három hónap) és azt is, hogy az egy adott szerződő állam tekintetében mikortól hatályos. A Hágai Konferencia weboldala feltünteti, hogy az egyes államok mikortól tekintendők az egyezmény szerződő államának.

Lásd az egyezmény 58. és 60. cikkét.

Elismerés

127. Egy tartási határozat elismerése az az eljárás, amelyet egy adott állam hatáskörrel rendelkező hatósága alkalmaz az eredeti eljárás (a határozathozatal) helye szerinti állam hatósága által megállapított jogok és kötelezettségek elfogadására. Az elismerés teszi jogerőssé az adott határozatot.³² A legtöbb esetben a kérelmezőnek a határozat végrehajtását is kérelmeznie kell, így a kérelem egyszerre lesz elismerés és végrehajtás iránti kérelem. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a kérelmező ne kérhetne csak elismerést. A 26. cikk értelmében az elismerés iránti kérelemre ugyanazok a követelmények vonatkoznak, mint a határozatok elismerése és végrehajtása iránti kérelmekre, azzal a különbséggel, hogy az előbbinél az eredeti eljárás helye szerinti államban nem kell a határozatnak végrehajthatónak lennie, csak az előírt, hogy „hatályos legyen” ott.

Lásd az egyezmény 19–28. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 4. és 5. fejezetében.

³¹ Lásd a magyarázó jelentés 590. pontját.

³² Lásd a magyarázó jelentés 429. pontját.

Elismerés és végrehajtás

128. A meglévő tartási határozatok elismerése és végrehajtása az egyik legfontosabb eljárás az egyezményben szabályozottak közül. Az elismerés és végrehajtás célja annak biztosítása, hogy az egyik államban hozott határozat egy másik szerződő államban is hatályosá, illetve végrehajthatóvá váljon.³³ Az elismerési és végrehajtási eljárás lehetőségével a jogosultnak nem kell a végrehajtás helye szerinti államnál új határozat hozatalát kérnie a határozat végrehajtásához, a megkeresett állam pedig végre tudja hajtani a meglévő határozatot.

Lásd az egyezmény 19–28. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 4. és 5. fejezetében.

Megkereső központi hatóság, megkeresett központi hatóság

129. A megkereső központi hatóság azon állam központi hatósága, ahol a kérelmet vagy a megkeresést kezdeményezik. Ez a központi hatóság továbbítja a kérelmet a megkeresett központi hatóság számára, amely feldolgozza a kérelmet, és megküldi elintézésre egy hatáskörrel rendelkező hatóságnak. A központi hatóságok kötelezettségeit az egyezmény 7. cikke tartalmazza.

Lásd az egyezmény 7. cikkét.

Megkereső állam, megkeresett állam

130. A **megkereső állam** az az állam, ahol a kérelmező tartózkodási helye található, és ahol az egyezmény szerinti kérelmeket, illetve megkereséseket kezdeményezik. A **megkeresett állam** az az állam, amelyet a kérelem vagy megkeresés feldolgozására kérnek. Ez az állam többnyire a kérelmezett/alperes tartózkodási helye szerinti állam.³⁴

Lásd az egyezmény 10. és 12. cikkét.

Fenntartás

131. A fenntartás a szerződő államnak – az egyezmény által bizonyos körülmények között lehetővé tett – hivatalos nyilatkozata arról, hogy az egyezmény alkalmazhatósága az adott államban valamilyen szempontból korlátozás alá esik. Az állam például tehet olyan fenntartást, amelynek eredményeként nem köteles elismerni vagy végrehajtani a tartási kötelezettségről szóló megállapodásokat. A fenntartásokkal kapcsolatos eljárást a 62. cikk szabályozza. *Az egyes államok országprofilja tartalmazza az adott állam által tett fenntartásokat. Az államok által tett fenntartások teljes szövege elérhető a Hágai Konferencia weboldalán (www.hcch.net) a „Child Support/Maintenance Section” menüpont alatt.*

Lásd az egyezmény 62. cikkét.

Kérelmezett/alperes

132. A kérelmezett/alperes az a személy, aki ellen az egyezmény szerinti kérelem vagy fellebbezés irányul. A kérelmezett/alperes adott esetben lehet jogosult és kötelezett is.

Lásd az egyezmény 11., 23. és 24. cikkét.

³³ Lásd a magyarázó jelentés 490. pontját.

³⁴ A „megkeresett állam”, illetve a „megkereső állam” kifejezésekre nem tartalmaz meghatározást sem az egyezmény, sem pedig a magyarázó jelentés. Lásd a magyarázó jelentés 64. pontját. Az egyezmény 9. cikke tartalmazza a tartózkodási hely meghatározását, amely csak az adott cikk alkalmazásában érvényes. Lásd a magyarázó jelentés 228. pontját.

Különleges intézkedések

133. A különleges intézkedések bizonyos, a 7. cikkben meghatározott és a közigazgatási együttműködés keretében fennálló olyan kötelezettségek, amelyek központi hatóságok közötti megkeresések tárgyát képezhetik. A megkeresések kezdeményezése az elismerés, elismerés és végrehajtás, végrehajtás, határozathozatal vagy módosítás iránti kérelmekről függetlenül történik. A kérelmezhető különleges intézkedések az alábbiakhoz történő segítségnyújtásra irányulhatnak:

- a kötelezett vagy a jogosult tartózkodási helyének meghatározása;
- a kötelezett vagy a jogosult jövedelmével és anyagi körülményeivel kapcsolatos információk beszerzése, ideértve a vagyontárgyak fellelhetőségével kapcsolatos információkat;
- a gyermek származásának megállapítása;
- okiratok és bizonyítékok beszerzése;
- okiratok kézbesítése;
- ideiglenes intézkedések biztosítása.

Lásd az egyezmény 7. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 13. és 14. fejezetében.

Állam

Lásd: szerződő állam

Eredeti eljárás helye szerinti állam

134. Ez a fogalom arra az államra utal, ahol a tartási határozat született. Előfordulhat, hogy az eredeti eljárás helye szerinti állam eltér a kérelmező vagy a kérelmezett/alperes jelenlegi tartózkodási helye szerinti államtól, de lehet ugyanaz az állam is. Az eredeti eljárás helye szerinti állam meghatározása fontos például abból a szempontból, hogy elismerés vagy elismerés és végrehajtás iránti kérelem esetén melyik hatáskörrel rendelkező hatóság köteles a végrehajthatóságot megállapító okirat kiállítására. Előfordulhat, hogy az eredeti eljárás helye szerinti államra a határozatot kibocsátó államként hivatkoznak.

135. Tartási kötelezettségről szóló megállapodások esetén az eredeti eljárás helye szerinti állam többnyire az az állam, ahol a megállapodás létrejött, vagy ahol az érvényességéhez szükséges alaki feltételeket teljesítették.

Lásd az egyezmény 11., 20., 25. és 30. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 4. fejezetében.

Végrehajthatóságot megállapító okirat

136. Erre a dokumentumra az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelem elbírálása során annak megállapításához van szükség, hogy a határozat végrehajtható-e a meghozatala szerinti államban (az eredeti eljárás helye szerinti államban). Bizonyos államokban a hatáskörrel rendelkező hatóság a végrehajthatóságot megállapító okiratot egy olyan dokumentum formájában bocsátja ki, amely rögzíti, hogy a határozat jogerős, tehát az adott államban végrehajtható. A végrehajthatóságot megállapító okirat nem ugyanaz, mint a végrehajthatóvá nyilvánítás; az utóbbi egy eljárás, melyet egyes államokban a határozatok elismerésére, illetve elismerésére és végrehajtására alkalmazhatnak.³⁵

³⁵ Egyes államokban továbbá egy ún. „*attestation de la force de chose jugée*”-t alkalmaznak annak tanúsítására, hogy a határozat az adott államban végrehajtható.

Lásd az egyezmény 23. cikkének (2) bekezdését és 25. cikke (1) bekezdésének b) pontját.
Részletesen lásd a kézikönyv 4. fejezetében.

Megfelelő értesítést igazoló dokumentum

137. Erre a dokumentumra az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelem elbírálása során akkor lehet szükség, ha a kérelmezett/alperes (többnyire a kötelezett) nem jelent meg és nem képviseltette magát az eredeti eljárás helye szerinti államban lefolytatott eljárásban. A dokumentum igazolja, hogy a kérelmezett/alperes értesítést kapott a tartási határozat elfogadását eredményező eljárásról, és lehetősége volt arra, hogy meghallgassák, vagy azt, hogy értesítették a határozatról, és lehetősége volt a határozat ellen „ténybeli vagy jogi alapon” is kifogást emelni vagy azt megfellebbezni.³⁶

Lásd az egyezmény 25. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 4. fejezetében.

Segítségre szoruló személy

138. Az egyezmény 3. cikke szerint a „segítségre szoruló személy” olyan személy, aki személyes képességeinek nincs vagy nincs teljesen birtokában, és ezért az érdekeit nem képes képviselni. Az egyezmény csak akkor vonatkozik a segítségre szoruló személyekre, ha a 2. cikk (3) bekezdése alapján a megkereső és a megkeresett állam is nyilatkozott az egyezmény alkalmazásának kiterjesztéséről.

Lásd az egyezmény 2. cikkét.

Részletesen lásd a kézikönyv 3. fejezetében.

³⁶ Lásd a 4. fejezet III. szakaszának a kérelemhez szükséges „Megfelelő értesítést igazoló dokumentum” elkészítéséről szóló B.3. pontját.

3. fejezet

Általános alkalmazási kérdések

1. rész

Az egyezmény alkalmazási köre

I. A fejezet célja

139. Számos olyan közös megfontolás és ismétlődő feladat létezik, amelyet az egyezmény szerinti kimenő vagy bejövő kérelmek mindegyike vagy a különleges intézkedések iránti megkeresések esetében el kell végezni. Az első és legfontosabb megfontolás az, hogy a kérelem vagy a megkeresés egyáltalán az egyezmény alapján érkezik-e. Ez az „egyezmény alkalmazási köre”-ként ismeretes.

140. Ha a kérelem vagy megkeresés nem tartozik az egyezmény alkalmazási körébe, a kézikönyvben szereplő eljárásokat nem kell alkalmazni. A 3. fejezet e része határozza meg azokat a tényezőket, amelyeket annak meghatározására fognak felhasználni, hogy egy kérelem az egyezmény alkalmazási körébe tartozik-e, és ugyanilyen jelentőséggel azt is, hogy az egyezmény rendelkezéseit milyen mértékben – teljes egészében vagy részlegesen – kell-e alkalmazni a kérelem vagy megkeresés adott típusára.

141. A 3. fejezet második része az egyezmény szerinti valamennyi eljárás esetében közös kérdésekkel foglalkozik – ilyenek a kommunikáció nyelvére vonatkozó szabályok, az iratok és határozatok fordításának szükségessége, a személyes adatok védelme, valamint az eljárásokhoz való tényleges hozzáférés követelménye.

II. Az egyezmény alkalmazási köre

A. Általános tudnivalók

142. Az egyezmény alkalmazási körének megértése igen fontos annak meghatározásához, hogy az egyezmény milyen mértékben alkalmazandó a tartási kérelemre (az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás, a végrehajtás, a határozathozatal vagy a módosítás iránti kérelemre). Az egyezménynek nem célja, hogy kiterjedjen az összes olyan típusú tartási kérelemre, amelyben a felek tartózkodási helye eltérő államban van, és az egyezménynek nem minden rendelkezése vonatkozik automatikusan az egyezmény alapján benyújtott valamennyi kérelemre.

143. Emiatt fontos első megfontolás az, hogy egy adott helyzetben alkalmazni kell-e az egyezmény közigazgatási együttműködési feladatokkal és a központi hatóság feladataival foglalkozó fejezeteit, beleértve a jogi segítségnyújtást és a kérelmek tartalmára és továbbítására vonatkozó szabályokat. Ezeket a feladatokat az egyezmény II. és III. fejezete határozza meg.

144. Az egyezmény alkalmazási körének és annak meghatározásához, hogy egy adott kérelemre alkalmazni kell-e a II. és a III. fejezetet, a kiindulási pont a 2. cikk. A 2. cikk határozza meg az egyezmény hatálya alá tartozó tartási kötelezettségek típusait és azt, hogy az alkalmazási kör a szerződő állam nyilatkozatával vagy fenntartásával miként bővíthető vagy szűkíthető.

B. Az alkalmazhatóság alapesete – tartási kötelezettségek

145. Az egyezmény hatálya alapesetben a gyermektartási és házastársi tartási kötelezettségekre terjed ki, az alábbiakban ismertetettek szerint.

1. Gyermektartás

146. Az egyezmény a legszélesebb körben a gyermektartásra vonatkozik. Kiindulási pontként az egyezmény valamennyi fejezete vonatkozik a gyermekkel kapcsolatos összes **tartási** kötelezettségre, feltéve hogy:

- a tartási kötelezettség szülő–gyermek kapcsolatból fakad,
- a gyermek nem töltötte be a 21. életévét.

A tartás fogalma kiterjed a gyermeket, a házastársat vagy élettársat megillető tartásdíjra, továbbá a gyermek, a házastárs vagy élettárs ellátásával kapcsolatos költségekre is. Az egyezmény értelmében az államok a tartási kötelezettséget a családi kapcsolatok más formáiból eredő tartásdíj-fizetési kötelezettségekre is kiterjeszhetik.

147. A szerződő államok az eredeti hatályt nyilatkozatok vagy fenntartások révén kiterjeszthetik vagy korlátozhatják, az alábbi 3. szakaszban tárgyalt módon.

2. Házastársi tartás

148. Az egyezmény házastársi tartásra történő alkalmazási köre nem olyan tág, mint a gyermektartás esetében.

149. A teljes egyezményt – beleértve a II. és III. fejezet rendelkezéseit – minden esetben alkalmazni kell az elismerés, az elismerés és végrehajtás, vagy a végrehajtás iránti kérelemre, ha a házastársi tartási igényt a fent ismertetett összefüggésben a gyermektartási igénnyel együtt vagy annak részeként terjesztik elő.³⁷ Ennélfogva ezeket a kérelmeket mindkét államban a központi hatóságon keresztül intézik, és az egyezmény központi hatósággal kapcsolatos valamennyi rendelkezését – így az államon belüli hatáskörrel rendelkező hatóság számára a naprakész tájékoztatás és a határozatok továbbításának követelményét – alkalmazni kell.

150. Ha azonban a kérelem csak házastársi tartási kötelezettségekre vonatkozik, a II. és a III. fejezet rendelkezései a kérelemre nem vonatkoznak, kivéve, ha az állam a teljes egyezmény alkalmazási körét egy nyilatkozattal kiterjesztette a házastársi tartási kötelezettségre. Ez azt jelenti, hogy a megkeresés vagy kérelem intézése nem a központi hatóságon keresztül történik, hanem azt közvetlenül a másik állam hatáskörrel rendelkező hatóságához kell továbbítani. Ezeket a hatáskörrel rendelkező hatóságokhoz intézett közvetlen kérelmeknek nevezik. Mivel a központi hatóságok nem vesznek részt az ügyintézésben, nem kell alkalmazni az egyezmény e hatóságok tevékenységeire vonatkozó rendelkezéseit, vannak azonban más rendelkezések, amelyeket alkalmazni kell a hatáskörrel rendelkező hatóságokhoz intézett közvetlen kérelmekre. A II. és a III. fejezet kivételével az egyezmény összes cikkét mindig alkalmazni kell a csak házastársi tartásra vonatkozó határozatokra.

151. A szerződő állam központi hatóságának részvételét a házastársi tartással kapcsolatos valamennyi kérdésre kiterjesztheti, a következő szakaszban ismertetettek szerint.

³⁷ Az egyezmény a gyermektartás vonatkozásában a „követeléssel együtt nyújtják be” megfogalmazást használja. Ez nem szükségszerűen jelenti azt, hogy a házastársi igénynek ugyanabban a határozatban kell szerepelnie, hanem annak a gyermektartási igényhez kell kapcsolódnia vagy azzal össze kell függnie. Lásd a magyarázó jelentés (47) pontját.

3. Fenntartások és nyilatkozatok

152. A szerződő államoknak az egyezmény hatálya korlátozására vagy kiterjesztésére vonatkozó képességéről a 2. cikk rendelkezik.

a) Gyermektartás – a gyermek életkora

153. A szerződő állam **fenntartást** tehet az egyezmény értelmében abban a vonatkozásban, hogy az egyezmény hatályát a 18 év alatti gyermekekre korlátozza. A szerződő állam ki is terjesztheti az egyezmény (vagy az egyezmény bármely részének) hatályát a 21 évesnél idősebb gyermekekre.

*A **fenntartás** a szerződő állam hivatalos nyilatkozata, amelyet az egyezmény szerinti bizonyos körülmények fennállásakor tehet meg, és amely meghatározza, hogy az egyezmény alkalmazása az adott államban valamilyen szempontból korlátozott lesz.*

b) Házastársi tartás

154. A szerződő állam nyilatkozatot tehet az egyezmény II. és a III. fejezetének a házastársi tartási kötelezettséggel kapcsolatos valamennyi kérelemre vagy egyes kérelmekre történő kiterjesztésére. Ténylegesen ez azt jelenti, hogy a központi hatóság feladatai – ideértve a különleges intézkedések iránti megkeresések kezdeményezését vagy megválaszolását – és az összes kérelemre vagy egyes kérelmekre vonatkozó rendelkezések valamennyi házastársi tartási kötelezettségre és megkeresésre vonatkozni fognak.

c) A családi tartás egyéb formái

155. Az egyezmény lehetővé teszi a szerződő államok számára az egyezmény (vagy az egyezmény egyes részei) hatályának a családi kapcsolatból származó tartás egyéb formáira történő kiterjesztésére vonatkozó **nyilatkozat** megtételét. Ennélfogva a szerződő állam kiterjesztheti az egyezmény hatályát az olyan tartási kötelezettségekre, amelyek rokonai vagy egyéb családi kapcsolatból fakadnak. A szerződő állam kiterjesztheti az egyezmény alkalmazását a segítségre szoruló személyek tartására is, az egyezményben meghatározottak szerint.

*A **nyilatkozat** a szerződő államnak az egyezmény egyes cikkeivel vagy az egyezmény alapján fennálló követelményekkel kapcsolatos hivatalos nyilatkozata. A nyilatkozatokról a 63. cikk rendelkezik.*

d) Tartási kötelezettségről szóló megállapodások

156. A szerződő állam az egyezmény alapján fenntartást tehet annak jelzésére, hogy nem fogja elismerni és végrehajtani a **tartási kötelezettségről szóló megállapodásokat**. Ilyen fenntartás esetén az adott államban csak az egyezményben meghatározott tartási kötelezettséget megállapító határozatokat lehet elismerni és végrehajtani. Egy állam nyilatkozatot tehet arról is, hogy a tartási kötelezettségről szóló megállapodások elismerése és végrehajtása iránti kérelmeket csak a központi hatóságán keresztül lehet benyújtani. Lásd a 19. cikk (4) bekezdését és a 30. cikk (7) bekezdését.

*A 3. cikkben a **tartási kötelezettségről szóló megállapodás** meghatározása a következő: a tartásdíjak kifizetésével kapcsolatos olyan írásbeli megállapodás, amelyet az alaki követelményeknek megfelelően a hatáskörrel rendelkező hatóság közokiratként kiállított vagy nyilvántartásba vett vagy a hatáskörrel rendelkező hatóság hitelesített, nyilvántartásba vett vagy hatáskörrel rendelkező hatósággal kötöttek, illetve annál iktattak, és azt a hatáskörrel rendelkező hatóság felülvizsgálhatja vagy módosíthatja.*

4. Az egyezmény hatályát korlátozó fenntartások joghatása

157. A fentiekben foglaltaknak megfelelően a szerződő állam az egyezmény értelmében tehet az egyezmény hatályát korlátozó fenntartást. A 2. cikk (2) bekezdése értelmében a szerződő állam az egyezmény hatályát a 18 év alatti gyermekek tartására korlátozhatja. Ez azt jelenti, hogy az adott államban az egyezmény nem fog kiterjedni azokra a kérelmekre, amelyek 18 évnél idősebb gyermekek tartására vonatkoznak.

158. Ha a szerződő állam az egyezmény államában történő alkalmazhatóságát a 18 évnél fiatalabbakra korlátozó fenntartást tesz, nem kereshet meg más államokat a 18 éves vagy idősebb gyermekek tekintetében benyújtott kérelmek elintézésére (2. cikk (2) bekezdés és 62. cikk (4) bekezdés).

159. A Hágai Konferencia weboldalán (www.hcch.net) a „Child Support/Maintenance Section” menüpont alatt elérhető arra vonatkozó információ, hogy az egyes szerződő államok tettek-e nyilatkozatot az egyezmény hatályának korlátozásával kapcsolatban.

5. Az egyezmény hatályát kiterjesztő nyilatkozatok joghatása

160. Fontos, hogy az egyezmény hatálya kiterjesztésének „egybe kell esnie” a megkeresett államban és a megkereső államban ahhoz, hogy az egyezmény mindkét államban a kiterjesztett alkalmazási körben érvényesüljön. Ez nem jelenti azt, hogy a kiterjesztésnek mindkét államban teljes mértékben azonosnak kell lennie – csak azt, hogy annak részben meg kell egyeznie.

161. Ha például az „A” szerződő állam (a megkereső állam) az egyezmény összes cikkének alkalmazását kiterjesztette a segítségre szoruló személyek tartásával kapcsolatos kérdésekre – ideértve a II. és III. fejezetet – ez nem ró semmiféle kötelezettséget „B” szerződő államra (a megkeresett államra) a segítségre szoruló személy részére tartási kötelezettség megállapítása iránti kérelmek befogadására, kivéve, ha „B” állam **nyilatkozata** kiterjeszti az egyezmény hatályát a segítségre szoruló személyek tartására, és kiterjeszti a II. és III. fejezet alkalmazását a segítségre szoruló személy részére tartási kötelezettség megállapítása iránti kérelmekre. Ebben a példában „A” ország és „B” ország nyilatkozata nem feltétlenül azonos, de „egybeesik” a segítségre szoruló személy részére tartás megállapítása iránti kérelmek tekintetében, mivel mindkét állam kiterjesztette az egyezmény hatályát a tartási kötelezettség megállapítása iránti kérelmekre.

A nyilatkozat a szerződő államnak az egyezmény egyes cikkeivel vagy követelményeivel kapcsolatos hivatalos nyilatkozata.

162. A Hágai Konferencia weboldalán (www.hcch.net) a „Child Support/Maintenance Section” menüpont alatt elérhető arra vonatkozó információ, hogy az egyes szerződő államok tettek-e nyilatkozatot az egyezmény alkalmazásának kiterjesztésével kapcsolatban.

6. Példaesetek

1. példa

163. „K” tartózkodási helye „A” országban van. Rendelkezik egy „A” országban meghozott tartási kötelezettséget megállapító határozattal, amely előírja „L” számára két – egy 10 és egy 12 éves – gyermek után tartásdíj, valamint házastársi tartás fizetését. „L” a gyermekek apja és „B” országban él. „K” a tartási kötelezettséget megállapító határozatot el kívánja ismertetni és végre kívánja hajtatni „B” országban. Az „A” ország és a „B” ország egyaránt az egyezmény szerződő állama.

Alkalmazandó-e az egyezmény?

164. Az egyezmény erre az ügyre alkalmazandó. A gyermekek 21 év alattiak, és az ügy szülő / gyermek kapcsolatból fakadó gyermektartásra vonatkozik. Mivel a házastársi tartás elismerése és végrehajtása iránti megkeresés a gyermektartási igénnyel együttes, erre az igényre is teljes körűen vonatkoznak az egyezmény rendelkezései.

2. példa

165. „M” tartózkodási helye „A” országban van, és rendelkezik egy „A” országban hozott tartási kötelezettséget megállapító határozattal, egy – jelenleg 20 éves – gyermek számára fizetendő gyermektartásról. „M” végre kívánja hajtatni a tartási kötelezettséget megállapító határozatot a gyermek apjával szemben, aki most „B” országban él. Az „A” ország és a „B” ország egyaránt az egyezmény szerződő állama.

Alkalmazandó-e az egyezmény?

166. Mivel az ügy szülő/gyermek kapcsolatból fakadó gyermektartásra vonatkozik, az egyezmény alkalmazandó, kivéve ha „A” ország vagy „B” ország olyan fenntartást tett, amellyel az egyezmény hatályát a 18 évesnél fiatalabb gyermekeket érintő ügyekre korlátozta. Ha ilyen fenntartást akár „A” ország vagy „B” ország tett, az ügyben az egyezmény nem alkalmazandó.

3. példa

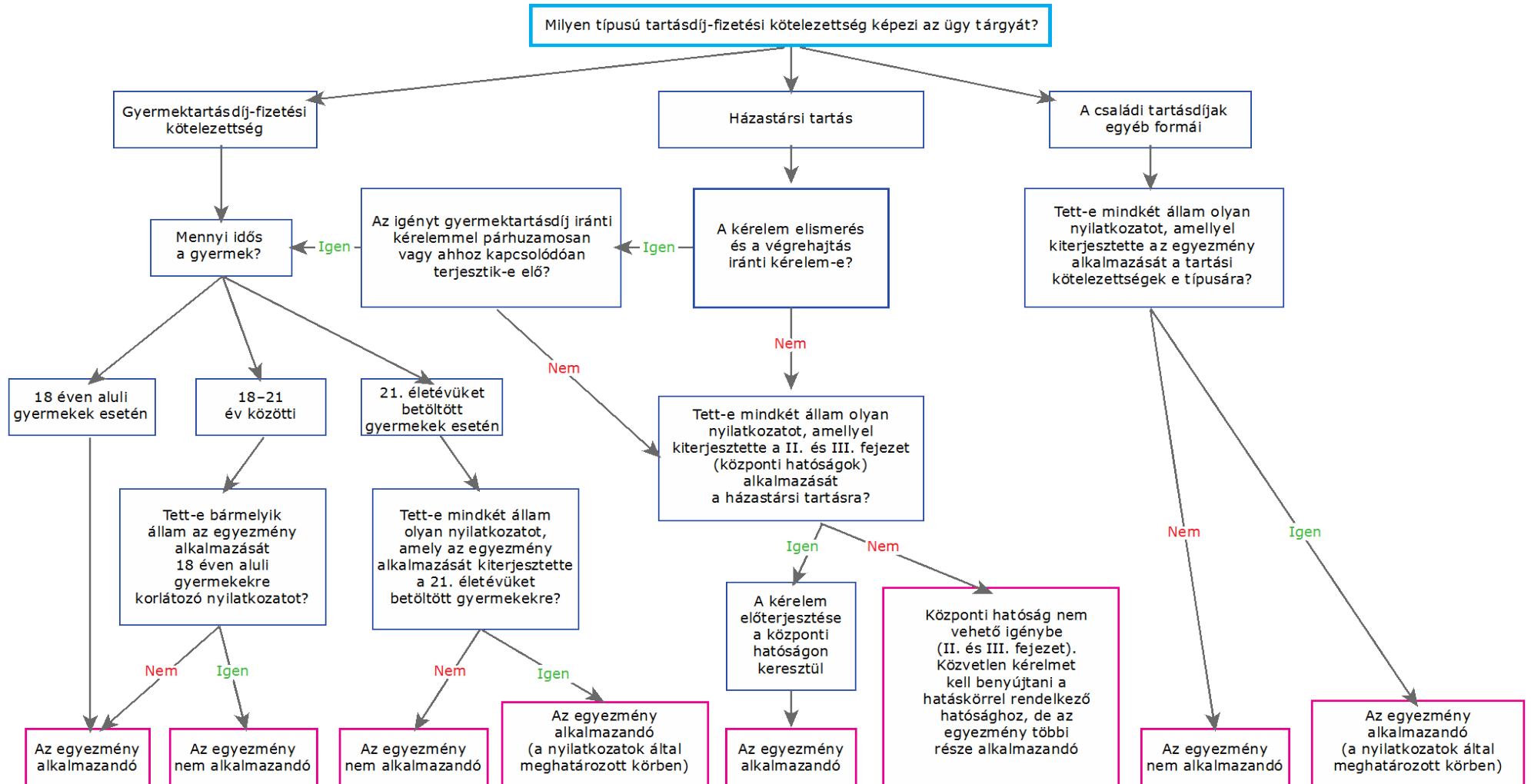
167. „N” tartózkodási helye „A” országban van, és hathónapos gyermeke számára gyermektartást, saját maga számára pedig házastársi tartást megállapító határozat meghozatalát kéri. A gyermek apja – „N” volt férje – „B” országban él. Az „A” ország és a „B” ország egyaránt az egyezmény szerződő állama.

Alkalmazandó-e az egyezmény?

168. Az egyezmény alkalmazandó a gyermektartást megállapító határozat meghozatala iránti kérelemre. „N” azonban nem veheti igénybe a központi hatóság szolgáltatásait, vagy az egyezmény kérelmekre vonatkozó rendelkezéseit a házastársi tartási kötelezettség *megállapítására* vonatkozó határozat meghozatalához, kivéve ha „A” ország és „B” ország egyaránt kiterjesztette az egyezmény II. és III. fejezetének alkalmazását a házastársi tartási kötelezettségekre, vagy konkrétan a házastársi tartási kötelezettség megállapítására.

169. A következő oldalon található ábra bemutatja, hogy az egyezmény alkalmazási körére vonatkozó rendelkezéseket miként kell alkalmazni annak meghatározására, hogy az egyezmény vagy annak valamely része egy adott tartási kötelezettségre vonatkozik-e.

AZ EGYZEMÉNY ALKALMAZÁSI KÖRÉNEK MEGHATÁROZÁSA

7. ábra: Annak meghatározása, hogy valamely kérelem az egyezmény alkalmazási körébe tartozik-e

C. Az egyezmény alkalmazhatóságára irányadó más tényezők

170. Számos más olyan tényező létezik, amelyek befolyásolják, hogy az adott helyzetben az egyezmény alkalmazandó-e. Ezek többek között a következők:

- a felek tartózkodási helye szerződő államokban van?
- a kérelmező kötelezett vagy jogosult?
- a kérelmező rendelkezik-e tartási kötelezettséget megállapító határozattal?
- hol hozták a határozatot?
- hol van a jogosult szokásos tartózkodási helye?

1. A felek tartózkodási helye szerződő államokban van?

171. Ahhoz, hogy az egyezmény alkalmazandó legyen, a kérelmező (az egyezmény alapján kérelmet beterjesztő vagy segítségnyújtást kérő személy) tartózkodási helyének egy szerződő államban kell lennie.

172. Ha a kérelmező tartózkodási helye szerződő államban van, de a kérelmezett (az a személy, aki a kérelemre reagálni fog) nem szerződő államban lakik, vagy – kötelezett kérelmezett esetében – a szerződő államban nincs vagyona vagy jövedelme, a kérelmező nem fogja tudni igénybe venni az egyezményt a tartási kötelezettséget megállapító határozat elismerésére, végrehajtására, meghozatalára vagy módosítására. Ebben a helyzetben előfordulhat, hogy a kérelmező jogi tanácsot kér annak meghatározásához, hogy vannak-e más eszközök a kért konkrét tartás kifizetésére.

173. Ha a kérelmező tartózkodási helye nem szerződő államban van, de a kérelmezett / kötelezett tartózkodási helye vagy vagyona egy szerződő államban van, a kérelmező államának központi hatósága nem vesz részt az eljárásban, de a kérelmező segítségnyújtás iránti közvetlen kérelemmel fordulhat a kérelmezett államának hatáskörrel rendelkező hatóságához.³⁸

174. Ha egyik fél tartózkodási helye sincs valamely szerződő államban, az ügy nem intézhető az egyezmény igénybevételével, de a kérelmezőnek lehetősége lehet a tartózkodási helye szerinti államban más eljárások igénybevételére a tartási kötelezettséget megállapító határozat meghozatala vagy végrehajtása érdekében.

175. Az, hogy valamely állam az egyezmény szerződő állama-e, a Hágai Konferencia weboldalán a www.hcch.net címen a „Child Support/Maintenance Section” menüpontban ellenőrizhető.

2. A kérelmező kötelezett vagy jogosult?

176. Az egyezmény szerinti jogorvoslat kérelmezője lehet a jogosult, a kötelezett vagy egy állami szerv. A **jogosult** olyan egyén, aki tartásra jogosult, vagy tartási igényt érvényesít. A **kötelezett** olyan egyén, akit tartásra köteleztek, vagy akivel szemben a tartási igényt érvényesítik. Az **állami szerv** olyan kormányzati szervezet, amely a jogosult számára tartás helyett ellátásokat nyújt, vagy a jogosult helyett vagy képviselőjében jár el.

³⁸ Szem előtt kell tartani, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság által közvetlenül fogadott ügyekre vonatkozó szabályokat és eljárásokat teljes egészében a nemzeti jog határozza meg. Ennélfogva ebben a helyzetben a kérelmezőnek kapcsolatba kell lépnie a hatáskörrel rendelkező hatósággal annak kiderítéséhez, hogy a megkereséshez mire lesz szükség.

Miért fontos a kérelmező személye?

177. A kérelmező azonosítása azért fontos, mert a 10. cikk meghatározza, hogy ki jogosult az egyes kérelemtípusok benyújtására.

178. A **jogosult** a következő kérelmek bármelyikét beterjesztheti:

- határozat elismerése, illetve elismerése és végrehajtása iránti kérelem;
- a megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kérelem;
- határozathozatal iránti kérelem, amennyiben korábban határozat nem született, ideértve szükség esetén a származás megállapítását;
- határozathozatal iránti kérelem, amennyiben határozat van, de azt nem lehet elismerni vagy végrehajtani;
- a megkeresett államban vagy a megkeresett államtól eltérő államban hozott határozat módosítása iránti kérelem.

*A **jogosult** az az egyén, aki tartásra jogosult, vagy tartási igényt érvényesít. A jogosult lehet szülő vagy házastárs, gyermek, nevelőszülő, vagy a gyermeket gondozó rokon vagy más személy. Egyes államokban ezt a személyt a tartás címzettjének, hitelezőnek, gondviselőnek vagy felügyeleti joggal rendelkező szülőnek is nevezhetik.*

179. A **kötelezett** az egyezmény alapján csak a következő kérelmeket nyújthatja be:

- korábbi határozat végrehajtásának korlátozása vagy felfüggesztése céljából benyújtott, határozat elismerése iránti kérelem, vagy
- a megkeresett államban vagy a megkeresett államtól eltérő államban hozott határozat módosítása iránti kérelem.

*A **kötelezett** az az egyén, akit tartásra köteleztek, vagy akivel szemben a tartási igényt érvényesítik. A kötelezett lehet szülő, házastárs vagy bárki más, akit a határozat meghozatalának helyén érvényes jogszabályok értelmében tartásdíj fizetésének kötelezettsége terhel. Egyes államokban ezt a személyt tartásdíj-fizetőnek, adósnak, nem gondviselő vagy különélő szülőnek nevezik.*

180. **Állami szerv** csak a következő kérelmeket nyújthatja be:

- a megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kérelem;
- máshol hozott határozat elismerése, illetve elismerése és végrehajtása iránti kérelem; vagy
- határozathozatal iránti kérelem – csak abban az esetben, ha egy meglévő határozatot nem lehet elismerni a 20. cikk (2) bekezdése szerinti fenntartás miatt.

*Az **állami szerv** olyan kormányzati hatóság, amely jogosultként korlátozott körülmények között nyújthat be tartási kérelmet.*

181. Így egy állami szerv például nem veheti igénybe az egyezményt egy meglévő határozat módosításának kezdeményezéséhez, és a kötelezett sem veheti igénybe az egyezmény szerinti eljárásokat tartási kötelezettséget megállapító határozat meghozatalához.

182. Emellett az egyezmény értelmében vannak korlátozások azon jogi segítségnyújtás terjedelmét illetően, amelyet a jogosultnak vagy kötelezettnek bármely kérelem esetében biztosítani kell. Lásd a 3. fejezet 2. részének III. szakaszát, amely a jogi segítségnyújtás biztosítása követelményét tárgyalja.

3. A kérelmező rendelkezik-e tartási kötelezettséget megállapító határozattal?

183. A **tartási kötelezettséget megállapító határozat** egy bíróság vagy közigazgatási hatóság határozatának olyan rendelkezése, amely előírja a kérelmező, egy gyermek vagy anyagi támogatásra szoruló más személy részére tartásdíj fizetését. Tartási kötelezettséget megállapító határozat lehet egy bíróság végzése, vagy pedig egy közigazgatási hatóság, döntőbíróság vagy minisztérium végzése vagy határozata, ha ez a határozat megfelel a 19. cikkben meghatározott feltételeknek.

184. Az egyezményben meghatározott tartási kötelezettségről szóló megállapodás valamely államban akkor ismerhető el és hajtható végre, ha az végrehajtható abban az államban, amelyben azt meghozták. A tartási kötelezettségről szóló megállapodás azonban nem az egyezmény értelmében vett határozat, és vannak a tartási kötelezettségről szóló megállapodásokra vonatkozó eltérő szabályok is.

185. Ha a kérelmező nem rendelkezik tartási kötelezettséget megállapító határozattal, a megfelelő kérelem a határozat meghozatala iránti kérelem. Azonban az egyezmény határozat meghozatala iránti megkeresésre való alkalmazhatósága attól függhet, hogy milyen típusú tartásdíjat kérnek, az alkalmazási köréről szóló fenti szakaszban kifejtettek szerint.

4. Hol hozták a tartási kötelezettséget megállapító határozatot?

186. A tartási kötelezettséget megállapító határozat meghozatalának helye fontos annak meghatározásához, hogy a határozatot annak végrehajthatósága előtt el kell-e ismerni vagy sem. Ha a határozatot a megkeresett államban hozták, nincs szükség az elismerés iránti megkeresésre, és a kérelmező egyszerűen elindíthatja a határozat végrehajtása iránti megkeresést. Ha a határozatot a végrehajtás helyétől eltérő szerződő államban hozták, azt először el kell ismertetni.

187. Az elismerés vagy elismerés és végrehajtás iránti kérelmek esetében a tartási kötelezettséget megállapító határozatnak valamely szerződő államban meghozottnak kell lennie.³⁹

5. Hol van a jogosult szokásos tartózkodási helye?

188. Annak vizsgálata mellett, hogy valamely kérelem kérelmezőjének és a kérelmezettjének tartózkodási helye szerződő államokban van-e, a jogosult szokásos tartózkodási helyének meghatározása fontos megfontolás az elismerés vagy elismerés és végrehajtás iránti kérelmek, valamint a kötelezett által benyújtott, módosítás iránti kérelmek esetében. Ennek az az oka, hogy sajátos rendelkezések vonatkoznak egy módosított határozat elismerésére és végrehajtására attól függően, hogy a kérelmet ki nyújtotta be, és hogy a jogosult szokásos tartózkodási helye abban az államban van-e, amelyben az eredeti tartási kötelezettséget megállapító határozatot meghozták.

189. Az egyezmény nem határozza meg a „szokásos tartózkodási hely” fogalmát, így az, hogy a jogosult szokásos tartózkodási helye valamely államban van-e, az adott ügy körülményeitől függ. Általában a szokásos tartózkodási hely meghatározása olyan tényezők figyelembevételével történik, mint például az, hogy az adott személy hol tart fenn olyan tartózkodási helyet, ahol rendszerint él, dolgozik vagy iskolába jár.⁴⁰

³⁹ A magyarázó jelentés 240. pontja.

⁴⁰ A magyarázó jelentés 63. és 444. pontja.

190. Az egyezmény értelmében, ha a jogosult szokásos tartózkodási helye abban az államban van, amelyben a határozatot meghozták, a kötelezett megkeresésére hozott módosító határozat elismerése megtagadható a 18. cikk értelmében, kivéve, ha a 18. cikkben található valamely kivétel érvényesül. Ezzel részletesebben a kézikönyv 11. és 12. fejezete foglalkozik.

2. rész

Az egyezmény szerinti összes kérelem és a különleges intézkedések iránti megkeresések közös vonatkozásai

191. Ez a rész számos olyan kérdéssel foglalkozik, amely az egyezmény szerinti összes kérelemre és megkeresésre vonatkozik.

I. Nyelv

192. Tekintve az egyezmény működésének nemzetközi jellegét, fontos, hogy a kérelmek és kommunikációk esetében betartsák az egyezményben a kommunikáció nyelvére meghatározott szabályokat és az iratok fordítására vonatkozó követelményeket. Ezeket a 44. és a 45. cikk határozza meg.

A. A kérelem és a dokumentumok nyelve

193. Az egyezmény szerinti kérelmeket és az azokat kísérő dokumentumokat (ideértve a határozatot is) eredeti nyelven kell benyújtani. Csatolni kell a kérelemnek (és a kapcsolódó dokumentumoknak) a megkeresett állam valamely hivatalos nyelvére⁴¹ lefordított változatát is, kivéve, ha a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatósága (a kérelmet feldolgozó közigazgatási hatóság vagy bíróság) jelezte, hogy nem kér fordítást.

194. A megkeresett állam az egyezmény alapján is nyilatkozhat, hogy a megkeresett állam hivatalos nyelvétől eltérő nyelv is használható a kérelmek és a kapcsolódó dokumentumok esetében. Amennyiben valamely államban vannak területi egységek (pl. tartományok vagy államok) és több hivatalos nyelv létezik, vagy amennyiben az államnak több olyan hivatalos nyelve van, amelyek területének különböző részein használatosak, a szerződő állam nyilatkozatot tehet annak megadásához is, hogy melyik konkrét területi egységben melyik nyelvet kell használni.

195. Megjegyzendő, hogy az egyezmény szerinti kérelemhez az ajánlott formanyomtatványok használatának egyik jelentős előnye, hogy azok felépítése lehetővé teszi a bármely nyelven történő kitöltésüket és bármely nyelven történő megértésüket, ezzel csökkentve a fordítási igényt.

⁴¹ Amennyiben az adott államnak több hivatalos nyelve van, és nem valamennyi területén használják az összes hivatalos nyelvet, fontos annak megerősítése, hogy milyen nyelvet kell használni azon a területen, ahová a kérelmet küldeni fogják (44. cikk (2) bekezdés).

B. A kommunikáció nyelve

196. A központi hatóságok egyéb megállapodása hiányában az e hatóságok közötti valamennyi kommunikációnak a megkeresett állam hivatalos nyelvén, illetve angolul vagy franciául kell történnie. A szerződő állam azonban fenntartásban zárhatja ki az angol vagy a francia nyelv kommunikáció céljára történő használatát. A kommunikáció ebben az összefüggésben a szerződő államok közötti szokásos levelezésre, a naprakész tájékoztatásra és értesítésre vonatkozik.

C. Kivételek a fordítási kötelezettség alól

197. Egyes esetekben nem feltétlenül életszerű vagy lehetséges a megkereső állam számára a dokumentumoknak a megkeresett államban használt vagy általa megadott nyelvre történő lefordítása. Például a megkereső állam fordítószolgálat nem feltétlenül végez a megkeresett állam nyelvére történő fordítást. Ilyen esetben ha a kérelem is a III. fejezet szerinti (általánosságban: a gyermektartás iránti, vagy a gyermektartás és házastársi tartás elismerése és végrehajtása iránti bármely kérelem), a megkeresett állam vállalhatja – az adott esetre vagy általános jelleggel is – a fordítás elkészítését.⁴²

198. Ha a megkeresett állam nem vállalja a fordításban történő segítségnyújtást, a megkereső államnak lehetősége van a dokumentumok egyszerűen angol vagy francia nyelvre történő lefordítására. A megkeresett állam ezt követően saját nyelvére fordíthatja le a dokumentumot, ha erre szükség van.

D. Miként működik ez a gyakorlatban?

1. Az egyezmény szerinti kérelem megküldésekor a kérelmező (vagy a központi hatóság képviselője) saját nyelvén fogja kitölteni a kérelmet és eredeti nyelven csatolja a kapcsolódó dokumentumokat, így a tartási kötelezettséget megállapító határozatot.

2. Ha a megkeresett állam vagy a megkeresett állam konkrét területének vagy részegységének hivatalos nyelve eltér a megkereső állam nyelvétől – amennyiben a megkeresett állam nem jelezte, hogy nincs szüksége fordításra –, a kérelmet és a szükséges dokumentumokat le kell fordítani arra a hivatalos nyelvre vagy bármely más olyan nyelvre, amelynek elfogadását a megkeresett állam nyilatkozatban jelezte.

3. Ha a megkereső állam nem tudja lefordítani a dokumentumokat a megkeresett állam hivatalos nyelvére (vagy a megkeresett állam által megadott más nyelvre) és a kérelem a III. fejezet szerinti kérelem, a megkereső állam:

- i. megérdeklődheti, hogy a megkeresett állam vállalja-e a fordítás elkészítését;
- ii. ha a megkeresett állam ezt nem vállalja, a dokumentumokat angol vagy francia nyelvre kell lefordítani (amennyiben a megkeresett állam nem tett az e nyelvek valamelyikét kizáró fenntartást) és megküldi a dokumentumokat a megkeresett államnak, ahol az lefordítható a megkeresett állam hivatalos nyelvére.

4. A központi hatóságok között minden későbbi kommunikáció (levél, jelentés és hasonló levelezés) a megkeresett állam hivatalos nyelvén, vagy angolul vagy franciául fog zajlani. A megkereső állam választhat, hogy a kommunikációhoz a megkeresett állam hivatalos nyelvét, az angolt vagy a franciát használja-e, kivéve, ha a megkeresett állam az angol vagy francia használatát kizáró fenntartást tett.

⁴² Felhívjuk a figyelmet, hogy ha a megkeresett állam a fentiek szerint készíti el a fordítást, a fordítás költségét a megkereső államnak kell viselnie (kivéve, ha a két állam központi hatósága másként állapodik meg). Lásd még a 45. cikk (3) bekezdését.

Két példa

199. A tartási kötelezettséget megállapító határozatot Németországban hozták, és azt elismerésre és végrehajtásra Mexikóba küldik meg. A Mexikóba küldött iratok között lesz a határozat német nyelvű példánya – ha a határozat eredeti nyelve ez volt – és a spanyol nyelvre lefordított határozat. Csatolni kell továbbá spanyol nyelven a kérelem formanyomtatványában ajánlott kötelező adattovábbítási formanyomtatványt és a szükséges dokumentumokat – például a végrehajthatóságot megállapító okiratot –, így amennyiben ezek német nyelven készültek, fordítást kell csatolni, kivéve, ha Mexikó nyilatkozatot tett arra vonatkozóan, hogy nem kér fordítást. Ebben az esetben a folyamatos kommunikáció spanyolul (a megkeresett állam nyelvén) vagy angolul vagy franciául fog folyni, amennyiben Mexikó nem tett az angol vagy francia használatát kizáró nyilatkozatot.

200. A kérelmező a megkereső államban (Norvégiában) nem tudja lefordíttatni a dokumentumokat a megkeresett állam nyelvére (Mexikó esetében spanyolra), és a mexikói hatóság nem tudja lefordíttatni a norvég nyelvű határozatot spanyolra. Ebben az esetben a kérelmező lefordíttathatja a dokumentumokat norvégról angolra vagy franciára. Ezt követően az angol vagy francia fordítást lehet Mexikóba elküldeni, és a spanyol hatóság azt spanyolra fordíttathatja.

E. Dokumentumokkal kapcsolatos egyéb követelmények

1. Hitelesítés

201. A többi hágai egyezmény mintájára a 2007. évi gyermektartási egyezmény 41. cikke előírja, hogy az egyezmény értelmében **hitelesítés** vagy más hasonló alakítás nem követelhető meg. Ennélfogva nem kell hivatalosan tanúsítani a dokumentumokat kitöltő állami tisztviselő aláírásának eredetiségét, illetve – ha a szerződő államban ez a bevett gyakorlat – apostille sem szükséges.

A hitelesítés a dokumentumok eredetiségének igazolását célzó egyes hivatalos jogi eljárások – így az apostille használatára vagy a közjegyzői hitelesítésre – használt kifejezés.

2. Meghatalmazás

202. A 42. cikk előírja, hogy csak igen korlátozott körülmények között lehet a kérelmezőtől meghatalmazást kérni. Meghatalmazás olyan esetben kérhető, amikor a megkeresett állam központi hatósága vagy más hatósága fogja a kérelmezőt képviselni, például egy bírósági eljárásban, vagy amennyiben a meghatalmazás ahhoz szükséges, hogy egy adott kérdésben történő eljárásra képviselőt lehessen kijelölni.⁴³ Az országprofil feltünteti, hogy a megkeresett állam megköveteli-e a meghatalmazást.

3. A dokumentumok aláírása és hitelesített másolata

203. Az egyezményben nem szerepel olyan követelmény, hogy a kérelem érvényességéhez azt alá kell írni. Emellett az elismerésre, illetve az elismerésre és végrehajtásra vonatkozó kérelmek esetében alkalmazandó cikkek (a 12. cikk (2) bekezdése, a 13. cikk, a 25. és a 30. cikk) olyan eljárást írnak elő, amelyben az elismerés iránti kérelemhez a dokumentumok – a határozatot is ideértve – egyszerű másolatban csatolhatóak. Az elismerési és végrehajtási eljárás során a hatáskörrel rendelkező hatóság vagy a kérelmezett kérheti bármely dokumentum hitelesített másolatát, ha ez az elintézéshez vagy a kérelemre reagáláshoz szükséges. Kifejezett kérés hiányában azonban elegendő az egyszerű másolat. Az államok elektronikus úton is elfogadhatnak

⁴³ A magyarázó jelentés 617. pontja.

dokumentumokat, mivel az egyezmény nyelvezete szándékosan „eszközsemleges”.

204. Az egyezmény értelmében valamely állam azt is kikötheti, hogy minden esetben minden dokumentumot hitelesített másolatban kér. Az országprofil feltünteti, ha ezt valamely állam minden úgyre vonatkozóan kiköti.

II. Személyes adatok és bizalmas információk védelme

205. Az egyezmény megállapít néhány igen fontos biztosítékot az egyezmény alapján továbbított személyes adatok és bizalmas információk védelmére. (Megjegyzés: az egyezmény angol nyelvű szövege a személyes adatokra a „personal data” kifejezést használja, mivel a többi hágai egyezményben is ez használatos.) E biztosítékok a 38., 39. és a 40. cikkben szerepelnek. A személyes adatok körébe tartoznak (de nem kizárólagosan) az olyan adatok, mint a név, születési idő, lakcím vagy elérhetőség, valamint a személyi azonosítók, így a nemzeti személyazonosító számok.⁴⁴

206. Az egyezmény elismeri, hogy az államok között magánszemélyekre vonatkozóan megosztott adatfajták érzékenységeire figyelemmel alapvető fontosságú ezen adatok védelme annak biztosítása érdekében, hogy a feleket meg lehessen óvni az adatok közléséből esetlegesen eredő hátrányos következményektől.

207. Az egyezmény konkrét korlátokat tartalmaz az egyezmény alapján bizonyos körülmények között gyűjtött vagy továbbított adatok felfedésére és megerősítésére vonatkozóan. Az adatok felfedése vagy megerősítése nem megengedhető, ha ez személyek egészségét, biztonságát vagy szabadságát veszélyeztethetné (40. cikk (1) bekezdés). Ez a személy lehet gyermek, a kérelmező vagy a kérelmezett, vagy bármely más személy. Az egyezmény nem korlátozza ezt a személyi kört.

208. Amennyiben a központi hatóság megállapítja, hogy az adatok felfedése vagy megerősítése ilyen kockázatot teremthet, ezen aggályait megosztja a másik érintett központi hatósággal, és ez utóbbi központi hatóság ezt a megállapítást figyelembe fogja venni az egyezmény szerinti kérelem feldolgozásakor. A megkeresett központi hatóságot nem köti a megkereső központi hatóság kockázat fennállására vonatkozó megállapítása. A megkeresett központi hatóságnak azonban el kell döntenie, hogy az adatok felfedése veszélyeztetheti-e személyek egészségét, biztonságát vagy szabadságát, és a 40. cikk (2) bekezdése értelmében a megkereső állam ilyen tartalmú megállapítását a megkeresett központi hatóságnak figyelembe kell vennie. Az, hogy a megkeresett központi hatóság ilyen helyzetben miként fog eljárni, függ attól, hogy a kérelem elintézéséhez és az állam egyezmény alapján fennálló kötelezettségeinek betartásához mire van szükség (40. cikk). Ha a megkereső központi hatóság aggályosnak tartja a kérelmezőre, a jogosult vagy más személyre vonatkozó bizalmas információk közlését, az ajánlott gyakorlat a megkereső állam központi vagy hatáskörrel rendelkező hatósága hivatalos címének használata, amely a jogosult vagy a kérelmező átvételi címeként működik.⁴⁵

209. A Hágai Konferencia Állandó Irodája által közzétett kötelező és ajánlott formanyomtatványokat úgy alakították ki, hogy azok gondoskodjanak a személyes adatok védelméről is. Ezek a formanyomtatványok előírják a központi hatóság számára annak feltüntetését, hogy aggályok merültek fel azzal kapcsolatban, hogy az adatok felfedése vagy megerősítése személyek egészségét, biztonságát vagy szabadságát veszélyeztetheti (a formanyomtatványokon található egy jelölőnégyzet, amelyben ezt jelölni lehet).

⁴⁴ A magyarázó jelentés 605. pontja.

⁴⁵ A magyarázó jelentés 612. pontja. Az átvételi cím igénybevételét választó államoknak tudatában kell lenniük annak, hogy a megkeresett állam – például a dokumentumok kézbesítésére vonatkozó nemzeti jog miatt – kérheti a jogosult lakcímének megadását.

210. Amennyiben ilyen aggály feltüntetésre került, a formanyomtatványok lehetővé teszik a különleges személyes adatok (így az elérhetőség vagy a személyazonosság vagy a hollét megállapítására alkalmas adatok) a formanyomtatvány külön részén történő megadását. Ilyen módon a kérelmezettnek vagy a hatáskörrel rendelkező hatóságnak olyan kérelem küldhető meg, amely csak azokat az adatokat tartalmazza, amire a kérelmezettnek a kérelemre reagáláshoz szüksége van, anélkül, hogy a kérelmező, a jogosult vagy más személy veszélybe kerülne.

211. Emellett a megkeresett állam vagy a megkereső állam minden olyan hatósága, amely az egyezmény szerinti eljárásokban adatokat dolgoz fel, köteles betartani az adatok bizalmas kezelésére vonatkozó saját belső jogszabályait (39. cikk) Ennélfogva minden adattovábbításnak meg kell felelnie a hazai jogban meghatározott belső követelményeknek is, így az adatok közléséhez a hozzájárulás beszerzése vagy a közlés korlátozásai tekintetében.

III. Az eljárásokhoz való tényleges hozzáférés és jogi segítségnyújtás

A. Áttekintés

1. Az eljárásokhoz való tényleges hozzáférés

212. Az egyezmény mögött meghúzódó legfontosabb elvek egyike, hogy a kérelmezőknek tényleges hozzáféréssel kell rendelkezniük azokhoz az eljárásokhoz, amelyekre kérelmüknek a megkeresett államban történő elintézéséhez szükségük van. Az eljárásokhoz való tényleges hozzáférés azt jelenti, hogy a kérelmező, szükség esetén a megkeresett állam hatóságainak segítségével ténylegesen a megkeresett állam megfelelő hatóságai elé vihesse ügyét.⁴⁶

213. Az egyezmény 14., 15., 16., 17. és 43. cikke foglalkozik a megkeresett állam azon kötelezettségével, hogy az eljárásokhoz tényleges hozzáférést biztosítson, ideértve bizonyos körülmények között a költségmentes jogi segítségnyújtás biztosítását, és meghatározott körülmények között a költségek pervesztes féltől való behajtásának lehetőségét (43. cikk). A kézikönyv e szakasza ezeket a rendelkezéseket foglalja össze.

214. A 14. cikk általános kötelezettséget állapít meg a kérelmezők számára az eljárásokhoz való tényleges hozzáférés biztosítására; a kötelezettség kiterjed a végrehajtási és fellebbezési eljárásokra is. A kérelmezők körébe beletartoznak a jogosultak, kötelezettek, és az állami szervek, amennyiben a központi hatóságon keresztül kérelmet betervező jogosult helyett az elismerés, elismerés és végrehajtás, vagy végrehajtás iránti kérelmek céljára járnak el.

215. A kérelmező által a hatáskörrel rendelkező hatósághoz intézett közvetlen kérelmek nem az általános rendelkezés hatálya alá tartoznak, hanem a 17. cikk b) pontjában szerepel egy általános követelmény arra vonatkozóan, hogy elismerés és végrehajtás iránti kérelmek esetében korlátozott segítségnyújtást kell biztosítani, valamint ezekre a kérelmekre a 14. cikk (5) bekezdése is vonatkozik. (Erről a későbbiekben részletesebben is szó esik.)

⁴⁶ A magyarázó jelentés 357. pontja.

2. Jogi segítségnyújtás

216. A kötelezően biztosítandó tényleges hozzáférésnek része lesz a jogi segítségnyújtás, ha a körülmények azt szükségessé teszik. A hozzáférésnek nem képezheti akadályát a kérelmező vagyoni helyzete vagy fizetőképessége. Ennélfogva a 15. cikk előírja, hogy a legtöbb helyzetben költségmentes jogi segítségnyújtást kell biztosítani a gyermektartás jogosultjainak.

217. Az ingyenes jogi segítségnyújtás biztosításának kötelezettségét korlátozza annak elismerése, hogy a segítségnyújtás nem kötelező, ha a megkeresett állam eljárásai kellőképpen egyszerűek ahhoz, hogy a kérelmező jogi segítségnyújtás nélkül is ténylegesen betérjeshesse ügyét, és a központi hatóság térítésmentesen nyújtja a szükséges szolgáltatásokat.

218. Ez azért fontos, mert számos állam hathatós és hatékony eljárásokat alakított ki a tartási kötelezettséget megállapító határozatok elismerése, elismerése és végrehajtása, végrehajtása, meghozatala és módosítása tekintetében, amelyeket az adott államban valamennyi kérelmező igénybe vehet anélkül, hogy **jogi segítségnyújtásra** lenne szüksége, és ezek az eljárások az egyezmény értelmében valamennyi kérelmező számára elérhetőek. Az államtól függően ebbe beletartozhat egyszerűsített formanyomtatványok használata, közigazgatási eljárások igénybevétele, valamint a központi vagy a hatáskörrel rendelkező hatóság által valamennyi kérelmező számára nyújtott tájékoztatás és tanácsadás. Amennyiben ezek az egyszerűsített eljárások lehetővé teszik a kérelmező számára ügye tényleges elintézését, és azokat a kérelmező számára a megkeresett állam térítésmentesen nyújtja, a megkeresett állam nem köteles a kérelmező számára ingyenes jogi segítségnyújtást biztosítani.

A 3. cikk a következőképpen határozza meg a jogi

segítségnyújtás fogalmát: „az ahhoz szükséges segítségnyújtás, hogy a felek megismerhessék és érvényesíthessék jogaikat, és hogy a megkeresett államban biztosított legyen a kérelmek teljes körű és hatékony intézése. E segítségnyújtás szükség szerint magában foglalhatja a jogi tanácsadást, az ügy hatóság elé viteléhez nyújtott segítséget, a jogi képviselőt, valamint az eljárási költségek alóli mentességet.”

219. Amennyiben egyszerűsített eljárások nem állnak rendelkezésre és jogi segítségnyújtásra van szükség, számos rendelkezés határozza meg azokat a körülményeket, amelyek fennállása esetén azt térítésmentesen kell a kérelmezők számára biztosítani.

220. Mivel a tartási ügyek elintézésére szolgáló eljárások államonként eltérőek, szükségszerűen esetenként eltérő lesz a szükséges jogi segítségnyújtás fajtája is. A közigazgatási és a döntőbírói típusú rendszerekben másféle segítségnyújtásra lehet szükség, mint bírósági rendszerek esetében. A segítségnyújtás biztosítható szolgáltatásokhoz – így jogi tájékoztató irodákhoz, állami jogi segítségnyújtáshoz vagy családtámogató szolgáltatásokhoz – való hozzáférés révén. Az elérhető jogi szolgáltatások fajtáit a szerződő állam országprofilja adja meg.

221. Amennyiben a kérelmezőnek jogi segítségnyújtásra van szüksége, az egyezmény általános kiindulási pontként előírja, hogy valamennyi szerződő állam költségmentesen biztosítja ezt a segítségnyújtást a jogosultaknak, a **gyermektartással** kapcsolatos szinte valamennyi helyzetben. Ez alól vannak kivételek azon államok esetében, amelyek az egyezmény szerinti nyilatkozatot tettek.⁴⁷

222. A **nem gyermektartási vonatkozású ügyekkel** kapcsolatos kérelmek tekintetében azonban korlátozottabb a kérelmezők költségmentes jogi segítségnyújtáshoz való joga, ilyen például az elismerés és módosítás iránti kérelmek esetében a kötelezettek költségmentes jogi segítségnyújtáshoz való joga. Az ilyen típusú kérelmek esetében a megkeresett állam **az anyagi helyzetet felmérő vizsgálatot** vagy **a kérelem megalapozottságának vizsgálatát** veheti igénybe a jogi segítségnyújtás előfeltételeként.

*Az **anyagi helyzetet felmérő vizsgálat** a kérelmező jövedelmét és vagyonát, vagy egyéb olyan pénzügyi körülményeit vizsgálja, amelyek befolyásolják a kérelmező jogi segítségnyújtás kifizetésére való képességét.*

*A **kérelem megalapozottságának vizsgálata** a kérelem érdemét és sikerének valószínűségét vizsgálja, figyelembe véve a kérelem jogalapját képező kérdéseket és azt, hogy a tényállás alapján a sikeres kimenetel mennyire valószínű.*

223. Fontos azonban, hogy az elismerést és végrehajtást érintő ügyekben az állam által valamennyi kérelmező (jogosultak, kötelezettek vagy állami szervek⁴⁸) számára biztosított jogi segítségnyújtás nem lehet alacsonyabb szintű, mint amire a kérelmező egyenértékű belföldi ügyben jogosult lenne. Ez biztosítja, hogy valamennyi kérelmező tartózkodási helyére tekintet nélkül azonos szintű szolgáltatásban részesüljön. Mindemellett, noha a költségmentes jogi segítségnyújtás nem mindig elérhető, a megkeresett állam nem követelheti meg biztosíték vagy óvadék letételét a jogi költségek megfizetésének biztosítására (37. cikk (2) bekezdés és 14. cikk (5) bekezdés).

224. Az, hogy a kérelmező számára az ingyenes jogi segítségnyújtás elérhető-e, ennél fogva a következő tényezőkhöz fog múlni:

- az, hogy a megkeresett államban elérhetőek-e egyszerűsített eljárások a kérelmező számára térítésmentesen,
- milyen típusú tartásról van szó (gyermektartás, házastársi tartás vagy a családi tartásdíjak egyéb formája),
- az, hogy a kérelmező jogosulti vagy a kötelezetti pozícióban szerepel-e,
- milyen típusú (elismerés, végrehajtás, határozathozatal, módosítás vagy különleges intézkedés iránti) kérelmet terjesztenek be,
- az adott kérelemre a kérelem megalapozottságának vizsgálata alkalmazandó-e,
- a megkeresett állam az adott kérelemre alkalmazza-e az anyagi helyzetet felmérő vizsgálatot (a gyermek anyagi helyzete vagy a kérelmező körülményei alapján).

225. A következő szakaszok és folyamatábrák részletes magyarázattal szolgálnak számos eltérő esetben az ingyenes jogi segítségnyújtásra való jogosultságról.

⁴⁷ Az állam tehet olyan nyilatkozatot, hogy meghatározott esetekben a gyermek anyagi helyzetét felmérő vizsgálatot alkalmazza (16. cikk (1) bekezdés).

⁴⁸ A magyarázó jelentés 383. pontja

B. Az ingyenes jogi segítségnyújtás biztosításának követelménye

226. A következő szakasz kifejti az egyezmény szerinti kérelmek esetében az ingyenes jogi segítségnyújtásra való jogosultságot minden államban, azon államok kivételével, amelyek a gyermek anyagi helyzetét felmérő vizsgálat alkalmazására vonatkozó nyilatkozatot tettek. Az ilyen államokban alkalmazott eljárásokkal e szakasz végén foglalkozunk.

Megjegyzés: *Ha az elismerendő és végrehajtandó határozatban szerepel házastársi tartás és gyermektartás is, a költségmentes jogi segítségnyújtásra ugyanolyan jogosultság áll fenn.*

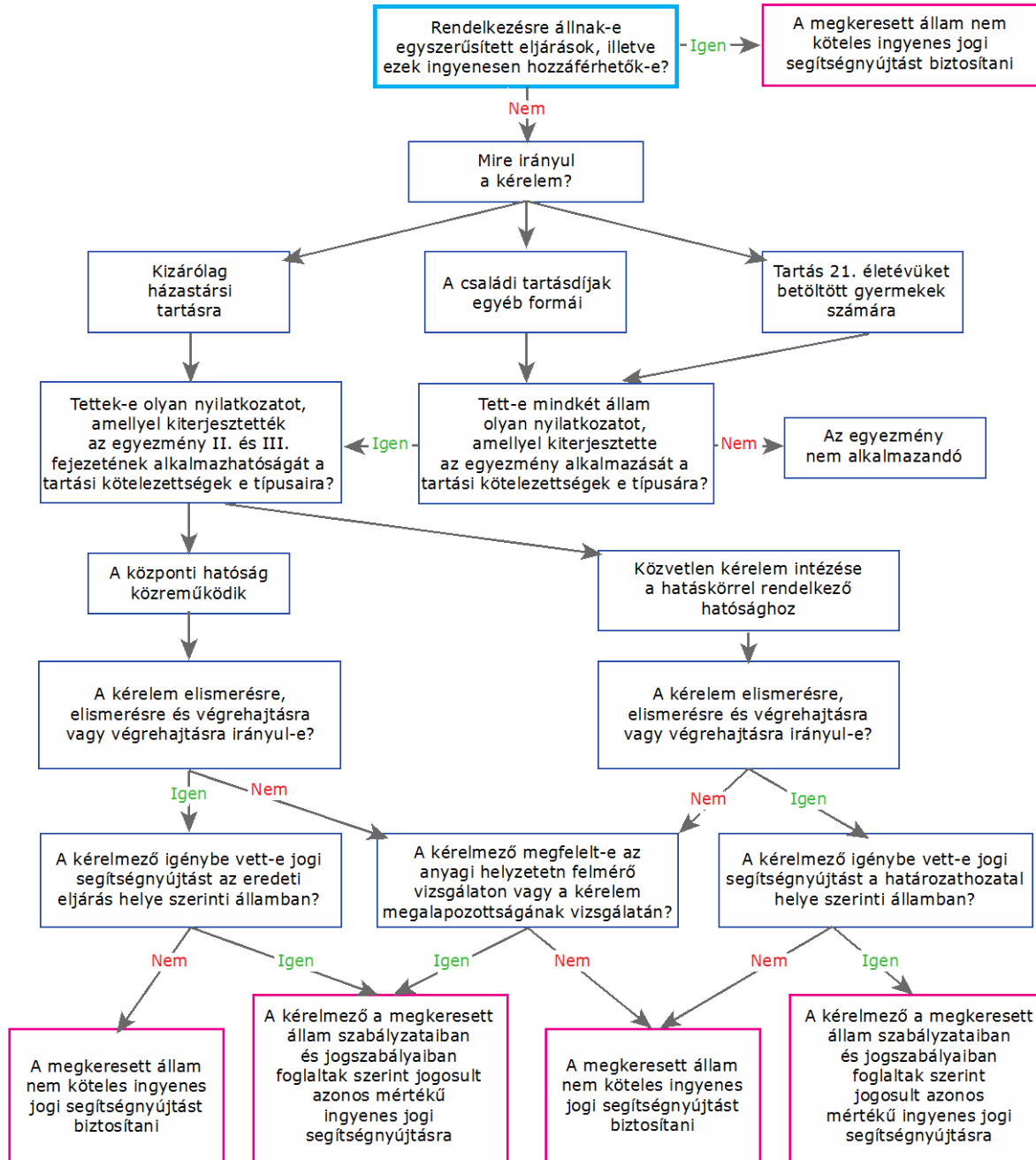
1. A jogosulti kérelmek

a) A 21 év alatti (vagy fenntartás esetében 18 évesnél fiatalabb) gyermek tartása iránti kérelmek

227. Amint az lentebb látható, ha a kérelem gyermektartási határozat elismerésére, elismerésére és végrehajtására vagy végrehajtására vonatkozik, a jogi segítségnyújtást költségmentesen kell biztosítani. E követelmény alól nincs kivétel. Ha a kérelem gyermektartásra vonatkozik, de határozathozatalra vagy határozat módosítására irányul, az állam a költségmentes jogi segítségnyújtást visszautasíthatja, ha megítélése szerint a kérelem vagy fellebbezés érdemileg nyilvánvalóan megalapozatlan.⁴⁹

⁴⁹ Lásd még a a költségek megtérítése vonatkozásában a 43. cikk (2) bekezdését.

**JOGI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS
A JOGOSULTAK NEM GYERMEKTARTÁSI
TÁRGYÚ KÉRELMEI (Az egyezmény 17. cikke)**

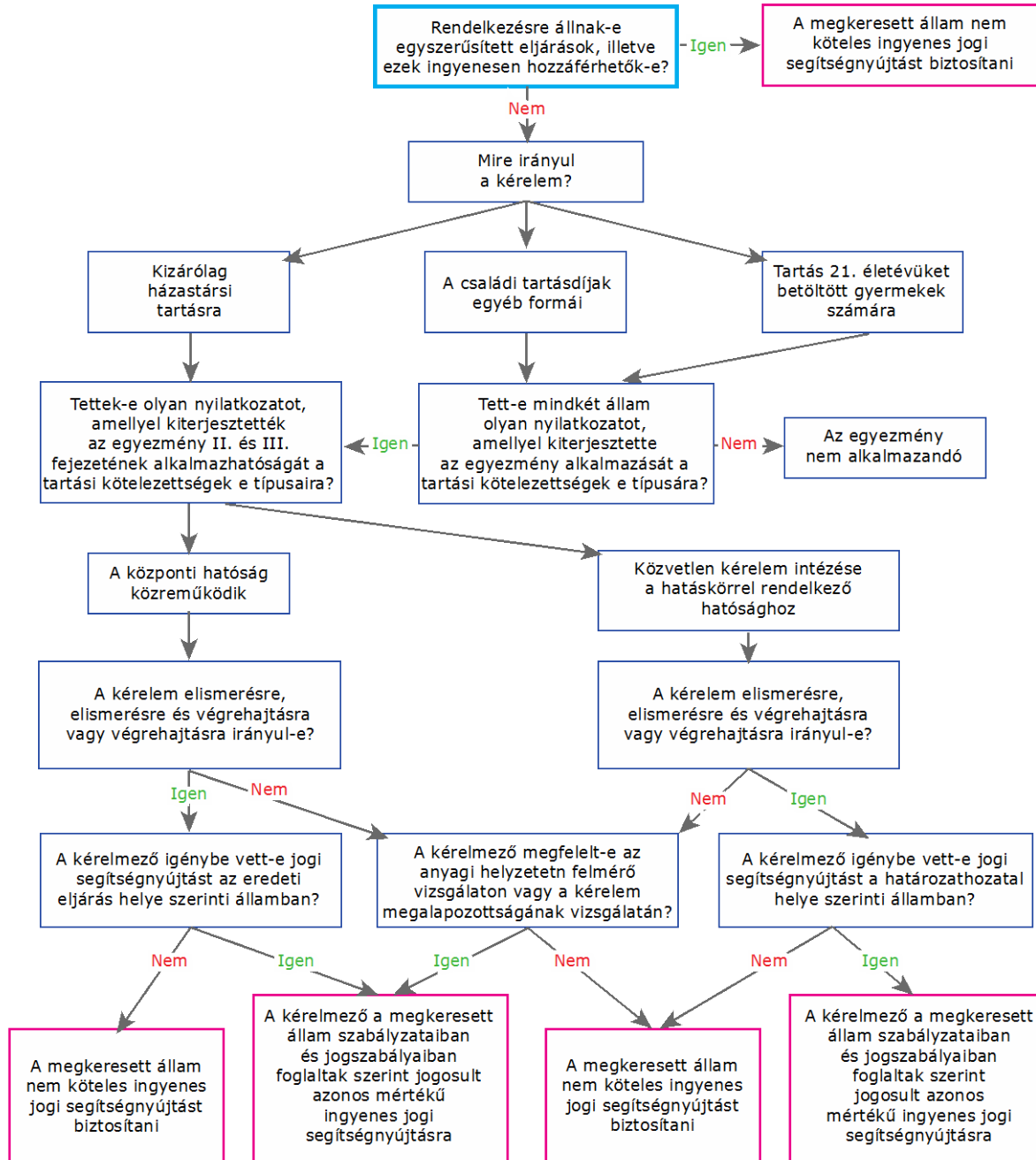
8. ábra: Jogi segítségnyújtás: a jogosultak gyermektartási tárgyú kérelmei

b) A nem 21 év alatti (vagy fenntartás esetében 18 évesnél fiatalabb) gyermek tartása iránti kérelmek

228. Amennyiben a kérelem legalább 21 éves gyermek tartására, házastársi tartásra vagy a tartás más formájára vonatkozik, és az állam az egyezmény alkalmazási körét ezekre az ügýtípusokra kiterjesztette, nem kell rutinszerűen ingyenes jogi segítségnyújtást biztosítani. A szerződő állam visszautasíthatja a segítségnyújtás biztosítását, ha a kérelem sikeressége nem valószínű (a kérelem megalapozottságának vizsgálata) és az állam e szolgáltatások igénybevételének feltételeként az anyagi helyzetet felmérő vizsgálatot is kikötheti.

229. Azonban a tartás előző bekezdésben ismertetett típusaira vonatkozó meglévő határozat elismerésére, elismerésére és végrehajtására, vagy végrehajtására vonatkozó minden ügyben, amennyiben a kérelmező ingyenes jogi segítségnyújtásban részesült az eredeti eljárás helye szerinti államban a határozat meghozatalához, a kérelmező ugyanilyen színvonalú segítségnyújtásra jogosult a megkeresett államban is, ha ez a segítségnyújtás a megkeresett államban elérhető. Ezt a következő oldalon található 9. ábra mutatja be.

JOGI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS A JOGOSULTAK NEM GYERMEKTARTÁSI TÁRGYÚ KÉRELMEI (Az egyezmény 17. cikke)

9. ábra: Jogi segítségnyújtás: a jogosultak nem gyermektartási tárgyú kérelmei

c) Állami szervek kérelmei

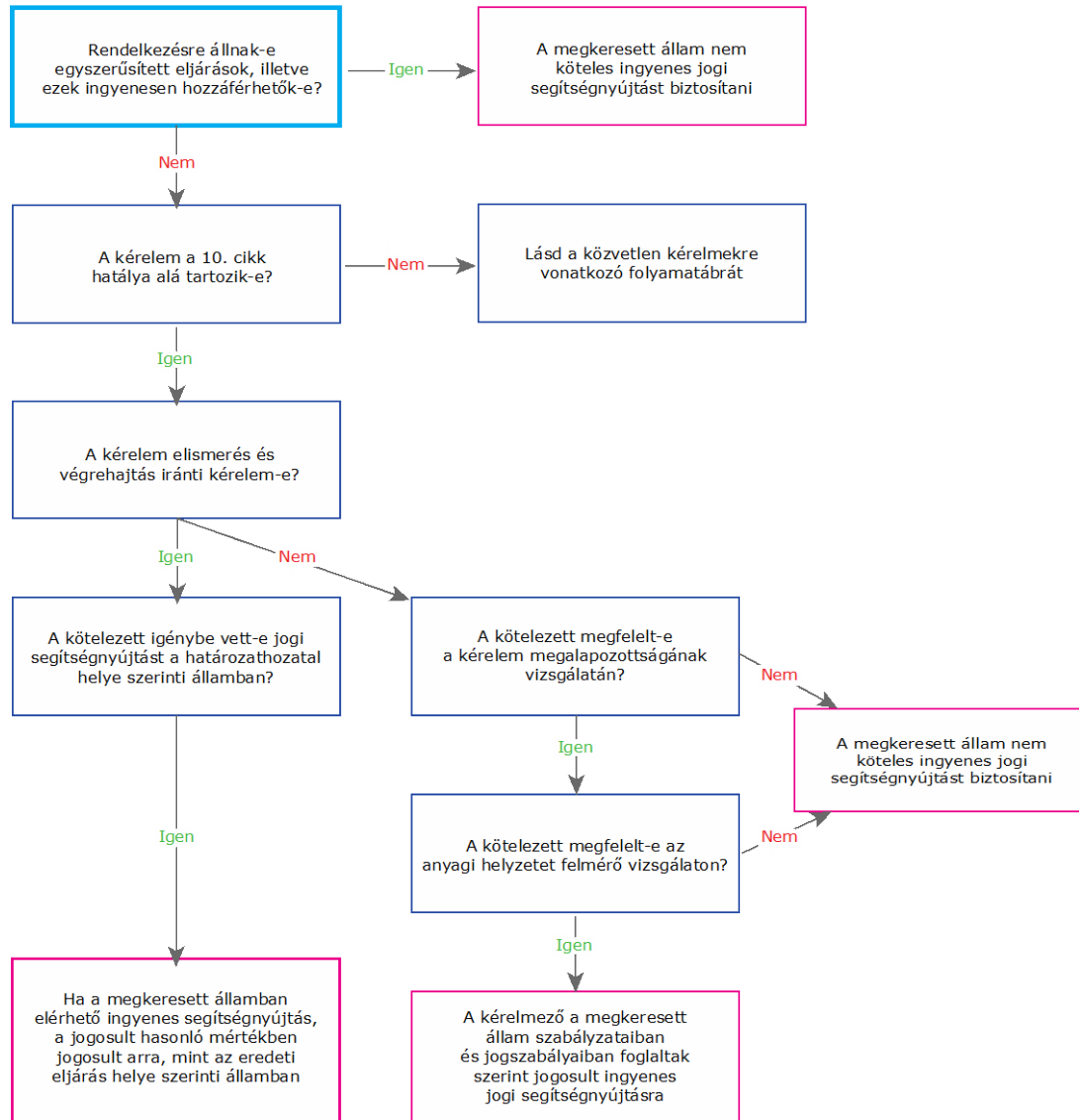
230. Ha a kérelmező a 36. cikkben meghatározott állami szerv, a határozat elismerése, elismerése és végrehajtása, vagy végrehajtása iránti kérelmek alkalmazásában a jogosult fogalmába tartozik. Ennélfogva az állami szervek esetében is fennáll az ingyenes jogi segítségnyújtásra való jogosultság a 21 év alatti (vagy adott esetben 18 évesnél fiatalabb) gyermek tartására irányuló kérelmek esetében.⁵⁰

2. A kötelezetti kérelmek

231. A kötelezett által benyújtott kérelmek esetében a megkeresett állam egyaránt alkalmazhatja a kérelem megalapozottságának vizsgálatát és az anyagi helyzetet felmérő vizsgálatot is az ingyenes jogi segítségnyújtás biztosításának meg határozásához. Ezt az alábbi 10. ábra mutatja be.

⁵⁰ A magyarázó jelentés 383. és 384. pontja

**JOGI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS
A KÖTELEZETTEK KÉRELMEI
(Az egyezmény 17. cikke)**

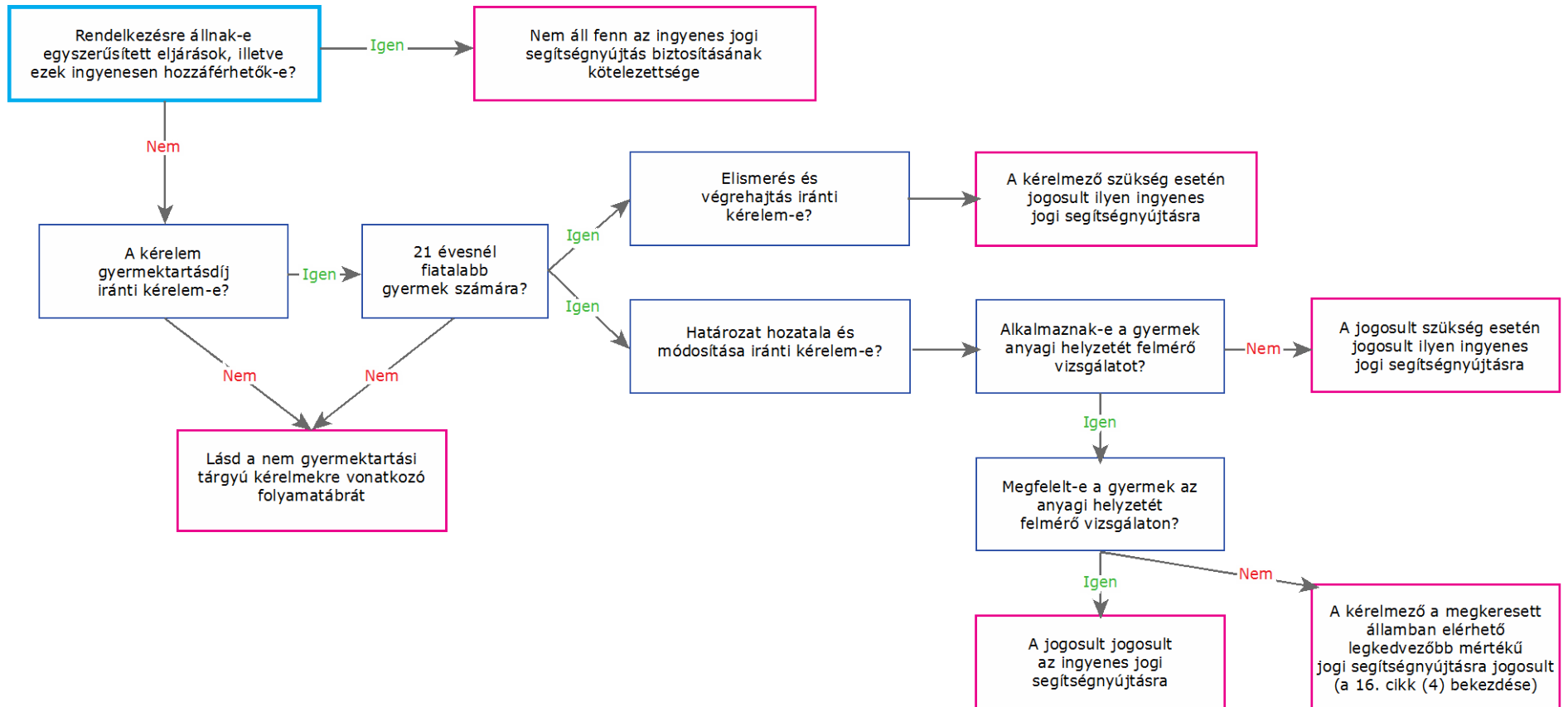
10. ábra: Jogi segítségnyújtás: a kötelezettek kérelmei

3. A gyermek anyagi helyzetét felmérő vizsgálat

232. A szerződő állam nyilatkozatot tehet arról, hogy a gyermektartási határozat elismerése és végrehajtása iránti kérelmekről eltérő kérelmek esetében a gyermek anyagi helyzetét felmérő vizsgálatot alkalmazni kívánja alkalmazni annak meghatározásához, hogy a kérelmező jogosult-e költségmentes jogi segítségnyújtásra (lásd a 16. cikk (3) bekezdését). Az alábbi folyamatára szemlélteti a vizsgálat alkalmazásának módját. Fontos szem előtt tartani azt, hogy a vizsgálat során a gyermek, és nem a szülő anyagi helyzetét fogják vizsgálni, így a legtöbb kérelmező jogosult lesz segítségnyújtásra, amennyiben a gyermek önálló vagyonnal nem rendelkezik.

233. Ha a megkeresett állam nyilatkozatot tett a gyermek anyagi helyzetét felmérő vizsgálat alkalmazásáról, a kérelemnek „hivatalos igazolást” kell tartalmaznia arra vonatkozóan, hogy a gyermek anyagi helyzete meg fog felelni a megkeresett állam által meghatározott szempontoknak. Ezek a szempontok a Hágai Konferencia weboldalán (www.hcch.net) a „Child Support/Maintenance Section” menüpont alatt találhatóak. A kérelmező igazolása elegendő lesz, amennyiben a megkeresett államnak nincs ésszerű alapja annak feltételezésére, hogy a kérelmező által megadott adatok pontatlanok.

**JOGI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS
A GYERMEK ANYAGI HELYZETÉT FELMÉRŐ VIZSGÁLAT
(Az egyezmény 16. cikke)**

11. ábra: Jogi segítségnyújtás: a gyermek anyagi helyzetét felmérő vizsgálat

4. Származás megállapítását célzó vagy genetikai vizsgálat

234. Az egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének h) pontja előírja a központi hatóságok számára, hogy megfelelő intézkedéseket kell tenniük ahhoz, hogy segítséget nyújtsanak a származás megállapításához, amennyiben az szükséges a tartási követelések behajtásához. A származás megállapítását célzó genetikai vizsgálatok költsége jelentős lehet. Azt biztosítandó, hogy e költségek ne képezzék a gyermektartási határozatok meghozatalának gátját,⁵¹ ha a származás megállapításához vizsgálat szükséges a 10. cikk (1) bekezdésének c) pontja szerinti kérelem esetében, a megkeresett állam nem követelheti a kérelmezőtől a vizsgálat kifizetését, és ezek a költségek a költségmentes jogi segítségnyújtásra vonatkozó általános rendelkezés hatálya alá tartoznak.⁵²

235. A gyakorlati alkalmazás módja az érintett szerződő államokban a genetikai vizsgálatra vonatkozó hazai eljárásokon fog múlni. Egyes államokban a vizsgálatot kérő személytől a vizsgálat iránti megkeresés feltételeként kérni lehet a vizsgálat teljes költségének – ezen belül az anya és a gyermek(ek) költségeinek – előre történő megfizetését. Más államokban a kötelezettet csak a vizsgálati költségek rá háruló részének előzetes megfizetésére lehet kötelezni. Ebben az esetben a megkeresett állam fogja fedezni az anya és a gyermek(ek) vizsgálatának költségeit – azokat a költségeket, amelyeket egyébként a kérelmezőnek kellene fizetnie, azonban ezek a költségek behajthatóak a kötelezettől, ha megállapítást nyer, hogy a gyermek tőle származik. Minden állam belső jogában vagy eljárásaiban dönti el, hogy a kötelezettnek milyen mértékben kell a vizsgálat költségeit viselnie, és azt, hogy az eljárás mely pontján kell ezt megtennie, ha egyáltalán erre köteles.

236. Az egyes szerződő államok országprofiljában szerepel az adott államban a származás megállapítását célzó vizsgálatok hatályos szabályozása.

237. Amennyiben a kérelem 21 év alatti gyermek számára fizetendő gyermektartásra vonatkozik, az általános szabály az, hogy ha a kérelem érdemileg nem nyilvánvalóan megalapozatlan, a jogosultnak nem kell előre megfizetnie a származás megállapítását célzó vizsgálat költségeit.⁵³

238. Azokban az államokban, amelyek a gyermek anyagi helyzetét felmérő vizsgálat alkalmazására vonatkozó nyilatkozatot tettek, a származás megállapítását célzó vizsgálat költségeit a rendelkezésre álló jogi segítségnyújtás részeként fedezik, kivéve ha a gyermek az anyagi helyzetét felmérő vizsgálaton nem felel meg.

IV. A központi hatóságok egyedi feladatai

239. A közigazgatási együttműködés és az egyezmény szerinti kérelmekkel kapcsolatos segítségnyújtás kulcsfontosságú az egyezmény szerinti ügyek sikeres elintézéséhez. Az egyezmény II. fejezete határozza meg a központi hatóságok általános és egyedi feladatait, és a III. fejezet fekteti le a központi hatóságon keresztül benyújtott kérelmekre irányadó szabályokat.

⁵¹ A származás megállapítását célzó vizsgálat költségeinek megelőlegezése csak akkor szükséges, ha nyilvánvaló, hogy a származás megállapítása iránti megkeresést igen kétséges (megalapozatlan) körülmények között tették. A magyarázó jelentés 391. pontja.

⁵² A magyarázó jelentés 392. pontja.

⁵³ A magyarázó jelentés 390. pontja.

240. Amennyiben a kérelemre az egyezmény II. fejezete alkalmazandó, a 6. cikk (1) bekezdése előírja, hogy a központi hatóságok segítséget nyújtanak az egyezmény III. fejezete szerinti kérelmekkel kapcsolatban. E hatóságok különösen:

- továbbítják és fogadják ezeket a kérelmeket;
- megindítják az ilyen kérelmekkel kapcsolatos eljárásokat, vagy elősegítik azok megindítását.

241. A 6. cikk (2) bekezdése értelmében az ilyen kérelmek tekintetében a központi hatóságok minden szükséges intézkedést megtesznek az alábbiak érdekében:

- amennyiben a körülmények megkívánják, jogi segítségnyújtás biztosítása vagy annak elősegítése;
- segítségnyújtás a kötelezett vagy a jogosult tartózkodási helyének meghatározásához;
- segítségnyújtás a kötelezett vagy a jogosult jövedelmével és szükség esetén egyéb anyagi körülményeivel – ideértve a vagyontárgyak helyét is – kapcsolatos információk beszerzéséhez;
- peren kívüli megegyezésre ösztönzés a tartásdíj önkéntes megfizetése érdekében megfelelő esetben közvetítés, békéltetés vagy más hasonló eljárások útján;
- a tartási határozatok folyamatos végrehajtásának elősegítése, ideértve a hátralék végrehajtását is;
- a tartásdíjfizetések behajtásának és mielőbbi átutalásának elősegítése;
- az okirati vagy egyéb bizonyítékok beszerzésének elősegítése;
- segítségnyújtás a származás megállapításához, amennyiben az szükséges a tartási követelések behajtásához;
- eljárás indítása vagy annak elősegítése olyan ideiglenes intézkedés meghozatala érdekében, amely területi jellegű, és amelynek célja az előterjesztett tartási kérelem eredményének biztosítása;
- az iratok kézbesítésének megkönnyítése.

242. Minden egyes szerződő állam kijelöl egy **központi hatóságot** (a több szövetségi államból álló államok többet is kijelölhetnek), továbbá minden állam meghatározza, hogy a fenti segítségnyújtási formákból melyeket biztosítja a központi hatósága vagy a központi hatóság felügyelete mellett egy **hatáskörrel rendelkező hatóság**, állami vagy egyéb szerv az adott szerződő államban.⁵⁴

243. A központi hatóság adott ügyben fennálló feladatainak vizsgálatkor fontos alapul venni, hogy az egyezmény egy adott esetben milyen alkalmazási körben vagy terjedelemben alkalmazható. Ha például a kérelmező csak házastársi tartás vonatkozásában kíván tartási kötelezettséget megállapító határozatot hozatni, a segítségnyújtás fenti formái nem lesznek számára elérhetőek, kivéve, ha az érintett szerződő államok a II. és III. fejezet alkalmazási körét valamennyi házastársi tartással kapcsolatos kérelemre kiterjesztették.

A központi hatóság az a hatóság, amelyet a szerződő állam kijelöl az egyezmény szerinti közigazgatási együttműködési és segítségnyújtási feladatok ellátására.

Az adott államban hatáskörrel rendelkező hatóságnak az az állami szerv vagy személy minősül, amely vagy aki az adott állam jogszabályai alapján köteles vagy jogosult az egyezményben meghatározott konkrét feladatok ellátására. Hatáskörrel rendelkező hatóságnak minősülhet bíróság, közigazgatási szerv, gyermektartás behajtása ügyében eljáró szerv vagy bármely más olyan kormányzati szerv, amely az egyezménnyel összefüggésben különböző feladatokat lát el.

⁵⁴ Lásd még az 50. cikket.

V. A többi hágai egyezmény

244. Egyes államok más olyan egyezményeknek vagy nemzetközi jogi eszközöknek is szerződő felei, amelyek a nemzetközi tartási kérelmekkel kapcsolatos ügyekben jelentőséggel bírhatnak. Ide tartozik különösen a polgári és kereskedelmi ügyekben keletkezett bírósági és bíróságon kívüli iratok külföldön történő kézbesítéséről szóló 1965. évi egyezmény (az 1965. évi kézbesítési egyezmény) és a polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön történő bizonyításfelvételtől szóló 1970. évi egyezmény (az 1970. évi bizonyításfelvételi egyezmény).⁵⁵ Ha olyan helyzet merül fel, amelyben valamelyik egyezmény alkalmazandó lehet, fontos jogi tanács kikérése annak biztosítására, hogy a 2007. évi gyermektartási egyezmény követelményeit megfelelően betartsák.

245. Az 1965. évi kézbesítési és az 1970. évi bizonyításfelvételi egyezmény egyaránt csak akkor alkalmazandó, ha külföldre kell kézbesíteni vagy *külföldön* kell bizonyítást felvenni. Ebben a vonatkozásban fontos megjegyezni, hogy a „**külföld**” kifejezés nem szerepel a 2007. évi gyermektartási egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének a különleges intézkedések iránti megkeresésekre („az okirati vagy egyéb bizonyítékok beszerzésének elősegítése”) vonatkozó g) pontjában és j) pontjában („az iratok kézbesítésének megkönnyítése”). Ennek az az oka, hogy a legtöbb esetben a központi hatóságot fogják felkérni a bizonyítékok beszerzésének vagy az iratok kézbesítésének *saját joghatóságán belül* elősegítésére a *saját joghatóságán belül* zajló tartási eljárásokban. A bizonyítékok beszerzésének vagy a kézbesítésnek **külföldön** történő elősegítésére vonatkozó megkeresések kevésbé lesznek gyakoriak. A 2007. évi gyermektartási egyezmény hatálya alá tartozó számos olyan helyzet van, amelyek nem igénylik sem iratok külföldi kézbesítésre továbbítását, sem pedig bizonyítékok külföldön történő beszerzését.⁵⁶

246. Az e területen alkalmazandó egyéb egyezmények megvitatása e kézikönyv keretein kívül esik. Az, hogy valamely állam részes fele-e a polgári eljárásról szóló, 1954. március 1-jei hágai egyezménynek vagy az iratok külföldön történő kézbesítéséről szóló 1965. évi egyezménynek, illetve a külföldön történő bizonyításfelvételtől szóló 1970. évi egyezménynek, a Hágai Konferencia weboldalán, a www.hcch.net címen található meg.

Az iratok külföldön történő kézbesítéséről szóló 1965. évi egyezmény⁵⁷

247. Ez az egyezmény (közismert nevén a hágai kézbesítési egyezmény) rendelkezik azokról a továbbítási csatornákról, amelyeken bírósági vagy bíróságon kívüli iratokat az egyezmény egyik részes felének államából egy másik részes fél államba, az annak területén történő kézbesítésre továbbítani kell.

248. Az 1965. évi kézbesítési egyezmény csak az alábbi követelmények együttes teljesülése esetén alkalmazandó:

1. az eljárás helye szerinti állam joga (az eljáró bíróság szerinti állam) valamely iratnak (pl.: intézkedésről szóló értesítés) abból az államból egy másik államba kézbesítésre történő továbbítását írja elő,

⁵⁵ Lásd az 50. cikket és a magyarázó jelentés 648–651. pontját.

⁵⁶ Lásd a magyarázó jelentés 164–167. és 182–185. pontját. A megkeresett állam által biztosítható, az 1970. évi bizonyításfelvételi egyezmény hatálya alá nem tartozó segítségnyújtás fajtáiról folyó vitát lásd a magyarázó jelentés 174. pontjában.

⁵⁷ A kézbesítési egyezményre vonatkozó bővebb tájékoztatásért lásd a Hágai Konferencia „Service Section” (Kézbesítéssel foglalkozó) menüpontját.

2. mindkét állam szerződő fele a kézbesítési egyezménynek,
3. ismert azon személy címe, akinek számára kézbesíteni kell,
4. a kézbesítendő irat bírósági vagy bíróságon kívüli irat, és
5. a kézbesítendő irat polgári vagy kereskedelmi ügghöz kapcsolódik.

249. Ha kétség merül fel abban a tekintetben, hogy a kézbesítési egyezményt alkalmazni kell-e vagy miként kell annak rendelkezéseit betartani, jogi tanácsadóhoz kell fordulni.

A külföldi bizonyításfelvételtől szóló 1970. évi egyezmény⁵⁸

250. Ez az egyezmény (közismert nevén a hágai bizonyításfelvételi egyezmény) hozza létre a külföldön (azaz egy másik államban) polgári vagy kereskedelmi ügyekben történő bizonyításfelvétel tekintetében folytatott együttműködés szabályait. Az egyezmény – amely csak azon államok viszonylatában alkalmazandó, amelyek annak szerződő felei – előírja i. a jogsegély iránti megkeresések és ii. a diplomáciai vagy konzuli képviselő által és megbízottak útján történő bizonyításfelvételi. Az egyezmény hathatós módszerekről rendelkezik a kontinentális („civil law”) és az angolszász („common law”) jogrendszerek bizonyításfelvétel tekintetében fennálló eltéréseinek áthidalására.

251. Ha felmerül a külföldön történő bizonyításfelvétel szükségessége, az ügyintézőknek szükség esetén jogi tanácsot kell kérniük azt biztosítandó, hogy az 1970. évi bizonyításfelvételi egyezmény követelményei teljesüljenek.

⁵⁸ A bizonyításfelvételi egyezményre vonatkozó bővebb tájékoztatásért lásd a Hágai Konferencia weboldalának „Evidence Section” (bizonyításfelvételi) menüpontját.

4. fejezet

Az elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kimenő kérelmek feldolgozása (a 10. cikk (1) bekezdésének a) pontja és a 10. cikk (2) bekezdésének a) pontja)

A fejezet felépítése:

Ez a fejezet a tartási kötelezettséget megállapító határozatok elismerése, vagy elismerése és végrehajtása iránti kimenő kérelmekkel foglalkozik.

Az I. szakasz áttekintést nyújt a kérelemről, az alkalmazás eseteiről és a kérelmezésre jogosultakról, és kifejti az alapvető kifejezéseket és fogalmakat.

A II. szakasz a kérelem összeállításának és feldolgozásának eljárását vagy lépéseit vázolja fel.

A III. szakasz sorra veszi a szükséges formanyomtatványokat és dokumentumokat, és tájékoztatást nyújt arról, hogy mit kell csatolni és a formanyomtatványokat miként kell kitölteni.

A IV. szakasz a tartási kötelezettségről szóló megállapodások elismerésével és végrehajtásával, valamint a II. szakasz eljárásai alóli kivételekkel foglalkozik.

A V. szakasz az egyéb kérdéseket tárgyalja.

A VI. szakaszban találhatóak a további anyagokra utaló hivatkozások.

A VII. szakaszban található a szükséges eljárások ellenőrző listája.

A VIII. szakasz a gyakran ismételt kérdéseket tartalmazza.

I. Áttekintés és általános elvek

252. Az elismerési és végrehajtási eljárás a nemzetközi tartási követelések behajtásának központi eleme és biztosítja, hogy a jogosult költséghatékony módon szerezhessen érvényt a tartásdíjfizetésnek olyan esetekben, amikor a kötelezett tartózkodási helye vagy vagyontárgyai egy másik **szereződő államban** vannak, vagy jövedelme ott keletkezik. Az elismerési és végrehajtási eljárás mentesíti a jogosultat az alól, hogy elutazzon abba az **államba**, ahol a határozatot végre kell hajtani, és egy határozathoz jusson abban a szerződő államban. Az elismerés – akár végrehajthatóvá nyilvánítás, akár a határozat nyilvántartásba vétele révén való – megtörténtét követően az egyik államban hozott határozat ugyanolyan feltételekkel hajtható végre egy másik szerződő államban, mintha a határozatot eredetileg abban az államban hozták volna.

A szerződő állam olyan állam, amelyre az egyezmény kötelező erővel rendelkezik annak folytán, hogy lefolytatta az 58. cikkben meghatározott megerősítési, elfogadási vagy jóváhagyási eljárást.

Az „**állam**” kifejezést gyakran használja a kézikönyv. Ez általában szuverén államra vagy országra, és nem egy állam részegységére vagy területi egységére – így tartományára vagy az Amerikai Egyesült Államokon belül annak valamely szövetségi államára – utal.

253. Az egyezmény rendelkezéseinek célja a határozatok elismerése, illetve elismerése és végrehajtása tekintetében egyszerű, olcsó és gyors eljárások kialakítása.⁵⁹ Ez egy olyan rendszer biztosításával érhető el, amelyben ha egy másik szerződő államtól elismerésre vagy elismerésre és végrehajtásra vonatkozó megkeresés érkezik, gyors és egyszerű eljárás létezik a határozat elismerésére, és szükség esetén végrehajtására. Nyilatkozat fog készülni arról, hogy a határozat végrehajtható vagy a határozatot nyilvántartásba veszik végrehajtás céljára, anélkül, hogy arra bármelyik fél beadványt nyújtana be, és az érintett hatáskörrel rendelkező hatóság csak korlátozottan vizsgálhatja azt felül. Miután a határozatot végrehajthatóvá nyilvánították vagy nyilvántartásba vették, végrehajtási intézkedések hozhatóak a tartásdíj megkeresett államban történő behajtására. A kérelmezett kifogást emelhet a nyilvántartásba vétel vagy a végrehajthatóvá nyilvánítás ellen, azonban erre szigorú határidők és kifogásolási okok vonatkoznak.⁶⁰ A legtöbb esetben kifogást vagy fellebbezést nem nyújtanak be, ez lehetővé teszi az eljárás lehető leggyorsabb lefolytatását.

254. A kérelmet kezdeményező szerződő állam (a megkereső állam) nézőpontjából a kérelem összeállításának eljárásai hasonlóan egyszerűek és a szükséges dokumentáció is korlátozott mértékű. Az egyezmény kifejezetten korlátozza az elismerés vagy elismerés és végrehajtás iránti kérelemhez előírható dokumentáció körét, és a legtöbb esetben a kérelem benyújtható a határozat vagy az iratok hitelesített másolatának beszerzése nélkül. Ebben az egyezmény azon célja tükröződik, hogy az eljárást a lehető legegyszerűbbé és leghatásosabbá tegye, a határozatok lehető legszélesebb körben történő elismerésének lehetővé tétele érdekében.

255. A tartási kötelezettségről szóló megállapodások elismerésének és végrehajtásának intézése tekintetében kissé eltérő eljárás érvényesül. Ezek elismerésével és végrehajtásával e fejezet későbbi része foglalkozik.

A. Milyen esetekben alkalmazandó ez a kérelemtípus?

256. Az elismerés és végrehajtás iránti kérelem akkor használatos, amikor a jogosult már rendelkezik a szerződő államban hozott tartási kötelezettséget megállapító határozattal, és a határozatot egy olyan másik szerződő államban kívánja elismertetni és végrehajttatni, amelyben a kötelezett lakik, vagyontárgyai vannak vagy jövedelme keletkezik.

257. Egyes esetekben a jogosult csak a határozat **elismerését** fogja kérni – rendszerint amiatt, hogy a végrehajtásra akkor nincs szükség. A csak elismerés iránti kérelmet a kötelezett is betérjesztheti, amennyiben ő szeretne a szerződő államból származó határozattal rendelkezni annak érdekében, hogy korlátoztathassa vagy felfüggesztethesse a tartási kötelezettséget megállapító határozat végrehajtását.

A megkereső állam az a szerződő állam, amely a kérelmet kezdeményezi és elvégzi a megkeresést az abban az államban tartózkodási hellyel rendelkező kérelmező képviselőjében. A megkeresett állam az a szerződő állam, amely felkérést kap a kérelem feldolgozására.

A tartási határozat **elismerése** az az eljárás, amelyet egy adott állam hatáskörrel rendelkező hatósága alkalmaz az eredeti eljárás (a határozathozatal) helye szerinti állam hatósága által megállapított jogok és kötelezettségek elfogadására. Az elismerés teszi jogerőssé az adott határozatot.

⁵⁹ A magyarázó jelentés 490. pontja.

⁶⁰ Az egyezmény előírja, hogy az államoknak nyilatkozatot kell tenniük olyan alternatív eljárás alkalmazására, amely lehetővé teszi a kérelmezett nyilvántartásba vétel vagy végrehajthatóvá nyilvánítás előtti értesítést, és szélesebb körben teszi lehetővé a hatáskörrel rendelkező hatóság általi felülvizsgálatot. Ezzel az 5. fejezet IV. szakasza foglalkozik.

258. Ha a határozatot eredetileg a megkeresett államban hozták, a határozatot nem kell elismertetni, csak végrehajttatni. Ez a kérelem típusa a 10. cikk (1) bekezdése b) pontjának hatálya alá tartozik, és azzal a 6. fejezet foglalkozik.

B. Példaeset

259. „P” és két gyermekének tartózkodási helye „A” országban van. „P” rendelkezik egy olyan határozattal, amely „Q” számára gyermektartás és házastársi tartás fizetését írja elő. A határozatot „A” országban hozták. „Q” jelenleg „B” országban él. „P” a tartási kötelezettséget megállapító határozatot „B” országba kívánja küldetni, hogy vegyék fel a kapcsolatot „Q”-val és hajtsák be a tartásdíjat. „A” és „B” ország egyaránt az egyezmény szerződő állama.

Hogyan működik mindez az egyezmény szerint?

260. „P” felkeresi „A” ország központi hatóságát. Képviselője a központi hatóság továbbítja a kérelmet a szükséges iratokkal együtt „B” ország központi hatóságához. A kérelem a tartási kötelezettséget megállapító határozat „B” országban történő **elismerésére és végrehajtására** fog irányulni. Ha a határozat megfelel az elismerés egyezmény szerinti követelményeinek, „B” ország hatáskörrel rendelkező hatósága (vagy a központi hatósága, ha ez a hatáskörrel rendelkező hatóság) feldolgozza a megkeresést, valamint elismeri és végrehajtja a határozatot. „Q” értesítést kap az elismerésről és a végrehajtásról, és lehetősége lesz a tartási kötelezettséget megállapító határozat elismerését és végrehajtását elrendelő határozat megkifogásolására vagy megfellebbezésére. A határozat elismerése után „B” ország hatáskörrel rendelkező hatósága végre fogja hajtani a határozatot. „P”-nek csak „A” ország központi hatóságával kell kapcsolatot tartania. „B” ország központi hatóságával az összes kapcsolattartás általában „A” ország központi hatóságán keresztül zajlik.

C. Ki kérheti az elismerést, illetve az elismerést és végrehajtást?

261. Ezt a kérelmet benyújthatja olyan magánszemély **jogosult**, akinek tartózkodási helye valamely szerződő államban van, jogosultként eljáró állami szerv, amely a kérelmező nevében kérelmet nyújthat be, vagy a jogosultként eljáró állami szerv, ha ez az állami szerv a jogosult számára tartás helyett ellátásokat nyújtott.

262. A **kötelezett** a tartási kötelezettséget megállapító határozat elismerését más szerződő államból is kérheti annak érdekében, hogy egy korábbi tartási kötelezettséget megállapító határozat végrehajtását felfüggesztesse vagy korlátoztassa.

*A **jogosult** olyan egyén, aki tartásra jogosult, vagy tartási igényt érvényesít. A jogosult lehet szülő, házastárs, gyermek, nevelőszülő vagy más, a gyermeket gondozó rokon vagy személy. Egyes államokban ezt a személyt a tartás címzettjének, kedvezményezettnek, gondviselőnek vagy felügyeleti joggal rendelkező szülőnek vagy a gyermekkel együtt élő szülőnek nevezik.*

*A **kötelezett** az az egyén, akit tartásra köteleztek, vagy akivel szemben a tartási igényt érvényesítik. A kötelezett lehet szülő, házastárs vagy bárki más, akit a határozat meghozatalának helyén érvényes jogszabályok értelmében tartásdíj fizetésének kötelezettsége terhel. Egyes államokban ezt a személyt tartásdíj-fizetőnek, adósnak, nem gondviselő vagy különélő szülőnek nevezik.*

D. Az elismerés és a végrehajtás megtámadása

263. A legtöbb esetben az elismerési és végrehajtási eljárás a megkeresett államban gyorsan le fog zajlani, anélkül, hogy a kötelezett vagy a **kérelmezett** az ellen kifogást emelne. Lehet azonban néhány olyan eset, amikor a kérelem ellenérdekű fele (a kötelezett vagy a jogosult) vitatni fogja a határozat elismerését és végrehajtását azon az alapon, hogy a határozat nem felel meg az egyezmény alapján elismerhető vagy végrehajtható határozattípus minimumkövetelményeinek. Ezek a követelmények részletesebben az 5. fejezetben kerülnek kifejtésre, mivel a kifogásra vagy a fellebbezésre a megkeresett államban kerül sor, ahol az elismerés iránti kérelmet feldolgozzák, és ez valójában a bejövő elismerési és végrehajtási eljárások része. A megkereső államban kérelmet benyújtó személyeknek azonban fontos tisztában lenniük azzal, hogy lehetőség van az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás kifogásolására vagy megfellebbezésére, hogy biztosíthassák a kérelemmel együtt megküldött iratok hiánytalanságát és azt, hogy a megkeresett állam rendelkezzen az ahhoz szükséges információkkal, hogy reagálhasson a kérelmezett által felvetett aggályokra.

A kérelmezett az a személy, aki ellen az egyezmény szerinti kérelem vagy fellebbezés irányul. A kérelmezett lehet a jogosult vagy a kötelezett is.

264. Emellett az elismerés iránti kérelmet vagy elismerés és végrehajtás iránti kérelmet kitöltő ügyintézőknek a formanyomtatvány megfelelő szakaszának kitöltéséhez fel kell tüntetniük azt, hogy milyen alapon nyújtják be a határozat elismerése, vagy az elismerése és végrehajtása iránti kérelmet. Ez a kérdéskör részletesebben a kérelem ajánlott formanyomtatványának kitöltési útmutatóját tartalmazó 15. fejezetben kerül részletesebben kifejtésre.

*Az elismerés és végrehajtás iránti kérelmekkel kapcsolatos eljárások rövid összefoglalójára kíváncsi? Térjen át a fejezet végén található **ellenőrző listára**.*

II. A kérelmek feldolgozási és elintézési eljárása

265. A megkereső állam központi hatóságának feladata az iratok összeállítása, biztosítva, hogy azok tartalmazzák a szükséges formanyomtatványokat vagy dokumentációt, illetve a másik államnak küldendő csomag összekészítése. Mivel a szerződő államok között eltérések vannak, olvassa el azon állam országprofilját⁶¹, ahová a határozatot küldi, mivel itt szerepelnek a különleges követelmények, például a fordítási és hitelesítési követelmények. Azonban egyik állam sem kérheti az elismerés iránti, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelemhez a 11. és 25. cikkben fel nem sorolt iratok megküldését.

⁶¹ Egyes szerződő államok nem használják az országokra vonatkozó információkat tartalmazó, ajánlott formanyomtatványt, azonban ezen információk zömét a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia Állandó Irodája meg tudja adni. Ezek az információk elérhetők lesznek a Hágai Konferencia weboldalán (www.hcch.net) a „Child Support/Maintenance Section” menüpont alatt.

266. Ez a szakasz ugyanúgy vonatkozik a csak elismerés iránti kérelmekre, amelyek meglehetősen ritkán fordulnak elő. A 26. cikk előírja, hogy az V. fejezet (Elismerés és végrehajtás) értelemszerűen alkalmazandó a csak elismerés iránti kérelmekre, azzal a különbséggel, hogy a végrehajthatósági követelmény helyébe azon követelmény lép, hogy a határozat hatályos legyen az eredeti eljárás szerinti államban. Ez azt jelenti, hogy gyakorlati okokból az elismeréssel és végrehajtással foglalkozó rendelkezések alkalmazandóak az elismerés iránti kérelmekre, azon rendelkezések kivételével, amelyeket amiatt kell megváltoztatni, mert a határozat végrehajtását nem kérték.⁶²

A. Az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelmek elintézésének lépései

AZ ELISMERÉS, ILLETVE AZ ELISMERÉS ÉS VÉGREHAJTÁS IRÁNTI KIMENŐ KÉRELEM

1. A szükséges iratok összegyűjtése
 - Tartási határozat
 - A kérelem formanyomtatványa
 - Országprofil

2. A kérelmező adatainak ellenőrzése
 - Teljes körűek-e az adatok?

3. Annak vizsgálata, hogy az egyezmény szerinti kérelemnek helye van-e?
 - A kérelmező tartózkodási helye ebben az államban van-e?
 - Ha nem – a kérelmezőnek a tartózkodási helye szerinti államban kell a kérelmet benyújtania.
 - A kérelmező rendelkezik-e tartási kötelezettséget megállapító határozattal?
 - Lásd a 2. fejezetben a „tartási kötelezettség” és a „határozat” magyarázatát.
 - Határozat hiányában – határozathozatal iránti kérelmet kell betérjeszteni.
 - Ha a határozat nem tartási kötelezettségre vonatkozik – az egyezmény nem érvényesül.

4. Hol hozták a határozatot?
 - A megkeresett államban –
 - csak a végrehajtás iránti kérelmet kell betérjeszteni.
 - A megkereső államban vagy egy harmadik szerződő államban –
 - Elismerés és a végrehajtás iránti kérelem betérjesztése

5. A határozatot már elismerték a megkeresett államban?
 - Ha igen – csak végrehajtás iránti kérelmet kell betérjeszteni.

6. Az iratok szükség szerinti fordítása
 - (Ellenőrizze az országprofilt)

7. Szükség esetén a határozat hitelesített másolatának beszerzése
 - (Ellenőrizze az országprofilt)

8. A végrehajthatóságot megállapító okirat beszerzése a hatáskörrel rendelkező hatóságtól

⁶²A magyarázó jelentés 546. pontja.

9. Az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelem kitöltése

- (Lásd a 15. fejezetet)

10. Az összes vonatkozó irat csatolása

11. Az adattovábbítási formanyomtatvány kitöltése

- (Lásd a 15. fejezetet)

12. Megküldés a megkeresett állam központi hatóságának

13. Az átvétel visszaigazolásának bevétele

14. A megkereséstől számított három hónapon belül a nyomkövetési dokumentumok biztosítása

12. ábra: Elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kimenő kérelem elintézésének lépései

B. Az eljárás – lépésről lépésre

Minden egyes alábbi szakasz a fenti 12. ábrán feltüntetett egyes lépéseket részletezi.

1. A szükséges iratok összegyűjtése

267. Rendelkezni kell a tartási kötelezettséget megállapító határozat egy példányával és a kérelmező adataival vagy megkeresésével. Tanulmányozni kell azon állam országprofilját, ahová a kérelmet küldeni kell, mivel ez adja meg a szükséges különleges dokumentumokat vagy adatokat. Amennyiben nem áll rendelkezésére az országprofil egy példánya, nézze azt meg a Hágai Konferencia weboldalán (www.hcch.net) a „Child Support/Maintenance Section” menüpont alatt.

2. A kérelmező adatainak ellenőrzése

268. A kérelmező tölti ki az állam által előírt további formanyomtatványokat. Ellenőrizze, hogy a formanyomtatványok kitöltése a lehető legteljesebb-e, és valamennyi szükséges adatot megadott-e. Ha a kérelmező nem tölti ki a kérelem ajánlott formanyomtatványának bármely részét, meg kell adnia az ahhoz elégséges adatokat, hogy a központi hatóság az iratot kitölthesse.

3. A kérelem benyújtható-e az egyezmény alapján?

269. Az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelem elkészítése előtt az alábbiak igényelnek megfontolást:

- A kérelmező tartózkodási helyének az Ön államában kell lennie ahhoz, hogy a központi hatóság szolgáltatásait igényelhesse. Ha a kérelmező egy másik államban él, annak az államnak a központi hatóságán keresztül kell kérelmet benyújtania.
- Ha a kérelmező még nem rendelkezik **tartási határozattal**, vagy ha a határozatot nem szerződő államban hozták,⁶³ új határozat meghozatala iránti kérelmet kell benyújtani (lásd a 8. fejezetet).
- A határozat tartásra vonatkozik? A fogalommeghatározást lásd 2. fejezetben. Ha a határozat nem tartásra vonatkozik, a határozat elismerése iránti kérelem az egyezmény alapján nem nyújtható be.
- Ha a kérelmezett/alperes tartózkodási helye vagy olyan vagyona vagy jövedelme, amelyre végrehajtást kell vezetni, nem szerződő államban van, az egyezmény nem vehető igénybe a határozatnak abban az államban történő elismerése és végrehajtása végett.

A tartás fogalma kiterjed a gyermeket, a házastársat vagy élettársat megillető tartásdíjra, továbbá a gyermek, a házastárs vagy élettárs ellátásával kapcsolatos költségekre is.

A tartási határozat egyrészt megállapítja a kötelezett tartás nyújtására vonatkozó kötelezettségét, de magában foglalhatja az indexálással történő automatikus kiigazítást, a tartásdíj-hátralék, visszamenőleges tartásdíj vagy kamat fizetésére irányuló kötelezettséget, valamint a költségek vagy kiadások meghatározását.

4. Annak meghatározása, hogy a határozatot hol hozták

270. Ha a határozatot abban az államban hozták, ahová a kérelmet küldeni kell (a megkeresett államban) vagy azt már az említett állam elismerte, a kérelem egyszerűen a végrehajtásra fog vonatkozni. Elismerésre nincs szükség. Az említett államtól saját határozatának végrehajtását kérik, nem pedig egy külföldi határozatét. Noha a kérelmek hasonlóak, a dokumentáció eltér. Ha a határozatot a megkeresett államban hozták, folytassa a 6. fejezettel.

271. Az elismerendő határozatnak valamely szerződő államban hozott határozatnak kell lennie. Amennyiben ez nem teljesül, az egyezmény nem érvényesül. Más jogorvoslatok elérhetőek lehetnek, ilyen lehet egy kétoldalú megállapodás vagy a kötelezett tartózkodási helye szerinti állam joga szerinti eljárás. A kérelmező a tartással vagy gyermektartással foglalkozó megfelelő hatósághoz fordulhat segítségért. Egyes esetekben új tartási határozat meghozatalára lehet szükség.

5. A határozat elismerése már megtörtént?

272. Ha a határozatot korábban a megkeresett államban elismerték, újbóli elismerésre nincs szükség. Ilyen esetben csak a végrehajtás iránti kérelmet kell megküldeni. Lásd a 6. fejezetet.

⁶³ A megkeresett államban való elismerésre megküldött határozat egyezmény szerinti elismeréséhez és végrehajtásához az szükséges, hogy az egy szerződő államban hozott határozat legyen. Nem elegendő az, hogy azt valamely szerződő államban korábban elismerték. Lásd a magyarázó jelentés 241. pontját.

6. Szükség van-e az anyagok fordítására?

273. A kérelmet és a határozatot eredeti nyelven kell megküldeni, de azokhoz mellékelni kell a kérelemnek (és a kapcsolódó dokumentumoknak) a megkeresett állam valamely hivatalos nyelvére⁶⁴ lefordított változatát is, kivéve, ha a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatósága (a kérelmet feldolgozó közigazgatási hatóság vagy bíróság) jelezte, hogy nem kér fordítást. Az országokra vonatkozó információkat tartalmazó formanyomtatványon szerepel a megkeresett állam hivatalos nyelve és a fordítási követelmények. Ha szükség van fordításra, ugyanez a formanyomtatvány feltünteti azt is, hogy benyújtható-e a határozat összefoglalása vagy kivonata (ennek magyarázatát lásd később). Ez csökkentheti a fordítás költségét és összetettségét is.

7. Annak meghatározása, hogy szükség van-e az iratok hitelesített másolatára

274. Lásd az országprofil 1. szakasza II. részének 1. lépését. Ez tünteti fel, hogy a megkeresett állam egyes iratokat minden esetben hitelesített másolatban kér-e. Ha igen, államán belül forduljon a megfelelő hatósághoz vagy kérje be a kérelmezőtől a szükséges másolatokat.

8. A végrehajthatóságot megállapító okirat és a megfelelő értesítést igazoló dokumentum beszerzése

275. A végrehajthatóságot megállapító okira-ra annak megállapításához van szükség (lásd alább), hogy a határozat végrehajtható-e abban az államban, ahol azt elfogadták.⁶⁵ A megfelelő értesítést igazoló dokumentum azt tanúsítja, hogy a kérelmezett/alperes értesítést kapott a tartási határozat elfogadását eredményező eljárásról, és lehetősége volt arra, hogy meghallgassák, vagy azt, hogy értesítették a határozatról, és lehetősége volt a határozatot megfellebbezni. Ha a határozatot nem az Ön államában, hanem egy másik szerződő államban hozták, a végrehajthatóságot megállapító okirat és a megfelelő értesítést igazoló dokumentum érdekében azt az államot (az eredeti eljárás helye szerinti államot) kell megkeresni.

⁶⁴ Amennyiben az adott államnak több hivatalos nyelve van, és nem valamennyi területén használják az összes hivatalos nyelvet, fontos annak megerősítése, hogy milyen nyelvet kell használni azon a területen, ahová a kérelmet küldeni fogják (44. cikk (2) bekezdés).

⁶⁵ Erre a célra az ajánlott formanyomtatvány használható. Egyes államokban továbbá egy ún. „*attestation de la force de chose jugée*”-t alkalmaznak annak tanúsítására, hogy a határozat az adott államban végrehajtható. Ha a kérelem csak elismerésre vonatkozik, az okiratnak csak azt kell tartalmaznia, hogy a határozat hatályos, nem pedig annak végrehajthatóságát. (Az egyezmény 26. cikke).

9. Az elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kérelem kitöltése

276. Ehhez használja az ajánlott formanyomtatványt.⁶⁶ Győződjön meg arról, hogy minden rovatot helyesen töltött ki. Az országprofil tanulmányozásával biztosítható, hogy az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelemre vonatkozó összes konkrét követelményt – például a hitelesített másolatok vagy az összefoglaló, illetve a kivonat használatának lehetősége (lásd az 1. szakasz II. részének 1. lépését) – teljesítse. Ezzel biztosítható, hogy a kérelem elintézése a megkeresett államban ne szenvedjen késedelmet.

277. A kérelemhez ajánlott formanyomtatvány kitöltési útmutatója a 15. fejezetben olvasható.

10. Az összes kapcsolódó irat csatolása

278. E fejezet következő szakasza részletesen tárgyalja a többi szükséges iratot és azok kitöltésének módját.

11. Az adattovábbítási formanyomtatvány kitöltése

279. Ez a kötelező formanyomtatvány az egyezmény szerinti valamennyi kérelemhez szükséges, és azt mellékelni kell a kérelemhez rendszeresített formanyomtatvány és a szükséges iratok megküldésekor. A formanyomtatványon szerepel a központi hatóság azon felhatalmazott képviselőjének neve, aki a kérelmet továbbítja. A nyomtatványt nem kell aláírni. A formanyomtatvány kitöltési útmutatója a 15. fejezetben olvasható.

12. Megküldés a másik állam központi hatóságának

280. Az iratokat leggyakrabban rendes postai úton küldik meg a megkeresett állam központi hatóságának. Vannak olyan államok, amelyek elektronikus úton is fogadhatnak kérelmeket. Az iratokat a megkeresett állam országprofiljában megtalálható formátumban, illetve az ott feltüntetett címre kell elküldeni.

13. Az átvétel visszaigazolásának bevárása

281. A megkeresett államnak hat héten belül kell visszaigazolni a kérelem átvételét. Ehhez a központi hatóságnak az elismervényhez rendszeresített kötelező formanyomtatványt kell használnia. Az átvétel visszaigazolásával egyidejűleg a megkeresett központi hatóság közli azt is, hogy kinek kell küldeni a későbbi megkereséseket, és megadja az adott államon belüli illetékes személy vagy egység elérhetőségeit.

⁶⁶ Egyes államok mellett döntenek, hogy nem használják az ajánlott formanyomtatványt. Ezekben az államokban a megfelelő formanyomtatványról a hazai jog vagy a központi hatóság szabályzata rendelkezik. Ez a kézikönyv csak a kötelező vagy ajánlott formanyomtatványok kitöltési eljárásait taglalja, a nemzeti jog szerinti vagy belső hivatali formanyomtatványokét nem.

14. A nyomkövetési dokumentumok szükség szerinti biztosítása

282. Az elismervény formanyomtatványa további iratokat vagy adatokat írhat elő. Az adatokat a lehető legkorábban, de mindenképpen három hónapon belül küldje meg. Ha ehhez várhatóan három hónapnál hosszabb időre van szüksége, ne felejtse el értesíteni erről a másik központi hatóságot, mivel az három hónapon belüli válasz hiányában az ügyet lezárhatja.

***Bevált gyakorlat:** Tájékoztassa a másik központi hatóságot a kért adatok vagy iratok beszerzésének nehézségeiről. Egyébként előfordulhat, hogy a megkeresett állam központi hatósága az ügyet lezárja, ha három hónap elteltével nem kap választ.*

III. A kérelemhez szükséges iratok elkészítése

A. Általános tudnivalók

283. Az egyezmény 11., 12. és 25. cikke határozza meg a tartási határozat elismerése, illetve elismerése és végrehajtása iránti kérelem kötelező tartalmát.

284. A kézikönyvnek ez a szakasza ismerteti az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelem esetében a csomag kötelező tartalmát, a csomag összeállításának, valamint az iratok kitöltésének módját. Az alábbi táblázat a szükséges iratok listáját tartalmazza. A megkeresett állam az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelemhez további iratokat nem kérhet (11. cikk (3) bekezdés).

√	Kérelem (az ajánlott formanyomtatvány felhasználásával)
√	A határozat teljes szövege vagy összefoglalása
√	Végrehajthatóságot megállapító okirat
√	Megfelelő értesítést igazoló dokumentum (kivéve, ha a kérelmezett jelen volt az eljárás során vagy a határozat ellen jogorvoslattal élt)
Szükség szerint	A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány (csak jogosulti kérelmek esetén)
Szükség szerint	Hátralékszámítási dokumentum
Szükség szerint	A határozat kiigazításának vagy indexálásának módját kifejtő dokumentum
Szükség szerint	Az iratok fordítása
√	Adattovábbítási formanyomtatvány

13. ábra: Elismerés és végrehajtás esetében szükséges iratok

285. Az adott ügy körülményeitől függően a megkereső állam közölheti az állami szerv által nyújtott ellátásokat is, ha állami szerv a kérelmező.
286. E szakasz készítésekor feltételezett, hogy az ügyintéző vagy a kérelmet elkészítő személy a Hágai Konferencia által kiadott, ajánlott formanyomtatványokat használja. Előfordulhat, hogy egyes államok amellett döntenek, hogy nem használják ezeket a formanyomtatványokat. Ezen államok ügyintézőinek a belföldi formanyomtatványok kitöltési szabályzatait és eljárásait kell tanulmányozniuk.

B. A(z) elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelem tartalma

1. A kérelem formanyomtatványa

287. Használja a(z) elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelemre ajánlott formanyomtatványt. Ezzel biztosítható, hogy minden egyes kérelemben szerepeljenek a szükséges adatok.
288. A kérelemhez ajánlott formanyomtatvány kitöltési útmutatója a 15. fejezetben olvasható.

2. Végrehajthatóságot megállapító okirat

289. Ahhoz, hogy a továbbított határozatot a megkeresett államban végrehajthasson, annak végrehajthatónak kell lennie az eredeti eljárás helye szerinti államban, azaz ott, ahol a határozatot meghozták. Ez a kölcsönösség fogalmának lényege: az egyik államban végrehajtható határozatokat egy másik államban kell végrehajtani.
- Javaslat:** *Előfordulnak olyan esetek, amikor az elismertetni, illetve elismertetni vagy végrehajttatni kívánt határozatot a megkereső vagy megkeresett államtól eltérő, egy harmadik szerződő államban hozták. Nem szabad megfeledkezni arról, hogy a végrehajthatóságot megállapító okiratot a határozatot hozó állam (eredeti eljárás helye szerinti állam) hatáskörrel rendelkező hatóságának kell kiállítania, és annak tartalmaznia kell, hogy a határozat az eredeti eljárás helye szerinti államban végrehajtható.*

a) Ha a határozatot bíróság hozta

290. Ha a határozatot bíróság hozta, mindössze egy azt feltüntető okira van szükség, hogy a határozat végrehajtható abban az államban, amelyben azt meghozták.⁶⁷

b) Ha a határozatot közigazgatási hatóság hozta

291. Ha a határozatot közigazgatási hatóság hozta, az okiratban szerepelnie kell annak, hogy
- 1 a határozat végrehajtható a meghozatalának helye szerinti államban, és
 - 2 a határozatot meghozó hatóság olyan állami szerv, amelynek határozatai:
 - i. ellen fellebbezéssel lehet élni, vagy azokat bíróság felülvizsgálhatja, valamint

⁶⁷ Egyes államokban továbbá egy ún. „attestation de la force de chose jugée”-t alkalmaznak annak tanúsítására, hogy a határozat az adott államban végrehajtható.

- ii. azonos vagy hasonló érvennyel és hatállyal bírnak, mint a bíróságok által ugyanilyen tárgykörben hozott határozatok.

292. Ez utóbbi (a fenti 2. pont szerinti) okira nincs szükség, amennyiben az eredeti eljárás helye szerinti állam az 57. cikk értelmében megadta, hogy a közigazgatási hatóságai által hozott határozatok minden esetben megfelelnek ezeknek a követelményeknek (a 25. cikk (1) bekezdésének b) pontja). Emellett az is előfordul, hogy a megkeresett állam az 57. cikk alapján azt adta meg, hogy nem kéri a fenti 2. pont szerinti okiratot.
293. Ennélfogva ha az elismerendő vagy elismerendő és végrehajtandó határozatot közigazgatási hatóság hozta, a végrehajthatóságot megállapító okirathoz szükséges iratok meghatározása érdekében ellenőrizni kell, hogy erre nézve a határozatot hozó állam vagy a megkeresett állam rendelkezett-e. Ezek az adatok az eredeti eljárás helye szerinti állam és a megkeresett állam országprofiljában találhatóak.
294. Nem szabad megfeledkezni arról, hogy a csak elismerésre vonatkozó kérelem esetében a határozatnak az eredeti eljárás helye szerinti államban nem kell végrehajthatónak lennie, hanem csak hatályosnak. A végrehajthatóságot megállapító okirat ajánlott formanyomtatványán van egy rovat, amelyben a határozat hatályosulásának napját fel lehet jegyezni, így a formanyomtatvány segítségével ez a követelmény teljesíthető.

3. Megfelelő értesítést igazoló dokumentum

295. A megkeresett államnak szüksége lesz arra az információra, hogy az alperest/kérelmezettet megfelelően értesítették-e a határozat meghozatalát eredményező eljárásról. Egyes esetekben ez az eljárásról szóló értesítés, amelyben a meghallgatásra lehetőséget biztosítanak, vagy más esetben a határozatról és a jogorvoslati lehetőségről szóló értesítés.

296. Ha a kérelmezett/alperes személyesen részt vett az eljárásban, ezt a kérelem formanyomtatványának 7. szakaszában kell jelezni. Ha a kérelmezett/alperes személyesen és képviselője útján sem vett részt az eljárásban, szükség van a megfelelő értesítést igazoló dokumentumra.⁶⁸

297. A dokumentumot a határozat meghozatalának helye szerinti állam hatáskörrel rendelkező hatóságának kell kitöltenie. A dokumentumban feltüntetésre kerül, hogy a határozat vagy a **hatáskörrel rendelkező hatóság** nyilvántartásai szerint a kérelmezett/alperes

- értesítést kapott az eljárásról és lehetőséget biztosítottak a meghallgatására, vagy
- kézbesítették számára az elfogadott határozatot és lehetőséget kapott a határozatot hozó állam (az eredeti eljárás helye szerinti állam) jogában előírtak szerint a határozat

A központi hatóság az a hatóság, amelyet a szerződő állam kijelöl az egyezmény szerinti közigazgatási együttműködési és segítségnyújtási feladatok ellátására.

Valamely állam hatáskörrel rendelkező hatóságának az a hatóság minősül, amely az adott állam jogszabályai alapján köteles vagy jogosult az egyezményben meghatározott konkrét feladatok ellátására. Hatáskörrel rendelkező hatóságnak minősülhet bíróság, közigazgatási szerv, gyermektartás behajtása ügyében eljáró szerv vagy bármely más olyan kormányzati szerv, amely az egyezménnyel összefüggésben különböző feladatokat lát el.

⁶⁸ Az egyezmény a közigazgatási és bírósági rendszerben hozott határozatokat egyaránt szabályozza. Néhány rendszerben az alperest/kérelmezettet/kötelezettet a határozat meghozatala előtt nem értesítik ki, a határozatot azonban kézbesítik számukra és lehetőséget kapnak a határozat kifogásolására.

megkifogásolására.

298. Amennyiben a kérelmezett/alperes kötelező értesítésére az eredeti eljárás helye szerinti államban került sor, a legtöbb esetben erről rendelkezésre állnak iratok – mint a „common law” rendszerekben szokásos kézbesítési affidavit vagy értesítés, illetve a kézbesítési nyugta, amely igazolja, hogy a kérelmezett/alperes értesült az eljárásról vagy a meghozott határozatról. Más esetekben a határozatban szerepelhet, hogy a kérelmezett/alperes személyesen megjelent, értesült az eljárásról vagy a határozatról, és lehetőséget kapott a meghallgatásra vagy a határozat megkifogásolására. Egyes államokban a kérelmezett/alperes a belső jogi rendelkezéseknek megfelelően csak írásban reagál. Ezek az iratok a hatáskörrel rendelkező hatóság segítségére lehetnek a megfelelő értesítést igazoló dokumentum elkészítésében.

299. Amennyiben a kötelező értesítést az államon kívülre kell kézbesíteni, és az eredeti eljárás helye szerinti állam és a másik állam is részes fele az értesítéseket szabályozó másik nemzetközi jogi eszköznek, az eredeti eljárás helye szerinti állam hatáskörrel rendelkező hatósága hozzáfér ennek az eljárásnak az irataihoz a megfelelő értesítést igazoló dokumentum kitöltésekor.

4. A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány

300. Ez az irat az elismert határozat végrehajtásához nyújt segítséget, és további adatokat biztosít, amelyek segíthetnek a kérelmezett/alperes tartózkodási helyének meghatározásában. Nem szabad megfelekedezni azonban arról, hogy mivel a formanyomtatványt számos különféle kérelemhez használják, az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelem esetében nem kell majd mindegyik rovatot kitölteni. Szem előtt tartandó különösen, hogy mivel a kérelem elismerésre vagy elismerésre és végrehajtásra irányul, a jogosult helyzetére vonatkozó adatok megadása nem szükséges. Ha végrehajtást nem kérnek (azaz a kérelem csak elismerésre irányul), erre a formanyomtatványra nem lesz szükség.

301. Az ajánlott formanyomtatványon szerepelnek a kötelezett pénzügyi helyzete és vagyontárgyai tekintetében szükséges adatok. Ezek az adatok különösen a határozat végrehajtásakor hasznosak, ha a kötelezett az előírt tartást önként nem fizeti meg. A formanyomtatványt a lehető legteljesebb mértékig, a kérelmező ismeretei szerint kell kitölteni.

302. A formanyomtatványt kitöltheti a jogosult / kérelmező is, mivel a kérelmező gyakorta hozzáfér a kötelezett formanyomtatványban kért adataihoz. Ha azonban a jogosult/kérelmező tölti ki a formanyomtatványt, a központi hatóság képviselőjének ellenőriznie kell azt, azt biztosítandó, hogy a kitöltés hiánytalan legyen.

303. A formanyomtatvány kitöltési útmutatója a 15. fejezetben olvasható.

5. Hátralékszámítási dokumentum

304. Az elismerés vagy elismerés és végrehajtás iránti megkeresés keretében a kérelmező kérheti a határozathozatal óta felhalmozódott tartásdíjhátralék végrehajtását. A kérelmezőnek csatolnia kell a teljes számítást, részletezve a határozat szerint esedékes összegeket, az esetleges kifizetéseket és az egyenleget. Ennek a dokumentumnak lehetőleg hiánytalanak és a lehető legpontosabbnak kell lennie, mivel a kérelmezett/alperes megkifogásolhatja az elismerést és a végrehajtást azon az alapon, hogy a hátralék teljes egészében kifizetésre került. Ha a hátraléknak van kamattartalma, a bevált gyakorlat a kamatszámítás módjának teljes körű dokumentálása és a kamatfelszámítás jogalapjának megjelölése.

Bevált gyakorlat: *Ha a tartásdíjhátralék kiszámításában és végrehajtásában gyermektartási vagy tartásdíj-végrehajtási szerv vesz részt, a szerv nyilatkozatát mindenképpen csatolni kell, mivel nyilvántartásai pontosak és teljes körűek.*

6. A tartásdíj összege indexálásának vagy kiigazításának módját ismertető dokumentum

305. Egyes államokban maga a határozat vagy a határozat meghozatalának alapját képező belföldi jogszabály előírja a határozat meghatározott gyakorisággal történő, automatikus indexálását vagy kiigazítását. Ha ez a helyzet, a megkereső államnak kell a kiigazítás módját részletesen megadnia. Ha például a kiigazítás alapjául a megélhetési költségek szolgálnak, meg kell adni, hogy a kiigazítást melyik államnak kell elvégeznie, milyen adatokra lesz szükség a számításhoz, és milyen módon kell a tartásdíj újraszámított összegét a megkeresett központi hatósággal és a felekkel közölni.

306. A közigazgatási hatóságok által kiadott egyes határozatok hasonlóképpen rendelkeznek az újbóli vizsgálat meghatározott időközönként történő elvégzéséről, és a tartásdíjnak a felek pénzügyi helyzete alapján történő kiigazításáról.⁶⁹ Ha az elismerendő határozaton ilyen típusú vizsgálatot kell végezni, gondoskodni kell arról, hogy a megkeresett állam elegendő információt kapjon az újbóli vizsgálat mikéntjéről és az új értékelés megkeresett államnak történő eljuttatásáról.

307. Általános bevált gyakorlat az, hogy a határozathozatal helye szerinti államnak kell a kiigazítást kiszámítania, mivel a számítási eljárást ez az állam ismeri legjobban. Ha ilyen eljárás várható, a határozat kiigazításának módját ismertető dokumentum azt is jelzi a megkeresett államnak, hogy ez a folyamat miként zajlik és a megkeresett állam mikor számíthat a tartásdíj kiigazított összegének beérkezésére.

7. A határozat teljes szövege

308. A csomagba a tartási határozat teljes másolatát bele kell tenni, az alább ismertetett kivételekkel. Általában ez maga a határozatot meghozó bíróság vagy közigazgatási hatóság határozatának egyszerű másolata.

a) Amennyiben az állam vállalta összefoglalás vagy kivonat elfogadását

309. Az államok tehetnek olyan nyilatkozatot, hogy a határozat teljes szövege helyett elfogadják annak összefoglalását vagy kivonatát (a 25. cikk (3) bekezdésének b) pontja). Egyes esetekben a határozat tartással kapcsolatos rendelkezései a teljes határozatnak csak egy kis részét teszik ki, és az állam nem feltétlenül vállalja fel a teljes szöveg fordításának költségeit, amikor csak a tartással kapcsolatos rendelkezésekre van szükség. Az ügyet fogadó állam országprofilja feltünteti, hogy összefoglaló vagy kivonat elfogadott-e.

310. Ha az összefoglaló elfogadható, használja az ajánlott formanyomtatványt (a határozat összefoglalása).

⁶⁹ Ausztráliában a tartásdíjakat például 15 havonta újból megvizsgálják, és új értékelést adnak ki.

Bevált gyakorlat: Amennyiben az ügyben több határozat született, valamennyi határozatból mellékelni kell egy példányt, ha az e határozatok alapján fizetendő tartás hátralékos vagy azt nem fizették meg. Ha a korábbi határozatot a későbbi határozat teljes egészében felváltja, a megkeresett állam a korábbi határozatot nem kérheti be. Nem szabad továbbá arról sem megfeledkezni, hogy a tartást automatikusan kiigazító országokban (például a rendszeres időközönként újbóli vizsgálatot végző Ausztráliában) az adott időszakot érintő valamennyi releváns értékelést csatolni kell, mivel minden egyes értékelés új, külön határozatnak tekinthető.

b) Amennyiben a megkeresett állam nem írta elő a határozat hitelesített másolatának csatolását, de a határozat ellen kifogást vagy fellebbezést nyújtottak be, vagy pedig bekérték a teljes hitelesített másolatát

311. A 25. cikk (3) bekezdése értelmében az államok előírhatják, hogy a határozatnak a hatáskörrel rendelkező hatóság által hitelesített másolatát kérik be. Emellett a 25. cikk (2) bekezdése értelmében, ha a határozat ellen kifogást vagy fellebbezést nyújtottak be, vagy ha a hatáskörrel rendelkező hatóság azt kéri, be kell csatolni a hiteles másolatot.⁷⁰ Minden más esetben elegendő lesz az egyszerű másolat. A hiteles másolat szükségességét az országprofil jelzi.

312. Előfordulhat, hogy a határozatot le kell fordítani a megkeresett állam nyelvére,⁷¹ illetve angolra vagy franciára. A fordítási követelmények teljes leírását lásd a 3. fejezet 2. részében. Az országprofilban lehet ellenőrizni, hogy erre szükség lesz-e.

8. Egyéb kísérő iratok

313. Noha a megkeresett állam nem kérhet be a 25. cikkben nem szereplő iratokat az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelemhez, előfordulhat, hogy csak egyéb kísérő iratok fognak segíteni az elismerési vagy elismerési és végrehajtási eljárásban.

314. Ha például a kérelmező egy állami szerv és tartás helyett ellátásokat nyújtott, csatolni lehet az ellátások nyújtására vonatkozó iratokat az állami szerv kérelmezési jogosultságának megalapozására. Hasonlóképpen, ha a tartási határozat úgy rendelkezik, hogy egy idősebb gyermek további tartása felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányaitól függ, az egyetemi vagy főiskolai beiratkozás igazolása segítséget jelenthet a határozat végrehajtásában. Noha nem követelmény ezen iratoknak az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelemmel együttesen történő becsatolása, ezek az iratok biztosíthatják, hogy a megkeresett állam a kérelmet gyorsan elintézi.

⁷⁰ Az egyezmény 25. cikkének (2) bekezdése.

⁷¹ Felhívjuk a figyelmet, hogy a hivatalos nyelv lehet az állam valamely részegységének – tartományának vagy területi egységének – hivatalos nyelve is. Lásd a 3. fejezetet (az egyezmény 44. cikke).

9. Az adattovábbítási formanyomtatvány kitöltése

315. Az adattovábbítási formanyomtatvány a kérelem államok közötti szabványos és egységes megküldését biztosító, kötelező formanyomtatvány. A formanyomtatványt az egyezmény szerint benyújtott valamennyi kérelemhez csatolni kell. A formanyomtatvány feltünteti a csomagban szereplő iratokat és adatokat, és jelzi a megkeresett központi hatóságnak a kérelem típusát.

316. A formanyomtatvány kitöltési útmutatója a 15. fejezetben olvasható.

IV. Elismerés és végrehajtás – egyéb megfontolások

A. Tartási kötelezettségről szóló megállapodások

1. Általános tudnivalók

317. **A tartási kötelezettségről szóló megállapodásokat** az egyezmény 3. cikke konkrétan meghatározza. Ezek nem tartási határozatok, noha azokat az egyezmény egyes részei úgy kezelik, mintha azok lennének. A tartási kötelezettségről szóló megállapodások elismerésére és végrehajtására vonatkozó konkrét rendelkezésekről a 30. cikk rendelkezik annyiban, hogy a tartási kötelezettségről szóló megállapodások ugyanolyan módon végrehajthatók az eredeti eljárás helye szerinti államban, mint a tartási határozatok).

318. A szerződő állam az egyezmény alapján fenntartást tehet annak jelzésére, hogy nem fogja elismerni és végrehajtani a **tartási kötelezettségről szóló megállapodásokat**. Ez szerepelni fog az országokra vonatkozó információk között.

A tartási kötelezettségről szóló megállapodás a tartásdíjak kifizetésével kapcsolatos olyan írásbeli megállapodás, amelyet a hatáskörrel rendelkező hatóság az alaki követelményeknek megfelelően közokiratként kiállított vagy nyilvántartásba vett, vagy a hatáskörrel rendelkező hatóság hitelesített, nyilvántartásba vett vagy hatáskörrel rendelkező hatósággal kötöttek, illetve annál iktattak, és amelyet a hatáskörrel rendelkező hatóság felülvizsgálhat és módosíthat.

2. Elismerési, illetve elismerési és végrehajtási eljárások

a) A központi hatóságokon keresztül benyújtott kérelem

319. Az elismeréssel és végrehajtással foglalkozó 10. cikk rendelkezései a tartási kötelezettségről szóló megállapodásokra is vonatkoznak. Ez azt jelenti, hogy a tartási kötelezettségről szóló megállapodások elismerési és végrehajtási eljárásai általánosságban hasonlóak a határozatok elismerésére és végrehajtására használt eljárásokhoz, feltéve hogy maga a tartás az egyezmény hatálya alá tartozik (lásd a 3. fejezet hatályról szóló 1. részét). Van azonban néhány eltérés a tartási kötelezettségről szóló megállapodás elismerése vagy elismerése és végrehajtása iránti kérelemhez szükséges dokumentáció, illetve a tartási kötelezettségről szóló megállapodás elismerésének vagy elismerésének és végrehajtásának a kérelmezett/alperes általi megkifogásolási eljárása és annak jogalapjai tekintetében. A 30. cikk (5) bekezdése sorolja fel az egyezmény azon cikkeit, amelyek vonatkoznak, illetve amelyek nem vonatkoznak a tartási kötelezettségről szóló megállapodás elismerésére és végrehajtására.

320. A kérelmező ennél fogva kérheti a központi hatóságtól tartási kötelezettségről szóló megállapodás elismerése vagy elismerése és végrehajtása iránti kérelem másik szerződő államhoz való továbbítását, amennyiben a tartási kötelezettségről szóló megállapodás 21 év alatti (vagy ilyen értelmű fenntartás esetén 18 év alatti) gyermek, vagy pedig gyermek és házastárs felé fennálló tartási kötelezettségre vonatkozik.

b) Dokumentáció

321. Mivel a tartási kötelezettségről szóló megállapodás elismerését, illetve elismerését és végrehajtását ugyanolyan módon intézik, mint a tartási határozatok elismerése, illetve elismerése és végrehajtása iránti kérelmet, a szükséges dokumentációban is vannak hasonlóságok. A következőkre minden esetben szükség van:

(1) A kérelem formanyomtatványa

322. A kérelem formanyomtatványa tartalmazza a 11. cikkben előírt adatokat. A tartási kötelezettségről szóló megállapodások elismerése, illetve elismerése és végrehajtása iránti kérelemhez nem készült külön ajánlott formanyomtatvány. Azonban a kérelmezett/alperes értesítésére vonatkozó rendelkezés kivételével a tartási határozatok elismeréséhez vagy elismeréséhez és végrehajtásához ajánlott formanyomtatvány ebben az esetben is releváns és használható.

(2) Végrehajthatóságot megállapító okirat

323. A tartási kötelezettségről szóló megállapodás elismeréséhez vagy elismeréséhez és végrehajtásához annak az eredeti eljárás helye szerinti államban is végrehajthatónak kell lennie.⁷² Amennyiben a végrehajtásnak meghatározott előfeltételei vannak – mint például a megállapodásnak az okiratot kiállító bírósághoz, hatáskörrel rendelkező hatósághoz való benyújtása –, biztosítani kell e feltételek teljesülését. Ha a felek a megállapodás megkötésekor eltérő államokban laktak, általában az eredeti eljárás helye szerinti állam lesz az az állam, ahol a megállapodást megkötötték vagy hivatalos formába öntötték.

324. A tartási kötelezettségről szóló megállapodások végrehajthatóságát megállapító okiraatra ajánlott formanyomtatvány nem került kidolgozásra. Azonban erre a célra adaptálható a tartási határozatok végrehajthatóságát megállapító okirat formanyomtatványa.⁷³

(3) Megfelelő értesítést igazoló dokumentum

325. A tartási kötelezettségről szóló megállapodás elismerése és végrehajtása iránti kérelemhez – a tartási kötelezettségről szóló megállapodások jellegéből adódóan – nem kell csatolni ezt az iratot. A tartási kötelezettségről szóló megállapodás megkötésének folyamatában mindkét fél részt vett és hozzájárult a megállapodáshoz, ennél fogva nem merül fel a megfelelő értesítés igazolásának kérdése.

(4) A kötelezett pénzügyi helyzete

326. Ha a tartási kötelezettségről szóló megállapodást az elismerését követően végre is kell hajtani, a kérelemhez csatolható a pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány, mivel az egyaránt tartalmazza a kötelezett tartózkodási helyére, vagyontárgyaira és jövedelmére vonatkozó adatokat. Ezek az adatok segítségére lesznek a megkeresett államnak a kötelezett tartózkodási helyének az elismerésről való tájékoztatás céljára történő meghatározásában is.

⁷² A magyarázó jelentés 558. pontja.

⁷³ Egyes államokban továbbá egy ún. „*attestation de la force de chose jugée*”-t alkalmaznak annak tanúsítására, hogy a megállapodás az adott államban végrehajtható.

(5) *Egyéb iratok*

327. Felhívjuk a figyelmet, hogy noha az egyezmény 25. cikkének (1) bekezdése nem vonatkozik a tartási kötelezettségről szóló megállapodások elismerésére és végrehajtására, a bevált gyakorlat szerint a csomagba – az eset körülményeinek függvényében – a következő iratokat is bele kell tenni:

A hátralék összegét kimutató irat

328. Ha a kérelmező a megállapodás szerint felhalmozódott hátralék végrehajtását kéri, az összes szükséges kísérő iratot csatolni kell, beleértve a megfizetett összegekre és a hátralékos egyenlegre vonatkozó nyilatkozatot. (Lásd a fenti III. szakaszban olvasható elemzést.)

A kiigazítás módját kifejtő dokumentum

329. Ha a tartási kötelezettségről szóló megállapodás automatikus indexálásról vagy kiigazításról rendelkezik, ezt az iratot csatolni kell. (Lásd a fenti III. szakaszban olvasható elemzést.)

c) **A megkeresett államban történő elismerés és a végrehajtás folyamata**

330. Vannak bizonyos eltérések a tartási kötelezettségről szóló megállapodások megkeresett államban történő elismerésének és végrehajtásának módját illetően. Az eljárásokat az egyezmény 30. cikke szabályozza. Ezeket az elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti bejövő kérelmek feldolgozásáról szóló 5. fejezet ismerteti.

d) **Tartási kötelezettségről szóló megállapodások - A hatáskörrel rendelkező hatóságokhoz intézett megkeresések (közvetlen kérelmek)**

331. Ha a tartási kötelezettségről szóló megállapodás olyan tartási kötelezettségre vonatkozik, amely kívül esik az egyezmény II. és III. fejezetének hatályán (pl. csak házastársi tartásra), a hatáskörrel rendelkező hatósághoz a megállapodás elismerése és végrehajtása iránti közvetlen kérelmet kell benyújtani. Az irányadó eljárások elemzését lásd a 16. fejezetben.

332. Megjegyzendő azonban, hogy a szerződő állam tehet olyan tartalmú nyilatkozatot, hogy a tartási kötelezettségről szóló megállapodások elismerése és végrehajtása iránti valamennyi kérelmet az adott állam központi hatóságához és nem a hatáskörrel rendelkező hatósághoz kell benyújtani.⁷⁴ Az ilyen tartalmú nyilatkozat az országprofilban szerepelni fog.

B. Házastársi tartás

333. Lásd a hatállyal kapcsolatos elemzést a fenti 3. fejezetben. Általánosságban az egyezmény hatálya kiterjed a csak házastársi tartási kötelezettségre, a központi hatóság II. és III. fejezetben meghatározott kötelezettségei kivételével (kivéve ha mindkét szerződő állam kiterjesztette a fejezetek alkalmazását a házastársi tartásra). Nem szabad megfelelni arról, hogy ha a végrehajtandó tartási határozatban egyaránt szerepel gyermektartás és házastársi tartás, arra az egyezmény automatikusan teljes mértékben kiterjed, és a fentiekben taglalt, a gyermektartás kötelezettséget előíró határozatok elismerésére vagy elismerésére és végrehajtására irányadó eljárások ugyanolyan módon vonatkoznak a házastársi tartást előíró rendelkezésekre.

⁷⁴ Erre amiatt kerülhet sor, hogy az említett megállapodások elismerése vagy elismerése és végrehajtása folyamatába egy további felülvizsgálatot vagy ellenőrzést építsenek be. Lásd a magyarázó jelentés 565. pontját.

334. Ha a központi hatóság nem vesz részt az eljárásban, mivel a megkeresett és megkereső állam nem tett egyszerre a központi hatóság szolgáltatásait kiterjesztő nyilatkozatot, a megkereső államban a kérelmezőnek az elismerés vagy elismerés és végrehajtás iránti kérelmet közvetlenül a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóságának, nem pedig központi hatóságának kell megküldenie. Ez a közvetlen kérelem, amely az egyezmény 37. cikke szabályoz. A közvetlen kérelmeket a 16. fejezet tárgyalja.

C. A családi tartásdíjak egyéb formái

335. Lásd a hatállyal kapcsolatos elemzést a fenti 3. fejezetben. Amennyiben a megkeresett és megkereső állam nem tett „egybeeső”⁷⁵ nyilatkozatot a családi tartásdíjak egyéb formái tekintetében, nincs jogalap a családi tartásdíjak bármely egyéb formájára vonatkozó határozatok elismerése és végrehajtása ügyében történő eljárásra. Ha az egyezmény hatályát kiterjesztő nyilatkozatot tettek, az egyezmény rendelkezéseit a nyilatkozatokban meghatározott mértékig kell alkalmazni.

V. Egyéb kérdések

A. A kérelmezett/alperes tartózkodási helye

336. Egyes esetekben a kérelmező nem feltétlenül ismeri a kérelmezett/alperes hollétét vagy tartózkodási helyét. Ez nem akadályozza meg a határozat elismerése, illetve elismerése és végrehajtása iránti kérelem benyújtását. A megkeresett állam a kérelem beérkezésekor elvégzi a kérelmezett/alperes tartózkodási helyének meghatározásához szükséges kutatásokat.

337. Lehetnek azonban olyan helyzetek is, amelyekben a jogosult az elismerés vagy elismerés és végrehajtás iránti kérelem benyújtása előtt szeretne meggyőződni a kötelezett tartózkodási helyéről. Erre például akkor kerülhet sor, amikor kétséges, hogy a kérelmezett/alperes egyáltalán a megkeresett államban tartózkodik-e, vagy amikor a határozat megkeresett állam nyelvére történő lefordításának költségvonzata van.

338. Emellett egyes olyan esetekben, amikor a határozatot közigazgatási hatóság hozta, már a kérelemcsomag kitöltése előtt tudni kell, hogy a kérelmezett/alperes a megkeresett államban tartózkodik-e. Ennek az az oka, hogy a megkereső állam központi hatóságának tudnia kell, hogy a megkeresett állam kéri-e a 19. cikk (3) bekezdésében előírt követelmények teljesülésére vonatkozó iratot.

339. Ilyen helyzetekben a kérelmező először különleges intézkedések iránti megkeresést (lásd a 13. fejezetet) küldhet, amelyben kéri a kötelezett vagy a kérelmezett/alperes tartózkodási helyének (vagy a kötelezett jövedelmének vagy vagyontárgyainak) meghatározását. Ezen adatok kézhezvételekor tovább intézhető az elismerés vagy elismerés és végrehajtás iránti kérelem.

340. Megjegyzendő azonban, hogy a kérelmezett/alperes címét nem feltétlenül fogják kiadni a megkereső központi hatóságnak vagy a kérelmezőnek, ha a megkeresett állam belső joga ezen adatok kiadását nem engedi meg. Ilyen esetben a megkeresett állam egyszerűen visszaigazolhatja azt, hogy a kérelmezett/alperes vagy kötelezett (vagy a kötelezett vagyontárgyai vagy jövedelme) abban az államban fellelhető.

⁷⁵ Az „egybeesik” szót olyan helyzetekre használjuk, amikor két állam (esetlegesen igen eltérő) nyilatkozatai vagy fenntartásai egy adott területen átfedik egymást, így a nyilatkozat vagy fenntartás adott részének hatálya alá tartozó kérdések mindkét államban irányadóak az adott konkrét ügyre.

B. Elismerés és végrehajtás – a megkeresett állam fenntartásainak hatása

341. Amint az e fejezet I. szakaszában kifejtésre került, a kérelmezett/alperes megkifogásolhatja a tartási határozat elismerését vagy elismerését és végrehajtását azon az alapon, hogy az elismerési és végrehajtási ügyekre a 20. cikkben meghatározott joghatósági okok egyike sem áll fenn. Az államok tehetnek azt kikötő fenntartást is, hogy nem fogadnak el az adott államban a határozatok elismerése és végrehajtása tekintetében joghatósági okként a 20. cikkben meghatározott egyes okokat (20. cikk (2) bekezdés). Ez ténylegesen azt jelenti, hogy ha ilyen fenntartást tettek például arra vonatkozóan, hogy a határozat elismerésének alapjául szolgál, ha a jogosult szokásos tartózkodási helye az eredeti eljárás helye szerinti államban van, lehetséges, hogy az ilyen körülmények között hozott határozat elismerése vagy végrehajtása nem fog megtörténni.⁷⁶

342. Gyakorlati szempontból ez azt jelenti, hogy vannak olyan helyzetek, amikor a kérelmező számíthat arra, hogy a megkeresett állam ilyen jellegű fenntartás miatt a határozatot nem feltétlenül ismeri el és hajtja végre. A kérelmező két dolgot tehet.

343. Benyújthatja az elismerés vagy az elismerés és végrehajtás iránti kérelmet, és ha a fenntartás alapján azt elutasítják, hivatkozhat a 20. cikk (4) bekezdésére. Ez a cikk előírja a megkeresett állam számára, hogy ilyen körülmények között tegyen meg minden megfelelő intézkedést egy új határozat meghozatala érdekében. Ebben a helyzetben a 20. cikk (5) bekezdése értelmében a hatáskörrel rendelkező hatóságnak el kell fogadnia a gyermek tartás iránti eljárás megindítására vonatkozó jogosultságát, felgyorsítva az eljárást.⁷⁷ Ilyen esetben azonban a kérelmezőnek tudnia kell, hogy a megkeresett állam további adatokat vagy iratokat kérhet be az új tartási határozat meghozatala előtt, és hogy az új határozat meghozatala iránti kérelmet mindaddig nem lehet feldolgozni, amíg a kérelmező ezeket nem biztosítja.

344. A jogosult második lehetősége a meglévő határozat elismerésének vagy elismerésének és végrehajtásának megkísérlése helyett egy új határozat meghozatala iránti kérelem beterjesztése. Ez gyorsabb lehet, mivel a megkeresett államnak már az első kérelemmel együtt meg lehet küldeni az összes szükséges iratot. A kérelmezőnek biztosítania kell majd, hogy a megkeresett állam tudjon a meglévő határozat elismerésének korlátairól ahhoz, hogy a 20. cikk (5) bekezdését alkalmazni lehessen. Ezt a kérdéskört a tartási határozat meghozatala iránti kimenő kérelmekről szóló 8. fejezet tárgyalja.

⁷⁶ Megjegyzendő, hogy amennyiben a megkeresett állam belső joga lehetővé teszi ilyen tényállás esetén a meghozott határozat elismerését, a határozatot el kell ismerni. Lásd a magyarázó jelentés 463. pontját.

⁷⁷ A magyarázó jelentés 469–471. pontja. Megjegyzendő, hogy az egyezmény nem határozza meg a „jogosultság” fogalmát ebben az összefüggésben, ezért a megkeresett állam belső joga fogja meghatározni a kifejezés értelmezésének módját és azt is, hogy a tartási határozat meghozatala érdekében milyen további adatok vagy bizonyítékok szükségesek. Ez nem jelenti azt, hogy a gyermek lesz a kérelmező, csak azt, hogy a tartás egyik alapja – a jogosultság – megállapítást nyert.

VI. További anyagok

A. Gyakorlati tanács

- A központi hatóság felhatalmazott képviselőjének ki kell töltenie az adattovábbítási formanyomtatványt, és ellenőriznie kell, vagy ki kell töltenie kérelem ajánlott formanyomtatványát.
- Az egyes államok saját belső kérelmet rendszeresíthetnek a kérelmezők általi használatra. Az e formanyomtatványokban megadott adatok is felhasználhatóak a kérelem formanyomtatványának kitöltéséhez.
- Az államoknak érdemes a Hágai Konferencia által ajánlott és közzétett formanyomtatványokat használniuk. E formanyomtatványokat úgy alakították ki, hogy az összes szükséges adat szerepeljen azokban. Csak az adattovábbítási formanyomtatványokat és az elismervényeket kell kötelezően használni.
- Noha a pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány nem kötelező jellegű, bevált gyakorlat ennek csatolása minden olyan esetben, ha a határozatot az elismerése után végre is kell hajtani. A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatványon szerepelnek a kötelezett azon adatai, amelyek igen hasznosak arra az esetre, ha a kötelezett önként nem teljesít és a határozatot végre kell hajtani. A formanyomtatvány kitöltésével biztosítható, hogy ne merüljön fel késelem a kötelezett önkéntes fizetés végett történő megkeresése vagy a szükség szerinti végrehajtás esetében.
- A csomagban egy iratot sem kell eredetiben csatolni.
- Az egyezmény értelmében az iratokat elegendő egyszerű másolatban csatolni, ha a megkeresett állam kifejezetten nem jelezte, hogy a határozatot hiteles másolatban kéri. Ennek az országprofilban lehet utánanézni.
- Az alperesnek/kérelmezettnek a határozat önkéntes teljesítése érdekében első lehetséges alkalommal történő megkeresése biztosítja, hogy a tartási kifizetések gyorsan eljussanak a kérelmezőhöz; az összes végrehajtási intézkedés célja a határozat határidőre történő teljesítése.

B. Ötletek és eszközök

- A megkeresett állam által tett fenntartások és nyilatkozatok a központi hatóságon keresztül benyújtható mindkét kérelemtípust, illetve a kérelem dokumentációs követelményeit is érintik. Ellenőrizze az országokra vonatkozó információkat tartalmazó formanyomtatványt, valamint és a Hágai Konferencia weboldalát (www.hcch.net) a „Child Support/Maintenance Section” menüpont alatt annak kiderítése végett, hogy vannak-e olyan fenntartások vagy nyilatkozatok, amelyeket a kérelem összeállításakor szem előtt kell tartani.
- A kérelem megkeresett államnak történő megküldését követően a kérelmezőt folyamatosan tájékoztatni kell a későbbi fejleményekről és lehetőség szerint tudatni kell vele a kérelem elintézése tekintetében várható határidőket.
- Egyes esetekben az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelem elindítása után a felek békés megoldásra vagy egyezsége jutnak. Ha ez megtörténik, gondoskodni kell arról, hogy ez a megkeresett államnak is tudomására jusson, így a kérelmet vissza lehessen vonni.
- Az egyezmény alapján indított ügyek esetében alapelv, hogy az eljárást a lehető leggyorsabban le kell bonyolítani. A kérelem teljességének és pontosságának biztosítására fordított idő, valamint az elismerési folyamatban várhatóan felmerülő kérdésekre való felkészülés fogja garantálni a kérelem megkeresett államban való zökkenőmentes elintézését.

C. Kapcsolódó formanyomtatványok

Adattovábbítási formanyomtatvány

Elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kérelem (a 10. cikk (1) bekezdésének a) pontja, illetve a 10. cikk (2) bekezdésének a) pontja)

Bizalmas adatok formanyomtatványa

Végrehajthatóságot megállapító okirat

Megfelelő értesítést igazoló dokumentum

A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány

A határozat összefoglalása

D. Az egyezmény vonatkozó cikkei

a 10. cikk (1) bekezdésének a) pontja

a 10. cikk (2) bekezdésének a) pontja

11. cikk

12. cikk

19. cikk

25. cikk

30. cikk

E. A kézikönyv kapcsolódó szakaszai

Lásd az elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti bejövő kérelmek feldolgozásáról szóló 5. fejezetet.

Lásd a megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kimenő kérelmek elkészítéséről szóló 6. fejezetet.

Lásd a 13. fejezet különleges intézkedések iránti megkereséseket áttekintő I. szakaszát.

Lásd a 15. fejezet összes kérelemhez szükséges kötelező formanyomtatványok kitöltéséről szóló I. szakaszát.

VII. Ellenőrző lista az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelmekhez

	Eljárás	A kézikönyvbeli hivatkozás
1.	Az iratok ellenőrzése	II(B)(1)
2.	Annak meghatározása, hogy a kérelemnek helye van-e	II(B)(3)
3.	A szükséges iratok körének meghatározása	II(B)(5)–(7)
4.	A kérelem formanyomtatványának ellenőrzése vagy kitöltése	II(B)(9)
5.	Iratok csatolása	III(B)
6.	Az adattovábbítási formanyomtatvány kitöltése	15. fejezet
7.	Megküldés a megkeresett államnak	II(B)(12)
8.	A kérelem átvételi elismervényének bevárása	II(B)(13)

VIII. Gyakran ismételt kérdések

Miért kell feltüntetni a kérelmező születési idejét az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelemben?

345. A születési idő a tartási határozat feleinek megfelelő azonosításához szükséges. Mivel a nevek gyakorta hasonlóak, a központi hatóság szükség esetén a születési idő alapján azonosíthatja a feleket. Ha a kérelmező egy gyermek, a születési idő megadása annak meghatározásában is segít, hogy a tartás még mindig esedékes-e, ha például a határozat valamely rendelkezése vagy a határozathozatal helyén irányadó jog úgy rendelkezik, hogy a gyermektartás egy meghatározott életkorban megszűnik.

Meg kell adni a kérelmező címét, ha családon belüli erőszaktól kell tartani?

346. Az egyezmény 11. cikke azt írja elő, hogy a kérelemben meg kell adni a kérelmező címét. Az egyezmény 40. cikke azonban előírja, hogy a hatóságok nem fedhetnek fel adatokat, amennyiben úgy vélik, hogy az személyek egészségét, biztonságát vagy szabadságát veszélyeztethetné. Ezért a kérelem ajánlott formanyomtatványán található egy jelölőnégyzet, amelyben a megkereső központi hatóság jelezheti, hogy bizalmas kezelést tart szükségesnek. Ha a megkereső központi hatóság ezt a jelölőnégyzetet bejelöli, egy külön – a kérelmezett/alperes számára ki nem adható – formanyomtatványon adhatja meg a kérelmezőre vonatkozó szűkebb körű adatokat. Megjegyzendő, hogy noha a megkeresett központi hatóságot nem köti a megkereső állam bizalmas kezelésre vonatkozó álláspontja, ezt figyelembe kell vennie. Mérlegelést követően határoz arról, hogy az adatok felfedése személyek egészségét, biztonságát vagy szabadságát veszélyeztethetné-e, és szükség szerint eljár az egyezmény szerinti kötelezettségei teljesítése érdekében.

A kérelmező címe helyett használható-e a központi hatóság címe?

347. Igen – és ez helyénvaló is lehet olyan esetben, ha személyek egészsége, biztonsága vagy szabadsága veszélyeztetésével kapcsolatos aggályok merülnek fel, vagy amennyiben a megkereső állam belső joga tiltja a cím felfedését. Ilyen esetben azonban a központi hatóságnak (vagy adott esetben a hatáskörrel rendelkező hatóságnak) fel kell készülnie a kérelmező helyett az iratok fogadására, mivel az egyezmény előírja a kérelmező meghatározott eljárásokról való értesítését, mint amilyen a tartási határozat elismerésére vagy annak megtagadására vonatkozó határozat.

348. Ha a megkeresett állam kéri a kérelmező címét, a bevált gyakorlat az, hogy minden esetben be kell jelölni az adatok bizalmas kezelését kérő, megfelelő jelölőnégyzetet. Ezzel biztosítható, hogy a megkeresett központi hatóság tudatában legyen annak, hogy a címet nem szabad az alperesnek/kérelmezettnek kiadni, amennyiben az a központi hatóság egyezmény szerinti kötelezettségeinek teljesítéséhez nem szükséges.

- Lásd még a személyes és bizalmas információk védelméről szóló 3. fejezetet.

Milyen eltérésekkel jár az, ha a kérelmet a kérelmező nevében kormányzati ügynökség vagy állami szerv nyújtja be?

349. Előfordulhat, hogy a kormányzati ügynökségnek vagy állami szervnek igazolnia kell, hogy a belső jog szerint jogosult a kérelmező / jogosult nevében történő eljárásra vagy hogy a kérelmezőnek a tartás helyett ellátást nyújtott.

Mi a helyzet, ha a kérelmező nem ismeri a kérelmezett/alperes tartózkodási helyét?

350. A kérelmezőnek ennek ellenére ki kell töltenie az elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kérelmet és meg kell küldenie abba az államba, ahol a kérelmezett/alperes vélhetően tartózkodik. A megkeresett központi hatóság meg fogja tenni a megfelelő intézkedéseket a kérelmezett/alperes fellelésére az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelem feldolgozása érdekében.

Benyújtható-e elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kérelem, ha a kérelmező nem rendelkezik tartási végzéssel vagy határozattal?

351. Nem. Tartási határozatnak lennie kell. Ez lehet közigazgatási hatóság, bíróság határozata vagy lehet az egyezményben meghatározott tartási kötelezettségről szóló megállapodás.

352. Ha a kérelmező nem rendelkezik tartási határozattal, határozathozatal iránti kérelmet kell benyújtani. Lásd a 8. fejezetet.

Benyújtható-e elismerés és végrehajtás iránti kérelem, ha a kérelmező tartási kötelezettségről szóló megállapodással – például különválási megállapodással rendelkezik?

353. Igen, amennyiben a **tartási kötelezettségről szóló megállapodás** az eredeti eljárás helye szerinti államban határozatként végrehajtható. A tartási kötelezettségről szóló megállapodások elismerési és végrehajtási eljárásai általánosságban hasonlóak a tartási határozatok elismeréséhez és végrehajtásához alkalmazott eljárásokhoz. Megjegyzendő továbbá az, hogy egyes államok az egyezmény alapján fenntartást tehetnek annak jelzésére, hogy nem fogják elismerni és végrehajtani a tartási kötelezettségről szóló megállapodásokat.

A tartási kötelezettségről szóló megállapodás a tartásdíjak kifizetésével kapcsolatos olyan írásbeli megállapodás, amelyet a hatáskörrel rendelkező hatóság az alaki követelményeknek megfelelően közokiratként kiállított vagy nyilvántartásba vett, vagy a hatáskörrel rendelkező hatóság hitelesített, nyilvántartásba vett vagy hatáskörrel rendelkező hatósággal kötöttek, illetve annál iktattak, és amelyet a hatáskörrel rendelkező hatóság felülvizsgálhat és módosíthat.

- Lásd még az 5. fejezet tartási kötelezettségről szóló megállapodás elismerése, elismerése és végrehajtása iránti kérelem feldolgozásáról szóló IV. szakaszának C. pontját.

Csatolandó-e a határozat hiteles másolata az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelemhez?

354. Csak néhány esetben. Lásd a 3. fejezetet.

355. A megkeresett állam előírhatja, hogy valamennyi kérelemhez minden esetben hiteles másolatban kéri a határozatot. A megkeresett állam ezt az országprofilban jelzi (lásd az országprofil 1. szakasza II. részének 1. lépését). Emellett konkrét kérelmek esetében a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatósága később is bekérhet hiteles másolatot, különösen akkor, ha a benyújtott határozat egységessége és hitelessége miatt kifogást nyújtanak be. Egyébként elegendő a határozat egyszerű másolata.

Kérheti-e a kérelmező a csak házastársi tartásra vonatkozó határozat elismerését, illetve elismerését és végrehajtását?

356. Igen, de ha a megkereső vagy a megkeresett állam nem terjesztette ki az egyezmény II. és III. fejezetének alkalmazását ezekre a kérelmekre, közvetlen kérelmet kell intézni a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóságához. Ez lehet közigazgatási hatóság vagy bíróság. Ilyen esetben a központi hatóság szolgáltatásai nem vehetők igénybe (lásd a 3. fejezetet).

Mi a helyzet, ha több tartási határozat is van? Például hoztak egy eredeti tartási határozatot, amelyet egy későbbi határozattal módosítottak. Melyik határozatot kell megküldeni az elismerés és végrehajtás iránti kérelemmel?

357. Az egyezmény ezt a kérdéskört közvetlenül nem rendezi. Ha a határozatot végre kell hajtani és van olyan tartásdíjhátralék, amely egy korábbi határozat alapján halmozódott fel vagy gyűlt össze, a megkeresett államnak a korábbi határozat másolatára is szüksége lehet a végrehajtáshoz. Ezt előírhatja a végrehajtásra irányadó belső jog vagy szükség lehet rá akkor is, ha a kötelezett vitatja a hátralékot vagy a kötelezettség eltérő értelmezését adja elő. Egyben lehetnek bizonyos más olyan elemek is (így az indexálás vagy módosítás feltételei), amelyek az egyik határozatban szerepelnek, de egy másikban nem.

358. A határozat elismerése azonban nem tagadható meg pusztán azon az alapon, hogy az ugyanabban az ügyben született korábbi határozatot a kérelemhez nem csatolták. Ha csak a legutóbbi határozat végrehajtható határozat, csak ezt a határozatot küldje meg. Ha a megkeresett államnak szüksége lesz a korábbi határozatokra is, ezt tudatni fogja.

5. fejezet

Az elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti bejövő kérelmek feldolgozása

A fejezet felépítése:

Ez a fejezet a tartási kötelezettséget megállapító határozatok elismerése, vagy elismerése és végrehajtása iránti kérelmekkel foglalkozik.

Az I. szakasz áttekintést nyújt a kérelemről, valamint az elismerés és végrehajtás általános elveiről, az alkalmazás eseteiről és a kérelmezésre jogosultakról.

A II. szakaszban a kérelemmel kapcsolatos eljárásokat szemléltető folyamatábra található.

A III. szakasz részletesen ismerteti az elismerési eljárásokat.

A IV. szakasz az általános eljárások egyéb vonatkozásait tárgyalja, ideértve a kötelezetti kérelmeket és a hatáskörrel rendelkező hatóságokhoz intézett közvetlen kérelmeket.

Az V. szakasz az egyéb kérdéseket, például a jogi segítségnyújtást és a végrehajtást tárgyalja.

A VI. szakaszban további hivatkozások, formanyomtatványok és a kérelmekhez néhány gyakorlati javaslat található.

A VII. szakaszban szerepel az ilyen kérelmekkel kapcsolatos eljárások ellenőrző listája.

A VIII. szakasz választ ad néhány gyakran feltett kérdésre.

I. Áttekintés és általános elvek

A. Általános elvek

359. Az elismerési folyamat a nemzetközi tartási követelések behajtásának központi eleme, és biztosítja, hogy a jogosult költséghatékony módon szerezhessen érvényt a tartásdíjfizetésnek olyan esetekben, amikor a kötelezett tartózkodási helye egy másik szerződő államban van, vagy vagyontárgyai ott találhatóak, illetve jövedelme ott keletkezik.⁷⁸

360. A határozat másik szerződő állam általi elismerése vagy elismerése és végrehajtása szükségtelemmé teszi azt, hogy a jogosult új határozat hozatalát kérje abban az államban, ahol a kötelezett jelenleg tartózkodási hellyel

A központi hatóság az a hatóság, amelyet a szerződő állam kijelöl az egyezmény szerinti közigazgatási együttműködési és segítségnyújtási feladatok ellátására.

⁷⁸ Az elismerés és végrehajtás eltérő fogalmak. A másik állam általi elismerés azt jelenti, hogy az az állam elfogadja az eredeti eljárás helye szerinti állam által meghatározott vagy megállapított jogi jellegű jogosultságokat és kötelezettségeket. A végrehajtás azt jelenti, hogy a megkeresett állam elfogadja, hogy a határozat érvényre juttatására saját eljárásait alkalmazhatja. Lásd a magyarázó jelentés 472. és 473. pontját.

rendelkezik, vagy ahol vagyontárgyai vannak vagy jövedelme keletkezik.

361. A határozatok elismerési vagy elismerési és végrehajtási folyamata úgy került kialakításra, hogy a lehető legtágabb körben lehetőség legyen a meglévő határozatok elismerésére, illetve a kérelem lehető leggyorsabb elintézésének biztosítására. Az egyezmény alkalmazási köre az elismerés és végrehajtás tekintetében a legtágabb, és az államoktól elvárt, hogy a kérelmezőknek átfogó hozzáférést biztosítsanak a hatékony eljárásokhoz. Az elismerési eljárás egyszerű folyamat, ami az egyezményben az egyes lépések „haladéktalanul” történő megtételének követelményében tükröződik. A kérelmezett/alperes csak szűk körben emelhet kifogást, illetve tiltakozhat az elismerés és végrehajtás ellen, és ez határidőhöz is kötött. Mindez az egyezmény azon mögöttes elvét tükrözi, hogy az elismerésnek és végrehajtásnak egyszerűnek, alacsony költségűnek és gyorsnak kell lennie.⁷⁹

*Valamely állam **hatáskörrel rendelkező hatóságának** az a hatóság minősül, amely az adott állam jogszabályai alapján köteles vagy jogosult az egyezményben meghatározott konkrét feladatok ellátására. Hatáskörrel rendelkező hatóság lehet bíróság, közigazgatási szerv, gyermektartás behajtása körében eljáró szerv vagy bármely más olyan kormányzati szerv, amely az egyezménnyel összefüggésben valamely feladatot lát el.*

B. Az eljárások áttekintése

362. Az elismerési vagy elismerési és végrehajtási eljárások tekintetében az alábbiakban ismertetett végrehajthatóvá nyilvánítási vagy nyilvántartásba vételi eljárások a legtöbb szerződő államban használatosak. Az egyezmény rendelkezik egy alternatív eljárásról is (a 24. cikkben) és az államok nyilatkozattétel útján választhatják ennek az eljárásnak az alkalmazását is. Az eljárást részletesebben e fejezet későbbi részeiben mutatjuk be.

363. A kérelem másik központi hatóságtól való beérkezésekor a **megkeresett állam** központi hatósága megküldi az anyagokat feldolgozásra a hatáskörrel rendelkező hatóságnak. Egyes szerződő államokban előfordulhat, hogy a központi hatóság hatáskörrel rendelkező hatóságnak minősül ebben a tekintetben. Más államokban a hatáskörrel rendelkező hatóság lehet bíróság vagy közigazgatási hatóság.

***Megkereső állam** – az a szerződő állam, amelyben a kérelmező tartózkodási helye van, és amely állam a határozat elismerését és végrehajtását kéri.*

364. A hatáskörrel rendelkező hatóságnak haladéktalanul nyilatkoznia kell, hogy a határozat végrehajtható, vagy pedig azt végrehajtásra nyilvántartásba kell vennie. Ezt a lépést a hatáskörrel rendelkező hatóságnak kötelező megtennie, kivéve, ha az elismerés és végrehajtás a közrenddel „nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen” lenne. Ebben a lépésben sem a kérelmező, sem pedig a kérelmezett/alperes nem nyújthat be beadványokat – ez az eljárás hivatalbóli vizsgálatként ismert.

***Megkeresett állam** – az a szerződő állam, amelyhez beérkezik a kérelem, és amely a határozatot elismeri és végrehajtja.*

365. A nyilvántartásba vételi eljárást alkalmazó szerződő államokban a nyilvántartásba vétel állhat a határozat bírósági vagy döntőbírói iktatásából, vagy a határozatnak egy közigazgatási szerv vagy tisztségviselő (pl. Ausztráliában a gyermektartási hivatal hivatalvezetője) általi nyilvántartásba vételéből.

⁷⁹ A magyarázó jelentés 490. pontja.

366. Más államokban nem alkalmazzák a nyilvántartásba vételi eljárást, hanem a hatáskörrel rendelkező hatóság nyilatkozik arról, hogy a tartási határozat végrehajtható.

367. Amint a határozatot végrehajthatóvá nyilvánították vagy végrehajtásra nyilvántartásba vették, erről a kérelmezőt és a kérelmezettet/alperest egyaránt értesítik.⁸⁰ A kérelmezett/alperes bizonyos körülhatárolt okokból jogosult a végrehajthatóvá nyilvánítás vagy a nyilvántartásba vétel ellen kifogást vagy fellebbezést benyújtani.⁸¹ Például a kérelmezett/alperes fellebbezést vagy kifogást nyújthat be a nyilvántartásba vétel vagy a végrehajthatóvá nyilvánítás ellen, ha nem értesítették a tartás iránti eredeti kérelemről vagy nem kapott lehetőséget a most elismertetni és végrehajtatni kívánt tartási határozat megkifogásolására. A kifogást vagy fellebbezést a nyilvántartásba vételről vagy a végrehajthatóvá nyilvánításról szóló értesítéstől számított 60 napon belül kell benyújtani. A kifogást vagy fellebbezést az adott államban megengedett módon a közigazgatási hatósághoz vagy bírósághoz kell benyújtani.

368. Ha a kötelezett nem hajlandó a határozat alapján az önkéntes fizetés megkezdésére, a határozat végrehajtására – a folyamatban levő kifogás vagy fellebbezés ellenére – a megkeresett állam jogában megengedettek szerint fog sor kerülni. Noha az önkéntes fizetés fontos mód annak biztosítására, hogy a jogosult a lehető leggyorsabban megkapja a kifizetéseket, lényeges annak biztosítása is, hogy adott esetben a kifizetés késedelmének megelőzése érdekében végrehajtási intézkedéseket hozzanak.

369. Ha az elismerés és végrehajtás elleni kifogás vagy fellebbezés sikeres, és hatályon kívül helyezik a végrehajthatóvá nyilvánítást vagy a nyilvántartásba vételt, ez nem szükségszerűen jelenti azt, hogy a tartás iránti kérelem lezárul. A határozat elismerése és végrehajtása elutasításának okától függően, ha a tartási határozat gyermektartásra vonatkozik, lehetséges, hogy új határozatot lehet hozni a megkeresett államban. Amennyiben a belső jog szerint megengedett, a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatósága az elismerés és végrehajtás iránti kérelmet a megkeresett államban új határozat meghozatala iránti kérelemként kezelheti. Ez a rendelkezés biztosítja, hogy amennyiben a **jogosultnak** gyermektartási igénye van és a meglévő határozat nem ismerhető el vagy nem hajtható végre, legyen mód új tartási határozat meghozatalára anélkül, hogy a megkereső államban a teljes folyamatot újra el kelljen indítani.

Javaslat: A 23. cikk határozza meg az elismerési, illetve az elismerési és végrehajtási folyamat eljárásait. Ez a cikk egyaránt hivatkozik a kifogásra vagy fellebbezésre (a 23. cikk (7) bekezdése) és a további jogorvoslati eszközre (a 23. cikk (10) bekezdése). A 23. cikk (7) bekezdése szerinti kifogás vagy fellebbezés az ott és a 23. cikk (8) bekezdésében említett három konkrét esetre korlátozódik, és azt a határozatot megtámadó féltől függően a nyilatkozatról vagy nyilvántartásba vételről való értesítéstől számított 30 vagy 60 napon belül kell betérjeszteni. Ezzel szemben a 23. cikk (10) bekezdésében ismertetett további jogorvoslati eszköz teljesen a belső jog szerint alakul, és csak akkor terjeszthető be, ha a belső jog a fellebbezést lehetővé teszi.

A jogosult olyan egyén, aki tartásra jogosult, vagy tartási igényt érvényesít. A jogosult lehet szülő, házastárs, gyermek, nevelőszülő vagy más, a gyermeket gondozó rokon vagy személy. Egyes államokban ezt a személyt a tartás címzettjének, hitelezőnek, gondviselőnek vagy felügyeleti joggal rendelkező szülőnek is nevezhetik.

⁸⁰ Amennyiben mindkét állam részes fele az 1965. évi kézbesítési egyezménynek, olvassa el a 3. fejezet többi hágai egyezményről szóló 2. részének V. szakaszát.

⁸¹ A magyarázó jelentés 504. pontja.

370. Végezetül a kifogás vagy fellebbezés sikertelensége esetén a megkeresett állam belső joga szerint további jogorvoslati eszközök állhatnak rendelkezésre. Nem minden államban van ilyen tartalmú rendelkezés. Ha további jogorvoslati eszközök elérhetőek, az egyezmény konkrétan úgy rendelkezik, hogy azok csak kivételes körülmények fennállása esetén eredményezhetik a határozat végrehajtásának felfüggesztését (23. cikk (10) bekezdés).

C. Milyen esetekben alkalmazandó ez a kérelemtípus?

371. Meglévő határozat **elismerése**, illetve **elismerése és végrehajtása** iránti kérelem akkor érkezik másik szerződő államtól, ha a határozat végrehajtását amiatt kérik, mert a kötelezett tartózkodási helye a megkeresett államban van, vagy ott vagyontárgyai találhatóak, vagy jövedelme keletkezik a megkeresett államban.

*Egy tartási határozat **elismerése** az az eljárás, amelyet egy adott állam hatáskörrel rendelkező hatósága alkalmaz az eredeti eljárás (a határozathozatal) helye szerinti állam hatósága által megállapított jogok és kötelezettségek elfogadására. Az elismerés teszi jogerőssé az adott határozatot. A legtöbb esetben a kérelmezőnek a határozat végrehajtását is kérelmeznie kell, így a kérelem egyszerre lesz **elismerés és végrehajtás** iránti kérelem.*

372. Noha a legtöbb kérelem határozat elismerésére és végrehajtására vonatkozik, egyes esetekben a jogosult csak a határozat elismerését fogja kérni, a végrehajtását nem. A kötelezett amiatt is kérheti a másik szerződő államtól a tartási határozat elismerését, hogy felfüggesztesse vagy korlátoztassa a tartási határozat végrehajtását.

373. Ha a határozatot abban az államban hozták, amelytől annak végrehajtását kérik, az elismerésre nincs szükség. A kérelmet egyszerűen végrehajtás iránti kérelemként lehet feldolgozni (lásd a 6. fejezetet).

D. Példaeset

374. A jogosult rendelkezik egy, az „A” ország által kibocsátott tartási határozattal, amely a kötelezettet gyermektartás fizetésére kötelezi. A **kötelezett** „B” országban él. A jogosult ahelyett, hogy „B” országban új határozat hozatalát kérné, a meglévő tartási határozatot szeretné „B” országban végrehajtatni. „A” és „B” ország egyaránt az egyezmény szerződő állama.

*A **kötelezett** az az egyén, akit tartásra köteleztek, vagy akivel szemben a tartási igényt érvényesítik. A kötelezett lehet szülő, házastárs vagy bárki más, akit a határozat meghozatalának helyén érvényes jogszabályok értelmében tartásdíj fizetésének kötelezettsége terhel.*

Hogyan működik mindez az egyezmény szerint?

375. A jogosult⁸² felkéri „A” ország központi hatóságát, hogy továbbítsa a tartási határozat elismerése vagy elismerése és végrehajtása iránti kérelmet „B” országba. A kérelem ellenőrzésre kerül annak teljességét biztosítandó, és azt „B” ország központi hatósága feldolgozza. A jogosultat és a kötelezettet is értesítik, és lehetőséget kapnak az elismerés vagy az elismerés és végrehajtás – egyezmény szerinti – korlátozott alapon történő megkifogolására. A határozatot elismerését követően „B” ország megfelelő hatósága ugyanúgy hajthatja végre, mintha a határozatot

⁸² Megjegyzendő, hogy bizonyos körülmények között a kérelmet a jogosult nevében állami szerv (például gyermektartási hivatal) terjeszti be.

eredetileg is „B” országban hozták volna.

A megkeresett államban hozott határozat végrehajtása iránti kérelmekkel kapcsolatos tájékoztatás a 6. fejezetben található. A tartási határozatok végrehajtásával kapcsolatos információkért lásd a 10. fejezetet.

E. Ki nyújthat be kérelmet?

376. Az elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kérelmet benyújthatja a jogosult vagy a kötelezett is (a későbbiekben kifejtésre kerül, hogy a kötelezett kérelme csak elismerésre irányulhat, míg a jogosult kérhet elismerést, végrehajtást vagy mindkettőt). A kérelmező tartózkodási helyének a kérelmet elindító államban kell lennie. Ezen kérelem esetében a jogosult lehet a tartásra jogosult személy, illetve a jogosult helyett eljáró állami szerv, vagy pedig a jogosult számára ellátásokat nyújtó állami szerv is.

***Javaolat:** A követendő lépések listájára kíváncsi? Nem érdeklik a részletek? Keresse meg és használja az e fejezet végén található ellenőrző listát.*

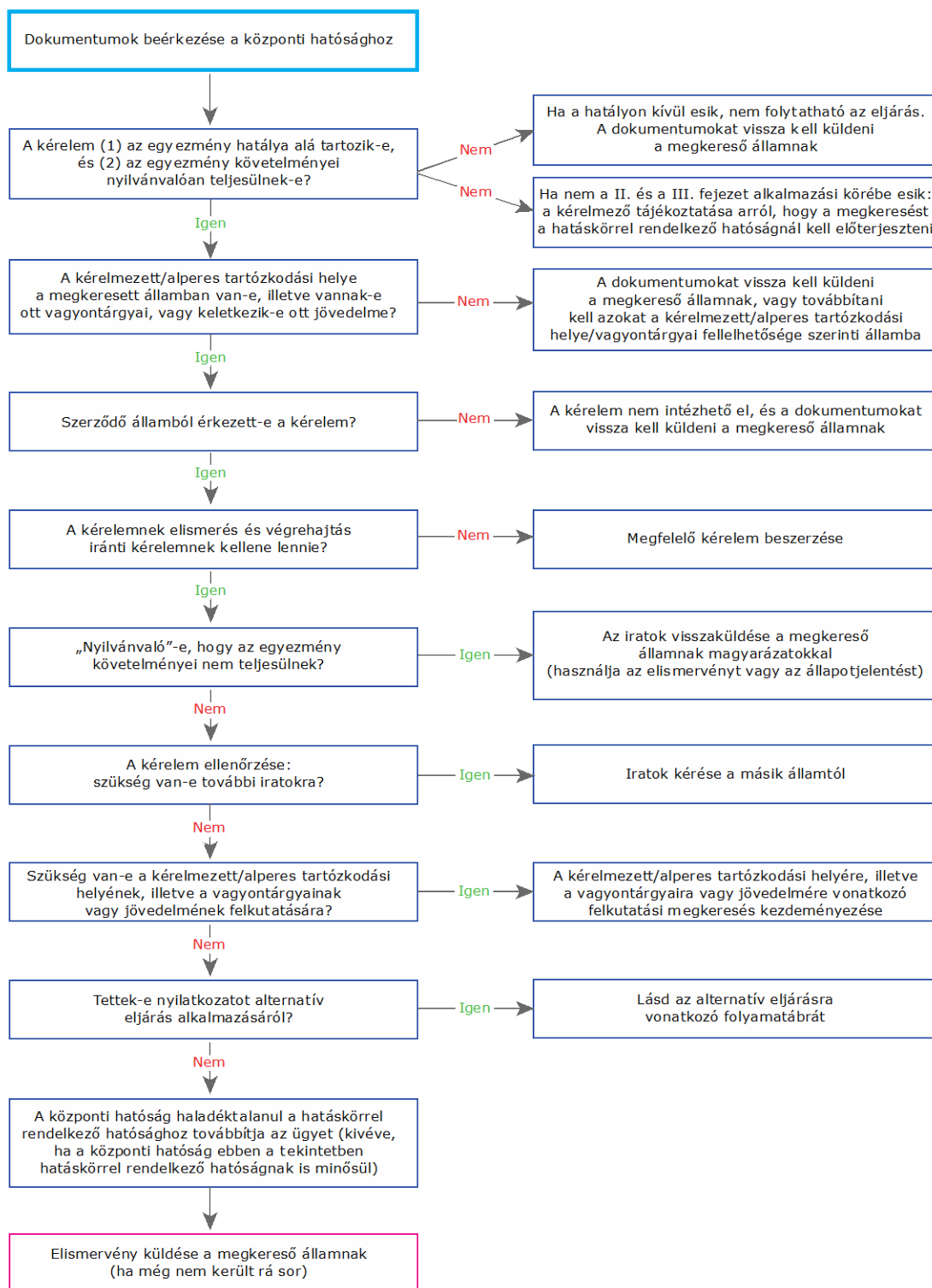
II. Az elismerési és végrehajtási folyamat összefoglalása

377. A következő oldalon található táblázat a tartási határozat elismerése és végrehajtása iránt benyújtott jogosulti kérelmek feldolgozásának teljes folyamatát szemlélteti. A fejezet következő szakaszai részletesen bemutatják az egyes lépések alkotóelemeit.

378. Ez a szakasz ugyanúgy vonatkozik a csak elismerés iránti kérelmekre, amelyek meglehetősen ritkán fordulnak elő. A 26. cikk előírja, hogy az V. fejezet (Elismerés és végrehajtás) értelemszerűen alkalmazandó a csak elismerés iránti kérelmekre, azzal a különbséggel, hogy a végrehajthatósági követelmény helyébe azon követelmény lép, hogy a határozat hatályos legyen az eredeti eljárás szerinti államban. Ez azt jelenti, hogy gyakorlati okokból az elismeréssel és végrehajtással foglalkozó rendelkezések irányadóak lesznek az elismerés iránti kérelmekre, azon rendelkezések kivételével, amelyeket amiatt kell megváltoztatni, mert a határozat végrehajtását nem kérték.⁸³

⁸³ A magyarázó jelentés 546. pontja.

A MEGKERESETT ÁLLAMBAN HOZOTT VAGY ELISMERT HATÁROZAT VÉGREHAJTÁSA IRÁNTI BEJÖVŐ KÉRELMEK

14. ábra: Az elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti bejövő kérelmeket bemutató ábra (központi hatóság)

III. Eljárások

A. A bejövő iratok központi hatóság általi előzetes ellenőrzése

379. Mielőtt a központi hatóság továbbítaná az anyagokat a hatáskörrel rendelkező hatóságnak, előzetes ellenőrzést kell végeznie azt biztosítandó, hogy a kérelem az egyezmény elismerésre vagy elismerésre és végrehajtásra vonatkozó rendelkezéseinek hatálya alá tartozik, továbbá meg kell győződnie az iratcsomag teljességéről.

1. Az iratok előzetes vizsgálata

- A kérelem gyermektartási határozat elismerésére, illetve elismerésére és végrehajtására irányul? A kérelemnek az egyezmény alkalmazási körébe kell tartoznia a 3. fejezetben kifejtettek szerint. Ha a határozat csak házastársi tartásra vagy a családi tartásdíjak egyéb formáira vonatkozik, és az egyezmény alkalmazási körét ezen egyéb kötelezettségekre nem terjesztették ki, a hatáskörrel rendelkező hatósághoz **közvetlen kérelmet** kell intézni.
- A kérelmezett/alperes vagy a kötelezett tartózkodási helye a megkeresett államban van, vagy pedig vagyontárgyai vannak a megkeresett államban, illetve jövedelme ott keletkezik? Ha nem, az ügyet abba az országba kell küldeni, amelyben a kérelmezett/alperes vagy a kötelezett tartózkodási helye van, illetve vagyontárgyai fellelhetők, vagy pedig vissza kell küldeni a megkereső államnak.
- A kérelem szerződő államból érkezett? Ha nem, az egyezményt nem lehet alkalmazni.

A közvetlen kérelmeket nem a központi hatósághoz intézik. A közvetlen kérelem olyan kérelem, amelyet magánszemély nyújt be közvetlenül egy hatáskörrel rendelkező hatósághoz (pl. bírósághoz, közigazgatási hatósághoz). Ezek a 10. cikkben meghatározott körön kívüli kérelmek.

2. Elismervény küldése a megkereső államnak

380. Az egyezmény értelmében a megkeresett államnak a kérelem beérkezését követő hat héten belül meg kell küldenie a kitöltött elismervényt a megkereső államnak. Az állam választhat, hogy az elismervényt a dokumentáció beérkezése után haladéktalanul megküldi, vagy pedig az előzetes felülvizsgálat elvégzése után küldi meg, feltéve, hogy erre a lépésre az előírt hathetes határidőn belül sor kerül.

381. A formanyomtatvány kitöltési útmutatója a 15. fejezetben olvasható.

3. Az elismerés vagy elismerés és végrehajtás iránti kérelem-e a megfelelő kérelem?

382. Ellenőrizze az iratokat és győződjön meg arról, hogy az elismerés vagy az elismerés és végrehajtás iránti kérelem-e a megfelelő kérelem. Vegye figyelembe a következőket:

- Ha egyáltalán nincs tartási határozat, a kérelemnek a határozat meghozatalára, nem pedig elismerésére és végrehajtására kell irányulnia. Lásd a 9. fejezetet.
- Ha van tartási határozat, de az az Ön államából származik, nincs szükség a határozat elismerésére. Azt egyszerűen meg lehet küldeni a hatáskörrel rendelkező hatóságnak az államon belüli, a rendes végrehajtási eljárások igénybevételével történő végrehajtásra. Lásd a 7. fejezetet.

4. „Nyilvánvaló”-e, hogy az egyezmény követelményei nem teljesülnek?

383. Az egyezmény csak abban az esetben engedi meg, hogy a központi hatóság elutasítsa egy kérelem intézését, ha a központi hatóság álláspontja szerint „az nyilvánvalóan nem felel meg ezen egyezmény követelményeinek” (lásd a 12. cikk (8) bekezdését). Az erre alapot adó körülmények meglehetősen korlátozottak.⁸⁴ Ahhoz, hogy az elutasítás oka „nyilvánvalóan” minősüljön, annak a beérkezett iratokból első ránézésre egyértelműnek kell lennie.⁸⁵

384. A kérelmet például ezen az alapon el lehet utasítani, ha az iratokból egyértelmű, hogy a határozat tartási kérdéseket egyáltalán nem érint. Hasonlóképpen el lehet a kérelmet ezen az alapon utasítani, ha ugyanazon fél pontosan megegyező alapon benyújtott korábbi kérelme sikertelen volt.

385. Megjegyzendő, hogy amennyiben a határozat elismerése és végrehajtása a közrendbe ütközőnek tűnik, a kérelmet ennek ellenére fel kell dolgozni és továbbítani kell a hatáskörrel rendelkező hatóságnak. A hatáskörrel rendelkező hatóság határozhatja meg, ha az elismerés és végrehajtás közrendbe ütközne, és ezen az alapon megtagadhatja a határozat elismerését.

386. Ha a központi hatóság azon az alapon utasít el egy kérelmet, hogy az egyezmény követelményei „nyilvánvalóan” nem teljesülnek, a megkereső államot erről az alább kifejtettek szerint a kötelező elismervény használatával kell értesíteni.

5. Az iratok hiánytalanságának ellenőrzése

387. Amikor a kérelem beérkezik a megkereső államtól, annak hiánytalanságát időben ellenőrizni kell. Ha további iratokra van szükség, azokat így haladéktalanul be lehet kérni. Szem előtt kell tartani, hogy az egyezmény 25. cikke teljes körűen felsorolja az összes szükséges iratot; az elismerés és végrehajtás iránti kérelemhez további iratok nem kérhetők be.

Bevált gyakorlat: Az előzetes felülvizsgálathoz – a kérelem beérkezése után a lehető legkorábban, ha további iratokra lenne szükség – használja az ellenőrző listát vagy magát az adattovábbítási formanyomtatványt.

388. Az egyezmény 11., 12., 25. és 44. cikkének rendelkezései szerint a bejövő csomag kötelező tartalma a következő:

√	A kérelem formanyomtatványa
√	A határozat teljes szövege vagy összefoglalása
√	Végrehajthatóságot megállapító okirat
√	Megfelelő értesítést igazoló dokumentum (kivéve, ha a kérelmezett/alperes személyesen vagy képviselője útján jelen volt az eljárás során, vagy a határozat ellen jogorvoslattal élt)

⁸⁴ A magyarázó jelentés 345. pontja.

⁸⁵ A magyarázó jelentés 344. pontja.

Szükség szerint	Az iratok lefordított változata
Szükség szerint	A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány (csak jogosulti kérelmek esetén)
Szükség szerint	Hátralékszámítási dokumentum
Szükség szerint	A határozat kiigazításának vagy indexálásának módját kifejtő dokumentum
√	Adattovábbítási formanyomtatvány

15. ábra: Az elismerés és végrehajtás iránti kérelem tartalma

389. Az alábbiakban röviden ismertetjük, hogy a bejövő iratcsomagban milyen iratok várhatóak.

a) Minden csomagban kötelező formanyomtatványok

(1) A kérelem formanyomtatványa

A megkereső állam a legtöbb esetben a kérelem ajánlott formanyomtatványát használja. Ezzel biztosítható, hogy a megkeresett állam megkapja az összes szükséges adatot. Ha a bejövő kérelemhez nem az ajánlott formanyomtatványt mellékeltek, a beérkezett kérelmet át kell vizsgálni annak biztosítására, hogy abban szerepeljenek a kérelem alapvető kellékei, így a kérelmező elérhetősége, a kérelmezett/alperes elérhetősége, a tartásra jogosultak adatai és az, hogy a kifizetéseket hová kell küldeni.

(2) A határozat szövege vagy összefoglalása

A tartási határozat teljes szövegére szükség van, kivéve, ha az Ön állama jelezte, hogy a határozat összefoglalását vagy kivonatát is elfogadja. Ha állama nem tette azt kötelezővé, a kérelemhez nem kell csatolni a határozat hiteles másolatát.

(3) Végrehajthatóságot megállapító okirat

Kötelező a végrehajthatóságot megállapító okirat,⁸⁶ amely jelzi, hogy a tartási határozat a meghozatalának helye szerinti államban végrehajtható. Ha a határozatot közigazgatási hatóság hozta, az iratban nyilatkozni kell arról is, hogy a 19. cikk (3) bekezdésének követelményei teljesülnek, kivéve, ha az Ön állama (a megkeresett állam) jelezte, hogy ilyen tartalmú nyilatkozatot nem kér. Ha a kérelem csak elismerésre vonatkozik, a kérelemnek csak azt kell tartalmaznia, hogy a határozat hatályos az eredeti eljárás helye szerinti államban, a végrehajthatóságára nem kell kitérnie.⁸⁷ A végrehajthatóságot megállapító okiratnak van egy rendelkezése, amely megjelöli, hogy a határozat az adott államban mikor lépett hatályba.

(4) Megfelelő értesítést igazoló dokumentum

A megfelelő értesítést igazoló dokumentumra csak abban az esetben van szükség, ha a kérelmezett/alperes személyesen vagy képviselője útján sem vett részt az eljárásban.

A kérelem ajánlott formanyomtatványából megállapítható, hogy a kérelmezett/alperes személyesen vagy képviselője útján részt vett-e az eljárásban. A szükséges adatokat a kérelem 7. szakasza tünteti fel.

⁸⁶ Egyes államokban továbbá egy ún. „*attestation de la force de chose jugée*”-t alkalmaznak annak tanúsítására, hogy a határozat az adott államban végrehajtható.

⁸⁷ A magyarázó jelentés 546. pontja.

Ha a kérelem formanyomtatványán az szerepel, hogy a kérelmezett/alperes vagy képviselője nem volt jelen a határozat meghozatalakor, a megfelelő értesítést igazoló dokumentumból fog kiderülni, hogy számára a kérelmet kézbesítették, arról értesítették, továbbá a tartási határozat meghozatalát eredményező eljárásban a személyes megjelenésre lehetősége volt, vagy a határozat meghozatala után őt arról értesítették, és lehetőséget kapott annak megkifogásolására. Megjegyzendő, hogy néhány államban a kifogásra vagy ellenkérelemre írásbeli formában van lehetőség. A kérelmezett/alperes személyes megjelenése nem minden esetben kötelező.

(5) Adattovábbítási formanyomtatvány

Valamennyi elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kérelemhez adattovábbítási formanyomtatványt kell csatolni. Az egyezmény értelmében ez a formanyomtatvány kötelező. Az adattovábbítási formanyomtatvány feltünteti a feleket és a kérelem típusát. Szerepelnek rajta továbbá a kérelemhez csatolt iratok.

b) Esetlegesen szükséges egyéb formanyomtatványok

390. Noha a 11. cikk (3) bekezdése előírja, hogy csak az ott felsorolt (és fentebb ismertetett) iratok kérhetők be az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelemhez, az eset körülményeitől függően egyéb formanyomtatványokra is szükség lehet:

(1) A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány

Ha a kérelmező a határozat végrehajtását is kéri (ami a leggyakoribb eset), mindig bevált gyakorlat a pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány csatolása, amely fontos adatokat tartalmaz a kérelmezett/alperes kérelmező által ismert tartózkodási helyéről és pénzügyi helyzetéről.

Ha a kérelmező a pénzügyi helyzetre vonatkozó, ajánlott formanyomtatványt használja, az irat jogosultra vonatkozó részeit nem kell kitölteni, mivel ezek az adatok elismerés és végrehajtás iránti kérelemhez nem szükségesek. Ha a kérelem csak elismerésre vonatkozik, formanyomtatványt nem kell csatolni.

(2) Hátralékszámítási dokumentum

Ha van a tartási határozat értelmében meg nem fizetett és végrehajtandó tartás (hátralék), csatolni kell a hátralék kimutatását, kiszámításának módját és a kiszámítás időpontját feltüntető dokumentumot.

(3) A kiigazítás vagy indexálás módját kifejtő dokumentum

Egyes államokban maga a határozat vagy a határozat meghozatalának alapját képező belföldi jogszabály előírja a határozat meghatározott gyakorisággal történő, automatikus indexálását vagy kiigazítását. Ha ez a helyzet, a megkereső államnak a kérelemcsomagban kell a kiigazítás módját részletesen megadnia. Ha például a kiigazítás alapjául a megélhetési költségek szolgálnak, meg kell adni, hogy a kiigazítást melyik államnak kell elvégeznie, milyen adatokra lesz szükség a számításhoz, és milyen módon kell a tartásdíj újraszámított összegét a megkeresett központi hatósággal és a felekkel közölni.⁸⁸

⁸⁸ A magyarázó jelentés 435. pontja. Ez azt jelenti, hogy a tartást kiigazító későbbi határozatokon nem kell a teljes elismerési folyamatot lefolytatni. Az eredeti elismerés kiterjed a jövőbeni kiigazításokra. Például az ausztráliai gyermektartási hivatal 15 havonta újból megvizsgálja a tartást a felek pénzügyi helyzete alapján.

(4) Az állami szerv által nyújtott ellátások igazolása

Ha a kérelmet a kérelmező nevében állami szerv – például szociális szolgáltató szervezet – terjeszti be, előfordulhat, hogy e szervnek adatokat kell szolgáltatnia annak bizonyítására, hogy jogosult a kérelmező nevében történő eljárásra, vagy csatolnia kell az azt igazoló adatokat, hogy tartás helyett ellátásokat nyújtott (36. cikk (4) bekezdés).

6. Kell-e kutatást végezni a kérelmezett/alperes tartózkodási helyének meghatározására?

391. Előljáróban megjegyzendő, hogy amennyiben a kérelmező nem adja meg a kérelmezett/alperes valódi címét, a központi hatóság dönthet úgy, hogy azonosítja a kérelmezett/alperes tartózkodási helyét annak biztosítása céljából, hogy értesíteni tudja az elismerés iránti, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelemről. A kérelmezett/alperes tartózkodási helyének meghatározása annak eldöntéséhez is szükséges lehet, hogy melyik hatáskörrel rendelkező hatóság fog eljárni az adott ügyben. Egyes államokban a kérelmezett/alperes felkutatására vagy tartózkodási helyének meghatározására irányuló kérelmet a hatáskörrel rendelkező hatóság az eljárás későbbi szakaszában kezdeményezi. Ez az adott hatóság belső eljárásaitól függ.

392. A kérelmezett/alperes tartózkodási helyének meghatározásához követelmény, hogy a központi hatóság – a személyes információkhoz való hozzáférésre vonatkozóan a belső jogban meghatározott korlátozások mellett – betekinthessen azokba az adatbankokba és nyilvános információforrásokba, amelyekhez hozzáfér, illetve megbízhatson más állami szerveket is azzal, hogy a nevében végezzenek kutatást. Egyes központi hatóságok korlátozott hozzáférésű információforrásokhoz is hozzáférhetnek.

393. Ha a kérelmezett/alperes tartózkodási helye nem azonosítható, erről tájékoztatni kell a megkereső államot (figyelemmel kell lenni arra, hogy abban az esetben, ha az elismerés és végrehajtás iránti kérelmet arra alapozzák, hogy a kérelmezett/alperes vagyontárgyai a megkeresett államban találhatóak, vagy ott jövedelme keletkezik, előfordulhat, hogy a kérelmezett/alperes tartózkodási helye nem a megkeresett államban van). Ha a kérelmezett/alperes felkutatásához nem áll rendelkezésre további információ, az ügy elintézése elakadhat.

7. Ha a dokumentumok hiányosak

394. Ha úgy tűnik, hogy a kérelmező nem nyújtott be minden szükséges dokumentumot, a megkeresett központi hatóságnak haladéktalanul értesítenie kell a megkereső központi hatóságot és be kell kérnie a további dokumentumokat. Az iratcsomagot nem szabad pusztán amiatt visszaküldeni, mert abból dokumentumok hiányoznak (a 12. cikk (9) bekezdése). A további dokumentumok bekéréséhez használható a kötelező elismervény.

395. Ha a megkeresés további dokumentumokra vonatkozik, a megkereső államnak **három hónapon** belül kell biztosítania azokat. Ha a kért dokumentumokat nem küldik meg három hónapon belül, és a kérelem elintézése nem folytatható, a megkeresett központi hatóság jogosult (de nem köteles) lezárni az ügyet a megkereső állam értesítése mellett. A legtöbb esetben további rákérdezés lehet szükséges a megkereső államnál annak ellenőrzéséhez, hogy az iratok be fognak-e érkezni. Ha a megkeresett állam az ügyirat lezárására készül, a megkereső államot erről a kötelező elismervényen kell értesítenie.

396. A kérelem intézésében a soron következő lépések a további anyagok beérkezése előtt is elvégezhetőek. Ez attól is függ, hogy milyen iratok hiányoznak, valamint hogy az elismerési és végrehajtási eljárás ezen információk beérkezésétől függ-e. Ha például mindössze a hátralékkimutatás hiányzik, és a soron következő lépés a kérelmezett/alperes felkutatásának vagy tartózkodási helye meghatározásának kezdeményezésére irányuló kérés, az elismerési vagy elismerési és végrehajtási eljárás e lépése elvégezhető a további adatok beérkezésére várva.

8. Áttétel a hatáskörrel rendelkező hatósághoz

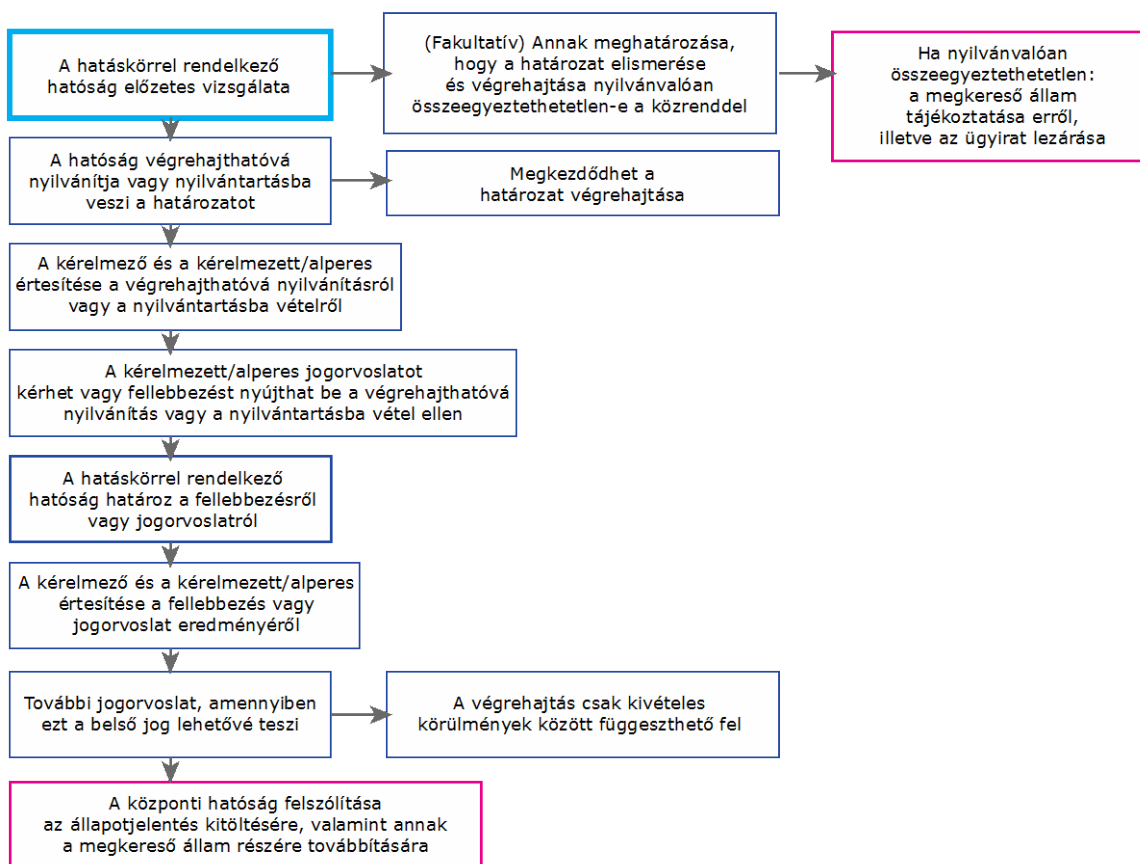
397. A következő lépés a kérelemnek a hatáskörrel rendelkező hatósághoz történő áttétele a határozat elismerése, vagy elismerése és végrehajtása érdekében (kivéve, ha a központi hatóság egyben az elismerési eljárásra hatáskörrel rendelkező hatóság). Ezt a fent ismertetett kezdeti ellenőrzések befejezése után haladéktalanul meg kell tenni. Ez a hatáskörrel rendelkező hatóság lehet bíróság, közigazgatási hatóság vagy az elismerési eljárások lefolytatására hatáskörrel rendelkező más kormányzati hatóság.

B. A hatáskörrel rendelkező hatóság általi végrehajthatóvá nyilvánítás vagy nyilvántartásba vétel

398. Ez a szakasz azokat az eljárásokat elemzi, amelyeket az államok többsége alkalmaz a tartási határozatok elismerése vagy elismerése és végrehajtása iránti kérelmek elintézésére (23. cikk). Az államok nyilatkozatban jelezheti alternatív eljárások alkalmazását (24. cikk). Erről az alternatív eljárásról e fejezet későbbi részeiben esik majd szó.

399. Az alábbi ábra a hatáskörrel rendelkező hatóság által alkalmazott lépéseket mutatja be.

A KÖZPONTI HATÓSÁG INTÉZKEDÉSEI HATÁROZAT HOZATALA IRÁNTI KÉRELEM BEÉRKEZÉSEKOR

16. ábra: A hatáskörrel rendelkező hatóság intézkedései az elismerés vagy az elismerés és végrehajtás iránti kérelmek intézése során (23. cikk)

1. Határozat végrehajthatóvá nyilvánítása vagy végrehajtásra történő nyilvántartásba vétele

400. Miután a hatáskörrel rendelkező hatósághoz beérkezett a kérelem, a megkeresett államban alkalmazott eljárástól függően sor kerül annak végrehajthatóvá nyilvánítására vagy végrehajtásra történő nyilvántartásba vételére. Ezt az intézkedést (a végrehajthatóvá nyilvánítást vagy a végrehajtásra történő nyilvántartásba vételt) a hatáskörrel rendelkező hatóságnak „haladéktalanul” meg kell tennie (23. cikk (2) bekezdés a) pont). A végrehajthatóvá nyilvánítást vagy a végrehajtásra történő nyilvántartásba vételt követően további intézkedésekre nincs szükség ahhoz, hogy a tartási határozat a megkeresett állam belső joga szerint végrehajtható legyen.

2. A határozat végrehajthatóvá nyilvánításának, illetve végrehajtásra történő nyilvántartásba vételének megtagadása

401. A hatáskörrel rendelkező hatóság kizárólag azon az alapon tagadhatja meg a határozat végrehajthatóvá nyilvánítását vagy végrehajtásra történő nyilvántartásba vételét, hogy a határozat elismerése és végrehajtása **nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen** a közrenddel. Ezt a kivételt annak biztosítása érdekében határozták meg igen szűken, hogy az egyezmény szerződő államai a lehető legnagyobb mértékben elismerjék és végrehajtsák más szerződő államok határozatait. Csak akkor lehet erre hivatkozni, ha az elismerés vagy az elismerés és végrehajtás „elfogadhatatlan” következménnyel járna.⁸⁹

3. A határozat végrehajtása

402. A határozat nyilvántartásba vételét vagy végrehajthatóvá nyilvánítását követően a kérelmezőnek a határozat végrehajtása érdekében az egyezmény értelmében nem kell további kérelmeket, illetve megkereséseket előterjesztenie. Az egyezmény azt sem írja elő, hogy a kérelmezett/alperes további értesítést kapjon a határozat végrehajtásáról.⁹⁰

4. A kérelmező és a kérelmezett/alperes értesítése

403. A határozat végrehajthatóvá nyilvánítását vagy végrehajtásra történő nyilvántartásba vételét követően mindkét fél értesítést kap az erről szóló határozatról. Az egyezmény nem tartalmaz az értesítésre vonatkozó eljárást, így az értesítésre a belső jog előírásai alapján kerül sor. Előfordulhat, hogy a kérelmező – a megkeresett állam eljárásaitól függően – a megkereső állam központi hatóságától vagy közvetlenül kap visszaigazoló értesítést arról, hogy a határozatot elismerték és végre fogják hajtani, vagy arról, hogy elismerés és végrehajtás iránti kérelmét elutasították.⁹¹

Bevált gyakorlat: A kérelmezőt és kérelmezettet/alperest tájékoztatni kell azon jogukról, hogy a végrehajthatóvá nyilvánítás vagy nyilvántartásba vétel ellen fellebbezéssel vagy kifogással élhetnek, illetve ezekről az eljárásokról és a vonatkozó határidőkről. Ugyancsak bevált gyakorlat annak ugyanekkor történő megállapítása is, hogy a kérelmezett/alperes hajlandó-e a határozat önkéntes betartására.

⁸⁹ Lásd a magyarázó jelentés 478. pontját.

⁹⁰ Előfordulhat, hogy egyes államok belső joga további eljárásokról rendelkezik, illetve megköveteli a kötelezettnek a végrehajtás előtti értesítését, de ezek a rendelkezések az egyezmény rendelkezéseitől függetlenek. Amennyiben mindkét állam részes fele az 1965. évi kézbesítési egyezménynek, olvassa el a 3. fejezet többi hágai egyezményről szóló 2. részének V. szakaszát.

⁹¹ Amennyiben mindkét állam részes fele az 1965. évi kézbesítési egyezménynek, lásd ugyanott.

5. A kérelmező és a kérelmezett/alperes lehetőségei az elismerés és végrehajtás kifogásolására

a) Általános tudnivalók

404. Az egyezmény tartási határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó rendelkezéseit úgy alakították ki, hogy lehetőség szerint a meglévő tartási határozatok elismerésére és végrehajtására minden esetben hatékonyan és gyorsan sor kerüljön a szerződő államokban.⁹² Ahogyan ebben a fejezetben szó volt már róla, az egyezmény szerinti eljárások kialakítása úgy történt, hogy a határozat elismerésére, illetve elismerésére és végrehajtására sor kerüljön, azt az esetet kivéve, ha a kérelmezett/alperes sikeresen igazolni tudja, hogy miért indokolt a határozat elismerésének vagy végrehajtásának megtagadása.

405. A már elismert külföldi határozatokat – valamely államban történő elismerésüket követően – ugyanúgy végre lehet hajtani, mint azokat a tartási határozatokat, amelyeket eleve abban az államban hoztak. Az egyezmény szerint az államok minden rendelkezésre álló végrehajtási mechanizmust alkalmazhatnak a határozat betartásának biztosítása érdekében. Az egyezmény továbbá rendelkezik arról, hogy a kérelmezett (aki ellen a kérelem irányul) korlátozott körben kifogást emeljen a kérelem ellen, ha úgy véli, hogy a határozatot nem kellene elismerni vagy végrehajtani.

406. Az egyezmény 20. cikke meghatározza az egy adott államban hozott tartási határozat másik szerződő államban való elismerésének és végrehajtásának követelményeit. Ahhoz, hogy a meghozott határozat végrehajtható legyen egy másik államban, „az elismerés és végrehajtás alapjai” általában annak a kapcsolatnak a típusával függenek össze, amely minden bizonnyal fennállt a szülő, rokon vagy gyermek és az adott állam között. A határozathozatal szerinti állammal való kapcsolat például azért állapítható meg, mert a felek és a gyermekek tartózkodási helye az adott államban található, vagy azért, mert a kérelmezett/alperes személyesen megjelent vagy részt vett a határozat meghozatalához vezető eljárásban.⁹³

407. A kérelmezett/alperes kifogást emelhet, illetve fellebbezhet a határozat végrehajthatóvá nyilvánítása vagy végrehajtásra történő nyilvántartásba vétele ellen arra hivatkozással, hogy egyik elismerési és végrehajtási alap sem áll fenn. Ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy a határozat nem volt érvényes határozat a meghozatala szerinti államban, csupán azt jelenti, hogy az egyezmény alapján nem ismerhető el és nem hajtható végre a megkeresett szerződő államban.

A központi hatóság az a hatóság, amelyet a szerződő állam kijelöl az egyezmény szerinti közigazgatási együttműködési és segítségnyújtási feladatok ellátására.

⁹² Lásd a magyarázó jelentés 428. pontját.

⁹³ A 20. cikk rögzíti az ún. „közvetett joghatósági szabályokat”. A 20. cikk nem azt a kérdést szabályozza, hogy milyen esetekben rendelkezik egy adott állam hatósága joghatósággal a határozathozatalra („közvetlen joghatósági szabályok”), hanem azt a jogalapot tárgyalja, amely alapján a határozatot meg kellett hozni ahhoz, hogy azt egy másik államban elismerjék és végrehajtsák. E kérdés kifejtését lásd a magyarázó jelentés 443. pontjában.

408. A 22. cikk ehhez hasonlóan úgy rendelkezik, hogy a kérelmezett kérheti a határozat elismerésének megtagadását azon az alapon, hogy az elismerés és végrehajtás nyilvánvalóan a közrendbe ütközik, de hivatkozhat a határozat elfogadásához vezető eljárás hibáira is, így a kérelmezett/alperes tartási eljárásról vagy határozatról való értesítésének elmulasztására, csalásra vagy arra, hogy az elismerni kért határozat összeegyeztethetetlen egy későbbi határozattal.

*Valamely állam **hatáskörrel rendelkező hatóságának** az a hatóság minősül, amely az adott állam jogszabályai alapján köteles vagy jogosult az egyezményben meghatározott konkrét feladatok ellátására. Hatáskörrel rendelkező hatóság lehet bíróság, közigazgatási szerv, gyermektartás behajtása körében eljáró szerv vagy bármely más olyan kormányzati szerv, amely az egyezménnyel összefüggésben valamely feladatot lát el.*

409. A legtöbb esetben a kérelmezett/alperes terjeszti elő a kifogást, illetve fellebbezést. Bár ritkán fordul elő, a kérelmező is emelhet kifogást, illetve nyújthat be fellebbezést a határozat végrehajtásra való nyilvántartásba vételének vagy végrehajthatóvá nyilvánításának megtagadása ellen.

b) A kifogás vagy fellebbezés határideje

410. Ha a kifogás vagy fellebbezés előterjesztésére jogosult fél tartózkodási helye abban az államban található, ahol a végrehajthatóvá nyilvánítás vagy a nyilvántartásba vétel történt, a fellebbezést vagy kifogást attól a naptól számított **30 napon** belül kell benyújtani, hogy az adott felet értesítették a határozat végrehajtásra történő nyilvántartásba vételéről vagy végrehajthatóvá nyilvánításáról. Amennyiben a kifogást előterjesztő vagy fellebbező fél tartózkodási helye nem az adott államban található, a kifogást vagy a fellebbezést az értesítéstől számított **60 napon** belül kell benyújtania (23. cikk (6) bekezdés).⁹⁴

411. Az esetek többségében a kérelmezett/alperes tartózkodási helye a megkeresett államban található, így csak 30 nap áll rendelkezésére arra, hogy kifogást vagy fellebbezést nyújtson be a végrehajthatóvá nyilvánítás vagy a végrehajtásra történő nyilvántartásba vétel ellen. Ha azonban a határozatot azért küldték el elismerésre a megkeresett államba, mert a kérelmezettnek/alperesnek ott vagyontárgyai találhatók, előfordulhat, hogy a kérelmezett/alperes tartózkodási helye ettől eltérő államban van. Ebben az esetben 60 nap áll a kérelmezett/alperes rendelkezésére arra, hogy kifogást vagy fellebbezést nyújtson be a határozat ellen. Az is előfordulhat, hogy a kérelmezett/alperes a saját államában kéri egy, a végrehajtást korlátozó külföldi határozat elismerését. Ilyen esetben a más államban élő jogosult kifogást vagy fellebbezést nyújthat be a végrehajthatóvá nyilvánítás vagy – esettől függően – a végrehajtás nyilvántartásba vétele ellen, és az egyezmény szerint erre 60 nap áll rendelkezésére.

c) A kifogás vagy fellebbezés alapjai

412. Az egyezmény csak korlátozott körben jelöl meg olyan jogalapokat, amelyekre hivatkozással kifogás vagy fellebbezés nyújtható be tartási határozat végrehajtásra történő nyilvántartásba vétele vagy végrehajthatóvá nyilvánítása ellen. A fentiekben foglaltaknak megfelelően a kérelmezett/alperes a következők valamelyikére hivatkozással terjeszthet elő kifogást vagy fellebbezést:

- az elismerésnek és végrehajtásnak nem áll fenn a 20. cikk szerinti alapja,
- az elismerés és végrehajtás megtagadásának a 22. cikkben felsorolt alapjai közül valamelyik fennáll,
- a kérelemben továbbított iratok hitelessége vagy egységessége kétséges,
- azt a hátralékot, amelynek a végrehajtását kérik, már teljes egészében kifizették.

⁹⁴ Lásd a magyarázó jelentés 503. pontját.

d) A kifogás vagy fellebbezés vizsgálata; a kifogás vagy fellebbezés nyomán tartott meghallgatás (a 23. cikk (5) bekezdése)

413. A fellebbezés és a kifogás vizsgálatának módját a belső jog szabályozza. A vizsgálatot vagy meghallgatást kizárólag az egyezmény szerint lehetséges konkrét alapokra vagy okokra figyelemmel lehet lefolytatni; a határozat érdemi felülvizsgálata nem lehetséges (28. cikk).⁹⁵

414. Ha a fellebbezés vagy a kifogás alapja az iratok hitelességének vagy egységességének kétsége, és az anyaghoz nem kérték be, illetve nem csatolták az iratok hitelesített másolatát, a megkereső államtól bekérhetők a kérdést tisztázó hitelesített másolatok vagy más iratok.

415. Ha a kifogás vagy fellebbezés a hátralékszámításra korlátozódik, és a kérelmezett/alperes nem állítja, hogy a hátralék teljes egészében teljesítésre került, a legtöbb esetben célszerűbb, ha ezt a kérdést a végrehajtás során rendezik. A hátralékszámítással kapcsolatos problémákat és az ezekkel kapcsolatos kiegészítő információkat a kérelmezett/alperes a végrehajtáskor jelezheti a végrehajtásért felelős hatóságnak. Lásd még alább a határozat részleges elismerésével összefüggő megjegyzéseket; a részleges elismerés megfelelő eszköz lehet akkor, ha a folyamatos tartási kötelezettség mértéke nem, de a hátralék összege vitatott.

e) A kifogás és fellebbezés tárgyában hozott határozat; további jogorvoslat (23. cikk (10) bekezdés).

416. A végrehajtásra történő nyilvántartásba vétel, illetve a végrehajthatóvá nyilvánítás elleni kifogás vagy fellebbezés elbírálását követően mindkét felet haladéktalanul értesíteni kell. Az értesítésre a belső jog előírásai alapján kerül sor.⁹⁶ A kérelmező – a megkeresett állam belső eljárásai függvényében – a megkereső állam központi hatóságától vagy közvetlenül kaphat értesítést.

417. További jogorvoslat csak akkor áll rendelkezésre, ha a megkeresett állam belső joga ezt lehetővé teszi.

418. Megjegyzendő, hogy a határozat végrehajtására a nyilvántartásba vételét vagy a végrehajthatóvá nyilvánítását követően bármikor, az esetleges további jogorvoslati eszköz igénybevétele ellenére sor kerülhet, és a további jogorvoslat mindenestre csak kivételes körülmények között eredményezheti a végrehajtás felfüggesztését

C. Elismerés és végrehajtás – a kérelem eredménye

1. Elismerés és végrehajtás

419. Az esetek többségében az elismerés és végrehajtás iránti kérelem eredményeként a határozat ugyanúgy elismerhető és végrehajtható a megkeresett államban, mintha azt eleve ott hozták volna. A jogosultnak nem kell további kérelmet benyújtania. Az alkalmazott végrehajtási eljárásokkal kapcsolatban lásd a 10. fejezetet.

2. Egyéb kimenetek

420. Az egyezmény rendelkezik egyéb lehetséges kimenetekről arra az esetre, ha a határozat nem ismerhető el és nem hajtható végre teljes egészében.

⁹⁵ Lásd a magyarázó jelentés 504. és 505. pontját.

⁹⁶ Amennyiben mindkét állam részes fele az 1965. évi kézbesítési egyezménynek, olvassa el a 3. fejezet többi hágai egyezményről szóló 2. részének V. szakaszát.

a) Részleges elismerés

421. Az egyezmény 21. cikke lehetővé teszi, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság csak a határozat egy részét ismerje el és hajtsa végre, ha a teljes határozat nem ismerhető el és nem hajtható végre. Ez például akkor következhet be, ha a hatóság nem tudja elismerni a házastársi tartásra vonatkozó tartási határozatot, de a gyermektartási határozat elismerésének és végrehajtásának nincs akadálya. A tartásdíjhátralék fennállásával és teljes megfizetésével kapcsolatos vita felmerülése esetén a hatáskörrel rendelkező hatóság ehhez hasonlóan megteheti azt, hogy a határozat folyamatos tartásra vonatkozó részét elismeri annak ellenére, hogy a hátralék elismerésével kapcsolatban jogorvoslat van folyamatban.

Bevált gyakorlat: *A kérelmezőnek nem kell külön kérnie a határozat részleges elismerését vagy új határozat hozatalát akkor, ha az elismerés iránti kérelem eredménytelen volt. Az egyezmény úgy rendelkezik, hogy az elismerési és végrehajtási eljárás során lehetséges kimenetelként vizsgálendő a részleges elismerésnek és új határozat hozatalának lehetősége is. A megkeresett állam saját eljárásai határozzák meg, hogy az ilyen „új” kérelem esetén hogyan jár el az állam, mivel ilyenkor előfordulhat, hogy további információkra van szükség (például új határozat hozatalához).*

b) Az elismerés fenntartás miatt nem lehetséges

422. Bizonyos esetekben a tartási határozat azért nem ismerhető el vagy hajtható végre, mert az érintett állam az egyezmény szerinti fenntartást tett. A kérelem alapján indított eljárás azonban nem feltétlenül zárul le ebben a szakaszban.

423. A 20. cikk (4) bekezdése arra kötelezi a központi hatóságot, hogy hozza meg a megfelelő intézkedéseket a célból, hogy a jogosult érdekében új tartási határozat meghozatalára kerüljön sor, amennyiben a határozat az alábbi alapokon tett fenntartás miatt nem ismerhető el:

- a jogosult szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik az eredeti eljárás helye szerinti államban;
- írásbeli megállapodás (gyermektartásdíjjal kapcsolatos ügyek kivételével);
- személyi állapot vagy szülői felelősség alapján fennálló joghatóság.⁹⁷

424. A jogosultnak nem kell új határozatot kérelmeznie, és a meglévő határozat úgy tekintendő, mint amely megállapítja a szóban forgó gyermek⁹⁸ tartási kötelezettséggel kapcsolatos eljárás indítására való jogosultságát (20. cikk (5) bekezdés). A megkeresett állam eljárásaitól függően előfordulhat, hogy a kérelmezőnek/a jogosultnak további dokumentumokat kell benyújtania ahhoz, hogy új határozatot lehessen hozni. Ezek az iratok megkereső állam központi hatóságán keresztül igényelhetők. A határozathozatal iránti kérelmek elemzéséhez lásd a 8. fejezetet.

⁹⁷ Megjegyzendő, hogy a 20. cikk (3) bekezdése arra is kötelezi az említett fenntartással élő szerződő államot, hogy ismerje el és hajtsa végre a határozatot, amennyiben hasonló tényállás mellett joghatósággal ruházta volna fel saját hatóságait a határozat meghozatalára.

⁹⁸ A magyarázó jelentés 469–471. pontja. Megjegyzendő, hogy az egyezmény nem határozza meg a „jogosultság” fogalmát ebben az összefüggésben, ezért a megkeresett állam belső joga fogja meghatározni a kifejezés értelmezésének módját és azt is, hogy a tartási határozat meghozatala érdekében milyen további adatok vagy bizonyítékok szükségesek.

D. Kapcsolattartás a megkereső állammal

425. A kérelmező és a megkereső központi hatóság meghatározott eljárási cselekményekről (pl. ha a határozat elismerése megtörtént vagy az nem kerül elismerésre) való értesítésén túl az egyezmény a két központi hatóság között folyamatos kommunikációt ír elő a közigazgatási együttműködés körébe tartozó általános kötelezettségként.

426. A megkeresett állam központi hatóságának a kérelem kézhezvételekor és minden esetben legkésőbb az iratok beérkezésétől számított hat héten belül vissza kell igazolnia a kérelem beérkezését (12. cikk (3) bekezdés). Erre a célra kötelező formanyomtatványt rendszeresítettek, amelynek kitöltési útmutatója a 15. fejezetben olvasható.

427. Emellett az egyezmény azt is előírja, hogy a megkeresett állam központi hatóságának minimálisan a kérelem beérkezésének visszaigazolásától számított **3 hónapon belül** állapotjelentést kell adnia a megkereső központi hatóságnak. Erre a célra ajánlott formanyomtatvány létezik (lásd az állapotjelentés formanyomtatványt).

428. A megkereső központi hatóságot az elismerési vagy elismerési és végrehajtási eljárás befejezésekor értesíteni kell arról, hogy a határozat elismerése megtörtént (ha csak ezt kérték), vagy hogy most a határozat végrehajtása következik, és a megkereső állam számára meg kell adni a megkeresett államban a határozat végrehajtásáért felelős megfelelő személy vagy egység elérhetőségét is.

429. A központi hatóságok közötti kommunikáció általában a megkeresett állam hivatalos nyelvén, illetve angolul vagy franciául történik. Az államok fenntartásban zárhatják ki az angol vagy a francia nyelv használatát (de nem mindkettőt). A kommunikáció nyelvével és a fordítási követelményekkel kapcsolatos további információkért lásd a 2. fejezetet.

430. Noha számos esetben ez a kommunikáció postai úton folyik, az államok jelezhetik, hogy az elektronikus kommunikáció fogadására is felkészültek. Az államok országprofilja feltünteti az ezzel kapcsolatos preferenciákat.

IV. Egyéb vonatkozások elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kérelmek esetén

A. A kötelezettek elismerés iránti kérelmei

1. Általános tudnivalók

431. Az egyezmény szerint a kötelezett akkor nyújthat be határozat elismerése iránti kérelmet, ha a határozat elismerésére van szükség ahhoz, hogy egy korábbi határozat végrehajtását korlátozzák vagy felfüggeszék a megkeresett államban. Ilyen kérelem abban az esetben nyújtható be, ha a kötelezett eltérő határozat elismerését kívánja elérni a végrehajtás helye szerinti államban, vagy ha a kötelezett sikerrel módosította a meglévő határozatot egy másik szerződő államban, és most szeretné az új változatot elismertetni abban az államban, ahol vagyontárgyai találhatóak.

432. A **módosítás iránti** kérelmeket a 11. és a 12. fejezet tárgyalja teljes körűen.

433. Ha a tartási kötelezettséget megállapító határozat végrehajtása már folyamatban van a kötelezett tartózkodási helye vagy vagyontárgyai fellelhetősége szerinti megkeresett államban, a belső jog előírja, hogy az adott államon kívül hozott módosított határozatot el kell ismerni ahhoz, hogy az alapján az első határozat végrehajtásának tényleges korlátozása vagy felfüggesztése elrendelhető legyen. Egyes államok azonban ezt nem feltétlenül írják elő, például akkor, ha a határozatot ugyanaz a hatóság módosítja, amelyik az eredeti határozatot hozta. Tehát a belső jogot kell vizsgálni annak megállapításához, hogy egy adott esetben szükség van-e a határozat elismerésére.

A módosítás egy már elfogadott tartási határozat megváltoztatásának folyamatára utal. Bizonyos államokban változtatás iránti kérelem vagy határozat megváltoztatása iránti kérelem néven ismert. A módosítás érintheti a tartásdíj összegét, a kifizetés gyakoriságát vagy a tartási határozat bármely egyéb rendelkezését.

2. Milyen esetekben alkalmazhatja a kötelezett ezt a kérelemtípust?

434. Mivel a 10. cikk (2) bekezdésének a) pontja szerint az elismerés iránti kérelem célja a végrehajtás korlátozása, és tekintettel arra, hogy a végrehajtás többnyire a kötelezett tartózkodási helye szerinti államban zajlik, számos esetben a határozat elismerését kérő kötelezett tartózkodási helye abban az államban lesz, ahol a határozatot el kell ismerni. Az egyezmény nem tartalmaz kifejezett rendelkezést arra az esetre, ha a kérelmezőnek a saját központi hatóságához kell kérelmet benyújtania. Ezért ilyen esetekben az elismerés iránti kérelmet a belső jog alapján kell elbírálni, és egy, a kötelezett tartózkodási helye szerinti állam hatáskörrel rendelkező hatósága előtt előterjesztett kérelemként kell kezelni.⁹⁹ Ha abban az államban kérnek elismerést, ahol a kötelezettnek vagyontárgyai találhatóak, de a tartózkodási helye eltérő államban van, a kötelezett a 10. cikk (2) bekezdésének a) pontja szerinti kérelmet nyújthat be.

435. A kötelezett minősül a kérelmezőnek minden olyan esetben, amikor az ügy intézése a 10. cikk (2) bekezdésének a) pontja alapján történik. Ilyen esetekben a jogosult lesz a kérelmezett/alperes, és a végrehajtásra történő nyilvántartásba vételről, illetve a végrehajthatóvá nyilvánításról szóló értesítés címzettje a jogosult lesz.

Példa

436. A kötelezett tartózkodási helye „A” országban van, és a tartási kötelezettséget megállapító eredeti határozat is itt született. A kötelezett vagyontárgyai „B” országban vannak, illetve jövedelme ott keletkezik. A jogosult „B” országban lakik és az eredeti határozatot ez az ország elismerte és végrehajtja a kötelezett ott található vagyontárgyaiból. A kötelezett most sikeresen módosította a határozatot „A” országban. Az első határozat végrehajtásának korlátozása céljából a módosított határozat elismerését szeretné kérni „B” országban.

⁹⁹ Egyes államokban a központi hatóság hatáskörrel rendelkező hatóságként jár el e célból, és segítséget nyújt a kötelezettnek az elismerési eljárás során. Módosítás iránti kérelmek esetében az elismerés az eljárás utolsó lépéseként kezelhető (lásd a 12. fejezetet), és ilyenkor nem kell új kérelmet benyújtani. Ez az egyes államok belső eljárásaitól függ.

Hogyan működik mindez az egyezmény szerint?

437. A kötelezett megteheti, hogy az egyezmény 10. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kérelmet terjeszt „A” ország központi hatósága elé. „A” ország a kérelmet „B” országba továbbítja, ahol az e fejezetben ismertetett eljárások alkalmazásával a módosított határozatot végrehajtásra nyilvántartásba veszik vagy végrehajthatóvá nyilvánítják. A jogosult értesítést kap a nyilvántartásba vételről vagy a végrehajthatóvá nyilvánításról, és lehetősége lesz az ellen kifogás vagy fellebbezés előterjesztésére. A végrehajthatóvá nyilvánított, illetve végrehajtásra nyilvántartásba vett módosított határozat hatályossá válik „B” országban, és így korlátozni fogja az eredeti határozat végrehajtását.

3. Eljárások

438. A kötelezett által ilyen körülmények között benyújtott elismerés iránti kérelmekre az e fejezetben tárgyalt elismerési és végrehajtási eljárások alkalmazandók. A 26. cikk előírja, hogy az V. fejezet (Elismerés és végrehajtás) értelemszerűen alkalmazandó a csak elismerés iránti kérelmekre, azzal a különbséggel, hogy a végrehajthatósági követelmény helyébe azon követelmény lép, hogy a határozat hatályos legyen az eredeti eljárás szerinti államban. Ez azt jelenti, hogy gyakorlati okokból az elismeréssel és végrehajtással foglalkozó rendelkezések irányadóak lesznek az elismerés iránti kérelmekre, azon rendelkezések kivételével, amelyeket amiatt kell megváltoztatni, mert a határozat végrehajtását nem kérték.¹⁰⁰

4. A módosított határozatok elismerésének korlátozása

439. Megjegyzendő, hogy az egyezmény egy fontos korlátozásról is rendelkezik a kötelezett azon jogát illetően, hogy egy módosított határozat egyezmény szerinti elismerését kérje. A jogosult vitathatja a módosított határozat elismerését, ha a módosított határozatot az eredeti határozatot hozó államtól (az eljárás helye szerinti államtól) eltérő szerződő állam hozta, és a jogosult szokásos tartózkodási helye az eredeti eljárás helye szerinti államban volt abban az időpontban, amikor a módosított határozat született (18. cikk és 22. cikk f) pont). Néhány kivételes esetben lehetséges a módosított határozat elismertetése, de lényeges szempont, hogy a kötelezettnek a módosított határozat elismertetéséhez való joga bizonyos olyan korlátozások mellett érvényesül, amelyek más határozatok elismerésére és végrehajtására nem vonatkoznak.

440. Lásd a módosítás iránti kérelmekről szóló 11. és 12. fejezetet.

¹⁰⁰ Lásd a magyarázó jelentés 546. pontját.

B. Alternatív eljárás elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kérelmek esetén (a 24. cikk)

441. Az egyezmény az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelmek tekintetében két kissé eltérő eljárásról rendelkezik: a 23. cikkben előírt rendes eljárásról és a 24. cikkben előírt alternatív eljárásról.

442. Az államok nyilatkozatban jelezhetik a 24. cikkben előírt alternatív eljárás alkalmazását.

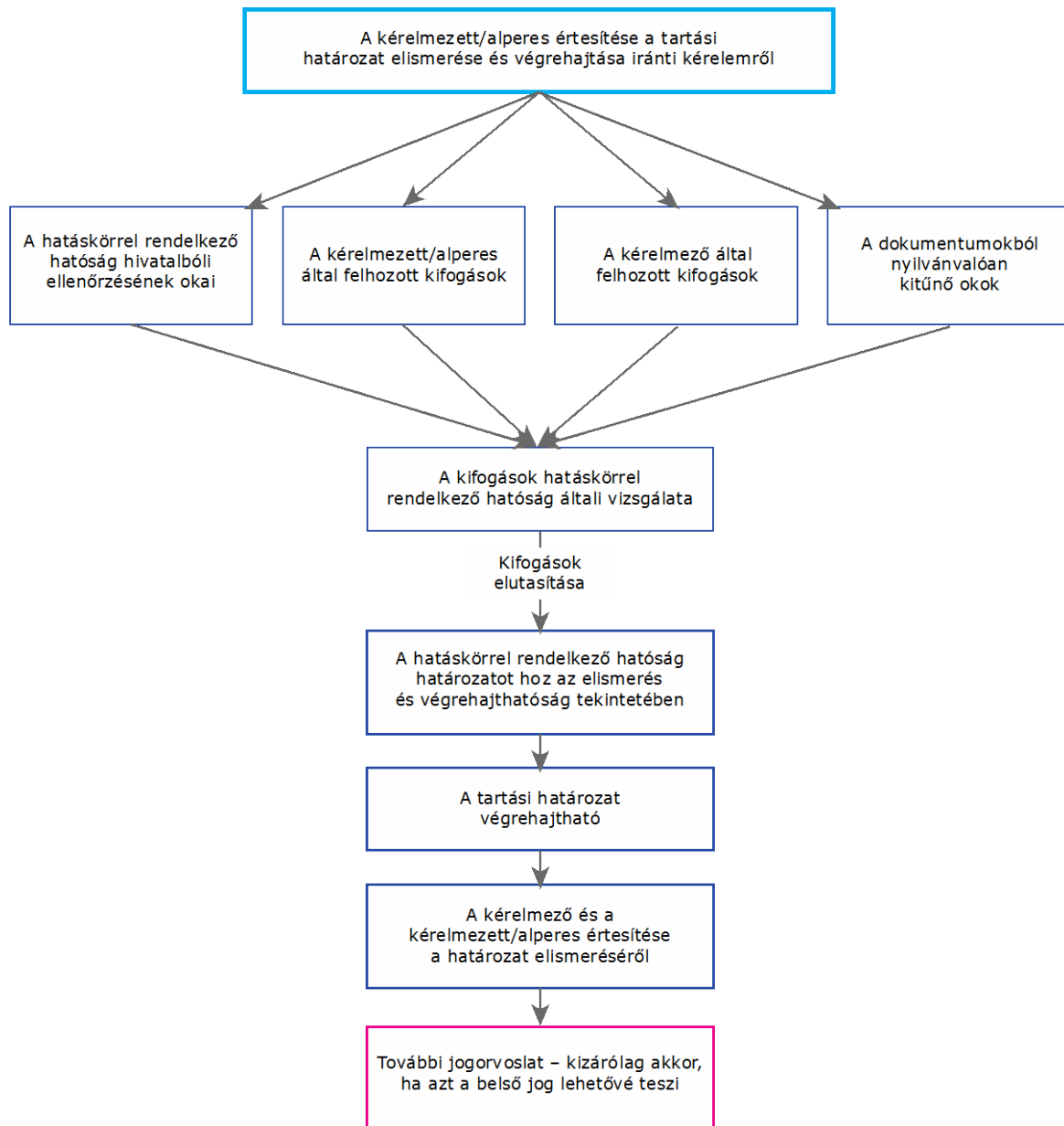
443. A rendes és az alternatív eljárás közötti alapvető eltérés az, hogy az alternatív eljárás szerint a határozat elismerésére csak azt követően kerül sor, hogy a kérelmezettet/alperest értesítették, és a kérelmező és a kérelmezett/alperes egyaránt lehetőséget kapott arra, hogy beadványt intézzon a hatáskörrel rendelkező hatósághoz. Emellett a hatáskörrel rendelkező hatóság tágabb körben, saját kezdeményezésére vagy a felek felvetése nélkül is mérlegelheti az elismerés megtagadásának bizonyos okait. E két eltéréstől eltekintve azonban az eljárások igen hasonlóak.¹⁰¹

444. Az alternatív eljárást az alábbiakban mutatjuk be.

Javaslat: *Az államok az alternatív eljárás alkalmazására vonatkozó nyilatkozat hiányában mindig a rendes eljárást használják. Ez az információ szerepelni fog az országprofilban. Az egyezmény előtti kétoldalú megállapodások alapján külföldi határozatokat végrehajtó legtöbb országban már lesznek bevett eljárások a külföldi határozatok nyilvántartásba vételére vagy pedig 23. cikkben ismertetett rendes eljárást követő nyilatkozatokra. Ezeket az eljárásokat az egyezmény követelményeinek teljesítése érdekében kisebb módosításokkal a továbbiakban is alkalmazni fogják.*

¹⁰¹ Lásd a magyarázó jelentés 516. pontját.

**AZ ELISMERÉS ÉS VÉGREHAJTÁS
IRÁNTI ALTERNATÍV ELJÁRÁS
(Az egyezmény 24. cikke)**

17. ábra: Az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelmek alternatív eljárásának áttekintése

a) **A kérelmezett/alperes értesítése az elismerés iránti kérelemről**

445. A rendes eljárástól eltérően az alternatív eljárásban a határozat elismerése előtt a kérelmezettet/alperest értesíteni kell. Noha a kérelmezett/alperes értesítésének „haladéktalanul” meg kell történnie, az értesítést követően a kérelmezett/alperes reagálására vagy kifogására határidő nincs megszabva. Az esetleges határidőket a belső jog írja elő.

b) **Az elismerés és végrehajtás elleni kifogások vizsgálata**

446. A kérelmezett/alperes a rendes eljáráshoz hasonlóan csak korlátozott alapon emelhet kifogást a határozat elismerése vagy elismerése és végrehajtása ellen. Ezek az alapok az alternatív és a rendes eljárásban megegyeznek.

447. Az alternatív eljárásban azonban a határozat elismerésének vagy végrehajtásának megtagadása egyes alapjait a hatáskörrel rendelkező hatóság közvetlenül is vizsgálhatja, anélkül, hogy be kellene várnia, hogy arra bármelyik fél hivatkozzon. (Az egyezmény erre a hatáskörrel rendelkező hatóság általi „hivatalból” történő vizsgálat fordulatot használja.) A hatáskörrel rendelkező hatóság által vizsgálható okokat a 24. cikk (4) bekezdése határozza meg és ide tartoznak az alábbiak:

- a határozat elismerése és végrehajtása nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen-e a közrenddel;
- a megkeresett államban ugyanazon felek között, ugyanazon célból eljárás van-e folyamatban, és ez utóbbi eljárás indult meg először;
- a határozat összeegyeztethetetlen-e egy, ugyanazon felek között, ugyanazon célból, a megkeresett államban vagy egy másik államban hozott határozattal (feltéve, hogy ez utóbbi esetben a határozat a megkeresett államban elismerhető és végrehajtható);
- az iratok alapján – (ami annyit jelent, hogy csak magukat az iratokat vizsgálva egyértelmű, hogy) – nincs alap a 20. cikk szerint az elismerésre és végrehajtásra;
- az iratok alapján fennáll-e az elismerés és végrehajtás megtagadásának valamely oka;
- az iratok alapján kétséges-e a dokumentumok hitelessége és egységessége.

Javaslat: Számos államban a döntéshozó hatóság csak a tárgyaláson részt vevő felek által felvetett kérdéseket vizsgálja. Ez az egyezményben szabályozott rendes eljárás az elismerés és végrehajtás iránti kérelmek vonatkozásában. Az alternatív eljárás feljogosítja a hatáskörrel rendelkező hatóságot bizonyos kérdések vizsgálatára még abban az esetben is, ha azokra egyik fél sem hivatkozik.

448. A hatáskörrel rendelkező hatóság vizsgálja a fenti kérdéseket, a kérelmezett/alperes kifogásait és az iratok alapján a 20. cikk, 22. cikk és 23. cikk (7) bekezdésének c) pontja szerint felmerülő kérdéseket, majd pedig dönt a határozat elismeréséről és végrehajtásáról.

c) **A határozat végrehajtása**

449. Az elismerés és végrehajtás iránti rendes eljáráshoz hasonlóan a határozatot az alternatív eljárásban is csak az elismerés után lehet végrehajtani. A hatáskörrel rendelkező hatóság ekkor megkezdheti a végrehajtást anélkül, hogy a kérelmezőnek további kérelmet vagy megkeresést kellene benyújtania. Minden esetben bevált gyakorlat a kötelezettel a lehető leggyorsabban önkéntes egyezség megkötésének megkísérlése, ha ennek nyomán a jogosult a tartási határozatban meghatározottak szerint rendszeresen megkapja a járandóságát.

d) Fellebbezés

450. A belső jog szerint lehetőség nyílhat az elismerési határozat elleni fellebbezésre. Ha ez a helyzet, különleges körülmények fennállásának hiányában a fellebbezésnek a határozat végrehajtására halasztó hatálya nem lesz (24. cikk (6) bekezdés).

C. **Tartási kötelezettségről szóló megállapodások**

1. **A legfontosabb különbségek**

451. Az egyezmény különbséget tesz a tartási kötelezettséget megállapító határozatok és az úgynevezett **tartási kötelezettségről szóló megállapodások** között; az előbbieket bíróságok és közigazgatási hatóságok hozzák, míg az utóbbiak a felek által köthető szerződések egyes konkrét típusainak tekintendők. Bár a tartási kötelezettségről szóló megállapodások elismerésére és végrehajtására irányuló eljárások meglehetősen hasonlítanak a tartási kötelezettséget megállapító határozatok esetén alkalmazott eljárásokra, az állam olyan tartalmú fenntartást tehet, hogy nem ismeri el, illetve nem hajtja végre a tartási kötelezettségről szóló megállapodásokat.

*A 3. cikk meghatározása szerint a **tartási kötelezettségről szóló megállapodás** a tartásdíjak kifizetésével kapcsolatos olyan írásbeli megállapodás, amelyet az alaki követelményeknek megfelelően a hatáskörrel rendelkező hatóság közokiratként kiállított vagy nyilvántartásba vett, vagy a hatáskörrel rendelkező hatóság hitelesített, nyilvántartásba vett, vagy amelyet a hatáskörrel rendelkező hatósággal kötöttek, illetve annál iktattak, és amelyet a hatáskörrel rendelkező hatóság felülvizsgálhat és módosíthat.*

2. **Eljárások**

452. A tartási kötelezettségről szóló megállapodások elismerésére és végrehajtására ugyanazok az általános elvek és eljárások vonatkoznak, mint a tartási kötelezettséget megállapító határozatok elismerésére és végrehajtására.¹⁰² Az egyezmény 30. cikke kimondja, hogy a tartási kötelezettségről szóló megállapodásokat határozatként kell elismerni és végrehajtani, feltéve, hogy a megállapodás határozatként végrehajtandó abban az államban, ahol eredetileg létrejött.

453. A tartási kötelezettségről szóló megállapodás elismerése és végrehajtása iránti kérelem beérkezése esetén ugyanazon általános eljárások követendők. A kérelem beérkezésekor a hatáskörrel rendelkező hatóság előzetes vizsgálatot végez, melynek során értékeli, hogy az elismerés vagy végrehajtás nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen lenne-e a közrenddel. A kérelemhez szükséges dokumentumok köre hasonló a határozat elismeréséhez és végrehajtásához előírtakéhoz, de lényeges különbség, hogy a megfelelő értesítést igazoló dokumentumra nincs szükség. Ennek az az oka, hogy a megállapodás létrejöttében értelemszerűen mindkét félnek közre kellett működnie.

454. A tartási kötelezettségről szóló megállapodás elismerése és végrehajtása iránti kérelemhez csatolandó iratok teljes listáját lásd a 4. fejezetben.

455. Miután a központi hatóság ellenőrizte az iratanyagot, és meggyőződött az iratok hiánytalanságáról, a tartási kötelezettségről szóló megállapodást megküldi a hatáskörrel rendelkező hatóságnak (kivéve, ha erre a célra a hatáskörrel rendelkező hatóság a központi hatóság). Ekkor a megállapodást nyilvántartásba veszik végrehajtásra, illetve végrehajthatóvá nyilvánítják, és erről értesítik a kérelmezettet/alperest, illetve abban az esetben, ha az állam az alternatív eljárást alkalmazza, értesítik a kérelmezettet/alperest a megállapodás elismerése iránti kérelemről és lehetőséget kap a kifogásra vagy fellebbezésre.

¹⁰² Lásd a magyarázó jelentés 559. pontját.

456. Vannak bizonyos eltérések azon jogalapok tekintetében is, amelyekre hivatkozással a megállapodás és a határozat elismerése vitatható. Ezeket az eltéréseket a 30. cikk (5) bekezdése határozza meg.

3. Az elismerési és végrehajtási eljárás befejezése

457. A tartási kötelezettségről szóló megállapodás elismerésének és végrehajtásának eljárása egyébként – egy eltéréstől eltekintve – hasonló a tartási kötelezettséget megállapító eljáráshoz. A hatáskörrel rendelkező hatóság határoz a megállapodás végrehajthatóvá nyilvánítása, illetve végrehajtásra történő nyilvántartásba vétele tárgyában, és a kérelmezettnek/alperesnek ekkor lehetősége van a határozat elleni kifogás vagy fellebbezés előterjesztésére. Számos államban ezzel be is fejeződik a nyilvántartásba vételi és végrehajtási eljárás. Amennyiben a tartási kötelezettségről szóló megállapodással kapcsolatban jogorvoslati kérelmet nyújtanak be, ez felfüggeszti az esetleges elismerésre és végrehajtásra vonatkozó eljárást (30. cikk (6) bekezdés). A végrehajtás ilyen okból történő felfüggesztése lényeges eltérés a határozatok és a megállapodások elismerési és végrehajtási eljárása között.

V. Elismerés és végrehajtás – egyéb kérdések

A. Jogi segítségnyújtás

458. Az egyezmény értelmében a 21. életévét be nem töltött gyermekekre vonatkozó tartási kötelezettséget megállapító határozat elismerése vagy elismerése és végrehajtása iránti kérelmet feldolgozó megkeresett államnak általában költségmentes jogi segítségnyújtást kell biztosítania a jogosult számára, ha ez szükséges a kérelem feldolgozásához. Emlékeztetőül: amennyiben az állam egyszerűsített eljárások alkalmazásával biztosít tényleges hozzáférést az eljárásokhoz, nem keletkezik jogosultság a költségmentes jogi segítségnyújtás igénybevételére.

459. A 3. fejezet teljes körűen bemutatja az eljárásokhoz való tényleges hozzáférés biztosítására vonatkozó kötelezettséget, ideértve a szükség esetén biztosítandó költségmentes jogi segítségnyújtást is.

460. A költségmentes szolgáltatások biztosítása tekintetében több kivételt és korlátozást figyelembe kell venni, ha az elismerés iránti kérelmet a kötelezett nyújtja be, vagy ha a határozat nem 21 éven aluli gyermek tartására vonatkozik. Ezeket a kérdéseket a 3. fejezet ismerteti.

B. Végrehajtással kapcsolatos kérdések

Pénznemek átszámítása

461. Az egyezmény nem szabályozza a tartási kötelezettségek mértékének egyik pénznemről a másikra történő átszámítását. A hatáskörrel rendelkező hatóság által a határozatok elismerésére alkalmazott eljárásoktól függően az is előfordulhat, hogy egy azzal párhuzamos eljárás során számítják át a határozat szerinti tartási kötelezettség összegét a végrehajtó állam pénznemére. Előfordulhat, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságnak igazolást kell beszereznie a kifizetések átváltására alkalmazott árfolyamról, és ezt követően a végrehajtó államban a tartási kötelezettség alapját az átváltott összeg képezi.

462. Más esetekben előfordulhat, hogy már a megkereső állam átváltja a határozatban rögzített összegeket és az esetleges hátralékokat is a megkeresett állam pénznemére.

463. A pénznemek átszámításával kapcsolatos kérdéseket részletesebben a határozatok végrehajtásáról szóló 10. fejezet tárgyalja.

C. Releváns kivételek és fenntartások

464. A fenti információk a gyermektartási tárgyú határozatok elismerésével kapcsolatos legjellemzőbb esetekben alkalmazhatók. Ennek ellenére több olyan eset lehetséges, amikor valamely érintett állam által tett fenntartás vagy nyilatkozat befolyásolja az elismerési és végrehajtási eljárást.

a) 18 és 21 év közötti gyermekek

465. Egy adott állam tehet olyan **fenntartást**, amely az egyezmény alkalmazását a 18. életévüket be nem töltött gyermekekre korlátozza. Ha az állam ilyen fenntartást tett, nem fog olyan határozatot elfogadni a tartási kötelezettségek egyezmény szerinti elismerésére, illetve elismerésére és végrehajtására, amely alapján a tartás jogosultja 18. életévét betöltött gyermek, és az adott állam sem terjeszthet elő másik államnál arra irányuló megkeresést, 18. életévét betöltött gyermek tartásával kapcsolatos ügyeket intézzen.

A fenntartás a szerződő állam hivatalos nyilatkozata, amelyet az egyezmény szerinti bizonyos körülmények fennállásakor tehet meg, és amely meghatározza, hogy az egyezmény alkalmazása az adott államban valamilyen szempontból korlátozott lesz.

b) Az elismerés és a végrehajtás alapjai

466. Az állam tehet olyan fenntartást, amely szerint a tartási kötelezettséget megállapító határozatot nem ismeri el, illetve nem hajtja végre, ha a határozathozatal alapját az alábbiak valamelyike jelenti:¹⁰³

- a jogosult szokásos tartózkodási helye,
- a felek közötti írásbeli megállapodás,
- személyi állapotra vagy szülői felelősségre alapozott hatáskör gyakorlása.

c) Elismerési és végrehajtási eljárás

467. Az államok tehetnek olyan értelmű **nyilatkozatot**, hogy az elismerés vagy elismerés és végrehajtás esetében a fent ismertetett alternatív eljárást (24. cikk) és nem a rendes eljárást (23. cikk) alkalmazzák.

A nyilatkozat a szerződő államnak az egyezmény egyes cikkeivel vagy az egyezmény alapján fennálló követelményekkel kapcsolatos hivatalos nyilatkozata.

d) Tartási kötelezettségről szóló megállapodások

468. Az államok tehetnek olyan fenntartást, amelyben úgy nyilatkoznak, hogy nem ismerik el és nem hajtják végre a tartási kötelezettségről szóló megállapodásokat. Alternatív lehetőségként az államok nyilatkozat útján rendelkezhetnek úgy, hogy a tartási kötelezettségről szóló megállapodások elismerése és végrehajtása iránti kérelmek benyújtása az adott állam központi hatóságán keresztül történjen.

¹⁰³ A 20. cikk szerinti joghatósági alapok tekintetében lásd a fenti elemzést (93. lábjegyzet).

VI. További anyagok

A. Gyakorlati tanács

- A határozat elismerése után sok állam azonnal megkísérli a kapcsolatfelvételt a kötelezettel, hogy rávegye a határozat önkéntes teljesítésére annak biztosítása érdekében, hogy a tartásdíj mielőbb befolyjon a jogosulthoz és a gyermekekhez.
- Az elismerési és végrehajtási eljárás egyezményben rögzített célja a kérelmek gyors és hatékony feldolgozásának lehetővé tétele. A megkeresett állam ügyintézőinek ezt szem előtt kell tartaniuk, és intézkedniük kell annak biztosítása érdekében, hogy az ügyeket minél gyorsabban, minimális csúszással dolgozzák fel.
- Az egyezmény nem tartalmazza az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelmek feldolgozásával kapcsolatos összes eljárást és követelményt. Az ügyintézők a belső jog vonatkozó anyagi és eljárási jogszabályait is kötelesek figyelembe venni. Az ügyintézőknek például mérlegelniük kell a belföldi követelményeket arra vonatkozóan, hogy milyen módon kell a kérelmezettet/alperest a határozatról értesíteni, vagy milyen módon kell a megkeresett államon kívül élő kérelmezőt bármely határozatról értesíteni.

B. Ötletek és eszközök

A megkereső állam fejleményekről vagy csúszásokról való folyamatos és időben történő tájékoztatása bevált gyakorlat, és segítséget jelent a megkereső állam kérelmezővel folytatott kommunikációja során.

C. Kapcsolódó formanyomtatványok

Elismerés és a végrehajtás iránti kérelem
Adattovábbítási formanyomtatvány
Végrehajthatóságot megállapító okirat
Megfelelő értesítést igazoló dokumentum
Pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány
Elismervény

D. Az egyezmény vonatkozó cikkei

10. cikk (1) bekezdés a) pont
10. cikk (2) bekezdés a) pont
11. cikk
12. cikk
20. cikk
23. cikk
24. cikk
30. cikk
36. cikk
50. cikk

E. A kézikönyv kapcsolódó szakaszai

Lásd a 3. fejezetnek az egyezmény szerinti összes kérelem és a különleges intézkedések iránti megkeresések közös vonatkozásait tárgyaló 2. részét.

Lásd a megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kimenő kérelmek elkészítéséről szóló 6. fejezetet.

Lásd a tartási határozat meghozatala iránti kimenő kérelmekről szóló 8. fejezetet.

Lásd a tartási határozatok végrehajtásáról szóló 10. fejezetet.

VII. Ellenőrző lista az elismerés és végrehajtás iránti kérelmekhez

	Eljárás	A kézikönyvbeli hivatkozás
1.	Dokumentumok beérkezése a központi hatóságtól	
2.	Annak megerősítése, hogy a kérelemnek elismerésre és végrehajtásra kell irányulnia	III(A)(3)
3.	Megfelel-e a kérelem az egyezmény minimumkövetelményeinek?	III(A)(4)
4.	A dokumentumok hiánytalanságának ellenőrzése	III(A)(5)
5.	Szükség esetén a kérelmezett/alperes tartózkodási helyének felkutatása	III(A)(6)
6.	Szükség esetén további dokumentumok bekérése	III(A)(7)
7.	A kérelem beérkezésének visszaigazolása	III(A)(6)
8.	Ha az Ön állama alternatív eljárást alkalmaz, folytassa a 9. ponttal, egyébként a 8 (a), (b), (c) ponttal	
8a.	A határozat nyilvántartásba vétele és/vagy végrehajthatóvá nyilvánítása	III(B)(1)
8b.	A kérelmező és a kérelmezett/alperes értesítése a nyilvántartásba vételről vagy a végrehajthatóvá nyilvánításról	III(B)(4)
8c.	A kérelmezett/alperes lehetőséget kap arra, hogy a meghatározott alapokon kifogást vagy fellebbezést terjesszen elő a végrehajthatóvá nyilvánítás vagy a nyilvántartásba vétel ellen	III(B)(5)
9a.	A kérelmezett/alperes értesítése az elismerés iránti kérelemről	IV(B)
9b.	Az okok vizsgálata, beleértve a kérelmezett/alperes által felvetett okokat (ha vannak ilyenek)	IV(B)
9c.	A határozat elismerése és végrehajthatóvá nyilvánítása	IV(B)
10.	Az esetleges fellebbezések vagy kifogások elbírálása, valamint a kérelmező és a kérelmezett/alperes értesítése	III(B)(5)
11.	Az állapotjelentés formanyomtatvány megküldése a kérelmezőnek és a megkereső központi hatóságnak	II(D)

VIII. Gyakran ismételt kérdések

A jogosult „A” országban hozott határozattal rendelkezik, de „B” országban él. „B” ország megtagadja a határozat elismerését és végrehajtását. A kötelezett „C” országban él. Mindhárom állam szerződő állam. Elismerhető-e és végrehajtható-e a határozat „C” országban?

469. Igen. A jogosult kérheti a határozat elismerését és végrehajtását abban az államban, ahol a kötelezett tartózkodási hellyel, vagyontárgyakkal rendelkezik vagy ahol jövedelme keletkezik, ha a határozatot szerződő államban hozták. A határozatnak a megkeresett államban nem kell végrehajthatónak vagy elismertnek lennie, csak az feltétel, hogy az eredeti eljárás helye szerinti államban az legyen. Ebben az esetben ez az állam „A” állam. Ha rendelkezésre áll a határozathozatal helye szerinti „A” országban kiállított végrehajthatóságot megállapító okirat, akkor „C” ország fel tudja dolgozni az elismerés és végrehajtás iránti kérelmet (amennyiben minden egyéb feltétel teljesül).

A jogosult miért csak a határozat elismerését kéri, miért nem az elismerését ÉS végrehajtását?

470. Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy a jogosult magánúton kívánja végrehajtatni a határozatot, vagy a kérelmezőnek szüksége lehet a határozat elismerésére ahhoz, hogy a megkeresett államban igénybe vehessen egyéb jogorvoslati eszközöket. Előfordulhat például, hogy a megkeresett államban található hagyatékkal szemben a jogosult akkor érvényesíthet igényt, ha a határozatot előbb elismerteti.

A tartási határozat elismerésével a határozat egésze ugyanúgy kezelendő-e, mint az adott államban eredetileg hozott bármely tartási határozat?

471. Nem. Az elismerési és végrehajtási eljárás célja pusztán az, hogy lehetővé tegye egy külföldi tartási határozat végrehajtását a belföldi tartási határozatokra vonatkozó eljárásokkal és mechanizmusokkal megegyező eljárások és mechanizmusok alapján. Így például a megkeresett állam szülői felügyeleti jogra vagy gyermekekkel való kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezései a kérdéses határozatra nem alkalmazandók. A határozat csak a tartási kötelezettségek elismerése és végrehajtása szempontjából hasonlít az adott államban hozott határozatokhoz.

Minden esetben szükség van-e a határozat elismerésére ahhoz, hogy az végrehajtható lehessen?

472. Igen, kivéve azt az esetet, ha a határozatot a megkeresett államban hozták, és a végrehajtásra is itt kerül sor. Ha a határozatot más államban hozták, először az elismerési eljárást kell lefolytatni azt biztosítandó, hogy a határozat megfeleljen az alapvető eljárási és egyéb, a tartási kötelezettségek megállapításának módjára – például a felek értesítésére – vonatkozó követelményeknek.

Idegen nyelvű határozat végrehajtható-e az egyezmény alapján?

473. Igen, de rendelkezésre kell állnia a határozat fordításának, lefordított kivonatának vagy összefoglalásának a megkeresett állam nyelvén vagy a megkeresett állam által elfogadottként jelzett másik nyelven. Az iratokra és a határozatokra vonatkozó fordítási követelmények ismertetését lásd a 3. fejezetben.

474. Az egyezmény értelmében a központi hatóságok közötti egyéb kommunikáció nyelve az angol vagy a francia.

Elismerhet-e az állam olyan típusú határozatot, amely az adott államban nem hozható?

475. Igen, amennyiben a határozat az egyezmény szerinti tartási kötelezettségek hatálya alá tartozik. Például egy gyermek tartására vonatkozó határozat rendelkezhet bizonyos olyan költségtípusok megtérítéséről is (pl. egészségbiztosítás díja), amelyeket a megkereső állam joga nem ismer, vagy nem szabályoz. Ettől függetlenül a határozat elismerhető a megkeresett államban.

Miért nincs olyan előírás, hogy az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelmet alá kell írnia a kérelmezőnek vagy a központi hatóság valamelyik munkatársának?

476. Az egyezmény „eszközsemleges” annak érdekében, hogy elősegítse információs technológiai eszközök alkalmazását, valamint az anyagok hatékony továbbítását az egyes államok között. Ha kötelező lenne az aláírás, az iratokat nem lehetne faxon vagy elektronikus úton elküldeni.

477. Annak biztosításáért, hogy a kérelemben szereplő információk összhangban legyenek a kérelmező által átadott dokumentumokkal és információkkal, és hogy a kérelem megfeleljen az egyezmény előírásainak, az a személy felelős, akinek a neve a kérelemben szerepel.

Elismerés vagy elismerés és végrehajtás iránti kérelem feldolgozható-e hitelesített másolatok nélkül?

478. Ez attól függ, hogy a megkeresett állam tett-e az egyezmény szerinti nyilatkozatot arról, hogy hitelesített másolatokat kér (az országprofil megerősíti ezt a követelményt). Előfordulhat továbbá, hogy egy adott esetben a bíróság vagy a hatáskörrel rendelkező hatóság hitelesített másolatokat kér, többnyire olyan esetekben, ha a benyújtott dokumentumok hitelességével vagy egységességével kapcsolatos aggály merül fel.

479. Ilyen nyilatkozat hiányában a kérelem intézésére a megkereső állam által továbbított másolatok alapján kerülhet sor.

A határozatot a hatáskörrel rendelkező hatóság nyilvántartásba vette vagy végrehajthatóvá nyilvánította. Mi a következő lépés?

480. A határozat a nyilvántartásba vételét vagy a végrehajthatóvá nyilvánítását követően végrehajthatóvá válik. Az egyezmény szerint a kérelmezőnek ehhez nem kell további kérelmet benyújtania (amennyiben az eredeti kérelem központi hatóságon keresztül érkezett). A kérelmezőt, a kérelmezettet/alperest és a megkereső államot haladéktalanul értesíteni kell arról, hogy az elismerés megtörtént, és hogy a végrehajtás folyamatban van.

Mi a helyzet, ha több tartási határozat is van? Például hoztak egy eredeti tartási határozatot, amelyet egy későbbi határozattal módosítottak. Melyiket kell elismerni?

481. Az egyezmény ezt a kérdést közvetlenül nem rendezi. Ha a határozatot végre kell hajtani, és van olyan tartásdíjhátralék, amely az első határozat alapján halmozódott fel, a megkeresett államnak a korábbi határozat egy példányára is szüksége lehet a végrehajtáshoz. Ezt előírhatja a végrehajtásra irányadó belső jog, vagy szükség lehet rá akkor is, ha a kötelezett vitatja a hátralékot vagy a kötelezettség eltérő értelmezését adja elő. Egyben lehetnek bizonyos más olyan elemek is (így az indexálás vagy módosítás feltételei), amelyek az egyik határozatban szerepelnek, de egy másikban nem.

482. A határozat elismerése azonban nem tagadható meg pusztán azon az alapon, hogy az ugyanabban az ügyben született korábbi határozatot a kérelemhez nem csatolták. Ha úgy tűnik, hogy más releváns tartási határozatok is vannak, amelyekre a kérelemnek ki kellett volna terjednie, fel kell vennie a kapcsolatot a megkereső állam központi hatóságával, és e hatóságtól kell kérnie a további határozatok másolatának megküldését.

6. fejezet

A megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kimenő kérelmek előkészítése (10. cikk (1) bekezdés b) pont)

A fejezet felépítése:

Ez a fejezet a megkeresett államban hozott vagy elismert tartási határozatok végrehajtása iránti kérelmeket tárgyalja.

Az I. szakasz áttekintést nyújt a kérelemről, az alkalmazás eseteiről és a kérelmezésre jogosultakról, továbbá kifejti az alapvető kifejezéseket és fogalmakat.

A II. szakasz a kérelem összeállításának és feldolgozásának eljárását vagy lépéseit mutatja be, és áttekinti a szükséges formanyomtatványokat és iratokat, valamint ismerteti a csatolandó iratokat és a formanyomtatványok kitöltésének módját.

A III. szakasz a további anyagokat tárgyalja.

Az V. szakasz választ ad néhány, a végrehajtás iránti kérelmekkel kapcsolatban gyakran feltett kérdésre.

Ha egyszerűen az érintett eljárásokat szeretné összefoglalva áttekinteni, folytassa a IV. szakasz szerinti ellenőrző listával.

I. Áttekintés

A. Milyen esetekben alkalmazandó ez a kérelemtípus?

483. Ez a kérelem abban az esetben használatos, ha a kérelmező rendelkezik a megkeresett államban hozott **tartási határozattal** vagy pedig a határozatát ez az állam már elismerte,¹⁰⁴ és a határozatot abban az államban végre is kívánja hajtatni. A jogosult rendszerint azért kér végrehajtást, mert a kötelezett tartózkodási helye a megkeresett államban van, vagyontárgyai vannak a megkeresett államban, vagy jövedelme keletkezik ott.

*A **tartási határozat** egyrészt megállapítja a kötelezett tartás nyújtására vonatkozó kötelezettségét, de magában foglalhatja az indexálással történő automatikus kiigazítást, a tartásdíj-hátralék, visszamenőleges tartásdíj vagy kamat fizetésére irányuló kötelezettséget, valamint a költségek vagy kiadások meghatározását.*

¹⁰⁴ Előfordulhat, hogy a határozat elismerése már megtörtént az egyezmény alapján, vagy pedig az a jogszabály erejénél fogva elismerhető olyan esetekben, ha a határozat a megkeresett államban elismertetés nélkül is hatályos.

B. Példaeset

484. „R” és „S” házasságuk alatt „B” országban éltek és két gyermekük született. Válásukra „B” országban került sor, ahol a gyermektartást is megítélték. „S” és a gyermekek jelenleg „A” országban élnek, de „R” továbbra is „B” országban maradt. „R” tavaly óta nem fizet tartásdíjat. „S” szeretné a tartási határozat végrehajtását kérni „B” országtól. „A” és „B” ország egyaránt az egyezmény szerződő állama.

Hogyan működik mindez az egyezmény szerint?

485. „S” az „A” ország központi hatóságához fordul, amely kérelmet továbbít „B” ország központi hatóságához a tartási határozat „B” országban történő **végrehajtása** iránt. „B” ország központi hatósága feldolgozza a kérelmet, majd végrehajtás céljából átadja azt a hatáskörrel rendelkező hatóságnak. A hatáskörrel rendelkező hatóság a határozatot végrehajtja, és a kifizetéseket továbbítja „S”-nek.

C. Ki kérheti a tartási határozat végrehajtását?

486. Ezt a kérelmet a **jogosult** nyújthatja be, ideértve a jogosult nevében eljáró vagy a jogosultnak tartás helyett ellátásokat nyújtó állami szervet.

*A **jogosult** az az egyén, aki tartásra jogosult, vagy tartási igényt érvényesít. A jogosult lehet szülő, házastárs, gyermek, nevelőszülő vagy más, a gyermeket gondozó rokon vagy személy. Egyes államokban ezt a személyt a tartás címzettjének, hitelezőnek, gondviselőnek vagy felügyeleti joggal rendelkező szülőnek is nevezhetik.*

D. Általános tudnivalók az elismerés nélküli végrehajtásról

487. Az állam saját határozatának vagy az ott már elismert határozatnak a végrehajtása iránti kérelmek intézése egyszerűbb, mint a határozat elismerése vagy elismerése és végrehajtása iránti kérelmeké. A 4. és 5. fejezetben kifejtettek szerint a határozat elismerése vagy elismerése és végrehajtása iránti kérelem benyújtásakor a kérelmezett/alperes tiltakozhat az elismerés és végrehajtás ellen azon az alapon, hogy nem állnak fenn az elismerés és végrehajtás 20. cikkben szereplő alapjai, vagy pedig a határozat elismerésének és végrehajtásának a 22. cikk szerinti eljárásjogi vagy egyéb követelményei nem teljesülnek.

*A **központi hatóság** az a hatóság, amelyet a szerződő állam kijelöl az egyezmény szerinti közigazgatási együttműködési és segítségnyújtási feladatok ellátására.*

488. A kérelmezett/alperes a megkeresett államban hozott vagy már elismert határozat tekintetében nem rendelkezik hasonló joggal. Ennek az az oka, hogy az államtól nem egy külföldi, hanem saját rendelkezés végrehajtását kérik, vagy pedig olyan határozatot, amelyet az egyezmény vagy belső jog szerinti elismerési eljárásban már elismertek, illetőleg olyan határozat végrehajtását kérik, amelyen az elismerési eljárást nem kell lefolytatni.

489. Így ha a kérelmezett/alperes tiltakozhat a határozat végrehajtása ellen, ezt csak azt követően teheti meg, hogy a **hatáskörrel rendelkező hatóság** a végrehajtást megindította, a végrehajtás helye szerinti állam belső jogában megengedett módon. Az a tény, hogy a végrehajtás iránti kérelmet az egyezmény alapján terjesztették be, nem biztosít a kérelmezett/alperes, illetve a kötelezett számára további alapot a határozat végrehajtása elleni tiltakozásra.

*Valamely állam **hatáskörrel rendelkező hatóságának** az a hatóság minősül, amely az adott állam jogszabályai alapján köteles vagy jogosult az egyezményben meghatározott konkrét feladatok ellátására. Hatáskörrel rendelkező hatóság lehet bíróság, közigazgatási szerv, gyermektartás behajtása körében eljáró szerv vagy bármely más olyan kormányzati szerv, amely az egyezménnyel összefüggésben valamely feladatot lát el.*

II. A kérelmek feldolgozási és elintézési eljárása

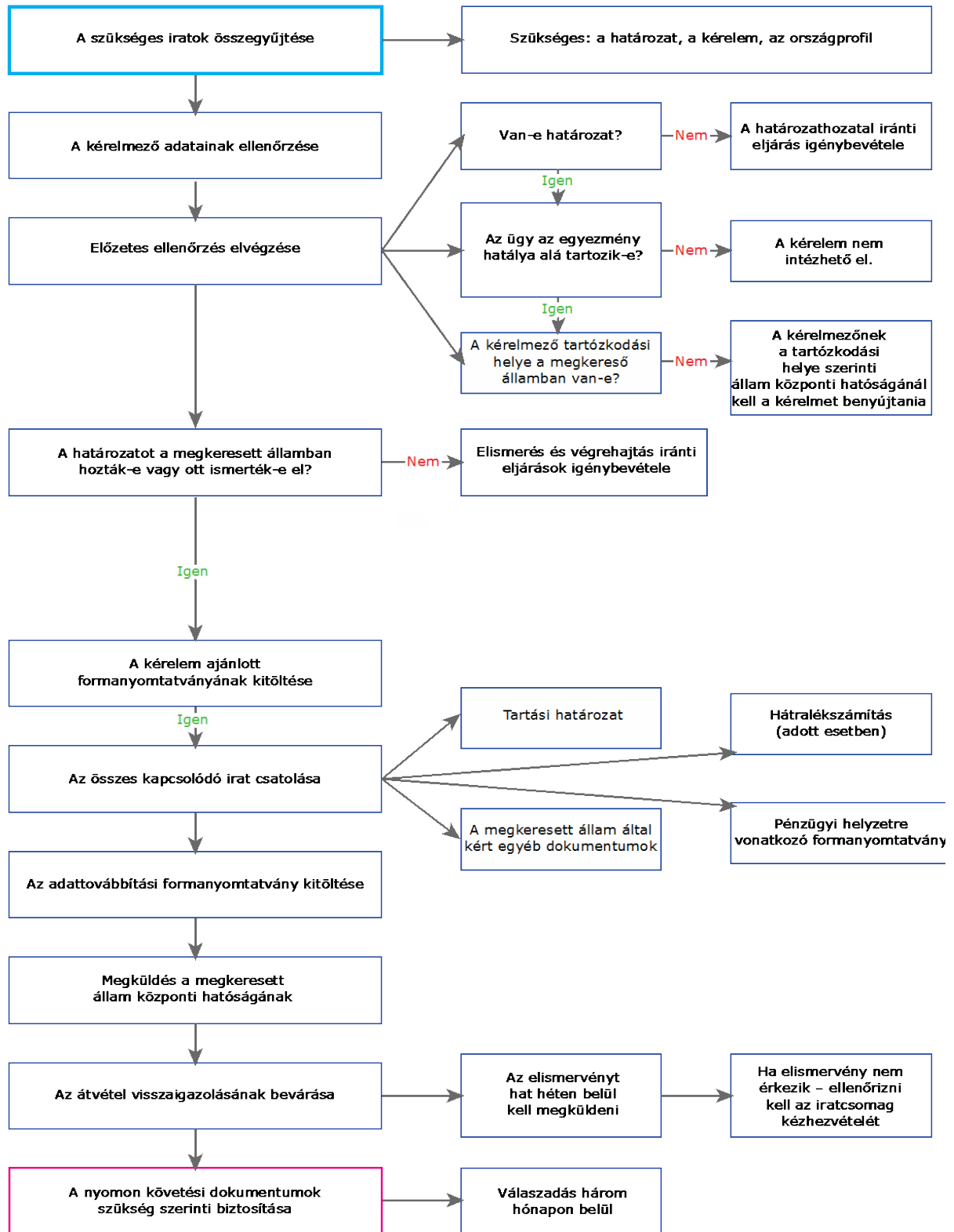
A. Eljárások

490. A megkereső központi hatóság feladata az iratanyag összeállítása, biztosítandó, hogy abban hiánytalanul benne legyenek a szükséges formanyomtatványok vagy iratok, továbbá a szükséges formanyomtatványok elkészítése és a csomag másik szerződő állam központi hatóságának megküldése. Mivel vannak eltérések az államok között, ellenőrizze a megkeresett állam országprofilját¹⁰⁵ (azon állam országprofilját, ahová a kérelmet küldeni fogja), mivel ebben szerepelnek a kérelemre és a dokumentumokra vonatkozó különleges követelmények.

491. A következő oldalon található ábra az eljárásokat foglalja össze.

¹⁰⁵ A legtöbb szerződő állam kitölti az országprofil, és benyújtja azt a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia Állandó Irodájához. Az országprofil elérhető a Hágai Konferencia weboldalán (www.hcch.net) a „Child Support/Maintenance Section” menüpont alatt. Az országprofil mellőző szerződő államok is kötelesek megadni az 57. cikk szerinti adatokat a Hágai Konferencia Állandó Irodájának, amelynek ezeket az adatokat fel kell vennie az országprofilba.

A MEGKERESETT ÁLLAMBAN HOZOTT VAGY ELISMERT HATÁROZAT VÉGREHAJTÁSA IRÁNTI KIMENŐ KÉRELMEK

18. ábra: Végrehajtás iránti kimenő kérelmekhez kapcsolódó eljárások

B. A végrehajtás iránti kimenő kérelmek elkészítése

492. Az alábbi lépések a 18. ábra feletti táblázatban ismertetett folyamatoknak felelnek meg).

1. A kérelmező által megadott adatok, valamint egyéb iratainak ellenőrzése

493. Nézze át a megkeresett állam országprofilját és a kérelmező által megadott adatokat. Ha a kérelmező nem tölti ki a kérelemhez ajánlott formanyomtatványt, meg kell adnia az ahhoz elégséges adatokat, hogy a központi hatóság képviselője az iratot kitölthesse.

2. Mérlegelje, hogy a kérelemnek helye van-e

494. A kérelmezőnek rendelkeznie kell egy olyan határozattal, amely a megkeresett államban végrehajtható.

- Ha a kérelmező még nem rendelkezik tartási határozattal, határozathozatal iránti kérelmet kell benyújtani (lásd a 8. fejezetet).
- A kérelem és a határozat az egyezmény alkalmazási körébe tartozik-e? Lásd a 3. fejezetet. Ha nem, a kérelem nem intézhető el.
- A kérelem benyújtásához a kérelmező tartózkodási helyének a **megkereső államban** kell lennie. Ha a kérelmező tartózkodási helye egy másik szerződő államban van, a kérelmet annak az államnak a központi hatóságán keresztül kell benyújtania.
- Ha a kérelmezett/alperes tartózkodási helye nem szerződő államban van, illetve vagyontárgyai nem ilyen államban találhatóak és jövedelme sem ott keletkezik, a kérelmező nem veheti igénybe az egyezmény szerinti mechanizmusokat a határozat végrehajtásához.

A megkereső állam az a szerződő állam, amely a kérelmet kezdeményezi és elvégzi a megkeresést az abban az államban tartózkodási hellyel rendelkező kérelmező képviselőjében. A megkeresett állam az a szerződő állam, amely felkérését kap a kérelem feldolgozására.

3. Annak meghatározása, hogy a határozatot hol hozták vagy ismerték el

495. Ha a határozatot abban az államban hozták, ahová a kérelmet küldi (a megkeresett államban), akkor ezek az eljárások igénybe vehetők.

496. Ha a határozatot egy másik állam hozta,¹⁰⁶ annak a megkeresett államban elismertnek kell lennie. Ha a határozat elismerése nem történt meg, elismerés és végrehajtás iránti kérelmet kell betervezni (lásd a 4. fejezetet).

4. A kérelemhez rendszeresített formanyomtatvány kitöltése

497. A kérelemhez ajánlott formanyomtatványt (A megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kérelem) kell használni. Ezzel biztosítható, hogy a kérelemben szerepeljenek a minimálisan szükséges adatok.

¹⁰⁶ Megjegyzendő, hogy a határozatnak nem feltétlenül kell szerződő államban hozottnak lennie, amennyiben azt a megkeresett államban elismerték. Lásd a magyarázó jelentés 243. pontját.

498. A formanyomtatvány kitöltési útmutatója a 15. fejezetben olvasható.

5. A további iratok kitöltése

499. Az elismerés és végrehajtás iránti kérelemtől eltérően nincsenek olyan konkrét további iratok, amelyeket a végrehajtási iránti kérelemmel együtt kötelezően meg kell küldeni a megkeresett állam számára. Számos esetben azonban bevált gyakorlat a következő iratok megküldése, mivel ezek hasznosak a megkeresett állam végrehajtási eljárás során történő segítségéhez.

a) A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány

500. Ez az irat segít a megkeresett államnak a kérelmezett/alperes tartózkodási helyének a végrehajtás céljából történő meghatározásában és a határozat érvényre juttatásában.

501. Az ajánlott formanyomtatvány hasznos eszköz a kötelezett pénzügyi helyzete és vagyontárgyai tekintetében szükséges adatok összeállításához. Ezek az adatok a megkeresett állam segítségére lesznek a határozat érvényre juttatásában.

Megjegyzendő, hogy mivel a kérelem végrehajtásra irányul, a jogosult helyzetére vonatkozó adatok megadása nem szükséges.

502. A kötelezetre vonatkozó adatokat kitöltheti a jogosult / kérelmező is, mivel a kérelmező gyakorta hozzáfér a szükséges adatokhoz. Ha azonban a jogosult / kérelmező tölti ki az adatokat, a központi hatóság kérelem továbbításáért felelős képviselője nevének szerepelnie kell a formanyomtatványon.

503. A formanyomtatvány kitöltési útmutatója a 15. fejezetben olvasható.

b) Hátralékszámítási dokumentum

504. A végrehajtás iránti kérelem keretében a kérelmező kérheti a határozathozatal óta felhalmozódott tartásdíjhátralék végrehajtását. Teljes számítást kell csatolni, részletezve a határozat szerint esedékes összegeket, a kifizetett összegeket (ha voltak ilyenek) és az egyenleget.

505. Fontos, hogy ez a dokumentum lehetőség szerint hiánytalan és a lehető legpontosabb legyen, mivel a kérelmezett/alperes megkífoágálhatja az elismerést és a végrehajtást azon az alapon, hogy a hátralék számítása pontatlan.

Bevált gyakorlat: *Ha a tartásdíjhátralék kiszámításában és végrehajtásában gyermektartási vagy tartásdíj-végrehajtási szerv vesz részt, a szerv nyilatkozatát mindenképpen csatolni kell, mivel nyilvántartásai pontosak és teljes körűek.*

c) A határozat teljes szövege

506. Segíthet a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóságának, ha a csomagban szerepel a tartási határozat másolata. Ennek nem feltétlenül kell hiteles másolatnak lennie, elegendő a határozatot meghozó bíróság vagy közigazgatási hatóság határozatának egyszerű másolata is. A hatáskörrel rendelkező végrehajtási hatóság gyakorlatától függően a határozat másolatának benyújtása gyorsíthatja a végrehajtási eljárást, mivel emiatt a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóságának nem kell egy példányt bekérnie a határozatot hozó vagy elismerő bíróságtól vagy közigazgatási hatóságtól.

d) **Egyéb kísérő iratok**

507. Egyes esetekben más kísérő iratok csatolása is helyénvaló lehet. Ez az adott kérelem egyedi körülményeitől függ.

Bevált gyakorlat: *A tartási kötelezettség időtartamát az eredeti eljárás helye szerinti állam (a határozat meghozatalának helye szerinti állam) joga határozza meg. Az eredeti eljárás helye szerinti állam országprofiljában szerepelni fog, hogy mi szükséges a gyermektartáshoz való jog fennmaradásához. Ezeket az információkat a végrehajtás iránti megkereséssel együtt meg kell adni.*

508. Ha a kérelmező állami szerv, előfordulhat, hogy tartás helyett ellátásokat nyújtott. Bizonyos esetekben helyénvaló lehet a jogosultnak nyújtott ellátásokat feltüntető iratok benyújtása, ha például az állami szerv a tartásdíjhátralék egy részének megszerzése érdekében önálló jogot kíván érvényesíteni.

509. Hasonlóképpen, ha a határozat a gyermektartás érvényesítésének folytatását a gyermek iskolai beiratkozásától teszi függővé, a végrehajtást segítheti ezen adatoknak a végrehajtás iránti kérelemhez csatolása. Ez mérsékelheti az abból eredő esetleges késedelmeket, hogy a kötelezett a végrehajtást ezen az alapon vitatja.

510. Az országprofilban az is szerepel, ha adott körülmények között helyénvaló további iratok csatolása.

6. Az adattovábbítási formanyomtatvány kitöltése

511. Az adattovábbítási formanyomtatvány kötelező formanyomtatvány. A formanyomtatvány a kérelmek központi hatóságok közötti megküldésére általánosan rendszeresített eszköz. A formanyomtatványon szerepel a csomagban szereplő iratok és adatok felsorolása, és jelzi a megkeresett központi hatóságnak a kérelem típusát.

512. Az adattovábbítási formanyomtatvány kitöltési útmutatója a 15. fejezetben olvasható.

7. Megküldés a megkeresett államnak

513. Az elkészült iratcsomagot meg lehet küldeni a megkeresett állam központi hatóságának.

514. Az anyagokat a leggyakrabban rendes postai úton küldik meg, kivéve, ha a megkeresett állam központi hatósága jelezte, hogy elektronikus úton is elfogad iratokat.

8. Az átvétel visszaigazolásának bevétele

515. A megkeresett államnak hat héten belül kell visszaigazolni a kérelem átvételét. Ehhez a központi hatóságnak a kötelező elismervényt kell használnia. Az átvétel visszaigazolásával egyidejűleg a megkeresett központi hatóság közli azt is, hogy kinek kell küldeni a későbbi megkereséseket, és megadja az adott államon belüli illetékes személy vagy egység megfelelő elérhetőségét.

9. A nyomkövetési dokumentumok szükség szerinti biztosítása

516. Az elismervényben további iratok vagy adatok is bekérhetőek. Az adatokat a lehető legkorábban, de mindenképpen három hónapon belül küldje meg. Ha ehhez várhatóan három hónapnál hosszabb időre van szüksége, ne felejtse el értesíteni erről a másik központi hatóságot, mivel az három hónapon belüli válasz hiányában az ügyet lezárhatja.

***Bevált gyakorlat:** Tájékoztassa a másik központi hatóságot a kért adatok vagy iratok beszerzésének nehézségeiről. Egyébként előfordulhat, hogy a megkeresett állam központi hatósága az ügyet lezárja, ha három hónap elteltével nem kap választ.*

C. Kivételek az általános eljárások alól

1. Csak házastársi tartásra vonatkozó határozatok

517. Ha a megkereső és megkeresett szerződő állam nem terjesztette ki egyezően az egyezmény teljes alkalmazását (a II. és a III. fejezetét is) a házastársi tartásra, a megkereső központi hatóság nem köteles a csak házastársi tartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti megkeresés továbbításában való közreműködésre (lásd a 3. fejezetet). A megkeresett állam központi hatósága sem fog közreműködni a megkeresés fogadásában vagy feldolgozásában. A határozat végrehajtása iránti közvetlen kérelmet a megkeresett állam végrehajtásért felelős hatáskörrel rendelkező hatóságához kell benyújtani.

518. A hatáskörrel rendelkező hatósághoz intézett közvetlen kérelmekre irányadó eljárásokat a megkeresett állam határozza meg. Erre vonatkozó információk lehetnek az országprofilban vagy esetleg a hatáskörrel rendelkező hatóságnak is lehet olyan weboldala, amely meghatározza a kérelem feltételeit.

519. Emlékeztetőül: ha a határozat a gyermektartással együtt rendelkezik a házastársi tartásról vagy ha ezt külön határozat rendezi, de a kérelem gyermektartáshoz kapcsolódik,¹⁰⁷ a végrehajtás iránti kérelem minden esetben – nyilatkozattételtől függetlenül – benyújtható a központi hatóságon keresztül.

2. A családi tartásdíjak egyéb formáira vonatkozó határozatok

520. Az egyezmény alkalmazási köre nem terjed ki a családi tartásdíjak egyéb formáira vonatkozó határozatokra, amennyiben a megkeresett és megkereső szerződő állam nem terjesztette ki az egyezmény egészének vagy valamely részének alkalmazását a családi tartásdíjak ezen egyéb formáira.

¹⁰⁷Lásd a magyarázó jelentés 47. pontját.

III. További anyagok

A. Gyakorlati tanács

- A központi hatóság felhatalmazott képviselőjének ki kell töltenie az adattovábbítási formanyomtatványt, és ellenőriznie kell, vagy ki kell töltenie a kérelemhez ajánlott formanyomtatványt.
- Az államok számára javasolt az ajánlott formanyomtatványok használata. Ezeket úgy alakították ki, hogy az összes szükséges adat szerepeljen bennük. Csak az adattovábbítási formanyomtatvány kötelező formanyomtatvány, ezt használni kell.
- A megkeresett állam országprofiljában számos hasznos információ szerepel. Ez a dokumentum jelzi a végrehajtáshoz alkalmazott eljárásokat és az intézkedésekre irányadó határidőket.
- A csomagban egy iratot sem kell eredetiben csatolni.
- Az egyezmény értelmében az iratokat elegendő egyszerű másolatban csatolni, ha a megkeresett állam kifejezetten nem jelezte, hogy a határozatot hiteles másolatban kéri. Ennek az országprofilban lehet utánanézni.
- Számos esetben bevált gyakorlat a kötelezettel való mielőbbi kapcsolatfelvétel annak megállapítása érdekében, hogy a tartást önként fogja-e fizetni. Az önkéntes teljesítés elérésével a jogosult gyakran gyorsabban jut a tartásdíjhoz, azonban minden esetben haladéktalanul meg kell tenni a végrehajtási lépéseket a tartásdíj megfizetésének biztosítására. (Lásd a 7. és a 8. fejezetet.)

B. Kapcsolódó formanyomtatványok

Adattovábbítási formanyomtatvány

A megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kérelem

Bizalmas adatok formanyomtatványa

A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány

C. Az egyezmény vonatkozó cikkei

10. cikk (1) bekezdés b) pont

11. cikk

12. cikk

32. cikk

D. A kézikönyv kapcsolódó szakaszai

Lásd az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kimenő kérelmek feldolgozásáról szóló 4. fejezetet.

Lásd a tartási határozatok végrehajtásáról szóló 10. fejezetet.

Lásd a 13. fejezet különleges intézkedések iránti megkereséseket áttekintő I. szakaszát.

IV. Ellenőrző lista a megkeresett állam határozatának végrehajtása iránti kimenő kérelemhez

	Eljárás	A kézikönyvbeli hivatkozás
1.	Iratok ellenőrzése	II(B)(1)
2.	A kérelem helyénvalóságának biztosítása	II(B)(2)
3.	A határozathozatal helyének meghatározása	II(B)(3)
4.	A kérelemhez rendszeresített formanyomtatvány kitöltése	II(B)(4)
5.	További iratok kitöltése	II(B)(5)
6.	Az adattovábbítási formanyomtatvány kitöltése	II(B)(6)
7.	Megküldés a megkeresett államnak	II(B)(7)
8.	A kérelem átvételi elismervényének bevárása	II(B)(8)
9.	A nyomonkövetési dokumentumok biztosítása	II(B)(9)

V. Gyakran ismételt kérdések

Mi a különbség a megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kérelem, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelem között?

521. A végrehajtás iránti kérelem akkor használatos, ha a határozatot a megkeresett államban hozták vagy ott korábban elismerték, így azt a végrehajtást megelőzően nem kell elismerni, mivel az abban az államban már hatályos és végrehajtható. Az elismerés és végrehajtás iránti kérelemtől eltérően a kérelem nem egy külföldi határozat elismerésére és végrehajtására irányul, egyszerűen csak arra, hogy a megkeresett állam hajtsa végre saját határozatát vagy egy általa már elismert határozatot.

Miért kell az egyezményhez folyamodni, ha a kérelemben az államtól saját határozatának végrehajtását kérik?

522. Egyes államokban a hatáskörrel rendelkező végrehajtó hatósághoz (pl. a gyermektartási hivatalhoz) csak az adott államban tartózkodási hellyel rendelkező személyek folyamodhatnak. A megkeresett és a megkereső állam központi hatósága kérésre a kifizetések továbbításában is segítséget nyújthat, amennyiben ez szükséges és erre képes. Végezetül ha a megkeresett államban a végrehajtási eljárás megindításához jogi segítségnyújtás szükséges, az egyezmény szerinti kérelem esetében ezt a kérelmező költségmentesen kapja meg.

Be lehet-e nyújtani a központi hatósághoz házastársi tartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti kérelmet?

523. Csak akkor, ha a kérelem egyben gyermektartási határozatra is vonatkozik (lásd a 3. fejezetet). Ha a határozat csak házastársi tartásra vonatkozik, a végrehajtás iránti közvetlen kérelmet a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóságához kell benyújtani, amennyiben a megkereső és a megkeresett állam nem terjesztette ki egyezően az egyezmény II. és III. fejezetének alkalmazását a házastársi tartásra.

7. fejezet

A megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti bejövő kérelmek feldolgozása

A fejezet felépítése:

Ez a fejezet a tartási határozatok végrehajtása iránti kérelmeket tárgyalja.

Az I. szakasz áttekintést nyújt a kérelemről, az alkalmazás eseteiről és a kérelmezésre jogosultakról, továbbá kifejti az alapvető kifejezéseket és fogalmakat.

A II. szakasz a beérkező anyagok ellenőrzésének eljárását, illetve lépéseit és a kérelem feldolgozását ismerteti.

A III. szakaszban hivatkozások és a kérelemmel kapcsolatos további anyagok találhatóak.

A IV. szakasz ellenőrző listát tartalmaz azok számára, akik a folyamat egyszerű áttekintésére kíváncsiak.

Az V. szakasz az e kérelmekkel kapcsolatosan leggyakrabban feltett kérdések közül tárgyal néhányat.

I. A megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti bejövő kérelmek áttekintése

A. Mikor használatos ez a kérelemtípus?

524. Ez az egyezmény szerinti legkevésbé összetett kérelem. A kérelem arra irányul, hogy a szerződő állam hatáskörrel rendelkező hatósága hajtsa végre a saját határozatát vagy egy általa már elismert külföldi határozatot,¹⁰⁸ és nyújtson segítséget a tartásdíjösszegek más államban élő jogosultnak történő átutalásában. A jogosult azért kéri a határozat végrehajtását, mert a kötelezett tartózkodási helye a megkeresett államban van, vagyontárgyai vannak ott, vagy jövedelme keletkezik a megkeresett államban.

525. Az eljárás rendkívül egyszerű, mivel nincs szükség a határozat elismerésére annak végrehajtásához. Ennek az az oka, hogy a határozat olyan belföldi határozat, amelyet abban az államban hoztak, ahol a végrehajtásra sor fog kerülni, vagy pedig olyan külföldi határozat, amelyet a **megkeresett államban** már elismertek.

A megkereső állam az a szerződő állam, amely a kérelmet kezdeményezi és elvégzi a megkeresést az abban az államban tartózkodási hellyel rendelkező kérelmező képviselőjében. A megkeresett állam az a szerződő állam, amely felkérést kap a kérelem feldolgozására.

¹⁰⁸ Előfordulhat, hogy a határozat elismerése már megtörtént az egyezmény alapján vagy pedig az a jogszabály erejénél fogva elismerhető olyan esetekben, ha a külföldi határozatok egyes típusainak elismerése automatikus.

526. Ennek a kérelemnek az alapja az egyezmény 10. cikke (1) bekezdésének b) pontja.

B. Példaeset

527. „T” rendelkezik egy „A” országban hozott tartási határozattal. Jelenleg „B” országban él. A kötelezett továbbra is „A” országban él. „T” szeretné, ha „A” ország megkezdene a tartási határozat végrehajtását és a tartásdíjat számára megküldené. „A” és „B” ország egyaránt az egyezmény szerződő állama.

528. Az egyezmény igénybevételeivel „T” felkéri „B” ország központi hatóságát, hogy **a határozat végrehajtása iránti kérelmet** továbbítsa „A” országnak. „A” ország központi hatósága megkapja a kérelmet, meggyőződik annak hiánytalanságáról, a határozatot végrehajtás céljából megküldi a hatáskörrel rendelkező hatóságnak, és a kérésnek megfelelően közreműködik a kifizetések „T”-nek történő továbbításában.

C. Jelentős eltérés – az állam saját határozatának végrehajtására irányuló kérelmek

529. A megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kérelem egyszerűbb, mint egy másutt hozott határozat elismerése vagy elismerése és végrehajtása iránti kérelem. A 4. és 5. fejezetben kifejtettek szerint a határozat elismerése vagy elismerése és végrehajtása iránti kérelem benyújtásakor a kérelmezett/alperes tiltakozhat az elismerés vagy az elismerés és végrehajtás ellen azon az alapon, hogy nem állnak fenn az elismerés vagy az elismerés és végrehajtás 20. cikkben szereplő alapjai, vagy pedig a határozat elismerésének vagy elismerésének és végrehajtásának a 22. cikk szerinti eljárásjogi vagy egyéb követelményei nem teljesülnek.

A központi hatóság az a hatóság, amelyet a szerződő állam kijelöl az egyezmény szerinti közigazgatási együttműködési és segítségnyújtási feladatok ellátására.

530. A kérelmezett/alperes a megkeresett államban hozott vagy már elismert határozat tekintetében nem rendelkezik hasonló joggal. Ennek az az oka, hogy az államtól nem egy külföldi, hanem saját rendelkezés végrehajtását kérik, vagy pedig olyan határozatét, amelynek végrehajthatósága korábban az elismerés vagy elismerés és végrehajtás iránti eljárásban megállapítást nyert. Így a **hatáskörrel rendelkező hatóságnak** nem szükséges megvizsgálnia a határozat elismerhetőségét vagy végrehajthatóságát.

Valamely állam hatáskörrel rendelkező hatóságának az a hatóság minősül, amely az adott állam jogszabályai alapján köteles vagy jogosult az egyezményben meghatározott konkrét feladatok ellátására. Hatáskörrel rendelkező hatóság lehet bíróság, közigazgatási szerv, gyermektartás behajtása körében eljáró szerv vagy bármely más olyan kormányzati szerv, amely az egyezménnyel összefüggésben valamely feladatot lát el.

531. Ha a kérelmezett/alperes tiltakozik a határozat végrehajtása ellen, ezt csak azt követően teheti meg, hogy a **hatáskörrel rendelkező hatóság** a végrehajtást megindította, a végrehajtás helye szerinti állam belső jogában megengedett módon. Az a tény, hogy a végrehajtás iránti kérelmet az egyezmény alapján terjesztik be, nem biztosít a kérelmezett/alperes, illetve a kötelezett számára további alapot a határozat végrehajtása elleni tiltakozásra.

532. A megkeresett központi hatóság számára ezért igen egyszerű a végrehajtás iránti bejövő kérelmek elintézési eljárása. Az iratcsomagot ellenőrizni kell a hiánytalanság biztosítása érdekében, és a kérelmet meg kell küldeni végrehajtásra a hatáskörrel rendelkező hatósághoz. A hatáskörrel rendelkező hatóság ekkor megteszi a belső jogban a határozat végrehajtására megengedett intézkedéseket. Ezeket az eljárásokat a következő szakasz tárgyalja részletesen.

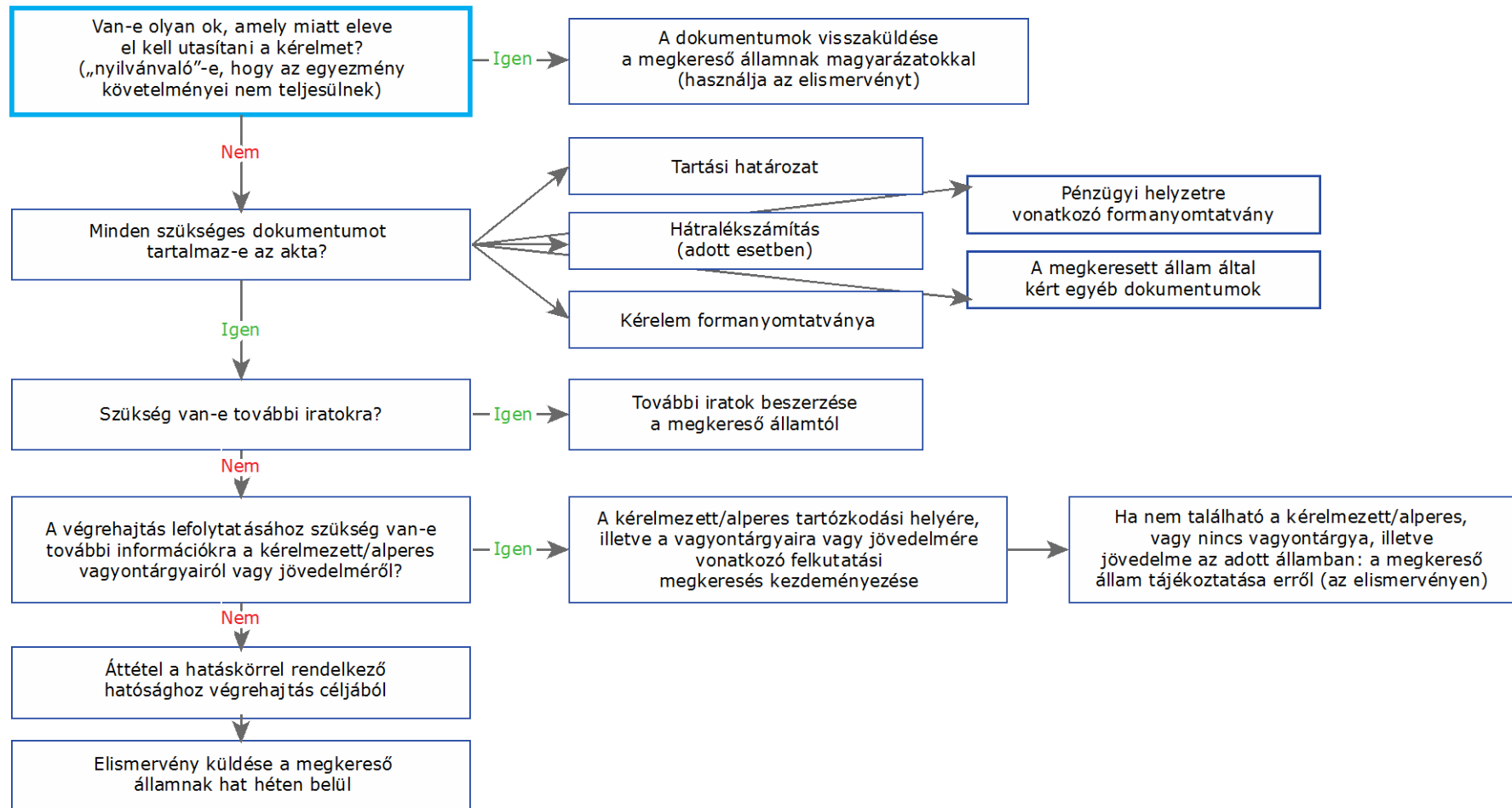
*A fejezetben tárgyalt intézkedések gyors összegzésére kíváncsi?
Térjen át a fejezet végén található **ellenőrző listára**.*

II. Végrehajtás iránti kérelmek feldolgozása

A. Folyamatábra

533. Amikor egy másik központi hatóságtól egy határozat végrehajtása iránti kérelem érkezik, ellenőrizni kell annak hiánytalanságát, előzetesen meg kell vizsgálni, hogy a kérelem elintézhető-e, és vissza kell igazolni a csomag beérkezését, a szükséges további iratok egyidejű bekérése mellett. Ezt követően a csomag végrehajtás céljából megküldhető a megfelelő hatóságnak.

A MEGKERESETT ÁLLAMBAN HOZOTT VAGY ELI SMERT HATÁROZAT VÉGREHAJTÁSA IRÁNTI BEJÖVŐ KÉRELMEK

19. ábra: A végrehajtás iránti kérelem elintézési eljárásának áttekintése

B. A bejövő iratok ellenőrzése

1. Az iratok hiánytalanságának ellenőrzése

534. Amikor a megkeresett államba beérkeznek az iratok a megkereső állam központi hatóságától, azokat időben ellenőrizni kell, hogy amennyiben további iratok szükségesek, azokat késedelem nélkül be lehessen kérni.

535. Egyes államokban a kötelező elismervényt a kérelem kézhezvételekor azonnal kitöltik. Más államokban először elvégzik az alábbiakban ismertetett előzetes ellenőrzést. Mindegyik esetben a kérelem beérkezését követő hat héten belül kell megküldeni a kitöltött elismervényt a megkereső államnak.

536. A bejövő csomagnak a következőket kell tartalmaznia:

√	Adattovábbítási formanyomtatvány
√	A kérelem formanyomtatványa
Szükség szerint	A határozat szövege
√	Pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány
Szükség szerint	Hátralékszámítási dokumentum
Szükség szerint	Az állami szerv által nyújtott ellátások igazolása
Szükség szerint	Az iratok fordítása

20. ábra: Formanyomtatványok és iratok listája

a) A kérelemhez csatolt formanyomtatványok

1) Adattovábbítási formanyomtatvány

537. Az egyezmény szerinti valamennyi kérelemhez adattovábbítási formanyomtatványt kell csatolni. Ez a formanyomtatvány kötelező. Az adattovábbítási formanyomtatvány tünteti fel a feleket és a kérelem típusát. A formanyomtatvány a kérelemhez csatolt iratok felsorolását is tartalmazza.

2) A kérelem formanyomtatványa

538. A legtöbb esetben a kérelemhez ajánlott formanyomtatvány használatos.

3) A határozat szövege

539. A kérelmező a legtöbb esetben a határozat egyszerű másolatát csatolja. Ez segítséget fog jelenteni a hatáskörrel rendelkező végrehajtó hatóságnak a határozat fellelésében, és ha a végrehajtáshoz szükséges, további vagy hiteles másolatok beszerzésében.

4) Pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány

540. Mivel a kérelem végrehajtásra irányul, ahhoz a pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány csatolásra került, amely információkkal szolgál a kérelmezett/alperes kérelmező által ismert tartózkodási helyéről és pénzügyi körülményeiről. Ez a formanyomtatvány fontos információkat tartalmaz a határozat végrehajtásához.

541. Ha a kérelmező az ajánlott formanyomtatványt használja, az irat jogosultra vonatkozó részei üresen maradnak, mivel ezek az adatok a végrehajtás iránti kérelemhez nem szükségesek.

5) Hátralékszámítási dokumentum

542. Ha van a tartási határozat értelmében meg nem fizetett és végrehajtandó tartás (hátralék) és a kérelmező kéri ennek végrehajtását, a hátralék kiszámításának módját feltüntető dokumentumot is csatolni kell.

b) További formanyomtatványok

Az állami szerv által nyújtott ellátások igazolása

543. Ha a kérelmező állami szerv, előfordulhat, hogy tartás helyett ellátásokat nyújtott. Bizonyos esetekben helyénvaló lehet a jogosultnak nyújtott ellátásokat feltüntető iratok benyújtása, ha például az állami szerv a tartásdíjhátralék egy részének megszerzése érdekében önálló jogot kíván érvényesíteni.

c) További dokumentumok bekérése

544. Nem szabad elutasítani a kérelmet pusztán azért, mert az hiányosnak tűnik, és további iratok benyújtása szükséges. Ehelyett további iratokat kell bekérni a kötelező elismervény használatával (lásd lentebb).

545. Ha a megkeresés további dokumentumokra vonatkozik, a megkereső államnak **három hónapon** belül kell biztosítani azokat. Ha a kért iratokat nem biztosítják három hónapon belül, újabb kapcsolatfelvételt kell kezdeményezni a megkereső állammal. Ha azonban a dokumentumok nem érkeznek be és a kérelem nem intézhető el, a megkeresett állam központi hatósága az ügyet a megkereső állam megfelelő értesítése mellett lezárhatja. Ehhez ismét használható a kötelező elismervény.

2. „Nyilvánvaló”-e, hogy az egyezmény követelményei nem teljesülnek?

546. Az egyezmény a központi hatóság számára csak abban az esetben teszi lehetővé egy kérelem elintézésének elutasítását, ha „az nyilvánvalóan nem felel meg ezen egyezmény követelményeinek” (lásd a 12. cikk (8) bekezdését). Az erre alapot adó körülmények meglehetősen korlátozottak,¹⁰⁹ és a központi hatóság számára nem is kötelező e követelmény figyelembevétele.

547. Előfordulhat például olyan eset, hogy a központi hatóság korábban már elutasított azonos felek közötti kérelmet. Ha a kérelemhez új bizonyítékot nem csatoltak, a központi hatóság ezen az alapon ismét elutasíthatja a kérelmet. A kérelmet hasonlóképpen el lehet utasítani, ha az iratokból egyértelmű, hogy a kérelem tartási kérdéseket egyáltalán nem érint.

548. Ha a kérelem elintézését a fenti korlátozott alapon tagadják meg, erről a megkereső központi hatóságot a kötelező elismervény felhasználásával az alábbiakban ismertettek szerint tájékoztatni kell.

¹⁰⁹ Lásd a magyarázó jelentés 345. pontját.

3. El kell-e végezni a kérelmezett/alperes tartózkodási helyének felkutatását?

549. Ritka esetekben előfordulhat, hogy a központi hatóság a végrehajtás kezdeményezése előtt kutatást kíván végezni a kérelmezett/alperes tartózkodási helyének meghatározására, különösen akkor, ha a végrehajtást lefolytató állam joga a végrehajtás előtt értesítést ír elő, vagy ha a kérelmező nem biztos abban, hogy a kötelezettnek a megkeresett államban van-e tartózkodási helye, vannak-e ott vagyontárgyai vagy keletkezik-e ott jövedelme.

550. A felkutatás során a központi hatóságnak vagy a nevében eljáró, hatáskörrel rendelkező hatóságnak – a személyes információkhoz való hozzáférésre vonatkozóan a belső jogban meghatározott korlátozások mellett – meg kell vizsgálnia azoknak az adatbankoknak és nyilvános információforrásoknak a tartalmát, amelyekhez hozzáfér.

551. Ha a kérelmezett/alperes, illetőleg a vagyontárgyai vagy a jövedelme nem lelhetők fel a megkeresett államban, erről a megkereső központi hatóságot tájékoztatni kell. Ha a megkereső állam nem biztosít további információt a kérelmezett/alperes felkutatásához, a végrehajtás nem folytatható le.

4. A kérelem beérkezésének visszaigazolása

552. Az egyezmény szerint a megkeresett állam központi hatóságának a kérelem beérkezését követő **hat héten** belül vissza kell igazolnia a bejövő kérelem kézhezvételét. Ehhez a kötelező elismervény használandó. Ez a lépés megtehető rögtön az iratok beérkezésekor vagy azok ellenőrzése után is, az előírt határidő betartása mellett.

5. A végrehajtási eljárás megindítása

553. A csomag most már megküldhető az államon belül a tartási határozatok végrehajtásáért felelős hatáskörrel rendelkező hatóság számára.

III. További anyagok

A. Gyakorlati tanács

- Egyes államokban a végrehajtási eljárás megindítása előtt vagy a végrehajtási eljárással egyidejűleg megkísérlik az önkéntes teljesítés elérését. Valamennyi tartási kérelem célja, hogy a jogosult hosszú távon és megbízhatóan, a lehető leghatékonyabb módon jusson hozzá a kifizetésekhez.
- Mindig fontos annak szem előtt tartása, hogy valamennyi kérelmet gyorsan, eredményesen és a szükségtelen késedelmeket megelőzve kell elintézni.
- A kérelem életútja során bármikor használható az állapotjelentés formanyomtatvány, akár az első elismervénnyel együtt vagy később is bármikor. Ez hasznos eszköz az ügy fejleményeinek a kérelmezővel és a megkereső központi hatósággal való közléséhez.

B. Kapcsolódó formanyomtatványok

A megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kérelem

A 12. cikk (3) bekezdése szerinti elismervény

Állapotjelentés formanyomtatvány – 12. cikk (4) bekezdése (végrehajtás iránti kérelem)

C. Vonatkozó cikkek

- 10. cikk (1) bekezdés b) pont
- 12. cikk
- 32. cikk
- 34. cikk

D. A kézikönyv kapcsolódó szakaszai

Lásd az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kimenő kérelmek intézéséről szóló 4. fejezetet.

Lásd a tartási határozatok végrehajtásáról szóló 10. fejezetet.

IV. Ellenőrző lista a végrehajtás iránti bejövő megkeresésekhez

	Eljárás	A kézikönyvbeli hivatkozás
1.	Dokumentumok beérkezése a megkereső központi hatóságtól	II(B)
2.	Az iratok hiánytalanságának ellenőrzése	II(B)(1)
3.	„Nyilvánvaló”-e, hogy az egyezmény követelményei nem teljesülnek?	II(B)(2)
4.	Elismervény megküldése a megkereső központi hatóságnak	II(B)(4)
5.	Áttétel a hatáskörrel rendelkező hatósághoz végrehajtás céljából	II(B)(5)

V. Gyakran ismételt kérdések

Miért nem szükséges elismerni a megkeresett állam határozatát?

554. Az elismerésre azért nincs szükség, mert az államtól nem egy külföldi, hanem saját rendelkezés végrehajtását kérik, vagy pedig egy már elismert határozatét.

Miért kell az egyezményt alkalmazni, ha a kérelemben az államtól saját határozatának végrehajtását kérik?

555. Egyes államokban a hatáskörrel rendelkező végrehajtó hatósághoz (pl. a gyermektartási hivatalhoz) csak az adott államban tartózkodási hellyel rendelkező személyek folyamodhatnak. A megkeresett és a megkereső állam központi hatósága kérésre a kifizetések továbbításában is segítséget nyújthat, amennyiben ez szükséges és erre képes. Végezetül ha a megkeresett államban a végrehajtási eljárás megindításához jogi segítségnyújtás szükséges, azt a kérelmező költségmentesen kapja meg, amennyiben a kérelem a két szerződő állam között érvényesülő egyezmény hatálya alá tartozik.

8. fejezet

A tartási határozat meghozatala iránti kimenő kérelmek

A fejezet felépítése:

Ez a fejezet a tartási határozatok meghozatala iránti kérelmeket tárgyalja.

Az I. szakasz áttekintést nyújt a kérelemről, az alkalmazás eseteiről és a kérelmezésre jogosultakról, továbbá kifejti az alapvető kifejezéseket és fogalmakat.

A II. szakasz a kérelem elkészítésének és továbbításának eljárását vagy lépéseit és a csatolandó iratok körét ismerteti.

A III. szakaszban hivatkozások és a kérelemmel kapcsolatos további anyagok találhatók.

A IV. szakasz ellenőrző listát tartalmaz azok számára, akik a folyamat egyszerű áttekintésére kíváncsiak.

Az V. szakasz az e kérelmekkel kapcsolatosan leggyakrabban feltett kérdések közül ismerteti néhányat.

I. Áttekintés

A. Milyen esetekben alkalmazandó ez a kérelemtípus?

556. A tartási határozat másik szerződő államban (a megkeresett államban) történő **meghozatala** iránti kérelem bármelyik alábbi helyzet fennállása esetén benyújtható:

- amennyiben még nem létezik határozat, és a jogosult határozat meghozatalát kéri, vagy
- egy határozat elismerése és végrehajtása – az elismerés és végrehajtás 20. cikk szerinti alapjának hiánya miatt, vagy a 22. cikk b) vagy e) pontjában meghatározott okokból – nem lehetséges, vagy azt megtagadják.¹¹⁰

A **határozat meghozatala** a tartási határozat beszerzésének folyamatát jelenti olyan esetekben, amikor nem létezik még ilyen határozat, vagy a **létező határozat elismerése vagy végrehajtása valamilyen okból nem lehetséges**. A határozathozatal kiterjedhet a származás megállapítására is, ha erre szükség van a tartási határozat meghozatalához.

557. A tartási határozat meghozatala iránti kérelemnek része lehet a származás megállapítása iránti megkeresés is.

¹¹⁰ Amennyiben a határozat elismerése és végrehajtása a 20. cikk (2) bekezdése szerinti fenntartás (azaz a 20. cikk (1) bekezdésének c), e) vagy f) pontja szerinti joghatósági okok egyikéhez kapcsolódó fenntartás) miatt nem lehetséges, a kérelmező költségmentes jogi segítségnyújtásra jogosult az új határozat meghozatala érdekében (15. cikk és a 20. cikk (4) bekezdés). Az egyezmény szerint ez olyan helyzet, amelyben a kérelmező ingyenes jogi segítségnyújtásra jogosult a határozat meghozatala iránti kérelemhez.

558. A tartási határozat meghozatala iránti kérelmet az egyezmény 10. cikke (1) bekezdésének c) és d) pontja szabályozza.

B. Példaeset

559. „V” tartásdíjat szeretne két gyermeke számára. „W”-vel nem kötött házasságot, de évekig együtt élt vele „A” országban. Jelenleg „B” országban él a gyermekekkel. Nem rendelkezik tartási határozattal és nem nyújthat be kérelmet „B” országban, mivel „B” ország belső joga az ilyen kérelmet nem teszi lehetővé. „W” továbbra is „A” országban él. „A” és „B” ország egyaránt az egyezmény szerződő állama.

Hogyan működik mindez az egyezmény szerint?

560. „V” „B” ország központi hatóságához fordulhat és segítségét kérheti. „B” ország központi hatósága továbbítja a **tartási határozat meghozatala** iránti kérelmet „A” országnak. „V”-nek a kérelem megküldése előtt nem kell bizonyítania, hogy a gyermek szülője, mivel ennek meghatározását a határozat meghozatala iránti eljárás keretében kérheti. Ha a származás megállapítását célzó vizsgálatra van szükség, „A” ország központi hatósága megadja a szükséges segítséget.¹¹¹ A határozatot annak „A” országban való meghozatala után ott végre is lehet hajtani.

C. Ki kérheti tartási határozat meghozatalát?

561. Meglévő tartási határozat hiányában csak a jogosult kérelmezheti határozat meghozatalát. A kötelezett nem terjeszthet be határozat hozatala iránti kérelmet.

562. Ha amiatt van szükség a határozat meghozatalára, mert határozat létezik ugyan, de annak elismerése és végrehajtása nem volt lehetséges vagy azt megtagadták az egyezmény szerinti fenntartás miatt (a 20. cikk (2) bekezdése), a tartási határozat meghozatala iránti kérelmet a jogosult vagy a tartás helyett ellátásokat nyújtó állami szerv terjesztheti be. Mindkét fél tartózkodási helyének szerződő államban kell lennie. Megjegyzendő, hogy ebben az esetben nincs szükség új kérelemre, mivel ilyen körülmények között a központi hatóságnak intézkednie kell a határozat meghozatala iránt, ha a kötelezett szokásos tartózkodási helye a megkeresett államban van.

*A kérelemre irányadó eljárások gyors összefoglalására kíváncsi?
Használja az e fejezet végén található **ellenőrző listát**.*

563. Emlékeztetőül: ahhoz, hogy a tartási határozat meghozatala iránti kérelmet a központi hatóságon keresztül be lehessen nyújtani, a kérelmezőnek gyermektartást kell kérnie. A házastársi tartás megállapítására vonatkozó határozat meghozatala iránti megkeresések nem tartoznak a központi hatóság által kezelt kérelmek körébe, amennyiben a megkereső és a megkeresett állam nyilatkozat útján nem terjesztette ki egyezően az egyezmény II. és III. fejezetének alkalmazását a házastársi tartásra (lásd a 3. fejezetet). Ha a jogosultnak házastársi tartás megállapítására vonatkozó határozatot kell meghozatnia, közvetlen kérelmet kell intéznie a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóságához. A családi tartásdíjak egyéb formáira vonatkozó határozatok meghozatala iránti megkeresésekre ezek az eljárások szintén nem vonatkoznak, amennyiben nem tett mindkét állam az egyezmény alkalmazását az ilyen típusú tartási kötelezettségekre kiterjesztő nyilatkozatot.

¹¹¹ Amennyiben mindkét állam részes fele az 1970. évi bizonyításvételi egyezménynek, olvassa el a 3. fejezet többi hágai egyezményről szóló 2. részének V. szakaszát.

D. A határozat meghozatalának kezdeményezésekor figyelembe veendő néhány tényező

564. Egyes esetekben a kérelmező választhat, hogy a tartási határozat meghozatala iránti kérelmet a tartózkodási helye szerinti állam belső joga szerint vagy az egyezmény szerint egy másik szerződő államban a 10. cikk szerinti határozathozatal iránti kérelemként nyújtja be. A belső jog vagy az egyezmény szerinti kérelmezés lehetőségét mérlegelő kérelmezőknek ajánlatos az alábbiakat figyelembe venniük:

a) Mennyi időt vesz igénybe a tartási kérelem intézése?

565. A kérelem belföldi intézésének időigénye az állam külföldi kérelmezetteknek/alpereseknek történő kézbesítésére vonatkozó jogszabályaitól, illetve attól függ, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság mennyire gyorsan tudja intézni a kérelmet. Ugyanígy a kérelem egyezmény szerinti intézésének időigénye az érintett államoktól és az egyes államokbeli eljárások időigényétől függ. A kérelmek megkeresett államban történő feldolgozásának időigényéről az országprofil nyújt tájékoztatást.

b) Van-e különbség a belső jog vagy az egyezmény 10. cikke szerint hozott határozat joghatásában?

566. Egyes helyzetekben a belső jog szerint hozott és külföldi kérelmezett/alperes terhére kötelezettséget megállapító tartási határozat nem feltétlenül hajtható végre a kérelmezett/alperes tartózkodási helye szerinti államban. Ez egy összetett jogi kérdés, amelyet a kérelmezőnek ajánlott jogi tanácsadóval megvitatnia.

c) Az eljárás költsége

567. A 18 év alatti gyermek számára tartásdíjat megállapító tartási határozat meghozatala iránt az egyezmény szerint benyújtott kérelem esetében a kérelmező minden esetben jogosult ingyenes jogi segítségnyújtásra, amennyiben a kérelem érdemben nem nyilvánvalóan alaptalan vagy a megkeresett állam úgy dönt, hogy nem alkalmazza a gyermek anyagi helyzetét felmérő vizsgálatot (lásd a 3. fejezetet). Ténylegesen ez azt jelenti, hogy az esetek többségében a kérelmező számára az ingyenes jogi segítségnyújtás elérhető lesz. Ez fontos tényező lehet a kérelmező számára, ha belföldi kérelem esetében a saját államában nem áll rendelkezésére hasonló szintű jogi segítségnyújtás.

d) A kapott tartás összege

568. Az államok között eltérések mutatkozhatnak abban is, hogy egy adott ügyben milyen összegű tartás ítélt meg. A kérelmezőnek a belső jog vagy az egyezmény alapján lefolytatandó eljárás közötti választás előtt ajánlott mérlegelnie a megítélhető tartás összegében vagy időtartamában mutatkozó eltéréseket. Ezek az információk esetlegesen megtalálhatóak a megkeresett állam országprofiljában.

569. A kérelmező konkrét körülményeitől függően fennállhatnak más sajátos megfontolások is. A kérelemmel kapcsolatos lehetőségeket mérlegelő kérelmező számára ajánlott ügyvéddel konzultálni és a kérdésről jogi tanácsot kérni.¹¹²

¹¹² Erre különösen szükség lehet akkor, ha a megkeresett állam részes fele a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló hágai jegyzőkönyvnek.

E. Különleges körülmények: határozat meghozatala iránti kérelem, ha az új határozatra egy fenntartás (20. cikk (4) bekezdés) miatt van szükség

570. A kézikönyv 4. és 5. fejezetében foglaltak szerint lehetnek olyan helyzetek, amikor a megkeresett állam amiatt utasítja vissza egy meglévő határozat elismerését vagy végrehajtását, mert a határozatra vonatkozó konkrét elismerési és végrehajtási alap tekintetében fenntartás tételére került sor. Ha például a határozat hozatalának alapja az, hogy a jogosult szokásos tartózkodási helye az eredeti eljárás helye szerinti államban van, és a 20. cikk szerinti egyéb elismerési és végrehajtási alap nem áll fenn, előfordulhat, hogy a megkeresett állam nem tudja elismerni a határozatot. Ebben az esetben új határozat hozatalára lehet szükség.

571. Nincs olyan előírás, hogy ebben a helyzetben új – határozathozatal iránti – kérelmet kell előterjeszteni, mivel ha a kötelezett szokásos tartózkodási helye a megkeresett államban van, ez az állam köteles valamennyi megfelelő intézkedést meghozni az új határozat elfogadása érdekében (20. cikk (4) bekezdés). Gyakorlati szempontból azonban ehhez az eljáráshoz a jogosult további adataira és irataira lehet szükség, például abban az esetben, ha a gyermek felnevelésével kapcsolatos költségek fontosak a tartásdíj-fizetési kötelezettség számszerű összegének meghatározása szempontjából. Így ezzel a kérelemmel kapcsolatban sor kerülhet további iratok bekérésére. Fontos, hogy az új határozat e cikk szerinti meghozatala esetében a (18 évnél fiatalabb) gyermek(ek) tartásdíj igénylésére való jogosultságát nem kell megállapítani, mivel a meglévő határozatot el kell fogadni olyan határozatként, amely megállapítja a gyermek tartásdíjra való jogosultságát a megkeresett államban (20. cikk (5) bekezdés).¹¹³

572. Ha ilyen eset áll elő, az ügyintézőknek ezért ajánlott e fejezet átolvasása a kérelemhez esetlegesen szükséges adatok körének meghatározásához, mivel ez hasonló az eredeti határozat meghozatalához szükséges adatokhoz.

¹¹³ A magyarázó jelentés 469–471. pontja. Megjegyzendő, hogy az egyezmény nem határozza meg a „jogosultság” fogalmát ebben az összefüggésben, ezért a megkeresett állam belső joga fogja meghatározni a kifejezés jelentését, valamint azt is, hogy a tartási határozat meghozatala érdekében milyen további adatok vagy bizonyítékok szükségesek.

F. Különleges körülmények: határozat meghozatala iránti kérelem, ha az új határozatra amiatt van szükség, mert az elismerés vagy elismerés és végrehajtás nem lehetséges

573. Felmerülhetnek olyan helyzetek is, hogy a kérelmező rendelkezik ugyan tartási határozattal, de tisztában van azzal, hogy a megkeresett államban a kérelmezett/alperes meg fogja tudni akadályozni az elismerési, vagy az elismerési és végrehajtási kérelem elfogadását. Ennek oka lehet a megkeresett állam miatt tett fenntartása, hogy a határozat elismerésének és végrehajtásának egyik alapja sem teljesül, vagy amiatt, hogy a megkeresett állam nem hajthatja végre az adott típusú határozatot.¹¹⁴ Ebben az esetben a jogosultnak az elismerés, vagy elismerés és végrehajtás iránti kérelem helyett új határozat meghozatalát kell kezdeményeznie.¹¹⁵ Ezeknek a kérelmeknek a feldolgozása az e fejezet szerinti többi kérelemével megegyezően zajlik. Mivel azonban az új határozat meghozatala nem amiatt történik, mert megtagadták a meglévő határozat elismerését vagy elismerését és végrehajtását, a 20. cikk (5) bekezdése szerinti, a kérelmezési jogosultság fennállására vonatkozó, fentebb tárgyalt vélelem nem fog érvényesülni.

¹¹⁴ Lehetséges például, hogy amennyiben a határozat a tartásdíjat a fizetés százalékában határozza meg, ezt a megkeresett állam a végrehajthatóság szempontjából túlságosan általánosnak minősítheti. Lásd a magyarító jelentés 255. pontját.

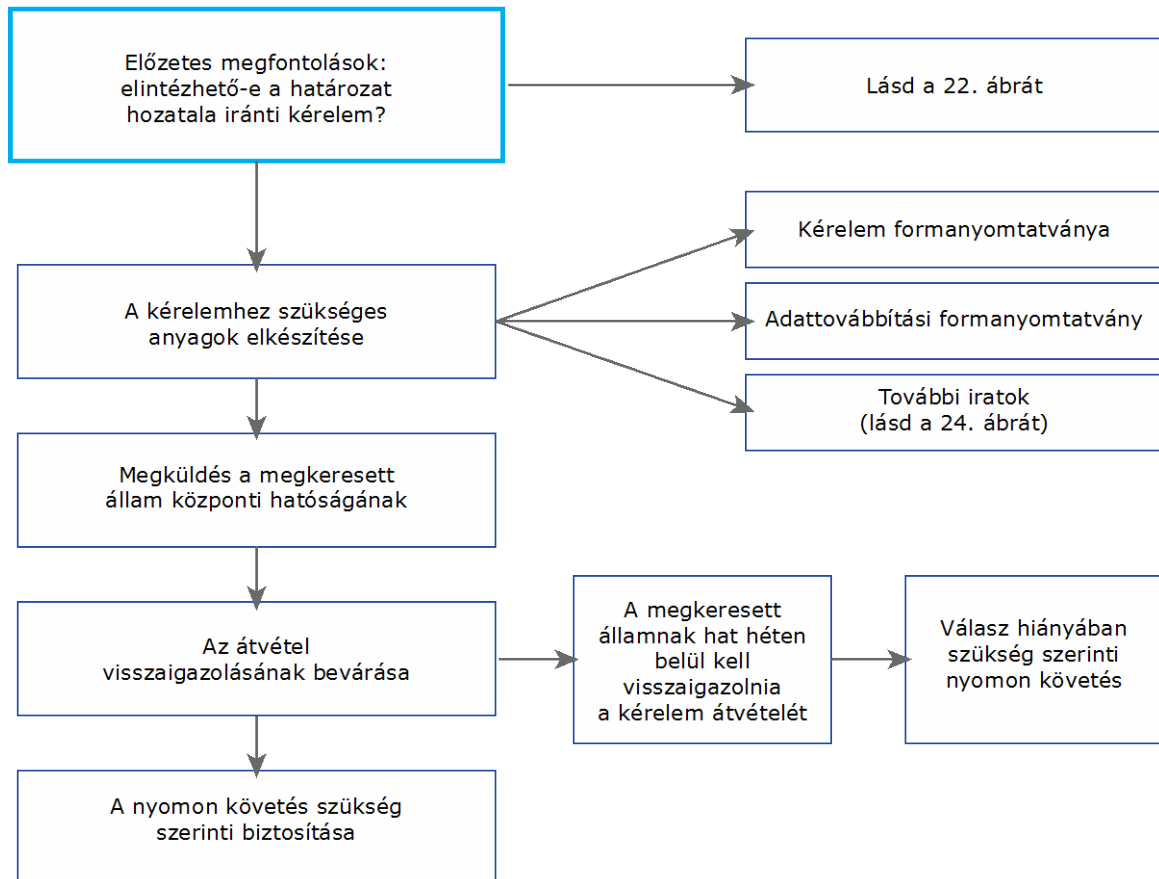
¹¹⁵ Lásd a magyarító jelentés 255. pontját. Ha a kérelem megküldésekor ismert, hogy a megkeresett államban nehézségekbe ütközhet az elismerés, vagy elismerés és végrehajtás iránti kérelem intézése, hatékonyabb lehet az elismerés, vagy az elismerés és végrehajtás iránti és a határozathozatal iránti kérelem egyszerre történő benyújtása.

II. A kérelem kitöltési és továbbítási eljárásai

A. Áttekintés

574. Az alábbi ábra a kimenő kérelem intézésének főbb lépéseit ismerteti.

A TARTÁSI HATÁROZAT MEGHOZATALA IRÁNTI KI MENŐ KÉRELMEK

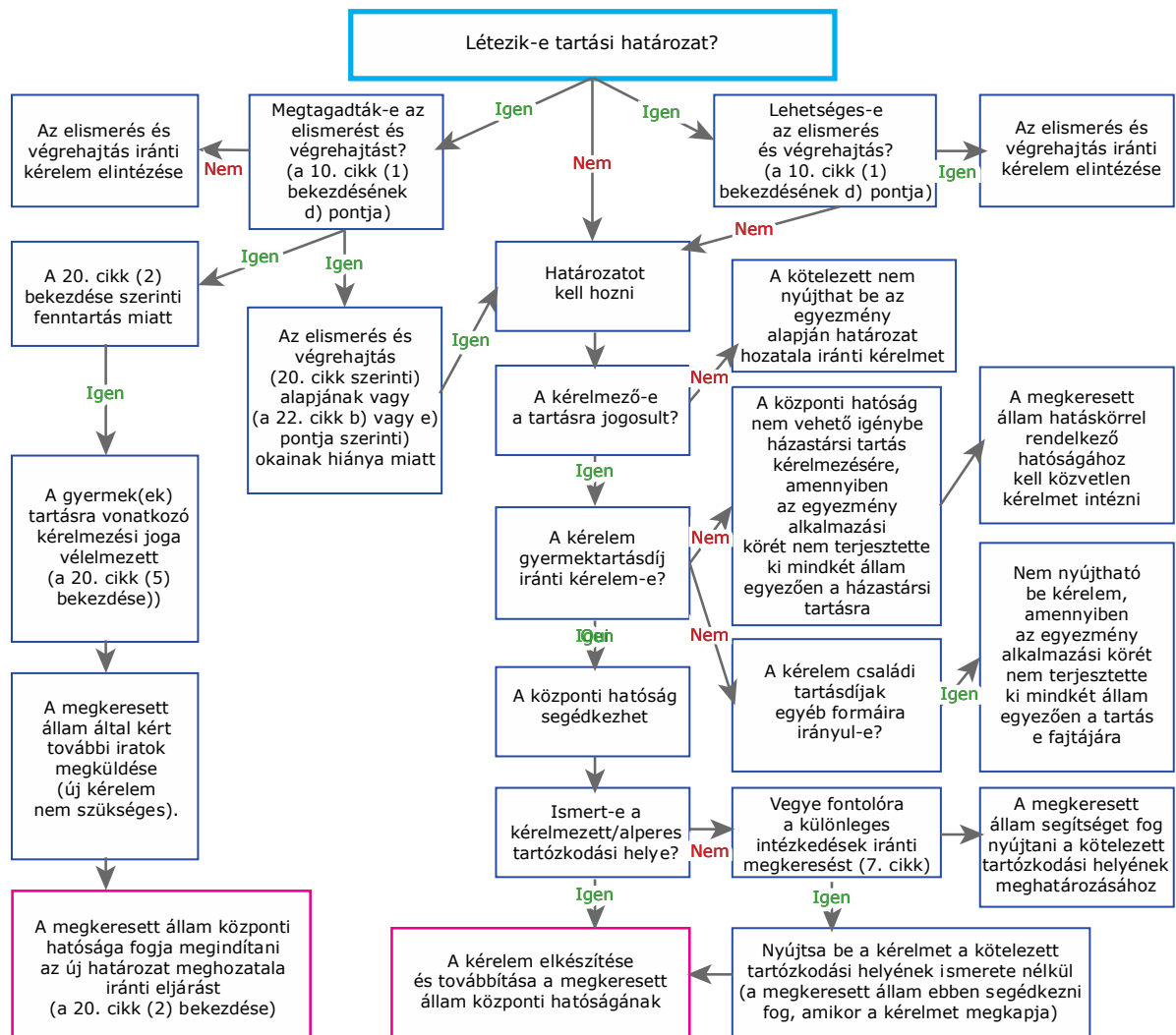

21. ábra: A határozathozatal iránti kérelem intézési eljárásának áttekintése

B. Előzetes lépések

575. A következő folyamatábra mutatja be az annak biztosítását szolgáló előzetes lépéseket, hogy a határozathozatal iránti kérelem megfelelő és feldolgozható legyen. Ezek kötelező lépések, tekintve, hogy központi hatóságnak meg kell győződnie arról, hogy a kérelem megfelel az egyezménynek.

HATÁROZAT HOZATALA IRÁNTI KÉRELMEK ELŐZETES MEGFONTOLÁSOK

22. ábra: Előzetes lépések a kérelem intézési eljárása során

1. Eljárások – előzetes felülvizsgálat

Megjegyzés: E szakasz kérdéseit a fenti folyamatábra sorrendjében tárgyaljuk.

a) 1. kérdés: A kérelmező rendelkezik-e tartási kötelezettséget megállapító határozattal?

576. Ha a kérelmező már rendelkezik tartási határozattal, és az elismerhető és végrehajtható, a megfelelő kérelem a határozat elismerése és végrehajtása iránti kérelem (lásd a 4. fejezetet).

577. Ha a kérelmező rendelkezik tartási határozattal, de a meglévő tartási határozat elismerése és végrehajtása nem lehetséges, a 10. cikk (1) bekezdésének d) pontja szerinti határozathozatal iránti kérelmet kell benyújtani. Például a jogosult rendelkezhet olyan típusú határozattal, amely nem végrehajtható, például ha a határozat a tartásdíj összegét a fizetés százalékában határozza meg és a megkeresett állam szerint ez a végrehajtáshoz túlságosan általános.¹¹⁶

578. Ha a kérelmező rendelkezik határozattal, de annak elismerését vagy végrehajtását a 20. cikk (2) bekezdése szerinti fenntartás miatt megtagadták, új határozat hozatalára lesz szükség. Amint azonban azt fentebb is említettük, nem kell új kérelmet benyújtani (az elismerés és végrehajtás iránti kérelmet határozathozatal iránti kérelemként fogják kezelni) és vélelem szól a gyermek(ek) tartás iránti kérelem benyújtására vonatkozó jogosultsága mellett.¹¹⁷ A megkereső állam központi hatóságának szerepe ennél fogva a határozathozatal iránti kérelemhez szükséges további iratok beszerzésében és továbbításában való közreműködésben áll.

A jogosult az az egyén, aki tartásra jogosult, vagy tartási igényt érvényesít. A jogosult lehet szülő, házastárs, gyermek, nevelőszülő vagy más, a gyermeket gondozó rokon vagy személy. Egyes államokban ezt a személyt a tartás címzettjének, hitelezőnek, gondviselőnek vagy felügyeleti joggal rendelkező szülőnek is nevezhetik.

579. Ha a kérelmező rendelkezik határozattal, de annak elismerését és végrehajtását a 20. cikk szerinti elismerési és végrehajtási alapok teljesülésének hiánya, illetőleg a 22. cikk b) vagy e) pontja szerinti megtagadási okok megállapítása miatt megtagadták, a jogosult a 10. cikk (1) bekezdésének d) pontja szerint kérheti új határozat meghozatalát a megkeresett államban. Ebben az esetben azonban nem érvényesül a gyermek(ek) tartásdíjra való jogosultságának a 20. cikk (5) bekezdése szerinti vélelme.

b) 2. kérdés: A kérelmező jogosult?

580. Az egyezmény 10. cikke a határozathozatal iránti kérelem benyújtására jogosultak körét a jogosultakra (a saját vagy gyermekeik anyagi támogatására tartásdíjra jogosultakra) korlátozza. A kötelezett nem veheti igénybe az egyezmény szerinti eljárásokat tartási határozat meghozatala érdekében. Állami szerv csak akkor terjeszthet be határozathozatal iránti kérelmet, ha olyan magánszemély nevében jár el, aki tartásra jogosult vagy akinek tartás helyett ellátásokat nyújtott, és kizárólag akkor, ha amiatt kívánja határozat hozatalát elérni, mert a meglévő határozat a 20. cikk szerinti fenntartás alapján nem ismerhető el és nem hajtható végre.¹¹⁸

¹¹⁶ Lásd a magyarázó jelentés 255. és 256. pontját.

¹¹⁷ Lásd a magyarázó jelentés 469–471. pontját. Megjegyzendő, hogy az egyezmény nem határozza meg a „jogosultság” fogalmát ebben az összefüggésben, ezért a megkeresett állam belső joga fogja meghatározni a fogalmat, valamint azt is, hogy a tartási határozat meghozatala érdekében milyen további adatok vagy bizonyítékok szükségesek.

¹¹⁸ Lásd a magyarázó jelentés 586. és 590. pontját.

c) **3. kérdés: Milyen típusú tartásdíjat kér a kérelmező?**

581. Ahhoz, hogy a tartási határozat meghozatala iránti kérelmet a központi hatóságon keresztül lehessen intézni, a kérelmezőnek gyermektartásdíjat kell kérnie. A házastársi tartás megállapítására vonatkozó határozat meghozatala iránti megkeresések nem tartoznak a központi hatóság által kezelt kérelmek körébe, amennyiben a megkereső és a megkeresett állam nyilatkozat útján nem terjesztette ki egyezően az egyezmény II. és III. fejezetének alkalmazását a házastársi tartásra (lásd a 3. fejezetet). Ha a jogosultnak házastársi tartás megállapítására vonatkozó határozatot kell meghozatnia, a határozathozatal iránti közvetlen kérelmet kell intéznie a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóságához.

582. A családi tartásdíjak egyéb formáira vonatkozó határozatok meghozatala iránti megkeresésekre ezek az eljárások szintén nem vonatkoznak, amennyiben nem tett mindkét állam az egyezmény hatályát az ilyen típusú kérelmekre kiterjesztő nyilatkozatot.

d) **4. kérdés: Ismeri-e a kérelmező a kérelmezett/alperes tartózkodási helyét?**

583. A kérelmezőnek nem kell ismernie a kérelmezett/alperes pontos tartózkodási helyét ahhoz, hogy a tartási határozat meghozatala iránti megkeresést benyújthassa. A megkeresett állam ilyen esetben állami és más elérhető erőforrások igénybevételével keresést indít vagy más szervet kér fel a keresésre annak érdekében, hogy a kérelemhez meghatározza a kérelmezett/alperes tartózkodási helyét.

584. Egyes esetekben azonban az is előfordulhat, hogy a kérelmező még a határozathozatal iránti kérelem benyújtása előtt ellenőrizni szeretné, hogy a kérelmezett/alperes a megkeresett államban tartózkodik-e. Ha például kétséges, hogy a kötelezett tartózkodási helye egyáltalán a megkeresett államban található-e, hatékonyabb lehet először a kötelezett tartózkodási helyének visszaigazolása iránti kérelmet benyújtani, hogy a központi hatóság tudja, hogy a kérelmet annak az államnak kell-e küldenie. Ilyen esetben először különleges intézkedések iránti megkeresést lehet küldeni, amelyben a központi hatóság megkeresett állambeli szolgálatait egyszerűen annak visszaigazolására kéri, hogy a kérelmezett/alperes tartózkodási helye abban az államban található-e (lásd a 13. fejezetet). A kötelezett tartózkodási helyének visszaigazolása után a kérelem megküldhető annak az államnak, amelyikben a kötelezett tartózkodási helye található.

e) **Az előzetes eljárások lezárása**

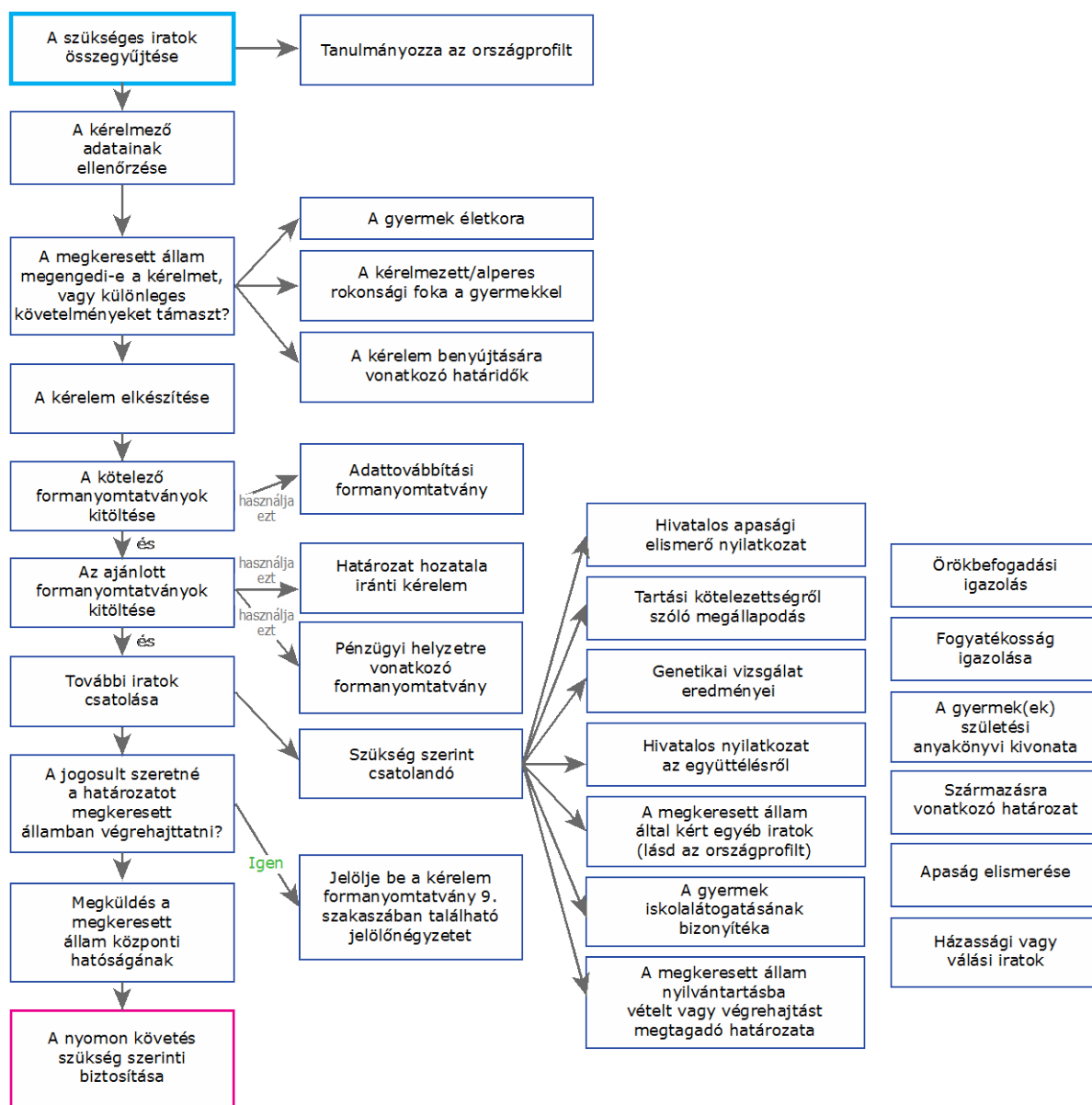
585. A fenti kérdések vizsgálatát követően megkezdhető a kérelem intézése. A következő szakaszban az ügyirat összeállításához és a kérelem megkeresett államhoz történő továbbításához szükséges iratokról és eljárásokról esik szó.

C. Az iratcsomag elkészítése a határozathozatal iránti kimenő kérelemhez

1. Folyamatábra

586. A következő oldalon található folyamatábra szemlélteti a tartási határozat meghozatala iránti kérelem elkészítéséhez és továbbításához szükséges eljárásokat.

A TARTÁSI HATÁROZAT MEGHOZATALA IRÁNTI KI MENŐ KÉRELEM ELŐKÉSZÍTÉSE

23. ábra: A határozathozatal iránti kérelem elkészítése

2. A kérelem elkészítése

Megjegyzés: Az alábbi lépések a 23. ábra szerinti sorrendben követik egymást.

a) A szükséges iratok összegyűjtése

587. A határozathozatal iránti kérelemhez szükséges iratok összegyűjtéséhez szüksége lesz a megkeresett állam (ahová a kérelmet küldi) országprofiljára és a kérelmező által elkészített iratokra. A belső eljárásoktól függően ide tartozhat a kérelemhez ajánlott, a kérelmező által már kitöltött formanyomtatvány.

588. Ellenőrizze az országprofil. A határozathozatal iránti kérelemhez meg kell határoznia, hogy a megkeresett államban érvényesül-e bármiféle, a kérelem elintézését esetlegesen befolyásoló korlátozás. A kérelemről a megkeresett állam joga szerint döntenek.¹¹⁹ A leggyakoribb korlátozások a gyermek életkorára vonatkoznak (ha a gyermek a 18. életévét betöltötte), továbbá a kérelem benyújtásának határidejére abban az esetben, ha a származás megállapítása szükséges (pl. a gyermek születése után adott évvel).

589. Az országprofil feltünteti az iratok és bizonyítékok tekintetében a csak az adott állam esetében betartandó követelményeket. Például szükség lehet a kórházi vagy más születési adatok igazolására vagy a szülők házasságkötésének bizonyítékára. A többi szükséges irat az egyes ügyek körülményeitől függően változik (pl. a gyermek nagykorú vagy a nagykorúság előtt áll-e).

590. Az alábbi táblázat a leggyakrabban kért iratokat foglalja össze. Ha ezek az iratok szükségesnek tűnnek és hiányoznak, kérje be azokat a kérelmezőtől.

Születési anyakönyvi kivonat vagy ezzel egyenértékű okmány	Csatolja mindegyik gyermek születési anyakönyvi kivonatát, akik számára tartást kérnek. A hasonló iratok körébe tartozik a keresztlevél vagy állampolgársági okmány, ha a születési anyakönyvi kivonat nem áll rendelkezésre. Fontos, hogy az okmány igazolja a gyermek nevét és születési idejét.
Az apaság kötelezett általi elismerése	Ez lehet a gyermek születésekor (egy kórházi formanyomtatványon) tett nyilatkozat vagy későbbi elismerő nyilatkozat is. Erre a szülők házassága alatt született gyermekek esetében általában nincs szükség.
A származást bizonyító hivatalos nyilatkozat	Amennyiben az apaság elismerése dokumentált módon nem történt meg, a kérelmezőnek hivatalos nyilatkozatot kell tennie, amelyben felvázolja a gyermek származásának körülményeit, valamint a kötelezettnek a gyermekhez fűződő kapcsolatát a gyermek születésekor és azt követően.
A hatáskörrel rendelkező hatóság származással kapcsolatos határozata	Egyes esetekben előfordulhat, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság a származás kérdésében már határozott, de tartási határozatot nem hozott. Ezt a határozatot csatolni kell.

¹¹⁹ Ebbe beletartozhat a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló hágai jegyzőkönyv is, ha a megkeresett állam annak szerződő fele.

Genetikai vizsgálat eredményei	Ha a gyermek származását igazoló genetikai vizsgálatra sor került, ennek eredményeit csatolni kell.
Örökbefogadási igazolás	Ha a kötelezett örökbe fogadta a gyermeket, akinek számára a tartást kérik, az örökbefogadási igazolást csatolni kell.
Házassági anyakönyvi kivonat vagy élettársi kapcsolat igazolása, a válás vagy különválás dátuma	Csatolja, ha a felek házasok voltak vagy élettársi kapcsolatban éltek. Ezekből az adatokból lehet megállapítani azt is, hogy a gyermek a jogosult és a kötelezett házassága vagy élettársi kapcsolata alatt született-e.
A felek közös tartózkodási helyét igazoló hivatalos nyilatkozat	Ez a legtöbb esetben nem bír jelentőséggel, de szükség lehet rá, ha például a felek időlegesen munkavállalási célból máshol rendelkeztek tartózkodási hellyel, de mindig fenntartottak közös háztartást egy adott államban.
A felek tartással kapcsolatos megállapodása	Ha a felek korábban tartásban állapodtak meg például a szülői felügyeleti joggal kapcsolatos kérdések mediáció útján való rendezése körében, ezt a megállapodást csatolni kell.
A közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény iskolalátogatási igazolása	Erre abban az esetben van szükség, ha a tartást idősebb – különösen egy nagykorú – gyermek számára kérik, mivel az iskolalátogatás megalapozhatja a tartásra való jogosultságot.
Fogyatékoság igazolása	Ha a tartást idősebb vagy nagykorú gyermek számára kérik, és a jogosultság alapja a gyermek fogyatékosága, ezt az információt közölni kell.
A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány	Ezt a formanyomtatványt a lehető legteljesebb körűen ki kell tölteni, mivel ezen szerepelnek a határozat meghozatalához és végrehajtásához szükséges konkrét adatok. A formanyomtatvány a jogosult és a kötelezett pénzügyi helyzetére egyaránt kitér.
Hátralékkimutatás vagy korábbi kifizetések listája	Amennyiben meg nem fizetett tartásdíj halmozódott fel, vagy a tartásdíj megállapítását visszamenőleges hatállyal kérik, a kifizetésekre vonatkozó adatokat közölni kell.
A megkeresett állam által kért más bizonyítékok	A további szükséges iratok meghatározásához olvassa el a megkeresett állam országprofilját.
A megkeresett állam elismerést és végrehajtást megtagadó határozata	Amennyiben egy meglévő határozat elismerését megtagadták (például ha az elismerést az egyezmény szerinti fenntartás miatt tagadták meg), csatolni kell a megtagadó határozat másolatát.

24. ábra: A határozathozatal iránti kérelemhez csatolandó iratok táblázata

b) A kérelemcsomag kitöltése

591. A kérelemcsomagnak része a kötelező formanyomtatvány (adattovábbítási formanyomtatvány), a kérelemhez ajánlott formanyomtatvány (ha az Ön állama ennek használata mellett döntött) és további iratok.

592. Az adattovábbítási formanyomtatvány és a határozathozatal iránti kérelem ajánlott formanyomtatványának kitöltési útmutatója a 15. fejezetben olvasható.

c) **A határozat végrehajtásának kérése**

593. Ha a jogosult a tartási határozatot annak meghozatala után a megkeresett államban végre is kívánja hajtatni, győződjön meg arról, hogy a kérelemhez rendszeresített formanyomtatvány megfelelő jelölőnégyzete be legyen jelölve. További formanyomtatványra vagy iratokra nincs szükség.

3. A kérelem továbbítása

594. Amint a központi hatóság összeállította a szükséges iratokat, a kérelem továbbítható a megkeresett állam központi hatóságának.

595. Ez történhet rendes postai út igénybevételével, de ha a megkeresett állam hozzájárul, az elektronikus továbbítás is elfogadható, amennyiben annak módszere megfelelő védelmet biztosít a kérelemben szereplő személyes adatok és bizalmas információk védelmére.

4. Nyomon követés és folyamatos kommunikáció a megkeresett állammal

596. A megkeresett állam központi hatóságának hat héten belül a kötelező elismervényen vissza kell igazolnia a kérelem átvételét. Az elismervényen szerepelni fog a kérelemmel foglalkozó személy vagy egység neve is, így a későbbi megkeresések ehhez a személyhez intézhetőek.

597. A kérelem beérkezésének visszaigazolásának napjától számított három hónapon belül a megkeresett állam központi hatóságának állapotjelentést kell adnia.

598. Ha a megkeresett állam további adatokat vagy iratokat kér, a megkereső állam központi hatóságát értesíti. Erre a kérésre haladéktalanul válaszolni kell. Ha három hónap elteltével nem kap választ, illetve nem küldik meg a további iratokat, a megkeresett állam jogosult – de nem köteles – az ügyirat lezárására. Amennyiben a további iratok beszerzése nehézségekbe ütközik, tájékoztassa erről a megkeresett államot és tudassa vele, hogy mennyi időre van még szüksége.

III. További anyagok

A. Gyakorlati tanács

- Mérlegelje, hogy a meghozandó határozatot végre is kell-e hajtani a megkeresett államban. Ha igen, ezt jelezni kell a kérelemhez rendszeresített formanyomtatványon (lásd a 15. fejezetet), és gondoskodjon arról, hogy a végrehajtás támogatásához a lehető legtöbb adatot adja meg. Ezek az adatok a pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatványon szerepelnek.
- Tájékoztassa a kérelmezőt a határozathozatali eljárás időigényéről. Ezek az információk megtalálhatóak a megkeresett állam országprofiljában.
- Ha várhatóan származás megállapítását célzó vizsgálatra lehet szükség, kérje fel a kérelmezőt, hogy közölje elérhetőségi adatainak a kérelem elintézése alatti változását, hogy a vizsgálat céljából fel lehessen vele venni a kapcsolatot.
- Ha a kérelmező és a kérelmezett/alperes a tartással kapcsolatban egyezsége jut vagy bármely más okból olyan döntés születik, hogy a kérelem intézése ne folytatódjon, erről ne felejtse el haladéktalanul értesíteni a megkeresett állam központi hatóságát, hogy az is megszüntethesse az eljárást.

B. Kapcsolódó formanyomtatványok

Határozat hozatala iránti kérelem
Adattovábbítási formanyomtatvány
A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány

C. Az egyezmény vonatkozó cikkei

10. cikk
12. cikk
20. cikk
22. cikk

D. A kézikönyv kapcsolódó szakaszai

Lásd a 3. fejezetnek az egyezmény szerinti összes kérelem és a különleges intézkedések iránti megkeresések közös vonatkozásait tárgyaló 2. részét.

Lásd az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kimenő kérelmek feldolgozásáról szóló 4. fejezetet.

Lásd a tartási határozatok végrehajtásáról szóló 10. fejezetet.

Lásd a 13. fejezet különleges intézkedések iránti megkereséseket áttekintő I. szakaszát

Lásd a 15. fejezet II. szakaszában a kérelemhez ajánlott formanyomtatványok kitöltési útmutatóját.

IV. Ellenőrző lista a határozathozatal iránti kimenő kérelmekhez

	Eljárás	A kézikönyvbeli hivatkozás
1.	Előzetes ellenőrzés: A kérelemnek tartási határozat meghozatalára kell-e irányulnia?	II(B)
i.	A kérelmező még nem rendelkezik tartási határozattal vagy a határozat nem hajtható végre	II(B)(1)(a)
ii.	A kérelmező valamely szerződő államban tartózkodási hellyel rendelkező, tartásra jogosult személy	II(B)(1)(b)
iii.	A kérelmező gyermektartást kér	II(B)(1)(c)
iv.	A kérelmező ismeri a kérelmezett/alperes tartózkodási helyét	II(B)(1)(d)
2.	A kérelemcsomag kitöltése	II(C)
i.	Kötelező formanyomtatvány (adattovábbítási formanyomtatvány)	3. fejezet
ii.	Ajánlott formanyomtatvány (Határozat hozatala iránti kérelem)	15. fejezet
iii.	További iratok	II(C)(2)(a)
3.	Megküldés a megkeresett államnak	II(C)(3)
4.	Szükség szerinti nyomon követés	II(C)(4)

V. Gyakran ismételt kérdések

Kérhet-e a jogosult tartási határozatot, ha nem tudja, hogy a kötelezett, illetve a kérelmezett/alperes tartózkodási helye hol található?

599. Igen. A jogosultnak a kérelemhez rendszeresített formanyomtatványon a lehető legtöbb adatot kell a kérelmezett/alperes tekintetében megadnia. Ezeket az adatokat fogja a megkeresett állam felhasználni a felkutatáshoz, a központi hatósága vagy hatáskörrel rendelkező hatósága rendelkezésére álló adatbankok és más keresési lehetőségek igénybevételével. A központi hatóság gyakran a nyilvánosság számára nem elérhető forrásokhoz is hozzáfér a kérelmezett/alperes tartózkodási helyének meghatározására. A kérelmezett/alperes tartózkodási helyének meghatározása után a központi hatóság folytatja a határozathozatal iránti kérelem elintézését.

Mi történik a tartási határozat meghozatala után?

600. Ha a jogosult kérte a határozat végrehajtását, a tartási határozatot végrehajtásra átteszik azon állam megfelelő hatóságához, ahol a kérelmezett/alperes tartózkodási helye található, illetve ahol a kérelmezett/alperes vagyontárgyakkal vagy jövedelemmel rendelkezik. Fontos, hogy a kérelemhez rendszeresített formanyomtatvány megfelelő jelölőnégyzete be legyen jelölve annak jelzésére, hogy a jogosult kéri a határozat végrehajtását is, mivel ez biztosítja a határozat késlekedés nélküli végrehajtását.

Mi a helyzet, ha a kötelezett állítása szerint nem ő a gyermekek apja?

601. Azt, hogy a kötelezett jogosult-e az apaság vitatására, a kérelem tárgyalásának helye szerinti állam joga határozza meg. Ha a gyermek(ek) származásának megállapításához származás megállapítását célzó vizsgálat szükséges, ez a kérés a központi hatóságon keresztül történik, és a kérelmezővel a vizsgálat lefolytatásának mikéntje érdekében felveszik a kapcsolatot.

Hozzájuthat-e a kérelmező új határozathoz, ha a tartásdíj összegének emelését szeretné?

602. A kérelmezőnek nem kell kérelmeznie új határozat meghozatalát.¹²⁰ A kérelmező a 12. fejezetben meghatározott eljárások igénybevételével kérheti a meglévő határozat módosítását.

Mennyi idő alatt születik meg a tartási határozat?

603. Ez attól függ, hogy hová kell a kérelmet küldeni és mi történik a kérelmezett/alperes értesítését követően. Valamennyi szerződő állam vállalta a kérelmek feldolgozásakor a lehető leggyorsabb ügyintézését. A megkeresett állam központi hatósága a kérelem beérkezésének visszaigazolása után három hónap elteltével küld további tájékoztatást a megtett és a következőkben várható intézkedésekről.

Miként tudhatja meg a kérelmező, hogy mi történt a kérelem ügyében?

604. Ha a kérelmezőnek kérdései vannak, saját központi hatóságához kell fordulnia a kérelem állására vonatkozó tájékoztatásért. A kérelmezők csak abban az esetben fordulhatnak közvetlenül a másik állam központi hatóságához, ha az a központi hatóság vállalta, hogy közvetlen tájékoztatást nyújt a kérelmezőknek. Az egyezmény értelmében a megkeresett állam központi hatóságának hat héten belül vissza kell igazolnia a bejövő kérelem kézhezvételét, illetve az átvétel visszaigazolásának napjától számított három hónapon belül további tájékoztatást kell adnia a kérelem feldolgozásának állásáról.

¹²⁰ Egyes esetekben a megkeresett állam nem tudja a határozatot módosítani, hanem csak új határozatot hozhat. Ilyen esetben azonban a kérelmet ugyanúgy kezelik, mintha az módosítás iránti kérelem lenne, és a 12. fejezetben ismertetett eljárásokat kell alkalmazni.

A kérelmező abban az esetben is elérheti-e tartási határozat meghozatalát, ha a gyermekek apjával nem kötött házasságot?

605. Igen. Az egyezmény valamennyi gyermek tartására kiterjed, a szülők családi állapotától függetlenül. Egyes esetekben azonban a tartási határozat meghozatala előtt tisztázni kell az apaság kérdését.

A kérelmező aggódik a biztonsága miatt arra az esetre, ha a kérelmezett/alperes megtudná, hogy hol él. Miként befolyásolja ez a tartási határozat iránti megkeresést?

606. A kérelmezőnek ezt az aggályát meg kell osztania a központi hatósággal. A központi hatóság a formanyomtatványokon feltünteti, ha a szóban forgó személyes adatok kiadásával kapcsolatos aggályok merülnek fel. A kérelmező címe és más személyes adatai ekkor a bizalmas adatok formanyomtatványán kerülnek feltüntetésre, és a kérelmezett/alperes nem férhet hozzá a kérelmező személyes adataihoz. A bizalmas adatok formanyomtatványa annak biztosítására szolgál, hogy a kérelmező lakcíme titokban maradjon. Lásd a 3. fejezetet.

A kérelmező öt éve különvált a kötelezettől. Kérhet-e a kérelmező visszamenőlegesen tartásdíjat a kötelezettől ezekre az évekre?

607. A legtöbb esetben ez a megkeresett állam jogszabályain fog múlni.¹²¹ Egyes államokban csak rendkívüli körülmények között ítélnék meg tartásdíjat a határozat meghozatalát megelőző időre (ez a visszamenőleges tartás). Ezekben az államokban a tartásdíj csak a kérelem első benyújtásától vagy – a megkeresett állam jogától és eljárásaitól függően – egy későbbi időponttól lesz esedékes. Az országprofilban szerepel, hogy a megkeresett állam alkalmaz-e korlátozásokat a tartásdíj visszamenőleges megállapítására.

Ki fizeti a határozathozatal iránti kérelem keretében szükségessé váló, a származás megállapítását célzó vizsgálat költségeit?

608. A származás megállapítását célzó vizsgálat költségei a kérelmezőnek a gyermektartással kapcsolatos ügyekben költségmentesen nyújtandó szolgáltatások körébe tartoznak. Ezért a kérelmező nem kötelezhető a származás megállapítását célzó vizsgálat kifizetésére.¹²² Ez azonban nem jelenti szükségszerűen azt, hogy a megkeresett állam központi hatóságának kell a költségeket viselnie, mivel a megkeresett állam a kötelezettet a vizsgálat feltételeként a vizsgálat költségeinek megfizetésére kötelezheti. Ezt a megkeresett állam joga és eljárásai határozzák meg.

609. A költségmentes jogi segítségnyújtáshoz való jog teljes körű ismertetését lásd a 3. fejezetben.

A kérelmezőnek kell-e ügyvédet megbíznia ahhoz, hogy gyermekei számára tartásdíjat megállapító határozathoz jusson?

610. Nem. Amennyiben a kérelem 18. életévét (és egyes esetekben 21. életévét) be nem töltött gyermek javára szóló tartási határozat meghozatalára irányul, a megkereső állam vagy a megkeresett állam központi hatósága biztosítja a kérelmező számára a szükséges jogi segítségnyújtást (lásd a 3. fejezetet).

¹²¹ Ebbe a körbe tartozhat a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló hágai jegyzőkönyv is, ha a megkeresett állam annak szerződő fele.

¹²² Lásd a magyarázó jelentés 391. és 392. pontját. Az államok nyilatkozatot tehetnek a gyermek anyagi helyzetét felmérő vizsgálat alkalmazásáról, és ebben az esetben – ha a gyermek nem felel meg a vizsgálaton – a kérelmező felkérhető a költségek megfizetésére. Lásd a kézikönyv 3. fejezetét.

Benyújtható-e a központi hatóságon keresztül a házastársi tartás megállapítása iránti megkeresés?

611. A központi hatóság nem köteles segítséget nyújtani a házastársi tartásra vonatkozó tartási határozat meghozatalához. A kérelmezőnek a határozat meghozatala érdekében a másik állam hatáskörrel rendelkező hatóságához kell közvetlen kérelmet küldenie, ha a megkereső és a megkeresett állam nem terjesztette ki egyezően az egyezmény II. és III. fejezetének alkalmazását a házastársi tartás megállapításával kapcsolatos ügyekre. Az országprofilban szerepel, hogy ez a kiterjesztés megtörtént-e.

Mennyi tartásdíjat fognak megítélni?

612. A fizetendő tartásdíj kiszámításának módszertana államonként eltérő. Ebben a vonatkozásban e kézikönyv keretein túlmutató kérdés az, hogy egy bonyolult jogi kérdésben melyik jog irányadó. A legtöbb államnak vannak olyan weboldalai, ahol tájékozódhat arról, hogy az adott államban hogyan történik a tartásdíj összegének kiszámítása. A megkeresett állam országprofilja is feltünteti, hogy a tartás összegének meghatározása miként történik.

9. fejezet

A tartási határozat meghozatala iránti bejövő kérelmek

A fejezet felépítése:

Ez a fejezet a tartási határozatok meghozatala iránti kérelmeket tárgyalja.

Az I. szakasz áttekintést nyújt a kérelemről, a kérelmezésre jogosultakról és az alkalmazás eseteiről.

A II. szakasz a beérkező anyagok ellenőrzésének eljárását vagy lépéseit és a kérelem feldolgozását ismerteti.

A III. szakaszban hivatkozások és a kérelemmel kapcsolatos további anyagok találhatóak.

A IV. szakaszban ellenőrző lista található azok számára, akik a folyamat egyszerű áttekintésére kíváncsiak.

Az V. szakasz az e kérelmekkel kapcsolatosan leggyakrabban feltett kérdések közül ismerteti néhányat.

I. Áttekintés

A. Milyen esetekben alkalmazandó ez a kérelemtípus?

613. A tartási kötelezettséget megállapító **határozat** valamely szerződő államban történő **meghozatala** iránti kérelmet a következő esetek bármelyikében befogadják:

- amennyiben még nem létezik tartási határozat, és a jogosult határozat meghozatalát kéri, vagy
- egy határozat elismerése és végrehajtása – az elismerés és végrehajtás 20. cikk szerinti alapjának hiánya miatt, vagy a 22. cikk b) vagy e) pontjában meghatározott okokból – nem lehetséges, vagy azt megtagadják.

614. A tartási határozat iránti kérelemnek része lehet a származás megállapítása iránti megkeresés is.

615. A tartási határozat meghozatala iránti kérelmet bekezdésének c) és d) pontja szabályozza.

A határozat meghozatala a tartási határozat beszerzésének folyamatát jelenti olyan esetekben, amikor nem létezik még ilyen határozat, vagy a létező határozat elismerése vagy végrehajtása valamilyen okból nem lehetséges. A határozathozatal kiterjedhet a származás megállapítására is, ha erre szükség van a tartási határozat meghozatalához.

az egyezmény 10. cikke (1)

B. Példaeset

616. A jogosult „A” országban rendelkezik tartózkodási hellyel. Két gyermeke van. A gyermekek édesapja „B” országba költözött. A jogosult tartási követelést kíván érvényesíteni a gyermekek édesapjával szemben. „A” és „B” ország egyaránt az egyezmény szerződő állama.

Miként működik mindez az egyezmény szerint?

617. A jogosult tartási határozat meghozatala iránti kérelmet terjeszt elő. „A” ország továbbítja a kérelmet „B” ország központi hatóságához. A apát értesítik, és a tartási határozatot a megkeresett állam („B” ország) joga szerint hozzák meg. Szükség esetén a származás megállapítására is sor kerül.

C. Ki kérheti tartási határozat meghozatalát?

618. Meglévő tartási határozat hiányában kizárólag a **jogosult** kérheti határozat meghozatalát. Ha létezik határozat, de az az egyezmény szerinti fenntartás miatt nem ismerhető el vagy nem hajtható végre, a jogosult nevében eljáró vagy tartás helyett ellátásokat nyújtó állami szerv is előterjeszhet tartási kötelezettséget megállapító határozat hozatala iránti kérelmet. A jogosultnak az egyezmény valamely szerződő államában kell rendelkeznie tartózkodási hellyel.

*A **jogosult** az az egyén, aki tartásra jogosult, vagy tartási igényt érvényesít. A jogosult lehet szülő, házastárs, gyermek, nevelőszülő vagy más, a gyermeket gondozó rokon vagy személy. Egyes államokban ezt a személyt a tartás címzettjének, hitelezőnek, gondviselőnek vagy felügyeleti joggal rendelkező szülőnek is nevezhetik.*

*Az erre a kérelemre vonatkozó eljárások gyors összefoglalására kíváncsi? Térjen át a fejezet végén található **ellenőrző listára**.*

D. Tartási kötelezettséget megállapító határozat hozatala olyan esetben, ha a meglévő határozatot nem lehet elismerni

619. A kézikönyv 4. és 5. fejezetében ismertetettek szerint lehetnek olyan helyzetek, amikor a megkeresett állam amiatt utasítja vissza egy meglévő határozat elismerését és végrehajtását, mert a határozatra vonatkozó konkrét elismerési és végrehajtási alap tekintetében a 20. cikk (2) bekezdése szerinti fenntartás tételére került sor. Például abban az esetben, ha a határozatot arra tekintettel hozták, hogy a jogosult szokásos tartózkodási helye az eredeti eljárás helye szerinti államban található, és a határozat elismerésének és végrehajtásának 20. cikkben meghatározott többi alapja közül egyik sem teljesül, a megkeresett állam megtagadhatja a határozat elismerését. Ilyenkor új határozat hozatalára lehet szükség.

620. Nincs olyan előírás, hogy ebben a helyzetben új – határozathozatal iránti – kérelmet kell előterjeszteni, mivel a megkeresett állam köteles valamennyi megfelelő intézkedést meghozni az új határozat elfogadása érdekében (20. cikk (4) bekezdés), feltéve, hogy a kérelmezett/alperes „szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik” a megkeresett államban. Ilyen esetben a határozat meghozatalára az ebben a fejezetben leírt eljárásokat kell alkalmazni.

621. Ez azt jelentheti, hogy a jogosultnak további információkat és iratokat kell benyújtania például abban az esetben, ha a gyermek felnevelésével kapcsolatos költségek fontosak a tartásdíj-fizetési kötelezettség számszerű összegének meghatározása szempontjából. Ezt a megkeresést a megkereső állam központi hatóságához kell benyújtani.

622. Fontos tényező azonban ebben a helyzetben az, hogy az új határozatra irányuló kérelem vizsgálata során nem kell elbírálni a gyermek vagy gyermekek tartás iránti kérelem előterjesztésére való jogosultságát (20. cikk (5) bekezdés).¹²³ A meglévő határozaton fog alapulni az a megállapítás, hogy a gyermekek jogosultak gyermektartásdíj iránti kérelem előterjesztésére.

623. Felmerülhetnek olyan helyzetek is, hogy a kérelmező rendelkezik ugyan tartási határozattal, de tisztában van azzal, hogy a megkeresett államban a kérelmezett/alperes meg fogja tudni akadályozni az elismerés és végrehajtás iránti kérelem elfogadását. Ez akkor lehetséges, ha a határozat elismerésének és végrehajtásának egyik alapja sem teljesül, vagy ha a megkeresett állam nem hajthatja végre az adott típusú határozatot.¹²⁴ Ebben az esetben a jogosultnak elismerés és végrehajtás iránti kérelem helyett új határozat meghozatalát kell kezdeményeznie.¹²⁵

624. E kérelmek intézése ugyanúgy történik, mint az ebben a fejezetben leírt bármely egyéb kérelemé. Mivel azonban az új határozat meghozatalára a meglévő határozat elismerésének és végrehajtásának a fenntartás miatti megtagadása miatt nem kerül sor (20. cikk (4) bekezdés), az egyezmény 20. cikkének (5) bekezdése szerinti, jogosultsággal kapcsolatos, fent ismertetett vélelem nem alkalmazandó. A gyermekek tartásra való jogosultságát ennek megfelelően az új határozat hozatala iránti kérelem részeként kell elbírálni.

II. A tartási határozat meghozatala iránti bejövő kérelmek intézése

A. Általános tudnivalók

625. Ez a szakasz a tartási kötelezettséget megállapító határozat hozatala iránti bejövő kérelmekre vonatkozó általános előírásokat tartalmazza. Az egyes államokban érvényesülő eljárások az állam belső joga és eljárásai függvényében jelentős eltéréseket mutatnak. Egyes államok bírósági vagy igazságszolgáltatási jellegű eljárásokon keresztül gondoskodnak a határozatok meghozataláról, míg mások közigazgatási hatóságokhoz továbbítják a kérelmet határozathozatal céljából.

626. Az egyezmény azonban valamennyi kérelemre vonatkozóan meghatároz bizonyos általános lépéseket, és a határozat hozatala iránti eljárások rendszerint mindegyik államban azonos eljárásrend szerint zajlanak. A központi hatóság a kérelem beérkezésekor előzetes vizsgálatot tart, szükség esetén további iratok benyújtását kéri, majd megküldi a kérelmet határozathozatalra a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóságának.

¹²³ A magyarázó jelentés 469-471. pontja. Megjegyzendő, hogy az egyezmény nem határozza meg a „jogosultság” fogalmát ebben az összefüggésben, ezért a megkeresett állam belső joga fogja meghatározni a kifejezés jelentését, valamint azt is, hogy a tartási határozat meghozatala érdekében milyen további adatok vagy bizonyítékok szükségesek.

¹²⁴ Lehetséges például, hogy amennyiben a határozat a tartásdíjat a fizetés százalékában határozza meg, ezt a végrehajthatóság szempontjából a megkeresett állam túlságosan általánosnak minősítheti. Lásd a magyarázó jelentés 255. pontját.

¹²⁵ Lásd ugyanott.

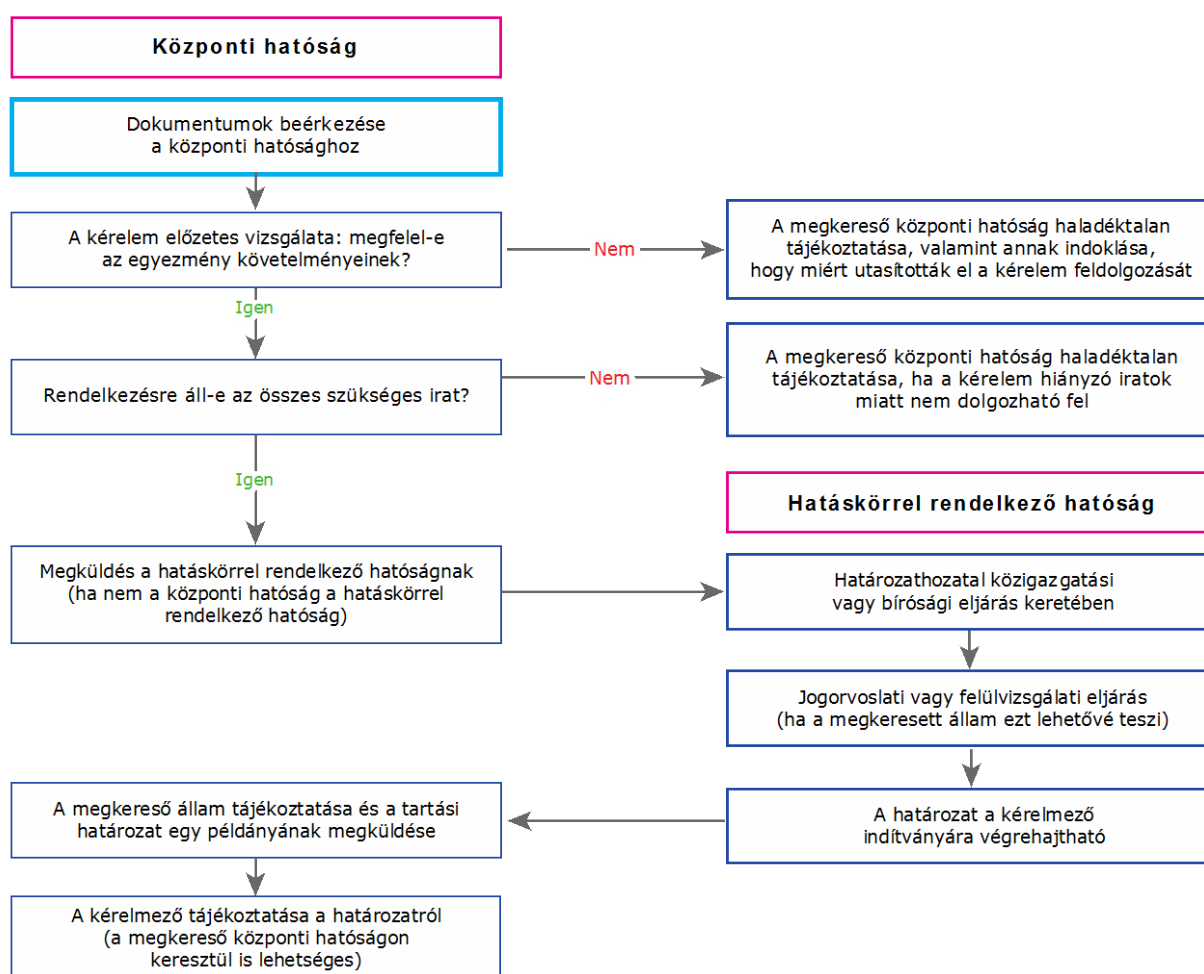
627. A határozathozatal iránti eljárásra a megkeresett állam belső joga¹²⁶ és eljárásai lesznek irányadóak. Ha a kérelmező a kérelemhez rendszeresített formanyomtatvány megfelelő jelölőnégyzetének bejelölésével a határozat végrehajtását kérte, a határozat meghozatalát követően azt a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatósága végrehajtja.

628. Az egyes államok országprofiljában szerepel, hogy a kérelmező mire számíthat a határozat hozatala iránti eljárásban.

B. Folyamatábra

629. Az alábbi folyamatábra a határozathozatal folyamatát tekinti át.

A HATÁROZATHOZATALI FOLYAMAT ÁTTEKINTÉSE

25. ábra: A határozathozatali folyamat áttekintése

¹²⁶ Ebbe a körbe tartozhat a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló hágai jegyzőkönyv is, ha a megkeresett állam annak szerződő fele.

C. A határozathozatali folyamat egyes lépései

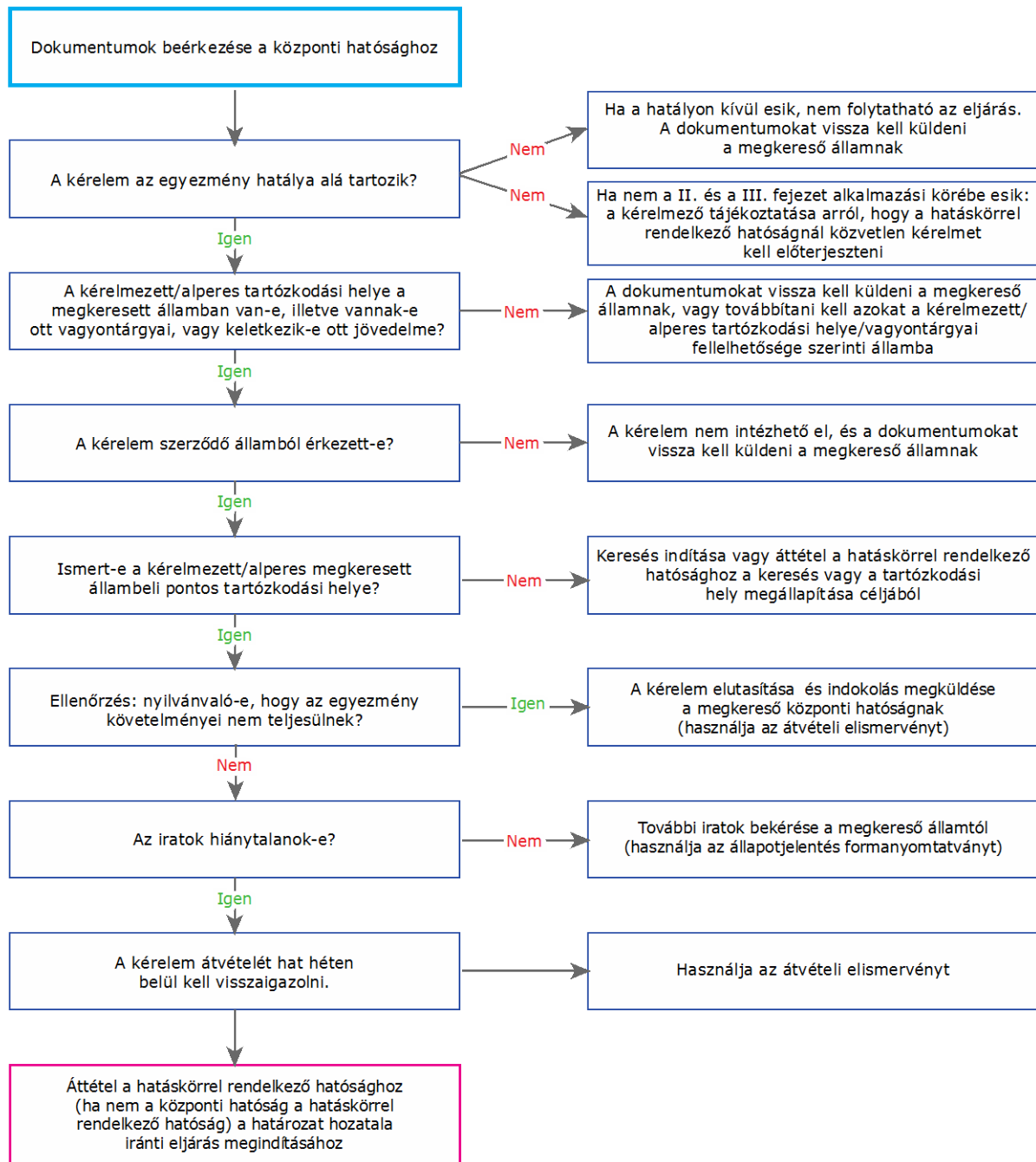
1. A központi hatóság általi előzetes vizsgálat

630. A **megkeresett állam** központi hatósága által lefolytatott előzetes vizsgálat célja annak ellenőrzése, hogy a kérelem megalapozott-e, az iratok hiánytalanok-e és a kérelem feldolgozható-e. Előfordulhat, hogy a kötelezett, illetve a kérelmezett/alperes tartózkodási helyének megállapításához kutatást kell folytatni, különösen akkor, ha kétséges, hogy az illető tartózkodási helye a megkeresett államban található-e, vagy ott rendelkezik-e vagyontárgyakkal, illetve jövedelemmel.

631. Az alábbi ábra ezeket az előzetes intézkedéseket szemlélteti.

*A **megkereső állam** az a szerződő állam, amely a kérelmet kezdeményezi és elvégzi a megkeresést az abban az államban tartózkodási hellyel rendelkező kérelmező képviselőjében. A **megkeresett állam** az a szerződő állam, amely felkérést kap a kérelem feldolgozására.*

A KÖZPONTI HATÓSÁG INTÉZKEDÉSEI HATÁROZATHOZATAL IRÁNTI KÉRELEM BEÉRKEZÉSEKOR

26. ábra: Határozathozatal iránti kérelem előzetes vizsgálati szempontjai

a) Az egyezmény követelményei nem teljesülnek

632. Az egyezmény 12. cikke lehetővé teszi a megkeresett központi hatóság számára egy kérelem feldolgozásának elutasítását akkor, ha „nyilvánvaló”, hogy az nem felel meg az egyezmény követelményeinek. Ez nem azt jelenti, hogy a megkeresett központi hatóság a kérelem érdemi megalapozottságát vizsgálja, hanem azt, hogy a megkeresett központi hatóság csupán annak biztosítása érdekében ellenőrzi a kérelmet, hogy az ne minősüljön az eljárással való visszaélésnek, illetve az egyezmény hatályán teljesen kívül eső megkeresésnek (például ne legyen kizárólag gyermekelhelyezésre vonatkozó kérelem).

633. Mivel a megkereső központi hatóság az iratok megküldése előtt már végzett hasonló ellenőrzést, valószínűtlen a kérelem emiatti elutasítása.

634. A kérelem elutasítása esetén a megkereső állam központi hatóságát értesíteni kell, és az elutasítás indokait is közölni kell vele. A központi hatóság értesítéséhez a kötelező elismervényt kell használni.

Példa: A kérelem megegyezhet egy korábban már elutasított kérelemmel, és új bizonyíték hiányában a központi hatóság ezen az alapon elutasíthatja a kérelmet.

b) Hiányzó dokumentumok

635. A beérkező iratcsomagot a hiánytalansága biztosítása érdekében meg kell vizsgálni. Minden határozathozatal iránti ügynek része az adattovábbítási formanyomtatvány és a határozat hozatala iránti kérelem. A többi szükséges irat az egyes ügyek körülményeitől függ (pl. attól, hogy a gyermek nagykorú vagy a nagykorúság előtt áll-e).

636. Erre a célra az állapotjelentéshez ajánlott formanyomtatvány vagy a kötelező elismervény használható.

c) A kérelem beérkezésének visszaigazolása

637. Az egyezmény értelmében a megkeresett állam központi hatóságának **hat héten** belül vissza kell igazolnia a kérelem kézhezvételét. Ehhez a kötelező elismervényt kell használni.

d) A kérelmezett/alperes, illetve a kötelezett tartózkodási helyének meghatározása

638. Egyes esetekben a kérelmező nem ismeri a kérelmezett/alperes, illetve a kötelezett pontos vagy aktuális tartózkodási helyét. Ezért a kérelem szerinti eljárás folytatása érdekében a megkeresett államnak a rendelkezésére álló információforrások segítségével kell megállapítania a kötelezett tartózkodási helyét. A kötelezettet minden ügyben előbb-utóbb értesíteni kell a tartással összefüggő kérelemről, és ha a határozat végrehajtását kérik, a kötelezett tartózkodási helyének ismerete a végrehajtási eljárás lefolytatásához is szükséges.

639. Egyes olyan esetekben, amikor kétséges, hogy a kötelezett egyáltalán az adott államban él-e, érdemes lehet a tartózkodási hely azonosítására irányuló eljárást a lehető legkorábbi időpontban lefolytatni. Ha megállapítást nyer, hogy a kötelezett nem abban az államban rendelkezik tartózkodási hellyel, értesíteni lehet a megkereső államot, a kérelmet pedig át lehet tenni egy másik szerződő államhoz.

640. Egyéb esetekben a szükséges kutatást a hatáskörrel rendelkező hatóság folytatja le a határozathozatali eljárás részeként, nem pedig azt megelőző lépésként.

641. Azt minden esetben szem előtt kell tartani, hogy nincs olyan előírás, amely szerint a kérelmezett/alperes címét vagy elérhetőségi adatait meg kellene osztani a megkereső állammal. Ha az információkat meg kell osztani, az átadás során be kell tartani a belső jog személyes adatok védelmét szabályozó rendelkezéseit.

e) **A határozathozatali eljárás megindítása**

642. Ha a fenti előzetes lépéseket elvégezték, a megkeresett állam megkezdheti a kérelem feldolgozását. A kérelmet elintézheti a **központi hatóság**, ha erre a célra hatáskörrel rendelkező hatóság is, illetve a kérelem megküldhető az államon belül a **hatáskörrel rendelkező hatóságnak**. Ez lehet közigazgatási hatóság vagy bíróság. A következő szakasz a határozathozatalra irányuló eljárásokat ismerteti.

A **központi hatóság** az a hatóság, amelyet a szerződő állam kijelöl az egyezmény szerinti közigazgatási együttműködési és segítségnyújtási feladatok ellátására.

Valamely állam **hatáskörrel rendelkező hatóságának** az a hatóság minősül, amely az adott állam jogszabályai alapján köteles vagy jogosult az egyezményben meghatározott konkrét feladatok ellátására. Hatáskörrel rendelkező hatóság lehet bíróság, közigazgatási szerv, gyermektartás behajtása körében eljáró szerv vagy bármely más olyan kormányzati szerv, amely az egyezménnyel összefüggésben valamely feladatot lát el.

2. Tartási kötelezettséget megállapító határozatok hozatala – hatáskörrel rendelkező hatóság

643. Mivel a határozathozatal iránti kérelmek egyes államokbeli elintézése sokféleképpen történhet, ez a szakasz szükségszerűen csak igen általános leírásra szorítkozhat, így az összes kérelemre irányadó intézkedések magas szintű áttekintésére törekszik. Azonban nem minden intézkedésre kerül sor ugyanabban a sorrendben vagy ugyanolyan módon minden államban.

644. Például a tartási kötelezettséget megállapító határozat hozatala iránti valamennyi kérelem esetében a **kötelezett** értesítést kap a kérelemről vagy a tartási kérelem megalapozottságának elbírálásáról. Egyes államokban ez az eljárás igen korai szakaszában megtörténik, és a kötelezettet értesítik a tartásdíj iránti kérelemről, és felkérlik pénzügyi adatainak a tartási határozat meghozataláért felelős hatáskörrel rendelkező hatóságnak történő megadására. A hatóság ekkor határozza meg a tartásdíj összegét.

A kötelezett az az egyén, akit tartásra köteleztek, vagy akivel szemben a tartási igényt érvényesítik. A kötelezett lehet szülő, házastárs vagy bárki más, akit a határozat meghozatalának helyén érvényes jogszabályok értelmében tartásdíj fizetésének kötelezettsége terhel.

645. Egyes közigazgatási rendszerekben a kötelezettet ugyancsak értesítik a tartásdíj iránti kérelemről, de az értesítés gyakorta a közigazgatási hatóság által a kötelezett által fizetendő tartás összegére vonatkozóan készített felmérés formáját ölti. A kötelezett ekkor lehetőséget kap az elbírálás megkifogásolására és a kötelezett által megadott adatokat figyelembe veszik a végleges tartási határozatban vagy értékelésben.¹²⁷

¹²⁷ Lásd például az ausztráliai gyakorlatot itt: <http://www.csa.gov.au>.

646. Az eltérések ellenére azonban az eljárások fontos közös vonása az, hogy a kötelezettet mindegyik államban előbb vagy utóbb értesítik a tartásdíj iránti kérelemről és a nyilatkozattétel lehetőségéről. A meghallgatás vagy a határozat vitatásának lehetősége bármikor fennállhat, de az értesítés mindig az eljárás részét képezi.

647. Az állam belső eljárásaitól függően a határozathozatal iránti kérelem elindítása részeként a következő intézkedésekre kerül sor. Az intézkedések a bírósági és közigazgatási rendszerekben hasonlóak.

a) Az iratok ellenőrzése

648. Az iratok ellenőrzésének célja annak vizsgálata, hogy valamennyi szükséges dokumentum rendelkezésre áll-e, és hogy az egyes iratok megfelelnek-e a vonatkozó előírásoknak (pl. a hitelesítendő dokumentumok hitelesítése megtörtént-e). Az egyezmény nem követeli meg minden esetben az iratok hiteles másolatban történő csatolását. Abban az esetben, ha az Ön állama ezeket megköveteli és nem csatoltak hiteles másolatokat, fel kell venni a kapcsolatot a megkereső állammal. Az iratok bekérésére használható a kötelező elismervény (ha a kérelem kézhezvételének visszaigazolása még nem történt meg) vagy az ajánlott állapotjelentési formanyomtatvány.

b) A kötelezett értesítése

649. A kötelezett értesítését fentebb ismertettük. Emellett a kötelezettől kérhető a jövedelmének és tartásdíj-fizetési képességének meghatározásához szükséges pénzügyi vagy egyéb adatok megadása is.

c) Áttétel vitarendezési vagy hasonló eljárásokra

650. Egyes államokban a kérelmek gyors elintézésének biztosítása érdekében elérhetőek lehetnek olyan szolgáltatások, mint az alternatív vitarendezés, a mediáció vagy az iratanyag elkészítésében való segítségnyújtás. Ezek szükség esetén a kérelmező és a kérelmezett/alperes számára is elérhetőek. Egyes államok törekednek a konszenzusos vagy egyezségi határozat elérésére.

d) Származás megállapítása

651. Bizonyos kérelmek esetén előfordul az, hogy a jogosult a származás megállapítását is kéri, vagy az, hogy az eljárás során kötelezett, illetve a kérelmezett/alperes kétségekbe vonja, hogy ő a gyermek(ek) apja, és genetikai vizsgálatot kezdeményez. A megkeresett állam jogától függ, hogy a kötelezett jogosult-e ilyen vizsgálatot kérni. Bizonyos országokban például nem rendelhető el a származás vizsgálata, és ilyen kérelem sem nyújtható be, ha a gyermek a szülők házasságának fennállása alatt született.

652. Származás megállapításának szükségessége esetén az egyezmény előírja, hogy a központi hatóságot származás megállapításához biztosítandó „segítségnyújtás” kötelezettsége terheli (6. cikk (2) bekezdés h) pont). Ez nem jelenti azt, hogy a megkeresett állam központi hatósága köteles lenne a kötelezett kérelmére elrendelni a genetikai vizsgálatot, de tájékoztatást kell tudnia adni a kérelmezett/alperes, illetve a kötelezett számára a vizsgálat elvégzésére képes intézményekről vagy szolgáltatókról. A központi hatóságnak segédkeznie kell a kérelmező megkereső államban történő vizsgálatára vonatkozó megkeresés továbbításában is.¹²⁸

653. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a kötelezett kérése esetén a megkereső államnak kellene kifizetnie a származási vizsgálat költségeit: a megkeresett állam a kérelem teljesítésének feltételeként előírhatja a kötelezett/alperes, illetve a kérelmezett számára a vizsgálat költségeinek megfizetését.

¹²⁸ Amennyiben mindkét állam részes fele az 1970. évi bizonyításvételi egyezménynek, olvassa el a 3. fejezet többi hágai egyezményről szóló 2. részének V. szakaszát.

e) *Jogi segítségnyújtás és a származási vizsgálat költségei*

654. A származás megállapításához szükséges genetikai vizsgálatok költsége nagymértékben eltér az egyes államokban. Az egyezmény egyik alapelve, hogy a szolgáltatásokat – a jogi segítségnyújtást is beleértve – költségmentesen kell biztosítani a jogosult számára a 21 évesnél fiatalabb gyermekkel szembeni tartási kötelezettségre vonatkozó kérelmek esetén. Ez a szabály irányadó a határozathozatali kérelmek esetén (a 15. cikk (1) bekezdése). Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a jogosult nem kötelezhető a származási vizsgálat költségeinek megfizetésére.¹²⁹

655. A költségmentes jogi segítségnyújtással kapcsolatos további információkért lásd a 3. fejezetet.

f) *A tartás összegének meghatározása*

656. A származás megállapításával kapcsolatos kérdések rendezését és a megkeresett állam belső eljárásrendjében előírt többi előzetes intézkedés lezárását követően tartási határozat meghozatalára kerül sor. A megítélt tartás összegét a legtöbb esetben a megkeresett állam joga határozza meg. Egyes államok azonban az irányadó jog tekintetében eltérő szabályokat követhetnek. Egyes államok a gyermektartásdíj meghatározására vonatkozó iránymutatásokban a kötelezett jövedelmét, vagy a kötelezett és a jogosult együttes jövedelmét veszi figyelembe, míg mások a tartást kizárólag a gyermeknevelés költségeire alapozzák.

657. Itt meg se kíséreljük a tartás összezszerűségének eltérő módozatait bemutatni. Ennek utána lehet nézni az országprofilban és számos állam tart fenn olyan weboldalakat¹³⁰, ahol ezek az információk elérhetőek.

g) *A felek és a megkereső központi hatóság tájékoztatása az ügy kimeneteléről és állapotjelentés küldése*

658. A kérelem kézhezvételének első visszaigazolásán túlmenően az egyezmény előírja, hogy a megkeresett állam központi hatósága a kérelem kézhezvételének visszaigazolásától számított **három hónapon** belül állapotjelentést köteles küldeni a megkereső állam központi hatóságának. Erre a célra ajánlott formanyomtatvány létezik.

659. A feleket (a kérelmezőt és a kötelezettet) ugyancsak értesíteni kell a kérelem kimeneteléről. Az eredmény kérelmezővel való közlése és számára a határozat egy példányának szükség szerinti eljuttatása a megkereső állam központi hatóságának feladata. A megkereső állam belső jogában a határozat kézbesítésére vagy az arról való értesítésre vonatkozó külön előírásokat szintén be kell tartani.¹³¹

h) *Jogorvoslati, illetve felülvizsgálati eljárások*

660. A határozat elleni jogorvoslatra, illetve annak felülvizsgálatára akkor van lehetőség, ha ezt a megkeresett állam jogszabályai megengedik. Ezek a jogorvoslati lehetőségek a kérelmező számára is elérhetők például akkor, ha a tartási kötelezettséget nem állapítják meg, vagy ha a kérelmező vitatja a megállapított tartásdíj összegét. A megkereső állam központi hatóságának a kérelem eredményéről való (fentiek szerinti) tájékoztatásán túl bevált gyakorlatnak tekinthető, ha a központi hatóság tájékoztatást nyújt a jogorvoslati és felülvizsgálati lehetőségekről, illetve az ezek kezdeményezésére vonatkozó határidőkről is.

¹²⁹ Kivéve azt az esetet, ha a megkeresett állam a kérelmet érdemben nyilvánvalóan megalapozatlannak ítéli (15. cikk (2) bekezdés). Az államok olyan nyilatkozatot is tehetnek, hogy a gyermek anyagi helyzetét felmérő vizsgálatot alkalmaznak annak megállapítására, hogy az érintett jogosult-e költségmentes szolgáltatásokra.

¹³⁰ Például Ausztrália, Kanada, Norvégia, az Egyesült Királyság, az Amerikai Egyesült Államok.

¹³¹ Amennyiben mindkét állam részes fele az 1965. évi kézbesítési egyezménynek, olvassa el a 3. fejezet többi hágai egyezményről szóló 2. részének V. szakaszát.

661. Ha a jogorvoslathoz jogi segítségnyújtásra van szükség, a fentiekben kifejtettek a megkeresett államnak a jogosult/kérelmező részére biztosítandó költségmentes jogi segítségnyújtásra vonatkozó kötelezettségére is irányadók. *Megjegyzendő azonban, hogy a jogorvoslat keretében újból vizsgálható a kérelmező költségmentes jogi segítségnyújtásra való jogosultsága, mivel a megkeresett állam a költségmentes segítségnyújtás előtt megvizsgálhatja, hogy a jogorvoslat érdemben nyilvánvalóan megalapozatlan-e.*¹³²

i) A tartási határozat végrehajtása

662. Ha a kérelmező (a kérelemhez rendszeresített formanyomtatvány megfelelő jelölőnégyzetének bejelölésével) a határozat végrehajtását kérte, a határozat jogerőssé válását követően azt végrehajtásra a hatáskörrel rendelkező hatósághoz kell áttenni.

III. További anyagok

A. Gyakorlati tanács

- Bevált gyakorlat a megkereső állam folyamatos tájékoztatása a kérelem elintézésének állásáról. Az egyezmény előírja, hogy a kérelem beérkezését hat héten belül vissza kell igazolni, és további három hónap elteltével állapotjelentést kell küldeni. Ezt követően az állapotjelentés formanyomtatvány is használható az új fejleményekről való rendszeres tájékoztatáshoz.
- Ha a kérelmező és a kérelmezett/alperes a tartási kötelezettséget megállapító határozattal kapcsolatban egyezséget köt, haladéktalanul értesíteni kell erről a megkereső állam központi hatóságát, hogy az lezárhassa az ügyiratot.
- Valamennyi szerződő állam általános kötelezettsége, hogy a kérelmeket a lehető leggyorsabban feldolgozza. Ez különös jelentőséggel bír a határozathozatal iránti kérelmeknél, mivel a határozat meghozataláig sem a kérelmező, sem pedig a gyermek nem jogosult tartásra. A tartás megállapításának szükségtelen elhúzódása gyakran komoly nehézségeket okozhat a családoknak.

B. Kapcsolódó formanyomtatványok

Határozat hozatala iránti kérelem
Adattovábbítási formanyomtatvány
A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány

C. Az egyezmény vonatkozó cikkei

10. cikk
11. cikk
12. cikk
14. cikk
15. cikk
20. cikk
22. cikk

¹³² Lásd a magyarázó jelentés 388. pontját.

D. A kézikönyv kapcsolódó szakaszai

Lásd a 3. fejezet 2. részének az eljárásokhoz és a jogi segítségnyújtáshoz való tényleges hozzáférésről szóló III. szakaszát

Lásd az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kimenő és bejövő kérelmekről szóló 4., illetve 5. fejezetet.

Lásd a tartási határozat meghozatala iránti kimenő kérelmekről szóló 8. fejezetet.

Lásd a tartási határozatok végrehajtásáról szóló 10. fejezetet.

IV. Ellenőrző lista – határozathozatal iránti bejövő kérelmek

	Eljárás	A kézikönyvbeli hivatkozás
1.	Dokumentumok beérkezése a megkereső központi hatóságtól	II(C)(1)(c)
2.	Az iratok hiánytalanságának, továbbá annak ellenőrzése, hogy a kérelemre kiterjed-e az egyezmény hatálya	II(C)(1)(a)
3.	Megküldés a hatáskörrel rendelkező hatóságnak	II(C)(1)(e)
4.	A tartási kötelezettséget megállapító határozat meghozatala	II(C)(2)
i.	Az iratok ellenőrzése és a kötelezett értesítése	II(C)(2)(1), (2)
ii.	Szükség esetén a származás megállapítása	II(C)(2)(4)
iii.	A tartás összegének meghatározása	II(C)(2)(6)
5.	A kötelezett és a jogosult értesítése, valamint a megkereső központi hatóság naprakész tájékoztatása	II(C)(2)(7)
6.	Jogorvoslati vagy felülvizsgálati eljárás (ha erre van lehetőség)	II(C)(2)(8)
7.	A határozat végrehajtásra történő továbbítása, ha a kérelmező ezt kérte	II(C)(2)(9)

V. Gyakran ismételt kérdések

Miként tudhatja meg a kérelmező, hogy mi történt a kérelem ügyében?

663. Ha a kérelmezőnek kérdései vannak, a megkereső állam központi hatóságához kell fordulnia a kérelem állására vonatkozó tájékoztatásért. A másik állam központi hatósága csak akkor kommunikál a kérelmezővel közvetlenül, ha beleegyezett abba, hogy a kérelmezők közvetlenül is fordulhassanak hozzá. Az egyezmény értelmében a megkeresett állam központi hatóságának hat héten belül vissza kell igazolnia a kérelem kézhezvételét, illetve a kérelem kézhezvételének visszaigazolásától számított három hónapon belül tájékoztatást kell adnia a megkereső állam központi hatóságának a kérelem feldolgozásának állásáról.

A kötelezett, illetve a kérelmezett/alperes vitathatja-e az apaságot?

664. Ez a megkeresett állam jogától függ. Egyes államokban elutasítják a származás megállapítását célzó vizsgálatra irányuló kérelmet, ha például a felek házasságban éltek.

Ha a származás megállapítását célzó vizsgálatra van szükség, mi a központi hatóság feladata?

665. A megkeresett állam központi hatóságának segítséget kell nyújtania az eljárás során, ha a kérelmező származás megállapítását célzó vizsgálatot kér. A központi hatóságnak fel kell vennie a kapcsolatot a megkereső központi hatósággal, és elő kell segítenie a kérelmező részvételét a vizsgálati eljárásban.

666. Ha a kötelezett kérheti a vizsgálatot, a megkeresett állam nem köteles elvégezni a vizsgálatot, azonban előfordulhat, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság tájékoztatást kíván adni a kötelezetteknek a származás megállapítását célzó vizsgálat vállalásának módjáról.

A kérelmezőnek bírósághoz kell-e fordulnia?

667. Ez attól függ, hogy a megkeresett állam (ahol a határozathozatali kérelmet tárgyalják) megköveteli-e a kérelmező személyes megjelenését. A központi hatóság a kérelmező részvételét telefonos vagy videokonferencia szervezésével segítheti elő, amennyiben azok igénybe vehetők.¹³³

Ki fizeti a genetikai vizsgálat költségeit 21 év alatti gyermekekre vonatkozó gyermektartás iránti kérelem esetén?

668. A származás megállapítását célzó vizsgálat költségei a kérelmező számára gyermektartással kapcsolatos ügyekben költségmentesen nyújtandó szolgáltatások körébe tartoznak. Ennélfogva a kérelmező nem kötelezhető a származás megállapítását célzó vizsgálat költségeinek megfizetésére, kivéve azt az egyezmény 15. cikke (2) bekezdésében szabályozott esetet, amikor a kérelem nyilvánvalóan megalapozatlan.¹³⁴ Ez azonban nem jelenti szükségszerűen azt, hogy a megkeresett állam központi hatóságának kell a költségeket viselnie, mivel a megkeresett állam a kötelezettet a vizsgálat feltételeként a vizsgálat költségeinek megfizetésére kötelezheti. Ezt a megkeresett állam jogszabályai és eljárásai határozzák meg.

Mennyi tartásdíjat fognak megítélni?

669. A fizetendő tartásdíj kiszámításának módszertana államonként eltérő, és e kézikönyv keretein túlmutat. A legtöbb államnak vannak olyan weboldalai, ahol tájékozódhat arról, hogy az adott államban hogyan történik a tartásdíj összegének kiszámítása. A megkeresett állam országprofiljában szerepel, hogy a tartás összegének meghatározása miként történik.

Mi történik akkor, ha a kérelmezett/alperes értesítést kap, de nem reagál arra, illetve nem vitatja a határozatot?

670. Ez a megkeresett államnak az adott kérdésre irányadó szabályaitól függ. Ha az adott állam jogszabályai lehetővé teszik, az eljárás folytatódhat, és a kötelezett távollétében kerül sor határozathozatalra, vagy közigazgatási rendszer esetén a jogorvoslatra vagy vitatásra rendelkezésre álló határidő lejártát követően a tartási kötelezettséget megállapító határozat hatályosnak tekinthető, és végrehajthatóvá válik.

¹³³ Amennyiben mindkét állam részes fele az 1970. évi bizonyításfelvételi egyezménynek, olvassa el a 3. fejezet többi hágai egyezményről szóló 2. részének V. szakaszát.

¹³⁴ Lásd a magyarázó jelentés 392. pontját. Az államok továbbá nyilatkozatot tehetnek a gyermek anyagi helyzetét felmérő vizsgálat alkalmazásáról, és ebben az esetben – ha a gyermek nem felel meg a vizsgálaton – a kérelmező felkérhető a költségek megfizetésére. Lásd a kézikönyv 3. fejezetét.

Mi történik a határozat meghozatala után?

671. A kérelmező a megfelelő jelölőnégyzet bejelölésével feltünteti a kérelem formanyomtatványán, hogy kéri-e a határozat végrehajtását. Ha igen, a formanyomtatványt meg kell küldeni a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóságának végrehajtásra, a behajtott összegeket pedig továbbítani kell a tartás jogosultjának.

A kérelmező kérhet-e a megítélt tartási összeg vonatkozásában jogorvoslatot?

672. Igen, de csak akkor, ha a határozathozatal helye szerinti állam lehetővé teszi jogorvoslati vagy felülvizsgálati eljárást. A határozat meghozatalakor a megkeresett állam központi hatósága értesíti a jogosultat, illetve tájékoztatja arról, hogy a tartás összege vonatkozásában kérhető-e jogorvoslat. A kérelmező olyan határozat ellen is kérhet jogorvoslatot, amelyben a tartás megállapítása iránti kérelmet elutasítják, és a megkeresett állam központi hatósága ebben az eljárásban is segítséget tud nyújtani.¹³⁵

¹³⁵ Lásd a magyarázó jelentés 390. pontját. Ha a jogorvoslati kérelem nyilvánvalóan megalapozatlannak tekintendő, az ingyenes jogi segítségnyújtás megtagadható.

10. fejezet

A tartási határozatok végrehajtása

A fejezet felépítése:

Ez a fejezet a tartási határozatok végrehajtását tárgyalja.

Az I. szakasz áttekintést nyújt az egyezmény végrehajtási tárgyú rendelkezéseiről.

A II. szakasz áttekinti a rendelkezésre álló végrehajtási intézkedéseket és kiemel néhány témakört, például a letiltás korlátait és a pénznemek átváltásával kapcsolatos kérdések kezelésének módját.

A III. szakaszban hivatkozások és a kérelemmel kapcsolatos további anyagok találhatóak.

A IV. szakasz a tartási határozatok végrehajtásával kapcsolatban leggyakrabban feltett kérdések közül ismerteti néhányat.

I. Áttekintés

673. Ez a fejezet annyiban tér el a többitől, hogy nem a kimenő vagy egy másik központi hatóságtól beérkezett kérelem intézésével foglalkozik. A fejezet ehelyett azokat az intézkedéseket tárgyalja, amelyekre a megkeresett állam belső joga szerint kerül sor azt követően, hogy a központi hatóság megkapta és feldolgozta a másik államtól érkezett – meglévő határozat elismerése, határozat módosítása vagy új határozat hozatala iránti – kérelmet, és a kérelmező kérte a határozat végrehajtását.

A. A határozatok egyezmény szerinti végrehajtása

674. A **tartási határozat** végrehajtására érvényes és végrehajtható határozat birtokában kerülhet sor. A határozatnak a megkeresett államban hozottnak vagy ott elismertnek kell lennie. A végrehajtásra rendszerint abban az államban kerül sor, ahol a kötelezett tartózkodási helye található, vagy ahol vagyontárgyai vannak, illetve jövedelme keletkezik. Végrehajtás időnként kezdeményezhető több államban is, a kötelezett vagyontárgyainak helyétől, jövedelme keletkezésének helyétől vagy tartózkodási helyétől függően.

*A **tartási határozat** egyrészt megállapítja a kötelezett tartás nyújtására vonatkozó kötelezettségét, de magában foglalhatja az indexálással történő automatikus kiigazítást, a tartásdíj-hátralék, visszamenőleges tartásdíj vagy kamat fizetésére irányuló kötelezettséget, valamint a költségek vagy kiadások meghatározását.*

675. Nem minden állam alkalmaz azonos intézkedéseket a tartási határozatok végrehajtására, és az egyes esetekben szükséges intézkedések a kötelezett fizetési hajlandóságától és képességétől függenek.

676. Egyes államokban mindig megkísérik a tartási határozat szerinti önkéntes tartásdíjfizetés elérését, még a végrehajtás megindítása előtt vagy pedig a folyamatban lévő végrehajtási eljárás részeként. A megkeresett államban hozott valamennyi intézkedés céljának mindig a folyamatos és rendszeres tartásdíjfizetés haladéktalan és hatékony megállapításának és a határozat betartása elérésének kell lennie.

677. Mivel egy-egy ügy hosszú éveken át a végrehajtást végző szervnél lehet behajtásra, az ügyben ez idő alatt különféle végrehajtási jogorvoslatokra kerül sor és a végrehajtás során többféle kérdés merül fel.

678. Noha a tartási határozatok végrehajtása csaknem teljes egészében az államok belső szabályozásának tárgyát képezi, az egyezményben szerepelnek a végrehajtásra vonatkozó fontosabb rendelkezések. A végrehajtásnak „gyorsnak” kell lennie (32. cikk (2) bekezdés) és a kérelmező további fellépése nélkül kell megtörténnie (32. cikk (3) bekezdés). Az egyezmény előírja továbbá a szerződő államoknak, hogy rendelkezzenek „hatékony intézkedésekkel” a határozatok végrehajtására. A 34. cikkben szerepel a végrehajtási intézkedések javasolt listája, de a végrehajtást végző egyes államok döntésén múlik, hogy a felsorolt végrehajtási mechanizmusok bármelyikét vagy mindegyikét használják-e.¹³⁶ A szerződő államok belső joga szerint nem feltétlenül vehető igénybe az összes felsorolt végrehajtási intézkedés.

679. Az egyezmény 6. cikke (2) bekezdésének f) pontja előírja továbbá az államok számára a tartásdíjfizetések jogosult részére történő mielőbbi átutalásának elősegítését, a 35. cikk pedig a pénzeszközök átutalásához költséghatékony és hatásos módszerek előmozdítását, valamint a tartásdíjak határokon átnyúló átutalása akadályainak csökkentését.¹³⁷

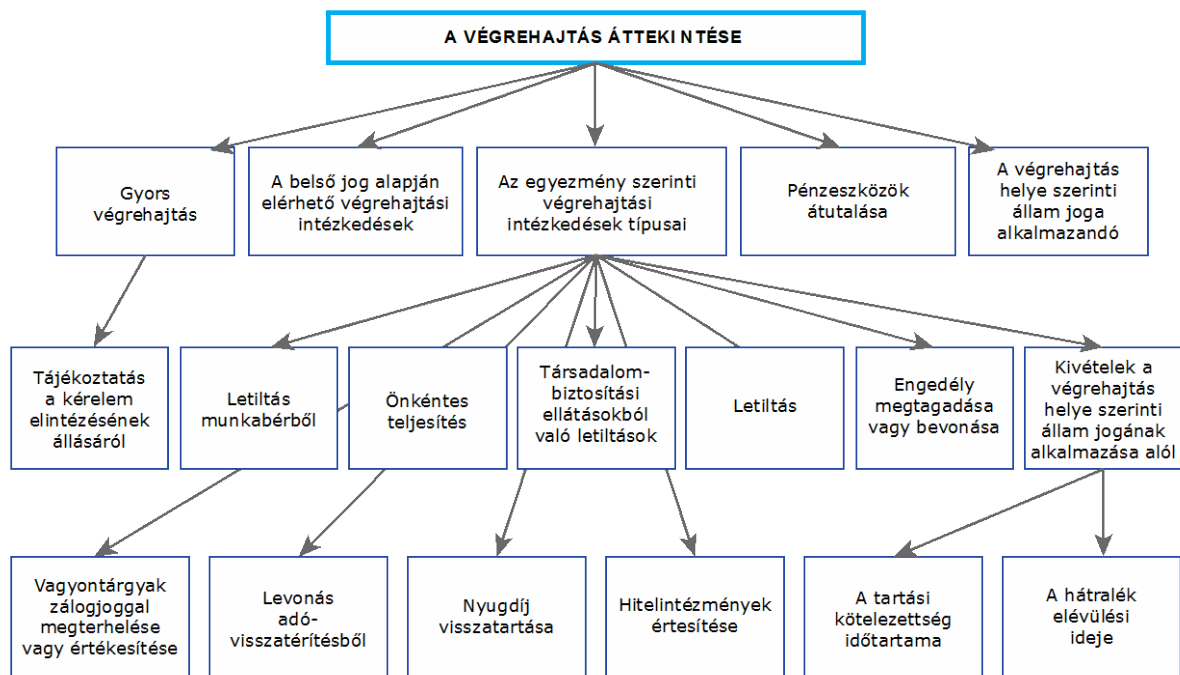
II. Az egyezmény szerinti végrehajtási eljárások

A. Általános tudnivalók

680. Az egyezmény csak általános rendelkezéseket tartalmaz a határozatok végrehajtása vonatkozásában. Ennek az az oka, hogy a tényleges végrehajtási eljárások és végrehajtási eszközök a végrehajtásért felelős állam belső jogában kerülnek meghatározásra. Az egyezmény rendelkezései lényegében azonosak a központi hatóságon keresztül beérkezett végrehajtási kérelmek vagy a hatáskörrel rendelkező hatósághoz intézett közvetlen kérelmek esetében.

¹³⁶ Lásd a magyarázó jelentés 582. pontját.

¹³⁷ Lásd a magyarázó jelentés 585. pontját.

27. ábra: Az egyezmény végrehajtási tárgyú rendelkezéseinek áttekintése

B. Gyors végrehajtás

681. Mivel az egyezmény szerinti számos kérelem célja a sikeres végrehajtás, a 32. cikk (2) bekezdése előírja, hogy a végrehajtásnak „gyorsnak” kell lennie. Nem határozza meg viszont, hogy egy adott helyzetben mi minősül gyorsnak, azonban egyértelműen elvárás az, hogy a végrehajtási intézkedésekre a végrehajtás lefolytatásának helye szerinti állam jogszabályaiban és szabályaiban megengedett gyorsasággal sor kerüljön.¹³⁸

682. A gyors végrehajtás követelményét továbbá a központi hatóságokra a 12. cikk szerint vonatkozó, az ügy intézéséért felelő személy(ek) vagy egység(ek), az ügy előrehaladása és a megkeresésekre adott válaszok tekintetében egymás tájékoztatására vonatkozó követelménnyel együtt kell vizsgálni.

Bevált gyakorlat: Noha az egyezmény csak a kérelem beérkezésének visszaigazolása után három hónappal írja elő az első állapotjelentést, ezt követően ajánlott a megkereső központi hatóság rendszeres tájékoztatása annak érdekében, hogy a kérelmező és a megkereső központi hatóság is folyamatosan tisztában legyen az ügy állásával. Erre a célra használható az állapotjelentés formanyomtatvány. A formanyomtatványon lehetőség van annak feltüntetésére, hogy első vagy későbbi tájékoztatásról van-e szó. A későbbi tájékoztatások során csak az előző jelentés óta történekről kell beszámolni.

¹³⁸ Lásd a magyarázó jelentés 572. pontját.

C. Végrehajtási intézkedések

683. Valamennyi szerződő államnak hatékony intézkedésekkel kell rendelkeznie¹³⁹ a tartási határozatok végrehajtására, és legalább a belföldi ügyekre vonatkozó intézkedéscsomaggal megegyező intézkedéscsomagot elérhetővé kell tennie. Az elérhető intézkedések köre azonban államonként változó, mivel a végrehajtásra az azt fogantató állam joga irányadó. A megkeresett állam országprofilja feltünteti, hogy az adott államban milyen végrehajtási intézkedések elérhetőek.

684. Egyes államokban a végrehajtási hatóság először megkísérli elérni a kötelezettnél, hogy önkéntesen teljesítse a határozatot, akár rendszeres fizetés, akár a munkabéréből történő rendszeres levonás útján. Erre bármiféle végrehajtási intézkedés megindítása előtt kerül sor. Egyes államokban a kötelezett jogosult lehet a végrehajtásról való értesítésre is, és a lehetnek jogai a végrehajtási intézkedések előtti önkéntes teljesítés vonatkozásában is. A határozatot végrehajtó állam országprofilja feltünteti az államban érvényesülő eljárásokat.

685. Amennyiben a fizetés elmarad, a végrehajtásért felelős hatóság szabályozása határozza meg a végrehajtási jogorvoslatok körét és a rendelkezésre álló hatásköröket. Egyes államokban a végrehajtás csaknem teljes egészében közigazgatási jellegű, és bírósági eljárásokat csak ritkán, szándékos ellenszegülés esetében alkalmaznak. Más államokban csaknem minden végrehajtási intézkedést – a letiltást is beleértve – bíróságnak kell kibocsátania.

686. Az egyezményben szerepel több javasolt intézkedés felsorolása. Néhány országban elérhetőek további jogorvoslatok is. Az elérhető végrehajtási mechanizmusok körébe tartozhatnak az alábbiak:

a) **Letiltás munkabéréből**

687. Ez olyan végrehajtási intézkedés, amely előírja a kötelezett munkáltatója számára a kötelezett munkabére vagy fizetése egy részének visszatartását és a pénzeszközök végrehajtásért felelős hatóságnak történő megküldését. Ezt nevezhetjük a munkabér letiltásának vagy lefoglalásának is. A visszatartást a kötelezett önkéntesen is kezdeményezheti, de a visszatartás a végrehajtásért felelős hatóság intézkedésének eredménye is lehet.

b) **Letiltás**

688. A **letiltás** bizonyos, egyébként a kötelezettnek járó pénzeszközök végrehajtásért felelős hatóság általi lefoglalása. A letiltási értesítés vagy végzés előírja, hogy az a személy vagy szervezet, amely az adott pénzeszközöket a kötelezettnek kifizette volna, köteles azokat a végrehajtásért felelős hatóságnak, de a tartásra jogosult javára kifizetni. A végrehajtásért felelős állam végrehajtási jogszabályaitól függően a következő pénzeszköztípusokat lehet letiltani:

- adó-visszatérítés,
- egyösszegű kifizetések,
- bérleti díjak vagy szolgáltatásokért teljesített kifizetések,
- bankszámlák,
- jutalékok.

*Az egyezmény egyaránt használja a **letiltás, lefoglalás és visszatartás** kifejezést az egyébként a kötelezettnek kifizetendő pénz kifizetés előtti elkobzására, és e pénz hatáskörrel rendelkező hatóságnak, bíróságnak vagy közigazgatási hatóságnak való átutalása elrendelésére. A pénz ezt követően az esedékes tartásdíj kifizetésére használható fel.*

¹³⁹ E kifejezés kifejtésével kapcsolatban lásd a magyarázó jelentés 582. pontját.

c) Társadalombiztosítási ellátásokból való letiltás

689. Egyes államokban a hatáskörrel rendelkező hatóság oly módon hajtja végre a tartási határozatot, hogy a tartásdíjat levonja a kötelezettnek járó társadalombiztosítási ellátásokból vagy más kormányzati támogatásokból.

d) Vagyontárgyak zálogjoggal megterhelése vagy kényszerértékesítése

690. A zálogjog a kötelezett tulajdonában álló ingatlanra bejegyzett jog. Az ingatlan későbbi értékesítése esetén a tartásdíjhátralék megfizetése a befolyt vételár terhére történik. Zálogjog alapján a végrehajtásért felelős hatóság jogosult lehet az ingatlan értékesítésére (ezt nevezzük kényszerértékesítésnek) és a tartásdíjnak a vételárból történő érvényesítésére.

691. Zálogjog bejegyezhető ingatlanra (például termőföldre, házra vagy épületre) vagy személyi tulajdonra (autókra, hajókra, lakókocsokra és hasonló tárgyra).

e) Adó-visszatérítésből visszatartás

692. Egyes államokban a kormányzat külön eljárásban téríti vissza az adófizetőknek a befizetett vagy levont többletadót. A visszatérítés feltételei az államtól függenek. Számos állam lehetővé teszi a tartásdíjak végrehajtásáért felelős hatóságok számára a kötelezettnek kifizetendő bármely visszatérítés elkobzását.

f) Nyugdíj visszatartása vagy az abból való letiltás

693. Egyes államokban a kötelezettnek járó nyugdíj vagy kifizetés lefoglalható és felhasználható a lejárt tartásdíjak kifizetésére.

g) Hitelintézmények értesítése

694. A lejárt tartásdíjak hitelintézményeknek történő bejelentését egyes államok végrehajtásért felelős hatóságai alkalmazzák annak biztosítására, hogy minden hitelnyújtó – például pénzügyintézet – tisztában legyen a kötelezett tartásdíj-fizetési kötelezettségével és az esetleges hátralék fennállásának tényével. Ez befolyásolhatja a kötelezett további hitelfelvételi vagy finanszírozáshoz jutási lehetőségeit.

h) Engedély megtagadása, felfüggesztése vagy bevonása

695. Egyes államokban, ha a kötelezett hátralékba kerül a tartásdíj-fizetéssel, kérhető a végrehajtásért felelős hatóságtól a kötelezett engedélyhez kötött jogosultságainak korlátozása vagy megtagadása. Az engedély lehet járművezetői engedély, gépjármű forgalmi engedélye vagy a belső jogban meghatározott bármely más különleges engedély, mint a szakmai engedély. Bizonyos államokban ez engedély-visszatartásként is ismert.

i) Az önkéntes teljesítést ösztönző mediáció, egyeztetés vagy eljárások

696. A tartásdíjak végrehajtásával foglalkozó számos szervezet jutott arra a következtetésre, hogy a hátralék megfizetésében és a jövőbeni nemfizetés valószínűségének csökkentésében rendkívül eredményesek a kötelezett önkéntes teljesítését szorgalmazó törekvések. Ezekben az államokban az ügyintézők a kötelezettel együtt dolgoznak ki egy kifizetési tervet, amely a folyamatos tartásdíj-fizetés mellett biztosítja a hátralékos tartásdíj megfizetését.

j) A belső jog alapján elérhető egyéb intézkedések

697. A határozatot végrehajtó állam belső joga alapján elérhető egyéb intézkedések körébe tarthatnak az alábbiak:

- a kötelezett útlevélnek bevonása vagy számára útlevél kiadásának megtagadása, vagy a kötelezett számára az ország elhagyásához való jog korlátozása,
- a hátralékos kötelezett szakmai felügyeleti szervezeteknek, például orvosi vagy ügyvédi kamaráknak történő jelentése,
- a fizetőképes, de szándékosan ellenszegülő vagy a bíróság fizetésre kötelező határozatát nem teljesítő kötelezett bebörtönzése,
- lottónyeremények, biztosítási és bírósági egyezségek bevételeinek elkobzása,
- előírt álláskeresői követelmények, a kötelezett álláskeresőre kötelezése.

D. Kifizetések

698. Amint a megkeresett állam végrehajtásért felelős hatósága megkapja a kifizetést, azt továbbítja a megkereső állambeli jogosultnak. A legtöbb esetben a kötelezett kifizetései a saját államának végrehajtásért felelős hatóságához, majd a megkereső központi hatósághoz vagy a jogosulthoz érkeznek, egyes államok azonban a kifizetéseket közvetlenül a megkeresett állambeli jogosulthoz irányítják.

699. A kötelezetti kifizetések általában áthaladnak a végrehajtásért felelős hatóságon, hogy ez a hatóság pontos nyilvántartást vezethessen a megfizetett összegekről és meghatározhassa a hátralék helyes összegét. Ez különösen fontos, ha az államban a végrehajtási jogszabályok minimum hátralékösszeget írnak elő egy adott végrehajtási jogorvoslat igénybeviteléhez, vagy ha a végrehajtó állam a jogosultnak megelőlegezi a tartásdíjat.¹⁴⁰

700. A pénz átutalására szolgáló mechanizmusok jelentős eltéréseket mutatnak. Egyes államok elektronikusan is át tudják utalni a pénzt, mások csekket vagy más készpénz-helyettesítő eszközöket használnak a pénzküldéshez. Egyes államok csak havonta egyszer továbbítják a pénzt, az adott államból járó kifizetéseket egy átutalásban összevonva. Más államokban minden egyes kifizetést haladéktalanul továbbítanak, amint az a kötelezettől beérkezik. Az államok között abban a tekintetben is vannak eltérések, hogy a kifizetést a küldő állam pénznemében küldik-e meg, vagy pedig azt az elküldés előtt átváltják a jogosult államának pénznemére.

701. The országprofil feltünteti, hogy a végrehajtásért felelős állam milyen eljárásokat alkalmaz a kifizetések jogosultnak történő megküldéséhez, és a kifizetés milyen pénznemben történik.

¹⁴⁰ Lásd például az útlevél bevonására vagy az útlevél kiadásának megtagadására vonatkozó kanadai jogszabályokat. Az intézkedés kezdeményezéséhez legalább 3000 kanadai dollár hátralék vagy háromhavi nemfizetés szükséges.

E. Végrehajtással kapcsolatos kérdések

1. A végrehajtás megtámadása

702. Mivel a végrehajtás csaknem teljes egészében helyi ügy, a végrehajtási problémák megoldásra általában a végrehajtás helye szerinti állam belső jogát és az adott állam végrehajtásra bevett eljárásait kell alkalmazni.

703. Ezt az egyezmény azon rendelkezése is alátámasztja (32. cikk), hogy végrehajtási kérdésekben a „felhívott” állam joga irányadó.¹⁴¹

704. A végrehajtást foganatosító állam jogának érvényesülésére vonatkozó elv általános alkalmazása alól vannak bizonyos kivételek. Ezeket az alábbiakban ismertetjük.

A központi hatóság az a hatóság, amelyet a szerződő állam kijelöl az egyezmény szerinti közigazgatási együttműködési és segítségnyújtási feladatok ellátására.

Valamely állam hatáskörrel rendelkező hatóságának az a hatóság minősül, amely az adott állam jogszabályai alapján köteles vagy jogosult az egyezményben meghatározott konkrét feladatok ellátására. Hatáskörrel rendelkező hatóság lehet bíróság, közigazgatási szerv, gyermektartás behajtása körében eljáró szerv vagy bármely más olyan kormányzati szerv, amely az egyezménnyel összefüggésben valamely feladatot lát el.

2. A hátralék behajtására vonatkozó korlátozások

705. Egyes államok jogában korlátozás érvényesül a hátralék behajtására olyan esetekben, amikor a hátralék meghatározott éven túl halmozódott fel (például nem teszik lehetővé a 10 évnél hosszabb idő alatt felhalmozódott hátralék behajtását). Konfliktusra adhat okot, ha egyik állam elévülési ideje ütközik a másik államban érvényesülő (vagy éppen nem érvényesülő) elévülési idővel.

706. Erre a helyzetre a 32. cikk (5) bekezdése nyújt útmutatást. Ez a jogszabályhely úgy szól, hogy a hátralék végrehajthatóságának elévülési idejét az eredeti eljárás helye szerinti állam (a határozatot hozó állam) jogszabályai vagy a végrehajtás helye szerinti állam jogszabályai határozzák meg, attól függően, hogy melyik ír elő hosszabb elévülési időszakot.

707. Gyakorlati szempontból ehhez az szükséges, hogy az eredeti eljárás helye szerinti állam valamilyen módon igazolja, hogy az adott államban hozott határozatok mennyi idő alatt évülnek el. Az eredeti eljárás helye szerinti állam sok esetben a megkereső állam is, így ennek az információknak a beszerzése egyszerű. Az eredeti eljárás helye szerinti állam országprofilja is feltünteti a hátralék behajtásának adott állambeli elévülési idejét.

708. Fontos emlékeztetni arra, hogy a hátralék behajtásának elévülési ideje csak a határozat alapján járó hátralék végrehajtását befolyásolja. A folyamatos tartásdíj-fizetési kötelezettség annak ellenére fennmarad, hogy a hátralék behajtása tekintetében korlátozás érvényesül.

¹⁴¹ Lásd a magyarázó jelentés 571. pontját.

3. A tartási kötelezettség időtartama

709. A végrehajtásra irányadó második különös jogi szabály a tartási kötelezettség időtartama tekintetében érvényesül. A 32. cikk (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a tartási kötelezettség időtartamát (vagyis azt az időszakot, amely során tartásdíj fizetendő) az eredeti eljárás helye szerinti állam joga határozza meg.

710. Az időtartam meghatározható a gyermek életkorával vagy pedig lehetnek olyan feltételek, amelyek teljesülése esetén a gyermeket megillető tartásdíj-fizetési kötelezettség megszűnik (például amikor a gyermek befejezi tanulmányait). Egyes államokban a nagykorúvá válás időpontjával esik egybe az az időpont, amikor megszűnik a tartásdíj-fizetési kötelezettség. Más államokban a gyermek életkora csak egy tényező a tartási kötelezettség időtartamát meghatározó tényezők közül.

A fenntartás a szerződő állam hivatalos nyilatkozata, amelyet az egyezmény szerinti bizonyos körülmények fennállásakor tehet meg, és amely meghatározza, hogy az egyezmény alkalmazása az adott államban valamilyen szempontból korlátozott lesz.

711. A tartási kötelezettség időtartama azonban nem keverendő össze a tartásdíjra való jogosultsággal. A tartásdíjra való jogosultság a gyermek vagy felnőtt joga arra, hogy tartásdíjat kapjon bizonyos jogi feltételek, így például a szülő-gyermek kapcsolat alapján. Ha egy személy tartásdíjra jogosulttá válik, a tartási kötelezettség időtartama a határozat egyik eleme lesz, vagy azt a határozathozatal helyének joga állapítja meg.

712. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy amennyiben a végrehajtott határozat olyan külföldi határozat, amely nem rendelkezik a határozat megszűnésének dátumáról, a végrehajtásért felelős hatáskörrel rendelkező hatóság köteles ellenőrizni a külföldi jog (az eredeti eljárás helye szerinti állam joga) tartalmát annak megállapításához, hogy a gyermeket megillető tartásdíj-fizetési kötelezettség mikor szűnik meg. A tartási kötelezettség időtartamára nézve a külföldi jog előírásai irányadóak, függetlenül attól, hogy a gyermek vagy a jogosult szokásos tartózkodási helye szerinti ország joga esetlegesen hosszabb vagy rövidebb időtartamról rendelkezik-e. Ez azt is jelenti, hogy bizonyos helyzetekben előfordulhat, a végrehajtás helye szerinti államon kívül hozott határozatok esetében a tartási kötelezettség időtartama (és ennél fogva a határozat végrehajtásának időtartama) hosszabb vagy rövidebb lesz, mint az adott államban hozott határozatok esetében. Az eredeti eljárás helye szerinti állam országprofilja tartalmaz információkat az adott államban hozott tartási határozatok időtartamáról.

A nyilatkozat a szerződő államban az egyezmény egyes cikkeivel vagy az egyezmény alapján fennálló követelményekkel kapcsolatos hivatalos nyilatkozata.

713. Szem előtt kell tartani azonban azt, hogy amennyiben a gyermeket megillető tartás megszűnése a tartási kötelezettség időtartamán alapul, az adott gyermek vonatkozásában esetlegesen felhalmozódott tartásdíj-hátralék a kötelezettség megszűnésétől függetlenül végrehajtható. Ez a hátralék a folyamatos tartás megszűnése ellenére is érvényesíthető.

714. A szerződő államok az egyezmény alapján tehetnek olyan fenntartást, amely az egyezmény alkalmazását a 21. életévüket betöltött gyermekekre kiterjeszti, vagy az egyezmény alkalmazását a 18 év alatti gyermekekre korlátozza.

715. Az egyes államok országprofiljában szerepelnek az adott államban a gyermektartásdíj időtartamára irányadó szabályok.

Például: „A” országban tartási kötelezettséget megállapító határozatot hoznak; az adott országban legfeljebb a gyermek 20. születésnapjáig fizetendő tartásdíj. A határozatot megküldik „B” országba elismerésre és végrehajtásra. „B” ország a belső joga alapján kizárólag a 19 év alatti gyermekeket megillető tartási követeléseket hajtja végre. A 32. cikk (4) bekezdése értelmében „B” ország a gyermek 20. születésnapjáig köteles végrehajtani a gyermektartási követelést, mivel a tartási kötelezettség időtartamát „A” ország joga határozza meg.

Kivétel: a 21. életévüket betöltött gyermekek

716. A tartási kötelezettség időtartama tekintetében az eredeti eljárás helye szerinti állam jogára való hivatkozás azonban csak akkor kötelezi az államokat arra, hogy 21. életévét betöltött gyermeket megillető tartásdíjat érvényesítsenek, ha az érintett állam az egyezmény alkalmazhatóságát ilyen esetekre kifejezetten kiterjesztette (lásd a 3. fejezetet). Az egyezmény alkalmazási köre független a határozat rendelkezéseitől és az eredeti eljárás helye szerinti állam jogától. Ha a gyermek betölti a 21. életévét, az egyezmény a továbbiakban nem alkalmazandó a tartási határozatra, és ennek megfelelően az egyezmény alapján nem áll fenn arra vonatkozó további kötelezettség, hogy az adott gyermek után tartásdíjat érvényesíteni kelljen.

717. Ilyen esetben a kérelmezőnek a határozat végrehajtásának folytatása érdekében közvetlen kérelmet kell intéznie a hatáskörrel rendelkező végrehajtó hatósághoz. A végrehajtás folytatása iránti kérelem elfogadhatósága a végrehajtó hatóság irányelveitől és a végrehajtás helye szerinti állam belső jogától függ.

4. Hátralékkal kapcsolatos viták

718. Hátralékkal kapcsolatos vita akkor merül fel, ha a kötelezett a hátralékösszeg pontatlanságára hivatkozik, mert állítása szerint voltak olyan kifizetései, amelyeket a végrehajtó szerv a hátralékösszeg számításakor nem vett figyelembe. A határozat értelmezése tekintetében is felmerülhet vita (pl. azt illetően, hogy a határozat szerint mikortól áll be és mikortól szűnik meg a fizetési kötelezettség), illetve előfordulhat, hogy a kötelezett azt állítja, hogy a tartásdíj összegének csökkentésére jogosult, például amiatt, hogy az egyik gyermek után már nem jár tartás.

719. Ha a kötelezett olyan hátralékösszeget vitat, amelyre az elismerés és végrehajtás iránti eredeti megkeresés kiterjedt, a végrehajtó hatóságnak ellenőriznie kell, hogy a kötelezett hivatkozott-e már ugyanerre a problémára, amikor az elismerés iránti kérelemről értesült. A 23. cikk (8) bekezdésének értelmében a kérelmezett kifogást emelhet vagy fellebbezést terjeszthet elő az elismerés és végrehajtás ellen, ha úgy véli, hogy a tartozást már teljesítették, illetve megfizették. Ha egy adott hátralékösszeget akkoriban vitattak, de az helyesnek bizonyult, a végrehajtási eljárás során a kötelezett a kérdéses hátralékösszeg tekintetében – kivételes körülmények fennállását leszámítva – nem terjesztheti elő ismét ugyanazt a kérdést, más hátralékösszegek számítását azonban vitathatja.

720. A hátralékkal kapcsolatos bizonyos kérdések eldöntéséhez a megkeresett központi hatóság vagy a jogosult információira lehet szükség. Információk szükségessége esetén a központi hatóságnak vagy a végrehajtásért felelős hatáskörrel rendelkező hatóságnak a másik állam központi hatóságához vagy hatáskörrel rendelkező hatóságához kell fordulnia a szükséges információk vagy iratok bekérése végett.

721. Ha az információk nem érkeznek be, és a végrehajtási eljárás nem folytatható, újabb megkeresést kell indítani. Noha megkereső központi hatóságnak az egyezmény alapján **három hónapja** van a válaszadásra és a szükséges információk megadására, és noha az eljárást megakaszthatja az anyagok beérkezésének elmaradása, az eljárás csak akkor szüntethető meg, ha a további végrehajtás lehetetlen vagy célszerűtlen. Számos esetben továbbra sincs akadálya annak, hogy a határozat szerinti tartási kötelezettség nem vitatott részét a hátralék megállapítása során végrehajtsák.

Bevált gyakorlat: *Ha a hátralékösszeg egy része vitatott, a hátralék nem vitatott részét és a folyamatos tartás összegét a jogvita rendezése közben célszerű végrehajtani.*

5. Nyilvántartások egyeztetése – valutaátváltási kérdések

722. A tartási kötelezettségek nemzetközi végrehajtásának egyik legnehezebb része a megkereső állam és a végrehajtás helye szerinti állam kifizetésekről szóló nyilvántartásainak összeegyeztetése a tartásdíjhátralékok pontos meghatározásához. Ez lényeges kérdés lehet akkor, ha a végrehajtott határozatot külföldön hozták, és a határozatban a tartásdíj összege a végrehajtásért felelős államban használt pénznemtől eltérő pénznemben szerepel. Számos államban a határozat végrehajtásához a határozat szerinti pénznemben megjelölt tartásdíj összegét át kell váltani a végrehajtás helye szerinti állam pénznemére. A kötelezett számára ezt követően a helyi pénznemre átszámított összeg megfizetését javasolják.

723. Az átváltás feltételeit (az átváltás napját, az alkalmazott árfolyamot, az árfolyam későbbi módosításának lehetőségét stb.) a végrehajtásért felelős állam előírásai határozzák meg. Számos országban a pénznemek átváltását követően sem jogszabályban meghatározott, sem pedig a gyakorlatban alkalmazott mechanizmus nincs a pénznemek átváltásának módosítására, így a megkeresett (a végrehajtás helye szerinti) és a megkereső állam nyilvántartásai az árfolyam-ingadozásnak megfelelően idővel eltérést mutatnak.

724. A megállapított tartásdíjnak a határozat szerinti pénznemről a kötelezett államának pénznemére történő átváltása mellett a kötelezett által teljesített összegeket is át kell váltani a jogosult állama szerinti pénznemre. Az árfolyam változása esetén ez az egyes államok nyilvántartásában szereplő fennálló tartozások kiszámított összegei közötti eltéréseket eredményezhet.

725. Az említett problémára nincs egyszerű megoldás. Az egyezmény ezt a kérdéskört közvetlenül nem rendezi. A végrehajtás helye szerinti állam jogától és gyakorlatától függ, hogy a végrehajtásért felelős állam nyilvántartásai rendszeresen időközönként frissíthetők-e oly módon, hogy az megfeleljen a megkereső államénak. Egyes államokban lehetőség van a nyilvántartás közigazgatási úton történő módosítására, míg más államokban ez nem engedélyezett, illetve a gyakorlatban sem kivitelezhető.

A nyilvántartások egyeztetése: példa

2010 decemberében tartási kötelezettséget megállapító határozatot hoztak Ausztráliában; a határozat a havi gyermektartásdíj összegét 400 ausztrál dollárban állapította meg. A határozatot Hollandiába küldték végrehajtás céljából. Az összeg az akkori árfolyamon átszámítva 237,65 euró lett, és a kötelezett számára ezen összeg havonkénti megfizetését javasolták.

2012 decemberében azonban 400 ausztrál dollár már csak 202,56 eurót ért. Az ausztráliai nyilvántartás továbbra is havi 400 ausztrál dollárt mutat, míg a hollandiai nyilvántartásban is 237,65 euró szerepelni, ha az árfolyamot nem frissítik. Ez havonta 35 euró „túlfizetést” eredményezhet, ha a kötelezett továbbra is az eredetileg javasolt összeget fizeti.

726. Fontos szem előtt tartani azonban azt, hogy a tartásdíj más pénznemre történő átváltása nem módosítja, illetve nem változtatja meg az eredeti határozatot. A kötelezett tartozása továbbra is a tartási kötelezettséget megállapító eredeti határozatban rögzített összeg. A tartásdíj tartozás mindaddig nem minősül teljes mértékben rendezettnek, amíg az eredeti tartási határozatban rögzített pénznemben fennálló követelés teljes összegét nem teljesítették. Ha a kötelezett visszatérne a határozathozatal helye szerinti államba, a követelés összegét a határozatot hozó állam pénznemében számítanák ki. A határozat külföldi államban történő végrehajtását azonban korlátozhatja az átváltás.

727. Az árfolyam-ingadozás jelentette problémák rávilágítanak a megkereső és a megkeresett állam közötti folyamatos kommunikáció szükségességére. Rendkívül fontos, hogy az egyes államok folyamatosan tájékoztassák egymást a hátralékszámítás módjáról, valamint a hátralékszámításra irányadó esetleges belső jogi előírásokról. Előfordulhat az is, hogy a megkereső államnak segítséget kell nyújtania a kérelmezőnek a fennálló hátralékot igazoló további dokumentumok vagy határozatok beszerzésében, ha a végrehajtás helye szerinti államnak szüksége van azokra ahhoz, hogy igazolni tudja az árfolyam-ingadozás miatt felhalmozódott hátralék érvényesítését.

III. További anyagok

A. Gyakorlati tanács

- Az egyes szerződő államok országprofilja feltünteti, hogy az adott államban milyen végrehajtási intézkedések vehetők igénybe. Az államok között jelentős eltérések mutatkoznak, ezért az egyes államok profiljának tanulmányozása elengedhetetlen.
- A kérelmezőt/jogosultat tájékoztatni kell a határozat végrehajtása érdekében megtehető intézkedésekről. Ennek segítségével a jogosult könnyebben megértheti a határozat végrehajthatóságának korlátait.
- Bizonyos esetekben a leggyorsabban úgy biztosítható az, hogy a tartásdíj fizetés megkezdődjön a jogosult és a gyermekek részére, ha minél előbb megtörténik a kötelezettel való kapcsolatfelvétel azért, hogy rábírják az illetőt az önkéntes teljesítésre. Fontos azonban figyelembe venni azt, hogy a határozat végrehajtása érdekében hozott valamennyi intézkedést – függetlenül attól, hogy önkéntes teljesítéssel kapcsolatos vagy végrehajtási intézkedésekről van-e szó – haladéktalanul meg kell tenni, és minden ilyen intézkedés célja annak biztosítása kell, hogy legyen, hogy a kifizetések teljesítése időben és a határozattal összhangban történjen.
- Lényeges, hogy a jogosultnak a kötelezett vagyontárgyairól vagy jövedelméről esetlegesen szerzett új információi időben eljussanak a végrehajtásért felelős hatáskörrel rendelkező hatósághoz. Mindez segítséget nyújt a hatóságnak a határozat végrehajtásában.

- Az állapotjelentés formanyomtatvány segítségével a határozat végrehajtása szerinti állam hatáskörrel rendelkező hatósága egyszerűen tud folyamatos tájékoztatást nyújtani a fejleményekről a megkereső államnak. A jelentés az újonnan kezdeményezett intézkedésekről való tájékoztatás mellett tartalmazhatja a végrehajtó szervhez beérkezett összegek nyilvántartás szerinti adatait vagy listáját is. Ez segítséget nyújt a megkeresett államnak a saját nyilvántartásai egyeztetésében és a hátralékegyenlegek frissítésében.
- Ha a megkereső és a megkeresett államban is közreműködnek végrehajtásért felelős szervek, a közöttük folytatott gyakori kommunikáció növeli a határozat eredményes végrehajtásának esélyét. Egyes ügyekben érdemes lehet mindkét államban kezdeményezni a végrehajtást annak érdekében, hogy megfelelő esetben valamennyi jövedelemforrás és vagyontárgy lefoglalására sor kerüljön.

B. Az egyezmény vonatkozó cikkei

- 6. cikk (2) bekezdés e) és f) pont
- 12. cikk (9) bekezdés
- 32. cikk
- 33. cikk
- 34. cikk
- 35. cikk

C. A kézikönyv kapcsolódó szakaszai

Lásd a 3. fejezetnek az egyezmény szerinti összes kérelem és a különleges intézkedések iránti megkeresések közös vonatkozásait tárgyaló 2. részét.

Lásd az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kimenő kérelmek feldolgozásáról szóló 4. fejezetet.

Lásd a tartási határozat meghozatala iránti kimenő kérelmekről szóló 8. fejezetet.

IV. Gyakran ismételt kérdések

Milyen lépéseket tesz a szerződő állam a határozat végrehajtása érdekében?

728. Ez attól az államtól függ, ahol a határozatot végrehajtják. Az egyezmény felsorolja az ajánlott intézkedéseket, azonban nem mindegyik intézkedés vehető igénybe valamennyi szerződő államban, és lehetséges az is, hogy egyes államok más intézkedéseket alkalmaznak. A végrehajtó államnak legalább ugyanazokat az intézkedéseket kell alkalmaznia a külföldi határozatok végrehajtására, mint amelyeket a belföldi határozatok esetén használ. Az, hogy milyen lépésekre kerül sor, attól is függ, hogy sikeresek-e a kötelezettet a határozat önkéntes teljesítésére ösztönző kísérletek.

Hogyan továbbítják a kérelmezőnek a teljesített kifizetéseket?

729. Az esetek többségében a kötelezett által teljesített kifizetéseket a végrehajtás helye szerinti állam végrehajtást végző hatóságához kell küldeni. Ez a hatóság a kifizetéseket közvetlenül a jogosultnak vagy a jogosult tartózkodási helye szerinti állam végrehajtó hatóságának továbbítja. A kérelem benyújtására használatos formanyomtatvány (pl. az elismerés vagy az elismerés és végrehajtás iránti kérelem formanyomtatványa) jelzi a jogosultnak, hol kell feltüntetnie azt, hogy hová kéri az összegek továbbítását.

Várhatóan mennyi idő múlva kap először pénzt a jogosult?

730. Ez több tényezőtől függ. Például attól, hogy a kötelezett hajlandó-e önként teljesíteni, vagy végrehajtási eljárást kell kezdeményezni. Szintén elhúzódhat a kifizetés megkezdése, ha fel kell kutatni a kötelezett tartózkodási helyét, illetve meg kell állapítani azt, hogy hol keletkezik jövedelme, illetve hol rendelkezik vagyontárgyakkal.

11. fejezet

Határozat módosítása iránti kérelmek (10. cikk (1) bekezdés e) és f) pont és 10. cikk (2) bekezdés b) és c) pont)

731. A kézikönyv módosítással foglalkozó fejezeteinek felépítése eltér az egyezmény szerinti egyéb kérelmekkel és megkeresésekkel foglalkozó fejezetek felépítésétől. A kimenő és a bejövő kérelmeket tárgyaló külön fejezetek helyett egy fejezet (ez a fejezet) áttekinti azt, hogy az egyezmény milyen módon alkalmazandó a kötelezettek vagy a jogosultak által meglévő tartási határozatok módosítására előterjesztett kérelmekre. A következő (a 12.) fejezet pedig a módosítás iránti kimenő és bejövő kérelmekre egyaránt vonatkozó eljárásokat mutatja be.

732. A kézikönyv módosítás iránti kérelmekre vonatkozó része azért épül fel ilyen módon, mert a módosítás iránti kérelem benyújtásának helyét és módját az egyezmény rendelkezéseinek kölcsönhatása, a felek körülményei (tartózkodási helye, a határozathozatal helye stb.), valamint az is befolyásolja, hogy a kérelmező jogosult vagy kötelezett-e. Emiatt ez a fejezet a lehetséges tényállások mindegyikére kitér, és részletesen kifejti az egyes esetekben elérhető módosítási eljárásokat. Ez a fejezet segít az ügyintézőknek a módosításokkal kapcsolatos egyes háttérkérdések megértésében, megadva ezzel a kérelmek 12. fejezetben tárgyalt elintézéséhez szükséges alapot.

733. A fejezet első része általános nemzetközi összefüggésekben tekinti át a módosítást. A második rész négy különböző tényállás módosítási kérelmeit vizsgálja.

I. Áttekintés – tartási határozatok módosítása

A. Általános tudnivalók

734. Tekintettel arra, hogy a tartásdíj – és különösen a gyermektartásdíj – éveken át tartó fizetési kötelezettség lehet, és ez idő alatt változnak a gyermekek szükségletei és a szülők anyagi lehetőségei, biztosítani kell a tartási kötelezettséget megállapító határozat módosításának lehetőségét annak érdekében, hogy a gyermekek és a családok megkapják a szükséges támogatást. Az egyezmény erre tekintettel tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek a határozatok módosítása iránti kérelmek továbbításában és intézésében biztosítandó segítségnyújtásra kötelezik a központi hatóságokat, továbbá a módosított határozatok – szükség esetén történő – későbbi elismerésére és végrehajtására vonatkozó szabályokról rendelkezik.¹⁴²

735. Az egyezmény 10. cikke értelmében meglévő határozat **módosítása** iránti kérelem akkor nyújtható be, ha a felek egyike – a jogosult vagy a kötelezett – a határozat módosítását szeretné elérni (bizonyos államokban változtatás iránti kérelem vagy határozat megváltoztatása iránti kérelem néven ismert). A jogosult kérheti például a tartásdíj emelését, a tartásdíj-fizetési kötelezettség megszüntetését egy vagy több gyermek után, illetve az egyéb feltételek (pl. a tartásdíjfizetés gyakorisága) módosítását is. A kötelezett is kérheti a határozat módosítását, gyakran a fizetendő

A módosítás egy már elfogadott tartási határozat módosításának folyamatát jelenti. Bizonyos államokban változtatás iránti kérelem vagy határozat megváltoztatása iránti kérelem néven ismert. A módosítás érintheti a tartásdíj összegét, a kifizetés gyakoriságát vagy a tartási határozat bármely egyéb rendelkezését.

¹⁴² Lásd a magyarázó jelentés 258. pontját.

összeg csökkentése, egy vagy több gyermek utáni tartásdíj-fizetési kötelezettség megszüntetése, illetve a fizetési feltételek megváltoztatása érdekében. A módosításra sor kerülhet pusztán annak biztosítására is, hogy a tartásdíj összege igazodjon a kötelezett aktuális jövedelméhez. A megkereső állam (a kérelmező tartózkodási helye szerinti állam) központi hatósága közreműködik a módosítás iránti kérelem másik szerződő államnak továbbításában.

736. Minden szerződő államnak vannak olyan eljárásai, amelyek – a meglévő határozat módosítása vagy új tartási határozat hozatala révén – lehetővé teszik az egyezmény hatálya alá tartozó, tartási kötelezettségek megváltoztatása, illetve módosítása iránti kérelmek feldolgozását.¹⁴³ Fontos szem előtt tartani azonban azt is, hogy az esetek többségében a módosítás iránti kérelem érdemi vizsgálatát a megkeresett állam joga alapján kell elvégezni.¹⁴⁴ A szerződő államoknak igen eltérő jogszabályai lehetnek azokat az indokokat illetően, amelyeket a határozat módosítása előtt meg kell állapítani.¹⁴⁵ A megkeresett állam országprofilja kifejti, hogy a megkeresett állam belső joga szerint a sikeres kérelemhez mit kell bizonyítani.

737. Megjegyzendő, hogy a hátralék csökkentésére vagy eltörlésére irányuló módosítási kérelmeket a szerződő államok egymástól igen eltérő módon kezelhetik. Előfordulhat, hogy egyes államokban nem lehetséges a hátralékösszeg módosítása, sőt a hátralékösszeget módosító határozat hozatala esetén a módosítást nem feltétlenül ismerik el egy másik államban. Amikor a kérelmező a tartásdíjhátralék tekintetében szeretne módosítást, mindkét állam országprofiljában ellenőrizni kell, hogy a módosítás lehetséges-e, és a határozat módosítása esetén elismerik-e a hátralék törlését.

738. A jogi segítségnyújtás módosítási kérelmekhez való elérhetősége szintén fontos tényező a kötelezett által előterjesztett módosítási kérelmek esetén. Az alábbi 12. fejezetben foglaltaknak megfelelően a kötelezett által benyújtott módosítási kérelem esetén nem biztosított automatikusan a költségmentes jogi segítségnyújtáshoz való jog (17. cikk). Ha azonban a módosítás iránti kérelmet a jogosult nyújtja be olyan gyermektartás vonatkozásában, amelyre kiterjed az egyezmény hatálya, a jogosultat költségmentes jogi segítségnyújtás illeti meg.

739. Hasonlóan fontos szempont, hogy az egyezmény csak alapszintű útmutatást ad a központi hatóságokon keresztül előterjeszhető módosítási kérelmek típusairól, és mindössze néhány szabályt tartalmaz arra nézve, hogy a szerződő államoknak hogyan kell kezelniük a meghozott külföldi módosítási határozatokat.

740. Ennélfogva a nemzetközi tartási ügyek intézése során felmerülnek olyan helyzetek, amelyekre nézve az egyezmény nem tartalmaz konkrét útmutatást. Ilyen esetekben az egyes államoknak a felmerülő kérdéseket a belső joguk, illetve az egyezmény azon átfogó elvei alapján kell rendezniük, amelyek szerint az államoknak együttműködést kell folytatniuk eredményes, költséghatékony és tisztességes megoldások elősegítése, valamint a gyermektartás és a családi tartás behajtására irányuló célkitűzést támogató megoldások ösztönzése érdekében.

¹⁴³ Bár ez a fejezet azt az esetet tárgyalja, amikor az államot egy korábbi határozat módosítására kérik, a fejezetben foglaltak olyan szituációkban is alkalmazandók, amelyekben a belső jog módosított határozat meghozatalát nem, hanem csak új határozat meghozatalát teszi lehetővé. Lásd a magyarázó jelentés 264. pontját.

¹⁴⁴ Egyes államok e kérelmek esetén a belső jog helyett külföldi jogot alkalmaznak. Amennyiben a megkeresett állam részes fele a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló hágai jegyzőkönyvnek, ezt a jogot a határozatok módosítására is alkalmazni kell.

¹⁴⁵ Egyes államok a határozat más állam általi módosítását nem ismerik el, ha a gyermek vagy az egyik fél tartózkodási helye továbbra is az eredeti eljárás helye szerinti államban található. Ez alapján felmerülhet, hogy érdemes-e a módosítást az eredeti eljárás helye szerinti államtól eltérő államban kérelmezni.

B. Hol nyújtható be módosítás iránti közvetlen kérelem vagy módosítás iránti kérelem, és helye van-e az egyezmény szerinti kérelemnek?

741. Az egyezmény nem tartalmaz azt meghatározó közvetlen joghatósági szabályokat, hogy a szerződő államok milyen esetben módosíthatnak egy másik szerződő államban hozott tartási határozatot. Ezt csaknem minden esetben a belső jog rendezi. Az egyetlen helyzet, amikor az egyezmény konkrétan rendezi a határozat módosíthatóságának kérdését, amikor a kötelezett az **eredeti eljárás helye szerinti államtól** eltérő államban nyújtja be a módosítás iránti kérelmet, és a jogosult tartózkodási helye az eredeti eljárás helye szerinti államban van (18. cikk).¹⁴⁶

Az eredeti eljárás helye szerinti állam az az állam, ahol a tartási határozat született.

742. Az egyezmény az eredeti határozat módosításának szükségességekor a felek igényeit kielégítő keretet biztosít azzal, hogy lehetőséget ad a módosítás iránti **kérelmeknek** az egyezmény alapján történő benyújtására, illetve a (módosított) határozatok elismerésére és végrehajthatóságára irányadó szabályok lefektetésével. Az egyezmény költséghatékony és egyszerűsített eljárást biztosít a jogosultnak vagy kötelezettnek a módosítás iránti kérelmek benyújtásához arra az esetre, ha a másik fél tartózkodási helye egy másik szerződő államban van, a legtöbb esetben kiiktatva annak szükségességét, hogy a módosítást elérni kívánó félnek a másik államba kelljen utaznia.¹⁴⁷

Javaslat: Gyakran tapasztalja majd, hogy a kézikönyv megkülönböztet **közvetlen kérelmeket és kérelmeket**. Kérelemnek minősül az egyezmény alapján egy központi hatóságon keresztül indított eljárás; ilyen például az elismerés és végrehajtás iránti kérelem. A közvetlen kérelem közvetlenül valamely hatáskörrel rendelkező hatósághoz intézett kérelem; ilyen például az egyezmény alapján csak házastársi tartás megállapítása iránt benyújtott kérelem, ha egyik szerződő állam sem terjesztette ki az egyezmény alkalmazhatóságát az adott kérelmetípusra. A közvetlen kérelmekkel kapcsolatban lásd a 16. fejezetet.

743. A legtöbb esetben a kérelmező – a jogosult vagy a kötelezett – több lehetőség közül választhat abban a vonatkozásban, hogy a kérelmet hol nyújtja be, illetve hogy a kérelemhez az egyezményt igénybe vegye-e vagy sem. A kérelmező a következőket választhatja:

- az egyezmény 10. cikke szerinti kérelmet nyújthat be, és azt a másik fél tartózkodási helye szerinti államba továbbíthatja tárgyalásra, vagy
- a határozathozatal helye vagy a másik fél tartózkodási helye szerinti államba utazhat és közvetlen kérelmet intézhet a másik állam hatáskörrel rendelkező hatósághoz, vagy
- közvetlen kérelmet intézhet saját államának hatáskörrel rendelkező hatóságához, különösen abban az esetben, ha továbbra is abban az államban rendelkezik tartózkodási hellyel, amelyben a határozatot meghozták.

744. A következőktől függ, hogy a kérelmezőnek egy adott esetben melyik utat kell választania:

- a kérelmező tartózkodási helye és az, hogy ez az eredeti eljárás helye szerinti állam (ahol a határozatot meghozták),
- hol van a kötelezett tartózkodási helye,

¹⁴⁶ Lásd a magyarázó jelentés 415. pontját. Lásd a módosítás iránti kötelezett kérelmekről szóló 18. cikket.

¹⁴⁷ Megjegyzendő, hogy néhány esetben az utazás nem váltható ki, ha az ügy a központi hatóságon keresztül nem intézhető el.

- a kérelem vagy a közvetlen kérelem benyújtásának helye szerinti állam joga lehetővé teszi-e a kért módosítástípust (lásd a hátralék módosításával kapcsolatos fenti megjegyzéseket),
- nehézségekbe fog-e ütközni a módosított határozat elismertetése abban az államban, amelyikben azt végre kell hajtani,
- a kérelem elintézésének időigénye. Ez különösen fontos lehet, amennyiben a jogosult a gyermeknevelési költségek emelkedésének fedezése céljából kéri a tartásdíj emelését,
- amennyiben az egyik állam lehetővé tesz olyan gyorsított módosítási eljárást – például az Ausztráliában elérhető újbóli vizsgálati eljárások –, amelynek révén lehetőség nyílt gyakori kiigazításra, ha a felek azt igénylik.

745. Szem előtt kell tartani, hogy a kötelezett módosítási lehetőségei az egyezmény 18. cikke miatt korlátozottabb körűek, mint a jogosult módosítási lehetőségei.

746. Összetett kérdés annak eldöntése, hogy a módosítás iránti kérelmet vagy közvetlen kérelmet hol célszerű benyújtani, ezért a kérelmezőknek kérdéseik vagy aggályaik tekintetében jogi tanácsadás igénybevétele ajánlott.

747. Végezetül meg kell jegyezni, hogy mivel az egyezmény csak korlátozott körülmények között alkalmazható, fennáll annak lehetősége, hogy ugyanazon család vagy kérelmező és kérelmezett/alperes tekintetében több határozatot eredményeznek a módosítások vagy az újból meghozott határozatok. Lehetőség szerint kerülendő a több határozat előállítását eredményező intézkedés, mivel a határozatok keltette jogbizonytalanság és a problémák megoldásának erőforrásigénye hátráltatni fogja e határozatok eredményes végrehajtását.

II. Példák

748. Ebben a szakaszban a lehetséges módosítási eseteket és azokat a helyzeteket szemléltetjük, amelyekben az egyezmény eljárásainak igénybevételével nyújthatóak be módosítási kérelmek. A módosítás iránti kérelmek négy lehetséges esetkörbe sorolhatóak:

1. amikor a jogosult tartózkodási helye abban az államban van, amely az eredeti határozatot hozta (az eredeti eljárás helye szerinti államban), a kötelezetté viszont nem,
2. amikor a kötelezett tartózkodási helye az eredeti eljárás helye szerinti államban van, a kötelezetté viszont nem,
3. amikor sem a kötelezett, sem a jogosult tartózkodási helye nem az eredeti eljárás helye szerinti államban van, és más államban rendelkeznek tartózkodási hellyel,
4. amikor sem a kötelezett, sem a jogosult tartózkodási helye nem az eredeti eljárás helye szerinti államban van, de mindkettőjük jelenlegi tartózkodási helye ugyanabban az államban van.

749. Mindegyik példa esetében az alábbiak a döntő szempontok:

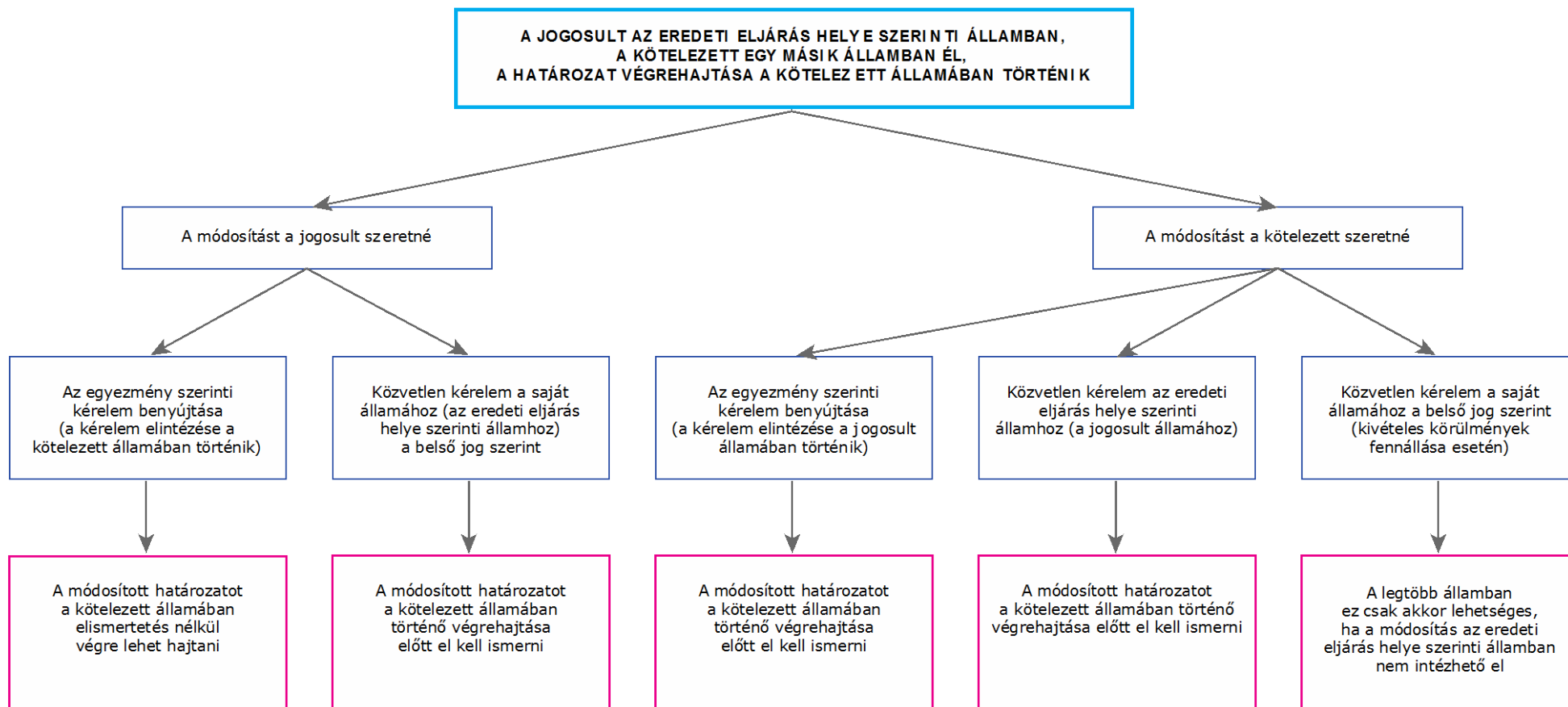
- Hol hozták a határozatot?
- Hol van a jogosult jelenlegi tartózkodási helye?
- Hol van a kötelezett tartózkodási helye?
- Hol kell majd a módosított határozatot elismerni és végrehajtani?

750. Mindegyik példa esetében bemutatjuk a választható lehetőségeket.

A. 1. példa: A kötelezett távozott az eredeti eljárás helye szerinti államból, a jogosult nem

Tényállás:

751. Ez lesz a leggyakrabban előforduló esetek egyike. A tartási határozatot „A” országban hozták. A kötelezett jelenleg „B” országban rendelkezik tartózkodási hellyel. A jogosult tartózkodási helye továbbra is „A” országban van. A határozatot megküldték „B” országnak elismerésre és annak végrehajtása folyamatban van „B” országban. „A” és „B” ország egyaránt az egyezmény szerződő állama.

28. ábra: Módosítás iránti kérelmek, ha a jogosult tartózkodási helye az eredeti eljárás helye szerinti államban van

1. Ha a módosítást a *jogosult szeretné*

752. A jogosult gyakran a gyermeknevelési költségek emelkedésének fedezése céljából szeretné a határozatot módosíttatni. Ebben a helyzetben a jogosult több lehetőség közül választhat.

a) **1. lehetőség – az egyezmény 10. cikke (1) bekezdésének f) pontja szerinti kérelem benyújtása**

753. Ebben az esetben a jogosult a 10. cikk (1) bekezdésének f) pontja alapján kérheti a határozat „B” országban történő módosítását, amennyiben a kötelezett **szokásos tartózkodási helye** jelenleg ott van. Ha a jogosult ezt a lehetőséget választja, „A” ország központi hatósága „B” ország központi hatóságához továbbítja a kérelmet. „B” ország központi hatósága eljuttatja a kérelmet ugyanezen ország hatáskörrel rendelkező hatóságához, és az ügy intézése „B” országban annak belső joga alapján történik (a joghatósági szabályokat is beleértve), és sor kerülhet és a határozat módosítására.

754. A módosított határozatot annak „B” országban való végrehajthatósága előtt nem kell elismertetni, mivel azt „B” ország hatáskörrel rendelkező hatósága hozta. A módosítási kérelem formanyomtatványán fog szerepelni, hogy a kérelmező kéri-e a módosított határozat végrehajtását. Amennyiben igen, a jogosultnak (kérelmezőnek) nincs további teendője, ha a határozat továbbra is „B” országban hajtandó végre. Ha a kötelezett elköltözik „B” országból, vagy vannak az országon kívüli vagyontárgyai vagy jövedelme, a módosított határozatot természetesen e másik államokban el kell ismertetni. A módosított határozat „A” országbeli (a kérelmező tartózkodási helye szerinti országbeli) elismerésére nem lesz szükség, kivéve, ha ezt „A” ország belső joga előírja vagy a kötelezett vagyontárgyakkal vagy jövedelemmel rendelkezik „A” országban és a végrehajtást ott kell fogyanatosítani.

755. Ezzel a lehetőséggel ezért a jogosult az egyezmény szerint kéri határozat módosítását, és erre a kérelemre irányadóak lesznek az ebben és a 12. fejezetben ismertetett eljárások.

b) **2. lehetőség – közvetlen kérelem beterjesztése „A” ország hatáskörrel rendelkező hatóságához**

756. Az egyezmény nem alkalmazandó az e lehetőség igénybevételével végzett módosításra.

757. Mivel az eredeti határozatot „A” országban hozták, a jogosult egyszerűen a határozatot hozó bírósághoz vagy közigazgatási hatósághoz fordulhat és módosítást kérhet. Erről a módosításról – akár az összes többről – a belső jog alapján („A” ország joga) születik majd döntés. „A” ország joga fogja meghatározni, hogy „B” országban a kötelezettet milyen módon kell értesíteni a kérelemről, illetve azt milyen módon kell számára kézbesíteni.

A szokásos tartózkodási hely fogalmát az egyezmény nem határozza meg. A kifejezést az egyezmény több cikke is használja egy adott határozat elismerhetőségével vagy végrehajthatóságával összefüggésben. Az egyes esetek tényállása alapján lehet eldönteni, hogy az ügyben érintett személy szokásos tartózkodási helye az adott államban található-e. A szokásos tartózkodási hely megállapítása különböző tények, például az alapján dől el, hol van az illető tényleges tartózkodási helye, hol van az elsődleges (vagy fő) tartózkodási helye, vagy hol dolgozik, illetve jár iskolába. Pusztán az, hogy egy adott államban fizikailag jelen van, nem elegendő annak megállapításához, hogy a szokásos tartózkodási helye abban az államban van.

758. Mivel a kötelezett tartózkodási helye „B” országban van és a végrehajtás ezen állam feladata lesz, ha a jogosult az „A” országban történő módosításhoz közvetlen kérelmet választ, a módosított határozatot az elfogadását követően meg kell küldeni „B” országnak elismerésre és végrehajtásra. Ehhez használhatóak a 4. fejezetben ismertetett eljárások.

759. A módosított határozatot „B” országban elismerik és végrehajtják, amennyiben a kötelezett nem tudja igazolni az 5. fejezetben tárgyaltak szerint azt, hogy az elismerés és végrehajtás 20. cikkben meghatározott egyik alapja sem áll fenn, vagy pedig a 22. cikkben meghatározott okok valamelyike akadályozza a határozat elismerését és végrehajtását. Ez lehet a helyzet például, ha a kötelezett bizonyítani tudná, hogy nem értesítették az „A” ország jogában előírtak szerint a módosítás iránti közvetlen kérelemről.

760. A legtöbb esetben azonban a módosított határozat elismerése „B” országban kifogás nélkül lezajlik, és a módosított határozat ezt követően „B” országban végrehajtható lesz.

761. E lehetőség keretében ezért a jogosult a módosítást a belső jog szerint kéri, de a módosított határozat elismerése és végrehajtása iránti későbbi kérelemre az egyezmény alapján, a 10. cikk igénybevételével kerül sor. Az elismerés és végrehajtás iránti kérelemre a 4. és 5. fejezetben ismertetett eljárások irányadóak.

2. Ha a módosítást a kötelezett szeretné

762. Ha ebben a konkrét esetben a módosítást a kötelezett szeretné, számára is több lehetőség nyílik a kérelem benyújtásának helye tekintetében. Amint arról a későbbiekben szó esik, a kötelezett benyújthat módosítás iránti kérelmet „A” országban az egyezmény alapján, közvetlen kérelmet intézhet „A” ország hatáskörrel rendelkező hatóságához, vagy igen korlátozott körülmények között – a belső jogra is figyelemmel – közvetlen kérelmet nyújthat be „B” ország hatáskörrel rendelkező hatóságához.

763. Ebben a konkrét helyzetben (a kötelezett távozott az eredeti eljárás helye szerinti államból, a jogosult nem) vannak csak a kötelezettekkel vonatkozó szempontok is. Ezek a kötelezett számára fontosak annak meghatározásához, hogy hol nyújtsa be a kérelmet.

764. Noha az egyezmény nem szabályozza közvetlenül, hogy egy állam mikor módosíthat egy másik államban hozott határozatot, korlátozza a kötelezett lehetőségeit egy másik állam által hozott határozat módosíttatása tekintetében, amennyiben a jogosult szokásos tartózkodási helye az eredeti határozatot hozó államban (az eredeti eljárás helye szerinti államban) van.¹⁴⁸

Fontos megjegyzés: A 18. cikk alapján fontos annak meghatározása, hogy az egyezmény szerinti eljárást hol kell „megindítani”, annak megállapításához, hogy az adott cikk irányadó lenne-e a határozat elismerésének megakadályozására. Megjegyzés: az egyezmény angol nyelvű változatában ebben a cikkben az „eljárás”, és nem a kérelem szó szerepel. Az „eljárás” ott indul meg, ahol a hatáskörrel rendelkező hatóság (bírószék vagy közigazgatási hatóság) a tárgyalást vagy felülvizsgálatot tartja, és dönt arról, hogy a tartási határozatot módosítani kell-e. Ez az állam minősül **megkeresett államnak**.

765. Az egyezményben ez a szabály a 18. és 22. cikkben is szerepel. A 18. cikk úgy rendelkezik, hogy a kötelezett az eredeti eljárás helye szerinti államtól eltérő szerződő államban nem nyújthat be határozat módosítása iránti kérelmet, ha a jogosult szokásos tartózkodási helye az eredeti eljárás helye szerinti államban van, a négy kivétel valamelyikének érvényesülését kivéve. A 22. cikk lehetővé teszi a határozat elismerése és végrehajtása iránti kérelem kérelmezettjének azon az alapon kifogás benyújtását, hogy a kérelmet a 18. cikkbe ütközően nyújtották be.

¹⁴⁸ Lásd a magyarázó jelentés 421. és 422. pontját.

766. Ténylegesen ez azt jelenti, hogy amennyiben a kötelezett távozott az eredeti eljárás helye szerinti államból és módosíttatni szeretné a határozatot, és a jogosult tartózkodási helye az eredeti eljárás helye szerinti államban van, a kérelmet az eredeti eljárás helye szerinti államban kell elintézni. Az egyezmény ezt a kötelezett számára anélkül is lehetővé teszi, hogy az eredeti eljárás helye szerinti államba kelljen utaznia, mivel a kérelmet benyújthatja saját államában, és azt tárgyalásra továbbíttathatja az egyezmény alapján az eredeti eljárás helye szerinti államba.¹⁴⁹

767. Ha nem ezt teszi és a módosítást az eredeti eljárás helye szerinti államon kívül intézik, ha a módosított határozat elismerésére van szükség, a kötelezettnek gondoskodnia kell arról, hogy a 18. és a 22. cikk ne legyen akadálya a módosított határozat elismerésének.

768. A következő szakasz ezeket a lehetőségeket tekinti át.

a) 1. lehetőség – az egyezmény 10. cikke (2) bekezdésének b) pontja szerinti módosítás iránti kérelem benyújtása

769. A 10. cikk (2) bekezdésének b) pontja) hatásos, gyakran alacsonyabb költségű lehetőséget biztosít a kötelezett számára, akinek egyébként vissza kellene térnie „A” országba és közvetlenül ott kellene benyújtania a módosítás iránti kérelmet. Ebben a tényállásban a kötelezett az egyezmény alapján módosítás iránti kérelmet nyújthat be, és „B” ország központi hatósága juttatja el a kérelmet „A” ország központi hatóságához. „A” ország központi hatósága továbbítja a kérelmet a hatáskörrel rendelkező hatóságához elbírálásra, amely a kérelem elbírálását „A” ország joga szerint folytatja le.

770. Ha a módosított határozat megszületett, „A” ország központi hatósága megküldi a módosított határozat egy példányát „B” országnak. „B” ország jogától függ, hogy az „A” országból érkező módosítási határozaton esetlegesen le kell-e folytatni az elismerési eljárást „B” országban, mielőtt ténylegesen módosítaná a korábban elismert határozatot. Ez nem minden esetben szükséges, mivel egyes államokban a módosított határozatot egyszerűen az eredeti határozat folytatásának tekintik. Számos államban bevált gyakorlatként a kötelezett tartózkodási helye szerinti államban történő ilyen elismerés iránti eljárásban a központi hatóság a 10. cikk (2) bekezdésének a) pontja alapján segédkezik. Egyébként a kötelezettnek a határozat elismertetéséhez a saját államában elérhető eljárásokat kell igénybe vennie.

771. A módosítás iránti kérelemre az ebben a fejezetben későbbiekben ismertetett eljárásokat kell alkalmazni.

b) 2. lehetőség – közvetlen kérelem beterjesztése „A” ország hatáskörrel rendelkező hatóságához

772. A kötelezett számára mindig adott a lehetőség, hogy „A” országba visszatérve módosítás iránti közvetlen kérelmet nyújtson be „A” ország hatáskörrel rendelkező hatóságához. Ennek a kérelemnek az elintézésére „A” ország belső joga lesz irányadó.

773. A legtöbb esetben ilyenkor a kötelezettnek a végrehajtás lefolytatásának helye szerinti „B” országban el kell ismertetnie a módosított határozatot az eredeti határozat végrehajtásának korlátozása vagy megváltoztatása érdekében. Be lehet nyújtani elismerés iránti kérelmet a belső jog alapján (ha „B” ország ezt lehetővé teszi) vagy a kötelezett a 10. cikk (2) bekezdésének a) pontja alapján kérelmezheti a módosított határozat „B” országban való elismerését a korábban elismert határozat végrehajtásának korlátozása érdekében. Számos államban bevált gyakorlatként a kötelezett tartózkodási helye szerinti államban történő ilyen elismerés iránti eljárásban a központi hatóság a 10. cikk (2) bekezdésének a) pontja alapján segédkezik. Egyébként a kötelezettnek a határozat

¹⁴⁹ Meg kell jegyezni, hogy a 17. cikk alapján a kötelezett nem lesz jogosult ingyenes jogi segítségnyújtásra a kérelemhez.

elismeretetéséhez a saját államában elérhető belső eljárásokat kell igénybe vennie. Az elismerés és végrehajtás iránti fenti kérelemre irányadó eljárásokat a 4. és 5. fejezet tárgyalja.

c) **3. lehetőség – közvetlen kérelem beterjesztése „B” ország hatáskörrel rendelkező hatóságához**

774. A 18. cikk rendelkezései miatt ez igen kevés államban lesz megengedett, ha nem állnak fenn rendkívüli körülmények. Ez a lehetőség gyermektartásra vonatkozó kérelem esetében nem áll fenn.

775. Módosítás iránti közvetlen kérelem benyújtható „B” országban például akkor, ha mindkét fél egyetért abban, hogy gyorsabb lenne az elintézés „B” országban, mivel az az állam képes jobban meghatározni a kötelezett jövedelmét és a házastársi tartás fizetésére fennálló képességét. Ebben a helyzetben a felek megegyeztek abban, hogy az ügyet „B” államban intézzék. A kötelezett közvetlen kérelmét teljes egészében „B” ország belső joga szerint fogják intézni (ha ez megengedett), a jogosult ezen állam előírásai szerinti értesítése mellett.

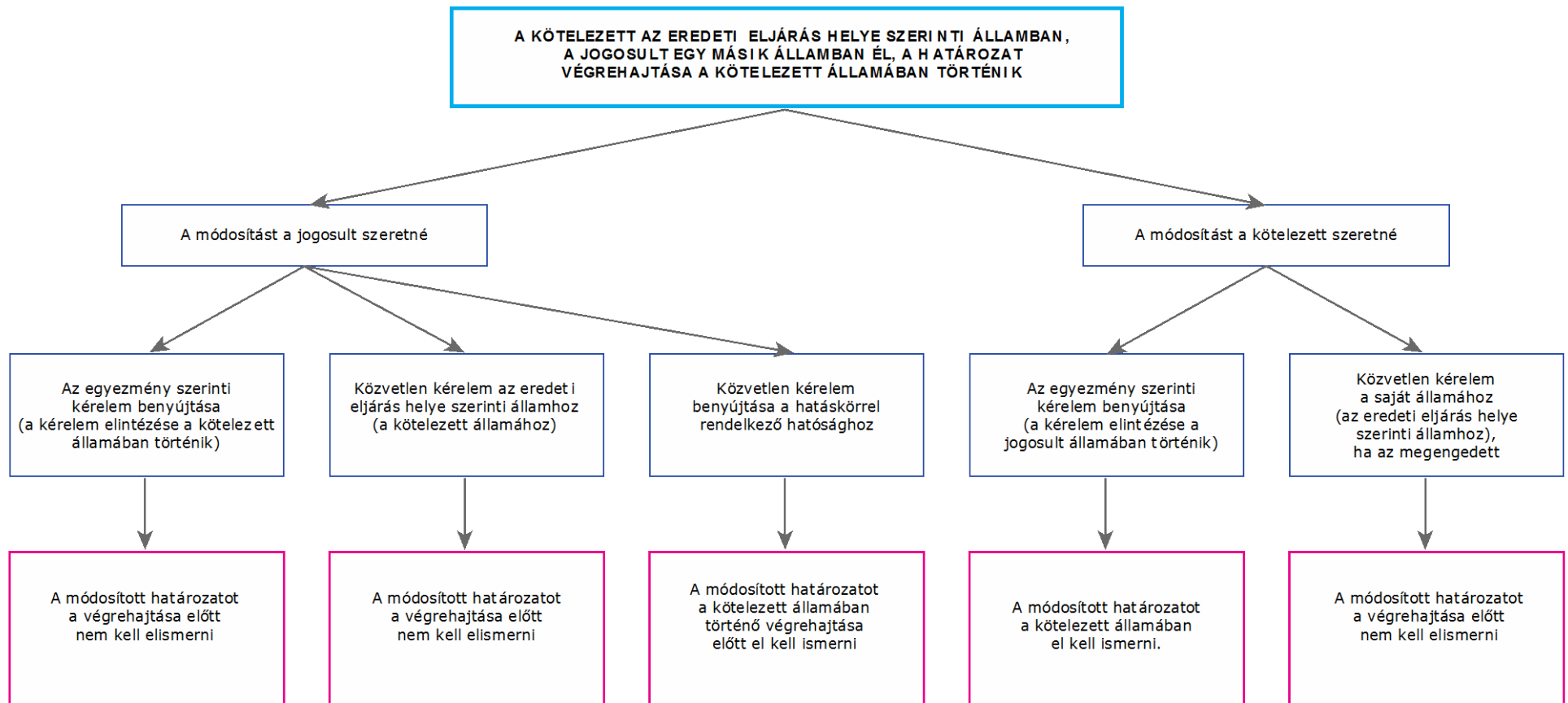
776. Az egyezmény e helyzetek fennállásának lehetőségét a 18. cikk alóli kivételekkel ismeri el, előírva, hogy a módosítás az eredeti eljárás helye szerinti államon kívül a következő korlátozott esetekben végezhető el:

- írásos megállapodás született a másik állam joghatóságáról (a gyerektartási kötelezettségekkel kapcsolatos viták esetét kivéve),
- amennyiben a jogosult elfogadta a másik állam joghatóságát,
- amennyiben az eredeti eljárás helye szerinti állam hatáskörrel rendelkező hatósága a határozatot nem tudja módosítani vagy annak módosítását megtagadja, és
- amennyiben az állam nem tudja elismerni vagy végrehajthatóvá nyilvánítani az eredeti eljárás helye szerinti állam eredeti határozatát.

B. 2. példa: A jogosult távozott az eredeti eljárás helye szerinti államból, a kötelezett nem

Tényállás:

777. A tartási határozatot „A” országban hozták. A jogosult „B” országba költözött, de a kötelezett továbbra is „A” államban maradt. A határozatot „A” országban hajtják végre. „A” és „B” ország egyaránt az egyezmény szerződő állama.

29. ábra: Módosítás iránti kérelmek, ha a kötelezett tartózkodási helye az eredeti eljárás helye szerinti államban van

1. Ha a módosítást a *jogosult* szeretné

a) **1. lehetőség – az egyezmény 10. cikke (1) bekezdésének e) pontja szerinti kérelem benyújtása**

778. Ha a jogosult nem kíván visszatérni „A” országba a kérelem benyújtása végett, a módosítás iránti kérelmet elindíthatja az egyezmény 10. cikke (1) bekezdésének e) pontja alapján. „B” ország központi hatósága továbbítja a kérelmet „A” ország központi hatóságához, amelyet az a hatáskörrel rendelkező hatóságnak továbbít elintézésre. A kérelem eldöntése „A” ország joga alapján történik, és a létrejövő módosított határozatot „A” országban végre lehet hajtani.

779. A legtöbb esetben a módosított határozat elismerésére „B” országban (a jogosult tartózkodási helye szerinti országban) vagy másik államban nem lesz szükség, kivéve, ha a kötelezett vagyontárgyakkal vagy jövedelemmel rendelkezik „B” országban vagy a másik államban. Ha azonban az elismerésre máshol lesz szükség, a jogosult igénybe veheti a 4. és 5. fejezet szerinti eljárásokat.

780. A jogosult által ilyen helyzetben benyújtott módosítás iránti kérelemre az ebben a fejezetben későbbiekben ismertetett eljárásokat kell alkalmazni.

b) **2. lehetőség – közvetlen kérelem beterjesztése „A” ország hatáskörrel rendelkező hatóságához**

781. A jogosult számára mindig adott a lehetőség, hogy „A” országba visszatérve módosítás iránti közvetlen kérelmet nyújtson be az eredeti határozat hozatalának helye szerinti államban. Meghozatala után a módosított határozatot az „A” országban történő végrehajtáshoz nem kell elismerni, és azt egyszerűen továbbítani lehet a végrehajtásért felelős hatáskörrel rendelkező hatósághoz, és az eredeti határozattal megegyező módon végre lehet hajtani. A módosítás elintézése teljes egészében „A” ország belső joga alapján történik majd.

782. Ha bizonyos okokból a módosított határozatot „B” országban vagy egy másik államban kell végrehajtani, mivel a kötelezett vagyontárgyakkal vagy jövedelemmel rendelkezik „B” országban vagy egy másik szerződő államban, akkor a jogosultnak a 10. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerinti megfelelő kérelmet kell beterjesztenie a módosított határozat abban az államban történő elismertetése érdekében, kivéve ha az állam belső joga lehetővé teszi a módosítás eredeti határozat folytatásaként történő kezelését, és emiatt nincs szükség elismerésre.

c) **3. lehetőség – közvetlen kérelem beterjesztése „B” ország hatáskörrel rendelkező hatóságához**

783. Ha „B” ország belső joga alapján megengedett, a jogosult közvetlen kérelmet nyújthat be „B” ország (a jogosult tartózkodási helye szerinti ország) hatáskörrel rendelkező hatóságához a határozat módosítása érdekében. A kötelezett értesítése, illetve számára a kézbesítés „B” ország joga szerint fog történni.¹⁵⁰

784. Mielőtt azonban a jogosult ezt a lehetőséget választja, tudnia kell, hogy a módosított határozat elismerése problematikus lehet, ha azt el kell ismertetni egy olyan államban való végrehajthatósága előtt, amely az egyezmény alapján fenntartást tett, kizárva a jogosult tartózkodási helyét a határozat elismerése és végrehajtása alapjaként (lásd az 5. fejezetet).¹⁵¹

¹⁵⁰ Lásd a 3. fejezetet.

¹⁵¹ Ha az állam ilyen értelmű fenntartást tett, ez azt jelenti, hogy a határozat elismerésére és végrehajtására más alapot kell találni. A 20. cikk rendelkezik az elismerés és a végrehajtás alternatív alapjairól.

785. Ezért a jogosult számára ajánlott annak mérlegelése, hogy valószínű-e a határozatnak a kötelezett tartózkodási helye, azaz „A” ország általi elismerése, mivel a módosított határozatot az „A” országban való végrehajthatósága előtt a legtöbb esetben el kell ismertetni. Ha ez így van, a jogosult számára előnyösebb a módosítás iránti kérelemnek az egyezmény 10. cikke igénybevételel történő benyújtása.

786. Végezetül: ha jogosult által ebben az esetben kért módosítás a meg nem fizetett tartásdíjhátralék módosítására is irányul, a jogosultnak tisztában kell lennie azzal, hogy a „B” országban hozott határozatot „A” ország hatáskörrel rendelkező hatósága nem feltétlenül fogja elfogadni. Ebben a helyzetben az országprofil mindkét államra vonatkozóan tanulmányozni kell annak eldöntéséhez, hogy a módosított határozat elfogadásra fog-e kerülni.

2. Ha a módosítást a *kötelezett szeretné*

a) 1. lehetőség – az egyezmény 10. cikke (2) bekezdésének c) pontja szerinti kérelem benyújtása

787. A kötelezett a 10. cikk (2) bekezdésének c) pontja alapján kérheti a jogosult tartózkodási helye szerinti „B” országban a határozat módosítását.¹⁵² A kötelezett a kérelmet benyújthatja „A” országban, majd azt „A” ország központi hatósága „B” ország központi hatóságához továbbítja. A módosítási eljárásra ezt követően „B” országban kerül sor, és a módosítás iránti kérelemre annak belső joga fog vonatkozni.

788. Ha a határozatot „B” országban módosítják és az eredeti határozat végrehajtása „A” országban folyik, a módosított határozatot a legtöbb államnak „A” országban kell elismertetnie a végrehajtáshoz (és a korábbi határozat felülírásához). Az elismerést szükség esetén a kötelezett vagy a jogosult is kérheti. Ha az elismerést a jogosult kéri, a 4. és 5. fejezetben tárgyalt elismerési és végrehajtási eljárások vonatkoznak a módosított határozat elismerése iránti kérelemre. Ha az elismerést a kötelezett kéri, számos államban bevált gyakorlatként az eljárásban a központi hatóság a 10. cikk (2) bekezdésének a) pontja alapján segédkezik, mivel a módosítás iránti megkeresés esetén ez az utolsó lépés.¹⁵³

b) 2. lehetőség – közvetlen kérelem betervezése „A” ország hatáskörrel rendelkező hatóságához

789. Ha a határozatot a kötelezett szeretné módosíttatni, közvetlen kérelmet nyújthat be a tartózkodási helye szerinti „A” ország hatáskörrel rendelkező hatóságához. Az eredeti eljárás helye szerinti állam „A” ország, amely egyes esetekben módosíthatja a saját határozatát. Ha a kérelemnek helye van,¹⁵⁴ az eljárásra „A” ország belső joga lesz irányadó. A jogosult értesítése, illetve számára a kézbesítés „A” ország joga szerint fog történni.¹⁵⁵ A meghozott határozat „A” országban elismerés vagy további lépések szükségessége nélkül elismerhető. „A” ország központi hatóságának azonban tájékoztatnia kell a jogosult tartózkodási helye szerinti „B” ország központi hatóságát, hogy a határozat módosításakor a nyilvántartásokat frissíteni lehessen.

¹⁵² A „B” országban érvényesülő joghatósági szabályok szerint.

¹⁵³ Szó szerinti értelmezésben az egyezmény hatálya nem terjed ki a kérelmezőnek az államon belüli kérelemhez saját központi hatósága szolgáltatásai iránti kérelmére.

¹⁵⁴ Egyes államokban a jogszabály előírja, hogy a kérelmet ott kell benyújtani, ahol a jogosult tartózkodási helye van. Más államokban nem feltétlenül létezik az államon kívüli felekkel szemben kötelező határozat meghozatalára joghatóság (vagy hatáskör).

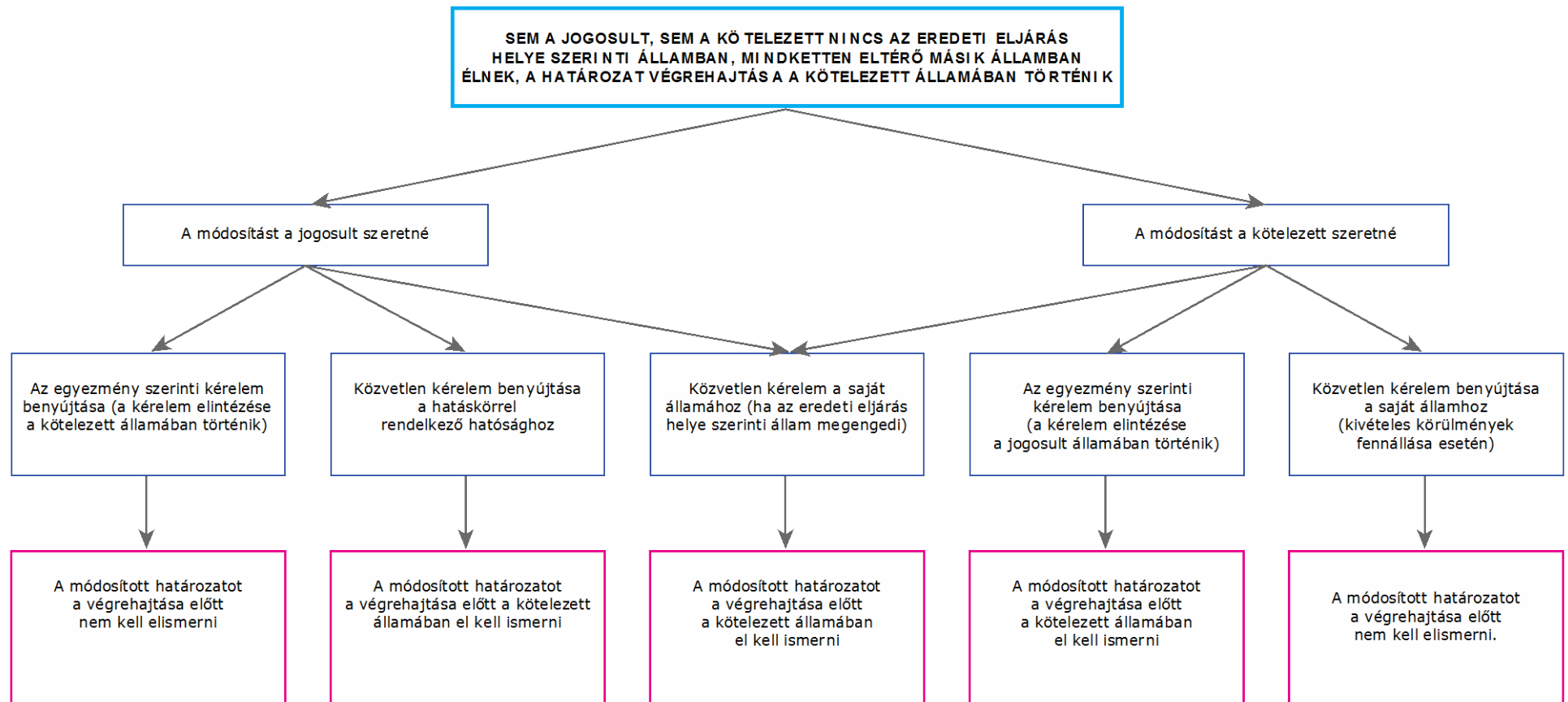
¹⁵⁵ Lásd a 3. fejezetet.

790. Valószínűtlen, hogy az „A” országban meghozott határozatot a jogosult tartózkodási helye szerinti „B” országban el kell ismertetni vagy végre kell hajtítani, amennyiben a kötelezett abban az államban nem rendelkezik vagyontárgyakkal vagy jövedelemmel is. Ha a jogosult a módosított határozatot „B” országban szeretné elismertetni és végrehajtítani, erre viszonylag könnyen lehetőségnek kell nyílnia, mivel a módosított határozatot ugyanaz a hatóság hozta, amely az eredeti határozatot, és a legtöbb államban ezt az eredeti határozat kiterjesztéseként fogják kezelni és az ezen az alapon elismerhető.

791. A módosítás iránti közvetlen kérelem „A” országban való intézésekor – a belső jog esetleges korlátozásaira figyelemmel – számos esetben előnyösebb lehet a kötelezett számára az egyezmény szerinti eljárások igénybevétele a határozat „B” ország általi módosítása iránti kérelemhez.

C. 3. példa: A kötelezett és a jogosult is elköltözött az eredeti eljárás helye szerinti államból, és különböző államban van a tartózkodási helyük

792. A tartási határozatot „A” országban hozták. A jogosult „B” országba költözött. A kötelezett jelenlegi tartózkodási helye „C” országban van. A határozatot „C” országban elismerték, és ott folyamatban van a végrehajtása. Mindhárom állam az egyezmény szerződő állama.

30. ábra: Módosítás iránti kérelem, ha mindkét fél távozott az eredeti eljárás helye szerinti államból és különböző államokban élnek

1. Ha a módosítást a *jogosult szeretné*

a) **1. lehetőség – az egyezmény 10. cikke (1) bekezdésének f) pontja szerinti kérelem benyújtása**

793. A jogosult az egyezmény 10. cikke (1) bekezdésének f) pontja alapján benyújthatja a módosítás iránti kérelmet „B” országban (ahol a tartózkodási helye van).¹⁵⁶ „B” ország központi hatósága továbbítja a kérelmet a kötelezett tartózkodási helye szerinti „C” ország központi hatóságához. A központi hatóság továbbítja a kérelmet „C” ország hatáskörrel rendelkező hatóságához, és ezt követően a módosításra „C” országban kerül sor.

794. Megjegyzendő, hogy az egyezmény nem írja elő az „A” országban hozott határozat „B” országban történő elismerését ahhoz, hogy annak módosítását „B” országban kezdeményezni, illetve „C” országban tárgyalni lehessen. Az egyezmény olyan előírást sem tartalmaz, hogy a módosítás tárgyát képező határozat szerződő államból származzon.¹⁵⁷ A határozatnak az egyezmény alkalmazási körébe tartozónak kell lennie (lásd a 3. fejezetet). Azonban az, hogy a határozat módosítása ténylegesen megtörténik-e, „C” ország belső jogán és azon fog múlni, hogy a határozat az adott jog szerint módosítható határozatok körébe tartozik-e.

795. Ha a módosított határozatot ezen eljárás igénybevételével hozták, immár „C” ország lesz az „új” eredeti eljárás helye szerinti állam. A „C” országból származó módosító határozatot ott elismerni nem szükséges, mivel annak végrehajtására abban az államban fog sor kerülni, ahol azt meghozták.

796. Ha a kötelezett nem rendelkezik vagyontárgyakkal vagy jövedelemmel „B” országban (a jogosult tartózkodási helye szerinti országban) vagy másik államban, nem lesz szükség további intézkedésekre, noha bevált gyakorlat a módosítás tényének a másik állammal való közlése.

b) **2. lehetőség – közvetlen kérelem beterjesztése „B” ország hatáskörrel rendelkező hatóságához**

797. Ha „B” ország belső joga megengedi, a jogosult a kérelmet közvetlenül „B” ország (ahol a tartózkodási helye van) hatáskörrel rendelkező hatóságához nyújthatja be, az eredetileg „A” országban hozott határozat módosíttatása céljából. „B” ország joga határozza meg, hogy a kötelezett, vagy a kérelmezett/alperes értesítése, illetve számára a kézbesítés miként történik „C” országban.¹⁵⁸

798. A jogosult által a tartózkodási helye szerinti államhoz intézett kérelmekkel kapcsolatban az előző példa szerinti megjegyzések azonban itt is érvényesülnek. Ha a jogosult ezt a lehetőséget választja, a „B” országban hozott módosított határozatot a kötelezett tartózkodási helye szerinti „C” országban el kell ismerni, mielőtt azt „C” országban végre lehet hajtani. A jogosultnak az egyezmény alapján elismerés és végrehajtás iránti kérelmet kell benyújtania a 4. fejezetben ismertetett eljárások igénybevételével, vagy pedig elismerés iránti közvetlen kérelmet kell benyújtania „C” ország hatáskörrel rendelkező hatóságához. Ha „C” ország az elismerés és végrehajtás alapjai tekintetében a jogosult tartózkodási helye szerinti joghatósági okot kizáró fenntartást tett, a kötelezett, illetve a kérelmezett/alperes megkifogásolhatja az elismerést, és más elismerési és végrehajtási alapot kell találni.

¹⁵⁶ A „B” országban érvényesülő joghatósági szabályok szerint.

¹⁵⁷ Lásd a magyarázó jelentés 262. pontját.

¹⁵⁸ Lásd a 3. fejezetet.

2. Ha a módosítást a *kötelezett* szeretné

a) 1. lehetőség – az egyezmény 10. cikke (2) bekezdésének c) pontja szerinti kérelem benyújtása

799. A kötelezett „C” ország központi hatóságán keresztül nyújthat be módosítás iránti kérelmet az egyezmény szerinti eljárások (a 10. cikk (2) bekezdésének c) pontja) igénybevételével. A kérelem továbbításra kerül „B” ország központi hatóságához, amely továbbítja azt „B” ország hatáskörrel rendelkező hatóságához, és a kérelem intézése „B” országban annak belső joga alapján történik.

800. Ha a határozatot módosítják, „B” ország lesz az „új” eredeti eljárás helye szerinti állam. A módosító határozatot „C” országban annak végrehajthatósága előtt el kell ismerni. Az erre irányuló kérelmet a kötelezettnek kell benyújtania a 10. cikk (2) bekezdésének a) pontja) szerint. Az elismerésnek viszonylag egyszerűnek kell lennie, mivel a határozat meghozatala alapjául szolgáló kérelmet a kötelezett nyújtotta be. Egyes államokban az elismerésre nem lesz szükség, mivel a módosított határozatot a belső jog szerint az első, már elismert határozat kiterjesztéseként fogják kezelni. Az elismerés és végrehajtás iránti kérelemre a 4. és 5. fejezetben meghatározott eljárások irányadóak.

801. Ha az elismerést a kötelezettnek kell kérnie, bevált gyakorlatként az eljárásban saját államának központi hatósága a 10. cikk (2) bekezdésének a) pontja alapján segídezhet, mivel a módosítás iránti kérelemnél ez az utolsó lépés. Egyes államokban előfordulhat, hogy a kötelezettnek más belső eljárásokat kell igénybe vennie a határozat elismertetéséhez az eredeti határozat végrehajtásának korlátozása vagy felfüggesztése érdekében. Végezetül egyes államokban a kötelezett egyáltalán nem veszi igénybe az elismerési eljárást, hanem a módosított határozatra a korábbi határozat végrehajtásával szembeni védekezésként vagy az ellene való tiltakozáshoz fog hivatkozni.

b) 2. lehetőség – közvetlen kérelem beterjesztése „C” ország hatáskörrel rendelkező hatóságához

802. Néhány államban előfordulhat, hogy a kötelezettnek lehetősége van arra, hogy közvetlen kérelmet nyújtson be a tartózkodási helye szerinti „C” ország hatáskörrel rendelkező hatóságának. A legtöbb államban ez csak az alábbiakban említett rendkívüli körülmények fennállása esetében lehetséges. „C” ország joga írja elő, hogy a jogosultat milyen módon kell értesíteni, illetve számára mit kell kézbesíteni.¹⁵⁹

803. A meghozott módosító határozatot „C” országban nem kell elismertetni, mivel a módosított határozat belföldi határozatnak minősül. Ha azonban a kötelezett vagyontárgyakkal vagy jövedelemmel rendelkezik egy másik államban, a határozatot ott el kell majd ismertetni, mielőtt a végrehajtására sor kerülhet.

804. A „C” országban lefolytatott eljárás legvalószínűbb oka az, hogy a meglévő határozat a jogosult tartózkodási helye szerinti „B” országban vagy az eredeti eljárás helye szerinti államban nem módosítható. Ebben a helyzetben „C” ország valószínűleg módosítani tudja a határozatot vagy új határozatot tud hozni a tartási kötelezettségek tárgyában.

805. Amennyiben ezek a tényezők nem állnak fenn, kedvezőbb, ha a kötelezett az egyezmény 10. cikkét veszi igénybe a módosítás iránti kérelemnek a jogosult tartózkodási helye szerinti „B” országba tárgyalás céljából való továbbíttatásához.

¹⁵⁹ Lásd a 3. fejezetet.

3. Módosítás céljából visszatérés az eredeti eljárás helye szerinti államba

806. Noha ez nem gyakori eset, amikor sem a jogosult, sem a kötelezett tartózkodási helye nem az eredeti eljárás helye szerinti államban van, bármelyik fél intézheti a határozat módosítása iránti kérelmet akár az egyezmény 10. cikke alapján, akár az eredeti eljárás helye szerinti államhoz intézett közvetlen kérelem benyújtásával.

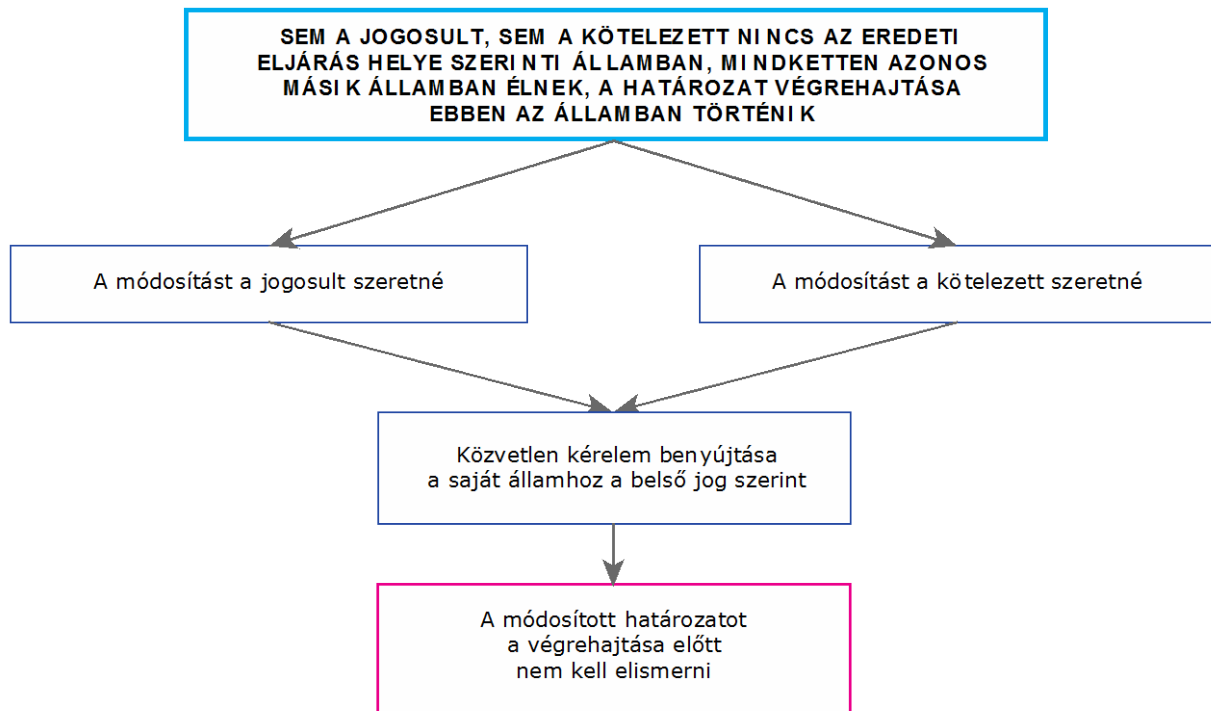
807. Az, hogy erre egy adott helyzetben lehetőség nyílik-e, teljes mértékben az eredeti eljárás helye szerinti állam belső jogában szabályozott kérdés. Számos országban ez nem lehetséges, mivel a közigazgatási hatóság vagy a bíróság valószínűleg nem bírálhat el olyan kérelmet vagy megkeresést, amelynek esetében sem a jogosultnak, sem a kötelezettnek nem fűződnek kötelezései az adott államhoz.

808. Ha azonban a kérelem vagy megkeresés elintézése lehetséges, az előző esetekhez fűzött megjegyzések érvényesek lesznek a kérelem nyomán esetlegesen meghozott módosított határozatra is. Ha a határozatot egy másik államban kell végrehajtani, azt a végrehajtás megindíthatósága előtt el kell ismerni.

809. Az eredeti eljárás helye szerinti államba visszatérésre kényszerítő okok fennállása hiányában mindig célszerűbb a módosítás iránti kérelemnek vagy megkeresésnek egy olyan államban való elintézése, ahol a felek valamelyikének tartózkodási helye van. A jövedelem tartási kötelezettség céljából történő meghatározása és a fizetőképesség meghatározása könnyebben elvégezhető, ha a felek egyike közvetlenül tud ezekre vonatkozóan adatot szolgáltatni.

D. 4. példa: mindkét fél távozott az eredeti eljárás helye szerinti államból, és jelenlegi tartózkodási helyük ugyanabban az államban van

810. Az utolsó esetkör az, amikor mindkét fél távozott az eredeti eljárás helye szerinti államból („A” országból) és jelenleg ugyanabban az államban („B” országban) él.

31. ábra: Módosítás iránti kérelem, amennyiben mindkét fél távozott az eredeti eljárás helye szerinti államból és ugyanabban az államban tartózkodnak

811. A felek két lehetőség közül választhatnak. A jogosult vagy a kötelezett közvetlen kérelemmel fordulhat a jelenlegi tartózkodási helye szerinti állam hatáskörrel rendelkező hatóságához. Erre az ügyre teljes mértékben „B” ország belső joga lesz irányadó. Az egyezményt az ilyen módosítás iránti kérelmekre nem lehet alkalmazni.

812. A kötelezett és jogosult számára a második lehetőség, hogy az eredeti eljárás helye szerinti államba visszatérve módosítás iránti közvetlen kérelmet nyújt be az eredeti határozatot meghozó hatáskörrel rendelkező hatósághoz. Ha ezt az utat választják, a jogosultnak vagy a kötelezettnek tisztában kell lennie azzal, hogy erre teljes mértékben az eredeti eljárás helye szerinti állam belső joga lesz irányadó. Ez a jog nem feltétlenül engedi meg módosítás iránti kérelem benyújtását olyan esetben, ha egyik fél tartózkodási helye sem az adott államban van, illetve egyik félnek sincsenek kapcsolatai az adott állammal. Emellett érvényesülni fognak a korábbi szakaszokban tett megjegyzések arra vonatkozóan, hogy az eredeti eljárás helye szerinti államból származó módosított határozatot el kell ismertetni, mielőtt azt végre lehet hajtani a jogosult és a kötelezett jelenlegi tartózkodási helye szerinti államban.

E. Bevált gyakorlat módosítás iránti kérelmek esetében

813. Amint az a fenti példák magyarázatában is látható, a jogosult vagy a kötelezett a legtöbb esetben az egyezmény alapján nyújthat be kérelmet egy meglévő határozat módosítására. Az egyezmény szerinti eljárással a jogosult és a kötelezett egyaránt igénybe veheti a központi hatóság segítségét a kérelemhez, ami biztosítja, hogy az ügy megfelelően előkészítve kerüljön a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóságához, és számos esetben kevesebb költséggel jár, mint a másik fél tartózkodási helye szerinti másik államba utazva a módosítás iránti közvetlen kérelem benyújtása.

814. Amennyiben a jogosult vagy kötelezett módosítás iránti közvetlen kérelmet kíván benyújtani saját államának hatáskörrel rendelkező hatósághoz, a jogosultnak vagy kötelezettnek bevált gyakorlatként először azt kell eldöntenie, hogy van-e egyáltalán lehetőség a módosításra, ha a meglévő határozat külföldi. A módosítást elérni kívánó jogosultnak vagy kötelezettnek azt is meg kell fontolnia, hogy a határozat módosítása után milyen intézkedések szükségesek azt biztosítandó, hogy a módosított határozatot el lehessen ismerni, ha a végrehajtás előmozdításához vagy korlátozásához erre szükség lesz.

815. Fontos szem előtt tartani, hogy egyes államokban a bevett gyakorlattól jelentős eltérés az, hogy az egyezmény szerinti eljárásokban a központi vagy a hatáskörrel rendelkező hatóságnak segítséget kell nyújtania a kötelezettnek a módosításokkal kapcsolatban. Lehetséges, hogy ezek az államok sokkal nagyobb gyakorlattal rendelkeznek a kérelmek és megkeresések tárgyában biztosított segítségnyújtás terén.

816. Ezekben a helyzetekben fontos, hogy az ügyintézők tartsák szem előtt, hogy a központi vagy a hatáskörrel rendelkező hatóság ügyintézőinek szerepe a kérelmezők támogatása, függetlenül attól, hogy a kérelmező jogosulti vagy kötelezetti pozícióban jár-e el. Az ügyintézők látják el a központi vagy a hatáskörrel rendelkező hatóság egyezmény szerinti feladatait.

817. A kötelezettek módosítás iránti kérelmek és megkeresések vonatkozásában történő támogatása végső soron a családok és a gyermekek javát szolgálja, mivel biztosítja azt, hogy a tartási határozat tükrözze a kötelezettnek a jogosult és a gyermekek anyagi támogatására vonatkozó képességét, és hogy a gyermekek és a családok megkapják azt a tartást, amelyre jogosultak.

818. Végezetül az ügyintézőknek szem előtt kell tartaniuk azt is, hogy a kérelmezők egyezmény szerinti támogatásával az egyezmény szerinti szolgáltatásokat nyújtják és nem az adott személy képviselőjében vagy érdekében járnak el.¹⁶⁰

III. További anyagok

A. Az egyezmény vonatkozó cikkei

10. cikk (1) bekezdés *e*) és *f*) pont és 10. cikk (2) bekezdés *b*) és *c*) pont
11. cikk
12. cikk
18. cikk
22. cikk

B. A kézikönyv kapcsolódó szakaszai

Lásd a fogalmak magyarázatáról szóló 2. fejezetet

Lásd az elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti bejövő kérelmek feldolgozásáról szóló 5. fejezetet.

Lásd a módosítás iránti kimenő és bejövő kérelmekhez kapcsolódó eljárásokról szóló 12. fejezetet

¹⁶⁰ Ez azonban nem zárja ki eleve azt, hogy a megkeresett állam központi hatósága meghatalmazást kérjen a kérelmezőtől, ha bírósági eljárások során vagy más hatóságok előtt a nevében jár el, vagy ha a meghatalmazás ahhoz szükséges, hogy e célból képviselőt jelöljön ki a kérelmező számára (42. cikk).

12. fejezet

Módosítási eljárások – kimenő és bejövő kérelmek

819. Ez a fejezet a tartási határozatok módosítása iránti kimenő és bejövő kérelmekre vonatkozó eljárások lebonyolítását mutatja be. A 11. fejezet tárgyalja a módosítás iránti kérelmekkel kapcsolatos általános háttér-információkat és részletesen kifejti az adott konkrét helyzetben fennálló módosítási lehetőségeket. Ha a módosítás iránti kérelmekkel kapcsolatban további információkra van szüksége, olvassa el először a 11. fejezetet.

820. E fejezet I. része a módosítás iránti kimenő kérelmekkel kapcsolatos eljárásokat taglalja. A II. rész a módosítás iránti bejövő kérelmekre vonatkozó eljárásokat mutatja be. A fejezet végén a módosítás iránti kérelmekkel kapcsolatos további anyagokra való hivatkozások és a kapcsolódó formanyomtatványok, valamint számos gyakran ismételt kérdés (GYIK) is megtalálható.

I. rész

Módosítás iránti kimenő kérelmek eljárásai

I. Áttekintés

A. A központi hatóság szerepe

821. A 11. fejezetben bemutatott példák számos olyan megfontolást szemléltetnek, amelyek befolyásolják azt, hogy a módosítás iránti kérelem az egyezmény alapján benyújtható-e, illetve a kérelmet annak alapján kell-e benyújtani. Mivel ezen a területen a nemzetközi tartási ügyekkel kapcsolatos eljárások meglehetősen zavarosak lehetnek a kérelmezők számára, a kézikönyv azt javasolja, hogy a megkereső állam központi hatósága (ahová a kérelmet benyújtják) bevált gyakorlatként végezzen előzetes felmérést arra vonatkozóan, hogy a módosított határozat elismerése vagy végrehajtása valószínű-e. Ez az értékelés segítséget nyújt a kérelmezőnek és a megkeresett államnak annak biztosításában, hogy ne fordítsanak olyan kérelmekre időt és erőforrásokat, amelyek el nem ismerhető és végre nem hajtható határozat meghozatalát eredményezhetik.

822. Emellett annak megfontolásával, hogy mi várható a módosított határozat meghozatala után, a megkereső állam központi hatósága biztosíthatja, hogy a kérelmező felkészült legyen a további lépésekre, így az elismerés elvégzésére, amennyiben az szükséges.

823. Emlékeztetőül: ha a megkereső és a megkeresett szerződő állam nem terjesztette ki egyezően az egyezmény II. és III. fejezetének alkalmazását a házastársi tartásra (lásd a 3. fejezetet), a kérelmező nem veheti igénybe a központi hatóságot a csak házastársi tartásra vonatkozó határozat módosítása iránti kérelem benyújtásához. A jogosultnak a határozat módosításához közvetlen kérelmet kell benyújtania a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóságához.

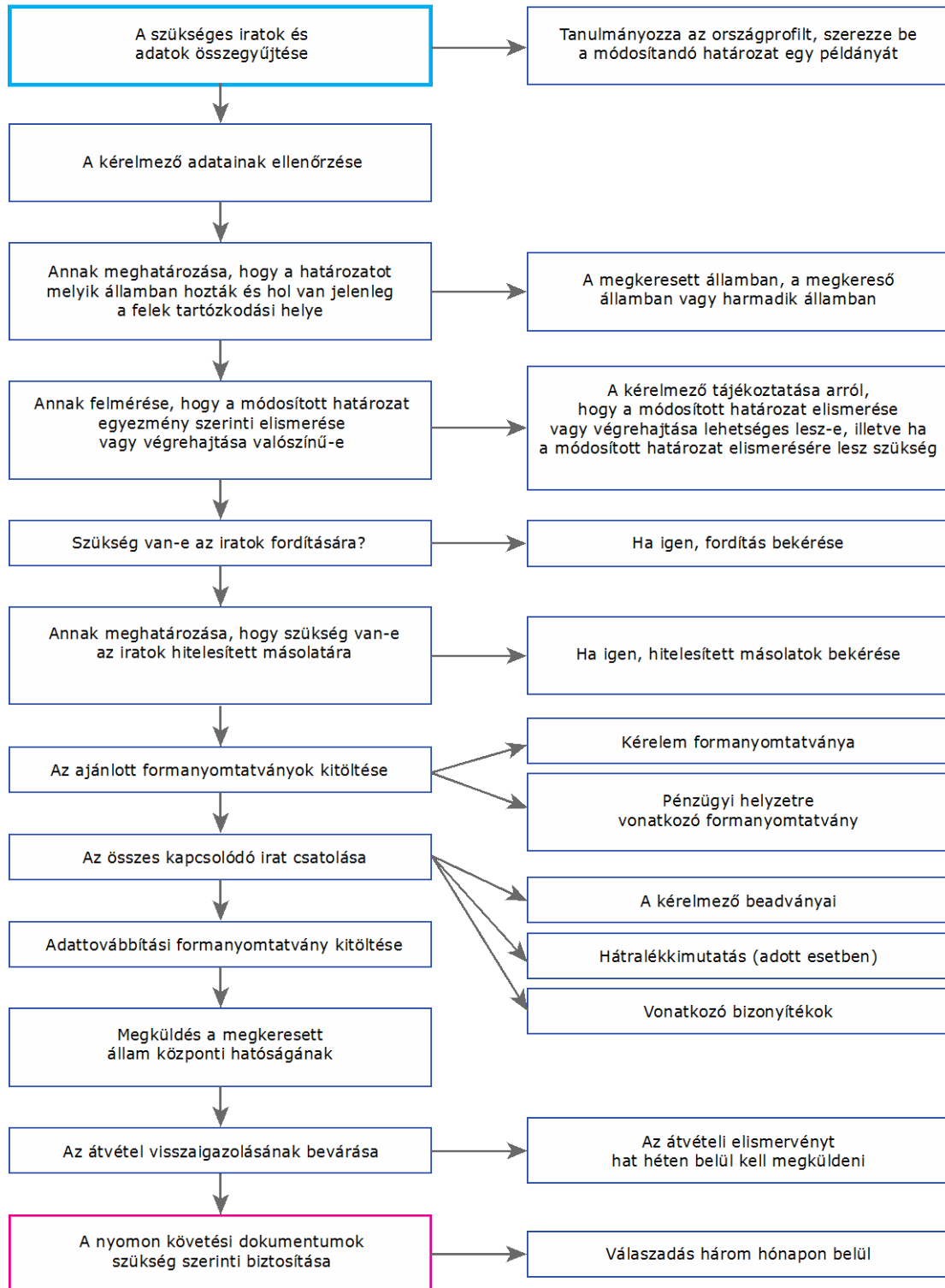
B. Az eljárás folyamatábrája

824. A megkereső állam központi hatóságának feladata az iratanyag és az adatok összeállítása, beleértve a kérelem formanyomtatványát, valamint a csomag megkeresett államnak való megküldése. A csomag tartalmát és a csatolandó anyagokat a 11. cikk rendelkezései, a megkeresett állam országprofilban feltüntetett követelményei, és a módosítás indokolásához szükséges igazoló bizonyítékok határozzák meg.

825. A következő oldalon található folyamatábra mutatja be a módosítás iránti kimenő kérelmek kitöltési eljárását.

*A kimenő vagy bejövő kérelmekre vonatkozó eljárások összefoglalására kíváncsi? Az I. rész végén található a kimenő kérelmekre, a II. rész végén pedig a bejövő kérelmekre vonatkozó **ellenőrző lista**.*

A TARTÁSI HATÁROZAT MÓDOSÍTÁSA IRÁNTI KI MENŐ KÉRELMEK ELKÉSZÍTÉSE

32. ábra: A módosítás iránti kérelem kitöltési és továbbítási eljárása

C. Az eljárások kifejtése

Az alábbi bekezdések mindegyike a fenti 32. ábrán feltüntetett lépéseket fejt ki.

1. A szükséges iratok összegyűjtése

826. Rendelkeznie kell azon állam országprofiljának egy példányával, ahová az iratokat küldeni fogja, a tartási kötelezettséget megállapító módosítandó határozat egy példányával és a kérelmező által benyújtott kérelem formanyomtatvánnyal.

2. A kérelmező adatainak ellenőrzése

827. Vannak olyan államok, amelyekben a kérelem formanyomtatványát a kérelmező töltheti ki, másokban pedig egy másik olyan formanyomtatványt, amelyek elegendő adatot tartalmaznak ahhoz, hogy a központi hatóság a kérelem formanyomtatványát kitölthesse. Fontos lehet, hogy a kérelem megkeresett államban történő intézése során kapcsolatba lehessen lépni a kérelmezővel, ezért gondoskodjon arról, hogy ehhez a formanyomtatványon elegendő elérhetőségi adat szerepeljen.

828. Emlékeztetőül: az egyezmény konkrét korlátozásokat tartalmaz az egyezmény alapján bizonyos körülmények között gyűjtött és továbbított adatok felfedésével és megerősítésével kapcsolatban. Az információk felfedése vagy megerősítése nem lehetséges akkor, ha az egy adott személy egészségét, biztonságát vagy szabadságát veszélyeztetné (40. cikk (1) bekezdés). Ez az adott személy lehet egy gyermek, a kérelmező, a kérelmezett/alperes vagy bárki más. Az egyezmény nem korlátozza ezt a személyi kört. Ilyen esetekben a javasolt gyakorlat az, hogy az információt a jogosultnak vagy a kérelmezőnek címezve, de a megkereső állam központi hatósága vagy hatáskörrel rendelkező hatósága levélcímére (c/o) kell továbbítani (lásd a 3. fejezetet).

3. Annak meghatározása, hogy a határozatot hol hozták és hol van a felek tartózkodási helye

829. Kötelezeti kérelem esetében a határozat hozatalának helye (az eredeti eljárás helye szerinti állam) és az, hogy a jogosult szokásos tartózkodási helye abban az államban van-e, meghatározhatja, hogy a kérelem nyomán elfogadott módosító határozat elismerhető vagy végrehajtható lesz-e.

4. Annak megfontolása, hogy szükség lesz-e a módosított határozat elismerésére vagy végrehajtására

830. Ha a módosított határozatot a meghozatala után el kell ismerni, vagy pedig a kérelmező kéri a módosított határozat megkeresett állam általi végrehajtását, gondoskodjon arról, hogy a kérelmező tisztában legyen e lépés szükségességével, valamint hogy ez a kérés a megkeresett államnak megküldött anyagokban is szerepeljen.

831. Ha például a megkeresett államban hozott módosított határozatot a megkereső államban (az Ön államában) a meghozatal után el kell ismerni és ehhez a határozat hiteles másolata szükséges, bevált gyakorlat a megkeresett központi hatóságtól a módosítás iránti kérelem elintézésének befejezésekor az állapotjelentéssel együtt a határozat hiteles másolatának bekérése.

832. Emellett hasznos lehet a kérelmező egyéb lehetőségekről való tájékoztatása, beleértve az érintett szerződő államok bármelyik hatáskörrel rendelkező hatóságához fordulás lehetőségét, ha ez segíthet a határozat későbbi elismerésében. A rendelkezésre álló lehetőségek részletesebb magyarázatáért olvassa át a 11. fejezetet. Végezetül, ha a kérelmező a kötelezett, hasznos lehet annak biztosítása, hogy tisztában legyen azzal, hogy a kérelemhez költségmentes jogi segítségnyújtásra nem jogosult. Erről részletesebben e fejezetben később lesz szó.

5. Szükség van-e az anyagok fordítására?

833. Tanulmányozza az országprofil. Előfordulhat, hogy a kérelmet és az eredeti határozatot le kell fordítani a megkeresett állam hivatalos nyelvére,¹⁶¹ más nyelvre, illetve angolra vagy franciára. Ha szükség van fordításra, ellenőrizze, hogy benyújtható-e a határozat összefoglalása vagy kivonata (lásd a 3. fejezetnek az összes kérelem közös vonatkozásait tárgyaló 2. részében adott magyarázatot). Ez csökkentheti a fordítás költségét és összetettségét is.

6. Annak meghatározása, hogy szükség van-e az iratok hitelesített másolatára

834. Tanulmányozza az országprofil, amelyben szerepel, hogy a megkeresett állam egyes iratokat hitelesített másolatban kér-e. Ha igen, államán belül forduljon a megfelelő hatósághoz vagy kérje be a kérelmezőtől a szükséges másolatokat.

7. Módosítás iránti kérelem kitöltése

835. Az ajánlott formanyomtatvány kitöltését részletesen lásd a következő szakaszban.

8. Az összes kapcsolódó irat csatolása

836. E fejezet következő szakasza részletesen ismerteti a többi szükséges iratot és azok kitöltésének módját.

9. Az adattovábbítási formanyomtatvány kitöltése

837. A módosítás iránti kérelem esetében ez az egyetlen kötelező formanyomtatvány. A formanyomtatványon meg kell adni a központi hatóság felhatalmazott képviselőjének nevét, és azt az iratanyaggal együtt meg kell küldeni. A nyomtatványt nem kell aláírni.

838. A formanyomtatvány kitöltési útmutatója a 15. fejezetben olvasható.

10. Megküldés a megkeresett állam központi hatóságának

839. Az iratokat leggyakrabban rendes postai úton küldik meg a megkeresett állam központi hatóságának. Használja az országprofilban feltüntetett címet. Egyes államok lehetővé tehetik az iratok elektronikus továbbítását. A megkeresett állam országprofiljában ellenőrizze, hogy ez lehetséges-e.

¹⁶¹ Vagy az adott állam valamely részegységének – tartományának vagy területi egységének – hivatalos nyelvére (a 44. cikk),

11. Az átvétel visszaigazolásának bevárása

840. A megkeresett állam központi hatóságának hat héten belül kell visszaigazolnia a kérelem átvételét. Ehhez a központi hatóságnak a kötelező elismervényt kell használnia. Az átvétel visszaigazolásával egyidejűleg a megkeresett központi hatóság közli azt is, hogy hová kell intézni a későbbi megkereséseket, és megadja az adott államon belüli illetékes személy vagy egység megfelelő elérhetőségét.

12. A nyomkövetési dokumentumok szükség szerinti biztosítása

841. Az elismervényben további iratok vagy adatok is bekérhetőek. Az adatokat a lehető legkorábban, de mindenképpen három hónapon belül küldje meg. Ha ehhez várhatóan három hónapnál hosszabb időre van szüksége, ne felejtse el értesíteni erről a másik központi hatóságot, mivel az három hónapon belüli válasz hiányában az ügyet lezárhatja.

***Bevált gyakorlat:** Tájékoztassa a másik központi hatóságot a kért adatok vagy iratok beszerzésének nehézségeiről. Egyébként előfordulhat, hogy az az ügyet lezárja, ha három hónap elteltével nem kap választ.*

II. A szükséges iratok összegyűjtése

A. Általános tudnivalók

842. Az egyezmény meghatározza a módosítás iránti kérelem kötelező tartalmát (lásd a 11. és 12. cikket).

843. A kézikönyvnek ez a szakasza ismerteti a határozat módosítása iránti kérelem esetében a csomag kötelező tartalmát, a csomag összeállításának, valamint az iratok kitöltésének módját. Az alábbi táblázat felsorolja az általános iratokat. Megjegyzendő, hogy csak a kérelem formanyomtatvány és az adattovábbítási formanyomtatvány kötelező irat. A többi formanyomtatvány rendszerint azért kerül csatolásra, mert a kérelmezőnek igazolnia kell a módosítás kérelmezésének okait. Emellett hasznos a módosítani kívánt határozat másolatának csatolása, különösen olyan esetekben, ha a határozatot nem a megkeresett államban hozták és nem ott ismerték el.

√	A kérelem formanyomtatványa
√	Adattovábbítási formanyomtatvány
√	A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány (ha a módosított határozatot végre is kell hajtani)
Szükség szerint	A határozat teljes szövege vagy összefoglalása
Szükség szerint	A körülmények megváltozását alátámasztó bizonyítékok
Szükség szerint	A kérelmet alátámasztó írásbeli beadványok
Szükség szerint	Az iratok fordítása, illetve hiteles másolata

33. ábra: A módosítás iránti kérelemhez szükséges iratok

844. Ha a kérelmet a kötelezett nyújtja be és a jogosult szokásos tartózkodási helye továbbra is az eredeti eljárás helye szerinti államban van, a kötelezettnek adott esetben csatolnia kell az alábbiakat is:

- a felek között a (gyermektartástól eltérő) tartás módosítása tárgyában létrejött írásbeli megállapodás, amelyben szerepel, hogy a kérelmet a megkeresett államban be lehet nyújtani,
- az azt igazoló iratok, hogy az ügy azért intézhető el a megkeresett államban, mert az eredeti eljárás helye szerinti államnak a határozat módosítására vonatkozóan nem áll módjában joghatóságát gyakorolni vagy azt megtagadja.

845. Ezekre az iratokra annak bizonyításához lehet szükség, hogy a módosítás a 18. cikkben előírt kivételek alapján megengedhető.

B. A (határozat módosítása iránti) kérelem formanyomtatványának kitöltése

846. A határozat módosítása iránti kérelem ajánlott kérelem formanyomtatványát kell használni. Ezzel biztosítható, hogy minden egyes kérelemben szerepeljenek a szükséges adatok. Mivel azonban a módosítás iránti kérelem indokai az egyes ügyekben eltérőek lehetnek, adott esetben célszerű lehet egyéb iratok, így jövedelemigazolások vagy a gyermek iskolalátogatási igazolásának csatolása.

847. A jogosultak és a kötelezettek számára azonos formanyomtatványt rendszeresítettek (Határozat módosítása iránti kérelem).

848. A kérelemhez ajánlott formanyomtatvány kitöltési útmutatója a 15. fejezetben olvasható.

C. A további iratok kitöltése

1. A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány

849. Számos államban a kötelezett által fizetendő tartás összegszerűségét a szülők pénzügyi körülményei alapján határozzák meg. A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány arra szolgáló eszköz, hogy az említett adatokat benyújtsák a hatáskörrel rendelkező hatóságnak a határozat ilyen alapon történő módosításához.

850. Ebben az iratban olyan további adatok is szerepelnek, amelyek – szükség esetén – a kérelemről való értesítés céljából a kérelmezett/alperes tartózkodási helyének meghatározását szolgálják.

851. A formanyomtatvány kitöltési útmutatója a 15. fejezetben olvasható.

2. A határozat teljes szövege

852. Az alább ismertetett kivételektől eltekintve a tartási határozat teljes másolatát bele kell tenni a csomagba.

853. Noha az egyezménynek a határozatok hiteles másolatának bekérésére vonatkozó rendelkezései (25. cikk (3) bekezdés) csak az elismerés és végrehajtás iránti kérelmekre vonatkozik, bevált gyakorlatként a módosítás iránti kérelmek esetében is ugyanezt a megközelítést kell alkalmazni. Egyes esetekben a megkeresett állam nem feltétlenül rendelkezik a módosítandó határozat egy példányával, és arra a módosítási eljárás keretében szükség lehet. A határozatot meghozó bíróság vagy közigazgatási hatóság határozatának egyszerű másolata a legtöbb esetben elegendő.

a) Kivéve, ha az állam vállalta összefoglalás vagy kivonat elfogadását

854. Az államok tehetnek olyan nyilatkozatot, hogy a határozat teljes szövege helyett elfogadják annak összefoglalását vagy kivonatát. Egyes esetekben a határozat tartással kapcsolatos rendelkezései a teljes határozatnak csak egy kis részét teszik ki, és az államok nem feltétlenül vállalják fel a teljes szöveg fordításának költségeit, amikor csak a tartással kapcsolatos rendelkezésekre van szükség. Az ügyet fogadó állam országprofilja feltünteti, hogy a szöveg összefoglalója vagy kivonata elfogadott-e.

855. Ha az összefoglaló elfogadható, használja az ajánlott formanyomtatványt (A határozat összefoglalása).

b) Kérik-e a határozat hiteles másolatát?

856. Minden esetben tanulmányozni kell az országprofil, ugyanis abban szerepelhet, hogy minden kérelem esetében mindenkor szükség van-e határozat hiteles másolatára. Ha a hiteles másolat bekérése nem általános gyakorlat, elegendő az egyszerű másolat, azonban a megkeresett állam később esetleg közölheti, hogy az adott ügghöz kéri a határozatnak a hatáskörrel rendelkező hatóság által hitelesített másolatát.

3. Jogi segítségnyújtás

857. Ha a módosítás iránti kérelmet a jogosult nyújtja be, költségmentes jogi segítségnyújtásra lesz jogosult a megkeresett államban (feltételezve, hogy egyszerűsített eljárások hiányában erre szükség lesz), amennyiben a kérelem gyermektartásra vonatkozik és a kérelem nem nyilvánvalóan alaptalan.¹⁶²

¹⁶² Előfordulhat, hogy az államok ehelyett a gyermek anyagi helyzetét felmérő vizsgálatot alkalmaznak. A jogi segítségnyújtás kifejtését lásd a 3. fejezetben.

858. Ha a jogosulti kérelem nem gyermektartásra vonatkozik, a megkeresett állam nem biztosít automatikusan költségmentes jogi segítségnyújtási szolgáltatást a módosítás iránti kérelemhez. A jogosult vonatkozásában a segítségnyújtás biztosítása előtt elvégezhető az anyagi helyzet vagy **a kérelem megalapozottságának vizsgálata. Anyagi helyzetet felmérő vizsgálat** alkalmazása esetén a pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatványban szereplő adatok hasznosak lesznek, mivel igazolják a kérelmezőnek a megkereső állambeli vagy az eredeti eljárás helye szerinti állambeli jogi segítségnyújtásra való jogosultságát.

Az anyagi helyzetet felmérő vizsgálat a kérelmező jövedelmét és vagyonát, vagy egyéb olyan pénzügyi körülményeit vizsgálja, amelyek befolyásolják a kérelmező jogi segítségnyújtás kifizetésére való képességét.

A megalapozottság vizsgálata általában a kérelem érdemét és sikerének valószínűségét vizsgálja, figyelembe véve a kérelem jogalapját képező kérdéseket és azt, hogy a tényállás alapján a sikeres kimenetel mennyire valószínű.

859. Olyan esetekben, amikor egyszerűsített eljárások nem állnak rendelkezésre és a kötelezettnek jogi segítségnyújtásra van szüksége, a költségmentes jogi segítségnyújtásra való automatikus jogosultság még abban az esetben sem áll fenn, ha a kérelem gyermektartásra vonatkozik.¹⁶³ Egyes államokban elfordul, hogy költségmentes jogi segítségnyújtás csak akkor biztosítható, ha a kötelezett az anyagi helyzet és a megalapozottság vizsgálatán egyaránt megfelel. A megkeresett állam országprofilja feltünteti, hogy az adott államban a kötelezettek számára milyen terjedelmű jogi segítségnyújtás érhető el, és milyen feltételekkel. A megkeresett államnak a pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatványban szereplő adatok segítenek a kötelezett segítségnyújtáshoz való joga fennállásának meghatározásában.

860. Mivel számos államban ritkaságszámba megy a kötelezetti pozícióban lévő kérelmezőknek a módosítás iránti kérelemhez a költségmentes jogi segítségnyújtás, tanulmányozza az országprofil és tájékoztassa a kötelezettet, ha jogi segítségnyújtásra lesz szüksége, és hogy erre a segítségnyújtásra valószínűleg jogosult lesz-e a megkeresett államban.

4. Egyéb iratok

861. A kérelemhez csatolt egyéb adatok körébe tartozhatnak a körülmények megváltozásának bizonyítékai és a módosítás iránti kérelmet alátámasztó írásbeli beadványok. Ezekhez az adatokhoz nincs ajánlott formanyomtatvány, és az ügy körülményeitől és a módosítás jogalapjától függ, hogy mely adatok hasznosak vagy szükségesek. Ezen adatok közül azonban néhány szerepelhet a pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatványon.

862. Emellett ha az előzetes ellenőrzés azt jelzi, hogy a megkeresett állam által hozott módosított határozatot az Ön államában el kell majd ismerni, tüntesse fel igényét a határozat hiteles másolata (ha az Ön államában erre szükség van), a végrehajthatóságot megállapító kitöltött okirat és a megfelelő értesítést igazoló dokumentum iránt, ha ezekre szükség lesz. Ha bizonytalan abban, hogy milyen iratokra van szükség, olvassa el a kézikönyv 4. és 5. fejezetét.

¹⁶³ Lásd a magyarázó jelentés 266. pontját.

5. Az adattovábbítási formanyomtatvány kitöltése

863. Az adattovábbítási formanyomtatvány a kérelem szerződő államok közötti szabványos és egységes megküldésének eszköze. A formanyomtatvány igazolja, hogy a csomagban megtalálhatóak a szükséges iratok és adatok, és jelzi a megkeresett központi hatóságnak a kért jogorvoslatot.

864. Az adattovábbítási formanyomtatvány kötelező formanyomtatvány. A formanyomtatványt az egyezmény szerint benyújtott valamennyi kérelemhez csatolni kell.

865. A formanyomtatvány kitöltési útmutatója a 15. fejezetben olvasható.

III. Ellenőrző lista a módosítás iránti kimenő kérelmekhez

	Eljárás	A kézikönyvbeli hivatkozás
1.	A kérelmező által benyújtott iratok ellenőrzése	I(C)(2)
2.	Annak megfontolása, hogy a módosított határozatot el kell-e ismerni	I(C)(4)
3.	A szükséges iratok körének meghatározása	I(C)(5) és (6)
4.	Az iratok kitöltése	II(C) és a 15. fejezet
5.	Megküldés a megkeresett állam központi hatóságának	I(C)(10)

II. rész

A módosítás iránti bejövő kérelmekre irányadó eljárások

I. Áttekintés

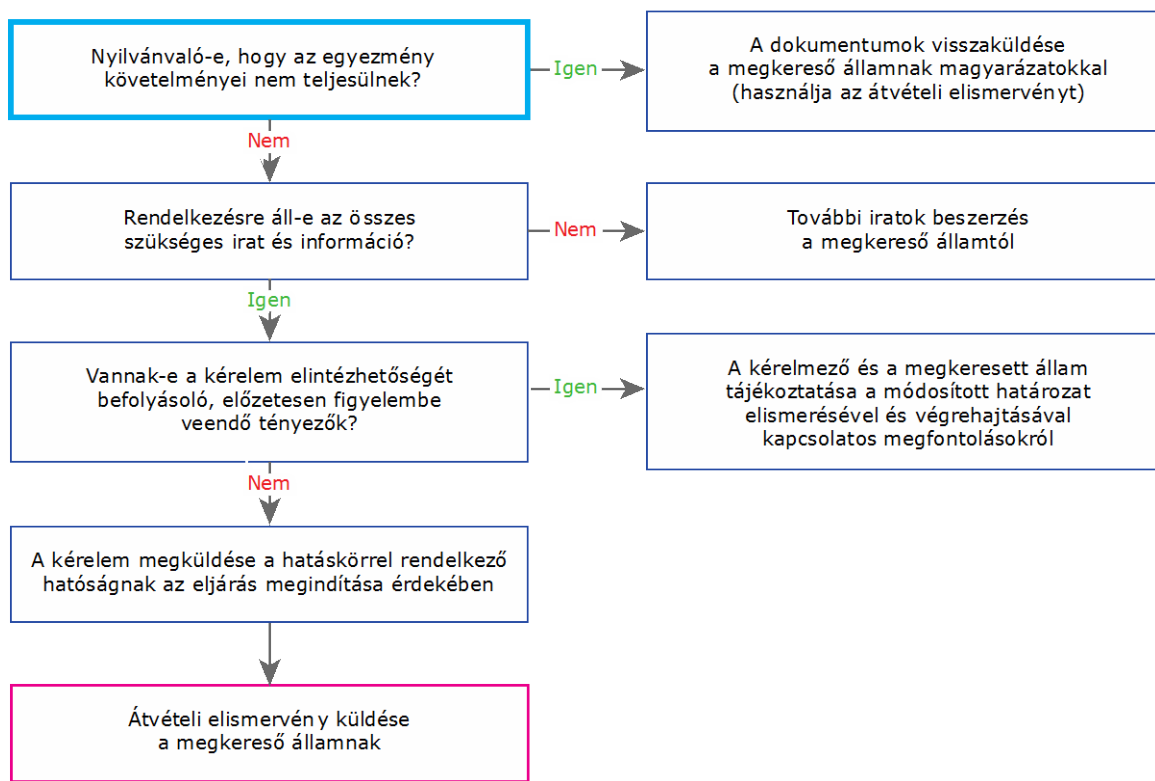
866. Ez a szakasz a megkeresett állam által a módosítás iránti kérelmek beérkezése esetén alkalmazandó eljárásokat tárgyalja.

867. A módosítás iránti kérelmek elintézésében nem annyira járatos ügyintézőknek általában érdemes elolvasniuk a 11. fejezetet, hogy jobban megértsék a módosítás iránti kérelmek alapját.

II. Eljárások

868. A határozat módosítása iránti bejövő kérelmek elintézési eljárása meglehetősen egyszerű. Ennek lépéseit az alábbi ábra mutatja be.

MÓDOSÍTÁS IRÁNTI BEJÖVŐ KÉRELMEK FELDOLGOZÁSA

34. ábra: A módosítás iránti bejövő kérelmek elintézési lépéseinek áttekintése

1. „Nyilvánvaló”-e, hogy az egyezmény követelményei nem teljesülnek?

869. Az egyezmény értelmében a központi hatóság csak akkor utasíthatja el a kérelem elintézését, ha „nyilvánvaló”, hogy az egyezmény követelményei nem teljesülnek (12. cikk (8) bekezdés). Ez a kivétel igen szűk körben érvényesül – például akkor, ha a kérelem tartásdíjat nem érint.¹⁶⁴

870. Ha egy kérelmet ezen az alapon elutasítanak, erről haladéktalanul értesíteni kell a megkereső államot, tájékoztatást nyújtva a kérelem elutasításának indokairól.

2. Rendelkezésre áll-e az összes szükséges irat és információ?

871. Az egyezmény csak az adattovábbítási formanyomtatványt és a kérelmet (használható a határozat módosítása iránti kérelem ajánlott formanyomtatványát) írja elő, a legtöbb esetben azonban egyéb iratokra is szükség lesz a módosítás alapján igazolásához. Az iratcsomag a legtöbbször a következő iratokat fogja tartalmazni:

¹⁶⁴ Lásd a magyarázó jelentés 344. pontját.

- a módosítás iránti kérelemhez ajánlott formanyomtatvány,
- a tartási határozat egy példánya – hiteles másolatban csak akkor, ha a megkeresett állam ezt kéri (lásd az országprofil),
- a kötelezett pénzügyi helyzetére vonatkozó formanyomtatvány,
- az ellenérdekű fél megkeresett állambeli tartózkodási helyének meghatározásához szükséges adatok,
- a jogosult pénzügyi helyzetére vonatkozó formanyomtatvány,
- a módosítás iránti kérelem alátámasztásához szükséges további iratok,
- a megkeresett állam által kért további iratok (lásd az országprofil).

872. Ha a fenti iratok bármelyike szükséges, de a megkereső állam által megküldött csomagban nem található meg, a kérelem nem utasítható el. Ehelyett be kell kérni a másik államtól a szükséges iratokat. E kérés megküldésének eszköze az elismervény.

3. Vannak-e előzetesen figyelembe veendő tényezők?

873. A központi hatóság köteles megvizsgálni az iratokat, és megállapítani azt, hogy van-e akadálya az ügy megkeresett államban történő elbírálásának, illetve felmerülnek-e azzal kapcsolatos aggályok, hogy a módosított határozat elismerését és végrehajtását bizonyos tényezők gátolhatják. Ez a vizsgálat különösen fontos a kötelezettek által előterjesztett kérelmek esetén. A 11. fejezetben foglaltaknak megfelelően bizonyos esetekben a kötelezett csak korlátozott körülmények fennállása esetén terjeszthet elő határozat módosítása iránti kérelmet egy másik államban az egyezmény alapján.

874. A megkeresett állam központi hatóságának azonban szem előtt kell tartania, hogy a megkereső állam az anyagok továbbítása előtt már esetleg végzett hasonló értékelést. A megkereső állam központi hatósága mérlegelte, hogy a kérelem nyomán születő határozatot a megkereső állam el tudja ismerni.

875. Végezetül egyes államokban a belső jog nem teszi lehetővé a gyermektartásdíj-hátralék csökkentését, illetve törlését. Ha a kérelem kizárólag gyermektartásdíj-hátralék törlésére irányul, és az Ön államának belső joga¹⁶⁵ nem teszi lehetővé a hátralék törlését, ezt közölni kell a megkereső állam központi hatóságával.

4. A módosítás iránti kérelem feldolgozása

876. A kérelem egyezmény szerinti elintézhetősége értékelését követően az iratokat az eljárás megindítása céljából meg lehet küldeni a hatáskörrel rendelkező hatóságnak. Egyes államokban előfordulhat, hogy a központi hatóság ebben a tekintetben a hatáskörrel rendelkező hatóság.

5. Elismervény

877. A megkeresett központi hatóságnak valamennyi bejövő kérelem kézhezvételét a beérkezéstől számított hat héten belül vissza kell igazolnia, és azt a visszaigazolástól számított három hónapon belül további állapotjelentésnek vagy további tájékoztatásnak kell követnie. Az első visszaigazoláshoz a kötelező elismervényt kell használni. Ezt követően erre a célra az ajánlott állapotjelentés formanyomtatvány használható.

¹⁶⁵ Egyes államokban ebbe beletartozik a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló jegyzőkönyv.

6. A határozat meghozatala után

878. Ha a határozat módosítása megtörtént, a megkeresett állam központi hatósága megküldi a módosított határozat egy példányát a megkereső központi hatóságnak.

879. Egyes esetekben a módosított határozatot a megkereső államban el kell ismerni, mielőtt ott végrehajthatóvá válna. Ilyen esetekben előfordulhat, hogy a megkeresett államnak – mint a módosított határozat tekintetében eredeti eljárás helye szerinti államnak – az elismerési eljárás támogatása érdekében segítséget kell nyújtania a szükséges iratok (a végrehajthatóságot megállapító okirat, a megfelelő értesítést igazoló dokumentum és a határozat hiteles másolata) megküldésében. A megkereső államtól a határozat módosítása iránti kérelemmel vagy későbbi tájékoztatással kapott iratok jelzik, hogy e tekintetben vannak-e különleges követelmények. Ehelyett esetleg a jogosult a határozat módosításához közvetlen kérelmet is beterjeszthet a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóságához.

III. Ellenőrző lista a módosítás iránti bejövő kérelmekhez

	Eljárás	A kézikönyvbeli hivatkozás
1.	„Nyilvánvaló”-e, hogy az egyezmény követelményei nem teljesülnek?	2. rész, II(1)
2.	Rendelkezésre áll-e az összes szükséges irat?	2. rész, II(2)
3.	Annak meghatározása, hogy bármelyik állam belső joga gátolja-e a módosítás iránti kérelmet	2. rész, II(3)
4.	A kérelem feldolgozása	2. rész, II(4)
5.	Az eredmény közlése a kezdeményező állammal	2. rész, II(6)

III. rész

A módosítás iránti bejövő és kimenő kérelmek közös vonatkozásai

I. További anyagok

A. Gyakorlati tanács valamennyi módosítás iránti kérelem vagy megkeresés vonatkozásában

- A központi hatóság felhatalmazott képviselőjének ki kell töltenie az adattovábbítási formanyomtatványt. A kérelmező vagy a központi hatóság felhatalmazott képviselője töltheti ki az ajánlott kérelem formanyomtatványt.
- Az államok számára javasolt az ajánlott formanyomtatványok használata. Ezeket úgy alakították ki, hogy az összes szükséges adat szerepeljen bennük. Csak az adattovábbítási formanyomtatvány kötelező formanyomtatvány, ezt használni kell.
- Egy irat tekintetében sem követelmény az eredeti példány megküldése.

- Mivel egyes módosítások intézése a hatáskörrel rendelkező hatósághoz intézett közvetlen kérelem útján történik, fontos azt biztosítani, hogy a módosításról minden olyan központi hatóság értesüljön, amelynél az ügyirat folyamatban van. Ezzel biztosítható, hogy mindkét szerződő állam ügyiratai naprakészek legyenek.
- Néhány állam belső joga¹⁶⁶ jelentős korlátozásokat tartalmaz a hátralék törlése tekintetében. Ezeket ebben a fejezetben ismertetjük. Ha a kérelem vagy megkeresés a hátralék törlésére vonatkozik, tanulmányozni kell ezt a fejezetet és mindkét érintett állam országprofilját.
- A módosítás iránti kérelem benyújtása vagy az érintett államok valamelyikének hatáskörrel rendelkező hatóságához történő közvetlen kérelem benyújtása közötti választás összetett kérdés. A kérelmezők számára ajánlott e tekintetben jogi tanács kikérése.
- A módosításra nincs minden olyan esetben szükség, amikor a tartási határozat végrehajtása folyamatban van vagy a felek körülményei megváltoztak. Lehet jogorvoslat a belső jog alapján is, például a végrehajtás ideiglenes felfüggesztése vagy a módosítást helyettesítő eljárások, többek között a közigazgatási úton történő újraszámítás vagy a határozat újraértékelése.

B. Kapcsolódó formanyomtatványok

Adattovábbítási formanyomtatvány
Határozat módosítása iránti kérelem
Bizalmas adatok formanyomtatványa
A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány
A határozat összefoglalása
Elismervény

C. Az egyezmény vonatkozó cikkei

10. cikk (1) bekezdés *e*) és *f*) pont és 10. cikk (2) bekezdés *a*), *b*) és *c*) pont
11. cikk
12. cikk
15. cikk
17. cikk
18. cikk
20. cikk
22. cikk

D. A kézikönyv kapcsolódó szakaszai

Lásd az 1. fejezet I. szakaszának a meglévő határozat módosítása iránti kérelemről szóló A.4. pontját.

Lásd a 3. fejezet 2. részének az eljárásokhoz és a jogi segítségnyújtáshoz való tényleges hozzáférésekről szóló III. szakaszát.

Lásd az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kimenő és bejövő kérelmekről szóló 4., illetve 5. fejezetet.

¹⁶⁶ Egyes államokban ebbe beletartozik a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló jegyzőkönyv.

II. Gyakran ismételt kérdések

A kötelezett egy másik államban hozott határozat alapján köteles tartásdíj fizetésére. Az egyik gyermek jelenleg egy háztartásban él a kötelezettel. Kérheti-e a kötelezett a határozat módosítását?

880. A legtöbb esetben igen. A kötelezettnek az egyezmény 10. cikke (2) bekezdésének b) vagy c) pontja alapján kérelmet kell kitöltenie, majd azt be kell nyújtania a központi hatóságnak. A kötelezett tartózkodási helye szerinti állam központi hatósága a határozathozatal helye szerinti államnak továbbítja a kérelmet, ha a jogosult szokásos tartózkodási helye még mindig abban az államban található, ellenkező esetben a jogosult jelenlegi tartózkodási helye szerinti államnak küldi meg a kérelmet. A kötelezett bizonyos esetekben közvetlen kérelemmel fordulhat a tartózkodási helye szerinti állam hatáskörrel rendelkező hatóságához. A megkeresett állam jogától függ, hogy a határozatot a megkeresett állam módosíthatja-e.

A tartási kötelezettséget megállapító határozat módosítását követően a jogosultnak vagy a kötelezettnek milyen lépéseket tennie a módosított határozat végrehajtása érdekében?

881. A folyamat következő lépéseit a belső jog határozza meg, a felek tartózkodási helyétől, valamint attól függően, hogy a módosított határozatot az a szerződő állam hozta-e, ahol a végrehajtásra sor fog kerülni. Ha igen, nincs további teendő, mivel az érintett állam a saját határozatát hajtja végre.

882. Ha a módosított határozat a végrehajtás helye szerinti államtól eltérő államban született, előfordulhat, hogy a módosított határozatot előbb el kell ismertetni ahhoz, hogy végre lehessen hajtani. Elismerésre szükség lehet a kötelezett tartózkodási helye szerinti államban, illetve abban az államban is, ahol vagyontárgyai találhatók.

883. Egyes államokban nincs szükség a módosított határozat elismerésére, mivel az adott állam a módosított határozatot az eredeti határozat kiterjesztéseként kezeli, amennyiben az eredeti határozatot ott elismerték. Más szerződő államokban azonban az egyezmény elismerésre és végrehajtásra vonatkozó rendelkezései alapján külön kérelmet kell előterjeszteni a módosított határozat elismerésére. Hatáskörrel rendelkező hatósághoz intézett, elismerés iránti közvetlen kérelemre is lehetőség nyílhat.

884. Az egyezmény ezzel a kérdéssel konkrétan nem foglalkozik.

Mikor módosítható a tartási kötelezettséget megállapító határozat? Mit kell a kérelmezőnek bizonyítania?

885. A kérelem elbírálásának helye szerinti állam (a megkeresett állam) joga határozza meg, hogy van-e lehetőség a határozat módosítására vagy megváltoztatására. A legtöbb szerződő államban a kérelmezőnek igazolnia kell, hogy a határozat meghozatala óta változás állt be a jogosult, a kötelezett vagy a gyermekek körülményeiben.

Kérhető-e a nem rendezett tartásdíjhátralék csökkentése vagy törlése egy egyezmény alapján előterjesztett kérelemben?

886. Ezt a kérdést teljes mértékben a belső jog szabályozza, az egyezmény erre nem terjed ki. Tanulmányozza a megkeresett állam országprofilját annak kiderítéséhez, hogy az adott ország lehetővé teszi-e a hátralék csökkentését vagy törlését. A kérelem eredményessége attól függ majd, hogy a megkeresett állam joga lehetővé teszi-e a hátralék csökkentését vagy törlését. Egyes államokban a gyermektartásdíj-hátralék nem törölhető.

Mi a helyzet, ha a határozat módosítását el lehet érni, az azonban az egyezmény alapján nem ismerhető el?

887. Az elismerési eljárás célja annak lehetővé tétele, hogy a határozatok végrehajtására ugyanazon az alapon mód nyíljon, mint az adott állam belső joga szerint hozott határozatok esetében. Ezért ha a határozat valamely államban nem ismerhető el, ott az egyezmény alapján azt végrehajtani sem lehet. A legtöbbször azonban a kérelmezőnek ebben a helyzetben át kell tekintenie, hogy milyen alapon utasították el az elismerést és a végrehajtást, és a módosítás iránti kérelmet egy másik államban (például az eredeti eljárás helye szerinti államban) kell benyújtania vagy pedig új határozat hozatala iránti kérelmet kell indítania ahhoz, hogy az egyezmény alapján elismerhető és végrehajtható határozatot kapjon.

A jogosult tartási kötelezettséget megállapító határozatában szereplő összeg már nem fedezi a gyermekek szükségleteit. A kötelezett jelenleg külföldön él. Hogyan érheti el a jogosult a tartásdíj megemelését?

888. Ha a határozat meghozatalára abban az államban került sor, ahol a jogosult tartózkodási helye jelenleg is található, lehetséges csupán annak kérelmezése, hogy az eredeti határozatot hozó, hatáskörrel rendelkező hatóság módosítsa a határozatot a tartásdíj növelése érdekében. Ha ez a hatóság bármilyen okból nem hozhat módosított határozatot, a jogosultnak kérelmet kell előterjesztenie az egyezmény alapján, és a módosítás iránti kérelmet továbbítatnia kell a kötelezett aktuális tartózkodási helye szerinti államba. Ennek elintézése többféleképpen történhet. Ezeket a lehetőségeket a 11. fejezet ismerteti.

889. Ha a jogosult nem a határozathozatal helye szerinti államban él, a határozathozatal helye szerinti állam bírósága vagy közigazgatási hatósága nem feltétlenül tudja módosítani a határozatot. Ebben az esetben a jogosult kénytelen lesz az egyezmény alapján előterjeszteni a módosítási kérelmet, majd továbbítatni azt a kötelezett tartózkodási helye szerinti országba.

Mi történik olyan esetben, ha sem a jogosult, sem a kötelezett tartózkodási helye nem az eredeti eljárás helye szerinti államban van? Hol kell a módosítás iránti kérelmet elbírálni?

890. Lásd a 11. fejezetet. Az eljárásra legtöbbször a kérelmezett fél aktuális tartózkodási helye szerinti államban kerül sor. Ez az eljárást megindító féltől függően lehet a jogosult tartózkodási helye szerinti állam, de az az állam is, ahol a jogosult tartózkodási helye van. Azonban a megkeresett állam joga határozza meg, hogy a határozat módosítására az adott államban van-e lehetőség.

Milyen alapokon lehetséges a határozat módosítása? Módosítható-e a tartásdíj összege, illetve törölhető-e az esetleges tartásdíjhátralék a jogosult hozzájárulása nélkül?

891. Az, hogy lehetséges-e a módosítás, a kérelmet elbíráló állam jogától függ. A legtöbb szerződő államban a gyermektartási tárgyú határozatokat csak akkor lehet módosítani, ha megváltoznak a kötelezett, a jogosult vagy a gyermek körülményei. A gyermektartásdíj-hátralék törlését a megkeresett állam joga nem feltétlenül engedi meg. Számos állam csak kivételes körülmények között teszi lehetővé a gyermektartásdíj-hátralék törlését, és nem feltétlenül ismeri el vagy hajtja végre a hátralékot módosító határozatot.

Kötelezhető-e a kérelmező arra, hogy személyesen jelenjen meg a megkeresett államban a módosítás iránti kérelemmel kapcsolatos eljárás során?

892. A 29. cikk nem rendezi azt, hogy előírható-e a kérelmező számára a módosítás iránti kérelemmel kapcsolatos eljárás során a fizikai jelenlét. A megkereső és a megkeresett állam központi hatóságának együtt kell működnie annak biztosítása érdekében, hogy a kérelmező bizonyítékait tartalmazza a kérelem, továbbá alternatív megoldásokkal (pl. telefon- vagy videokonferencia, ha erre a feltételek adottak) kell segíteniük a kérelmezőt a beadványai benyújtásában, illetve a bizonyítékok bemutatásában.¹⁶⁷

¹⁶⁷ Amennyiben mindkét állam részes fele az 1970. évi bizonyításfelvételi egyezménynek, olvassa el a 3. fejezet többi hágai egyezményről szóló 2. részének V. szakaszát.

13. fejezet

A különleges intézkedések iránti kimenő megkeresések elintézése

A fejezet felépítése:

Ez a fejezet a különleges intézkedések iránti megkeresésekkel foglalkozik.

Az I. szakasz áttekintést nyújt ezekről a megkeresésekről, alkalmazásuk eseteiről és a benyújtásra jogosultakról, továbbá kifejti a kérhető intézkedéseket.

A II. szakasz a megkeresés összeállításának és feldolgozásának, valamint a másik államnak történő megküldés eljárását vagy lépéseit ismerteti.

A III. szakasz az esetlegesen felmerülő kérdésekkel, többek között a költségekkel és az adatvédelmi aggályokkal foglalkozik.

A IV. szakasz a további anyagokat és a kézikönyv más kapcsolódó részeire utaló hivatkozásokat tartalmazza.

Ha mindössze az érintett eljárások egyszerű összefoglalására van szüksége, folytassa az V. szakasz szerinti ellenőrző listával.

A VI. szakasz választ ad néhány, a végrehajtás iránti kérelmekkel kapcsolatban gyakran feltett kérdésre.

I. Áttekintés - Különleges intézkedések iránti megkeresések

A. Milyen esetekben kerül sor ilyen megkeresésre?

893. Különleges intézkedések iránti megkeresésre akkor kerül sor, ha egy másik szerződő állam segítségére van szükség egy tartási ügyben, de ez a segítség igen korlátozott körű.

894. A megkeresésre sor kerülhet:

1 a 7. cikk (1) bekezdése alapján:

- a potenciális kérelmezőnek a **tartási** határozat elismerése, elismerése és végrehajtása, végrehajtása, ilyen határozat hozatala vagy módosítása iránti kérelem egyezmény szerinti benyújtásában történő segítségnyújtás érdekében, vagy
- a potenciális kérelmező annak eldöntésében történő segítése érdekében, hogy ilyen kérelmet be kell-e nyújtani.

*A **tartás** fogalma kiterjed a gyermeket, a házastársat vagy élettársat megillető tartásdíjra, továbbá a gyermek, a házastárs vagy élettárs ellátásával kapcsolatos költségekre is. Az egyezmény értelmében az államok a tartási kötelezettséget a családi kapcsolatok más formáiból eredő tartásdíj-fizetési kötelezettségekre is kiterjeszhetik.*

2 a 7. cikk (2) bekezdése alapján:

- az eljárás előmozdítása érdekében, amennyiben egy szerződő államon belül tartási kérelem van folyamatban, és ha az eljárásnak nemzetközi eleme van, ilyen például, ha a vagyontárgyak egy másik államban találhatóak.

895. Az elismerés, az elismerés és végrehajtás, a végrehajtás, a határozat hozatala vagy módosítása iránti kérelmekről eltérően bizonyos fokig mérlegelési jogkörbe tartozik a megkeresés teljesítése. Ha a megkeresés alapja a 7. cikk (1) bekezdése és a megkeresés az egyezmény 10. cikke szerint lehetséges kérelemre vonatkozik, a megkeresett központi hatóság először azt határozza meg, hogy szükség van-e a szolgáltatásokra. Ha meggyőződött a szolgáltatások szükségességéről, meg kell tennie a megfelelőnek ítélt intézkedéseket, a központi hatóság erőforrásainak és az állam belső jogának megfelelően.¹⁶⁸ A 7. cikk (1) bekezdése szerinti megkeresésnek az ott felsorolt intézkedések egyikére kell vonatkoznia.

896. Ezzel szemben, ha a megkeresés alapja a 7. cikk (2) bekezdése, és a megkereső államban folyó tartási eljáráshoz kapcsolódik, annak nem kell a felsorolt intézkedésekre szorítkoznia, a megkeresett állam reagálása azonban teljes mértékben mérlegelési jogkörbe tartozik.

B. Példaeset

897. „X” tartózkodási helye „A” országban van, és „Y”-t gyermektartás fizetésére kötelező határozattal rendelkezik. „X” úgy véli, hogy „Y” nyugdíjat kap egy „B” országbeli munkáltatótól. Ha ez helytálló, „X” a tartási határozatot szeretné „B” országnak megküldeni végrehajtásra. „A” és „B” ország egyaránt az egyezmény szerződő állama.

898. Az egyezmény szerint „X” kérheti „A” ország központi hatóságát **különleges intézkedések iránti megkeresés** „B” országba továbbítására azt meghatározandó, hogy „Y” részesül-e ellátásban abban az államban. Ha „B” ország központi hatósága meggyőződött az intézkedés szükségességéről, megteszi a megfelelő lépéseket a vizsgálathoz, és tájékoztatja „A” ország központi hatóságát, ha a nyugdíjjövedelem létezik.¹⁶⁹ Ekkor „X” benyújthatja a tartási határozat elismerése és végrehajtása iránti kérelmet és megküldheti „B” országnak.

¹⁶⁸ Lásd a magyarázó jelentés 203. pontját.

¹⁶⁹ Egyes államokban a belső adatvédelmi jogszabályok nem feltétlenül engedik meg az adott információ közlését, előfordulhat azonban, hogy „B” ország tájékoztatást tud adni arról, hogy a kötelezett rendelkezik-e „B” országban jövedelemmel.

C. *Ki nyújthat be kérelmet?*

899. A különleges intézkedések iránti megkeresést a jogosult – ideértve a jogosult nevében eljáró vagy a jogosultnak ellátásokat nyújtó állami szervet – vagy a kötelezett terjesztheti be.

900. A megkeresésnek az egyezmény központi alkalmazási körébe kell tartoznia (lásd a 3. fejezetet), kivéve, ha a megkeresett és a megkereső szerződő állam is nyilatkozatot tett az egyezmény hatályának a tartási kötelezettségek egyéb fajtáira való kiterjesztéséről.

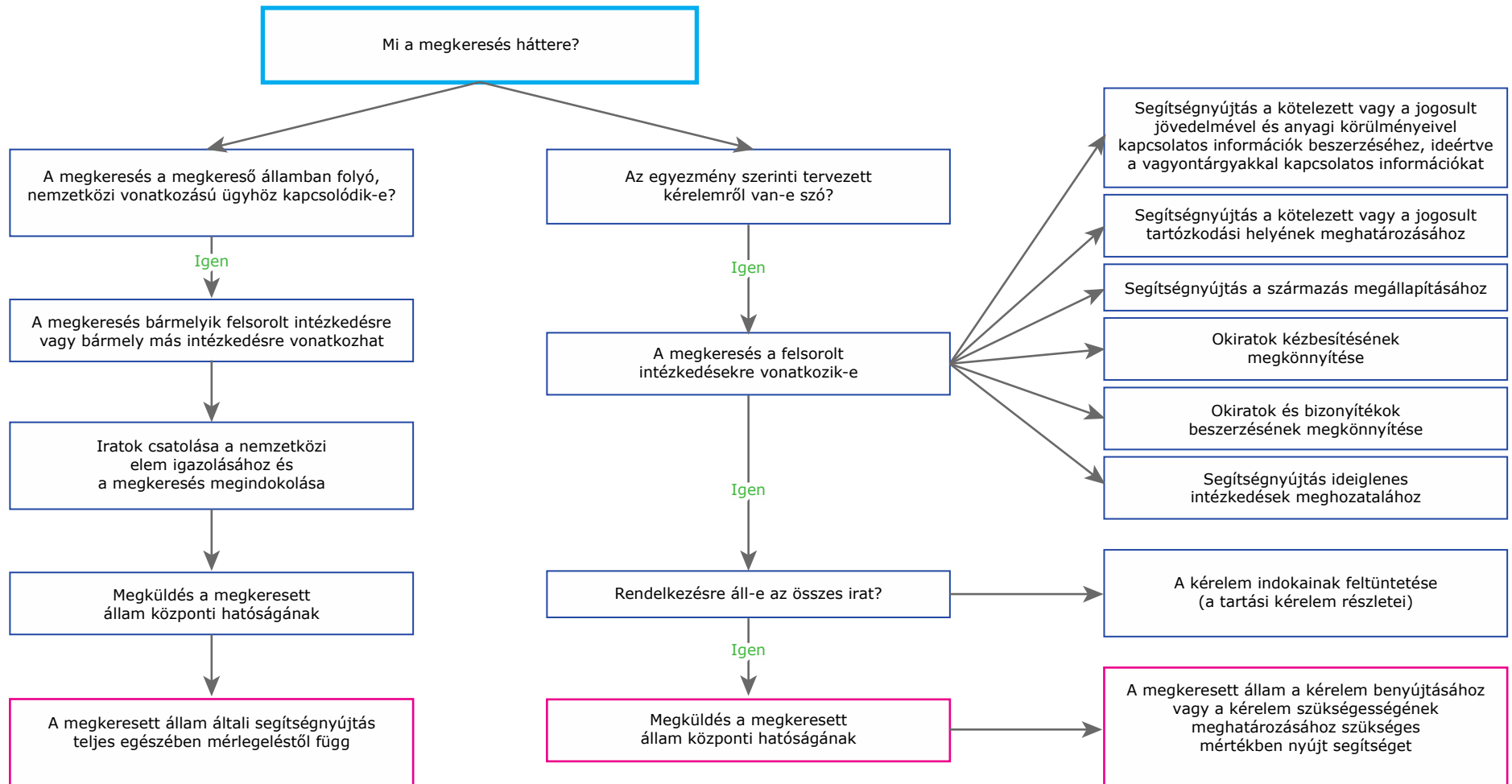
901. A különleges intézkedések iránti megkereséseket minden államban a központi hatóságon keresztül kell intézni. A megkeresést nem lehet közvetlenül a hatáskörrel rendelkező hatósághoz intézni.¹⁷⁰

D. *Folyamatábra*

902. Az alábbi folyamatábra a különleges intézkedések iránti megkeresés kezdeményezésére vonatkozó főbb eljárásokat határozza meg.

¹⁷⁰ Lásd a magyarázó jelentés 194. pontját.

KÜLÖNLEGES INTÉZKEDÉSEK IRÁNTI KIMENŐ MEGKERESÉSEK FELDOLGOZÁSA

35. ábra: Folyamatábra – különleges intézkedések iránti kimenő megkeresések feldolgozása

II. Eljárások

A. A megkeresés háttérének vizsgálata

903. A 7. cikk értelmében a kért segítségnyújtásnak tartási ügyek meghatározott típusához kell szükségesnek lennie. A segítségnyújtás kapcsolódhat az egyezmény szerinti lehetséges kérelemhez vagy a megkereső állambeli olyan tartási ügghöz, amelynek nemzetközi eleme van.¹⁷¹ Az előbbi helyzet a 7. cikk (1) bekezdése, míg az utóbbi a 7. cikk (2) bekezdése körébe tartozik.

A megkereső állam az a szerződő állam, amely a megkeresést kezdeményezi, és az adott államban tartózkodási hellyel rendelkező személy nevében a megkeresést beterjeszti. A megkeresett állam az a szerződő állam, amely felkérést kap a megkeresés feldolgozására.

904. Ha a megkeresés egyik kategóriába sem sorolható be, azt a központi hatóság elutasíthatja.

B. Ha a megkeresés az egyezmény szerinti tervezett kérelemhez kapcsolódik (7. cikk (1) bekezdés)

A megkeresés a felsorolt intézkedésekre vonatkozik-e?

905. Az egyezmény hat lehetséges intézkedést sorol fel, amely különleges intézkedések iránti megkeresés tárgya lehet. Ezek a 7. cikk (1) bekezdésében találhatóak, és a központi hatóság szerződő állam nevében teljesítendő általános feladatainak részét képezik. A megkeresés a másik állam központi hatóságát az alábbiak bármelyikével kapcsolatos segítségnyújtásra felkérheti:

a) Segítségnyújtás a kötelezett vagy a jogosult tartózkodási helyének meghatározásához

906. Kérhető, hogy a szerződő állam végezzen kutatást adatbankjaiban és más elérhető információforrásokban a jogosult vagy a kötelezett tartózkodási helyének meghatározására. Ez a megkeresés akkor merülhet fel, ha az egyik szerződő államban levő jogosult nem kívánja felvállalni a határozat másik szerződő állam nyelvére történő lefordításának költségeit, amennyiben a kötelezett nem abban az államban rendelkezik tartózkodási hellyel. Hasonlóképpen előfordulhat, hogy a kötelezettnek a módosítás iránti kérelem benyújtási helyének eldöntéséhez tudnia kell, hogy a jogosult tartózkodási helye a megkeresett államban van-e.

b) Segítségnyújtás a jövedelemre, vagyontárgyakra és pénzügyi helyzetre vonatkozó adatok beszerzésében

907. A megkeresés vonatkozhat a kötelezett vagy a jogosult jövedelmére, vagyontárgyaira és egyéb pénzügyi körülményeire vonatkozó adatok beszerzésében való segítségnyújtásra. Erre akkor lehet szükség – mint a fenti példában is –, ha a jogosult azt tervezi, hogy a határozatot egy adott államba küldi végrehajtásra, ha a megkeresett államban jövedelmet vagy vagyontárgyat talál.

¹⁷¹ A „nemzetközi elem” jelentésének kifejtését lásd a magyarázó jelentés 206. pontjában.

c) **A bizonyítékok beszerzésének elősegítése**

908. Egyes esetekben szükség lehet egy másik szerződő állam segítségére a tartási eljárásban felhasználandó bizonyítékok beszerzéséhez. Például a vagyontárgyak tulajdonjogát igazoló iratok vagy adózási adatok másolata hasznos lehet a kötelezett fizetőképességének megállapításához vagy annak meghatározásához, hogy vannak-e végrehajtás alá vonható vagyontárgyak. Valamely állam e megkeresésre adott válasza a megkeresett állam belső jogától, a megkeresés céljától, valamint attól függ, hogy az érintett államok nemzetközi szerződéseknek részes felei-e (50. cikk).¹⁷²

d) **Segítségnyújtás a származás megállapításához**

909. Noha az egyezmény lehetőséget ad arra, hogy a származás megállapítása a tartási határozat meghozatala iránti kérelem keretében történjen, lehetnek olyan körülmények, amelyek fennállása esetén a jogosult csak a származás megállapítását kéri. Például előfordulhat, hogy a felek megállapodása szerint a jogosult állama hozza meg a tartási határozatot, de a gyermektartásdíjért való felelősség megállapításához a származást meg kell állapítani.¹⁷³

e) **Ideiglenes intézkedések iránti eljárás megindítása vagy elősegítése**

910. A jogosult kérheti valamely szerződő államtól ideiglenes vagy meghatározott időre szóló intézkedések iránti eljárás megindítását vagy elősegítését egy függőben lévő tartási kérelem sikerének biztosításához. Ez a megkeresés vonatkozhat a vagyontárgyak elidegenítésének megakadályozására, vagy egy másik határozat végrehajtásának a tartási kérelem elintézéséig tartó szüneteltetésére. Ez támogathatja a megindítandó, egyezmény szerinti tartási eljárást.

f) **Okiratok kézbesítésének megkönnyítése**

911. Tartási ügyekben fontos lehet az okiratok kézbesítésében történő segítségnyújtás, amennyiben az ügy bírósági szakaszban van valamelyik államban és a félnek az államon kívül tartózkodó fél részére kell valamit kézbesítenie. Valamely állam e megkeresésre adott válasza attól függ, hogy az érintett államok nemzetközi szerződéseknek részes felei-e, továbbá a megkeresett állam belső jogától is (50. cikk).¹⁷⁴

C. Ha a megkeresés a megkereső államban folyó, nemzetközi elemmel rendelkező ügghöz kapcsolódik (a 7. cikk (2) bekezdése)

912. Ha a különleges intézkedések iránti megkeresésre nemzetközi elemmel rendelkező ügy kapcsán kerül sor, a megkeresés nem szorítkozik a fentebb felsorolt hat megkereséstípusra. A különleges intézkedést kérő személy kérhet más olyan típusú segítséget is, amely a tartási eljárásban jelentőséggel bírhat.¹⁷⁵

¹⁷² Lásd még a magyarázó jelentés 648–651. pontját.

¹⁷³ Ha a megkereső államban folytatott bírósági eljáráshoz szükséges a származás bizonyítása, és mindkét állam részes fele az 1970. évi bizonyításfelvételi egyezménynek, olvassa el a 3. fejezet többi hágai egyezményről szóló 2. részének V. szakaszát.

¹⁷⁴ Lásd még a magyarázó jelentés 648–651. pontját.

¹⁷⁵ További példákért lásd a magyarázó jelentés 193. pontját.

D. Hiánytalanok-e az iratok?

913. Sem a 7. cikk (1) bekezdése, sem a 7. cikk (2) bekezdése szerinti különleges intézkedések iránti megkereséshez nem rendszeresítettek még ajánlott formanyomtatványt, az Állandó Iroda azonban a jövőben ki fogja azt dolgozni. A megkeresési csomag tartalma magának a megkeresésnek a jellegétől függ. Ajánlott formanyomtatvány rendszeresítéséig az államok saját formanyomtatványukat használhatják erre a célra. A megkeresett államnak a megkeresés típusától és a megkeresés körülményeitől függően az alábbiakra vonatkozó iratok továbbíthatóak:

- a kért konkrét különleges intézkedés,
- terveznek-e az egyezmény szerinti tartási kérelmet, illetve a megkereső állambeli tartási ügynek van-e nemzetközi eleme,
- a tervezett tartási kérelem típusa (például elismerés, végrehajtás, határozat hozatala vagy módosítása iránti kérelem),
- a különleges intézkedés szükségességének okára vonatkozó adatok,
- a kérelmező és a kérelmezett/alperes elérhetőségi adatai.

914. Az iratcsomag és a különleges intézkedések iránti megkeresés elkészítésekor biztosítani kell a következő elemek meglétét:

a) Magánélet védelme

915. Az egyezmény úgy rendelkezik, hogy az egyezmény alkalmazásában összegyűjtött vagy továbbított információk nem fedhetőek fel, illetve erősíthetők meg, ha ez a személyek egészségét, biztonságát vagy szabadságát veszélyeztethetné.

916. Ha ilyen jellegű aggály áll fenn, ezt a megkereséshez rendszeresített formanyomtatványon jelezze, és a személyes adatokat külön formanyomtatványon, ne a megkeresésben adja meg.

b) A központi hatóság adatai

917. Adja meg a megkereső központi hatóság és azon személy adatait, akivel kapcsolatba kell lépni, ha a megkeresett állam további intézkedéseket kér. A központi hatóságok közötti kommunikáció a megkeresett állam hivatalos nyelvén, más nyelven, illetve angolul vagy franciául történik. Az országprofilból kiderül, hogy melyik nyelvet kell használni.

918. Adja meg a megkereső központi hatóság elérhetőségi adatait. Ezek az adatok megtalálhatóak az országprofilban.

c) A kérelmező adatai

919. A kérelmező a különleges intézkedések iránti megkeresést benyújtó személy. A kötelezett is lehet különleges intézkedések kérelmezője.

d) Azon személy(ek) adatai, aki(k) részére a tartást kéri

920. Ez fontos annak biztosításához, hogy a tartási kötelezettség az egyezmény alkalmazási körébe tartozzon (lásd a 3. fejezetet). Ha a kérelmező saját magának kéri a tartást, ezt az információt meg kell adni. Más családtagok vagy eltartottak vonatkozásában meg kell adni a családi kapcsolatot és a gyermek születési idejét annak igazolásához, hogy a gyermek 21 év alatti, és azért az egyezmény hatálya alá tartozik. A születési anyakönyvi kivonaton vagy más hivatalos okmányokon szereplő nevet kell feltüntetni.

e) **A kötelezett adatai**

921. A kötelezett adataira a megkeresés fajtájától függően lesz szükség. Adja meg a kötelezett adatait, ha a megkeresés tárgya a származás megállapítása, a kötelezett tartózkodási helye, illetve vagyontárgyainak fellelhetősége vagy jövedelme keletkezésének helye.

f) **A csatolt iratok listája**

922. Tüntesse fel, hogy a kérelemhez csatolt-e iratokat, és sorolja fel ezen iratokat.

E. Megküldés a megkeresett államnak

923. Az összeállított iratcsomagot meg lehet küldeni a megkeresett állam központi hatóságának A különleges intézkedések iránti megkeresések esetében a megkeresett államot nem kötik a 12. cikkben a visszaigazolásra előírt határidők, azonban a másik szerződő állammal való eredményes együttműködés általános kötelezettsége azt is jelenti, hogy a megkeresést ésszerű időn belül vissza is kell igazolni. Bevált gyakorlat minimálisan a 12. cikkben foglalt határidők betartása.

III. Egyéb kérdések

A. Költségek

924. Fontos megjegyezni, hogy a költségmentes jogi segítségnyújtás általános elvei (14. és 15. cikk) a különleges intézkedések iránti megkeresések esetében nem érvényesülnek, még akkor sem, ha azok potenciális gyermektartási kérelemhez kapcsolódnak.

925. A megkeresett központi hatóság díjfizetéshez kötheti a különleges intézkedések iránti megkeresések teljesítésével kapcsolatos szolgáltatásait. A 8. cikk azonban előírja, hogy a kérelmezőtől csak a „kivételes” költségek megtérítése kérhető. Emellett a költségek kérelmező általi megtérítésének csak akkor van helye, ha a kérelmező előzőleg hozzájárult a szolgáltatások adott díjazás melletti nyújtásához. Az egyezmény nem határozza meg a „kivételes” fogalmát, és a belső jog és szabályzatok rendezik, hogy mely költségek minősülnek kivételesnek.¹⁷⁶

Példa

926. „Z” tartózkodási helye „A” országban van, gyermeke apja „D”. „Z” úgy véli, hogy „D”-nek még a tartási határozat meghozatala előtt értékesíthető vagyontárgyai vannak „B” országban. „Z” két lehetőség közül választhat. Különleges intézkedések iránti megkeresést kezdeményezhet „A” ország központi hatóságán keresztül a vagyontárgyak tartási határozat meghozataláig történő zárolását célzó ideiglenes intézkedés iránt. Ha ezt választja és a kérelemnek költségvonzata van (pl. a bírósági gondnok díja), ezek a költségek „kivételesnek” minősíthetőek és „Z”-től behajthatóak, ha azokhoz előzetesen hozzájárult. Ehelyett „Z” kérheti „B” országban tartási határozat meghozatalát és e kérelem keretében kérheti a vagyontárgyak zárolását. Ha „Z” ezt a lehetőséget választja, nem kell viselnie az ideiglenes intézkedésekkel kapcsolatban semmiféle költséget.¹⁷⁷

¹⁷⁶ Lásd a magyarázó jelentés 223. pontját.

¹⁷⁷ Amennyiben a megkeresett állam nem tett nyilatkozatot a gyermek anyagi helyzetet felmérő vizsgálat alkalmazására, vagy a megkeresett állam a költségmentes jogi segítségnyújtás előtt nem vizsgálja a megalapozottságot. (Lásd a 3. fejezetet.)

927. A fenti példában, ha „Z” számára fontos a költségek kérdése, dönthet a különleges intézkedések iránti megkeresés mellőzése mellett. Emlékeztetni kell azonban arra, hogy a példában a megkeresett állam vagy „Z” költségei a kötelezettől a későbbi tartási kérelem keretében behajthatóak, ha ezt a megkeresett állam belső joga lehetővé teszi.

B. Személyes adatok védelme

928. Az egyezmény konkrét korlátozásokat tartalmaz az egyezmény alapján bizonyos körülmények között gyűjtött vagy továbbított információk felfedésére és megerősítésére vonatkozóan. Az információk felfedése vagy megerősítése nem lehetséges akkor, ha az egy adott személy egészségét, biztonságát vagy szabadságát veszélyeztetné (40. cikk (1) bekezdés). Ez a személy lehet gyermek, a kérelmező vagy a kérelmezett/alperes, vagy bármely más személy. Az egyezmény nem korlátozza ezt a személyi kört.

929. Amennyiben a központi hatóság megállapítja, hogy az adatok felfedése vagy megerősítése ilyen kockázatot teremthet, ezen aggályait megosztja a másik érintett központi hatósággal, és ez utóbbi központi hatóság ezt a megállapítást figyelembe fogja venni az egyezmény szerinti kérelem feldolgozásakor. A megkeresett központi hatóság nem köteles figyelembe venni a megkereső központi hatóság által megállapított kockázatot, azt azonban vizsgálnia kell, hogy a közlés egy adott személy egészségét, biztonságát vagy szabadságát veszélyeztetné-e. Ebben a helyzetben a megkeresett központi hatóság eljárását az határozza meg, hogy mire van szükség a kérelem feldolgozásához és a központi hatóság egyezmény szerinti kötelezettségeinek teljesítéséhez (40. cikk (1) és (3) bekezdés).

930. Egyes esetekben a belső jog tilthatja is meghatározott személyes adatok kérelmezőnek vagy a megkereső állam központi hatóságának való kiadását, azonban általános tájékoztatásra (például annak visszaigazolására, hogy a kötelezett az államban rendelkezik tartózkodási hellyel) rendszerint sor kerül.

***Bevált gyakorlat:** Ha az adatkérés konkrét személyes adatok kiadásával járna, előzetesen egyeztetni kell a megkeresett központi hatósággal, hogy az adatok kiadhatóak-e a megkereső központi hatóságnak vagy a kérelmezőnek. Ha nem adhatóak ki, a kérelmezőnek esetleg be kell nyújtania a 10. cikk szerinti kérelmet (elismerés és végrehajtás, határozat hozatala, módosítása stb. iránt) anélkül, hogy ezeket az adatokat előzőleg beszerezné.*

IV. További anyagok

A. Gyakorlati tanács

- Emlékeztetőül: noha a különleges intézkedések iránti megkeresések nem minősülnek a 10. cikk szerinti kérelemnek, azokat ennek ellenére minden államban a központi hatóságon keresztül kell intézni. A hatáskörrel rendelkező hatósághoz különleges intézkedés iránti közvetlen kérelem nem intézhető.
- A megkeresett állam központi vagy hatáskörrel rendelkező hatósága által a különleges intézkedések iránti megkeresésre reagálva hozott intézkedések jórészt mérlegelési jogkörbe tartoznak. Ezért előfordulhat, hogy a 10. cikk szerinti kérelmet megelőzően a különleges intézkedés iránti megkeresésről való döntéskor (például a származás megállapítása érdekében) a kérelmezőnek meg kell fontolnia, hogy a különleges intézkedések iránti megkeresés az eljárásban szükségtelen késedelmet okozna-e.

B. Kapcsolódó formanyomtatványok

Adattovábbítási formanyomtatvány

C. Az egyezmény vonatkozó cikkei

2. cikk
3. cikk
7. cikk
8. cikk
15. cikk
38. cikk
40. cikk
50. cikk
51. cikk

D. A kézikönyv kapcsolódó szakaszai

Lásd az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kimenő és bejövő kérelmekről szóló 4., illetve 5. fejezetet.

Lásd a tartási határozat meghozatala iránti bejövő és kimenő kérelmek feldolgozásáról szóló 8., illetve 9. fejezetet.

Lásd a tartási határozatok végrehajtásáról szóló 10. fejezetet.

Lásd a határozatok módosításáról szóló 11. és 12. fejezetet.

V. Ellenőrző lista a különleges intézkedések iránti kimenő megkeresésekhez

	Eljárás	A kézikönyvbeli hivatkozás
1.	A megkeresés háttérének vizsgálata	II(A)
2.	Ha a megkeresés az egyezmény szerinti, lehetséges kérelemmel kapcsolatos:	
2a.	Annak visszaigazolása, hogy a megkeresés a felsorolt intézkedések egyikére vonatkozik-e	II(B)
3.	Ha a megkeresés a megkereső államban folyó tartási eljáráshoz kapcsolódik:	II(C)
3a.	A megkeresés bármilyen típusú, szükséges segítségre vonatkozhat	II(C)
4.	Az iratcsomag összeállítása	II(D)
5.	Megküldés a megkeresett államnak	II(E)

VI. Gyakran ismételt kérdések

Különleges intézkedések iránti megkereséshez be kell-e nyújtani az egyezmény szerinti kérelmet?

931. Nem. A kérelmező választása szerint felkérheti a központi hatóságot különleges intézkedések iránti megkeresés küldésére, annak meghatározása eszközeként, hogy a kérelmet egyáltalán célszerű-e benyújtani. Ez lehet a helyzet például akkor, ha a kötelezett jövedelmére vagy vagyontárgyaira vonatkozó adatokat kívánják felhasználni a végrehajtás iránti kérelem megindításának eldöntésekor.

A megkeresett központi hatóság köteles-e a különleges intézkedések iránti megkeresésben kért szolgáltatás nyújtására?

932. Nem minden esetben. A központi hatóságnak csak akkor kell a megfelelő intézkedéseket megtennie a különleges intézkedések iránti kérelemre válaszul, ha meggyőződött arról, hogy azokra a kérelmezőnek szüksége van ahhoz, hogy tartási határozat meghozatala, elismerése, elismerése és végrehajtása, illetve módosítása érdekében a 10. cikk szerinti kérelmet nyújtson be, vagy eldöntse, hogy ilyen kérelmet célszerű-e benyújtani (7. cikk (1) bekezdés). Megjegyzendő, hogy eltérő a szóhasználat a 7. cikk (1) és (2) bekezdésében, az előbbi úgy rendelkezik, hogy a megkeresett központi hatóság **megteszi** a megfelelőnek ítélt intézkedéseket (amennyiben az egyezmény szerinti ügy indítását tervezik), az utóbbi pedig úgy, hogy a központi hatóság **hozhat** különleges intézkedéseket (nemzetközi elemmel rendelkező ügyekben).

14. fejezet

Különleges intézkedések iránti bejövő megkeresések feldolgozása

A fejezet felépítése:

Ez a fejezet a különleges intézkedések iránti bejövő megkeresésekkel foglalkozik.

Az I. szakasz áttekintést nyújt e megkeresésekről, a megkeresésre jogosultakról és az alkalmazás eseteiről.

A II. szakasz a beérkező anyagok ellenőrzésének eljárását vagy lépéseit és a megkeresés feldolgozását ismerteti.

A III. szakasz a költségek kérdését taglalja.

A IV. szakaszban hivatkozások és a megkereséssel kapcsolatos további anyagok találhatóak.

Az V. szakaszban ellenőrző lista található azok számára, akiknek a folyamat egyszerű áttekintésére van szükségük.

A VI. szakasz az e kérelmekkel kapcsolatosan leggyakrabban feltett kérdések közül ismerteti néhányat.

I. Áttekintés – Különleges intézkedések iránti megkeresések

A. Milyen esetekben alkalmazandó ez a megkeresés?

933. Ilyen megkeresést két különböző helyzetben nyújtanak be, amikor a kérelmező bizonyos korlátozott mértékű segítségnyújtást kér egy másik szerződő államtól.

934. Különleges intézkedések iránti megkeresés küldhető a 7. cikk (1) bekezdése alapján az alábbiak érdekében:

- segítségnyújtás a kérelmezőnek az egyezmény szerinti elismerés, elismerés és végrehajtás, végrehajtás, határozathozatal vagy módosítás iránti kérelem benyújtásában, vagy
- segítségnyújtás a kérelmezőnek annak eldöntésében, hogy ilyen kérelmet be kell-e nyújtani.

935. Ezen túlmenően a 7. cikk (2) bekezdése alapján különleges intézkedések iránti megkeresés kezdeményezhető, amennyiben a szerződő államon belül tartási kérelem van folyamatban, és ha az ügynek nemzetközi eleme van, az eljárás előmozdítása érdekében.

936. A 7. cikk (1) bekezdése alapján hat intézkedés kérhető. A központi hatóság különleges intézkedések iránti megkeresésekre való reagálása mérlegelési jogkörétől függ, és az egyes államokban elérhető segítségnyújtás szintje jelentősen eltérhet. Ha a megkeresés az egyezmény 10. cikke szerinti lehetséges kérelemre vonatkozik, a megkeresett központi hatóság először azt határozza meg, hogy szükség van-e a szolgáltatásokra, majd a saját erőforrásainak és az állam belső jogának megfelelően

megteszi a megfelelőnek ítélt intézkedéseket.¹⁷⁸

937. Ha a megkeresés alapja a 7. cikk (2) bekezdése, és a megkereső államban folyó tartási eljáráshoz kapcsolódik, a megkeresés nem korlátozódik a 7. cikk (1) bekezdésében meghatározott hat intézkedésre. A kérelmező kérhet bármely más intézkedést; azonban teljes egészében a megkeresett állam mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy segítséget nyújt-e a kért intézkedésekhez, illetve azokat elősegíti-e.

B. Példaeset

938. A jogosult „A” országban hozott **tartási** határozattal rendelkezik. A jogosult úgy véli, hogy a kötelezett tartózkodási helye „B” országban lehet. A jogosult meg kívánja erősíttetni ezt az információt, mielőtt a kérelem és a határozat lefordítására pénzt költene a határozat „B” országban való elismerésre és végrehajtásra történő megküldése céljából. „A” és „B” ország egyaránt az egyezmény szerződő állama.

939. Az egyezmény értelmében a jogosult **különleges intézkedések iránti megkeresést** kezdeményezhet. „A” ország központi hatósága a megkeresést „B” országba továbbítja azzal a kéréssel, hogy végezzenek kutatást annak megállapítására, hogy a kötelezett tartózkodási helye „B” országban van-e. A megteendő lépésekre „B” ország belső joga és szabályzatai irányadóak. „B” ország visszaigazolja, hogy a kötelezett tartózkodási helye „B” országban van-e. A kötelezett lakcímét csak akkor adják ki, ha ezt „B” ország belső joga megengedi. A jogosult ezt követően kezdeményezheti az egyezmény 10. cikke szerinti elismerés és végrehajtás iránti kérelmet.

A tartás fogalma kiterjed a gyermeket, a házastársat vagy élettársat megillető tartásdíjra, továbbá a gyermek, a házastárs vagy élettárs ellátásával kapcsolatos költségekre is. Az egyezmény értelmében az államok a tartási kötelezettséget a családi kapcsolatok más formáiból eredő tartásdíj-fizetési kötelezettségekre is kiterjeszthetik.

C. Ki küldhet megkeresést?

940. A különleges intézkedés iránti megkereséseket minden államban a központi hatóságon keresztül kell intézni. A megkeresést nem lehet közvetlenül a hatáskörrel rendelkező hatósághoz intézni.¹⁷⁹

941. A központi hatósághoz megkeresést csak a **jogosult** – ideértve a jogosult nevében eljáró vagy a jogosultnak ellátásokat nyújtó állami szervet – vagy a kötelezett terjeszthet be. Még abban az esetben is, ha a tartási kérelem vagy eljárás, amelyhez az intézkedések kapcsolódnak, teljes egészében belföldi és a megkeresés alapja a 7. cikk (2) bekezdése, a kérelemnek vagy eljárásnak az egyezmény e kézikönyv 3. fejezetében kifejtett alkalmazási körébe kell tartoznia.

A jogosult az az egyén, aki tartásra jogosult, vagy tartási igényt érvényesít. A jogosult lehet szülő, házastárs, gyermek, nevelőszülő vagy más, a gyermeket gondozó rokon vagy személy. Egyes államokban ezt a személyt a tartás címzettjének, hitelezőnek, gondviselőnek vagy felügyeleti joggal rendelkező szülőnek is nevezhetik.

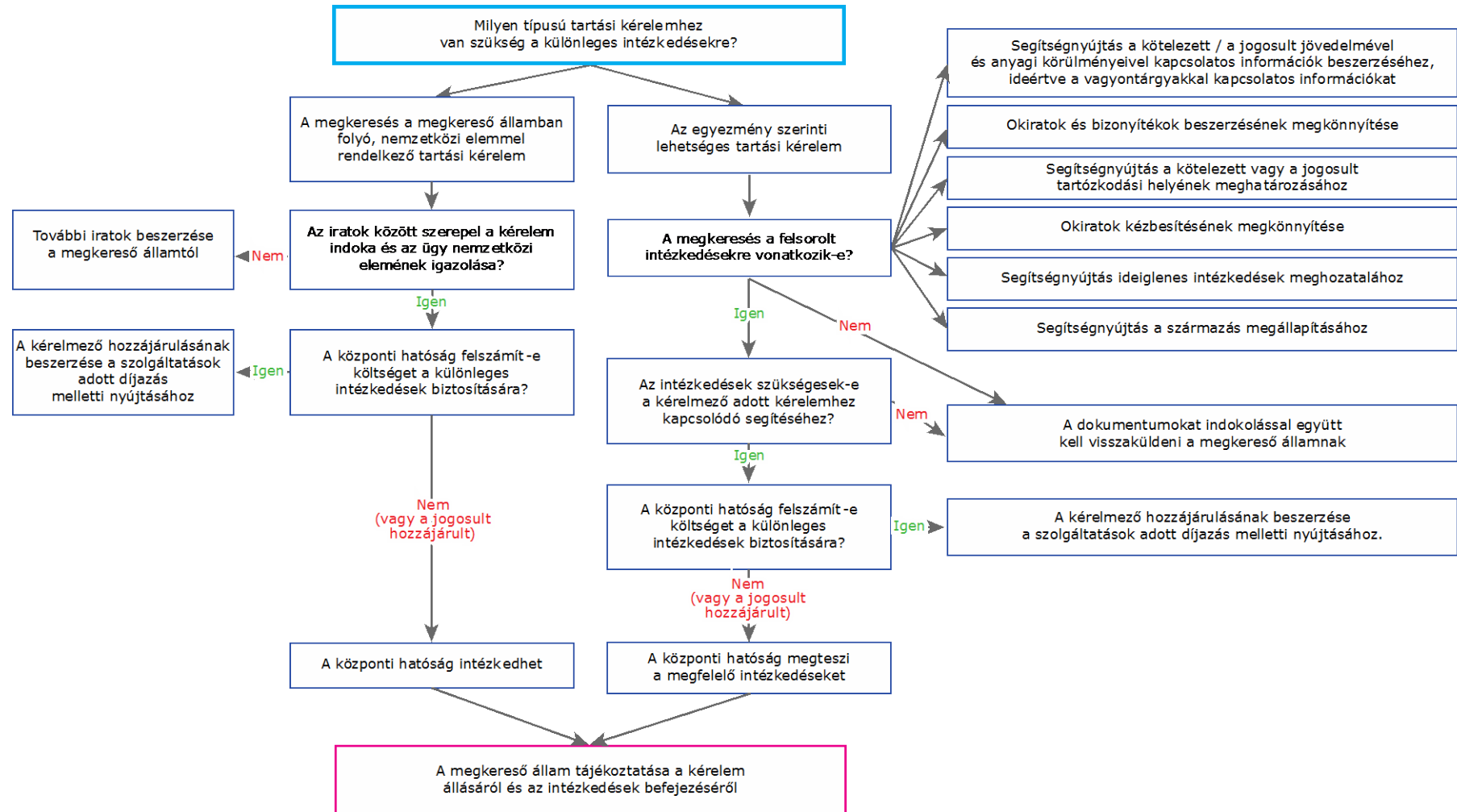
D. Folyamatábra

942. A következő oldalon található folyamatábra a különleges intézkedések iránti bejövő megkeresések feldolgozási eljárását mutatja be.

¹⁷⁸ Lásd a magyarázó jelentés 204. pontját.

¹⁷⁹ Lásd a magyarázó jelentés 193. pontját.

A KÜLÖNLEGES INTÉZKEDÉSEK IRÁNTI BEJÖVŐ MEGKERESÉSEK FELDOLGOZÁSA

36. ábra: Folyamatábra – különleges intézkedések iránti megkeresések feldolgozása

II. Eljárások

A. A megkeresés beérkezésének visszaigazolása

943. A különleges intézkedések iránti megkeresés esetében nem kell a kötelező elismervényt használni. A központi hatóságnak ennek ellenére továbbra is tartania kell magát az egyezmény általános követelményeihez és biztosítania kell, hogy a megkereső állam tájékoztatást kapjon a megkeresés beérkezéséről.

B. Az egyezmény szerinti kérelemről van-e szó?

944. Amint azt fentebb említettük, a megkeresett központi hatóság másként reagál a különleges intézkedések iránti megkeresésekre attól függően, hogy a megkeresés az egyezmény szerinti lehetséges kérelemhez (7. cikk (1) bekezdés), vagy pedig a megkereső államban folyamatban levő tartási eljáráshoz kapcsolódik-e (7. cikk (2) bekezdés).

945. Ha a különleges intézkedést azért kérik, hogy a kérelmezőnek az egyezmény szerinti kérelem benyújtásában vagy annak meghatározásában segítsenek, hogy ilyen kérelmet be kell-e nyújtani, a megkeresett központi hatóságnak először „meg kell győződnie” arról, hogy az intézkedések szükségesek-e az adott kérelemhez történő segítségnyújtáshoz. Ha a megkeresés ennek megfelel, a központi hatóság megfelelő intézkedéseket tesz a segítségnyújtáshoz.

946. A 7. cikk (2) bekezdése kissé eltérő reagálást ír elő arra az esetre, ha a megkeresés a megkereső állambeli tartási eljárással összefüggésben merül fel, ha az ügy nemzetközi elemmel rendelkezik. Ezekben az esetekben a reagálás nagyobb mértékben mérlegelési alapú, mivel a megkeresett központi hatóság intézkedhet, de arra nem köteles.

947. Mindegyik esetben a megkeresett állam dönti el, hogy mely intézkedések helyénvalóak, illetve melyeket veszi igénybe a kért segítségnyújtáshoz.

C. Ha a különleges intézkedések iránti megkeresés az egyezmény szerinti tervezett kérelemhez kapcsolódik (7. cikk (1) bekezdés)

1. A megkeresés valamelyik felsorolt intézkedésre vonatkozik-e?

948. A kérhető intézkedések köre behatárolt. Ha a beérkezett megkeresés nem a 7. cikkben meghatározott intézkedésre vonatkozik, a megkeresés nem dolgozható fel, és a megkereső államot erről megfelelően tájékoztatni kell. A kérhető intézkedések köre az alábbi:

a) A kötelezett vagy a jogosult tartózkodási helyének meghatározása

949. A kérelmező kérheti a megkeresett állam központi hatóságának segítségét a jogosult vagy kötelezett tartózkodási helyének meghatározásához. Ennek célja legvalószínűbben annak eldöntése, hogy a kérelmet abba az államba kell-e megküldeni feldolgozásra. A kérelemnek az adott államba történő megküldése előtt a jogosult is kérheti annak megállapítását, hogy a kötelezett ott rendelkezik-e tartózkodási hellyel, illetve előfordulhat az is, hogy a kötelezett a módosítás iránti kérelem benyújtási helyének eldöntéséhez szeretné tudni, hogy a jogosult a megkeresett államban rendelkezik-e tartózkodási hellyel, ha a határozatot abban az államban hozzák.

b) A jövedelemre, vagyontárgyakra és pénzügyi helyzetre vonatkozó információk beszerzése

950. A központi hatóság felkérhető a kötelezett vagy a jogosult pénzügyi helyzetére vonatkozó információk beszerzésében történő segítségnyújtásra, ideértve a jövedelemre és vagyontárgyakra vonatkozó adatokat is. Ezekre az információkra például azért lehet szükség, hogy a határozat végrehajtásához meg lehessen határozni, hogy a kötelezett rendelkezik-e vagyontárgyakkal vagy jövedelemmel a megkeresett államban. A megkeresett állam adatvédelmi jogszabályaitól függ, hogy konkrét személyes adatok milyen mértékben adhatóak ki a megkereső központi hatóságnak vagy a kérelmezőnek.

c) Bizonyítékok beszerzése

951. A központi hatóság felkérhető az eljárási célokra szükséges okirati vagy más bizonyítékok beszerzésében való segítségnyújtásra is. Valamely állam e megkeresésre adott válasza attól függ, hogy az érintett államok részes felei-e nemzetközi szerződésnek, továbbá a megkeresett állam belső jogától is (50. cikk).¹⁸⁰

952. Ha például a gyermek „A” országban született, de a jogosult tartózkodási helye már nem ott van, előfordulhat, hogy a jogosultnak szüksége lehet a születési anyakönyvi kivonat másolatára a tartási kérelem intézéséhez. A születési anyakönyvi kivonat beszerzése céljából különleges intézkedések iránti megkeresést lehet küldeni „A” országba.

d) Segítségnyújtás a származás megállapításához

953. A központi hatóság segítsége kérhető, ha a tartási határozat meghozatalához a származás megállapítása szükséges. Noha a származás megállapítására sor kerülhet a határozathozatal iránti kérelem keretében is, lehetnek olyan körülmények, amelyek fennállása esetén a jogosult a kérelem benyújtása előtt kér segítséget a származás megállapításában. Valamely állam e megkeresésre adott válasza függ belső jogától, attól, hogy a megkeresés bírósági eljáráshoz szükséges bizonyítékra irányul-e, valamint hogy mindkét állam részes fele-e

A kötelezett az az egyén, akit tartásra köteleztek, vagy akivel szemben a tartási igényt érvényesítik. A kötelezett lehet szülő, házastárs vagy bárki más, akit a határozat meghozatalának helyén érvényes jogszabályok értelmében tartásdíj fizetésének kötelezettsége terhel. Egyes államokban ezt a személyt tartásdíj-fizetőnek, adósnak, nem gondviselő vagy különélő szülőnek nevezik.

bármely más nemzetközi egyezménynek (az 50. cikk). E kérdéskör kifejtését lásd a 3. fejezet többi hágai egyezményről szóló 2. részének V. szakaszában.

e) Ideiglenes intézkedések iránti eljárás megindítása

954. A megkeresés irányulhat kezdeményezendő ideiglenes intézkedések meghozatalára, amennyiben azok szükségesek a tartási kérelem elindításához vagy egy folyamatban lévő tartási kérelem eredményének biztosításához. Ezek az intézkedések rendszerint a megkeresett állam területére fognak korlátozódni. A jogosult kérheti például valamely ingatlanra zálogjog bejegyzését az ingatlan eladásának megakadályozására, annak érdekében, hogy a vagyontárgy a tartási határozat végrehajtása iránti későbbi kérelemhez rendelkezésre álljon.

¹⁸⁰ Lásd még a magyarázó jelentés 648–651. pontját.

f) **Okiratok kézbesítésének elősegítése**

955. A megkeresett államtól kérhető a tervezett tartási eljáráshoz kapcsolódó okiratok kézbesítésében történő segítségnyújtás. Valamely állam e megkeresésre adott válasza attól függ, hogy az érintett államok részes felei-e nemzetközi szerződéseknek, továbbá a megkeresett állam belső jogától is (50. cikk).¹⁸¹

2. **A kért intézkedések szükségesek-e?**

956. Ha a megkeresés szükséges az egyezmény szerinti tervezett kérelemhez, a megkereső állam által megküldött dokumentációnak¹⁸² elegendő információt kell tartalmaznia ahhoz, hogy a megkeresett központi hatóság eldönthesse, az intézkedésekre szükség van-e.

3. **Megfelelő intézkedések meghozatala**

957. A megkeresés áttekintését követően a megkeresett állam dönti el, hogy mely intézkedések megfelelőek, illetve melyeket hoz meg a kért segítségnyújtás biztosítására. Maga a központi hatóság is intézkedhet, vagy a megkeresést a hatáskörrel rendelkező hatósághoz utalhatja.

D. Ha a megkeresés a megkereső államban folyó, nemzetközi elemmel rendelkező üggyhöz kapcsolódik (7. cikk (2) bekezdés)

958. Ha a megkeresés nem az egyezmény szerinti tervezett kérelemhez kapcsolódik, a megkeresés bármely típusú segítségnyújtásra vonatkozhat, a 7. cikk (1) bekezdésében felsoroltakat is ideértve. A megkeresett állam reagálása azonban teljes egészében a mérlegelési jogkörébe tartozik.

959. A megkeresett állam ilyen megkeresésekre történő reagálását az állam belső joga és belső szabályzatai határozzák meg. Bevált gyakorlatként azonban a központi hatóság segítséget nyújthat, ha ezzel szűkítené vagy kiiktatná az ügy megkereső államhoz történő utalásának szükségességét, és felgyorsítaná a gyermektartás vagy családi tartás beszedését. A tartási határozat megkereső államban történő meghozatala érdekében nyújtott segítség például kiiktathatja a határozat hozatala iránti közvetlen kérelem megkeresett állambeli kezdeményezésének szükségességét.

E. Állapotjelentés küldése a megkereső államnak

960. Az egyezmény szerinti kérelmekhez használt állapotjelentés formanyomtatvány használata nem követelmény a különleges intézkedések iránti megkeresések esetében, és a különleges intézkedés iránti megkeresésekre a 12. cikkben előírt ügyintézési határidők sem vonatkoznak. A központi hatóságnak ennek ellenére továbbra is tartania kell magát az egyezmény általános követelményeihez, és biztosítania kell, hogy a megkereső állam ésszerű időn belül tájékoztatást kapjon a megtett lépésekről. Minden esetben bevált gyakorlat a 12. cikk határidőinek betartása.

¹⁸¹ Ugyanott.

¹⁸² A különleges intézkedések iránti megkeresésekhez ajánlott formanyomtatvány kidolgozását követően mindezen adatok szerepelni fognak a formanyomtatványon.

III. Egyéb kérdések

A. Költségek

961. A különleges intézkedések iránti megkeresések kivételt képeznek az egyezmény azon általános rendelkezése alól, hogy a központi hatóság saját költségeit viseli. A központi hatóság felszámíthatja a kérelmezőnek a különleges intézkedések iránti megkeresésekkel kapcsolatban felmerült költségeket, ha ezek a költségek kivételesek (8 cikk). Megjegyzendő azonban, hogy a költségek a kérelmezőn kívül mással (például a kötelezettel vagy a kérelmezettel/alperessel) is megtéríthetők, ha ezt a megkeresett állam belső joga lehetővé teszi.¹⁸³

962. Az egyezmény a kivételes költségek fogalmát konkrétan nem határozza meg.¹⁸⁴ Vannak azonban szokatlan, az általánostól eltérő vagy az általános szabály alól kivételt képező költségek. A megkeresés feldolgozásával kapcsolatos általános költségeket valószínűleg nem minősítik kivételesnek. Emiatt nem tartoznak ebbe a kategóriába a genetikai vizsgálat költségei vagy pedig az ideiglenes intézkedések iránti kérelem bírósághoz betérjésztésével kapcsolatos költségek.

963. Amennyiben a központi hatóság az intézkedések költségeit fel kívánja számítani a kérelmezőnek, a kérelmezőnek előzetesen, a szolgáltatás nyújtása előtt el kell fogadnia a költségtérítéssel kapcsolatos szolgáltatást. Ennek alapján a kérelmezőnek lehetősége lesz dönteni más ügyintézési mód igénybevételéről.

Példa

964. A jogosult tartózkodási helye „A” országban van, és gyermektartást kíván kérni. A kötelezett tartózkodási helye „B” országban van. A döntéshozatal előtt tisztázni kell az apaság kérdését.

965. A jogosult két dolgot tehet. Helye van különleges intézkedések iránti megkeresésnek, amely irányulhat „B” ország segítségnyújtására a származás megállapításában vagy pedig a származás „A” országban történő megállapításának elősegítésére. „B” ország közölni fogja, ha az eljárás költségeit felszámítja a jogosultnak. Ha igen, a jogosult egyszerűen dönthet úgy, hogy az egyezmény 10. cikke szerinti, határozat hozatala iránti kérelmet terjeszt be „B” országban, és kérheti a származás ezen eljárás keretében történő megállapítását. Ha a jogosult az egyezmény 10. cikke szerint határozat hozatala iránti kérelmet kezdeményez, a származás megállapításának költsége csaknem minden esetben a kérelmezőnek költségmentesen nyújtott szolgáltatások körébe fog tartozni,¹⁸⁵ (lásd a 3. fejezetet.)

IV. További anyagok

A. Gyakorlati tanács

- Ha az Ön állama valószínűleg költségtérítést számít fel a különleges intézkedésekért, lehetőleg mielőbb tájékoztassa erről a megkereső állam központi hatóságát. Egyes esetekben a költségtérítés a kérelmező számára mérlegelendő tényező annak eldöntésekor, hogy a különleges intézkedések iránti megkeresések helyett egyszerűen az egyezmény szerinti kérelmet adja-e be.

¹⁸³ Lásd a magyarázó jelentés 215. pontját.

¹⁸⁴ Lásd a magyarázó jelentésben olvasható elemzést a 223. pontban.

¹⁸⁵ Az államnak a gyermek anyagi helyzetét felmérő vizsgálat alkalmazásáról tett esetleges nyilatkozata függvényében.

- A kérelmezőt minden esetben tájékoztatni kell a fizetendő költségtérítésről, és az intézkedések előtt be kell szerezni az ehhez való hozzájárulását.
- A megkeresés beérkezésekor bevált gyakorlat, hogy a megkeresett állam ügyintézője tájékoztatja a megkereső állam központi hatóságát arról, hogy mennyi ideig tart az ügy elintézése.
- A különleges intézkedések iránti megkeresések kivételt képeznek azon általános szabály alól, hogy az egyezmény szerinti megkereséseket a hatáskörrel rendelkező hatóságokhoz kell megküldeni és a kérelmek intézése a központi hatóságokon keresztül történik. Csak a központi hatóság kezdeményezhet vagy fogadhat különleges intézkedések iránti megkereséseket.

B. Kapcsolódó formanyomtatványok

Elismervény

A különleges intézkedések iránti megkereséshez formanyomtatványt még nem rendszeresítettek.

C. Az egyezmény vonatkozó cikkei

6. cikk
7. cikk
8. cikk
15. cikk
43. cikk
50. cikk
51. cikk
52. cikk

D. A kézikönyv kapcsolódó szakaszai

Lásd az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kimenő és bejövő kérelmekről szóló 4., illetve 5. fejezetet.

Lásd a tartási határozat meghozatala iránti bejövő és kimenő kérelmek feldolgozásáról szóló 8., illetve 9. fejezetet.

Lásd a tartási határozatok végrehajtásáról szóló 10. fejezetet.

V. Ellenőrző lista a különleges intézkedések iránti bejövő megkeresésekhez

	Eljárás	A kézikönyvbeli hivatkozás
1.	A megkeresés beérkezésének visszaigazolása	II(A)
2.	Annak meghatározása, hogy az egyezmény szerinti kérelemről van-e szó	II(B)
3a.	Ha a megkeresés az egyezmény szerinti kérelemhez kapcsolódik, annak meghatározása, hogy a megkeresés a felsorolt intézkedések egyikére vonatkozik-e	II(C)(1)
3b.	Ha a megkeresés az egyezmény szerinti kérelemhez kapcsolódik, szükség van-e intézkedésekre?	II(C)(2)
3c.	Ha a megkeresés az egyezmény szerinti kérelemhez kapcsolódik, biztosítsa a szükség szerinti segítségnyújtást	II(C)(3)
4.	Ha a megkeresés nem az egyezmény szerinti kérelemhez kapcsolódik, tegye meg a belső szabályzatok és a belső jog által megengedett intézkedéseket	II(D)
5.	Az állapotjelentés formanyomtatvány megküldése	II(E)

VI. Gyakran ismételt kérdések

A megkeresett központi hatóság köteles-e a kért különleges intézkedések megtételére?

966. Nem minden esetben. Ha úgy dönt, hogy az intézkedésekre nincs szükség az egyezmény szerinti eljárásban való segítségnyújtáshoz (vagy az eljárás kezdeményezésének eldöntéséhez), a megkeresést visszautasíthatja. Ha a megkeresés a megkereső államban folyó tartási eljárással kapcsolatos segítségnyújtásra irányul, a segítségnyújtás mérlegelési alapú.

A megkeresett központi hatóság felszámíthat-e díjat a szolgáltatásaiért?

967. Igen – korlátozott esetkörben. A költségeknek kivételesnek kell lenniük és a kérelmezőnek hozzá kell járulnia ahhoz, hogy a szolgáltatásnyújtás ennek alapján történik.

15. fejezet

A formanyomtatványok kitöltése

A fejezet felépítése:

Ez a fejezet tartalmazza az egyezmény szerinti ügyekben használatos formanyomtatványok kitöltési útmutatóját.

Az I. szakaszban található az egyezmény szerinti bármely kérelemhez használandó két kötelező formanyomtatvány kitöltési útmutatója.

A II. szakasz az egyezmény szerinti négy legjelentősebb kérelemhez ajánlott formanyomtatványok kitöltési útmutatóját tartalmazza.

A III. szakaszban a további formanyomtatványok, így a pénzügyi adatok formanyomtatványa, a végrehajthatóságot megállapító okirat, a megfelelő értesítést igazoló dokumentum és más formanyomtatványok kitöltési útmutatója található.

A IV. szakaszban található az egyezmény szerinti kimenő kérelmekhez csatolandó iratokat felsoroló ellenőrző lista.

Az V. szakaszban a hatáskörrel rendelkező hatósághoz a határozatok elismerése és végrehajtása tárgyában benyújtandó közvetlen kérelemhez szükséges formanyomtatványok kitöltésére vonatkozó tájékoztatás található.

E fejezet függeléke a határozat elismerésének és végrehajtásának alapját fejtí ki azzal a céllal, hogy segítséget nyújtson az ügyintézőknek az elismerés vagy az elismerés és végrehajtás iránti kérelemhez ajánlott formanyomtatvány kitöltésében.

I. Az összes kérelemhez szükséges kötelező formanyomtatványok kitöltése

968. Ez a szakasz az egyezmény szerinti bármely kérelemhez használandó két kötelező formanyomtatvány kitöltését ismerteti. Ezek magának az egyezménynek a mellékleteiben is megtalálhatóak. A különleges intézkedések iránti megkeresésekhez és a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóságaihoz intézett közvetlen kérelmekhez ezeket a formanyomtatványokat nem kell használni.

A. Adattovábbítási formanyomtatvány

969. Az adattovábbítási formanyomtatvány a kérelem államok közötti szabványos és egységes megküldéséről gondoskodik. A formanyomtatványon szerepel a csomagban szereplő iratok és adatok felsorolása, és jelzi a megkeresett központi hatóságnak, hogy milyen jogorvoslat kérelmezéséről van szó.

970. Az adattovábbítási formanyomtatvány kötelező formanyomtatvány. A formanyomtatványt az egyezmény szerint benyújtott valamennyi kérelemhez csatolni kell. Az alábbiakban a nyomtatvány kitöltéséhez fűzünk magyarázatot. Ez a szakasz az egyezmény szerinti valamennyi kérelemre vonatkozik.

a) Preambulum

971. Egy másik központi hatóságnak megküldött bármely irat adattartalmát bizalmasan kell kezelni a kérelmet feldolgozó állam jogában előírtak szerint, és az adatokat csak az egyezmény szerinti tartási kérelemmel kapcsolatos célra lehet felhasználni. A formanyomtatvány preambuluma azonban azt is elismeri, hogy vannak olyan helyzetek, amikor a személyes adatok kiadása személyek egészségét, biztonságát vagy szabadságát veszélyeztetheti.

Az információk felfedésének tilalmáról a központi hatóság a 40. cikknek megfelelően dönt.

972. Ha a kérelmező jelezte, hogy ilyen aggály állhat fenn, jelölje be az információk felfedésének tilalmához kapcsolódó fenti rovatot a formanyomtatvány első oldalának tetején.

973. A személyes adatok védelméről lásd e fejezet II. szakaszát.

b) Megkereső központi hatóság

Hivatkozás: 1. és 2. szakasz

974. A személyes adatokra vonatkozó nyilatkozat alatti rovatok a **megkereső központi hatóság** és azon személy adatait tartalmazzák, akivel kapcsolatba kell lépni, ha a megkeresett állam további intézkedéseket kér. A központi hatóságok közötti kommunikáció a megkeresett állam nyelvén,¹⁸⁶ megállapodás szerinti más nyelven, vagy angolul vagy franciául zajlik, kivéve, ha a megkeresett állam fenntartást tett az angol vagy francia nyelv használata tekintetében. Az országprofilból kiderül, hogy melyik nyelvet kell használni. Ha a nyelv az ügynek az Ön országán belüli intézése tekintetében fontos tényező, adja meg az adott területen előnyben részesített nyelvet.

*A **megkereső központi hatóság** azon állam központi hatósága, ahol a kérelmet vagy a megkeresést kezdeményezik. Ez a központi hatóság megküldi a kérelmet a **megkeresett központi hatóságnak**, amely feldolgozza a kérelmet, és megküldi elintézésre egy hatáskörrel rendelkező hatóságnak.*

c) Megkeresett központi hatóság

Hivatkozás: 3. szakasz

975. A következő sorok kitöltése magától értetődő, ide kell írni a megkeresett központi hatóság elérhetőségi adatait. Ezek az adatok az országprofilban megtalálhatóak.

d) A kérelmező adatai

Hivatkozás: 4. szakasz

976. A kérelmező a tartási szolgáltatások iránti megkeresést benyújtó személy. A kérelmező az érintett kérelem típusától függően lehet a jogosult, beleértve az állami szerveket, vagy a kötelezett. A kérelmező lehet a gyermek jogi képviselője is.

¹⁸⁶ Ez lehet a megkeresett állam valamely részegységének – tartományának vagy területi egységének – hivatalos nyelve is, ilyen értelmű nyilatkozat esetében (a 44. cikk).

e) **Azon személy(ek) adatai, aki(k) részére a tartást kéri**

Hivatkozás: 5. szakasz

977. Ha a kérelmező saját magának kéri a tartást, ezt az a) pontban kell jelölni. Más családtagok vagy eltartottak esetében ki kell tölteni a kért adatokat, beleértve mindegyik gyermek születési idejét. Erre annak megállapításához van szükség, hogy a gyermek 21 év alatti, és ezért az egyezmény hatálya alá tartozik. A születési anyakönyvi kivonaton vagy más hivatalos okmányokon szereplő nevet kell feltüntetni.

f) **A kötelezett adatai**

Hivatkozás: 6. szakasz

a) *A 4. pontban feltüntetett kérelmezővel megegyező személy.*

978. Ezt a rovatot kell bejelölni, ha a kérelmező kötelezett. Ne feledkezzen meg arról, hogy a kötelezett nem kérheti határozat meghozatalát

979. Minden esetben ebben a pontban kell megadni a kötelezett alapadatait. A kötelezett további adatai a kérelem formanyomtatványon és a pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatványon szerepelnek, ha ezeket az adott kérelemhez használni kell.

g) **A kérelem megnevezése**

Hivatkozás: 7. szakasz

980. Az alábbi táblázatban szerepelnek a 10. cikk különböző pontjai szerinti kérelmek kereszthivatkozásai. Jelölje be a benyújtott kérelem típusát jelölő rovatot.

A cikk száma	Magyarázat
10. cikk (1) bekezdés a) pont	A megkeresett államtól eltérő államban hozott, meglévő tartási határozat elismerése, vagy elismerése és végrehajtása iránti jogosulti kérelem
10. cikk (1) bekezdés b) pont	A megkeresett államban hozott vagy elismert, meglévő határozat végrehajtása iránti jogosulti kérelem
10. cikk (1) bekezdés c) pont	Új határozat megkeresett államban történő meghozatala iránti jogosulti kérelem, amennyiben nincs határozat
10. cikk (1) bekezdés d) pont	A megkeresett állambeli határozathozatal iránti jogosulti kérelem, ha a meglévő tartási határozat elismerése vagy elismerése nem lehetséges
10. cikk (1) bekezdés e) pont	A megkeresett államban hozott határozat módosítása iránti jogosulti kérelem

10. cikk (1) bekezdés f) pont	A megkeresett államtól eltérő államban hozott határozat módosítása iránti jogosulti kérelem
10. cikk (2) bekezdés a) pont	A megkeresett államban hozott, meglévő tartási határozat elismerése, vagy végrehajtásának korlátozása iránti kötelezeti kérelem
10. cikk (2) bekezdés b) pont	A megkeresett államban hozott határozat módosítása iránti kötelezeti kérelem
10. cikk (2) bekezdés c) pont	A megkeresett államtól eltérő államban hozott határozat módosítása iránti kötelezeti kérelem

37. ábra: A 10. cikk szerinti kérelmek táblázata

Hivatkozás: 8. szakasz

981. Az adattovábbítási formanyomtatvány 8. szakasza sorolja fel a kérelemmel kötelezően megküldendő iratokat.

982. A 8. szakasz a) pontját akkor kell kitölteni, ha az elismerés és végrehajtás iránti kérelmet a 10. cikk (1) bekezdésének a) pontja alapján nyújtják be. Jelölje be a kérelme szempontjából helyénvaló rovatokat. A 30. cikkre hivatkozó utolsó rovatokat akkor kell kitölteni, ha a kérelem tartási kötelezettségről szóló megállapodás elismerésére irányul.

983. Ha a kérelem alapja nem a 10. cikk (1) bekezdésének a) pontja, az adattovábbítási formanyomtatvány 8. szakaszának d) pontja szerinti iratlistát kell figyelembe venni.

h) A formanyomtatvány kitöltése

Hivatkozás: Záró szakasz

984. Az adattovábbítási formanyomtatványt a kitöltő tisztviselő nem írja alá, a kérelmen azonban fel kell tüntetnie a nevét és a dátumot. (Az elérhetőségi adatok az első oldalon már szerepelnek.)

B. Elismervény

985. Ebben a szakaszban található a kötelező elismervény kitöltési útmutatója, amely az egyezmény szerinti valamennyi kérelemhez használandó. A 12. cikk (3) bekezdése előírja, hogy a kérelem kézhezvételét a beérkezése napjától számított hat héten belül e formanyomtatványon kell elismerni

a) Preambulum

986. Előzetesen meg kell vizsgálni, hogy a formanyomtatványon szereplő adatok kiadása veszélyeztetheti-e személyek egészségét, biztonságát vagy szabadságát. Ha igen, használja a formanyomtatvány felső részén található jelölőnégyzetet.

b) Elérhetőségi adatok

Hivatkozás: 1. és 2. szakasz

987. Gondoskodjon arról, hogy azon személy vagy egység elérhetőségi adatait adja meg, akinek/amelynek a kérelem utánkövetése a feladata lesz.

c) Megkereső központi hatóság**Hivatkozás: 3. szakasz**

988. E szakasz kitöltéséhez a bejövő kérelem adatait kell felhasználni.

d) A kérelem részletes adatai**Hivatkozás: 4. szakasz**

989. Az egyezménybeli cikkszámra hivatkozással tüntesse fel, hogy milyen kérelem érkezett be. Az egyes kérelem típusok kereszthivatkozásait lásd az adattovábbítási formanyomtatvány kitöltéséhez kapcsolódó, fenti 37. ábrán.

990. Ebben a pontban kell megadni a kérelmező és azon személyek adatait, akik részére tartás fizetendő. Ezek az adatok a bejövő kérelemhez mellékelt adattovábbítási formanyomtatványon szerepelnek.

e) Megtett kezdeti intézkedések**Hivatkozás: 5. szakasz**

991. Itt tüntesse fel a kérelemmel kapcsolatban megtett intézkedéseket. Ha a kérelem további iratok hiánya miatt nem dolgozható fel, itt sorolja fel a szükséges iratokat vagy adattípusokat.

992. Ha a központi hatóság úgy döntött, hogy a kérelmet amiatt nem dolgozza fel, mert a kérelem követelményei nyilvánvalóan nem teljesülnek, itt tüntesse fel, hogy az indokolás az elismervényben szerepel, vagy az a későbbiekben kerül megküldésre. Az elismerés, valamint az elismerés és végrehajtás iránti bejövő kérelmeket részletesen tárgyaló fejezetekben talál magyarázatot arra, hogy ez a válasz mikor lehet helyénvaló.

f) A formanyomtatvány kitöltése**Hivatkozás: Záró szakasz**

993. A formanyomtatványt nem kell aláírni, azonban azon szerepelnie kell a központi hatóság formanyomtatvány kitöltéséért felelős tisztviselője nevének.

II. Az ajánlott formanyomtatványok kitöltési útmutatója

994. A fejezet e része tartalmazza a központi hatóságok által egymásnak továbbított alábbi kérelmekhez ajánlott formanyomtatványok kitöltési útmutatóját:

- Elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kérelem
- A megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kérelem
- Határozat hozatala iránti kérelem
- Határozat módosítása iránti kérelem

995. A szakasz három részre oszlik.

996. Az első rész az elismerés, az elismerés és végrehajtás, a határozat hozatala és módosítása iránti kérelemhez ajánlott formanyomtatványok kitöltési útmutatóját tartalmazza.

997. A második részben a további formanyomtatványok kitöltési útmutatója szerepel.

998. A harmadik részben az egyes kérelem típusokhoz csatolandó iratokat felsoroló ellenőrző listák találhatók.

A. Az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelemhez ajánlott formanyomtatvány

999. Ebben a szakaszban olvasható a tartási határozatok vagy a tartási kötelezettségről szóló megállapodások elismerése, illetve elismerése és végrehajtása iránti kérelemhez ajánlott formanyomtatvány kitöltési útmutatója. Az ilyen kérelemmel kapcsolatos eljárásokról további információkat a 4. fejezetben talál.

1. A formanyomtatvány kitöltése

a) Melyik formanyomtatványt kell használni?

1000. Ha a kérelmező a jogosult – ideértve a jogosult nevében eljáró vagy a jogosultnak ellátásokat nyújtó állami szervet – vagy a kötelezett, ezt a formanyomtatványt használja a 10. cikk (1) bekezdésének a) pontja és a 10. cikk (2) bekezdésének a) pontja szerinti kérelmekhez. Ellenőrizze az irányadó cikkek számát.

b) Személyes adatok és bizalmas információk védelme

Hivatkozás: bevezető bekezdés

1001. Az egyezmény úgy rendelkezik, hogy az egyezmény alkalmazásában összegyűjtött vagy továbbított információk nem fedhetők fel, illetve erősíthetők meg, ha ez a személyek egészségét, biztonságát vagy szabadságát veszélyeztetné.

1002. Ha ilyen jellegű aggály áll fenn, pipálja ki a kérelem formanyomtatvány megfelelő jelölőnégyzetét, és a személyes adatokat a 2. szakasz helyett a külön formanyomtatványon (a bizalmas adatok formanyomtatványán) adja meg.

1003. A személyes adatok és bizalmas információk védelme követelményének teljes leírásához lásd a 3. fejezetet.

c) A kérelmező neve és elérhetőségei

Hivatkozás: 2. szakasz

1004. Itt kell jelezni, hogy a kérelmező jogosult (akinek számára a tartást kérik vagy a tartás kifizetendő), kötelezett, vagy valamelyikük képviselője.

1005. Az elérhetőségi adatok kettős célt szolgálnak. Először is a kérelemben érintett feleket azonosítják, hogy az egyes államokban a központi vagy hatáskörrel rendelkező hatóság megfelelően előkészíthesse az ügyet vagy ügyiratot. Másodszor: az elérhetőségi adatoknak elégségesnek kell lenniük ahhoz, hogy értesíteni lehessen a kérelmezőt arról, ha az elismerendő és végrehajtandó tartási határozat ellen fellebbezést nyújtanak be.

Bevált gyakorlat: A megkereső központi hatóságnak biztosítania kell, hogy mindenkor rendelkezésére álljon a kérelmező helytálló lakcíme vagy más elérhetősége. A módosítás iránti kérelem elintézése során felmerülhetnek olyan kérdések, amelyekhez további adatok vagy iratok szükségesek, és előfordulhat, hogy a megkereső állam (a küldő állam) központi hatóságának kapcsolatba kell lépnie a kérelmezővel az adatok vagy iratok beszerzése végett.

1006. Előfordulhat, hogy egyes államok úgy döntenek, hogy a központi hatóság vagy hatáskörrel rendelkező más hatóság címét használják a kérelmező lakcímeként, ha a kérelmező személyes lakcímének kiadása a megkereső állam joga szerint nem megengedett.¹⁸⁷

1007. Ha a kérelmező állami szerv, tüntesse fel ezt az információt.

d) Azon személyek adatai, akik részére a tartást kérik vagy a tartás fizetendő

Hivatkozás: 3. szakasz

1008. A kérelemnek elegendő adatot kell tartalmaznia minden olyan személy azonosításához, akik részére a tartást kérik vagy a határozat értelmében a tartás fizetendő. Ebbe a körbe fog tartozni a kérelmező (rendszerint a gyermek szülője, noha a gyermek is lehet kérelmező) és minden olyan gyermek, akire az egyezmény vonatkozik. A születési időt minden esetben meg kell adni a tartásra jogosult személyek azonosításához, valamint életkoruk meghatározásához, azt biztosítandó, hogy a határozat az egyezmény alkalmazási körébe tartozzon.

1009. Ugyancsak fel kell tüntetni azt, hogy a tartást milyen alapon kérik vagy az milyen alapon fizetendő a kérelmező és a gyermekek számára. Ezen adatok alapján a megkeresett állam meggyőződhet arról, hogy a kérelem az egyezmény alkalmazási körébe tartozik-e. Itt a kérelmező vagy azon személy és a kötelezett kapcsolatát kell megadni, akinek számára a tartást kérik vagy az fizetendő.

Fogalmak magyarázata

1010. A formanyomtatvány e szakaszában az alábbi fogalmak fordulnak elő:

Hivatkozás: 3.1. és 3.2. szakasz

- Származás
Ezt a rovatot kell bejelölni, ha a tartás alapja szülő–gyermek kapcsolat. Egyaránt ide tartozik az az eset, amikor a gyermekek a házasság időtartama alatt születtek, tehát fennáll az apaság vélelme vagy jogilag így tekintendő, illetve amikor a szülő–gyermek kapcsolat megállapítása vagy igazolása származási vizsgálattal történik.
- Házasság
Ebben a rovatban jelölje, ha a felek házasok voltak.
- Rokonság
Ezt a rovatot kell bejelölni, ha a kérelmező és a kötelezett közötti kapcsolat rokonsági köteléken alapul, ha például a kötelezett a nagybátyja vagy más rokona. Ez csak akkor alkalmazandó, ha a megkeresett és a megkereső állam egyaránt kiterjesztette az egyezmény alkalmazási körét a családi kapcsolatok e formáira (lásd a 3. fejezetet).
- Nagyszülő/testvér/unoka
Jelölje be ezt a rovatot, ha a kérelmező és a kötelezett kapcsolata a felsoroltak egyike. Ez csak akkor alkalmazandó, ha a megkeresett és a megkereső állam egyaránt kiterjesztette az egyezmény alkalmazási körét a családi kapcsolatok e formáira.

¹⁸⁷ Lásd a magyarázó jelentés 612. pontját.

- *In loco parentis* vagy egyenértékű kapcsolatok
Az *in loco parentis* olyan kapcsolatot takar, amikor egy felnőtt a gyermek vonatkozásában a szülő helyett jár el. Ez eredhet abból, hogy a felnőtt a gyermekkel együtt élt, mintegy szülőként. Egyes államokban idetartozik a mostohaszülői viszony is.
- A házassággal egyenértékű kapcsolatok
Ezt a rovatot kell bejelölni, ha a felek nem voltak házasok, de házassággal egyenértékű kapcsolatban éltek. Egyes államokban ezt közös jogi kapcsolatnak nevezik. Ez csak akkor alkalmazandó, ha a megkeresett és a megkereső állam egyaránt kiterjesztette az egyezmény alkalmazási körét e kapcsolatformákra (lásd a 3. fejezetet).

1011. Töltse ki a 3.1. szakaszban a kérelmezőre vonatkozó adatokat. A kérelmező születési ideje a 2. szakaszban már szerepel. Ha a kérelmező gyermek, töltse ki ezt a szakaszt.

1012. A 3.2. szakaszban adja meg azon gyermekek adatait, akik részére a tartást kérik vagy a tartás fizetendő. Ha a gyermek a kérelmező, csak a 3.2. szakaszt kell kitölteni. Ha háromnál több gyermekről van szó, ezt a 3.4. rovatban jelölje, és a további adatokat külön lapon adja meg.

1013. Töltse ki a 3.3. szakaszt, ha a tartást nem a kérelmező vagy a gyermek számára kérik, illetve az nem számukra fizetendő.

e) **A kötelezett neve és elérhetősége**

Hivatkozás: 4.1. szakasz

1014. Adja meg, hogy a kötelezett kérelmezőként jár-e el.

1015. A kötelezett 4.1. szakaszban szereplő adataira az elismerés, vagy az elismerés és végrehajtás iránti kérelem feldolgozása érdekében, illetve amiatt van szükség, hogy a kötelezettet a megkeresett állam jogában előírtak szerint értesíteni lehessen. Ezt a szakaszt a lehető legteljesebb mértékig, a kérelmező ismeretei szerint kell kitölteni. A megkeresett államnak szükség esetén a kötelezett fellelése érdekében – ha a pontos tartózkodási helye nem ismert – meg kell határoznia a tartózkodási helyét vagy fel kell kutatnia.

Bevált gyakorlat: Ha a kérelmező nem tudja, hogy hol él a kötelezett, a lehető legtöbb egyéb információt meg kell adni a kötelezett legutóbb ismert hollétére vonatkozóan (például munkáltatóját vagy a tartózkodási helyét). Meg lehet adni az államhoz való egyéb kapcsolódási pontokat is, például azokra a rokonokra vonatkozóan, akiknél a kötelezett esetleg tartózkodhat.

f) **A jogosult képviselőjének neve és elérhetősége**

Hivatkozás: 4.2. szakasz

1016. Ebben a szakaszban kell megadni a jogosult tartózkodási helyére vonatkozó adatokat vagy a jogosult képviselőjének adatait. A képviselő sok esetben a jogosult jogi képviselője.

1017. Ha ismert, a 4.3. szakaszban meg kell adni valamely „személyi azonosító számot”. Ez lehet a szociális biztonsági szám (az Egyesült Államokban), a társadalombiztosítási azonosító szám (Kanadában), az adóbevallási szám (Ausztráliában) vagy kormányzati kibocsátású más szám, amely segíthet a megkeresett állam központi hatóságának a kötelezett fellelésében vagy személyazonosságának kormányzati vagy más adatbankokban történő ellenőrzésében.

g) Hová kell a kifizetést küldeni?

Hivatkozás: 5. szakasz

1018. Ha a határozatot végre kell hajtani, a megkeresett államnak tudnia kell, hogy a kifizetéseket hová kell küldeni. Ha a kifizetéseket a megkereső állam hatáskörrel rendelkező hatóságának küldik feldolgozás céljából, itt kell megadni a kifizetéseket feldolgozó vagy elosztó egység adatait, az ügyszámot/számlahivatkozási számot annak érdekében, hogy a kifizetések megfelelően azonosíthatóak legyenek.

A formanyomtatvány e szakaszát ne töltsse ki, ha a kérelmező fenyegetettségével kapcsolatos aggályok merülnek fel. Használja ehelyett a bizalmas adatok formanyomtatványát.

h) Csak elismerés iránti kérelmek

Hivatkozás: 6. szakasz

1019. Ha a kérelem csak a tartási határozat elismerésére vonatkozik, és a kérelmező a határozat elismerését követően nem akarja azt végrehajttatni, jelölje be a 6. szakaszban található rovatot. Megjegyzendő, hogy a csak elismerés iránti kérelmek esetében végrehajthatóságot megállapító okiratra nincs szükség. Mindössze egy azt feltüntető okiratra van szükség, hogy a határozat hatályos az eredeti eljárás helye szerinti államban. A csak elismerés iránti kérelmekkel kapcsolatos további információkért lásd a 4. fejezetet.

i) Joghatósági okok határozatok elismeréséhez és végrehajtásához

Hivatkozás: 7. szakasz

1020. Ezt a szakaszt nem kell kitölteni, ha a kérelem tartási kötelezettségről szóló megállapodás elismerésére, vagy elismerésére és végrehajtására irányul.

1021. Ha a kérelem tartási határozat elismerésére, vagy elismerésére és végrehajtására irányul, a megkeresett államnak tudnia kell, hogy a határozat milyen jogalapon ismerhető el és hajtható végre.

1022. Az ajánlott formanyomtatvány felsorolja a joghatósági okokat, amelyek az egyezmény 20. cikkében szerepelnek. Szükség szerint tanulmányozza magát a határozatot, a kérelmezőtől kapott adatokat vagy a hatáskörrel rendelkező hatóság ügyiratát. Fontos, hogy a formanyomtatványon minden olyan rovatot jelöljön be, amely alkalmazható lehet. Ha a kérelmezett/alperes megkifogásolja az elismerést, vagy az elismerést és végrehajtást, neki kell igazolnia, hogy az elismerés és végrehajtás tekintetében egyik jogalap sem alkalmazandó.

1023. Lásd e fejezet függelékében azokat a helyzeteket, amelyek az elismerés és végrehajtás jogalapjának fennállását jelezhetik.

j) A kérelmezett/alperes megjelenése

Hivatkozás: 8. szakasz

1024. A 4. fejezetben már szó esett arról, hogy a határozat elismeréséhez vagy elismeréséhez és végrehajtásához a megkeresett államnak meg kell győződnie arról, hogy a kérelmezettet/alperest a tartási kérelemről vagy eljárásról a határozathozatal helye szerinti állam jogában előírtak szerint értesítették, és lehetősége volt arra, hogy meghallgassák, vagy pedig az eljárásban képviselője jelen volt. Ha a határozatot tárgyalás nélküli közigazgatási eljárásban hozták, a határozat meghozatala után a kérelmezettnek/alperesnek kézbesítették az elfogadott határozatot és – a határozatot hozó állam jogában előírtak szerint – megfelelő lehetőséget kapott a hatóság határozatának megkifogolására.

1025. Ez a követelmény a formanyomtatvány 8. szakaszában szerepel. Tüntesse fel, hogy a kérelmezett/alperes a határozathozatal helye szerinti államban folyó eljárásban személyesen volt jelen vagy képviselték.

1026. A kérelmezett/alperes személyes megjelenése magából a határozatból első ránézésre egyértelmű lehet, ha abban szerepel, hogy a tartási eljárásban személyesen vagy képviselője útján részt vett, vagy pedig megkifogásolta a határozatot.

1027. Ha a kérelmezett/alperes személyesen és képviselője útján sem volt jelen, a hatáskörrel rendelkező hatóságnak ezt követően ellenőriznie kell, hogy a kérelmezettet/alperest a határozatot hozó állam jogában előírtak szerint és az összes körülmény figyelembevételével értesítették-e. E követelmény teljesítésére egy ajánlott formanyomtatványt (megfelelő értesítést igazoló dokumentumot) rendszeresítettek, amelynek kitöltését az alábbiakban ismertetjük.

1028. Ha a határozatot olyan rendszerben hozták, amelyben a meghallgatás nem követelmény, a kötelezett, illetve a kérelmezett/alperes távolmaradását fel kell tüntetni, és a megfelelő értesítést igazoló dokumentum minden esetben szükséges.

1029. Az egyezmény alapján nem ismerhető el, illetve nem hajtható végre olyan határozat, amelyről a kérelmezettet/alperest nem értesítették megfelelően.

k) A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány

Hivatkozás: 9. szakasz

1030. A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány csatolása kötelező olyan esetekben, ha a határozatot az elismerése után végre kell hajtani. E formanyomtatvány kitöltési útmutatója e fejezet IV. részében olvasható.

l) Jogi segítségnyújtás

Hivatkozás: 10. szakasz

1031. A legtöbbször, ha az elismerés vagy elismerés és végrehajtás iránti kérelmet a jogosult nyújtotta be, a megkeresett államnak ingyenes jogi segítségnyújtást (lásd a 3. fejezetet) kell biztosítania, és a kérelmezőnek ezzel kapcsolatban további adatokat nem kell megadnia.

1032. A 10. szakaszt azonban ki kell tölteni, ha:

- a kérelmet a jogosult nyújtja be, és az nem 21 év alatti gyermek számára teljesítendő, szülő-gyermek kapcsolatból fakadó tartási kötelezettségre vonatkozik, vagy
- a kérelmet a kötelezett nyújtja be.

1033. Ha e helyzetek bármelyike fennáll, a megkeresett állam anyagi helyzetet felmérő vizsgálatról vagy a kérelem megalapozottságának vizsgálatától teheti függővé a segítségnyújtást. Az anyagi helyzetet felmérő vizsgálat a pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatványban történik, és a kérelmezőnek meg kell adnia az azt igazoló adatokat is, hogy a határozathozatal helye szerinti államban részesült-e jogi segítségnyújtásban. Ehhez elegendő a támogatást nyújtó hatóság levele.

m) **A központi hatóságnál a kérelem feldolgozásáért felelős kapcsolattartó neve**

Hivatkozás: 12. szakasz

1034. Itt kell megjelölni azt a személyt, aki a központi hatóságnál felel a kérelem kitöltéséért, vagy ha a kérelmező töltötte ki a kérelmet, annak ellenőrzéséért. Az iratok elektronikus benyújtását lehetővé tevő „eszközsemlegességnek” megfelelően a formanyomtatványt nem kell aláírni.

B. A megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kérelem ajánlott formanyomtatványa

1035. Ebben a szakaszban olvasható a megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kérelem ajánlott formanyomtatványának kitöltési útmutatója. E kérelemmel kapcsolatos információkért lásd a 6. fejezetet.

1. A formanyomtatvány kitöltése

a) **Melyik formanyomtatványt kell használni?**

1036. Használja a 10. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerinti nyomtatványt, mivel a kérelem a megkeresett államot saját határozatának vagy a megkeresett államban korábban már elismert határozatnak a végrehajtására kéri fel.

b) **Személyes és bizalmas információk védelme**

Hivatkozás: bevezető bekezdés és a 2. szakasz d), e), f) és g) pontja

1037. Az egyezmény úgy rendelkezik, hogy az egyezmény alkalmazásában összegyűjtött vagy továbbított információk nem fedhetőek fel, illetve erősíthetők meg, ha ez a személyek egészségét, biztonságát vagy szabadságát veszélyeztethetné.

1038. Ha ilyen jellegű aggály áll fenn, pipálja ki a kérelem formanyomtatvány megfelelő jelölőnégyzetét, és a személyes adatokat a 2. szakasz helyett a külön formanyomtatványon (a bizalmas adatok formanyomtatványán) adja meg.

1039. A személyes adatok és bizalmas információk védelme követelményének teljes leírásához lásd a 3. fejezetet.

c) **A kérelmező neve és elérhetőségei**

Hivatkozás: 2. szakasz

1040. Az elérhetőségi adatok kettős célt szolgálnak. Először is a kérelemben érintett felek azonosítására, hogy minden egyes központi vagy hatáskörrel rendelkező hatóság megfelelően előkészíthesse az ügyet vagy ügyiratot. Másodsor: az elérhetőségi adatoknak elégségesnek kell lenniük ahhoz, hogy a megkereső állam kapcsolatba léphessen a kérelmezővel, ha a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatósága a végrehajtás megindításához további adatokat kér (például a tartásdíjhátralék visszaigazolását).

1041. Előfordulhat, hogy egyes államok úgy döntenek, hogy a központi hatóság vagy hatáskörrel rendelkező más hatóság címét használják a kérelmező lakcímeként, ha a kérelmező személyes lakcímeének kiadása a megkereső állam joga szerint nem megengedett.¹⁸⁸ Ez bevált gyakorlat lehet akkor is, ha a megkereső államban a gyermektartás behajtása körében eljáró szerv működik, amely a kötelezetről, vagyontárgyairól vagy jövedelméről, illetve a hátralék számításáról olyan további információkkal rendelkezik, amelyek segíthetnek a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóságának a határozat végrehajtásában. Ilyen esetben gyorsabb, ha a további információk vagy segítségnyújtás iránti megkereséseket nem a kérelmezőnek, hanem közvetlenül az információval rendelkező szervhez vagy hatáskörrel rendelkező hatósághoz (például a gyermektartási hivatalhoz) küldik.

1042. Ha a kérelmező állami szerv, tüntesse fel ezt az információt.

Bevált gyakorlat: *A megkereső központi hatóságnak biztosítania kell, hogy mindenkor rendelkezésére álljon a kérelmező érvényes lakcíme vagy más elérhetősége. A végrehajtás során felmerülhetnek olyan kérdések, amelyekhez további adatok vagy iratok szükségesek, és előfordulhat, hogy a megkereső állam központi hatóságának kapcsolatba kell lépnie a kérelmezővel az adatok vagy iratok beszerzése végett.*

d) Azon személyek adatai, akik részére a tartást kérik vagy a tartás fizetendő

Hivatkozás: 3. szakasz

1043. A kérelemnek elegendő adatot kell tartalmaznia minden olyan személy azonosításához, akik részére a tartást kérik vagy a határozat értelmében a tartás fizetendő. Ebbe a körbe fog tartozni a kérelmező (rendszerint a gyermek szülője) és minden olyan gyermek, akire az egyezmény vonatkozik. A születési időt minden esetben meg kell adni, mivel ez jelentőséggel bír annak biztosításában, hogy a határozat az egyezmény alkalmazási körébe tartozzon (lásd a 3. fejezetet).

1044. Ugyancsak fel kell tüntetni azt, hogy a tartást milyen alapon kérik vagy az milyen alapon fizetendő a kérelmező és a gyermekek számára. Ezen adatok alapján a megkeresett állam meg tud győződni arról, hogy a kérelem az egyezmény alkalmazási körébe tartozik.

Fogalmak magyarázata

1045. Ebben a szakaszban az alábbi fogalmak fordulnak elő:

Hivatkozás: 3.1. és 3.2. szakasz

- Származás
Ezt a rovatot kell bejelölni, ha a tartás alapja szülő–gyermek kapcsolat. Egyaránt ide tartozik az az eset, amikor a gyermekek a házasság időtartama alatt születtek, tehát fennáll az apaság vélelme vagy jogilag így tekintendő, illetve amikor a szülő–gyermek kapcsolatot származási vizsgálattal állapították meg vagy igazolták.
- Házasság
Ezt a rovatot kell bejelölni, ha a határozat a kérelmező és a kötelezett közötti házassági kapcsolatra vonatkozik.

¹⁸⁸ Lásd a magyarázó jelentés 612. pontját.

- **Rokonság**
Ezt a rovatot kell bejelölni, ha a kérelmező és a kötelezett közötti kapcsolat rokonsági köteléken alapul, ha például a kérelmezett/alperes a nagybátyja vagy más rokona. Ez csak akkor alkalmazandó, ha a megkeresett és a megkereső állam egyaránt kiterjesztette az egyezmény alkalmazási körét a családi kapcsolatok e formáira.
- **Nagyszülő / testvér / unoka**
Jelölje be valamelyik rovatot, ha a kérelmező és a kötelezett kapcsolata a felsoroltak valamelyike. Ez csak akkor alkalmazandó, ha a megkeresett és a megkereső állam egyaránt kiterjesztette az egyezmény alkalmazási körét a családi kapcsolatok e formáira.
- **In loco parentis vagy egyenértékű kapcsolatok**
Az *in loco parentis* olyan kapcsolatot takar, amikor egy felnőtt a gyermek vonatkozásában a szülő helyett jár el. Ez eredhet abból, hogy a felnőtt a gyermekkel együtt élt, mintegy szülőként. Egyes államokban idetartozik a mostohaszülői viszony is.
- **A házassággal egyenértékű kapcsolatok**
Ezt a rovatot kell bejelölni, ha a felek nem voltak házasok, de házassággal egyenértékű kapcsolatban éltek. Egyes államokban ezt közös jogi kapcsolatnak nevezik. Ez csak akkor alkalmazandó, ha a megkeresett és a megkereső állam egyaránt kiterjesztette az egyezmény alkalmazási körét a kapcsolatok e formáira.

1046. Töltse ki a 3.1. szakaszban a kérelmezőre vonatkozó adatokat. A kérelmező születési ideje a 2. szakaszban már szerepel. Ha a kérelmező gyermek, töltse ki ezt a szakaszt.

1047. A 3.2. szakaszban adja meg azon gyermekek adatait, akik részére a tartást kérik vagy a tartás fizetendő. Ha a gyermek a kérelmező, csak a 3.2. szakaszt kell kitölteni. Ha háromnál több gyermekről van szó, ezt a 3.4. rovatban jelölje, és a további adatokat külön lapon adja meg.

1048. Töltse ki a 3.3. szakaszt, ha a tartást nem a kérelmező vagy a gyermek számára kérik, illetve az nem számukra fizetendő.

e) **A kötelezett (kérelmezett/alperes) neve és elérhetősége**

Hivatkozás: 4. szakasz

1049. A kérelmezett/alperes adatai a végrehajtásért felelős hatóság számára a végrehajtás iránti megkeresés feldolgozásához szükségesek. Ezt a szakaszt a lehető legteljesebb mértékig, a kérelmező ismeretei szerint kell kitölteni. A megkeresett állam szükség esetén a kötelezett fellelése érdekében elvégzi a tartózkodási hely meghatározását vagy a felkutatást, ha a kötelezett pontos tartózkodási helye nem ismert.

Bevált gyakorlat: *Ha a kérelmező nem tudja, hogy hol él a kötelezett, a lehető legtöbb egyéb információt meg kell adni a kötelezett legutóbb ismert hollétére vonatkozóan (munkáltató, tartózkodási hely stb.). Meg lehet adni az államhoz való egyéb kapcsolódási pontokat is, például azokat a rokonokat, akiknél a kötelezett esetleg tartózkodhat.*

1050. Ha ismert, meg kell adni valamely „személyi azonosító számot”. Ez lehet a szociális biztonsági szám (az Egyesült Államokban), a társadalombiztosítási azonosító szám (Kanadában), az adóbevallási szám (Ausztráliában) vagy kormányzati kibocsátású más szám, amely segíthet a megkeresett állam központi hatóságának a kérelmezett/alperes fellelésében vagy személyazonosságának kormányzati vagy más adatbankokban történő ellenőrzésében.

f) Hová kell a kifizetést küldeni?

Hivatkozás: 5. szakasz

1051. A megkeresett államnak tudnia kell, hogy a kifizetéseket hová kell küldeni. Ha a kifizetéseket a megkereső állam hatáskörrel rendelkező hatóságának küldik feldolgozás céljából, itt kell megadni a kifizetéseket feldolgozó vagy elosztó egység adatait, az ügyszámot/számlahivatkozási számot annak érdekében, hogy a kifizetések megfelelően azonosíthatóak legyenek.

A formanyomtatvány e szakaszát ne töltsse ki, ha a kérelmező fenyegetettségével kapcsolatos aggályok merültek fel. Használja ehelyett a bizalmas adatok formanyomtatványát.

g) A megkeresett államban hozott határozat adatai

Hivatkozás: 6. szakasz

1052. Amennyiben az államtól saját határozatának végrehajtását kérik, meg kell adni a határozat alapadatait ahhoz, hogy a megkeresett állam megtalálhassa a vonatkozó bírósági vagy közigazgatási ügyiratot és beszerezhesse a határozat másolatát. Az e szakasz kitöltéséhez szükséges valamennyi adat általában magában a határozatban szerepel.

h) A kérelemhez csatolandó iratok

Hivatkozás: 7. szakasz

1053. Jelölje, hogy a felsorolt iratok közül melyeket csatolta. Minden esetben csatolni kell a felsorolt típusokba tartozó határozatot, a hátralékkimutatást (ha van hátralék a határozat alapján) és a pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatványt.

1054. Jelölje be a „Másik állam határozatának elismerése céljából a megkeresett államban hozott határozat (vagy nyilvántartásba vétel)” lehetőséget, ha a végrehajthatni kívánt határozatot nem a megkeresett államban hozták, de azt korábban a megkeresett államban elismerték. Amennyiben ismertek az elismerés adatai vagy az elismerésről szóló határozat, ezek csatolhatók a kérelemhez.

i) Jogi segítségnyújtás

Hivatkozás: 8. szakasz

1055. A 8. szakaszt akkor kell kitölteni, ha a kérelmet a jogosult nyújtotta be, és az 21 év alatti gyermek tartására irányuló, nem szülő-gyermek kapcsolatból fakadó tartási kötelezettségre vonatkozik. Ebben az esetben a megkeresett államnak tudnia kell, hogy a kérelmező (jogosult) részesült-e jogi segítségnyújtásban a határozathozatal helye szerinti államban.

1056. Ha ez a helyzet fennáll, a megkeresett állam anyagi helyzetet felmérő vizsgálatról vagy a kérelem megalapozottságának vizsgálatáról teheti függővé a segítségnyújtást. Az anyagi helyzetet felmérő vizsgálat a pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatványban történik, és a kérelmezőnek meg kell adnia az azt igazoló adatokat is, hogy a határozathozatal helye szerinti államban jogi segítségnyújtásban részesült. Ehhez elegendő a támogatást nyújtó hatóság levele.

j) Tanúsítások**Hivatkozás: 10. szakasz**

1057. Itt kell megjelölni azt a személyt, aki a központi hatóságnál felel a kérelem kitöltéséért, vagy ha a kérelmező töltötte ki a kérelmet, annak ellenőrzéséért. Az iratok elektronikus benyújtását lehetővé tevő „eszközsemlegességnek” megfelelően a formanyomtatványt nem kell aláírni.

C. A tartási kötelezettséget elrendelő határozat meghozatala iránti kérelemhez ajánlott formanyomtatvány

1058. Ez a szakasz tájékoztatást nyújt a határozat hozatala iránti kérelemhez ajánlott formanyomtatvány kitöltéséhez. Erről a kérelemről további információkat a 8. fejezetben talál.

1. A formanyomtatvány kitöltése**a) Melyik formanyomtatványt kell használni?**

1059. Használja a 10. cikk (1) bekezdésének c) és d) pontjához ajánlott formanyomtatványt, mivel a kérelem határozat hozatalára vonatkozik. Jelölje be a megfelelő kérelemhez tartozó jelölőnégyzetet.

b) Személyes adatok és bizalmas információk védelme**Hivatkozás: bevezető bekezdés és a 2. szakasz d), e), f) és g) pontja**

1060. Az egyezmény úgy rendelkezik, hogy az egyezmény alkalmazásában összegyűjtött vagy továbbított információk nem fedhetők fel, illetve erősíthetők meg, ha ez a személyek egészségét, biztonságát vagy szabadságát veszélyeztethetné.

1061. Ha ilyen jellegű aggály áll fenn, pipálja ki a kérelem formanyomtatvány megfelelő jelölőnégyzetét, és a személyes adatokat a 2. szakasz helyett a külön formanyomtatványon (a bizalmas adatok formanyomtatványán) adja meg.

1062. A személyes adatok és bizalmas információk védelme követelményének teljes leírásához lásd a 3. fejezetet.

c) A kérelmező neve és elérhetőségei**Hivatkozás: 2. szakasz**

1063. Az elérhetőségi adatok kettős célt szolgálnak. Először is a kérelemben érintett felek azonosítására, így minden egyes központi vagy hatáskörrel rendelkező hatóság megfelelően készítheti elő az ügyet vagy ügyiratot. Másodsor: az elérhetőségi adatoknak elégségesnek kell lenniük ahhoz, hogy a megkereső állam kapcsolatba léphessen a kérelmezővel, ha a határozat hozatalához további információkra van szükség.

1064. A 2. szakaszban vagy a bizalmas adatok formanyomtatványán adja meg a kérelmező kért adatait. Előfordulhat, hogy egyes államok a központi hatóság címét használják a kérelmező lakcímeként, ha a személyes lakcím kiadása a megkereső állam joga szerint nem megengedett.¹⁸⁹ Ilyen esetben azonban a megkereső központi hatóságnak képesnek kell lennie a kérelmezővel a kapcsolat felvételére arra az esetre, ha a megkeresett központi hatóság vagy hatáskörrel rendelkező hatóság további adatokat kérne vagy a megkeresett állam további intézkedéseket igényelne. Ez különösen fontos, ha a kérelmezővel annak érdekében kell kapcsolatba lépni, hogy vegyen részt a származás megállapítását célzó vizsgálatban.

Bevált gyakorlat: *A megkereső központi hatóságnak biztosítania kell, hogy mindenkor rendelkezésére álljon a kérelmező érvényes lakcíme vagy más elérhetősége. A határozat hozatala iránti kérelem elintézése során felmerülhetnek olyan kérdések, amelyekhez további adatok vagy iratok szükségesek, és előfordulhat, hogy a megkereső állam központi hatóságának kapcsolatba kell lépnie a kérelmezővel az adatok vagy iratok beszerzése végett.*

d) Azon személyek adatai, akik részére a tartást kérik vagy a tartás fizetendő

Hivatkozás: 3. szakasz

1065. A kérelemnek elegendő adatot kell tartalmaznia minden olyan személy azonosításához, akik részére a tartást kérik vagy a tartás fizetendő. Ebbe a körbe fog tartozni a kérelmező (rendszerint a gyermek szülője) és minden olyan gyermek, akire az egyezmény vonatkozik. A születési időt minden esetben meg kell adni, mivel ez jelentőséggel bír annak biztosításában, hogy a határozat az egyezmény alkalmazási körébe tartozzon (lásd a 3. fejezetet).

1066. Ugyancsak fel kell tüntetni azt, hogy a tartást milyen alapon kérik vagy az milyen alapon fizetendő a kérelmező és a gyermekek számára. Ezen adatok alapján a megkeresett állam meggyőződhet arról, hogy a kérelem az egyezmény alkalmazási körébe tartozik. Itt a kérelmező vagy azon más személy és a kérelmezett/alperes, illetve a kötelezett kapcsolatát kell megadni, akinek számára a tartást kérik vagy az fizetendő.

Fogalmak magyarázata

1067. Ebben a szakaszban az alábbi fogalmak fordulnak elő:

Hivatkozás: 3.1. és 3.2. szakasz

- Származás
Ezt a rovatot kell bejelölni, ha a tartás alapja szülő–gyermek kapcsolat. Egyaránt ide tartozik az az eset, amikor a gyermekek a házasság időtartama alatt születtek, tehát fennáll az apaság vélelme vagy jogilag így tekintendő, illetve amikor a szülő–gyermek kapcsolatot esetlegesen származási vizsgálattal kell megállapítani vagy igazolni.
- Házasság
Ezt a rovatot kell bejelölni, ha a határozat a kérelmező és a kötelezett közötti házassági kapcsolatra vonatkozik.

¹⁸⁹ Lásd a magyarázó jelentés 612. pontját.

- **Rokonság**
Ezt a rovatot kell bejelölni, ha a kérelmező és a kötelezett közötti kapcsolat rokonsági köteléken alapul, ha például a kérelmezett/alperes a nagybátyja vagy más rokona. *Ez csak akkor alkalmazandó, ha a megkeresett és a megkereső állam egyaránt kiterjesztette az egyezmény alkalmazási körét a családi kapcsolatok e formáira.*
- **Nagyszülő / testvér / unoka**
Jelölje be valamelyik rovatot, ha a kérelmező és a kötelezett kapcsolata a felsoroltak valamelyike. Ez csak akkor alkalmazandó, ha a megkeresett és a megkereső állam egyaránt kiterjesztette az egyezmény alkalmazási körét a családi kapcsolatok e formáira.
- ***In loco parentis* vagy egyenértékű kapcsolatok**
Az in loco parentis olyan kapcsolatot takar, amikor egy felnőtt a gyermek vonatkozásában a szülő helyett jár el. Ez eredhet abból, hogy a felnőtt a gyermekkel együtt élt, mintegy szülőként. Egyes államokban idetartozik a mostohaszülői viszony is.
- **A házassággal egyenértékű kapcsolatok**
Ezt a rovatot kell bejelölni, ha a felek nem voltak házasok, de házassággal egyenértékű kapcsolatban éltek. Egyes államokban ezt közös jogi kapcsolatnak nevezik. Ez csak akkor alkalmazandó, ha a megkeresett és a megkereső állam egyaránt kiterjesztette az egyezmény alkalmazási körét a kapcsolatok e formáira.

1068. Töltse ki a 3.1. szakaszban a kérelmezőre vonatkozó adatokat. A kérelmező születési ideje a 2. szakaszban már szerepel. Ha a kérelmező gyermek, töltse ki ezt a szakaszt.

1069. A 3.2. szakaszban adja meg azon gyermekek adatait, akik részére a tartást kérik vagy a tartás fizetendő. Ha a gyermek a kérelmező, csak a 3.2. szakaszt kell kitölteni. Ha háromnál több gyermekről van szó, ezt a 3.4. rovatban jelölje, és a további adatokat külön lapon adja meg.

1070. Töltse ki a 3.3. szakaszt, ha a tartást nem a kérelmező vagy a gyermek számára kérik, illetve az nem számukra fizetendő.

e) A kérelmezett/alperes, illetve a kötelezett neve és elérhetősége

Hivatkozás: 4. szakasz

1071. A kérelmezőnek ebben a szakaszban elegendő információt kell megadnia a kötelezett azonosításához és a kérelemről való értesítése céljából tartózkodási helyének megállapításához. Ha az aktuális lakcím nem ismert, más adatok is megadhatóak, beleértve a korábbi lakcímet vagy más olyan személyek elérhetőségét, akik a kötelezett tartózkodási helyének meghatározásában segítséget nyújthatnak. Megjegyzendő, hogy a pénzügyi helyzetre vonatkozó (lentebb tárgyalt) formanyomtatványon is lehetőség van a kötelezetre vonatkozó további adatok megadására.

1072. Ha ismert, meg kell adni valamely „személyi azonosító számot”. Ez lehet a szociális biztonsági szám (az Egyesült Államokban), a társadalombiztosítási azonosító szám (Kanadában), az adóbevallási szám (Ausztráliában) vagy kormányzati kibocsátású más szám, amely segíthet a megkeresett állam központi hatóságának a kötelezett fellelésében vagy személyazonosságának kormányzati vagy más adatbankokban történő ellenőrzésében.

f) Hová kell a kifizetést küldeni?

Hivatkozás: 5. szakasz

1073. Ha a kérelmező a tartási határozat meghozatala után annak nyomon követését és végrehajtását is kéri, a megkeresett államnak tudnia kell, hogy a kifizetéseket hová kell küldeni. Ha a kifizetéseket a megkereső állam hatáskörrel rendelkező hatóságának küldik feldolgozás céljából, itt kell megadni a kifizetéseket feldolgozó vagy elosztó egység adatait, az ügyszámot/számlahivatkozási számot annak érdekében, hogy a kifizetések megfelelően azonosíthatóak legyenek.

g) A kérelem célja

Hivatkozás: 6. szakasz

1074. Jelölje, hogy a határozat hozatala iránti kérelem benyújtásának oka az, hogy határozat nem létezik, vagy pedig a kérelmet amiatt terjeszti be, mert a meglévő határozat elismerése és végrehajtása nem volt lehetséges, vagy azt megtagadták.

h) A kérelmező által kért anyagi támogatás/tartás

Hivatkozás: 7. szakasz

1075. Egyes államok előírják a kérelmező számára a kért tartás összegének és gyakoriságának megadását. A megkeresett állam országprofiljában szerepel, hogy ezt meg kell-e adni. Ha igen, töltsse ki a 7. szakaszt, és ne felejtse el a kért összeg pénznyemét se megadni. A pénznyem lehet a megkeresett vagy a megkereső állam pénzeme.

i) A kérelmet alátámasztó iratok

Hivatkozás: 8. szakasz

1076. Ebben a szakaszban szerepel a kérelemhez csatolt iratok listája. A szükséges iratanyag függ az ügy tényállásától, a származás kérdésességétől, a gyermekek életkorától és attól, hogy van-e létező tartási megállapodás. A következő táblázat segíthet a megfelelő iratanyag összeállításában, azonban ez minden esetben eltérő, így a táblázatot csak általános iránymutatásnak kell tekinteni.

<i>Születési anyakönyvi kivonat vagy ezzel egyenértékű okmány</i>	Csatolja mindegyik gyermek születési anyakönyvi kivonatát, akik számára tartást kérnek. A hasonló iratok körébe tartozik a keresztlevél vagy állampolgársági okmány, ha a születési anyakönyvi kivonat nem áll rendelkezésre. Fontos, hogy az okmány igazolja a gyermek születési idejét és nevét.
<i>Az apaság kötelezett általi elismerése</i>	Ez lehet a gyermek születésekor (egy kórházi formanyomtatványon) tett nyilatkozat vagy későbbi elismerő nyilatkozat is. Erre a szülők házassága alatt született gyermekek esetében általában nincs szükség.
<i>A származást bizonyító hivatalos nyilatkozat</i>	Amennyiben az apaság elismerése dokumentált módon nem történt meg, a kérelmezőnek hivatalos nyilatkozatot kell tennie, amelyben felvázolja a gyermek származásának körülményeit, valamint a kötelezettnek a gyermekhez fűződő kapcsolatát a gyermek születésekor és azt követően.

<i>A hatáskörrel rendelkező hatóság származással kapcsolatos határozata</i>	Egyes esetekben előfordulhat, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság a származás kérdésében már határozott, de tartási határozatot nem hozott.
<i>Genetikai vizsgálat eredményei</i>	Ha a gyermek származását igazoló genetikai vizsgálatra sor került, ennek eredményeit csatolni kell.
<i>Örökbefogadási igazolás</i>	Ha a kötelezett örökbe fogadta a gyermeket, akinek számára a tartást kérik, az örökbefogadási igazolást csatolni kell.
<i>Házassági anyakönyvi kivonat vagy élettársi kapcsolat igazolása, a válás vagy különválás dátuma</i>	Csatolja, ha a felek házasok voltak. Ebből lehet megállapítani, hogy a gyermek a jogosult és a kötelezett házassága alatt született-e.
<i>A felek közös tartózkodási helyét igazoló hivatalos nyilatkozat</i>	Ez a legtöbb esetben nem bír jelentőséggel, de szükség lehet rá, ha a felek időlegesen munkavállalási célból más helyen laktak, de mindig fenntartottak egy közös tartózkodási helyet egy adott államban.
<i>A tartással kapcsolatos megállapodás</i>	Ha a felek korábban tartásban állapodtak meg például a szülői felügyeleti joggal kapcsolatos kérdések mediáció útján való rendezése körében, ezt a megállapodást csatolni kell.
<i>Közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény iskolalátogatási igazolása</i>	Erre abban az esetben van szükség, ha a tartást idősebb – különösen egy nagykorú – gyermek számára kérik, mivel az iskolalátogatás megalapozhatja a tartásra való jogosultságot.
<i>Fogyatékoság igazolása</i>	Ha a tartást idősebb vagy nagykorú gyermek számára kérik, és a jogosultság alapja a gyermek fogyatékosága, ezt az információt közölni kell.
<i>Pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány</i>	Ezt a formanyomtatványt a lehető legteljesebb körűen ki kell tölteni, mivel ezen szerepelnek a határozat meghozatalához és végrehajtásához szükséges konkrét adatok. A formanyomtatvány a jogosult és a kötelezett pénzügyi helyzetére egyaránt kitér.
<i>Hátralékkimutatás vagy korábbi kifizetések listája</i>	Amennyiben a kérelmet nem a 10. cikk (1) bekezdésének d) pontja alapján nyújtják be és nincs a korábbi határozat alapján felhalmozódott hátralék, erre a formanyomtatványra valószínűleg nem lesz szükség.
<i>Irányadó jog</i>	Ha nem a „forum” joga (azaz a kérelem feldolgozásának helye szerinti állam joga) az irányadó jog, a kérelemmel együtt csatolni kellhet a figyelembe veendő jogra vonatkozó iratokat.
<i>A megkeresett állam által kért más bizonyítékok</i>	A további szükséges iratok meghatározásához olvassa el a megkeresett állam országprofilját.
<i>A megkeresett állam elismerést és végrehajtást megtagadó határozata</i>	Amennyiben egy meglévő határozat elismerését megtagadták, csatolni kell a megtagadó határozat másolatát.

38. ábra: A határozat hozatala iránti kérelemhez csatolandó iratok táblázata

j) A határozat meghozatala utáni végrehajtás

Hivatkozás: 9. szakasz

1077. Ebben a szakaszban kell jelölni, ha a kérelmező a határozat hozatala után annak a megkeresett államban történő végrehajtását kéri.

k) A központi hatóságnál a kérelem feldolgozásáért felelős kapcsolattartó neve

Hivatkozás: 11. szakasz

1078. Itt kell megjelölni azt a személyt, aki a központi hatóságnál felel a kérelem kitöltéséért, vagy ha a kérelmező töltötte ki a kérelmet, annak ellenőrzéséért. Az iratok elektronikus benyújtását lehetővé tevő „eszközsemlegességnek” megfelelően a formanyomtatványt nem kell aláírni.

D. Határozat módosítása iránti kérelemhez ajánlott formanyomtatvány

1079. Ebben a szakaszban található a határozat módosítása iránti kérelemhez ajánlott formanyomtatvány kitöltési útmutatója. A jogosult és a kötelezett egyaránt ugyanazt a formanyomtatványt használja. Jelölje be a megfelelő kérelemre vonatkozó jelölőnégyzetet. A kérelemre vonatkozó további tájékoztatásért lásd a 12. fejezetet.

1. A formanyomtatvány kitöltése

a) Személyes adatok és bizalmas információk védelme

Hivatkozás: bevezető bekezdés, valamint a 2. szakasz d), e), f), g) része és az 5. szakasz

1080. Az egyezmény úgy rendelkezik, hogy az egyezmény alkalmazásában összegyűjtött vagy továbbított információk nem fedhetők fel, illetve erősíthetők meg, ha ez a személyek egészségét, biztonságát vagy szabadságát veszélyeztethetné.

1081. Ha ilyen jellegű aggály áll fenn, pipálja ki a kérelem formanyomtatvány megfelelő jelölőnégyzetét, és a személyes adatokat a 2. szakasz helyett a külön formanyomtatványon (a bizalmas adatok formanyomtatványán) adja meg.

1082. A személyes adatok és bizalmas információk védelme követelményének teljes leírásához lásd a 3. fejezetet.

b) A kérelmező neve és elérhetőségei

Hivatkozás: 2. szakasz

1083. Az elérhetőségi adatok kettős célt szolgálnak. Először is a kérelemben érintett felek azonosítására, így minden egyes központi vagy hatáskörrel rendelkező hatóság megfelelően készítheti elő az ügyet vagy ügyiratot. Másodsor: az elérhetőségi adatoknak elégségesnek kell lenniük ahhoz, hogy a megkeresett állam kapcsolatba léphessen a kérelmezővel, ha a határozat módosításáról szóló határozat ellen fellebbezést nyújtanak be és arról értesítést kell küldeni.

1084. Előfordulhat, hogy egyes államok úgy döntenek, hogy a központi hatóság vagy hatáskörrel rendelkező más hatóság címét használják a kérelmező lakcímeként, ha a kérelmező személyes lakcímeének kiadása a megkereső állam joga szerint nem megengedett.¹⁹⁰

Bevált gyakorlat: A megkereső központi hatóságnak biztosítania kell, hogy mindenkor rendelkezésére álljon a kérelmező érvényes lakcíme vagy más elérhetősége. A módosítás iránti kérelem elintézése során felmerülhetnek olyan kérdések, amelyekhez további adatok vagy iratok szükségesek, és előfordulhat, hogy a megkereső állam központi hatóságának kapcsolatba kell lépnie a kérelmezővel az adatok vagy iratok beszerzése végett.

1085. Ha a kérelmező a jogosult vagy a kötelezett képviselője, ezt a formanyomtatványon jelezni kell.

c) **Azon személyek adatai, akik részére a tartást kérik vagy a tartás fizetendő**

Hivatkozás: 3. szakasz

1086. A kérelemnek elegendő adatot kell tartalmaznia minden olyan személy azonosításához, akik részére a tartást kérik vagy a határozat értelmében a tartás fizetendő. Ebbe a körbe fog tartozni a kérelmező (rendszerint a gyermek szülője, de esetenként a gyermek) és minden olyan gyermek, akire az egyezmény vonatkozik. A születési időt minden esetben meg kell adni, mivel ez jelentőséggel bír annak biztosításában, hogy a határozat az egyezmény alkalmazási körébe tartozzon (lásd a 3. fejezetet).

1087. Ugyancsak fel kell tüntetni azt, hogy a tartást milyen alapon kérik vagy az milyen alapon fizetendő a kérelmező és a gyermekek számára. Ezáltal a megkeresett állam meggyőződhet arról, hogy a kérelem az egyezmény alkalmazási körébe tartozik.

Fogalmak magyarázata

1088. Ebben a szakaszban az alábbi fogalmak fordulnak elő:

Hivatkozás: 3.1. és 3.2. szakasz

- Származás
Ezt a rovatot kell bejelölni, ha a tartás alapja szülő–gyermek kapcsolat. Egyaránt ide tartozik az az eset, amikor a gyermekek a házasság időtartama alatt születtek, tehát fennáll az apaság vélelme vagy jogilag így tekintendő, illetve amikor a szülő–gyermek kapcsolatot esetlegesen származási vizsgálattal állapították meg vagy igazolták.
- Házasság
Ezt a rovatot kell bejelölni, ha a határozat a kérelmező és a kötelezett közötti házassági kapcsolatra vonatkozik.
- Rokonság
Ezt a rovatot kell bejelölni, ha a kérelmező és a kötelezett közötti kapcsolat rokonsági köteléken alapul, ha például a kérelmezett/alperes a nagybátyja vagy más rokona. Ez csak akkor alkalmazandó, ha a megkeresett és a megkereső állam egyaránt kiterjesztette az egyezmény alkalmazási körét a családi kapcsolatok e formáira.

¹⁹⁰ Lásd a magyarázó jelentés 612. pontját.

- Nagyszülő / testvér / unoka
Jelölje be valamelyik rovatot, ha a kérelmező és a kötelezett kapcsolata a felsoroltak valamelyike. Ez csak akkor alkalmazandó, ha a megkeresett és a megkereső állam egyaránt kiterjesztette az egyezmény alkalmazási körét a családi kapcsolatok e formáira.
- *In loco parentis* vagy egyenértékű kapcsolatok
Az *in loco parentis* olyan kapcsolatot takar, amikor egy felnőtt a gyermek vonatkozásában a szülő helyett jár el. Ez eredhet abból, hogy a felnőtt a gyermekkel együtt élt, mintegy szülőként. Egyes államokban idetartozik a mostohaszülői viszony is.
- A házassággal egyenértékű kapcsolatok
Ezt a rovatot kell bejelölni, ha a felek nem voltak házasok, de házassággal egyenértékű kapcsolatban éltek. Egyes államokban ezt közös jogi kapcsolatnak nevezik. Ez csak akkor alkalmazandó, ha a megkeresett és a megkereső állam egyaránt kiterjesztette az egyezmény alkalmazási körét a kapcsolatok e formáira.

1089. Töltse ki a 3.1. szakaszban a kérelmezőre vonatkozó adatokat. A kérelmező születési ideje a 2. szakaszban már szerepel. Ha a kérelmező gyermek, töltse ki ezt a szakaszt.

1090. A 3.2. szakaszban adja meg azon gyermekek adatait, akik részére a tartást kérik vagy a tartás fizetendő. Ha a gyermek a kérelmező, csak a 3.2. szakaszt kell kitölteni. Ha háromnál több gyermekről van szó, ezt a 3.4. rovatban jelölje, és a további adatokat külön lapon adja meg.

1091. Töltse ki a 3.3. szakaszt, ha a tartást nem a kérelmező vagy gyermek számára kérik, illetve az nem számukra fizetendő.

d) **A kötelezett neve és elérhetősége**

Hivatkozás: 4.1. szakasz

1092. Adja meg, hogy a kötelezett kérelmezőként jár-e el.

1093. A kötelezett adataira a kérelem feldolgozása érdekében, illetve amiatt van szükség, hogy értesíteni lehessen kötelezettet a módosítás iránti jogosulti kérelemről. Ezt a szakaszt a lehető legteljesebb mértékig, a kérelmező ismeretei szerint kell kitölteni. A megkeresett állam szükség esetén a kötelezett fellelése érdekében elvégzi tartózkodási helyének meghatározását vagy a felkutatását, ha a kötelezett pontos tartózkodási helye nem ismert.

1094. Ha ismert, a 4.3. szakaszban meg kell adni valamely „személyi azonosító számot”. Ez lehet a szociális biztonsági szám (az Egyesült Államokban), a társadalombiztosítási azonosító szám (Kanadában), az adóbevallási szám (Ausztráliában) vagy kormányzati kibocsátású más szám, amely segíthet a megkeresett állam központi hatóságának a kérelmezett/alperes fellelésében vagy személyazonosságának kormányzati vagy más adatbankokban történő ellenőrzésében.

Bevált gyakorlat: Ha a kérelmező nem tudja, hogy hol él a kötelezett, a lehető legtöbb egyéb információt meg kell adni a kötelezett legutóbb ismert hollétére vonatkozóan (munkáltató, tartózkodási hely stb.). Meg lehet adni az államhoz való egyéb kapcsolódási pontokat is, például azokra a rokonokra vonatkozóan, akiknél a kötelezett esetleg tartózkodhat.

e) A jogosult képviselőjének neve és elérhetősége**Hivatkozás: 4.2. szakasz**

1095. Ha a jogosultnak képviselője van, ebben a szakaszban kell megadni a szükséges adatokat A képviselő sok esetben a jogosult jogi képviselője.

f) A kérelmezett/alperes tartózkodási helyének meghatározásában segítséget nyújtó információk**Hivatkozás: 4.3. szakasz**

1096. Ha a módosítás iránti kérelmet a kötelezett terjesztette be, a jogosult lesz a kérelem kérelmezettje. Ebben az esetben ebben a szakaszban kell megadni a megfelelő adatokat ahhoz, hogy a megkeresett állam a jogosult tartózkodási helyét meghatározhassa. Ha a kérelmező a jogosult, a jogosult képviselője vagy a gyermek képviselője, a kötelezett lesz a kérelmezett. Ebben az esetben a kötelezett megfelelő adatait kell itt megadni.

g) Hová kell a kifizetést küldeni?**Hivatkozás: 5. szakasz**

1097. Ha a módosított határozatot a meghozatala után végre is kell hajtani, a megkeresett államnak tudnia kell azt is, hogy a kifizetéseket hová kell küldeni. Ha a kifizetéseket a megkereső állam hatáskörrel rendelkező hatóságának küldik feldolgozás céljából, itt kell megadni a kifizetéseket feldolgozó vagy elosztó egység adatait, az ügyszámot/számlahivatkozási számot annak érdekében, hogy a kifizetések megfelelően azonosíthatóak legyenek.

A formanyomtatvány e szakaszát ne töltse ki, ha a kérelmező fenyegetettségével kapcsolatos aggályok merültek fel. Használja ehelyett a bizalmas adatok formanyomtatványát

h) A határozat adatai**Hivatkozás: 6. szakasz**

1098. A kérelemben meg kell adni annak a határozatnak az adatait, amelynek módosítását kéri. A szakasz kitöltéséhez szükséges valamennyi adatnak magában a határozatban szerepelnie kell.

i) A körülmények megváltozása**Hivatkozás: 7. szakasz**

1099. A módosítás iránti kérelmek leggyakoribb alapja, hogy a határozat meghozatala óta változás állt be a jogosult, a kötelezett vagy a gyermekek körülményeiben. A kérelem felsorolja a körülmények változásának leggyakoribb eseteit. Ezek jórészt nem szorulnak magyarázatra. Azon személy körülményei, aki számára a tartást kéri, változhatnak például a gyermek tartózkodási helyének változása miatt vagy pedig olyan helyzetben, amikor a gyermek számára a jogosult már nem nyújt anyagi támogatást. A jogosult újbóli házasságkötése vagy élettársi kapcsolatra lépése ugyancsak ebbe a kategóriába tartozik.

j) A kért módosítás**Hivatkozás: 8. szakasz**

1100. Ebben a szakaszban kell feltüntetni a kért módosítást. A kért módosításról részletes adatokat kell megadni, adott esetben a pénznem megjelölésével.

k) A csomagban szereplő iratok**Hivatkozás: 9. szakasz**

1101. Ez a szakasz tartalmazza azon iratok listáját, amelyeket a csomagnak tartalmaznia kell. Egyes esetekben más iratokra is szükség lehet, a módosítás iránti kérelem indokaitól függően. Gondoskodni kell arról, hogy a módosítás indokai kifejtésre kerüljenek és azokat a megfelelő iratok alátámasszák.

l) Módosítás utáni végrehajtás**Hivatkozás: 10. szakasz**

1102. Egyes esetekben – például ha a módosítás iránti jogosulti kérelem a tartás emelésére irányul -- előfordulhat, hogy a kérelmező a módosított határozat megkeresett államban történő végrehajtását is szeretné. Amennyiben ez a helyzet, ezt a 10. szakaszban kell jelezni.

m) A jogosult adatai**Hivatkozás: 12. szakasz**

1103. Amennyiben a módosítás iránti kérelmet a kötelezett terjeszti be, a jogosult szokásos tartózkodási helyének megadása fontos annak ellenőrzéséhez, hogy a módosítási eljárásnak vannak-e korlátai. Ebben a szakaszban szerepelnek a 18. cikk alkalmazásához szükséges adatok. Ezzel részletesebben a 11. fejezet foglalkozik.

n) A központi hatóságnál a kérelem feldolgozásáért felelős kapcsolattartó neve**Hivatkozás: 13. szakasz**

1104. Itt kell megjelölni azt a személyt, aki a központi hatóságnál felel a kérelem kitöltéséért, vagy ha a kérelmező töltötte ki a kérelmet, annak ellenőrzéséért. Az iratok elektronikus benyújtását lehetővé tevő „eszközselegességnek” megfelelően a formanyomtatványt nem kell aláírni.

III. További formanyomtatványok kitöltési útmutatója**A. A pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány**

1105. Ezt a formanyomtatványt az egyezmény szerinti összes kérelemhez csatolni kell. Ezen szerepelnek azok a részletes adatok, amelyek felhasználása szükség esetén segítséget nyújt a megkeresett államnak

- a kérelmezett/alperes tartózkodási helyének a kérelemről való értesítés céljából történő meghatározásához,
- a hatáskörrel rendelkező hatóságnak a határozat végrehajtásában való támogatásához,
- a tartás megállapítása és módosítása iránti kérelmek esetében a tartás megfelelő összegének meghatározásában, vagy pedig
- a megkeresett államban biztosítandó jogi segítségnyújtás iránti kérelem alátámasztására.

Javaslat: *Bevált gyakorlat azon állam országprofiljának tanulmányozása, ahová a formanyomtatvány megküldésre kerül. Az országprofilban fog szerepelni, hogy elhagyható-e a pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány bármely adata.*

1. A formanyomtatvány kitöltése

a) Preambulum

1106. A kérelem többi iratához hasonlóan a formanyomtatványon van egy arra szolgáló hely, ahol jelezhető, ha olyan aggály merül fel, hogy az információ felfedése vagy megerősítése egy adott személy egészségét, biztonságát vagy szabadságát veszélyezteti. Ilyen esetben a személyes adatok csak a bizalmas adatok formanyomtatványán fognak szerepelni.

b) A kérelem adatai

Hivatkozás: I. rész

1107. Ezt a szakaszt valamennyi kérelemnél ki kell tölteni, a kérelem formanyomtatványán feltüntetett adatok felhasználásával. Az adatok a központi hatóság, és nem a kérelmező elérhetőségi adataira vonatkoznak.

1108. A 3. szakaszban kell jelezni, hogy a kérelmező jogosult, kötelezett, vagy azon személy képviselője, akinek számára a tartást kérik vagy a tartás fizetendő.

1109. A 4. szakasz tartalmazza magát a kérelmet. Megjegyzendő, hogy amennyiben a 17. cikk értelmében jogi segítségnyújtás iránti kérelmet nyújtanak be, a konkrét kérelem jelölőnégyzete mellett be kell jelölni a két utolsó négyzet egyikét is.

1110. Az 5. szakaszban a pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatványon használt pénznemet kell feltüntetni. Ha valamennyi összeget átszámította a megkeresett állam pénznemére, adja meg az átváltási árfolyamot és az átváltás napját is.

c) A jogosult vagy azon személy(ek) általános adatai, akik számára a tartást kérik vagy a tartás fizetendő

Hivatkozás: II. rész

1111. Ezt a részt csak akkor kell kitölteni, ha a kérelem határozat meghozatalára vagy módosítására irányul. Nem kell kitölteni tartási kötelezettséget megállapító határozat elismerése, valamint elismerése és végrehajtása iránti kérelemhez.

d) A kötelezett általános adatai

Hivatkozás: III. rész

1112. Ezt a részt valamennyi kérelem esetében ki kell tölteni. Itt szerepelnek a kötelezetre, jövedelmére és eltartottaira vonatkozó egyes alapadatok. Ezt a részt a lehető legteljesebb mértékig, a kérelmező ismeretei szerint kell kitölteni.

e) **A kötelezett vagyona és tartozásai**

Hivatkozás: IV. rész

1113. Ezt a részt valamennyi kérelem esetében ki kell tölteni. Valamennyi ismert adatot meg kell adni.

f) **A kérelmező pénzügyi nyilatkozata**

Hivatkozás: V. rész

1114. Ezt a részt csak akkor kell kitölteni, ha a kérelem határozat meghozatalára vagy módosítására irányul, vagy ha a 17. cikkben meghatározott, behatárolt körülmények között jogi segítségnyújtást kérnek. Nem kell kitölteni tartási határozat elismerése, valamint elismerése és végrehajtása iránti kérelemhez.

g) **Egészségbiztosítás**

Hivatkozás: VI. rész

1115. Ezt a részt csak határozat meghozatala vagy módosítása iránti kérelmek esetében kell kitölteni. Nem kell kitölteni tartási határozat elismerése, valamint elismerése és végrehajtása iránti kérelemhez.

h) **Záró szakaszok**

Hivatkozás: Záró szakaszok

1116. A formanyomtatványon fel kell tüntetni, hogy azt a kérelmező töltötte-e ki. Amennyiben igen, az iratot a központi hatóság képviselőjének ellenőriznie kell. A központi hatóság képviselőjét meg kell nevezni és a nyilatkozatot ki kell tölteni. A formanyomtatványt nem kell aláírni.

B. Megfelelő értesítést igazoló dokumentum

1117. Ez a formanyomtatvány csak az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelem esetében használható. Csatolni kell, amennyiben a kérelmezett/alperes (rendszerint a kötelezett) nem vett részt személyesen vagy képviselője útján a tartási határozat meghozatalát célzó eljárásban. Kizárólag ilyen esetekben kell a határozatról vagy a határozat meghozataláról történő megfelelő értesítést igazolni. Mivel az egyes közigazgatási rendszerekben meghozott tartási határozatok nem rendelkeznek a kérelmezett/alperes határozat meghozatala előtti megjelenéséről, ilyen esetekben ez a formanyomtatvány mindig kötelező. Ha bizonytalan abban, hogy a formanyomtatványra szükség van-e, olvassa el a 4. fejezetet.

1118. Az ajánlott formanyomtatványt annak a tisztviselőnek kell kitöltenie, aki igazolni tudja, hogy a kötelezettet/alperest a határozatot hozó állam (az eredeti eljárás helye szerinti állam) jogában előírtak szerint megfelelően értesítették.

1119. Amennyiben a kérelmezett/alperes kötelező értesítésére az eredeti eljárás helye szerinti államban került sor, a legtöbb esetben erről rendelkezésre állnak iratok – mint a „common law” rendszerekben szokásos kézbesítési affidavit vagy értesítés, illetve a kézbesítési nyugta, amely igazolja, hogy a kérelmezett/alperes értesült az eljárásról vagy a meghozott határozatról. Más esetekben a határozatban szerepelhet, hogy a kérelmezett/alperes személyesen megjelent, értesült az eljárásról vagy a határozatról, és lehetőséget kapott a meghallgatásra vagy a határozat megkifogásolására. Ezek az iratok a hatáskörrel rendelkező hatóság segítségére lehetnek a megfelelő értesítést igazoló dokumentum elkészítésében.

1120. Amennyiben a kötelező értesítést az államon kívülre kell kézbesíteni, és az eredeti eljárás helye szerinti állam és a másik állam is részes fele az értesítéseket szabályozó másik nemzetközi jogi eszköznek, az eredeti eljárás helye szerinti állam hatáskörrel rendelkező hatósága hozzáfér ennek az eljárásnak az irataihoz a megfelelő értesítést igazoló dokumentum kitöltésekor.

C. A határozat végrehajthatóságát megállapító okirat

1121. Erre az okiraatra az elismerés és végrehajtás iránti kérelem esetében van szükség. Csak a tartási határozat elismerése iránti kérelemhez kell kitölteni. Az okiraton a 25. cikk (1) bekezdésének b) pontjában előírt adatok szerepelnek. Az okirat megerősíti, hogy az elismerendő és végrehajtandó határozat az eredeti eljárás helye szerinti államban végrehajtható.¹⁹¹ Ha a határozatot közigazgatási hatóság hozta, az okirat egyben azt is igazolja, hogy a határozat megfelel a 19. cikk (3) bekezdése követelményeinek, kivéve, ha az eredeti eljárás helye szerinti állam az 57. cikk szerint megadta, hogy közigazgatási határozatai minden esetben megfelelnek a 19. cikk (3) bekezdésének.

1122. Ha a kérelem tartási kötelezettségről szóló megállapodás (és nem tartási határozat) elismerésére és végrehajtására irányul, az okirat némi módosítást igényel azt megerősítendő, hogy az adott tartási kötelezettségről szóló megállapodás az eredeti eljárás helye szerinti államban tartási határozatként végrehajtható (30. cikk (3) bekezdés b) pont).

D. A határozat összefoglalása

1123. Ezt az ajánlott formanyomtatványt az eredeti eljárás helye szerinti állam hatáskörrel rendelkező hatósága tisztviselőjének kell kitöltenie, és olyan esetekben használatos, amennyiben a megkeresett állam az 57. cikk szerint megadta, hogy az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelemhez elfogadja a tartási határozat összefoglalóját. Leggyakrabban olyan esetekben élnek ezzel, ha a tartási határozat terjedelmes és csak egy része vonatkozik a tartásra. Ha az összefoglaló elfogadható, a teljes határozat lefordítása helyett csak az összefoglalót vagy kivonatot kell lefordítani.

E. Hátralékszámítás

1124. Amennyiben az elismerendő, illetve elismerendő és végrehajtandó határozat alapján meg nem fizetett tartásból eredő hátralék áll fenn, a megkeresett állam számára meg kell adni e hátralék számítását. Jelenleg erre a célra ajánlott formanyomtatvány nem áll rendelkezésre. A számításban fel kell tüntetni a hátralékos összeget és a számítás napját.

1125. A részletes számítás segítséget jelent majd a megkeresett állam végrehajtásért felelős hatáskörrel rendelkező hatósága számára arra az esetre, ha a kötelezett vitatná a hátralékszámítást. Amennyiben a jogosult nevében a megkereső államban gyermektartási hatóság vagy hivatal is részt vesz az ügyintézésben, a bevált gyakorlat az, hogy a hátralékszámítást ez a hatóság vagy hivatal nyújtja, mivel ennek nyilvántartásai teljes körűek.

¹⁹¹ Egyes államokban továbbá egy ún. „*attestation de la force de chose jugée*”-t alkalmaznak annak tanúsítására, hogy a határozat az adott államban végrehajtható.

F. A kiigazítás módját kifejtő dokumentum

1126. Ha az elismerendő, illetve elismerendő és végrehajtandó határozat automatikus indexálásról vagy kiigazításról rendelkezik, a kérelemcsomaghoz csatolni kell a kiigazítás vagy indexálás módját kifejtő nyilatkozatot vagy iratot. Az iratban szerepelnie kell annak, hogy a számítást a megkereső állam végzi-e el (mint például az ausztráliai gyermektartási hivatal általi értékelés esetében). Egyébként meg kell adni az ahhoz szükséges adatokat, hogy a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatósága szükség szerint kiigazíthassa vagy indexálhassa a határozatot.

1127. Jelenleg erre a célra ajánlott formanyomtatvány nem áll rendelkezésre.

G. Az állami szerv által nyújtott ellátások vagy a szerv eljárási jogosultsága igazolása

1128. Állami szerv akkor járhat el a jogosult nevében az elismerés, elismerés és végrehajtás, valamint határozat meghozatala iránti kérelmek esetében, amennyiben meglévő határozat a 20. cikk alapján tett fenntartás értelmében nem ismerhető el.

1129. Noha az állami szervnek nem kell minden kérelem esetében jogosultként történő eljárási jogosultságát igazolnia, a bevált gyakorlat ennek minden olyan esetben történő csatolása, ha a kérelmező állami szerv vagy független hátralékkövetelése van. Ezzel meg lehet előzni a későbbi késedelmeket, ha az igazolást a 36. cikk (4) bekezdése alapján bekérik.

1130. Jelenleg erre a célra ajánlott formanyomtatvány nem áll rendelkezésre.

H. Jelentés a kérelem állapotáról

1131. Ehhez négy ajánlott formanyomtatvány került kidolgozásra. Ezeket használhatja a megkeresett állam arra, hogy tájékoztassa a megkereső állam központi hatóságát az elismerés, elismerés és végrehajtás, valamint határozat hozatala és módosítása iránti kérelmek állásáról. A megkeresett központi hatóságnak a beérkezett konkrét kérelemnek megfelelő formanyomtatványt kell használnia. Ezeket a formanyomtatványokat a kérelem megkeresett állam általi kézhezvételének visszaigazolására kötelezően használandó elismervény formanyomtatványa mellett kell használni.

1132. A kérelemre vonatkozó állapotjelentés formanyomtatvány egyaránt használható a kérelemmel kapcsolatos kezdeti fejlemények, majd pedig az egyezmény alapján indult ügy élettartama során a rendszeres beszámolók céljára.

1133. A fedőlapon található jelölőnégyzetben jelölje, ha a kérelemre vonatkozó első állapotjelentésről van szó.

1134. A későbbi állapotjelentéseken tüntesse fel az utolsó állapotjelentés formanyomtatvány keltét és csak az utolsó jelentés elküldése óta bekövetkezett új fejleményekről számoljon be. Ez egyszerűbbé teszi a megkereső állam hatáskörrel rendelkező hatósága számára a nyilvántartásai frissítését és megelőzhető a kettős adatszolgáltatás.

IV. Ellenőrző lista – az egyezmény szerinti kimenő kérelmekhez csatolandó dokumentáció

1135. A következő táblázatok összefoglalóan mutatják be, hogy az egyezményben előírt formanyomtatványok közül melyeket kell az egyezmény szerinti kimenő kérelmekhez csatolni.

1136. Ne feledje, hogy a táblázat kizárólag az egyezmény szerinti kérelmekre vonatkozik. Amennyiben az ügy intézése a hatáskörrel rendelkező hatósághoz intézett közvetlen kérelem útján történik, a hatáskörrel rendelkező hatóság által megadott formanyomtatványokat kell használni.

Javaslat: *A nem elismerés iránti, illetve nem elismerés és végrehajtás iránti kérelemcsomag kitöltése előtt minden esetben olvassa el a megkeresett állam országprofilját. Ha a megkeresett állam bármiféle más iratot kér, ezek az országprofilban fognak szerepelni.*

A. Elismerés, illetve elismerés és végrehajtás iránti kérelem

Az egyezmény szerinti formanyomtatvány vagy irat	Mikor kell csatolni?	Az egyezmény szerinti melyik formanyomtatványt kell használni?*
Adattovábbítási formanyomtatvány	Minden esetben csatolni kell.	Használja a kötelező formanyomtatványt.
Kérelem formanyomtatványa	Minden esetben csatolni kell.	Használja az ajánlott formanyomtatványt.
Pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány	Minden esetben csatolni kell, azonban a kérelmező kötelezetti vagy jogosulti minőségétől és a kérelem típusától függően nem lesz szükség a formanyomtatvány minden részére.	Használja az ajánlott formanyomtatványt.
Megfelelő értesítést igazoló dokumentum	Csak akkor szükséges, ha a kérelmezett/alperes személyesen és képviselője útján sem vett részt az eljárásban.	Használja az ajánlott formanyomtatványt.
Végrehajthatóságot megállapító okirat	Minden esetben csatolni kell	Használja az ajánlott formanyomtatványt. ¹⁹²
A határozat teljes szövege	Minden esetben csatolja, kivéve, ha az összefoglaló is elfogadható (lásd később).	Lásd a 3. fejezetet a határozatok hitelesítése követelményével kapcsolatban.
A határozat összefoglalása	Csak akkor csatolja, ha a megkeresett állam az 57. cikk alapján jelezte, hogy összefoglalót elfogad.	Használja az ajánlott formanyomtatványt.
Hátralékszámítási dokumentum	Minden esetben csatolja, ha az elismerendő, vagy az elismerendő és végrehajtandó határozat alapján hátralék mutatkozik.	Használja a megkereső állam jogában rendszeresített formanyomtatványt. Ha a határozatot korábban a megkereső államban végrehajtották, lehetőleg a megkereső állam hatáskörrel rendelkező végrehajtási hatóságának iratait kell használni.

¹⁹² Egyes államokban továbbá egy ún. „*attestation de la force de chose jugée*”-t alkalmaznak annak tanúsítására, hogy a határozat az adott államban végrehajtható.

<i>A határozat kiigazítása vagy indexálása módját kifejtő dokumentum</i>	Minden esetben csatolja, ha a határozat indexálással történő automatikus kiigazítást ír elő.	Használja a megkereső állam jogában rendszeresített formanyomtatványt.
<i>Az állami szerv által nyújtott ellátások vagy a szerv eljárási jogosultsága igazolása</i>	Csatolja, ha a kérelmező állami szerv	Használja a megkereső állam jogában rendszeresített formanyomtatványt.

39. ábra: Az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kimenő kérelemhez csatolandó iratok

* Ha az Ön állama nem használja az ajánlott formanyomtatványokat, vegye igénybe a belső jogban vagy az egyezmény szerinti kérelmek szabályzatában rendszeresített formanyomtatványokat.

B. A megkeresett államban hozott vagy elismert határozat végrehajtása iránti kérelem

<i>Az egyezmény szerinti formanyomtatvány vagy irat</i>	<i>Mikor kell csatolni?</i>	<i>Az egyezmény szerinti melyik formanyomtatványt kell használni?*</i>
Adattovábbítási formanyomtatvány	Minden esetben csatolni kell.	Használja a kötelező formanyomtatványt.
Kérelem formanyomtatványa	Minden esetben csatolni kell.	Használja az ajánlott formanyomtatványt.
Pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány	Minden esetben csatolni kell, de vegye figyelembe, hogy nem lesz szükség a formanyomtatvány minden részére.	Használja az ajánlott formanyomtatványt.
A határozat teljes szövege	Minden esetben csatolni kell.	Lásd a 3. fejezetet a határozatok hitelesítése követelményével kapcsolatban.
A határozat összefoglalása	Nem alkalmazható A határozatot a megkeresett államban hozták.	
Hátralékszámítási dokumentum	Minden esetben csatolja, ha határozat alapján mutatkozó hátralékot végre kell hajtani.	Lehetőség szerint használja a megkereső állam hatáskörrel rendelkező végrehajtási hatóságának nyilatkozatát.
Megfelelő értesítést igazoló dokumentum	Nem alkalmazható.	
Végrehajthatóságot megállapító okirat	Nem alkalmazható	
A határozat kiigazítása vagy indexálása módját kifejtő dokumentum	Minden esetben csatolja, ha a határozat indexálással történő automatikus kiigazítást ír elő.	Használja a megkereső állam belföldi szabályzatában vagy jogában előírt iratot.
Az állami szerv által nyújtott ellátások vagy a szerv eljárási jogosultsága igazolása	Csatolja, ha a kérelmező állami szerv	Használja a megkereső állam jogában vagy szabályzatában rendszeresített formanyomtatványt.

40. ábra: A végrehajtás iránti kérelemhez csatolandó iratok

* Ha az Ön állama nem használja az ajánlott formanyomtatványokat, vegye igénybe a belső jogban vagy az egyezmény szerinti kérelmek szabályzatában rendszeresített formanyomtatványokat.

C. Határozat hozatala iránti kérelem

Az egyezmény szerinti formanyomtatvány vagy irat	Mikor kell csatolni?	Az egyezmény szerinti melyik formanyomtatványt kell használni?*
Adattovábbítási formanyomtatvány	Minden esetben csatolni kell.	Használja a kötelező formanyomtatványt.
Kérelem formanyomtatványa	Minden esetben csatolni kell.	Használja az ajánlott formanyomtatványt.
Pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány	Minden esetben csatolni kell, de vegye figyelembe, hogy nem kell a formanyomtatvány minden részét kitölteni.	Használja az ajánlott formanyomtatványt.
Megfelelő értesítést igazoló dokumentum	Nem alkalmazható.	
Végrehajthatóságot megállapító okirat	Nem alkalmazható.	
A határozat teljes szövege	Nem alkalmazható.	
A határozat összefoglalása	Nem alkalmazható.	
Hátralékszámítási dokumentum	Nem alkalmazható.	
A határozat kiigazítása vagy indexálása módját kifejtő dokumentum	Nem alkalmazható.	
Az állami szerv által nyújtott ellátások vagy a szerv eljárási jogosultsága igazolása	Csatolja, ha a kérelmező állami szerv.	Használja a megkereső állam jogában rendszeresített formanyomtatványt.

41. ábra: A határozat hozatala iránti kérelemhez csatolandó iratok

* Ha az Ön állama nem használja az ajánlott formanyomtatványokat, vegye igénybe a belső jogban vagy az egyezmény szerinti kérelmek szabályzatában rendszeresített formanyomtatványokat.

D. Határozat módosítása iránti kérelmek

Az egyezmény szerinti formanyomtatvány vagy irat	Mikor kell csatolni?	Az egyezmény szerinti melyik formanyomtatványt kell használni?*
Adattovábbítási formanyomtatvány	Minden esetben csatolni kell.	Használja a kötelező formanyomtatványt.
Kérelem formanyomtatványa	Minden esetben csatolni kell.	Használja az ajánlott formanyomtatványt.
Pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány	Minden esetben csatolni kell, de vegye figyelembe, hogy a kérelmező kötelezetti vagy jogosulti minőségétől és a kérelem típusától függően nem lesz szükség a formanyomtatvány minden részére.	Használja az ajánlott formanyomtatványt.
Megfelelő értesítést igazoló dokumentum	Nem alkalmazható.	
Végrehajthatóságot megállapító okirat	Nem alkalmazható.	
A határozat teljes szövege	Minden esetben csatolja, kivéve, ha az összefoglaló is elfogadható (lásd később).	Lásd a 3. fejezetet a hiteles másolatok követelményével kapcsolatban.
A határozat összefoglalása	Csatolja, ha a megkeresett állam hozzájárult az összefoglaló elfogadásához. (Megjegyzendő, hogy az 57. cikk csak az elismerés és végrehajtás iránti kérelem alkalmazásában utal az összefoglalóra)	Használja az ajánlott formanyomtatványt.
Hátralékszámítási dokumentum	Minden esetben csatolja, ha a módosítandó határozat alapján mutató hátralékot végre kell hajtani.	Lehetőség szerint használja a megkereső állam hatáskörrel rendelkező végrehajtási hatóságának nyilatkozatát.

<i>A határozat kiigazítása vagy indexálása módját kifejtő dokumentum</i>	Csatolja, ha a módosítandó határozat kiigazítási vagy indexálási rendelkezést tartalmaz.	Használja a megkereső állam belföldi szabályzatában vagy jogában előírt iratot.
<i>Az állami szerv által nyújtott ellátások vagy a szerv eljárási jogosultsága igazolása</i>	Nem alkalmazható (állami szerv módosítás iránti kérelmet nem nyújthat be).	

42. ábra: A módosítás iránti kérelemhez csatolandó iratok

* Ha az Ön állama nem használja az ajánlott formanyomtatványokat, vegye igénybe a belső jogban vagy az egyezmény szerinti kérelmek szabályzatában rendszeresített formanyomtatványokat.

V. Az elismerés és végrehajtás iránti közvetlen kérelem formanyomtatványának kitöltése

1137. Ne feledje, ha a közvetlen kérelem meglévő határozat elismerésére és végrehajtására vonatkozik, és a határozat az egyezmény alkalmazási körébe tartozik, az egyezmény egyes rendelkezései vonatkozni fognak a hatáskörrel rendelkező hatósághoz intézett közvetlen kérelemre (37. cikk (2) bekezdés).

1138. Az egyezmény („Elismerés és végrehajtás” című) V. fejezetének valamennyi rendelkezését alkalmazni kell, és a kérelemhez a 25. cikkben meghatározott iratokat kell csatolni. Ezek a következők:

- a határozat teljes szövege,
- a végrehajthatóságot megállapító okirat,
- a megfelelő értesítést igazoló dokumentum, ha a kérelmezett/alperes személyesen vagy képviselője útján sem vett részt az eredeti eljárás helye szerinti államban folyt eljárásban, illetve a határozat ellen kifogással nem élt,
- a pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány,
- szükség esetén hátralékszámítás,
- szükség esetén a határozat kiigazítása vagy indexálása módját kifejtő dokumentum.

Függelék

A határozat elismerésének és a végrehajtásának alapjai

1139. Az elismerés, illetve az elismerés és végrehajtás iránti kérelemre ajánlott formanyomtatvány előírja a kérelmező vagy a megkereső központi hatóság számára, hogy a (6) pontban jelölje meg az elismerés és a végrehajtás alapjait. Ebben a pontban a kérelmező vagy a központi hatóság képviselője által bejelölendő számos állítás található. Minden olyan állítást be kell jelölni, amely alkalmazható lehet.

Fontos megjegyzés: *Ha bizonytalan abban, hogy a megkeresett államban történő elismeréshez és végrehajtáshoz melyik alapot kell megjelölni, tegyen egy jelet bármelyik alap mellé, amelyről úgy gondolja, hogy alkalmazható lehet. Rovatot vagy állítást csak akkor hagyjon jelöletlenül, ha biztos abban, hogy az nem alkalmazandó. A megkeresett államban a kérelmezettnek/alperesnek kell a határozat nyilvántartásba vételét vagy végrehajthatóvá nyilvánítását megkifogásolnia, amennyiben úgy véli, hogy az elismerésnek és végrehajtásnak nincs alapja. Lásd az 5. fejezetet.*

A formanyomtatvány kitöltése

1140. Ez a szakasz azokat a körülményeket ismerteti, amelyeket a bejelölendő állítások kiválasztásakor mérlegelni kell. Egyes kifejezések – így a szokásos tartózkodási hely – egyes államokban sajátos jogi jelentéssel rendelkezhetnek, így néhány esetben bizonytalanság esetén jogi szakvélemény beszerzése válhat szükségessé.

A) A kérelmezett/alperes szokásos tartózkodási helye

1141. A „szokásos tartózkodási hely” fogalmát az egyezmény nem határozza meg. Előfordulhat, hogy a kérelmezettet/alperest a határozathozatal szerinti államban (az eredeti eljárás helye szerinti államban) szokásos tartózkodási hellyel rendelkezőnek tekintik akkor, ha több évig abban az államban lakott. A kérelmezett/alperes akkor is szokásos tartózkodási hellyel rendelkezhet egy államban, ha egy másik államban másik lakása van vagy munkavállalás céljából egy másik államban lakik. Ezt a rovatot kell bejelölni, ha úgy látszik, hogy a határozat meghozatalakor ezek a feltételek teljesültek. Ahhoz, hogy a kérelmezett/alperes sikerrel vitathassa azt elismerést vagy elismerést és végrehajtást, igazolnia kell, hogy a határozat meghozatalakor az eredeti eljárás helye szerinti államban nem rendelkezett szokásos tartózkodási hellyel.

B) A kérelmezett/alperes a joghatóságot elismerte

1142. Ha a kérelmezett/alperes tartózkodási helye nem az eredeti eljárás helye szerinti államban volt a határozat meghozatalakor, de személyesen vagy képviselője útján jelen volt az eljárásban és érdemben nyilatkozott a tartási kérelemre, úgy tekinthető, hogy a kérelmezett/alperes a joghatóságnak alávetette magát. A joghatóság kérelmezett/alperes általi elismerésének tekinthető az is, ha az eljárásban válaszbeadványt terjesztett be. Egy adott (bírószág vagy közigazgatási) hatóság joghatóságának való alávetés egy jogi fogalom, és jogi tanács segíthet annak meghatározásában, hogy erre mikor kerül sor.

1143. Keressen a határozatban vagy a kapcsolódó anyagokban arra utaló adatokat, hogy a kérelmezett/alperes megjelent és részt vett a kérelemmel kapcsolatos eljárásban, jogi képviselője jelen volt vagy hozzájárult a kérelem adott államban történő intézéséhez. Ahhoz, hogy a kérelmezett/alperes sikerrel vitathassa azt elismerést vagy elismerést és végrehajtást, igazolnia kell, hogy nem vetette magát alá az adott joghatóságnak.

C) A jogosult szokásos tartózkodási helye

1144. Lásd fent a „szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik” kifejezés magyarázatát. Ha úgy tűnik, hogy a jogosult tartózkodási helye a határozat meghozatalakor az eredeti eljárás helye szerinti államban volt és egy ideig ott rendelkezett tartózkodási hellyel, ezt a rovatot jelölje be. Ahhoz, hogy a kérelmezett/alperes sikerrel vitathassa a határozat elismerését vagy elismerését és végrehajtását, igazolnia kell, hogy a jogosult a határozat meghozatalakor a határozathozatal helye szerinti államban nem rendelkezett szokásos tartózkodási hellyel, kivéve, ha a megkeresett állam ilyen értelmű fenntartást tett.

D) A gyermek vagy a gyermekkel együtt élt vagy róla gondoskodott kérelmezett/alperes szokásos tartózkodási helye

1145. Lásd fent a „szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik” kifejezés magyarázatát.

1146. Ezt a rovatot kell bejelölni például akkor, ha a határozatot „A” országban hozták, a gyermek tartózkodási helye a határozat meghozatalakor „A” országban volt, és a kérelmezett/alperes is a gyermekkel együtt élt valamikor „A” országban. Ide tartozik az az eset is, ha a kérelmezett/alperes soha nem élt együtt a gyermekkel, de valamikor „A” országban lakott és otlakása idején anyagi támogatást nyújtott a gyermeknek.

1147. Ha úgy tűnik, hogy a gyermek szokásos tartózkodási helye a határozat meghozatalakor az államban volt és a kérelmezett/alperes is ott lakott és anyagi támogatást nyújtott, ezt a rovatot jelölje be. Ahhoz, hogy a kérelmezett/alperes sikerrel vitathassa a határozat elismerését vagy elismerését és végrehajtását, igazolnia kell, hogy a határozat meghozatalakor a gyermek az eredeti eljárás helye szerinti államban nem rendelkezett szokásos tartózkodási hellyel, vagy a kérelmezett/alperes soha nem lakott ott a gyermekkel, illetve nem nyújtott anyagi támogatást a gyermeknek abban az államban.

E) Írásbeli megállapodás

1148. Ezt a rovatot kell bejelölni, ha úgy tűnik, hogy a kérelmezett/alperes és a jogosult írásbeli megállapodást kötött arról, hogy a határozatot hozó állam a határozatot meghozhatja. Megjegyzendő azonban, hogy ez NEM lesz érvényes gyermektartás esetében, hanem csak házastársi vagy a családi tartásdíjak egyéb formái tekintetében (ha az egyezmény alkalmazási körét a megkereső és megkeresett állam egyaránt kiterjesztette a családi tartásdíjak egyéb formáira).

1149. A határozat elismerésének vagy elismerésének és végrehajtásának a kérelmezett/alperes általi kifogásolásakor igazolni kell, hogy a megállapodás a megkeresett államban nem vehető igénybe a határozat elismerése és végrehajtása alapjaként, kivéve, ha a megkeresett állam ezzel az alappal kapcsolatban fenntartást tett.

F) Joghatóság személyi állapot vagy szülői felelősség alapján

1150. Egyes államokban a tartási határozatok meghozatala tekintetében a joghatósági ok akkor merül fel, ha a hatáskörrel rendelkező hatóság joghatósággal rendelkezik a személyi állapotra vagy szülői felelősségre vonatkozó határozatok meghozatalára is. Ez lehet a helyzet például a házasságot felbontó határozat esetében, amennyiben a bíróság a házas vagy elvált személyi állapot kérdését is rendezzi. Ebben a helyzetben a hatóság joghatósággal rendelkezik a tartás határozat meghozatalára is.

1151. Ha úgy tűnik, hogy a tartási határozatot ezen az alapon hozták, jelölje be ezt a rovatot. Hasznos lehet jogi tanács kérése a határozathozatal valószínű alapjának megerősítésére.

1152. A határozat elismerésének vagy elismerésének és végrehajtásának a kérelmezett/alperes általi kifogásolásakor igazolni kell, hogy a határozatot a megkeresett államban ezen az alapon nem szabad elismerni, kivéve, ha a megkeresett állam ezzel az alappal kapcsolatban fenntartást tett.

16. fejezet

A hatáskörrel rendelkező hatóságokhoz intézett közvetlen kérelmek

A fejezet felépítése:

Ebben a fejezetben a hatáskörrel rendelkező hatóságokhoz intézett bejövő közvetlen kérelmekről esik szó.

Az I. szakasz áttekintést nyújt az egyezményrel összefüggő közvetlen kérelmekről és igénybevételeik eseteiről.

A II. szakasz a határozatok végrehajtása és elismerése iránti kimenő és bejövő közvetlen kérelmekre egyaránt vonatkozó eljárást, illetve lépéseket tárgyalja.

A III. szakasz a határozat hozatala és módosítása iránti közvetlen kérelmeket ismerteti.

A IV. szakaszban hivatkozások és a kérelmekkel kapcsolatos további anyagok találhatóak.

Az V. szakasz az e kérelmekkel kapcsolatban leggyakrabban feltett kérdések közül ismerteti néhányat.

I. Bevezetés

1153. Ez a kézikönyv elsősorban a központi hatóságokon keresztül intézett kérelmekkel és megkeresésekkel foglalkozik. Lesznek azonban olyan esetek – ahogy arra már más fejezetekben is történt utalás –, amikor a kérelmezőnek közvetlen kérelmet kell intéznie a hatáskörrel rendelkező hatósághoz annak érdekében, hogy a szerződő állam belső jogát alkalmazza az egyezményben szabályozott vagy annak alkalmazási körébe tartozó ügyekben. Ide tartozhat a határozat hozatala vagy módosítása. A közvetlen kérelem betérjesztésére olyan helyzetekben kerül sor, amikor a kérelmező nem veheti igénybe valamelyik vagy mindkét érintett állam központi hatóságát, mivel a II. vagy III. fejezet rendelkezéseinek alkalmazását nem terjesztették ki az adott államban arra az ügytípusra, amelyet a kérelmező intézni kíván. A közvetlen kérelem betérjeszhető amiatt is, ha a kérelmező a központi hatóságot bevonó rendszer mellőzését választja, ügyvéddel vagy anélkül, de a kérelmező továbbra is igénybe kívánja venni az egyezmény alkalmazandó rendelkezéseit.

1154. Az egyezmény 37. cikke konkrétan rendelkezik arról, hogy a kötelezett közvetlen kérelmet intézhet más ország hatáskörrel rendelkező hatóságához. E cikk legfontosabb elemei:

- a belső jog alkalmazhatósága valamennyi közvetlen kérelemre,
- az a rendelkezés, hogy az egyezmény által szabályozott tárgykörben – a 18. cikkre is figyelemmel – közvetlenül a hatáskörrel rendelkező hatósághoz lehet fordulni a tartási kötelezettséggel kapcsolatos határozathozatal vagy határozatmódosítás céljából,
- különös rendelkezések alkalmazása az elismerés és végrehajtás iránti közvetlen kérelmekre.

1155. Noha a közvetlen kérelem a központi hatóságon nem halad át, a 37. cikk alkalmazásához az ügynek a megkeresett és a megkereső államban is az egyezmény alkalmazási körébe kell tartoznia (lásd a 3. fejezetet).

1156. A közvetlen kérelem egy másik szerződő állam hatáskörrel rendelkező hatóságához történő benyújtásának leggyakoribb esete az, amikor a kérelmező a csak házastársi tartásra vonatkozó határozat elismerését, elismerését és végrehajtását, meghozatalát vagy módosítását kéri.

A. Példaeset

1157. „F” a tartás „A” országban lakó jogosultja, aki „G”-t házastársi tartás fizetésére kötelező tartási határozat meghozatalát szeretné elérni. „G” tartózkodási helye „B” országban van. Sem „A”, sem „B” ország nem terjesztette ki a II. és III. fejezet alkalmazási körét a házastársi tartási kötelezettségekre. „A” és „B” ország egyaránt az egyezmény szerződő állama.

B. Hogyan működik mindez az egyezmény szerint?

1158. „A” ország központi hatósága nem fog tudni segítséget nyújtani „F” számára ezzel a kérelemmel kapcsolatban. Azonban „F” közvetlen kérelmet nyújthat be „B” ország hatáskörrel rendelkező hatóságához tartási kötelezettséget megállapító határozat meghozatala végett, ha „B” ország belső joga az ilyen típusú kérelmet lehetővé teszi. „F” a határozathozatal iránti eljárásban a „B” ország belső jogában előírt formanyomtatványokat és iratokat fogja használni, és a kérelmet „B” ország belső joga és eljárásrendje szerint fogják elintézni. A határozat meghozatalát követően „F” kérheti, hogy azt „B” ország hatáskörrel rendelkező hatósága hajtsa végre, ha „B” ország belső joga lehetővé teszi a csak házastársi tartásra vonatkozó határozatok végrehajtását.

1159. E fejezet hátralévő része az elismerés és végrehajtás iránti, majd pedig a határozat hozatala és módosítása iránti közvetlen kérelmekkel foglalkozik.

II. Az elismerés és végrehajtás iránti közvetlen kérelmek

1160. Általánosságban az összes közvetlen kérelemre a megkeresett állam belső joga irányadó. Ez a jog határozza meg, hogy a kérelem benyújtható-e egyáltalán, és ha igen, milyen formanyomtatványok és eljárások igénybevételével. Ha azonban a közvetlen kérelem meglévő határozat elismerésére és végrehajtására irányul, és a határozat az egyezmény alkalmazási körébe tartozik, az egyezmény egyes rendelkezései a közvetlen kérelemre is vonatkozni fognak. Ez a szakasz a határozatok elismerése és végrehajtása iránti közvetlen kérelmek eljárásait ismerteti.

A. Az elismerés és végrehajtás iránti kimenő közvetlen kérelmek

1161. Az egyezmény előírja, hogy az elismerés és végrehajtás iránti kérelmeket szabályozó számos rendelkezés a hatáskörrel rendelkező hatóságokhoz intézett, elismerés és végrehajtás iránti közvetlen kérelmekre is vonatkozik (a 37. cikk (2) bekezdése).

A csatolandó iratok

1162. Az egyezmény („Elismerés és végrehajtás” című) V. fejezetének valamennyi rendelkezése a közvetlen kérelmekre is vonatkozik, ezért a kérelemhez a 25. cikkben meghatározott iratokat kell csatolni. Ezek a következők:

- a határozat teljes szövege,
- a végrehajthatóságot megállapító okirat,
- a megfelelő értesítést igazoló dokumentum, ha a kérelmezett/alperes személyesen vagy képviselője útján sem vett részt az eredeti eljárás helye szerinti államban folyt eljárásban, illetve a határozat ellen kifogással nem élt,
- a pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány,
- szükség esetén hátralékszámítás,
- szükség esetén a határozat kiigazítása vagy indexálása módját kifejtő dokumentum.

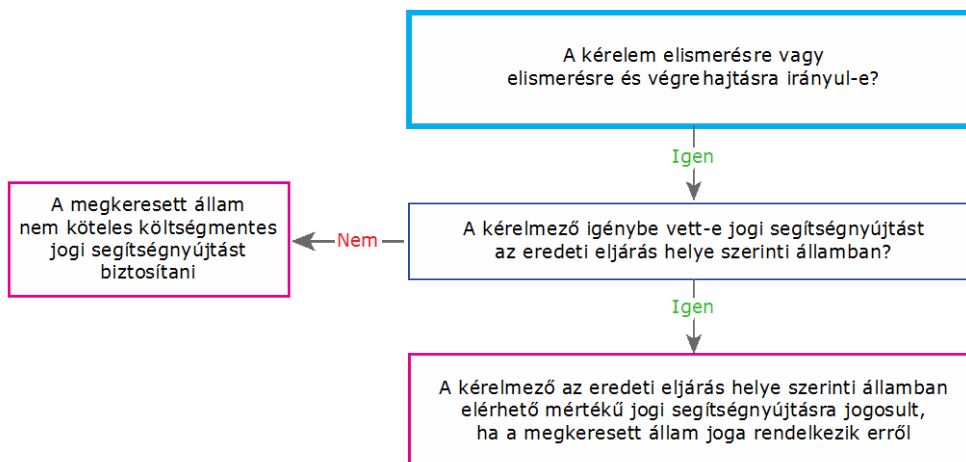
1163. A formanyomtatványokat részletesebben lásd a 4. fejezetben, kitöltési útmutatójuk pedig a 15. fejezetben olvasható.

1164. A kérelem ajánlott formanyomtatványa a közvetlen kérelemhez nem használható. Egyes esetekben a hatáskörrel rendelkező megkeresett hatóságnak saját formanyomtatványai vannak. Ellenőrizze ezt az országprofilban vagy lépjen közvetlenül kapcsolatba a hatáskörrel rendelkező megkeresett hatósággal az országprofilban megadott címen a formanyomtatvány beszerzése érdekében.

1165. A közvetlen kérelmekkel kapcsolatos esetek többségében csatolni kell olyan dokumentumot is, amely megállapítja, hogy az eredeti eljárás helye szerinti államban a kérelmező számára milyen mértékben biztosítanak költségmentes jogi segítségnyújtást. Ennek az az oka, hogy az eljárások tényleges hozzáférhetősége és a költségmentes jogi segítségnyújtás nem vonatkozik valamennyi közvetlen kérelemre. A kérelmező azonban az elismerés vagy végrehajtás iránti bármely eljárásban minimálisan ugyanolyan mértékű ingyenes jogi segítségnyújtásra jogosult, mint amelyben az eredeti eljárás helye szerinti államban részesülne, ha a megkeresett államban azonos körülmények között ugyanolyan szintű segítségnyújtás elérhető (17. cikk b) pont).

1166. Az alábbi ábra szemlélteti a hatáskörrel rendelkező hatósághoz intézett közvetlen kérelmek esetében a költségmentes jogi segítségnyújtás követelményét.

JOGI SEGÍ TSÉGNYÚJTÁS
A JOGOSULT VAGY A KÖTELEZETT ÁLTAL A HATÁSKÖRREL
RENDELKEZŐ HATÓSÁGHOZ INTÉZETT KÖZVETLEN KÉRELMEK
(a 17. cikk b) pontja és a 37. cikk)

43. ábra: Jogi segítségnyújtás – a hatáskörrel rendelkező hatósághoz intézett közvetlen kérelmek

1167. Noha nem feltétlenül érhető el költségmentes jogi segítségnyújtás, megjegyzendő, hogy a megkeresett állam nem követelhet semmiféle megnevezés alatt biztosítékot, óvadékot vagy letétet a kérelmezőt terhelő költségek és kiadások megfizetésének biztosítása érdekében (37. cikk (2) bekezdés és 14. cikk (5) bekezdés).

1168. Végezetül a megkeresett államot semmi esetre sem terheli kötelezettség azon kérelmezőnek biztosítandó bármilyen formájú jogi segítségnyújtásra, aki a hatáskörrel rendelkező hatósághoz közvetlen kérelem intézését választja, miközben az ügyet a központi hatóságon keresztül is el lehetne intézni.¹⁹³

B. Az elismerés és végrehajtás iránti bejövő közvetlen kérelmek

a) Házastársi tartás

1169. Amennyiben a megkereső és a megkeresett szerződő állam sem tett nyilatkozatot a II. és III. fejezet házastársi tartási kötelezettségekre történő kiterjesztésére, a csak házastársi tartásra vonatkozó határozatok elismerése és végrehajtása iránti bejövő kérelmek intézése nem a központi hatóságokon keresztül történik. Ehelyett a jogosult közvetlen kérelmet terjeszt be a hatáskörrel rendelkező hatósághoz, amely lehet bíróság vagy közigazgatási hatóság. A 25. cikkben az iratokra vonatkozóan rögzített követelmények azonban azonosak.

¹⁹³ Lásd a magyarázó jelentés 602. pontját.

1170. A kérelem mellé (a kérelem ajánlott formanyomtatványát a közvetlen kérelmekhez nem lehet használni) minden esetben csatolni kell a következő iratokat:

- a határozat szövege,
- a végrehajthatóságot megállapító okirat,
- a megfelelő értesítést igazoló dokumentum, ha a kérelmezett/alperes személyesen vagy képviselője útján sem vett részt az eredeti eljárás helye szerinti államban folyt eljárásban, illetve a határozat ellen kifogással nem élt,
- a pénzügyi helyzetre vonatkozó formanyomtatvány vagy a felek pénzügyi helyzetét bemutató más irat,
- a hátralékszámítást ismertető dokumentum,
- a határozat kiigazítása vagy indexálása módját kifejtő dokumentum,
- a kérelmezőnek a megkereső államban biztosítandó jogi segítségnyújtásra vonatkozó nyilatkozat vagy adatok.

1171. A megkeresett állam belső eljárásaitól függően további iratok benyújtása is előírható.

1172. Amint a közvetlen kérelem beérkezik a hatáskörrel rendelkező hatósághoz, megindul az 5. fejezetben ismertetettel megegyező elismerési eljárás (rendes vagy alternatív eljárás). A határozatot végrehajthatónak nyilvánítják vagy nyilvántartásba veszik és értesítik a kérelmezettet/alperest és a kérelmezőt (23. cikk (5) bekezdés), vagy pedig értesítik a kérelmezettet/alperest és mindkét fél számára meghallgatási lehetőséget biztosítanak, mielőtt a hatáskörrel rendelkező hatóság döntene a határozat értesítést követő elismeréséről (24. cikk (3) bekezdés).

1173. A határozat végrehajthatóvá nyilvánítása vagy nyilvántartásba vétele elleni kifogás vagy fellebbezés okai ugyanúgy érvényesülnek a hatáskörrel rendelkező hatóságon keresztül indított kérelmekre is. Ha azonban a kérelmező jogi segítségnyújtást igényel ahhoz, hogy a kérelmezett/alperes kifogását vagy fellebbezését megválaszolja, a központi hatóság nem fog költségmentes jogi segítségnyújtást biztosítani, és a kérelmezőnek saját magának kell erről intézkednie. Előfordulhat, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság segíteni tud a kérelmezőnek a segítségnyújtás más formáihoz való hozzájutásban, beleértve a jogi segítségnyújtást is, ha az elérhető. A kérelmező mindenesetre legalább ugyanolyan mértékű jogi segítségnyújtásra jogosult, mint amelyben a megkereső államban részesülne, ha a megkeresett államban ugyanolyan szintű segítségnyújtás elérhető (17. cikk b) pont).

1174. Végezetül a határozat elismerést követő végrehajtása vonatkozásában a központi hatóság eljárásban való közreműködésének hiányában a végrehajtás iránti kérelem nem következik automatikusan az elismerés iránti közvetlen kérelemből, amennyiben ezt jogszabály nem írja elő. Ilyen előírás hiányában a közvetlen kérelmet betérjesztő magánszemélynek külön végrehajtás iránti kérelmet kell betérjesztenie, a megkeresett állam belső eljárásainak megfelelően.

b) A 21. életévüket betöltött gyermekek

1175. Mivel az egyezmény alkalmazási köre nem terjed ki a 21. életévüket betöltött gyermekekre, az államok hatáskörrel rendelkező hatóságai nem kötelesek befogadni az ilyen gyermekek vonatkozásában hozott tartási határozatok elismerése és végrehajtása iránti kérelmeket, kivéve, ha az egyezmény 2. cikkének (3) bekezdése alapján mindkét szerződő állam (a megkereső állam és a megkeresett állam) kifejezett nyilatkozatot tett az egyezmény alkalmazásának e gyermekekre történő kiterjesztése vonatkozásában. Ilyen nyilatkozat hiányában nem áll fenn követelmény a 21. életévüket betöltött gyermekekre vonatkozó tartási határozatok elismerésére vagy végrehajtására.

1176. Megjegyzendő, hogy ez abban az esetben is így van, ha az eredeti eljárás helye szerinti állam joga lehetővé teszi a 21. életévüket betöltött gyermekek számára tartás fizetését, mivel a 32. cikk (4) bekezdését (a tartási kötelezettség időtartamának meghatározására az eredeti eljárás helye szerinti állam jogának alkalmazása) a 2. cikk alkalmazási körén belül kell értelmezni.

1177. Az egyezmény alkalmazási körének teljes körű ismertetését lásd a 3. fejezetben.

c) A családi tartásdíjak egyéb formái

1178. Noha az egyezmény akként rendelkezik, hogy az államok vállalhatják rendelkezéseinek a családi tartásdíjak egyéb formáira – ideértve a segítségre szoruló személyek tartására – történő kiterjesztését, ha ezt nem egyezően tette a megkeresett és megkereső szerződő állam, nincs olyan követelmény, hogy valamely állam hatáskörrel rendelkező hatóságának el kellene fogadnia a családi tartásdíjak egyéb formáira vonatkozó határozatok elismerése vagy végrehajtása iránti közvetlen kérelmeket.

III. A határozat hozatala és módosítása iránti közvetlen kérelmek

1179. A hatáskörrel rendelkező hatósághoz az egyezmény alkalmazási körébe tartozó határozat hozatala és módosítása iránti közvetlen kérelmekre – a 18. cikkre is figyelemmel – teljes egészében a belső jog irányadó. Az egyezmény elismerés és végrehajtás iránti kérelmekre vonatkozó, fent ismertetett rendelkezései nem érvényesülnek a határozat hozatala és módosítása iránti kérelmek esetében. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy az ilyen kérelmet betervező jogosultnak vagy kötelezettnek a megkeresett állam belső joga vagy eljárásrendje szerinti eljárások, formanyomtatványok és segítségnyújtás állnak rendelkezésére.

1180. Fontos jellemző, hogy noha előfordulhat, hogy a tartási kötelezettséget megállapító határozat az egyezmény alkalmazási körébe tartozik (például ha a határozat házastársi tartás megállapítására vonatkozik), e kérelmekre nem vonatkoznak az eljárásokhoz és jogi segítségnyújtáshoz való tényleges hozzáférés biztosítására vonatkozó rendelkezések. Egyes esetekben a jogosultnak vagy a kötelezettnek a közvetlen kérelem benyújtásához a megkeresett államban saját költségére ügyvédet kell megbíznia.

1181. A megkeresett állam országprofiljában megtalálható, hogy milyen eljárások irányadóak az adott államban a közvetlen kérelmekre, illetve megadja, hogy ezeket az információkat miként lehet a hatáskörrel rendelkező hatóságtól beszerezni.

IV. További anyagok

A. Gyakorlati tanács

1182. A közvetlen kérelemhez szükséges iratok meghatározásához olvassa el a megkeresett állam országprofilját. A kérelmet a kérelem formanyomtatványon vagy a megkeresett állam által az eljárás megindításához előírt más dokumentum használatával kell benyújtani. Noha előfordulhat, hogy az elismerés és végrehajtás iránti kérelmek iratanyaga megegyezik a központi hatóságon keresztül intézett kérelmekével, a kérelmek egyéb típusai esetében az iratanyag jelentősen eltérhet az egyezmény szerinti kérelmek esetében alkalmazottaktól.

1183. A közvetlen kérelem használata ritkán használatos, ha a kérelem a központi hatóságon keresztül benyújtható. A központi hatóság szolgáltatásainak igénybevétele lehetővé teszi mindkét állam ügyintézői számára, hogy eredményesebben támogassák a jogosultat és kötelezettet és az ügyet gyorsabban elintézzék, mint az a hatáskörrel rendelkező hatóságon keresztül lehetséges. Ez egyben csökkenti a párhuzamos kérelmek és határozatok valószínűségét is. Egyes hatáskörrel rendelkező hatóságok nem feltétlenül rendelkeznek a központi hatóságon keresztül intézhető ügyek eredményes feldolgozásához szükséges erőforrásokkal és ismeretekkel.

B. Kapcsolódó formanyomtatványok

1184. Csak az elismerés és a végrehajtás vonatkozásában:

végrehajthatóságot megállapító okirat,
megfelelő értesítést igazoló dokumentum,
hátralékkimutatás (adott esetben),
nyilatkozat a jogi segítségnyújtásról (szükség szerint),
az indexálás vagy kiigazítás módját ismertető dokumentum (adott esetben).

C. Vonatkozó cikkek

2. cikk (3) bekezdés
10. cikk
17. cikk b) pont
25. cikk
37. cikk

V. Gyakran ismételt kérdések

Mi a különbség a központi hatóságon keresztül benyújtott kérelem és a hatáskörrel rendelkező hatósághoz intézett közvetlen kérelem között?

1185. A központi hatóságon keresztül benyújtott kérelmek a 10. cikkben foglalt kérelemtípusokra korlátozódnak. A kérelem központi hatóságon keresztüli benyújthatóságához az ügynek az egyezmény alkalmazási körébe kell tartoznia és szerepelnie kell a 10. cikkben.

1186. Az egyezményben szabályozott ügyek tekintetében közvetlen kérelmet kell intézni a hatáskörrel rendelkező hatósághoz. A közvetlen kérelemre példaként említhető a házastársi tartásra vonatkozó határozat meghozatala iránti kérelem.

A kérelmező a központi hatóságon keresztül történő ügyintézés helyett választhatja-e a hatáskörrel rendelkező hatósághoz intézett közvetlen kérelmet?

1187. Igen, ha a hatáskörrel rendelkező megkeresett hatóság belső eljárásai ezt lehetővé teszik (egyes hatáskörrel rendelkező hatóságok egyszerűen átteszik az ügyet a központi hatósághoz). Az ezt az utat választó kérelmezőnek tudnia kell, hogy egyes államokban a közvetlen kérelmek tekintetében történő jogi segítségnyújtásra vonatkozó rendelkezések nem feltétlenül vonatkoznak azokra az esetekre, ha a kérelem a központi hatóságon keresztül is beterjeszhető lett volna. Valószínűleg ez lesz a helyzet akkor, ha a megkeresett állam olyan hatékony eljárásokat alakított ki, amelyek lehetővé teszik a központi hatóságon keresztül benyújtott kérelmek jogi segítségnyújtás nélküli elintézését.

Küldhet-e a központi hatóság közvetlen kérelmet a hatáskörrel rendelkező hatósághoz, ha például a megkeresett állam nem terjesztette ki a II. és III. fejezet alkalmazását a tartási kötelezettség adott típusára?

1188. Igen, az egyezmény nem támaszt olyan követelményt, hogy a közvetlen kérelmet magának a jogosultnak vagy kötelezettnek kell benyújtania. Ez az eset akkor a legvalószínűbb, ha a megkereső állam kiterjesztette a II. és a III. fejezet alkalmazását a házastársi tartásra, a megkeresett állam viszont nem. Ilyen esetben a megkereső központi hatóság segítséget nyújthat a jogosultnak az iratanyag elkészítésében, és közreműködhet a megkeresett állam hatáskörrel rendelkező hatóságának történő továbbításában is.

Milyen formanyomtatványokat vagy iratokat kell a közvetlen kérelemhez használni?

1189. Ha a közvetlen kérelem elismerésre és végrehajtásra irányul, csatolni kell a 25. cikkben felsorolt iratokat, mivel az elismerés és végrehajtás iránti kérelmekre ez a cikk alkalmazandó. A kérelem ajánlott formanyomtatványa csak a központi hatóságok általi használatra szolgál, így használja a hatáskörrel rendelkező megkeresett hatóság által előírt formanyomtatványt vagy ha a hatáskörrel rendelkező megkeresett hatóság ilyen formanyomtatványt nem írt elő, a saját államában rendszeresített formanyomtatványt.

1190. Minden más kérelem esetében egyeztessen a hatáskörrel rendelkező hatósággal arról, hogy a közvetlen kérelemhez milyen formanyomtatványok vagy iratok szükségesek.

Kell-e a jogosultnak vagy a kötelezettnek ügyvédet megbízni ahhoz, hogy a hatáskörrel rendelkező hatósághoz közvetlen kérelmet nyújthasson be?

1191. Ez teljes mértékben a hatáskörrel rendelkező hatóság eljárásaitól függ. Ha a közvetlen kérelem elismerésre és végrehajtásra irányul, a megkeresett államnak biztosítania kell, hogy a kérelmező legalább ugyanolyan mértékű jogi segítségnyújtásra legyen jogosult, mint amely a megkereső államban állna rendelkezésére, ha a megkeresett államban az ilyen szintű segítségnyújtás elérhető (17. cikk b) pont).

1192. Minden egyéb közvetlen kérelem esetében szükségessé váló jogi segítségnyújtás esetében a közvetlen kérelmet betervező személynek kell ezeket a költségeket viselnie, ha a megkeresett állam joga másként nem rendelkezik.

A Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia
Állandó Hivatala
Churchillplein 6b
2517 JW Hága
Hollandia

☎ +31 70 363 3303
✉ +31 70 360 4867
secretariat@hcch.net
www.hcch.net

ISBN 978-92-79-56698-1

doi: 10.2838/420990